JULITHY
1940

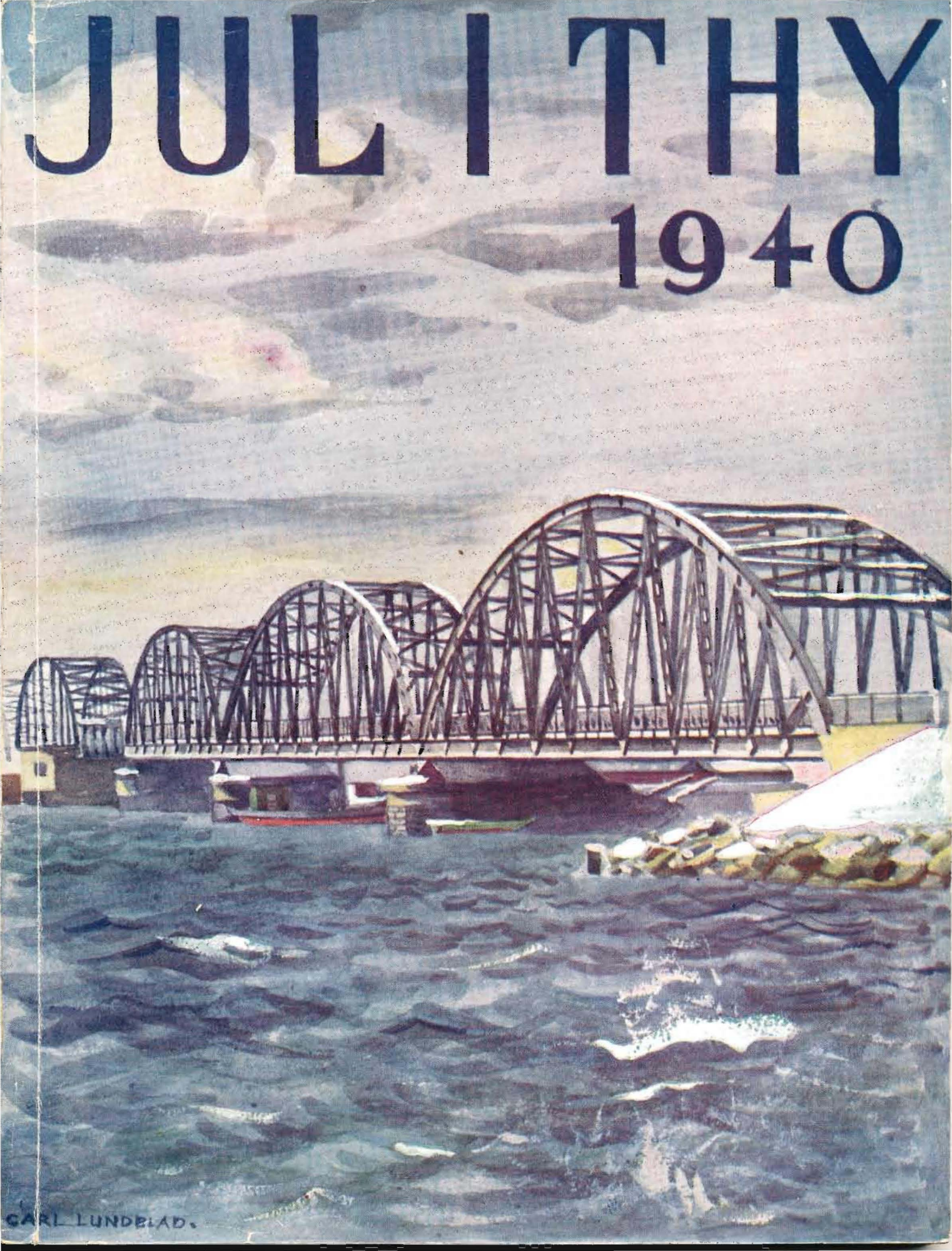

2. OPLAG

JUL I THY

1940

TIENDE AARGANG

ALVOR OG GAMMEN
VANDRE TILSAMMEN

UDGIVET OG REDIGERET AF GEORG PORS . THISTED
HOVED-KOMMISSIONSLAGER: CARL E. BALLEBYS BOGHANDEL

JUL I THY * 1940

10. AARGANG.

*

INDHOLD

	Side
OTTO MØLLER: *Danmark*	3
Pastor emer. A. M. MØLLER: *Tre Hjem*	4
LIS ELKJÆR: *Saa gaar det lige op*, Novelle fra Thy	6
JØRN HEE: *Julestrandingen*, Skildring fra Thylands Vestkyst	12
HANS BAKGAARD, Ydby: *Bette Niels*, Digt paa Thybomaal	16
Skovrider C. F. JENSEN, Hurup: *Rørdrummen*, Jagtfortælling	17
SV. DAMGAARD: *Jul i Nordatlanten*, Fortælling	21
K. MAGLEBY SØRENSEN: *Jørgensminde*, Fortælling fra Vestkysten	26
HANS BAKGAARD, Ydby: *Mett i æ Daer*, Digt paa Thybomaal	31
Førstelærer LARSEN, Hørdum: *Troldheksen i Thy*, Sagn	33
A. NIELSEN, Strande: *Det store Juledrama*	36
ANDERS C. SVALGAARD: *Byen*	40
Førstelærer E. FOGED, Boddum: *Utrolige Rævestreger*	45
K. MAGLEBY SØRENSEN: *Da Kongen beordrede Strandvagt i Thy*	49
J. SLOTH ODGAARD, Ullerupgaard: *„Peris“*, Digt paa Thybomaal	53
JENS P. SØNDERGAARD, Hundborg: *Er der Skildpadder i Dover Plantage?*	54
THISTED BLÆKSPRØJTE	57
GUSTAV POULSEN: *Mesterbokserens Hjemkomst*	58

OMSLAGET: *Vildsundbroen i Sne*, udført i Trefarvetryk efter Akvarel af Tegneren CARL LUNDBLAD, der ogsaa har udført de fleste af Illustrationerne.

Bidrag og Billeder, der ønskes optaget i næste Aars „JUL I THY“, bedes snarest sendt til Udgiveren:
GEORG PORS, Royal Teatret, Thisted.

THISTED AMTS TIDENDES BOGTRYKKERI . 1940

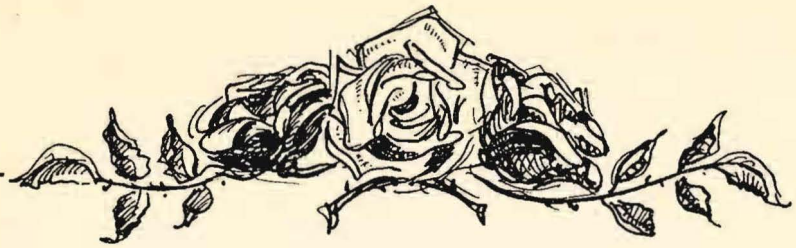

DANMARK

Danmark
du er vor Fødejord,
Danmark
er Jorden,
hvor Dansken bor,
Danmark
er Arv fra vor Fader.

Danmark
det Sted vor Vugge stod,
Danmark
vi elsker
med Hjertets Blod,
Danmark
en Arv fra vor Moder.

Danmark
med Skov og Eng og Aa,
Danmark
med Minder
store — smaa —
Gud — skærm —
og hold Haand over Danmark.

OTTO MØLLER

TRE HJEM -

Af Pastor emer. A. M. MØLLER, Viborg, fhv. Sognepræst i Thisted-Tilsted.

Ordspr. 24,15: Lur ej paa den retfærdiges Bolig, du gudløse, ødelæg ej hans Hjem!

Hjem, Hjem, mit kære Hjem!
Nej, ingen Plet paa Jorden
er skøn som du, mit Hjem!

Det er vel kun „Følelse" eller „Stemning", disse Verslinier fra en kendt engelsk Sang udtrykker. Men trods alle gode Kundskaber og alle stærke Viljesyttringer bliver Menneskelivet alt for fattigt, om ikke *Følelserne* (Kærlighed, Glæde, Længsel, Sorg og meget andet) faar den Plads, de skal og bør have under vore vekslende Forhold og under Tidernes omskiftelige Kaar. — Og nu *„ind under Jul"* banker Hjertet stærkere, og Følelserne rører paa sig, naar Ordet *Hjem* nævnes; Tankerne flyver længere end sædvanligt, hvad enten det gælder Fortid, Nutid eller Fremtid.

Saa vil jeg da, under disse i hele Verden saa urolige, vanskelige, ja sørgelige Tider lede vore Tanker hen til *3 Hjem*, som vi alle kunde eller burde føle os stærkt knyttede og bundne til.

Det første er vort *Barndomshjem*, det om hvilket Digteren for over Hundrede Aar siden sang: „Thi intetsteds er Roserne saa røde, og intetsteds er Tornene saa smaa, og intetsteds er Dunene saa bløde som de, vor Barndoms Uskyld hvilte paa". Vel har ikke enhver haft et fuldkomment godt Barndomshjem; thi der er jo enkelte, som kan kaldes Samfundets Stedbørn ogsaa i den Henseende. Men de allerfleste oplevede dog der hjemme saa meget godt, at det aldrig glemmes. Enten Hjemmet var lille eller stort, saa huskes alle Enkeltheder i Hus og Have lige tydeligt og nøjagtigt, enten der er gaaet 10 eller 50 Aar, siden man var lille. Og blandt Personerne der hjemme er der een, som staar aller klarest for os, det er Mor. — Nu, ved Juletid, vil alle Voksne, ogsaa de, som *selv* forlængst har dannet Hjem, sende en Tanke tilbage til Barndommens Jul og i det stille sige Tak for den Far og Mor, der aldrig kan glemmes, hvad enten de i Verdens Øjne var rige eller fattige, store eller smaa.

Det *andet Hjem* er det, som Digteren priser, naar han istemmer: „I *Danmark* er jeg født, der *har jeg hjemme!*". Vel er dette — paa Landkortet — et lille Land i Sammenligning med de fleste andre; men det har bestaaet i over 1000 Aar og altid været vort eget; og det har fostret mange gode og store Mænd og Kvinder, ogsaa saadanne, som har Verdensformat

og har været med til at bane Vej for Udviklingen ved dybe Tanker, geniale Opfindelser og opofrende Arbejde. — Vi kan i Sandhed nok være vort *Fædreland* — vort andet Hjem — bekendt. Og har det end ofte været sat alt for langt til Side i vore Tanker og i vor Omtale, saa er det vel nok blevet anderledes efter 9. April 1940! Hvad man frygter for at miste, bliver dobbelt kært, og den Sang: „Vi *elsker* vort Land" faar *nu* let Hjertet til at bæve og Øjnene til at dugges. — Naar Juleaften fejres i Aar, da lad os, saaledes som vor Konge har sagt det, udtale et: Gud bevare Danmark!

Sidst vil jeg nævne, at vi ogsaa har *et aandeligt,* et usynligt, men alligevel lige saa virkeligt *Hjem* som de to foran nævnte. Det er *„Guds Rige"*, eller *„Himlen"*, hvordan vi nu vil benævne det. Ved Daaben fik vi det i Eje, og vel blev det alt for ofte glemt eller overset under Livets haarde Strid, men det er der alligevel for enhver, der længes efter noget mere fuldkomment og rent, end det, Jorden kan byde os. „Jeg gaar til Himlen, dér er mit Hjem" sang en ung Præst i København for ca. 60 Aar siden. Men netop fordi Himmel og Jord har den samme Skaber, er vi allerede traadt over Dørtærskelen til dette Hjem, naar vi — i Barndom, Ungdom eller Alderdom — holder fast *ved Tro og Daab* og har faaet vor Plads i det Hus, som er bygget af levende Stene. — Og naar Juleklokkerne ringer, og Guds Hus fyldes af forventningsfulde Mennesker, da staar vi i Tro og kigger ind i dette Hjems Allerinderste, dér, hvor Serafernes Sang lyder: „Hellig, hellig, hellig er Herren, Hærskarernes Herre, al Jorden er fuld af hans Ære!"

Ja, maatte hvert af disse *tre Hjem* faa den Plads i vort Liv, som dem tilkommer! Da faar vi ogsaa i fuldt Maal det, som vi nu tilønske hverandre: „En glædelig og velsignet Jul!"

SAA GAAR DET LIGE OP!

Novelle fra Thy

af Forfatterinden

Lis Elkjær.

LARS JEPSEN skubbede Bylten med Uldtøj bedre tilrette og skraaede ud fra Korsgaarden.

Han skuttede sig lidt, da han gik. Ikke for det, Handel havde det saamænd ikke mankeret paa. Selv de nærige Korsgaardfolk maatte gi' sig, men Handel og Handel er to Ting.

I hvert Fald var en Handel, der gav under 50 Procent i Fortjeneste, ikke det, han holdt mest af, men Korsgaardkonen var slem til at prutte.

Det var ogsaa kun for Prestigens Skyld, at han solgte der. Andre Handelsfolk blev kyst af Gaarde, før de fik aabnet Munden, men endnu havde Lars Jepsen ikke sat sine Ben et Sted uden at gaa derfra med Bommelommer!

Men alligevel . . . at sælge Jordens bedste Hoser for en Daler, naar de ærlig og redelig stod ham selv i en Krone og femogtreds, var pokkers kreperligt.

Han havde ogsaa smilet bedsk, da han trykkede Korsgaardkonen de tykke Uldhoser i Hænderne, og sukket havde han ogsaa og sagt:

— Ja, en Daler er jo mindre end æ selv har gi'et, men det kniber vel for dig, bette Kone!

Korsgaardkonen var blevet sprutrød af Arrigskab. Hendes smalle Mund, der lignede Sprækken i en Sparebøsse, havde truttet sig faretruende sammen, men den salige Fryd over at kunne købe under Indkøbspris havde gydt et forsonende Skær over Fornærmelsen, saa hun slugte den uden at kny.

Lars Jepsen gryntede fornøjet. Det var aabenbart dette „æ" og det lille „bette", som han havde bibeholdt i sit ellers saa udvaskede Stationsbysprog, der gjorde, at han virkede saa tilforladelig. Folk havde svært ved at tro, at han kunde stikke en Løgn, men det kunde han da heldigvis . . . saadan til Maade!

Kulden bed ham i Ørene og sendte prøvende Naalestik gennem de tykke Træbunder i hans langskaftede Støvler.

Han missede lidt mod den glasgraa Novembersol og gik hurtigere til. Han vilde hen, hvor han kunde varme baade Krop og Sind. Han vilde besøge Sine! Lars Jepsens smaa vandblaa Øjne fik et mildt og afventende Skær.

Der var saa dejligt hos Sine!

Kvit og frit sad hun i Huset, som hun købte, da Manden faldt fra. Der var lunt i hendes lille, hvidskurede Køkken med de rødternede Bomuldsgardiner. Katten og Hunden laa velnærede og bovne paa hver

sin Maatte ved Komfuret. Paa deres vennesæle Tryghed og indbyrdes Fordragelighed kendte man tydeligt, at hos Sine var der godt.

Alt hyggede sig i hendes Nærhed. Alt trivedes under hendes Hænder fra Piphansen i Buret paa Loftsbjælken til Rosentræet i Vinduet, Grisen i Udhuset og de otte hvide Høns.

Og saa fint hun havde det!

Tæppe paa Gulvet, poleret Skænk, skinnende Messingtøj, buet Sofa med Hestehaars - Betræk og over den brede Ægteseng i Kammeret et fjong Broderi med hvide Duer og „Hvad er et Hjem uden Fader" med Fladsyning i Guld paa karmosinrød Bund.

Og i Stuen over det gamle Chatol hang *Forstørrelsen!*

Lars Jepsen gryntede paany fornøjet og glemte Kulden, der ikke mere sendte Prøvestik gennem de langskaftede Støvlers solide Træbunde, men forlængst havde ædt sig fast i hans Fødder med skarpe, uvenlige Bid.

Det med *Forstørrelsen* var et af hans mest geniale Paafund.

Aften efter Aften havde han siddet hjemme i sit Værelse hos Marskandiseren paa Lægevejen og gennempløjet Avisens Beretninger om levende og døde.

Og særlig de døde havde han fæstnet sig ved.

Og efter passende Tids Forløb, naar de efterlevendes Sorg var gledet i stilfærdig Leje, havde han kigget ind til en dødsramt Familie og ligesom tilfældig bemærket:

— Fotografen hjemme i Byen er en Knag til at forstørre, og det er vel nok yndigt med et flot Portræt som Erindring om een, man holder af!

Var det Koner, han talte med, duggedes deres Øjne ved Ordet „Erindring", og Mændene mimrede bevæget.

Og saa kom det jo, at de netop — *nu* ... lige fornylig — havde mistet en Mand, Datter, Søn eller Mor osv.

Lars Jepsens Øjne blev spørgende forbavset og hans knortede Haand lagde sig trøsterigt paa den sørgendes Arm:

— Aa, nej da, sagde han bevæget. — Saa æ Mand er død! Var han grumme syg? Led han meget??

Og under Hulk og Taarer fik han saa Historien om afdødes sidste Dage, som han paahørte med ærbødig Deltagelse og mange vemodige:

— Næ, se da! og: Har man hørt Magen!

Bagefter drak han Kaffe med Rester af Begravelsesbagværket og drog kort efter fra Sørgehuset med et udvisket Amatørbillede af den haardt savnede, som Fotografen hjemme i Byen forstørrede til et flot Portræt.

Lars Jepsens Vært, Marskandiseren, leverede Rammen, og Lars Jepsen selv sendte Portrættet til Sørgehuset pr. Efterkrav med klækkelig Provision til egen Bankbog.

Provisionen kunde endda være blevet endnu mere klækkelig, hvis Marskandise-

ren ikke havde antydet, at Fiffet var gennemskuet, da Lars Jensen forsøgte at trykke Rammernes Pris.

Han, Marskandiseren, var nemlig omtrent lige saa røget som Lars Jepsen var speget, og altsaa ikke synderlig nem at komme udenom.

Men Lars Jepsen trøstede sig med, at den Dag vilde komme, hvor han slog en Handel af med Marskandiseren, der kunde udjævne Rammeaffæren og faa det til at gaa lige op.

Sine havde Lars Jepsen stiftet Bekendtskab med, da hun var tre Maaneders Enke, men Sine var saadan, at hun ikke fik *Forstørrelsen* tilsendt pr. Post. Næ, Lars Jepsen afleverede den personlig og fik Kaffe og Venlighed i Tilgift til Provisionen.

Og nu sad Sine Enke paa andet Aar, og der gik kortere og kortere Tid mellem Lars Jepsens Besøg, for ... der *var* nu noget ved Sine, som der ikke var ved de andre!

— — —

Det begyndte at sne, da han naaede Sines Hus. Østvinden kom susende oppe fra Bakken med kølig Hilsen fra Limfjorden.

Lars Jepsen lagde Uldbylten fra sig ude i Bryggerset og bankede forventningsfuldt paa.

Og kort efter var alt det mere mismodige glemt. Nu tænkte han ikke paa , at der var langt til Rutebilen, der skulde bringe ham tilbage til Stationsbyen og Lægevejen. Tænkte ikke paa Sneen, der maaske vilde fyge og gøre Turen ufremkommelig paa de snørklede Veje i det kuperede Limfjordsterræn. Han havde det godt nu, Lars Jepsen, i Sines gamle Halmstol ved det lune Komfur og med Sine selv som gemytlig og gæstfri Værtinde.

Hun var en dejlig Kone, Sine! Hverken for høj eller lille, hverken for tynd eller tyk, med klare Øjne og store, flittige Hænder, der nu paa andet Aar ikke tilhørte en fortravlet Gaardmandskone med 14 Malkekøer, men en forholdsvis velstillet Enke uden Børn og andre Smaakreaturer.

For Piphansen, Grisen og de 8 hvide Italienere, hvad Bøvl var der ved dem? Og Haven passede jo sig selv, til det blev Sommer!

Lars Jepsen saa mildt paa Sine! der saa tydeligt ventede Raad og Daad af hans maskuline Bedreviden og Oversigt.

— Ja, se, bette Sine, sagde han vægtigt, — hva' si'er du til at købe en Strikkemaskine? Den er nem at haandtere, og den ka' der tjenes go'e Penge ved!

Sine slog Hænderne sammen og raabte begejstret og rørende oprigtigt:

— Æ stuer Fjante! Saa møj' Forstand sku' æ sjæl ha' hat. Men do ka' hitte paaed, Lars, det ... do ska' mareme ha' en Puns!

Og Sine skænkede med gavmild Haand en svulmende Dram fra en bredbuget Flaske og stirrede andægtigt paa Lars Jepsen, der drak den med rolig og nydende Glæde.

Sine satte Klukflasken ind i Vægskabet igen, og Lars Jepsen nikkede anerkendende.

Hun *var* vel nok en Kone! Hun undte en Mand hans Dram, men notabene ogsaa kun een!

Det blev sent, før Lars Jepsen brød op, men det med Strikkemaskinen var i Orden.

Han skulde skaffe den. 100 Kroner gav hun ham som Udbetaling, og Restsummen vilde hun afbetale, som han syntes.

— Det ordner sig nok, mente Lars Jepsen. — La' mig nu spørge paa den først! Lars Jepsen var meget optaget af den Strikkemaskine, da han stred sig frem mod Storm og Sne, men endnu mere optaget var han af, at Sine havde inviteret ham til Juleaften.

— Do ka' lig' i æ Kammer o' æ Nat! havde hun sagt og set paa ham med sine klare, venlige Øjne.

Og roligt og værdigt havde hun tilføjet:

— Vi er jo voksne Folk, saa va' ondt ka'

der vær' i det?

Næ, hva' ondt ku' der vær' i det? tænkte han og traadte ud paa Vejen for at standse den mørklagte Rutebil.

Ja, hun var en dejlig Kone, Sine! Saa dejlig, at han næsten følte sig fristet til at skaffe hende Strikkemaskinen uden Provision!

— — —

Dagen efter hørte Lars Jepsen paa Strikkemaskiner. Sine kunde baade faa brugte og ny, men hvad enten hun valgte det ene eller det andet, var 100 Kr. tilstrækkelig Udbetaling.

Lars Jepsen kløede sig i Hovedet. Han var ikke Ven med at gi' Penge ud, ikke engang naar det var andres, og i hvert Fald vilde han forhøre sig et Par andre Steder først.

Nogen Ko var der jo absolut ikke paa Isen. En Strikkemaskine gav Pengene igen, og Sine skulde ha' den, men foreløbig laa hendes Hundredlap godt, hvor den laa i Lars Jepsens bugnende Tegnebog mellem diverse Brødre og Søstre.

Forretningsføreren fulgte ham ud, og i Gaarden fik Lars Jepsen Øje paa en Maskine af temmelig derangeret Ydre.

— Hva' er det for en Fyr? spurgte han interesseret.

— Aa den . . . Det er en forældet Model. Den skal sælges som gammelt Jern.

Lars Jepsen undersøgte den grundigt. Rusten var den unægtelig, men det kunde der vel bødes paa.

— D. R. M. G. Pat. Nr. 109106! stavede han besværligt.

— Ja, sagde Forretningsføreren utaalmodigt. — Som sagt en udgaaet Model.

— Hva' ska' den koste?

— Aa, 10 Kr. kan vel gøre det.

Der kom Liv i Lars Jepsens vandblaa Øjne.

— A ta'r den! erklærede han. — A sender Bud efter den i Aften.

— — —

Et Par Timer senere sagde han til sin Ven og Vært, Marskandiseren:

— Ka' du skaffe mig en brugt Strikkemaskine. En D. R. M. G. Pat Nr. 109106?

— Det var da Pokker til Lektie. Det maa du skrive op, saa kan jeg jo forsøge.

Lars Jepsen skrev samvittighedsfuldt op.

— Men det *ska'* altsaa være en D. R. M. G. Pat. Nr. 109106! erklærede han. — Ellers vil min Kunde ikke ha' den.

Hvad maa den koste? brummede Marskandiseren.

— Tja, min Kunde vil ikke gi' over 170, for det er jo en gammel Svend, og du ska' tjene paa den og æ ska' ogsaa, saa . . .

— Javel, javel! sagde Marskadiseren, — saa er jeg med. Love noget kan jeg ikke, men jeg kan da prøve!

— — —

Og Dagene gik. Julen nærmede sig.

Lars Jepsen havde anbragt Maskinen hos en Mekaniker, der havde pudset den efter alle Kunstens Regler.

Og Marskandiseren spurgte i Øst og i Vest efter en D. R. M. G. Pat. Nr. 109106.

Og en Dag sagde Lars Jepsen til Mekanikeren:

— Æ tror, du kan sælge Maskinen til den bette Marskandiser for 100 Kr., men du maa ikke sige, at det er mig, der har sendt dig. Faar du det i Orden, gi'r æ dig 40 Kr. for din Ulejlighed.

Mekanikeren kneb Øjnene sammen.

— Javel, sagde han, — skal der laves Numre med den lille Marskandiser, er jeg parat!

— Numre? protesterede Lars Jepsen. — Hvem taler om Numre? Manden ønsker en D. R. M. G. Pat. Nr. 109106 og æ er altsaa i Stand til at skaffe den.

— Pr. Mellemmand! lo Mekanikeren, — men dig om det. Jeg siger ikke Nej til fyrre stærke.

— Mød mig paa Ydby Kro i Overmorgen Middag, hvis Sagen er i Orden! sagde Lars Jepsen og gik.

— — —

Og den *blev* i Orden.

Mekanikeren afleverede seks slidte Tikronesedler til Lars Jepsen og fortalte grinende, at den „bette Marskandiser" blev saa glad for D. R. M. G. Pat. Nr. 109106, at han betalte de 100 Kr. uden Vrøvl.

En halv Time senere gik de hver til sit. Mekanikeren med fornyet Løfte om ikke at røbe, hvem der stod bag Affæren D. R. M. G. Pat. Nr. 109106, og med et hjerteligt:

— Nu skal du ha' Tak! som Lars Jepsen besvarede med et ivrigt:

— Næ, nu ska' du selv ha' Tak!

— — —

Lars Jepsen gryntede fornøjet, da han havde købt en brugt, men god Strikkemaskine til Sine, franco leveret.

100 Kr. havde han givet i Udbetaling, men han vilde sige til Sine, at de 50 af dem skulde være en Julegave fra ham. At han havde tjent disse 50 paa D. R. M. G. Pat. Nr. 109106, vilde han derimod ikke fortælle. Kvinder har ikke godt af at vide for meget.

Det var en sælsom kriblende Fornemmelse for ham at skulle give en saa fyrstelig Gave. 50 Kr. ... det var jo nærmest syndigt! Længere end til for 10 Øre blandede Bolcher til et Barn havde hans Gavmildhed aldrig ført ham, men Sine var jo nu engang Sine!

— Hun blev ogsaa saa benovet, at hun rødmede, og Lars Jepsen tilføjede — beruset af egen Storhed —:

— Og saa vil æ endda give Kongebrev ved Siden af, hvis du tykkes!

— Aa, Lars!! Næ, men Lars!! var alt, hvad hun sagde, men det var ogsaa nok.

— — —

De blev viet Juleaftensdag. Lars Jepsen havde klogelig holdt sig fra sin Ungkarlehybel i den forløbne Tid, og nu var han Mand i Sines Hus og skulde aldrig tilbage til Lægevejen.

Men et Julekort havde han dog sendt sin forhenværende Ven og Vært med „god og velsignet Fest og lykkebringende Nytaar fra mig og min Hustru", og nedenunder havde han tilføjet:

„D. R. M. G. Pat. Nr. 109106 kan saa gaa lige op med de dyre Rammer? ... men den Tilføjelse glemte han at vise Sine.

Hun saa med tindrende Øjne paa sin Mand og sin Strikkemaskine og blev ikke træt af at betro ham, at 50 Kr. og et Kongebrev havde ingen ofret paa hende i Julegave før.

Og Lars Jepsen fandt stadig inderst inde, at det faktisk var utilgiveligt flot, men da Sine bød ham til Bords til Grød og Steg, faldt hans Blik paa det flotte Broderi over den brede Ægteseng i Kammeret, som

Sine havde aabnet Døren til for at skaffe Plads og Luft.

De hvide Duer svævede yndefuldt over „Hvad er et Hjem uden Fader“ med gyldne Fladsting paa karmosinrød Bund, og Lars Jepsen nikkede bevæget, for ... hvad er et Hjem uden Fader?

Han drak andægtigt sin Kones Skaal og skævede til den bredbugede Flaske.

Men i Aften blev den ikke flyttet ind i Vægskabet igen efter første Halvleg, for det var jo Bryllupsdag og Jul!

Og Lars Jepsen knugede Sines store, flittige Haand og tænkte:

„Har æ givet 50 Kr. i Julegave, har æ saa sandelig ogsaa faaet Jordens bedste Kone, og saa ka' det jo paa en Maade gaa lige op!“

Lis Elkjær.

Skildring fra Thylands Vestkyst

af JØRN HEE

Jule-Strandingen

SELV gamle, hærdede Fiskere, der i et langt Liv havde samlet paa Erfaringer og Gigt, paastod, at de aldrig havde kendt Mage til en Vinter som denne. Det var lige saa umuligt at tjene Føden ved at fiske som at kravle op til Maanen. En streng Vinter havde det været . . .

I tre Maaneder havde Vestenstormen hujet ind over Havet, der i et ustandseligt larmende Kog væltede sig over Revlerne mod den forrevne Kyst.

Fiskerfartøjerne laa Side om Side trukket op i Sikkerhed bag den yderste Klit — og det var som om ogsaa disse laa og grænmede sig over denne langvarige Uvirksomhed — og intet Under; thi netop December Maaned plejede at være deres bedste Tid, hvor de sædvanligvis, saa langt nogen kunde huske tilbage, havde hentet Laster hjem af dejlige, runde Kuller derude fra Fiskebankerne.

Nu laa de her Side om Side og samlede paa Flyvesand — og Gæld. Gik man et Trin op i Fiskehusene, mødte man den samme vemodige Stemning — Dørene skreg paa de rustne Hængsler for Blæsten, der uhindret jog ind af det gabende Affaldshul i Gavlen mod Vest.

Herinde plejede de hurtige Hænder at tumle Fisken i de forskellige Stadier, lige fra Fiskeren slængte den ud af sin Rygkurv og til de slagtede, vaskede og emballerede blev fragtet bort ad Vejen til nærmeste Station.

Men i dette Aar var der ingen Udsigt til en glædelig Jul for den Skare af Mennesker, der herude fristede Livet. Gamle Jens Vester, der ellers altid havde taget Livets Foreteelser som de kom i Rækkefølge, uden at se skævt til Siderne — havde hidtil holdt fast paa, at alting vel fik en Ende — ogsaa Vestenstorm . . . Men denne Gang trak det ud, og han var ikke fri for at sysle med de Tanker — om Ham deroppe skulde have lukket sin Haand.

En Eftermiddag kom Jens Vester vaad og kold hjem fra Stranden og traf sin Kone i Køkkenet i Færd med at trække Skindet af den sidste Høstsild. Han gav da Luft for sit længe indeklemte Mismod i Bitterhed og haarde Ord . . .

Ikke, at han, Jens Vester, saadan lige ud satte Gud Stolen for Døren. Nej! — Vorherre havde for ofte med fast Haand haft et Tag i hans Olietrøje, naar Søerne havde gaaet skumhvidt over Revlen, og Baaden vendte rundt derude . . . men alligevel, dette her var værre end Storm . . . dette

at se paa Smalhans i sit Hus, se Gælden vokse og vokse — uden Udsigt til en Lysning — og om tre Uger var det Juleaften.

„Ja, vist saa, Jens, vist saa, det ser ikke skønt ud", gik An Mari ind paa hans Tankegang, men hun føjede til paa sin sædvanlige stille Maade, idet hun anbragte Maden paa Bordet: „Endnu har ingen lidt Nød, og vi kan naa at faa en glad og velsignet Jul endda".

Der kom flere Dage, hvor Himmel og Hav stod i eet — og Stranden laa fuld af Vraggods og Tømmer — „jen si Dø er en ajn si Brø —" var et Udtryk, der i denne Tid ofte lød henvendt til Strandfogden, der næsten var den eneste, som høstede Profit af den langvarige Paalandsstorm — og det var ikke fri for, at der sporedes en Misundelsens Brod i Tonen — jo! Fattigdom fører saa meget med sig, der ellers aldrig faar Raaderum i Sindet . . . .

Men en Dag, da Stormen var paa sit højeste, da Skumflagerne fløj omkap med Maageflokkene, lød der pludselig Raab om Stranding paa Kysten — de overdøvede paa sin Maade Stormen — jog Modet ind i Fiskerens Bryst, fyldte Konerne med Angst og fik den gamle udslidte Olding i Kakkelovnskrogen til at vende det graanede Hoved mod Vinduet og utaalmodigt sætte Stokken haardt mod Gulvet. Men din Tid er forbi, du gamle — du har baaret din Del af Livets Strabadser! Raabet, der lød om Stranding, tænder en Glød i din gamle, modige Sjæl . . . men du bliver i din Stol . . .

I eet Nu er alle, der kan krybe og gaa, paa Vej ned mod Havet — stridende, kæmpende sig mod den arge Fjende, Vestenstormen. — Redningsbaaden bliver der ingen Brug for — Havet er altfor oprørt. Skal der i Dag bjerges Menneskeliv, maa det blive med Raketapparat — og det er forlængst paa Vej ad de uvejsomme Sandspor. — Endnu ved ingen bestemt, hvor Skibet vil komme ind — eller om det vil komme. Der kan ske saa meget. — Men kommer et Skib først indenfor Synsrække i dette forrygende Vejr, da er der kun een Udvej — nemlig at overgive sig paa Naade og Unaade og holde lige ind. Og saa iøvrigt stole paa de dygtige Folk paa Land...

Saadan mente de gamle, der sad uroligt derhjemme og ventede paa Resultaterne af det Drama, der nu udspilledes dernede paa den stormpiskede Kyst.

Ude paa de yderste Klitrækker var det, som alle onde Aander var sluppet løs, og Udsigten til at bjerge Menneskeliv i dette Vejr var ringe — næsten umulig.

Men der var jo Skibet!

Det var, som man paa én Gang alle blev det va'r. Og paa samme Tid var det, som en usynlig Forbindelse knyttedes mellem Havaristen derude og Kystboerne herinde.

Et stolt Sejlskib var det. Man kunde nu se dets ranke Rejsning, men Sejlene flagrede vildt og ubændigt, som var ogsaa de et Nødraab. Braadsøerne faldt ind over Skibet, skjulte Kommandobroen og naaede op midt paa Masterne, hvor man kunde øjne enkelte af Søfolkene, der var surret fast.

Den jydske Kyst med sine tre Revler er lige saa kendt som frygtet af hver Sømand, og mangen Kind er her blegnet i Havets kolde Favn.

Oppe paa Klitrækken er Raketapparatet forlængst anbragt i skydeklar Stand, men endnu er Grundstødningen ikke sket.

Folk kommer til fra alle Sider, og Meninger og gode Raad svirrer om Kap med Sandflugten.

Nu ... nu — nej, den gled over. Det voldsomme Vandpres førte det store Skib over de to yderste Revler — og nu tog det Grunden.

Det krængede voldsomt over i Læ — rettede sig op igen. Sejlene knaldede for Stormen som Kanonskud.

Nu er Minutterne kostbare. Kan man i dette frygtelige Vejr naa Skibet med Raketten, saaledes at den frelsende Line vil faa Forbindelse — og kan Besætningen derude faa fat i Linen ...

Et Øjeblik lyder den hvislende Lyd af en Raket, der i en Bue jager ud over Havet ... Spændingen udløstes i Skuffelse. Det var en Forbier. Den faldt lige bagom Skibet.

Endnu haaber han derude — hans Tanker gaar lynsnart mod det fjerne Hjem — skal han se det mere? Eller ... ?

En anden Raket er klar — den først afskudtes Afdrift lægger man til Grund for dens Retning ... og denne Gang er man mere heldig. Linen lægger sig lige foran Stormasten.

Lidt efter kan man iagttage en af Søfol-

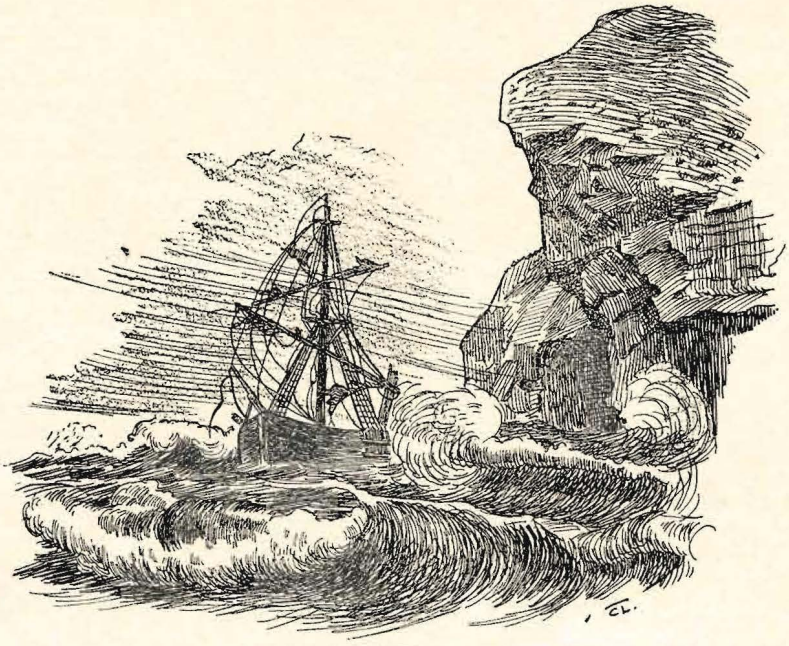

„. . . det Drama, der nu udspilledes paa den stormpiskede Kyst".

kene, der i yderste Livsfare entrer frem for at faa Tag i „Livtraaden". Forbindelsen er sluttet, og Indbjergningen er snart i fuld Gang.

En Skibbruden er paa Vej ind mod Land. Hurtigt bliver Redningsstolen halet gennem de mægtige Braadsøer, saa baade Stolen og Sømanden er fuldstændig skjult.

Med kraftige Tag bliver Stolen halet nærmere og nærmere Land.

Endelig! Nu er den oppe i Havstokken, og en halv Snes Fiskere løber saa langt ned mod Bølgeslaget som muligt for at gribe fat i Manden.

Lidt efter bærer et Par kraftige Fiskere en næsten livløs ung Mand op mellem Klitterne.

Lægen er forlængst ankommet og tager sig af Sømanden.

Hans kraftige, sorte Haar driver af Sand og Havvand og er klæbet til Panden.

Nu og da aabner han Øjnene og ser ligesom bedende og takkende op paa de uvante fremmede Omgivelser. Men han er svag — gennem flere Døgn har han maaske vaaget og stridt en tilsyneladende haabløs Kamp for at klare de Klitter, der nu bærer ham.

Efter en hurtig Behandling køres de af Søfolkene, der er kommen i Land, op i det gæstfri Fiskerleje, hvor nænsomme Hænder omhyggeligt knapper det pjaskvaade Tøj op. Efter at være iført Uldtrøjer af vor Fars, puttes Sømanden i en god opvarmet Seng — og faar noget varmt at drikke.

Da dugges hans Øjne. Det er jo, som laa han derhjemme, og som hans egen Mor eller Kone gaar og pusler rundt i den lille lune Stue.

Nu er der kun tilbage Styrmanden og Kaptajnen ... og man haler mere og mere febrilsk — Stillingen derude er farligere end før.

Saa snart Stolen er halet ind, er man parat til at gribe til.

Kaptajnen er den sidste, der kommer ind. I korte, afbrudte Sætninger fortæller han, at Skibets Navn er „Kristin" og hjemmehørende i Bergen. Det var paa Vej mod Liverpool med Trælast, da det mødte Juleorkanen. Han er snart ogsaa paa Vej op mod Byen, hvor alle de 12 Skibbrudne er under Fiskerkonernes Omsorg.

Bjergningen er endt — trætte og udslidte er Redningsmænd og Fiskere efter de mange Timers Anstrengelser, men Søfolkene er reddet ind over Revlernes kogende Malstrøm.

Efter nogle Dages Rekreation er de medtagne Søfolk alle ved godt Mod — og sæt-

ter er en Kulør paa Livet i det lille Fiskerleje.

En Del bliver hjemmønstret før Jul, men andre af Besætningen skal vente og følge Skibet, naar det ved Højvande kan blive taget af Grund.

Det blev saa alligevel en skøn Jul derude mellem Klitterne.

Byens Ungdom og de fremmede Søfolk sluttede Venskaber, der holdt ud i Fremtiden, og mangen lille Fiskerpige kneb en Taare i Øjet, da Slæbedamperen endelig 3. Juledag fik „Kristin" løs af Grunden.

Men Jul blev der, selv om Fiskeriet svigtede — den glade Jul kom ad andre Veje, end man havde tænkt.

Det var, som de alle nu forstod, hvor godt de selv havde det i deres lune Hjem — nu, da de havde set andre Mennesker i den yderste Vaande i Kamp mod Døden og for Livet.

„Kristin"s Stranding gav desuden en god Bjergeløn til alle i Byen.

Den største Lykke, sagde den gamle i Kakkelovnskrogen, er det at stole paa Ham, der aldrig lukker sin Haand, og som med sit Haandtryk giver ethvert Menneske en velsignet Jul — selv den, der ser Døden ved sin Side.

Jørn Hee.

BETTE NIELS

BETTE NIELS mot ud aa tjenn
da han knap var ti.
Bette Niels var jo den ældst
aa en Flok po ni,
hur æ Hjem var fatte.

Bette Nielses Barndomshjem
laa nøj udle udd,
der var lav te Lowt aa manglt
hist aa hæer en Rued,
aa æ Daer var snævver.

Af de føst, som Niels ku hovv
fræ hans bette Seng,
var hans Moers Bøn te Gud:
skjærm mi bette Dreng,
si te vos i Naade.

Bette Niels kam te aa tjenn
po en skrommel Goer,
hur der var en Førrekaael,
der var kras aa hoer.
Bette Niels var bette.

Bette Niels bløv alti drelt,
for æ Kaaell var skaaes,
somti drak di, tured, bandt
aa kam op aa slaaes,
naar di ret haaj draakken.

Bette Niels mot bøj hans Knæ
i en Redskabshus,
den bløv bette Nielses Kjerk,
de var, som en Sus
nov ham dæer fræ Himlen.

Bette Niels er no berømt
øvver æ hele Land,
han haar Herregoer, er rig
aa en helstøbt Mand,
no er han Minister.

Hva en Mor a Gud haar tænd
i en Baaer si Bryst,
de skal lyes æ Baaer si Vej
klaar som Stjaer om Høst
gjennem hele Livet.

Hans Bakgaard.

Rørdrummen -

Jagtfortælling af

Skovrider C. F. Jensen, Hurup.

FOR NOGLE AAR SIDEN havde jeg inviteret en Bekendt med paa Andejagt i min Plantage, hvor der foruden en Mængde smukke Fyr- og Grantræer ogsaa findes en halv Snes sivbræmmede Vandhuller, hvor Ænderne i Træktiden gerne slaar sig ned for en kortere Tid.

Min Bekendt havde allerede et Par Gange haft Lejlighed til at skyde forbi til Ænderne, saa jeg begyndte saa smaat at tvivle om hans Skydefærdighed; men jeg skulde dog snart blive overbevist om det modsatte. Fra et Vandhul, hvor der næsten aldrig holder Ænder til, lettede en stor Fugl, og til min Forfærdelse ser jeg min Gæst hæve sin Bøsse og roligt tage Sigte paa den. Af mine Lungers fulde Kraft — og det vil sige ikke saa lidt — brølte jeg til ham, at han ikke maatte skyde, men som det altid gaar i lignende Situationer, brændte Skuddet af i samme Øjeblik, og ned styrtede Fuglen ramt, som det nu hedder, af en Fuldtræffer.

Edderspændt styrtede jeg hen til Gerningsstedet og saa min dejlige Rørdrum — den, jeg havde holdt Haanden over i lange Tider — udaande for Fødderne af min Gæst, som sejrsstolt meldte: „Eet Skud — en *Hejre*".

Alle, som har været paa Klapjagt, kender den slet dulgte Beskedenhed, som kan læses i en Jægers Mine, naar han melder: 1 Skud 1 Hare, 1 Ræv eller 1 Sneppe; denne Mine saa jeg nu forsvinde og give Pladsen for det mest fuldkomne Udtryk for Fladhed, da jeg i sarte, men dog udsøgte Vendinger betroede ham, at han havde skudt en Rørdrum, og at samme Fugl var fredet i Klasse A.

Andejagten blev naturligvis straks indstillet, og en ikke helt gæstfri Bemærkning om det hensigtsmæssige i at tage et lille Kursus i det jagtbare Vildts Udseende undslap mig i Anledning af min kære Rørdrums Død.

— — —

Død som en Sild var Rørdrummen; men hvad skulde vi stille op med den? Lade den ligge og raadne eller blive til Føde for Rævene syntes jeg var Synd, fordi jeg kort Tid forinden i et Søndagstillæg til en Avis havde læst en Beretning om Flytningen af en stor Samling udstoppede Fugle, og blandt disse var et Eksemplar af en Rørdrum blevet nævnt som noget af det mest sjældne og værdifulde. Jeg bestemte mig derfor til at tage Rørdrummens afsjælede Legeme med hjem og spørge Politimesteren, om der, nu Ulykken var sket, kunde times mig Ubehageligheder, dersom jeg sendte den til Udstopning, for i saa Fald kunde den dog komme en eller anden Fuglesamling til Gode. Politimesterens elskværdige Svar overbeviste mig fuldstændigt om, at jeg hverken risikerede at komme i Hullet eller udsatte mig for at maatte aflevere en større Del af min be-

skedne Formue, dersom jeg lod Rørdrummen udstoppe.

Følgelig telefonerede jeg omgaaende til en Konservator og udbad mig Prisen paa at faa Rørdrummen udstoppet. 15 Kr. var det rimelige Forlangende for saa stor en Fugl.

Efter i Korthed at have berettet Historien om Rørdrummens tragiske Død, dristede jeg mig til at spørge om, hvor meget en saadan udstoppet Sjældenhed var værd, da jeg ikke selv var Fuglesamler og forøvrigt heller ikke Fuglekender, vilde jeg nemlig snarest mulig afhænde den til en saadan. — Uden mindste Tøven kom Svaret — 45 Kr. mellem Brødre.

Det gav et helt Sæt i mig ved at høre om denne vældige Pris, og jeg var ikke helt fri for at se med blidere Øjne paa Synderen, som havde ekspederet min dejlige Rørdrum til de evige Jagtmarker. 45 ÷ 15 giver 30 Kr. — et ikke daarligt Plaster paa Saaret for Tabet af min sjældne Fugl.

Man vil jo gerne have det saa nemt som muligt, saa derfor spurgte jeg med det samme Konservatoren, om han var Køber til Rørdrummen. Næ-e, det var han ikke! Han havde for ikke saa lang Tid siden faaet et Eksemplar til hans egen Samling, kom det lidt usikkert. Om han da ikke kendte en Køber eller kunde paatage sig at sælge den? Prisen spillede ikke saa stor Rolle. — Ja, hvis Rørdrummen blot var blevet skudt et halvt Aar tidligere, medens den endnu var i Vinterdragt, saa havde han haft en Køber. Den Gavtyv til Konservator benyttede sig straks af, at jeg havde fortalt ham om mit Ukendskab til Fugle, og stak mig den ud med Vinterdragten, som for Rørdrummen er nøjagtig den samme som Sommerdragten.

Med en Beklagelse af, at det ikke havde staaet i min Magt at bestemme Datoen for Rørdrummens ulykkelige Død, maatte vi paa Grund af de „3 Minutter" afbryde den videre Forhandling, men jeg lod mig dog overtale til at lade Fuglen udstoppe for egen Regning og derefter tilsende.

Et Par Maaneder efter denne Samtale modtog jeg med Posten min længselsfuldt ventede Rørdrum i en stor Kasse, som jeg dog først maatte indløse med 19,50 Kr. inden jeg kunde faa Lov til at skue „Pragteksemplaret", som den i et Følgebrev blev tituleret. — Smuk var den nu ogsaa. Høj og knejsende og med et, som jeg syntes, baade myndigt og skælmsk Blink i de gulgrønne Øjne.

Pragtfuldt tog den sig ud paa min Boghylde ved Siden af mine Bøsser og andre Jagtrekvisitter. De stod saa udmærket til hinanden, at jeg en Tid helt havde affundet mig med Tanken om at sælge den. Men alt som Julen med sine svære Udgifter nærmede sig, fik jeg mere og mere Medlidenhed med den stolte Rørdrum. Ganske vist passede den storartet i mit hyggelige Hjem, men det var nu alligevel Synd, at en saadan Sjældenhed skulde staa og samle Støv og blive ødelagt af ikke at blive opbevaret i et fint Glasskab. Denne Tanke ligefrem plagede mig, men helt nægte kunde jeg ikke, at den i nogen Grad blev næret ved Regnestykket: 45 ÷ 20 Kr. = 25 Kr. i Overskud.

En Dag, denne Tanke var særlig paagaaende, skrev jeg derfor til Formanden for Dansk ornitologisk Forening — en rar gammel Overlæge —, som jeg havde faaet Besked paa at henvende mig til, og bad ham optage følgende Annonce i Foreningens Tidsskrift:

RØRDRUM,
stort, smukt Eksemplar, skudt i Efteraaret, ualmindelig fint udstoppet, sælges for højeste Bud.

I to Dage svælgede jeg i Nydelsen af Synet af mig selv siddende og sortere alle

de mange Tilbud, som fra nær og fjern var strømmet ind for at erhverve min pragtfulde Rørdrum. Paa den tredie Dag fik denne Nydelse dog en brat Ende, fordi jeg fra den rare gamle Overlæge modtog et Brev med omtrent følgende Indhold: „Er De gal, Mand! En Fugl som Rørdrummen, der er fredet i Klasse A, kan overhovedet ikke averteres til Salg". — Det var et Tordenslag for mig, og nu begyndte jeg at forstaa, hvorfor Konser-

vatoren, den Skælm, var blevet saa usikker i Stemmen den Gang, jeg spurgte ham, om han ikke kunde tænke sig selv at købe Rørdrummen for en billig Penge.

Hvordan skulde jeg nu blive af med det Bæst til Rørdrum? Flot og majestætisk stod han paa Boghylden med en Mine, som tydeligt udtrykte: „Mig er der ingen, der kan flytte".

Jeg betragtede ham nøjere, det var ligesom han kiggede tilbage igen, men det før saa myndige og dog skælmske Blik havde nu nærmest Karakter af et drillende Øjekast, som kort udtrykte: Ham Konservatoren, han er nu alligevel den klogeste af jer to, naar det drejer sig om Rørdrumme.

I de følgende Dage stod Rørdrummen stadig paa sin ophøjede Plads og gloede paa mig som vilde han sige: Lille Mand, hvad nu?

Vent du bare, tænkte jeg. Til alt Held havde den rare gamle Overlæge givet mig det gode Raad, at jeg *underhaanden* kunde henvende mig til Museer og Fuglesamlere, saa skulde jeg nok faa Rørdrummen solgt.

De følgende 14 Dages ihærdige Brevskriveri overbeviste mig imidlertid fuldkomment om, at selv om Rørdrummen er en meget sjælden Fugl i Danmarks Moser, Kær og Rørskove, saa er den det absolut ikke paa Museerne.

Vi var nu tæt inde under Jul. Urørlig stod Rørdrummen og saa paa mig med sit allermyndigste Blik, som om den til streng Formaning og Advarsel vilde sige: „Man skal aldrig bruge Pengene, før man har tjent dem". Rasende skævede jeg tilbage paa denne frække Moralprædikant, som jeg syntes blev mere og mere generende for hver Dag i sin Paagaaenhed. Men nu skulde han ogsaa herut og det snarest! Jeg vilde derfor forsøge mig hos Fuglesamlerne; deriblandt maatte der sikkert være mange Liebhavere. Ved gode Venner og Bekendtes Velvilje fik jeg en hel Del Adresser; men det var nogle underlige Mennesker disse Fuglesamlere. Enten var de ophørt at samle, havde foræret deres Samling bort, havde Fuglen eller var for Tiden ikke pr. Kasse, saa ogsaa den Udvej til at uskadeliggøre min Plageaand mislykkedes.

Der var saa ikke andet for, end at Rørdrummen og jeg maatte holde Jul sammen. Strunk og stiv knejsede han med sin vigtige Mine: „Mig er der ingen, som kan

flytte", og fra hans inderste Øjekrog ligesom glimtede den lille Bemærkning: „Jeg bliver mere og mere kostbar!". Unægteligt. Allerede stod han mig i over 25 Kr. med Udstopning, Kasse, Forsendelse og Porto; men endnu er der da et godt Stykke til de 45 Kr., trøstede jeg min elskede Viv.

I Julen kom der selvfølgelig en Del Venner og Bekendte paa Besøg, og ned over mit syndige Hoved regnede det med Bemærkninger som: Har du Rørdrummen endnu? At du kan nænne at sælge den! Den har nok været dyr at faa udstoppet. En saa smuk Fugl maa da være let at sælge. Rørdrummen er vist en klog Fugl, der ligesom ser saa klogt paa os, naar vi sidder her og betragter den.

Rørdrummen og jeg hørte paa alle disse velmente Bemærkninger uden at fortrække en Mine; men medens Minen hos Rørdrummen var naturlig, var den i høj Grad paataget hos mig. Hvor havde jeg ikke maattet høre for denne Rørdrumme. Hvorfor lod du den ikke ligge? Du dur heller ikke til at gøre Forretninger. Den har allerede kostet over 25 Kr., og det ender saamænd nok med, at vi til Slut slet ikke faar den solgt.

Alle disse Bemærkninger gik jo let hen over Rørdrummen, men jeg slap ikke nær saa billigt. Dag efter Dag i over et halvt Aar maatte jeg finde mig i at have denne Vigtigpeter staaende foran mig og kigge paa mig med Blikke, som kunde udlægges alt efter det øjeblikkelige Behov.

Da der var gaaet tre Fjerdingaar, slog Forløsningens Time endelig. Fra en kær Broder fik jeg Meddelelse om, at han havde truffet en Mand, som samlede paa Fugle; han vilde gerne have en Rørdrum og var villig til, dersom det var et stort, smukt og velstoppet Eksemplar, at betale indtil 20 Kr. for den.

Jeg kiggede paa Rørdrummen. Den stod mig nu i smaa 30 Kr., og jeg var, ligesom min Kone, trods alt kommet til at holde af Bæstet. Smuk var den jo; pynte gjorde den ogsaa — endnu, men hvor længe? Fra en Bekendt, en Dyrlæge, som ogsaa havde faaet en Rørdrum omtrent paa samme Maade, vidste jeg, at disse Fugle i udstoppet Tilstand ret hurtigt bliver ødelagt, dersom de ikke opbevares i Glasskabe.

Rørdrummen maatte derfor tiltræde Rejsen til Sjølunds fagre Sletter efter forinden at være pakket omhyggeligt ned i Kassen til de 3 Kr. Det sidste, jeg saa til den, var et Blik fra dens skælmske Øje, som uden Blusel udtrykte: 20 ÷ 30 = 10 Kr. i Underskud.

En Ting lærte Rørdrummen mig dog gratis, at næste Gang, der bliver skudt et saadant Uhyre i min Nærhed, saa gælder det om at faa Benene paa Nakken, selv om en velvillig Konservator skulde finde paa at sige, at nu er den mindst 100 Kr. værd mellem Brødre.

C. F. Jensen,
Skovrider.

Fart blev en af Reservenetposerne syet paa, og Nettet kastet ud igen.

I de følgende Dage var der elendig Fangst. Skipperen var ikke til at komme i Nærheden af. Hver Gang han saa Nettet komme op med kun 5 eller 10 Kurve Fisk, sendte han de mest raffinerede Trusler ud mod Havet i Almindelighed og Fiskerne i Særdeleshed.

I 48 Timer holdt han sig paa Broen. Indtil den 15. om Morgenen, da Nettet kom op med omtrent 200 Kurve Slagtefisk.

Saa endelig tørnede han ind.

Der fulgte et Par Døgn med god Fangst, og Besætningen sled haardt i det. Tid til Søvn blev der ikke meget af, kun et Par Timer nu og da.

Søren havde Fiskevagten sammen med Førstestyrmanden.

„Tror du, vi kommer ind til Juleaften", spurgte Søren Styrmanden.

Denne rystede paa Hovedet og saa eftertænksom ud over Søen. Med Pibespidsen pegede han Nordover paa en sort Skysamling helt ude i Horisonten:

„Snestorm, daarlig Fangst — ja, vi maa være henrykte, hvis vi i det hele taget er i Havn inden Midten af Januar".

Med disse lidet trøstende Ord gik han ind i Bestiklukafet, slog Strøm til Radioekkoloddet, og aflæste Dybden.

Søren rullede sig en Cigaret, tændte og knipsede Tændstikken ud.

„Det var da Pokker til Redelighed. Jul paa Søen!"

Han trak resigneret paa Skuldrene. Selvfølgelig, han havde jo valgt Fiskeriet som Erhverv, og saa maatte han jo ogsaa tage de Ulemper, der fulgte med. Men alligevel. Det vilde nu have været bedre, om man kunde have tilbragt Julen sammen med Forældrene derhjemme i Klitmøller ....

Natten mellem den 17. og 18. begyndte det at blæse op. Styrmandens Spaadom gik i Opfyldelse — ogsaa det om daarlig Fangst, og hvad værre var, Stormen syntes ikke at ville stilne af paa denne Side Nytaar. I det hele taget var der Udsigt til en dejlig Jul.

Lillejuleaftensdag oprandt med koldt og blæsende Vejr. Trawleren var dampet længere vestover mod Westmannøerne, hvor man nu til Morgen skulde have endnu et Træk, inden man holdt de traditionelle 24 Timers „Juleferie".

Det var endnu bælgravende mørkt, da Vagten purrede ud. Søren kantede sig sindigt ud af Køjen og begyndte at trække Tøjet paa. Ilden i Kakkelovnen var gaaet ud, saa han rystede af Kulde, men efterhaanden som han fik det tykke Tøj paa, hjalp det. Han rullede sig en Cigaret og gik hen til Døren for at se, hvordan Vejret var.

Det saa ikke videre opmuntrende ud. Store, sorte Søer vaskede ned over Dækket, og alting saa saa koldt og trist ud. Han skuttede sig, satte sig tilbage paa Bænken og skænkede et Krus Kaffe op. Et Held var det, at næste Døgn behøvede man ikke at komme paa Dækket. Det skulde gøre godt at faa udsovet for en Gangs Skyld. — Skønt, nej! Han havde jo Vagt Kl. 12 Julenat! Naa, ja, ja! Den Tid — den Sorg.

Hvad mon Kokken havde tænkt sig at lave til Julemiddagen. Vel ikke Sauer-

kraut mit Eisbein eller noget lignende uspiseligt for en Dansker?

Dampfløjten lød, og et Øjeblik efter hørtes det haarde Smæld, da Kurlinerne blev smækket ud af Bøjlen agter paa Skibssiden. I samme nu begyndte Spillet stønnende at hive op. Sammen med de andre Dæksfolk gik Søren ud til de respektive Poster og ventede paa, at Nettet skulde komme op. Det blæste ret stærkt, og den kolde Vind gik til Marv og Ben. Sprøjtet fra Bølgerne, der slog ind over Stævnen, føltes som glødende Naale i Ansigtet.

Rigtigt et Julevejr.

Han mindedes den Tid, han sejlede med Kystkutter hjemme fra Klitmøller. Det var vel nok noget helt andet. Selvfølgelig, man tjente jo ikke saa meget, men saa var de jo til Gengæld ogsaa i Land hver Aften.

Den Tanke at opgive Trawlfiskeriet havde han tit faaet. Paa en Maade syntes han godt om Livet her om Bord, Kammeraterne og Arbejdet — i alt Fald om Sommeren. Men nu i de kolde Vintermaaneder gik det ofte saa haardt til, at man kunde fristes til at ønske sig langt borte eller i det mindste hjemme. Netop i Dag længtes han mere hjem end sædvanligt. Han kunde næsten som i et Syn se Smaabyen derhjemme. Og Forældrene, de gamle, ejegode Mennesker, hvordan mon de fejrede Julen? Mon de tænkte paa ham?

Hans Tankerække blev brutalt afbrudt af det haarde Smæld, da den agterste af de tunge, jernbeslaaede Skovle gik i „Galgen". Hver Mand var paa sin Post, og Arbejdet med at faa Netposen ind med Indholdet gik fuldstændig automatisk. Det var jo et Arbejde, de havde udført Tusinder af Gange og skulde gøre det, hvordan Vind og Vejr end artede sig. Men i Dag gled Arbejdet endnu lettere fra Haanden; der var mere Glæde og Sving over det. I forbavsende kort Tid hang Netposen i Bommen og spyede sit Indhold ud paa Dækket.

Meget var der ikke, allerhøjest 20 Kurve, d. v. s. en halv Times Arbejde. I Dag gjorde det ikke noget, at Fangsten var lille, saa blev der jo hurtigere Fyraften. Hvad Skipper sagde og tænkte, var der ingen, der bekymrede sig om.

De sidste Fisk var slagtede, de sidste Kurve med Fisk var firet ned i Lasten og iset til, og Dækket var spulet rent. Forude sad Søren sammen med de andre Skibskammerater og drak varm Kaffe. Der var blevet fyret op i Kakkelovnen, og efterhaanden som Kulden blev mindre, og Stemmebaandene atter var blevet elastiske og egnede til Talebrug, gik Snakken frem og tilbage om alle Ting. I det snavsede Lugar bredte der sig en Stemning, som man kun kender ude paa Søen. Piberne og Cigaretterne kom frem, og den blaa Tobakstaage lagde sig som et uendeligt blødt Tæppe over de store, barske Mænd.

Saadan, som de sad her, syntes Søren, at han længtes mindre hjem, Jo, han længtes, men det var ligesom Længslen tog en helt anden Form, blev veg i Kanterne uden at efterlade den dumpe Smerte, Hjemvejen næsten altid fører med sig.

Han var ikke alene! Det var Sagen!

Kl. 11,30 spistes der Frokost, og de gik derefter i Gang med at gøre rent i Lugaret.

Da de kom til Kaffetid, saa alt skinnende rent ud. Det eneste, der stak lidt af fra Omgivelserne, var Mændene selv. Ugegamle Skægstubbe plejer jo ikke at pynte. En og anden sendte en venlig Tanke til Barberrekvisitter og lignende, men det blev kun ved Tanken, og det glemtes ogsaa hurtigt i Forventningens Glæde.

Disse haarde og vejrbidte Mænd var som Børn den Dag. Ikke et Alvorsord hørtes. Smilerynker lavede Furer i de garvede Ansigter, og Øjnene straalede som smaa Sole!

Det var Jul!

— — —

Kl. 18 skiftede Vagten, og det var Spise-

tid. Søren og Alwin gik agter til Kokken og hentede Maden.

Julemaden!

Nudelsuppe, Flæskesteg med Gemyse og Budding samt en kollossal Julekage til Kaffen.

Den næste Timestid var helliget Spisningen. Ingen talte. Der var en højtidelig Hygge over Maaltidet, noget som kastede Glans over de fattige Omgivelser. Men det tænkte ingen over, spiste kun og glædede sig over Maden, levede i Nuet.

Efterhaanden som Fadene tømtes, sænkede sig en mæt Tilfredshed over Folkene; nogle sendte Vagten paa Broen en venlig Tanke og glædede sig over det Held, at det ikke var een selv, der skulde staa der.

Ved Halvottetiden samledes alle agter, hvor „den Gamle" skulde holde Juleandagten. Folkene indfandt sig og blev plasseret paa Bænkene rundt om Messebordet. Kun de, der havde Vagt, maatte blive paa deres Poster. Ingen talte sammen, man var besat af en forlegen Tavshed.

Man ventede noget!

Skipper!

Han traadte ind ad Døren og ønskede: „Glædelig Jul!" Næsten som i Kor lød det tilbage: „Glædelig Jul!"

Op af Lommen trak han Testamentet og begyndte at læse. Læste om Julens Budskab. Fred paa Jord og i Menneskene ....

De kendte slet ikke hans Stemme. Den var saa fremmed — med en mild Klang, som de aldrig havde tiltroet ham.

Søren var dybt rørt. Skønt han ikke forstod alle de gamle tyske Vendinger, gled Meningen dog ind i hans Bevidsthed, thi han kendte det jo saa godt, havde hørt det saa mange Gange derhjemme i Fiskerlejets lille Kirke

Saa var det, ligesom han ikke kunde høre rigtig efter mere. Inspireret af Skippers Ord gled Tankerne paa Flugt sydpaa til Hjemmet.

Far og Mor!

Tænkte de mon paa ham netop nu! Det forekom ham nu, at han længtes saa stærkt hjem, som man kunde længes en Juleaften. Følte en dump Smerte i Brystet!

Vilde den tillivs!

Tankerne blev tvungne over i nye Baner, men vendte straks tilbage.

Det var Juleaften.

Han saa sig om i Kredsen. En og anden havde Tarer i Øjnene. Med forunderlig Sikkerhed vidste han, at de ogsaa tænkte paa deres Kære.

Store, stærke Mænd sad og græd som Børn!

Han fo'r let sammen, da Skipperen smækkede Testamentet i.

„Glædelig Jul, Folkens", lød det hjerteligt og velment.

Saa blev der almindeligt Røre. Næser blev pudsede, Øjnene tørrede, og enkelte rømmede sig højlydt.

Da de atter kom forud, havde Kokken allerede bragt Kaffen. Paa Bordet stod tændt to Vokslys, og ved hver Mands Plads ud for hans Køje laa en Gavepakke fra Rhederiet og Officererne. Ogsaa deres egne Pakker, som Familien havde sendt med dem hjemmefra med strenge Paalæg om ikke at aabne før Juleaften, blev fundet frem og pakket ud.

Og da Skipperen en Timestid senere indfandt sig med en Flaske Rom, som han forærede af sin egen private Beholdning, tilgav de gerne hans daarlige Humør de andre Dage, og skaalede med ham i Kæmpetoddyer paa god Fangst de kommende Dage.

Klokken 23 tørnede de fleste ind.

Søren blev oppe, for han skulde jo alligevel paa Broen om en Time, saa det betalte sig ikke at gaa i Køjen.

„Saa gik den Juleaften", tænkte han, „og saadan gik den vel ogsaa for Tusinder af andre Søfolk paa de store Verdenshave".

Sv. Damgaard.

JØRGENSMINDE

Fortælling fra Vestkysten af

K. Magleby Sørensen.

DET STORE BØRNEHJEM ligger uden for selve Byen — paa en høj Bakke, saa det er synligt i Miles Omkreds. Mod Øst standses Udsigten af et højt Bakkedrag, bag hvilket Byen ligger lunt i Læ for Vestenvinden, der stryger ind fra det nære Hav. Men mod Vest er der frit Udsyn over det flade Land, hvor mørke Skove danner Ramme om frugtbare Marker, der bugner af tung Sæd.

Et mangestemmigt Kor af Børns glade Latter og Jubel toner mig i Møde, idet jeg gaar op ad den brede Poppelallé, snart skal jeg ved Selvsyn faa Lov til at overbevise mig om det, jeg hidtil kun har hørt paa anden Haand: at her lever et halvt Hundrede Børn en glad og sund Tilværelse, kærligt skærmende mod den Verden, hvis Ondskab og barske Virkelighed de allerede mødte, før de selv kunde sanse.

Bestyrerinden og min Hustru er Veninder fra Barndomstiden, og da hun hørte, at jeg skulde paa en Studierejse til Udlandet, inviterede hun straks min Hustru til at tilbringe en hel Maaned paa Jørgensminde. Min Hustru sagde med Glæde ja, og Aftalen blev, at jeg skulde rejse den Vej og hente hende, naar jeg vendte hjem fra Udlandet.

Ved Middagsbordet bliver Samtalen ret naturligt drejet hen paa Børnehjemmet, og jeg spørger, hvem der egentlig har bygget det. Bestyrerinden beder mig vente til efter Middagen, saa skal hun fortælle.

Da Kaffen er drukket, fører hun os op paa Hovedbygningens flade Taarntag, hvorfra der er en milevid Udsigt. Mod Vest kan vi lige skimte Klitternes lange, hvide Række og bag dem det blaa Hav.

„I den Retning", siger Forstanderinden og peger mod Sydvest, „ligger et Fiskerleje. Ved Hjælp af en Kikkert kan De vist se det."

Jeg stiller Kikkerten ind, og det lykkes mig at fange Billedet af nogle faa lave Huse i dens Linser.

Og saa fortæller Forstanderinden Jørgensmindes Historie.

— — —

Helt ude ved det aabne, larmende Hav laa et lille Fiskerleje — kun en halv Snes smaa Træboder. Fiskernes jævne, tarvelige Livsvilkaar var symboliseret i disse Hytter. De var opført af groft Egetømmer og dannede en aflang Firkant, vel 6 Alen bred. De var alle ens — ogsaa i det indre. I den ene Ende af Rummet var Sengestederne, og midt paa Gulvet stod et fast Bord. Den eneste Pynt var en lille Hylde med Billeder og Stads. Ind mod Væggene stod store, tunge Kister med Klæder. Oven over Døren var Rummets eneste Vindue.

Foran Husene — som det eneste Værn mod Havet — laa en Ring af høje Klitter, hvorover den vrede Paalandsstorm kastede sin skummende Fraade.

Barsk og øde var Stedet.

Barske og haarde var Menneskene, som levede her — i deres stadige Kamp for

at fravriste det vaade Element dets Rigdomme af Fisk.

— Det var en stille, lun Foraarsdag. Havet smilede fredsommeligt til den lille Kreds af Kvinder, der sad paa Hug og bødede Net. Oppe paa Klitterne saas en lang Række høje Stejler med flagrende Fiskegarn. Ude i Forstranden løb en Skare halvnøgne Børn og legede.

Pludselig forstummede Kvindernes ivrige Snakken.

Aarsagen til deres Tavshed var en ung Mand, der traadte ud af en af Hytterne og styrede sine Skridt ned imod dem. Han var høj og bredskuldret, med et kækt Hoved paa den ranke Hals. Hans krøllede Haar fik Lov at flagre hvorhen det vilde. Der var et Præg af Mandighed og Styrke over ham.

Jørgen var 25 Aar nu, og alle vidste, at han tjente nok til at kunne forsørge en Kone.

Hvem af dem mon han vilde vælge?

Ja — egentlig vidste de det godt.

Men hun vilde — hvor utroligt det end lød for de andre — ikke have ham.

Hun sad ogsaa i Kredsen, og de lagde Mærke til, at der gik som et Drag af Ærgrelse over hendes kønne Ansigt, da Jørgen viste sig.

„Hvad er det, vi hører, Jørgen?“ raabte en af dem, saa snart han var inden for Hørevidde. „Vil du forlade os.

Jørgen nikkede. Hans Blik søgte Inga. Men hun vendte Ryggen til ham og saa en anden Vej.

Saa vendte han sig mod de andre: „Ja, jeg har faaet Hyre med en Ostindiefarer. Jeg drager snart af Sted — langt ud i den vide Verden!“

„Hvornaar?“ spurgte de i Kor.

„Til Maj.“

„Allerede! Saa faar du ikke Majfesten med i Aar!“

„Jo-o — maaske.“

Han fortsatte sin Vej og drev langsomt i Retning af Klitterne, hvor han gav sig til at sysle med nogle Garn.

Bestandigt søgte hans Blik ned mod den lille Kreds af arbejdende Kvinder.

Hvor var Verden dog underligt indrettet — at han ikke kunde faa den eneste Kvinde, han brød sig om.

Bort vilde han rejse — til fremmede Strande — bort — for at glemme — glemme Inga med de lysegule Krøller og det varme Smil — den ubøjelige Inga, der ikke vilde vide af ham.

Hun var ikke som Sognets andre unge Piger. Heller ikke som dem, han havde truffet andre Steder.

Ikke fordi hun var *mere* end nogen anden — hendes Fader, der var omkommet Aaret i Forvejen, havde været en fattig Fisker, der ligesom de andre maatte vriste Føden fra Havet.

Men hun var *anderledes* — baade i Sind og Skind. Smukkere — løftede Hovedet som en Smule højere. Hun levede som en fremmed blandt sine ligestillede — som tog hun paa Forskud af den Tid, der vilde komme — den Tid, da hun ikke mere var en fattig Fiskerpige, men en velstaaende Frue.

Jo, Jørgen vidste god Besked — Ingas Drømme var højtflyvende! Og hvor han forstod hende!

Kendte han ikke det samme fra sig selv?

Den samme Udlængsel boede jo i dem begge.

Det laa til hendes Slægt — var som en Arv, hun havde overtaget. Alle Faderens Søskende var for Aar tilbage udvandret til Amerika.

Han — Jørgen — vilde vise hende den store Verden!

En Aften havde han sagt det til hende — bedt hende følge ham — men hun gav sig til at le — som havde han sagt noget

morsomt. Hendes Latter var som onde, flængende Knivstik i et sygt Sind.

Siden havde de ikke talt sammen.

— — —

Vinden blæste ikke fuldt saa stærkt mere. Søerne slog stadig op paa det flade Land — men Broddet syntes mindre svært ude paa Revlen.

Der var Foraar i Luften.

Hen under Aften mødtes Pigerne igen og bandt — ved Hjælp af et strandet Tøndebaand — en Krans af Pilegrene og pyntede den yderligere med kulørte Papirsstrimler.

Allerede længe, inden Fiskerne naaede i Land, var de klar over, hvad der var i Gære. Der skulde krones Majkonge.

Men der var ligesom ingen Spænding

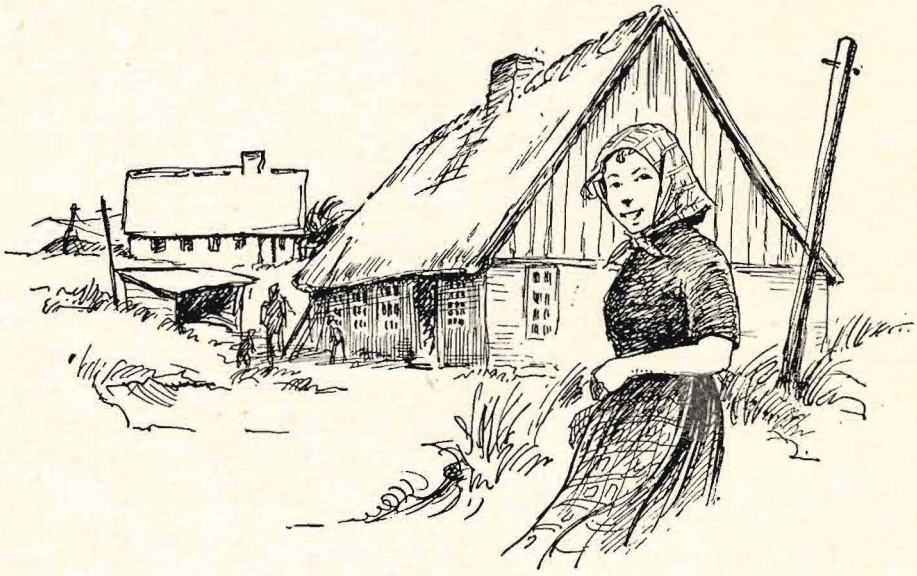

Hun var ikke som Sognets andre Piger.

Men Klitterne havde ingen Foraarsblomster. De havde kun det stride, blaagraa Marehalm og Klittaget, der med sine mange, findelte, trævlede Rødder gennemvævede det flygtige Sand, udkæmpende en stadig Kamp med det — blev skjult, groede atter op sejgt og udholdende.

En Dag, da Solen smilede særlig venligt fra en skyfri Himmel, lod Pigerne Arbejdet ligge og gik ind i Klitterne for at søge efter de smaa, krybende Graapil.

Det var hele to Uger før den Tid, da de almindeligvis plejede at fejre en af det lille Samfunds faa Fester — *Majfesten* —, men om tre Dage skulde Jørgen rejse, og man var derfor blevet enige om at rykke Festen det Par Uger frem.

ved det i Aar. For alle vidste i Forvejen, at Jørgen skulde være Majkonge.

Selvfølgelig — ingen misundte ham af den Grund. Det var kun saa naturligt, at man vilde vise ham den Opmærksomhed inden han rejste. Ingen vidste jo, hvornaar man saa ham igen.

Da Baadene nærmede sig Land, vadede nogle af Pigerne ud med Majkransen og kronede under stort Bifald Jørgen til Majkonge.

Han glædede sig over Opmærksomheden.

Og dog var der i hans Glæde en Understrøm af Smerte. Vel var Inga med — men hun holdt sig i Baggrunden.

Mon hun vilde komme til Festen i Aften?

De var nøjsomme Mennesker, de samme Fiskere — ikke fordringsfulde i deres Fornøjelser. Lejets Fester — og de var ikke mange — blev holdt i en af Hytterne, der var større end de andre. Blev den ryddet for Bohave, var der netop Plads til, at en halv Snes Par kunde danse.

Gammel-Sivert trak i Harmonikaen, medens hans store Træsko markerede Takten. Unge, glade Par glemte for nogle Timer Livets Møje. Langs Væggene sad gamle, udslidte Mænd og Kvinder med halvt vemodige og halvt lykkelige Minder om dengang, *de* var unge, og Sindet var lyst og let.

Uden for var det blevet Opblæstvejr. Vinden kom fra Vest i stadig stærkere Ryk — det vilde ikke blive Vejr til at komme paa Havet de første Dage.

Inden for tog Lystigheden til, medens Stormen leverede Musik, som vilde den overdøve Gammel-Siverts umelodiøse Toner — og Havet spillede Bas med sine drønende Søer.

Jørgen var Festens Midtpunkt. Han var jo Majkonge. Med Smil tog han imod Hyldesten fra de unge Piger, der kappedes om at danse med ham. Men hans Tanker var andetsteds. Han spekulerede som en gal paa, hvordan han skulde faa Mod til at bede Inga om en Dans.

Hans Mod og Uforfærdethed blev til intet over for hende. Ofte havde han under sit farefulde Arbejde staaet Ansigt til Ansigt med Døden — og han havde gjort det uden et Øjeblik at ængstes. Men hendes Blik gjorde ham saa svag, at hans Styrke blev til Voks.

Hun var smukkere i Aften end nogen Sinde før, syntes han. Og fjernere.

Hjertet sad ham i Halsen, da de dansede ud sammen. Han anede knapt, hvordan det var gaaet til. Selvfølgelig betød det ikke noget, at hun havde sagt ja til en Dans. Hun vidste jo, han snart skulde rejse — og hun vilde vel ikke gøre ham ondt den sidste Aften.

Men alligevel — Følelsen af at have hende saa nær var som en Ild, der brændte i hans Aarer. Han syntes, Gammel-Sivert spillede hurtigere, end han plejede. Men det var vel blot Frygten for at høre Dansens sidste Takt — han turde ikke bede om en Dans til.

„Paa Torsdag rejser jeg, Inga". Han forsøgte at fange hendes Blik.

Hun vendte Hovedet bort. Lidt efter sagde hun:

„Jeg rejser ogsaa!"

„Du?"

„Hvor . . . hvorhen?"

„Bort — til Amerika — eller et andet Sted!" Hun blev pludselig veltalende. „Ud i den vide Verden! Ingen ved det endnu. Jeg er blevet rig! En af mine Onkler i Amerika er død. Jeg fik Brev i Dag. Alle hans Penge har han testamenteret mig. Jeg er fri — kan gøre, hvad jeg vil. Aah, hvor det skal blive dejligt!"

„Det . . . det . . . er lykkeligt for dig . . . Inga!" stammede Jørgen.

En forstærket Følelse af Haabløshed sneg sig over ham. Inga var rig nu — hun vilde rejse — Pengene vilde for bestandig fjerne hende fra ham — deres Veje vilde aldrig oftere krydses.

Kort efter at Dansen var til Ende, lagde Jørgen Mærke til, at Inga gik ud af Stuen. Siden kunde han ikke faa sine Øjne fra Døren. Men hun kom ikke igen. Hun var vel gaaet hjem.

Hvorfor?

Til sidst gik han ogsaa ud.

Hvorfor skulde han blive mere, naar hun ikke var der? Sin Værdighed som Majkonge skænkede han ikke en Tanke.

Stormen var taget til, Mørket laa tæt og uigennemtrængeligt over Jorden. Regnen strømmede ned.

Jørgen stod stille og stirrede ud i det

larmende Mørke. Det Mørke, der for kort Tid siden havde opslugt Inga.

Vilde han mod nogen Sinde faa hende at se mere?

Hvorfor var hun gaaet hjem?

Spørgsmaalet vilde ikke slippe ham.

Inden han rigtig vidste af det, var han paa Vej mod Hytten, hvor hun boede alene.

Som en sort Skygge dukkede Hytten op af Mørket. Han gik om i Læsiden, hvor han længe blev staaende i dybe Tanker.

Hvorfor vilde han rejse? Han vidste nu, han aldrig kunde *glemme*. Paa den anden Side af de Bjælker var det, der for ham betød Livet.

Bag de Bjælker! ..... En frygtelig Tanke slog ned i ham ... en taabelig Idé. Han viste den fra sig — søgte at overbevise sig selv om, at det var Vanvid. Men Tanken vilde ikke unde ham Ro — den var vedholdende som Stormens Rasen — uafrystelig som Brændingens Larm.

Om hun nu ikke var bag den Væg?

Hvis hun var gaaet vild i Mørket og Uvejret?

Han blev grebet af Frygt — en Frygt for at miste noget, han aldrig havde ejet og som aldrig kunde blive hans.

Han bankede paa Døren — ruskede i dens Greb — hamrede sine Knoer til Blods — skreg hendes Navn. Ingen syntes at høre det. Hans Skrig blev overdøvet af Stormen.

Han satte sine Skuldre mod den svære Dør. Angsten gav ham Kræfter. Døren sprængtes, og han tumlede ind i den tomme Stue.

Sandheden i al dens Rædsel gik op for ham.

De andre Festdeltagere var blevet forundret, da først Inga og siden Jørgen var gaaet. Det var, som Lystigheden ebbede ud, og man var saa smaat ved at gøre Forberedelser til at bryde op, da Døraabningen pludselig fyldtes af en drivvaad Skikkelse, og en angstfuld, bedende Stemme sagde:

„Inga .... er .... borte .... I maa .... hjælpe mig .... at .... finde hende .... !"

I næste Øjeblik var Skikkelsen igen opslugt af Mørket. De tilbageblevne stod som lammede. Saa løb et Par besindige Mænd ud ad Døren og forsøgte at kalde Jørgen tilbage. Men det var forgæves.

Brændingens Brølen og Stormens Susen

var det eneste Svar paa deres Raaben.

Det syntes haabløst at yde Hjælp under disse Forhold. Det var som at søge i Blinde. Farefuldt var det ogsaa. Men Frygt var et ukendt Begreb hos disse Mænd. Inden et Kvarter var gaaet, havde man delt sig i Hold, der drog ud i forskellige Retninger for at søge efter Inga — og efter Jørgen. For ogsaa han vilde være hjælpeløs — alene i sin Kamp mod de overmægtige Elementer.

De forskræmte Kvinder blev i Feststuen. Men ingen tænkte paa at feste mere.

Det var Liv, som stod paa Spil nu — to Liv.

I deres fælles Angst følte de Menneskets Magtesløshed. En istemte med svag, skælvende Stemme en Salme. Snart sang alle med.

Dansesalen var forvandlet til et Bedehus.

En Times Tid efter, at Mændene var draget af Sted, kom Inga tilbage. Hun sank sammen inden for Døren — overvældet af Træthed og Udmattelse. Men hun kom hurtigt saa meget til sig selv, at hun kunde fortælle, hvordan hun var faret vild i Mørket. Hun anede ikke, hvor hun havde været henne. Hun var lige ved at opgive det hele, da hun pludselig ved at støde mod et Hus forstod, at hun igen var kommet tilbage til Lejet.

„Men ..." afbrød hun sig selv, idet hun med forundrede Øjne saa sig omkring, „hvor ... hvor er Mændene henne?"

En af Kvinderne fortalte hende, hvad der var gaaet for sig.

Inga sprang op, som var al Træthed veget bort.

„Jørgen!" skreg hun, „er han gaaet ud? Alene? For at lede efter mig? Aah, nej!" Hun skjulte hulkende Ansigtet i sine Hænder. „Aah, nej — at det skulde ende saadan!"

— — —

Da det gryede ad Dag, kom de med Jørgen.

Han var ikke død, men der var kun en svag Livsgnist tilbage.

De havde fundet ham ved Foden af en af de største Klitter. I Mørket var han snublet og styrtet ned.

Inga, der hele Natten havde været ude af sig selv, saa de andre Kvinder med Magt maatte afholde hende fra at gaa ud at søge efter Jørgen, blev pludselig rolig, da hun saa ham.

Jørgen levede! Der var Haab! Men der maatte handles hurtigt. Der skulde gøres alt for at redde ham. Hun havde jo Penge nu. Og hvad gjorde det, om alt skulde ofres — blot Jørgens Liv blev reddet.

For hun *elskede* ham. Det forstod hun nu. Hendes egen Storhed og Taabelighed havde gjort hende blind. Men den forfærdelige Nat i Uvished om *hans* Skæbne, der satte sit Liv paa Spil for at redde hende, havde revet et Bind fra hendes Øjne.

De to tilkaldte Læger kæmpede i tre Døgn en fortvivlet Kamp med Døden — svingende mellem Opgivelse og Haab. Da der Trediedagen stødte Lungebetændelse til, forstod de, at Nederlaget vilde blive deres.

Inga veg ikke fra hans Leje.

Det var jo ogsaa hendes Liv, det gjaldt.

Aah — hvor skulde hun være god imod ham til Gengæld for alt det onde, hun i Hovmod og Stolthed havde forvoldt ham.

Men det blev hende nægtet.

— — —

Det var en ny Inga, der i den sene Nattetime rejste sig fra Jørgens Dødsleje.

Hun forstod, at hun selv var Skyld i, at Livet maatte tage saa haardt paa hende, for at hun kunde lære, at Livets Lykke ikke er at finde ad Egenkærlighedens Vej.

En stor Tanke var modnet hos hende.

Efter Begravelsen rejste hun til Købstaden for at tale med en Sagfører.

Paa en ideel Plads uden for Byen rejste der sig i Løbet af det følgende Aar en Række Bygninger — lyse og hyggelige. Inga førte selv Opsyn med Arbejdet.

Her — paa dette Børnehjem, som hun byggede for sine egne Penge — vilde hun leve Resten af sit Liv — ofre sig helt for at hjælpe Samfundets smaa Stifbørn frem i Solen. Her vilde hun lægge sin Livsgerning.

Der var et Hjørne af Haven, hvor Børnene ikke fik Lov at komme. Her — ved Foden af en Gravhøj — tilbragte hun mange Timer. Paa Højen var rejst en stor Natursten, hvorpaa der kun stod det ene Navn: Jørgen.

— — —

For længst er Inga død. Men hendes — og Jørgens — Minde lever endnu og vil længe blive bevaret af mange taknemmelige Mennesker, der skylder Børnehjemmet, at de fik en heldig Start i Livet.

Ofte gaar deres Tanker til Jørgensminde . . .

Mett i æ Daer.

MEN Laes da, fy, hur æ do slem aa hoer,
do er en rejti Skrommel i di Goer,
no do sku te aa steen æ gammel Kovv,
fu de en tow en bette Kjæfuld Rovv,
jov, do sku ta aa steen æ bette Kall,
saa du ku ret fo lufted ud di Gall.

Men — hva er de, æ tøvves æ Føl æ krebl,
no, den haar osse fot en Lining Knebl,
no, do haar steent æ Føl, da æ var væk,
no, do haar osse gien den si Knæk;
nej, do sku sjel ha Stribs, din bette Pjevs,
ja — aa — som do sku ha, din gale Hvevs.

Fræ Maaer te Avten lufter do di Gall
aa tæsker løs po Høvder, Hejest aa Kall;
men do sku fæer æ Hæen, der ligger vælt,
do foer jo ingen Verdens Ting bestelt,
do beeser uden Moel aa flyvver aa faaer,
ja, futter rundt som novver skamskot Haaer.

Jov, æ ska sejj, æ fæk en rieti Mand,
si blot en Vandtrov — et en Drieb a Vand,
jov — de er nøj, der nok ska feed æ Stuedd,
er de saa sær, æ Dyrer stroler uedd,
jov, de er ingen Tejen, de ska ha Kløø,
nej, læed baare tøest, saa de ka dø.

Nej, end mi Faa'er ku li ha sit hans Goer
aa sit di Styrels hær i den fier Oer,
do fæk æ Goer mæ mæ hel renst fu Gjaael,
hva trovr do, han vil sejj, din bette Kaael,
om han no so di Gjæld, en bundløs Hav,
saa — vend di Svigerfaar sæ i hans Grav.

Hans Bakgaard.

Troldheksen i Thy.

Troldheksen i Thy.

SAGN ved
Førstelærer Larsen,
Hørdum.

SAADAN kaldes i Almindelighed Mette Dam, og der var heller ingen Tvivl om, at hun kunde endda mere end sit Fadervor. Endnu fortæller de ældre paa hendes Egn, der har kendt hende, haarrejsende Historier om hendes Evner og Bedrifter. Alle Børn var rædde for hende, og det var ikke sært, for man sagde, at hun kunde skabe sig om til en Hare og løbe rundt om Folks Huse og ind i deres Stalde og gøre Fortræd, saa der hverken blev Fløde eller Smør af Mælken. Krudt og Kugler bed ikke paa hende. Hun kunde desuden sidde hjemme i sin Stue og malke Folks Køer gennem en Strikkepind og meget andet.

En Gang kom en konfirmeret Dreng trækkende forbi med en Ko, og Mette Dam kom ud og gav sig i Snak med Knægten; imedens strøg hun Koen fra Horn til Hale med sin Haand, og den blev straks krøblet, fortæller Kotrækkeren, der nu er en ældre Mand, med Gysen — sæt det var ham, hun havde strøget! Saa hentede de Egnens kloge Mand — „Kloge Søren". Han spurgte efter en kort Undersøgelse, om nogen havde „rørt" ved Koen. Ja, det havde da Mette Dam.

„Ja, saa forstaar jeg det bedre", sagde Manden, „men lad mig nu være alene med Koen en halv Staaen, saa skal jeg se, hvad jeg kan gøre ved det".

Og det lykkedes virkelig Kloge Søren at drive Dævelskabet ud af Koen, saa den igen kunde gaa frit. Mette og Søren var ikke fine Venner, for de arbejdede hver i sin Retning.

Hun var egentlig ingen behagelig Nabo, for hendes Kreaturer gik mest løse og aad baade Græs og Korn paa Naboernes Marker, men de fleste turde ikke protestere, for de var bange for Mette. Saa en Dag var hendes Køer gaaet ind paa Proprietær Hansens Mark og havde gnavet fælt af den unge Havre. Proprietær Hansen gik selv hen til Mette, for hans Folk turde ikke, og han var ikke saa lidt gnaven over det. Han spurgte saa Mette ironisk, om hun var saa fattig, at hun ikke ejede et Tøjr at fæste sine Kreaturer i, for saa kunde han give hende eet. Men Mette svarede rapt:

„Jeg skal vise dig, at jeg har Kotøjr, som du ikke har!"

Og saa smed hun et Kotøjr foran ham og fik det til at rejse sig lodret i Vejret

foran den forfærdede Proprietær. Han gik aldrig ned til Mette mere.

Yderst i Mettes Mark var der et Stykke Gulerødder et Aar — dejlige Gulerødder. Det syntes ogsaa Naboens Smaapiger. Og det var umuligt for Mette at se, om de tog et Par Stykker, for det kunde ikke kendes i Rækkerne, og der var en høj Bakke mellem Mettes Hus og Gulerodsstykket. Men næste Gang Mette traf Pigerne, skældte hun dem ud for nogle Tyveknægte — hun havde godt set, at de havde stjaalet hendes Gulerødder. Dette bevirkede, at hendes Ry for overnaturlige Evner yderligere øgedes, og Børnene rørte aldrig mere hendes Sager.

Mette holdt Høns, men hun havde ingen Indhegning til dem, og alligevel gik hendes Høns ikke ind i hendes Kornmark, hvor fristende den end kunde være for dem. Hun forgjorde dem, saa de kun gik til en bestemt Grænse, meget bedre end om der havde været højt Hegn der.

Man sagde ogsaa, at hun kunde sidde hjemme i sin Stue og se alt, hvad der foregik i hendes Mark. Hendes sølle Pjok af en Mand Per troede det i hvert Fald og turde aldrig hvile et Øjeblik.

Da hun var ung Pige, forgjorde hun en Rivalinde, der ogsaa vilde have Per, og ogsaa senere i Livet forgjorde hun Folk, naar hun blev gal paa dem. Kunde hun saaledes faa fat paa noget af deres Tøj, kunde de være vis paa i det mindste at blive syge, naar de igen fik det paa.

Da hun havde solgt Stedet til en yngre

Husmand, kom han en Dag hen til hende og spurgte, hvad det var for en stor Sten, der sad i Diget ind til Naboens. Mette svarede:

„Lad du den Sten sidde, bette Krejsten, det vil baade dig bedst!"

Stenen skal sidde i Diget endnu i Dag.

Folk troede fuldt og fast, at hun havde forskrevet sig til æ Dævl og faaet alle sine overnaturlige Kræfter af den Onde selv. Derfor havde Folk stor Angst for hende. Engang var hun bortrejst, saa vilde en Nabokone nysgerrigt se, hvad hun havde i hendes Gemmer, men Nøglen løb rundt af sig selv og brændte hende i Haanden, saa Konen forfærdet løb hjem til sig selv.

Selv efter at hun var død, var Folk rædde for hendes Magt. Ved Auktionen over hendes Sager gik Folk halvrædde om i Stuerne og hviskede til hinanden, om Mette kunde se, hvorledes de nu rodede rundt i hendes Sager. Og, fortæller en af dem, der købte nogle af hendes Ting, — det var ligesom der intet Held var ved det, vi købte. Det gik i Stykker eller forsvandt sporløst.

Og saa havde de netop faaet en ny Dyrlæge paa Egnen, han var med til Auktionen og lo højt og støjende og gjorde Nar ad de andres rædde Færd. Til sidst sagde han, at han vilde gaa op paa Loftet og finde Cyprianus, som hun efter Sigende skulde have gemt der. De andre søgte at holde den forvorpne tilbage, men forgæves. Men lige med eet lød der et Brag, og Dyrlægen kom dumpende ned gennem Loftet midt i Forsamlingen. I Faldet havde han revet sit Haandled. Han gik ikke paa Loftet mere, men der gik Maaneder, før Saaret paa Haandleddet lægedes.

Mange Aar efter Mettes Død holdt Egnens Børn ikke af at gaa forbi hendes Hus efter Mørkets Frembrud, enkelte mente ogsaa af og til at have „set eller hørt noget". Nu ler den unge Slægt af Fortællingerne om Mettes Bedrifter, men de Gamle, der kendte hende, ser vidende til hinanden.

Det store Juledrama

Af A. NIELSEN, Strande.

I EN DAL, der strækker sig helt ud til Havet, ligger den gamle Strandfogedgaard, der gennem Generationer har været knyttet til Havet. Den har skiftevis været beboet af unge og gamle Strandfogeder. Naar en gammel Strandfoged lagde op, traadte en ung til, men den gamle gik da undertiden i flere Aar i Gaarden og rokkede gennem Strandlenet ude ved Kysten Nat som Dag.

Disse gamle Mænd gemte paa mange Minder, der knyttede sig til Strandfogedgaarden. De fortalte om Strandinger Aar tilbage, om Havets Dramaer, hvis sidste Akter foregik indenfor Strandfogedgaardens skæve Mure.

De fortalte ogsaa om Strandinger, der vilde komme. De havde set Skibe staa ude paa Revlen og hørt Søfolkenes Raab om Hjælp, for de var synske. Hvad almindelige Mennesker ikke kunde se, det kunde de berette om. De fortalte, hvordan det vilde gaa til, naar den næste Stranding kom. Til Punkt og Prikke havde de set det altsammen under deres Vandring ved Havet.

Strandfogedgaarden inde i Dalen havde ogsaa sin synske Strandfoged, der forudsagde Fiskerbaadenes Forlis i Brændingen et Sted paa Thylands Vestkyst. Fire Mand vilde drukne, men to af dem kender jeg ikke, sagde han.

Fem Aar efter skete Ulykken. Baaden kæntrede paa dette Sted den 20. Maj om Morgenen, og fire Mand druknede. De to var unge Mænd, der var ude paa deres første Tur. De var fremmede og nylig tilflyttet Sognet. — Det var dem, jeg ikke kendte, sagde den synske Strandfoged.

Og Barnet, der vilde komme fra Havet. Det er i Aar 43 Aar siden, det kom. Barken strandede ud for Strandfogedgaarden, men Barnet var ikke ombord, kun dets Forældre.

Barken var blevet paasejlet ude i Nordsøen. En Damper skar en dyb Flænge i Barkens Side, saa Vandet strømmede ind. Kaptajnen tog resolut sit Barn og kastede det over paa Damperen. Moderen skulde have været samme Vej, men da var Skibene gledet saa langt fra hinanden, at dette ikke kunde lade sig gøre. Ved at kaste Barken om paa Siden lykkedes det imidlertid Kaptajnen at naa Kysten uden at synke, og han blev saaledes reddet sammen med sin Hustru og Mandskab. De kom til Strandfogedgaarden, men hvor var deres Barn? De kendte ikke Navnet paa den Damper, som Barnet var blevet kastet over paa, og var dybt fortvivlede.

Barnet skal nok komme, sagde den gamle Strandfoged. Jeg har hørt dets Klynken her i Stuerne mange Gange, men kunde da ikke forstaa, hvad det var for et Barn, der var her.

Faa Dage efter kom der Telegram om, at Damperen havde sat Barnet i Land i Bremerhafen. Forældrene afhentede det der, og Barnet kom til Strandfogedgaarden.

Men ogsaa om „Stanley", den stolte norske Damper fra Bergen, profeterede

den gamle Strandfoged. Han saa den blive knust under de høje Brinker. Folkene derimod saa han ikke, og han forsikrede, at det vilde blive en ulykkelig Stranding.

Den 22. December 1894 kom „Stanley"s Forlis. Da fandt det store Juledrama Sted, der begyndte under Bovbjergs stejle Brinker og endte paa Jammerbugtens koglende Revler.

Dampers voldsomme Turen, og det stod alle klart, at et Skib stod fast paa Revlen. Hvor det var, kunde man ikke se for Mørke og Regnslud.

Kystens Folk ilede i den mørke Morgen ud mod Havet, og i Løbet af kort Tid var Hundreder af Mennesker mødt frem og stod i Klynger ude paa Bjergets Kam Vest for Fyret; Ænder og Gæs lod man

„Paa Stranden fandt man en Sømand".

Det var mørkt denne December Morgen, og Regnen styrtede ned i stride Strømme. Havet buldrede mod Bovbjergs Lerskrænter, og af og til fløj Skumflagerne op om Bjergets højeste Skrænter. Ved 5-Tiden om Morgenen var der Lys i flere Hjem, ogsaa i den gamle Strandfogedgaard. Man var begyndt at bage til Julen og plukke Ænder og Gæs til Juleaften.

I disse Morgentimers Mørke skar pludselig et Brøl fra Havet ind over Sognet, ind mod Bovbjergs Fyr. Man hørte en

ligge halvt plukkede, og Ilden lod man brænde langsomt ud i Bageovnen.

Raabet „En Stranding" gik som en elektrisk Strøm gennem Sognet. — Fra den nærmeste Redningsstation kom Raketterne, og da Dagen brød frem, sendtes den første Raket hvirvlende ud mod den store Damper, som man nu saa staaende ude paa den yderste Revle. Linen kunde ikke naa derude. En dobbelt Line blev prøvet, men heller ikke denne kunde naa Skibet. Havet var i stærkt Oprør og kastede sine Vandbjerge mod Damperens

Side. Dørene klaprede derude, og Rigningen svajede som Siv for Vinden, men ikke et Menneske saas paa Skibet.

Ikke et Raab hørtes derude fra. Havboerne drøftede, om det var et dødt Skib, der var løbet paa. Gennem Kikkerten kunde man læse Navnet „Stanley", der stod med store, hvide Bogstaver. Men hvor var Mandskabet?

— Ja, der staar Skibet, som jeg har set, sagde den synske Strandfoged. Er de druknet, da vil Gud være deres Sjæle naadig.

Op paa Formiddagen drev en Skibskuffert ind paa Stranden ud for Strandfogedgaarden. Den blev aabnet under Toldvæsenets Opsyn, og det viste sig, at den var kommet fra Damperen, der stod forladt paa Revlen. Kufferten gav de første Oplysninger om Skibet og om det Drama, der endnu ikke var udspillet. I Kufferten laa flere Breve fra Jakobine Jakobsen, Fløen i Norge, adresseret til Fyrbøder Ole Olesen, S/S „Stanley" af Bergen. De to var forlovet, hun ventede ham hjem til Jul, og de skulde da holde Bryllup, men medens disse Breve læstes i den gamle Strandgaard, druknede Ole Olesen i Havet mellem Bovbjerg og Harboøre.

Juleaften kom, og Juledagene gik, uden at Gaaden om Mandskabet blev løst.

Først mellem Jul og Nytaar blev Fligen løftet for dette Drama, men da var „Stanley" knust under Bovbjergs stejle Skrænter, og dens Ladning af løs Hvede laa kastet ind paa Stranden. Kornet laa i lange gule Rader milevidt langs Kysten.

Efter de første Juledage drev en Skibsbaad i Land paa Jammerbugtens Strand. Den bar Navnet „Stanley". Paa Stranden ved Siden af den fandt man en Sømand, der endnu aandede. Han laa halvt tildækket af den salte, hvide Fraade fra Brændingen, men man fik ham hurtigt bragt til Strandfogedgaarden, hvor han blev plejet og passet, saa han snart kom til Hægterne.

Denne Sømand, Niels Knudsen, var den eneste levende fra „Stanley". Af dens 23 Mands store Besætning var 22 druknet.

Niels Knudsen anede ikke, hvorledes han var kommet ind paa Jammerbugtens stenede Strand, men derimod fortalte han om Dramaet fra først til sidst.

Med „Stanley", fortalte han, kom vi fra Sortehavet, fra Odessa, med en Ladning Hvede, der laa løs i Lasten. Vi skulde hjem til Bergen og ventede at naa hjem til Jul. Alt gik godt, og vi kom gennem den engelske Kanal ud i Nordsøen. Her kom vi ind i Storme og en haard Strøm, der slog os ud af Kurs.

Om Morgenen den 22. December stod vi fast, og vi vidste ikke hvor. Forude kunde vi skimte høje Skrænter, men at det var Bovbjerg, anede vi ikke, da vi var saa langt inde, at vi ikke kunde se Fyret. Skibet knagede fra for til agter under Søens voldsomme Magt, og vi vovede ikke at blive om Bord. Vi satte begge Livbaade ud, og før det blev lyst, gik vi fra „Stanley".

I den lille Baad gik 7 Mand, der var ugifte, medens 16 gifte gik i den store. Vi havde Olie med for at dæmpe Bølgerne, og vi stod nordpaa i Havet. Den lille Baad kæntrede kort efter, vi var gaaet fra Damperen, og 4 Mand druknede. 3 fik vi reddet op til os, og vi var saaledes 19 Mand i den store Baad.

Vi vovede ikke at sætte ind mod Kysten. Juleaften drev vi ind under Hanstholm, og vi besluttede at sætte Kursen mod Lindesnæs i Norge og saaledes naa Hjemmets Kyst. Om Natten gik en Damper forbi os. Vi raabte den an og viftede med vore Skjorter, men den bemærkede os ikke og fortsatte sin Kurs. Det var en frygtelig Skuffelse for os, udmattede som vi var og næsten uden Levnedsmidler.

BYEN

Af Anders C. Svalgaard

Brus, vor Hyldest, vidt i Sangen
om vor By bag Limfjords Strand.
Lad det tone gennem Klangen
over Dal og Bakkeland:
Hil dig, By bag Næs i Nord,
Perlen paa den blanke Snor,
Fjorden langs dig slynger.
Som du lyser Gavl ved Gavl
smukt i hvidt og broget Tavl,
til din Pris vi synger!

— — Der var nu noget vist hyggeligt over den lille By ved den friske, blanke Fjord. De lave Huse, hvoraf de fleste var teglhængte, laa saa fredelige og krykkede sammen langs de smalle Gyder og Stræder eller omkransede de smaa Torve, hvor Græsset godt kunde se sit Snit til at titte op mellem Brostenene, hvor Solen varmede godt, og der ikke var for megen Skygge.

Det var forresten heller ikke alle Steder langs Gyder og Gader, der var Huse paa begge Sider, forresten heller ikke alle Steder, der var pikket. Det var jo kun en lille By. Der var ikke rigtig kommet Folk til, som havde Mod til at lukke Rækkerne. Men Vinden — Vestenvinden og den friske saltvandsduftende fra Syd, der kom strygende ind over Fjorden — havde sit frie Spil og viftede sin friske Aande om Hushjørnerne og ruskede i Tagstraaene paa de Huse, som derved mindede om endnu ældre Tider. Markerne laa lige udenfor Bagdørene, friske, grønne ved Foraar og Sommer, men ved Høst gule og tunge af Guds Gaver.

Kirken, hvidkalket og solid, løftede sit slanke Spir med Kuglen, Hanen og Korset straalende i Solen højt, højt over alt det lave og smaabitte nedenfor, og det var nu det allerhyggeligste af det altsammen i den lille By, det kunde der slet ikke være Tvivl om — saa

Er det sært, om vi berømmer
Byen ved den friske Fjord?
Saltvandsduft imod den strømmer
og i Sundhed sætter Spor
Tages luerøde Tegl
Storhed faar i Fjordens Spejl,
hvor de sig kan skue.
Kirkespirets Kors faar Glød,
gylden Sol den giver Lød,
hvor den slaar sin Bue!

— — Nej! Det er ikke sært. Men nu skal vi ogsaa til at fortælle om det daglige Liv i den lille By, fjernt og gemt bort fra den øvrige Verden, som den var, men da vi lige har været oppe i det slanke Spir — helt oppe ved det straalende Kors, Kuglen og Hanen, hvor Solen spiller i alt det gyldne — kan det være helt skønt at vide, at for 234 Aar siden lod Biskoppen i Aalborg forgylde en ny „Klode“ og Vejrhane, som han havde ladet lave til at sætte paa Thisted Kirkes Spir; „paa min Sal og i min Nærværelse“, beretter Bispen. Vist in-

gen billig Anskaffelse, for samme „Klode“ og Vejrhane maa jo være ret store, ja, i min Barndom fortalte man endda, at inde i Kuglen eller „Kloden“ kunde sidde 24 Mennesker, men det maa dog være mild Overdrivelse. Hvad kan man ikke bilde Børn ind?

Borgerne af Søvnen. Vand i store Kar samt en Haandsprøjte havde han ogsaa deroppe, om Lynet skulde slaa ned i selve Taarnet eller Kirken. Christen Vægter havde nok at tage Vare paa.

Det vilde være en Ulykke, om Lynilden skulde tænde i et af de straatækkede Huse,

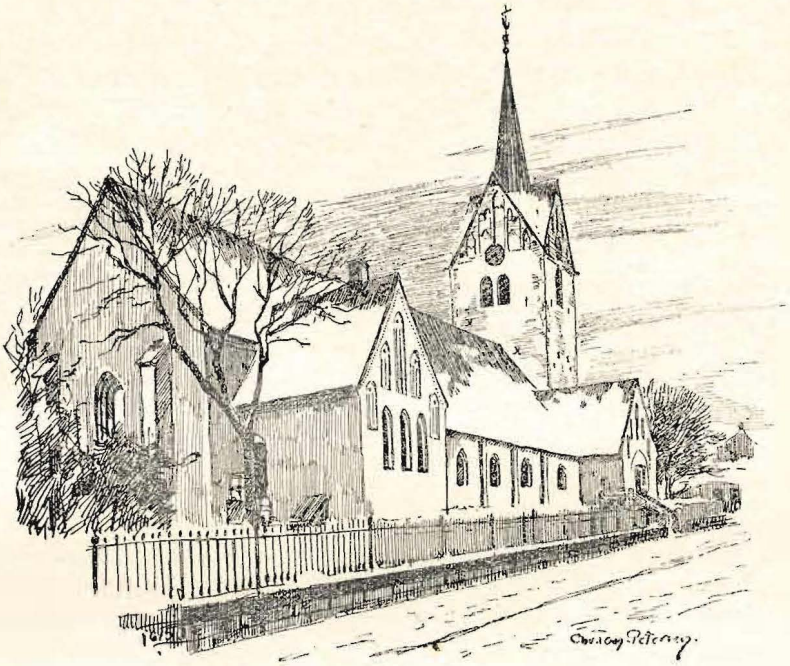

Vægteren i Kirketaarnet.

Længere nede i Taarnet skimtes et svagt gult Skær bag Lugerne, hvor Klokkerne hænger. Hvad er der paa Færde nu, det er begsort Nat? En hul Dundren høres fjernt ovre i Sydvest, og Lynene lyser allerede svovlgule i Natten. Det gule Skær ses snart i Gluggen, der vender mod Vest, og snart i de øvrige Sider af Taarnet, mod alle fire Verdenshjørner. Det er Taarnvægteren Christian Poulsen, der vaager over Indvaanerne i den sovende By. De kan trygt sove. Vægterens aarvaagne Blik ser for dem alle, og skulde det værste ske, at Lynet slog ned og tændte, havde han Klokkerebene til Stormklokkerne lige ved Haanden, saa han skulde snart faa vækket

der laa lave og sammensunkne langs Gyder og Stræder. Ilden vilde snart brede sig og Brandraab skingre gennem Byen, næsten overdøvende Stormklokkernes uheldvarslende Bamren. Byen vilde staa paa den anden Ende, og langt ud paa Natten vilde det blive, inden de opskræmte Sind faldt til Ro efter de udstandne Ængstelser.

Det gule Skær af Vægterens Lygte ses endnu af og til i alle Retninger deroppe i Højheden. Uvejret kan komme over Byen igen naarsomhelst, saa han maa blive til Morgengryet jager Uvejret paa Flugt mod andre Verdenshjørner, først da kan Christian Vægter slippe ned ad den stejle, snirklende Vindeltrappe hjem til en fortjent Hvile og Søvn efter Nattens Begivenheder.

Da Kirkespiret bukkede for Kongen.

Forresten — der er en Historie om Kirkespiret — den maa vi hellere fortælle nu, mens vi er i Nærheden af det: Det var en Gang saa brøstfældigt, at det hældede ikke saa lidt til den ene Side. Det maa have set fælt ud og slet ikke saa ufarligt

Imidlertid havde Byen den store Ære at huse Landets Konge, hvorfor den næsten stod paa den anden Ende af bare Begejstring og Ærbødighed for det høje Besøg, som i disse Tider var en meget sjælden Begivenhed. Hvad Kongens Besøg kom det skæve Kirkespir ved? Jo, for da Kongen ved Afskeden takkede Indvaanerne for den store Hyldest og Begejstring, der var vist ham, sagde han, at selv Kirkespiret havde — for at udtrykke sin store Ærbødighed — bukket dybt for ham. Der skete da ogsaa det, at Kongen af sin egen Lomme kostede Spirets Istandsættelse, og Borgerne kunde igen aande friere og behøvede ikke tiere med berettiget Frygt at skæve til det bukkende Spir.

En Fattigbegravelse.

Ned over Kirkegaarden skrider et Ligtog. Fattigt og forhutlet ser det hele ud, men det er ogsaa en Fattigbegravelse. Det ses paa Kisten, der indeholder de jordiske Levninger af forrige Arrestforvarer Søren Sværter. Flettet af Straa er den. Selv ikke de „fire Fjæle" kunde der skaffes Udvej for. Søren var fattig. Den usle Embedsløn levnede ham knap til Føden, og en „kristelig" Kiste til ham, nu han var død, kunde der slet ikke blive til, saa de graagule Straa, der nu skjulte hans fattige Krop, havde han selv standet, som han havde gjort det til saa mange af Byens Fattige i de sidste Aar, han levede, for at tjene en ringe Skilling til Livets Ophold. Fattigt havde hans Liv været og sølle nu hans sidste Færd mod Graven.

Bred og værdig skred Amtsprovsten foran det forhutlede Tog hen mod Graven ved Diget, og snart var Søren gemt — knapt nok — i sit fattige Hylster puttet ned i den barmhjertige Jord og — som det var og altid vil blive den Fattiges Lod — glemt!

Borgerglæder og gæve Krigere.

Hej da, for en Tummel og Staahej, Alarm og Kommandoraab! Børn, der skreg og hujede! Tykke Madammer — og tynde — med stopfyldte Madkurve, hvoraf Flaskehalse tittede op under tavlede Bæreklæder og graat Papir. Hvad mon der da er ved det? Torvet er som en Myretue af Folk, der sværmer om i næsten sanseløs Forvirring. Det er som paa en af de store Dage, naar Landets Drot besøgte sine tro Undersaatter, saadan en Staahej er der. — Det er saamænd bare Borgervæbningen, Byens ellers adstadige Mænd. I det daglige: Murere, Tømrere, Skomagere, Skrædere og andre agtværdige Borgere, men i Dag stukket i straalende Uniformer med blanke Bælter og sølvskinnende Knapper, det vigtigste af det hele: Geværet, det, der efter Børnenes Mening var det allervigtigste af hele Stadsen. Det kunde endda hænde, at en af de største Unger kunde faa Lov til at bære det, men det var nu ikke tit. Madkurven kunde Mor og Rollingerne slæbe af med og være glade til at være med i saa fint Følge. Der er véd at komme Orden i Geledderne.

Oppe paa Raadhusets høje Trappe staar Borgerkaptainen, Søebye, med trekantet Hat og Sabel. Kommandoraabene runger ud over Torvet. En og anden forpustet og sveddryppende Borger maser sig fortumlet ind snart i et Geled, snart i et andet, mens venskabelige Puf og Stød fra Sidemændene søger at gøre ham begribeligt, at der hører han ikke hjemme. Smaa næsvise Drenge smutter ind og rundt i Rækkerne, og Madammerne kigger endnu en Gang Fatter

efter i Sømmene, om han kan klare Paraden og Eftersynet om lidt, naar alle er paa Plads. Nu hanker Tamburen, Jens Chr. Thorndahl, op i sin store Tromme, og Børnene er i den yderste Spænding. Hej, hej, Hurra! Borgerkaptainen kommanderer, Trommehvirvler brager løs, Musiken sætter i, og i sindig March med Drenge og Piger hujende af langs Rækkerne og med glade og ikke saa lidt stolte Koner hankende op i de stopfyldte Kurve, bevæger Skaren sig vester ud af Byen ned ad Hulgaards Bakke langs den solglitrende Fjord til Kapelsten, hvor Øvelserne skal holdes.

Foran Toget skrider Borgerkaptain Søbye med løftet Sabel, jævnligt seende sig tilbage om der er Orden i Geledderne, og om alle er med. Den friske Vind stryger ind over Fjorden, og den grønne Eng vinker indbydende mod de drabelige Krigere og deres mere eller mindre hjemlige Følge. Snart er man fremme, og Øvelserne maa først være overstaaede, inden Kurvenes Indhold maa røres. Kommandoraabene, Klirren af Bajonetter, Sablernes Raslen under Løb og March, Børnenes glade Raab og Konernes beundrende Mumlen over Fatters militære Kunnen er i den Stunds Tid, det foregaar, en af den lille Bys stolteste Oplevelser, som man ikke for alt det vilde være foruden. Børnene har længe kredset om de opstablede Kurve og Tejner med de gode Mellemmader; men Mødrenes aarvaagne Øjne forhindrer ethvert tænkeligt Attentant mod deres fristende Indhold og søger at gøre Børnene begribeligt, at snart — nu — skal de faa!

De sidste af Jens'es Trommehvirvler ruller ud over Bakkerne i Vest. Kommandoerne hører op, og de svedglinsende Borgere samler sig i Smaagrupper med Koner og Naboer paa Engens Grønsvær.

Solen bager, og Vinden stryger frisk ind over den glade Flok, der med god Appetit gør Mutters Mad al Ære. Kaptainen gaar omkring og ønsker Singgodt, og de jævne Borgere er svært beærede over den fine Kaptains Venlighed. Solen er snart nede bag Bakken, den værste Sult er ovre, og nu begynder Jens Tambur at tromme sammen til Hjemfærden, der vel knap foregaar under saa stram Højtidelighed som Henturen. Snart er alle stillet op i Geledderne, Jens slaar en vældig Trommehvirvel, Kaptainen drager Sablen, og det lange Tog med Hornblæser og Trommeslager i Spidsen drager i taktfast March ind mod Byen, beundret af de Vejfarende og fulgt med stolte Blikke af Gamlinger og Morliller i Husene langs Vej og Gade. Turen er ikke lang, og snart svinger Kompagniet ind paa Torvet, hvor det hilses med glade Tilraab af Unge og Gamle. Kaptainen kommanderer: „Træd af!" Og med et: „Tak for i Dag, Folkens", skrider han ned over Torvet, medens Borgerne — efter at have afleveret Geværer og Lædertøj paa Raadstuen — slentrer hjemad med Kone og Børn til Aftenhvilen og en hyggelig Pibe Tobak, inden Stilheden og Nattemørket sænker sig over den slumrende By.

En Luftrejse.

Skoven paa sin stejle Bakke
hegner lunt mod Nord og Vest,
maa dog dukke dybt sin Nakke,
naar det vilde Vejr har Fest.
Byen mellem Skov og Fjord
breder sig, hvor Bondens Jord
laa fra Arildstide.
Ud mod Vest, i Nord og Øst,
hvor man før saa gylden Høst,
blinker Gavle hvide.

— Skoven — vort Barndoms Paradis og Tumleplads. Træerne var saa uendelig høje; helt ind i den blaa Himmel skød deres brede Kroner sig, svajende for Blæsten, naar den rigtig tog paa at buldre op, og det gjorde den tit. Men her var altid lunt, og her rørte Livet sig broget og

mangfoldigt, naar Solen paa skønne Sommerdage sendte sine Straaler ned i alt det grønne.

Og Duften af det lunkne Bladmuld, hvor gyldne Stjerner og Blomsterkroner tittede op, vilde Stikkelsbærbuske, gemt mellem Stammerne forresten ogsaa Duften af Teltlærredet paa Karussellen og de hvide Telte halvvejs gemte i en eller anden Lysning mellem Træerne. Og saa de festlige Lyde fra den gamle Lirekasse inden i Niels Kirks snurrende Karussel. Glade og feststemte Borgere, snakkende og leende langs Gange og halvt tilgroede Stier og fyldende de aabne Pladser. Noget skulde der da ske, hvad det saa var. Alle, Børn, Unge og Gamle, strømmede til den store, aabne Plads midt i Skoven. Aa, det var jo i Dag, Ballonen skulde stige op her inde i Skoven fra den store Plads, som nu var tætpakket af et forventningsfuldt Publikum, saa at Markus Vilsted knap kunde komme til med den vældige Dynge Lærred, som han og hans Hjælper allerede var begyndt at tumle med.

Folk trængtes og skubbede for at komme saa nær til som gørligt, men Hjælperen skubbede igen, for de skulde da vel have Plads til at røre sig, og humme sig maatte man, enten man vilde eller ej.

Ballonen begyndte at fyldes, blev trindede og trindere, rejste sig af Folder og Bugter i det stive Hylster, højere og højere, seks, otte Alen, og stod nu snart med spændte Tove med Kurven under, saa Folk maatte se godt i Vejret for at øjne Toppen. Det begyndte at blive spændende. Skulde der Folk med paa Luftrejsen eller hvorledes? Ingen vidste noget, men lige spændende var det. Markus og hans Hjælper holdt de spændte Liner paa den sprælske Kugle, hvis Trang til at rive sig løs fra de to Mænd blev stadig mere voldsom. Nu var det kun ham selv, der havde Tag i Stropperne, Hjælperen var sprunget om Bord, og inden den maabende Hob næsten fik set sig for, var Ballon og Skipper højt oppe over de grønne Trætoppe. Solen lyste i alt det hvide mod den blaa Sommerhimmel, men det nye Himmellegeme strøg østerover og saas ikke mere.

Forinden havde Markus været saa forsynlig at skaffe sig lidt til Omkostningerne, da det ellers kunde blive en bekostelig Historie for ham, hvis Ballonen blev borte, og Folk gav villigt af Skillingerne, for det kunde endda gyse saa sært i een, naar man kom til at tænke paa en saadan Himmelrejse. „Hu hav, endda!“

„Nej, her under de grønne Bøge var der endda sikrest at være“, og alle de glade Mennesker, der saas overalt. Hilsen, Nik og glade Smil krydsedes med skælmske Øjekast fra Pigerne, der i brede Rækker Arm i Arm vandrede op og ned ad Skovens Gange med de unge Karle og Svende fra Byen. De mere adstadige Borgere med deres Koner gik omkring, hilste paa Slægt og Kendinge, medens de drøftede Dagens Begivenheder. Solen var forlængst dukket under bag Skoven og Borgerne hjemme, men i den lyse, lune Sommernat kunde Ungdommens lyse Latter og fortrolige Hvisken skønnes. Engen dernede hylledes i koglende Taage, inden den sidste Lyd forstummede, og Østhimlen varslede den ny Dag, da de sidste Trin gav Genlyd i den sovende By. *Anders C. Svalgaard.*

Utrolige Rævestreger -

Jagtfortælling fra Thy

af Førstelærer E. FOGED, Boddum.

FÆLLESJAGTEN var forbi. Tyndt Resultat. Kun set to Ræve, som begge undslap. Der var endnu en Time til Mørket faldt paa. Jeg listede mig vestpaa. Vilde have været alene, men kom i Følge med Peter, og da vi var naaet et godt Stykke bort fra de andre og imod Ensomheden, betroede jeg ham min store Hemmelighed: Jeg vidste, hvor en Grævling var i Grav paa mit eget Revir, og det var den, der trak mig bort fra de andre. Den vilde jeg lige have med hjem som ekstra Krydderi, men ganske privat. „Fællesjagten *er* forbi", slog jeg fast for min Ledsager, som bekræftede det og allerede frydede sig til Halvpart i en Grævling. Det var noget andet end ved Fællesjagten, hvor man maatte nøjes med at se tre andre „tage" en Kok og selv faa Syttendedelen af Ære og Værdi tildelt.

Naa, vi blev placeret, og stille ventedes der paa, at Grævlingen vilde paa Aftentur. Men intet Liv rørte sig, kun de dumme Krager ligefrem drillede os, saa Peter faldt for Fristelsen til at give Ild til én. Hvor blev jeg gal. Paa Grævlingelur og saa ødelægge hele Chancen, bare fordi han skulde have Underholdning. Nej, saa vilde vi hellere gaa hjem, saa skulde jeg nok alene hente Grimbarten en anden Aften.

Men hvad sker. En Flok Krager giver pludselig Hals derovre ved Skovbrynet. Jeg stirrer. Jo, der kommer jo Mikkel langs Stranden, og vil den følge denne, faar jeg den jo lige paa fint Skudhold. Jeg glemmer helt Grævlingen. Og „Blanka", som fulgte mig fra Dagens Jagt og var beordret paa „Dæk paa Tid", blev for en Sikkerheds Skyld anbragt mellem mine Knæ i min knælende Stilling. Bare nu Peter kunde lade være at „dundre" paa de sorte i Luften. Man skulde dog tro, han havde Jægersans. Til alt Held viste der sig ikke flere, saa Mikkel kom intetanende nærmere. Men sikke en Tid, det tog. De fem Minutter var for mig som det tidobbelte. Endelig „lagde jeg til" med det Resultat, at Ræven tumlede, men kom paa Benene igen. Det var mig en Gaade. Paa saa fint Skudhold. Jeg op og efter den og indhentede den, paa passende Hold igen og sendte den min anden Ladning. Atter rundt. Men gæt, om Bæstet vilde blive dér. Jeg skreg efter Assistance hos Peter, som allerede var paa Vej imod mig for at befri mig — som han troede — for en rasende Grævling fastbidt i mine Ben. Men da han fik Oversigt over Skuepladsen, var han ikke sen til at sende den røde baade hans første og andet Skud, som begge havde synlig Indvirkning. Det blev nu Mikkel for hedt paa Landjorden, hvorfor den omgaaende satte til Søs. „Skyd ikke mere", beordrede jeg, „du ødelægger Bælgen", og selv satte jeg i Vandet, og da jeg var i til Patronerne, naaede jeg lige at slaa min Klo i Nakken paa den svømmende Kalorius. Stolt bar jeg ham i Land. Tilsyneladende var den allerede død, da jeg igen kom paa det tørre. Paa Strandkanten satte vi os og beundrede det fine Bytte.

For en Sikkerheds Skyld slap jeg ikke mit Tag i Nakken. Man har jo før hørt om Rævestreger. Og for at være helt sikker maatte Peter hente min Rygsæk i Busken for deri havde jeg en tyk, rød Snor. Den blev med en Knude strammet om Halsen paa den døde Ræv, saa var vi da helt sikre paa den. Hjemturen begyndte. Peter bærende i den røde Snor og jeg i Lunten. Hvilken Fryd. Nu kunde min Kone ikke længere drille mig med, at hun ikke regnede mig, saa længe jeg ikke var kommet med en Ræv til hende. Godt nok var vi to om denne, men det kunde Penge vel ordne. Og Peter mente, det var den største Ræv, han havde set. De to, som var løbet fra dem paa Fællesjagten, var rene Hvalpe ved Siden. Sikke en Triumf at møde de andre ved Aftenens Jagtfest. Hvor skulde Stemningen ved de gule Ærter blive høj. En Ræv — skudt af Peter og jeg alene. Og allerede enige om, at vi hver for sig godt kunde fortælle Konen: Det var mig, som skød den.

Men saa indhentede Skæbnen os. Efter at have gaaet Halvvejen hjem foreslog Makker, at nu skulde den i Sækken. Vi smed den paa Jorden, men det forekom mig, at det ene Bagben af en død Ræv at være stak saa underligt lige ud. Ja, for død var den da. Den havde ikke rørt et Lem, siden jeg tog den i Nakken i Fjorden, og der var vel nu gaaet en halv Time. Jeg ymtede noget til Peter om Muligheden af Liv, men han besvor, at den var død. For at bevise ham Aarsagen til min Skepsis pirrede jeg den lidt ved det udestaaende Bagben, men ak — nu indtraf det skæbnesvangre Øjeblik. — Vips. — Mikkel paa Benene.

„Nu render den fra os", skreg Peter. Det klang for mit Øre som den mest himmelraabende uretfærdige Umulighed. Jeg greb efter Halen og følte den blive trukket gennem min Haand, og trods det blødeste af alt blødt føltes det bag efter, som om hvert Haar havde været en Synaal. En elendig lille, rød Streg gled under Pigtraadshegnet og forsvandt for os i Mørkningen. Der løb hele Triumfen. Peter blev fuldkommen stum og stiv af Skræk. Jeg sprang lige i Pigtraaden, for — efter at have revet det saltvandsvaade Tøj og Hænder i Laser at falde ned paa den anden Side, hvorefter jeg løb, som gjaldt det Livet. For at skyde paa en død Ræv kunde da aldrig falde nogen ind. Væk. Ufatteligt; men den røde var og blev væk.

Det blev nu Mikkel for hedt paa Landjorden, hvorfor den omgaaende satte til Søs.

Mon De, min kære Læser, kan tænke Dem en lignende Situation? Den største Glæde paa eet Sekund forvandlet til den harmeligste Skuffelse. Godt, at det var mørkt nu, saa vi ikke kunde se hinandens Øjne og Ansigtsudtryk. „Blanka" svor jeg alle Ulykker, at den ikke kunde tage Dyret. — Og saa den elendige forræderiske røde

Snor om Halsen. Havde den endda været hvid. Hvilken Gny vilde der ikke lyde, hvis en Ræv i Fremtiden et Sted i Miles Omkreds skulde blive skudt og saa vise sig bærende en rød Snor om Halsen.

Og min Kone — ja, jeg behøver vist ikke at sige mere.

Vi gik hjem, dog først efter at have „krydset" Terrainet om Ulykkesstedet saa grundigt, som om der havde været Haab om at finde Guldklumper. Men ak — hvor smaa, tynde og flade.

— — —

De gule Ærter og den dejlige Flæsk ved Jagtmiddagen sad fast i Halsen af os. Alt det bar vi dog som Mænd. Bægeret blev først helt fyldt, da Oskar og Kristian kaldte os ud i Mørket for at høre — Ræven hylede. Jeg betvivlede, at — om det var Tilfældet — det var umuligt, det kunde høres saa langt; men ganske uden Hjerte for os fastholdt de deres Paastand.

Da svimlede det for mig. Jeg, som vilde være Dyreven. Skulde mon Ræven ligge og pines. Afsted i Bilen efter 2 Hunde og en Primuslygte. Kristian, Niels og to Jenser med ud i Mørket at søge. Vi lyttede, men godt, at vi aldrig fik hørt noget Hyl. — Saa ved jeg ikke, hvad jeg havde gjort. Forgæves Søgen. Hvor var det uhyggeligt derude mellem Bakkerne, som ellers forekom mig som det herligste af alt. Hjem igen, endnu mere modfalden end før. Jeg gik ikke til Jagtfest, men hjem og læste, hvad jeg i mine Tanker havde stammet paa undervejs, nemlig H. V. Kaalunds Digt: „En Synd", som jeg tillader mig at citere her:

Endelig lagde jeg til med det Resultat, at Mikkel tumlede, men kom paa Benene igen.

Blandt meget andet, jeg har fortrudt,
som kommer igen, naar jeg sidder alene,
er det, at jeg har paa en Sælhund skudt,
som hviled' paa Strandens Stene.
Den laa derude saa tillidsfuld
i den klare, venlige Foraarsaften,
mens Havet glimred' som smeltet Guld
— da lyned' mit Skud — og traf den.

Jeg saared' den kun. Men Vinden bar
en underlig stønnende Lyd til mit Øre,
et Suk, der gennem mit Hjerte skar,
jeg synes endnu det at høre.
Forbandede Skud! Jeg saared' den kun
og saa den styrte sig angest i Havet
for at skjule sit Saar paa den dybe Bund,
der har saa meget begravet.

Hvad vilde jeg med den? Hvad drev min Haand?
For mig var Dyret et værdløst Bytte.
Det var Myrdelysten, som greb min Aand,
jeg vilde prale som Skytte!
Nu ligger imellem to Snese Aar,
fra Vinden fløj bort med Dyrets Klage.
Selv fik jeg af Verden mangt et Saar,
hvorfor da med sligt sig plage?

Har man kikket i Livets Afgrunde ned,
været med at redde Menneskesjæle,
da ved man, som jeg, vel fuld Besked
om, hvad Tid og Sløvhed kan kvæle.
Mit bløde Sind har faaet en Skal
som Konkylien, tyk og tilbørlig hærdet:
Slig tankeløs Handling, sligt lille Fald
bestemmer ej Menneskeværdet!

Er min Synd da for evigt begravet dermed?
Nej! Lad Alverden kun finde den lille,
for mig er den stor, jeg blues derved,
den plumrer mig Sjælens Kilde.
Blandt alt, hvad andet jeg har forskyldt,
som angrende jeg har forsøgt at sone,
jeg bærer den med i den Rejsebylt,
hvormed jeg skal staa for Guds Trone.

Men alligevel var der noget, som drev mig til de andre Jægere ved Festen. Jeg maatte have Hjælp, og efter at Thorning, Jens og Kristian havde lovet at søge fra næste Daggry, da jeg selv var forhindret, gik jeg hjem, men sov ikke den Nat.

Kl. 10 næste Dag indtraf det. Den største Oprejsning, jeg længe havde faaet. De tre stod paa min Trappe, og foran dem paa øverste Trin laa Ræven med den røde Snor om Halsen. Forlængst død og kold. Fundet saadan i Skovkanten 2 Skud fra det skæbnesvangre Sted. Godt, at de tre Overbringere var Mandfolk, ellers havde jeg kysset dem af Glæde.

Forunderligt med den Ræv. Flugten havde været dens sidste Spræl. Nu hænger Pelsen mig for Øje, og Grævlingen er sikkert gaaet i Hi.

E. Foged.

For at bevise ham min Skepsis pirrede jeg lidt ved det udstaaende Bagben.

K. MAGLEBY SØRENSEN:

Da Kongen beordrede Strandvagt i Thy.

Nogle Optegnelser fra Aaret 1609.

I AARET 1609 herskede der Uro adskillige Steder i Europa. Ikke mindst i Norden. Sverrig var i Krig med Rusland — og Danmarks Forhold til Sverrig var ikke særlig varmt paa det Tidspunkt, kun to Aar før Kalmarkrigen. Dertil kom Frygten for, at Spanien vilde gribe ind — man mente, at Spanien havde visse Interesser i de nordiske Lande.

Som bekendt førtes Datidens Krige for en stor Del ved Hjælp af lejede Tropper — ofte af højst forskellig Nationalitet. Det var netop et Skib med saadanne Lejetropper, der bragte Thy Bud om, at den Fred, som endnu herskede i Danmark, ikke var alt for sikker.

Der findes en gammel Beretning og tre Breve, som omhandler Begivenhederne i Thy i 1609.

I Beretningen — et Uddrag af en større Beretning om Christian IV.s Regeringsaar, hedder det:

Noget førend St. Hans Midsommers Tider landede et Svensk Skib formedelst Storm paa et meget u-sædvanligt Sted under Jylland ved Thye, hvilket indehavde henimod 600 Engelske og Skotske Soldater, som Kongen af Sverrig hafde ladet værfve. I Begyndelsen brugte dette Folk vel nogen egensindig Frihed; men Amtmanden viiste dem strax dend Maade, som de burde at holde og leve med udi et fremmet Land, saa at de bleve nødt til at holde sig inden deres Leyer under Tælte ved Strandsiden, indtil der kom Befaling fra Kongen, hvorledes med dennem skulle forholdes. Omsider bekom de Forlof at maatte gaae til Tisted og derfra til Aalborg, hvorfra dennem gaves Tilladelse at fragte Skibe, derfra at fare til Elfsborg. De bleve saaledes oppassede paa Veyen, at de torde ikke røre en Kylling udi en Bondes Gaard, og de maatte betale, hvad de hafde fornøden. Af disse finge mand at høre, at der vare fleere paa samme Maade fra Skottland ventendes, hvilket gaf Aarsag til, at Bønderne udi Thye og Wensyssel bleve befalede at holde flittig Strand-Vagt; saa og allevegne imod Søe-Kanterne, hvor Skibe kunde anlægge, at opsætte Bafner, som de skulle antænde, naar de saae eller mærkede nogen paa u-sædvanlige Stæder at ville hafne eller lande. Det varede dog ikke længe derefter, førend der igien kom tvende andre Skibe opfyldte med Folk, som et Par Dage efter hinanden seylede af og til under Landet paa dend Vestre Kandt, og pæy-

lede her og der Dybet og Grundene, saa vit de kunde komme. Men da de saae Almuen at samle sig med Vaaben og Værge, seylede de hasteligen derfra. Hvor de siden landede, spurtes ikke.

Dend samme Anstalt, som blef giort udi Jylland med Strand-Vagt og Bafner, blef og giort udi Norge, hvor de blef befalede, at de skulle tage vare paa Spanske Skibe, som skulde have udi sinde at lande paa de Norske eller Svenske Kuster. Anleedning til denne Varetægt gaf dend Svenske Befalingsmand paa Elfsborg ved Nafn Søfren Jensøn, som skref dend Danske Befalingsmand paa Bahuus Steen Madsøn et Bref til, hvorudi hand lod hannem viide, at Kong Sigismund udi Pohlen hafde besøgt Kongen af Spanien om Hielp og Undsætning imod Sverrig og Rusland; hand forsikrede hannem ogsaa i samme Bref, at en Spansk Flode var visseligen udi vente. Paa det saadan hans Advarsel kunde finde desto større Troe, sendte han med Brefvet en Udskrift af et Bref, som en Jesuit udi Prag hafde skrevet til en stor Herre udi Pohlen, med Underretning om alle forreskrefne Sager. Kong Christian ville vel ikke sætte nogen Troe dertil udi Begyndelsen, men tog det op for noget opdigtet Snak, der med enten at spilde dend Fortroelighed, som var imellem hannem og Pohlen, eller og for at besmykke Kong Karls Forhold med de fremmede Tropper, som saaledes u-advaret hafde landet paa Jylland. Ikke desto mindre holdte han det nødigt at være aarvaagen og sin Post vel at oppasse.

— Saadan taler den gamle Beretnings lidt snørklede Sprog.

De omtalte tre Breve, der alle omhandler den samme Sag, er af Kong Christian IV sendt til Amtmanden i Thisted, *Jørgen Lunge,* og for det sidstes Vedkommende endvidere til Lensmanden paa Aalborghus, *Mandrup Parsberg.* — Brevene er endnu opbevaret og lyder saaledes med de tilhørende Overskrifter:

I.

Jørgen Lunge fik Brev, nogen Soldater, som der under hans Len skal være landede, anrørendes.

Christian 4. Vor Gunst tilforn. Vid, at eftersom du underdanigst begjærer at maa blive forstændiget, hvorledes du skal dig forholde med de engelske Krigsfolk, som der under dit Len skal være landet, da bede vi dig og ville, at du strax alvorligen paalægger og befaler deres Capitain, at de over Landet begive dennem strax iligen til vor Kjøbsted Thisted, og siden til Vands ned til vor Kjøbsted Aalborg, hvor de siden kunne fragte sig Skibe over til Elsborg, eller hvor de dennem henagte, altsammen paa deres egen Bekostning; saa fremt de betynge nogle vore Undersaatter, enten Borgere eller Bønder, der da ikke over dennem skal blive straffet, som vedbør; havendes udi Agt, at de iligen komme afsted.

Hafniæ den 26de Junii Ao. 1609.

II.

Jørgen Lunge fik Brev, Bønderne, som udi hans Len have gjort Opløb paa Strandbakkerne imod nogle Krigsfolk, anrørendes, saa og over en Bonde, som trende bundne Soldater havde ombragt, at lade ske, efter foregaaendes Dom, Execution.

Christian 4. Vor Gunst tilforn. Vid, at eftersom du os underdanigst lader anvillig Kompan af Bønderne trende af forskrevne bundne Soldater mordersker- og tyranskervis skal have omkommet. Med underdanigst Begjæring at maa blive forstændiget, hvorledes du dig derudinden skal forholde. Thi bede vi dig og ville, at du med største Alvorlighed menige Bønder der udi dit Len lader foreholde og formane, at dersom herefter nogen slig Han-

drage og tilkjendegive, hvorledes Bønder og menige Almue der udi dit Len nu nyligen skal have gjort et Opløb og dennem paa Strandbakken forsamlet, udaf Aarsag at der sammesteds er bleven spargeret, der under Landet at løbe nogle Orlogsskibe med Krigsfolk beladt, som skulle ville gjøre Landgang; endog sligt saa udi Sandhed at være er bleven befundet, da derefter er blevet randsaget. Og imidlertid samme Forsamling er sket, skulle Bønderne have bundet de engelske Soldater, som for nogen Tid siden forledender under dit Len ere indkomne, hvorudover en mot-del sig kunde tildrage, at man enten fornam Orlogsskibe udi Søen eller anden slig Tilfald, at Bønderne da ere fortænkt udi, straks og udi al Forsømmelse dig derom først at tilkjendegive, førend de dennem noget enten paa Strandbakken eller andre Steder foretage; siden haver du enhver dennem paa de Steder at lade forordne, som den Fornødenhed tilsiger, havendes derhos med alting derudi Lenet den tilbørlige Indseende, som vi dig naadigst tiltror. Belangendes den Bonde, som bemeldte trende engelske Soldater ynkeligen og morderskvis skal have ombragt og aflivet, den skal

du med første Lejlighed (efter at vi saadan hans modtvillige Bedrift ingenlunde ustraffet ville lade passere) for samme begangne Daad for sin tilbørlige Dommere lade tiltale og forfølge, og siden efter Dommens Indhold over hannem lade ske Execution.

Hafniæ den 11te Julii 1609.

III.

Mandrup Parsberg og Jørgen Lunge finge Brev belangendes god Varetægt ved Strandsiden, enhver dennem udi sit Len, at skulle lade holde.

Christian 4. Vor synderlige Gunst tilforn. Vider, at eftersom vi udaf adskillige Rygte og Tidinge naadigst komme udi Forfaring, hvorledes udi Hispanien skal ligge en stor Krigsarmada færdig, som kanske, naar den kom udi Søen, sig saa snart noget fjendtligervis at foretage skulde lade fordriste paa vore Lande og Riger, som paa nogen anden Provins; hvilket vores Mening og dermed bekræftiges, at der under vore Lande Thy og Vensyssel skal være set nogle Orlogsskibe udi Søen, som have holdt af og til, formodentlig af den Aarsag, at de vilde udkundskabe Dybet, saa de siden desbedre, vore Riger til Skade, kunde gjøre nogen Landgang. Da efter saadan Lejlighed bede vi eder og alvorligen befale, at I langs ud ved Strandsiden der udi eders Len lader have flittig Varetægt og Insseende, og til forefaldende Lejlighed lader gjøre Anordning, om Behov gjordes, som vi eder naadigst tiltror; saa vel som og med allermuligste Flid lader udkundskabe med største Alvorlighed udaf hvis Folk, som enten formedelst fersk Vand at hente, fersk Mad at kjøbe, eller udaf andre slige Aarsager bevæget, kunde hænde der under Lenet at komme udi Landet, eller og om det ved en anden Behændighed ske kan, hvis dennem om samme Armada er vitterligt, hvor da dertil kommer, at de paa saadanne usædvanlige Steder søge Land, og hvorhen de dennem agte. Og at I siden om Alting indskikker fuldkommen Relation og Besked udi vore Kancelli.

Hafniæ den 16de Julii Ao 1609.

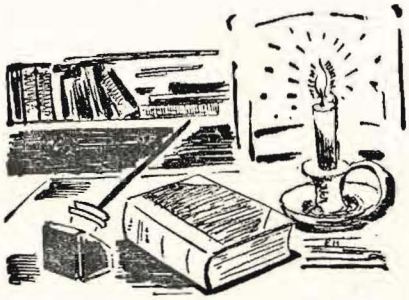

„Peris“

Digt af J. Sloth Odgaard.

Mi Faar en skimlet Russer kjøwt',
en bette sjelraads Hos[1]),
ja, kam den løs, vi nær te Støwt
bag den saa tit rendt wos.

Æ Bæst saamænd vi „Peris“ kaldt'
derhjemm, da æ var Dreng.
Af den æ Snese Gaang da faldt,
for styr'en var saa streng.

Ja, fek vi den spændt for en Wown,
den fløw, som den wild skjenn[2]),
da rundt omkring deri æ Sown,
det Russerbien ku' rendd.

Æ tøt, æ var en faale Kaael,
naar æ fek wed æ Tæmm;
men naar den visked' mæ si' Haael.
kom op i den det slemm.

Jen Daa, æ just var uud aa køer,
bløw den saa løbsk aa gal.
Da æ kam hjem, mi Muer saa spøer:
Do bad til Gud da wal?

„Nej“, svaaer æ saa, „æ ku' jo sjel,
det var te ingen Nøøt“.
— Mi Muer, der gjar wild Ret aa Skjel,
hun riist hinne Hue, æ tøøt.

[1]) Hos = Hors eller Hoppe.
[2]) skjenn = løbe løbsk.

Er der Skildpadder I DOVER PLANTAGE?

Af JENS P. SØNDERGAARD, Hundborg.

NAVNET THY rummer mange historiske Tragedier og Begivenheder, som er meget interessante at læse om, særlig for Thyboer og stedkendte interesserede Personer. Gaar vi ca. en 4—500 Aar tilbage i Tiden, kan vi læse de mest haarrejsende Fortællinger om Strandinger, Strandtyverier og Sørøverhistorier fra Thylands Vestkyst; særlig fra den Tid, da der kunde sejles fra Vesterhavet og ind til Torp og Ræhr og ligeledes fra Vestervovvov til Sjørring Volde. Naar man hører historiske Beretninger om Søhelten Niels Juuls Barndomstid derude i Torp, — eller helt tilbage til den Tid, da Kong Knud den Hellige boede paa Sjørring Volde —, saa forstaar man, at i Thylands Fortid ligger der store historiske Minder begravet. Og naar der fortælles om, at de engelske Sørøvere ofte strandede her paa Thylands Kyst, hvor mange af dem giftede sig ind i Familier, saa begynder man at ane lidt af Sandheden i, hvad hjemvendte Amerikanere siger: at ingen Mennesker har saa let ved at lære det engelske Sprog som netop Thyboerne, idet de har saa mange engelske Ord i deres Sprog, særlig Fiskeribefolkningen paa Vestkysten, f. Eks.: Øg: Hors, Gaffel: Fork, Salt: Saalt, og mange flere.

Men som Havkysten rummer mange Minder, saaledes ogsaa naar vi længere inde i Landet træffer Navne som Irup, Tandrup, Hindsels, Vestervig Kloster med tilhørende Kirke, saa vrimler det jo med gamle Sagn og Historier, særlig fra Bispernes og Herremændenes Enevolds-Tid, og de, som kender Terrænet og Egnen, særlig Sydthys med sine Hedestrækninger, Bakker og Dale, Moser, Kær, Høje og Hulveje — lige fra Kobberød-Skrænten til Draget og Egnen Nord for Skibsted Fjord gennem Tvolm, Doverkjær og op ad Boddums høje Hedebakker og Dale for at ende ude ved Skjolddahl Færgested over Skibsted Fjord til Grøndahl paa Thyholm med Veje om til „Hindsels" og Hvidbjerg

De vil forstaa, at disse Egne har været

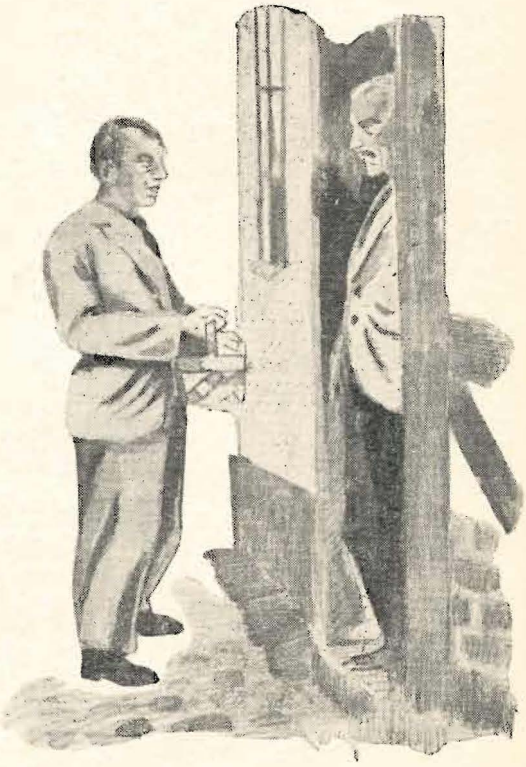

særlig begunstigede Tumlepladser for alle mulige sælsomme Begivenheder.

I Aaret 1865 flyttede mine Forældre fra Chelager Huset ovre i Boddum Bakker til Dover, og jeg fik saaledes min første Skoleundervisning i Dover Skole hos den gamle, nu afdøde Lærer Andreasen. I Nærheden af Skolen boede et Par gamle Folk i et lille pænt, rødkalket Hus med blaamalede Døre. Vi Skolebørn interesserede os meget for det lille, smukke Hus, men ikke alene af den Grund — vi havde nemlig hørt fortælle, at Christen — saaledes hed Manden — i Fodenden af Sengen havde en Kurv med en Skildpadde, og da vi erfarede, dette var rigtigt, kunde vi ikke dy os for undertiden at løbe derom og kigge ind ad Vinduet, skønt det paa det strengeste var os forbudt af vor Lærer.

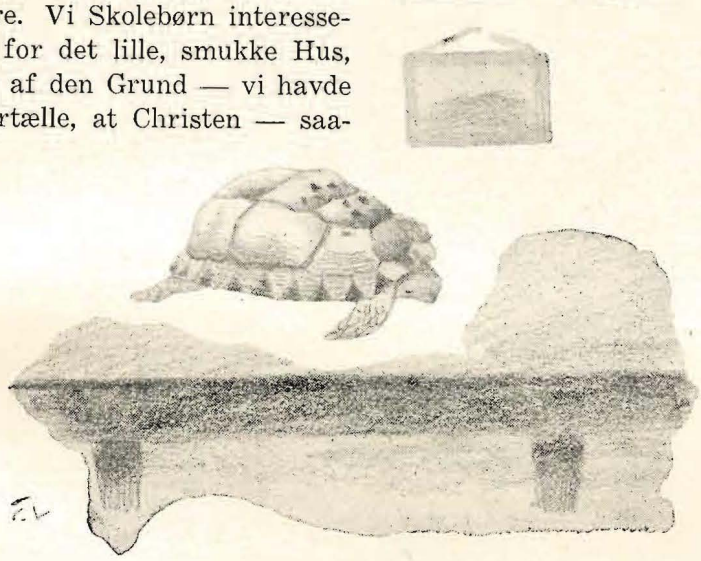

Sagen var nemlig den, at Christen og hans Hustru havde en Søn, og man vil forstaa, det ikke var saa underligt, at Anton — saaledes kalder vi ham — efter at være opvokset i de naturskønne Omgivelser („Doverhede" med sine mange Kæmpehøje, Korshøj, Ejshøj, Langerhøj Mosekær, Doverkær, Doverkil (Dourkil) og Doverodde med sin store Sejlads, hvor der var en livlig Ind- og Udførsel af alle Slags Varer) fik Lyst til at komme ud at se sig om, og hans højeste Ønske var at komme til Søs. Anton fik ogsaa sit Ønske opfyldt, og en skønne Dag sagde han Farvel til Hjemmet i Dover.

Vi springer nu 3 Aar frem i Tiden. Forældrede havde ikke hørt fra deres Dreng, og ingen vidste rigtig, hvor han opholdt sig, men henad Foraaret kom Anton. Kærligheden til Hjemmet og hans skønne Barndomsegn havde draget ham hid. Paa Armen bar han en Kurv, som indeholdt én af sin Art nydelig lille Skilpadde. Dette var, syntes han, en original Gave til Forældrene, som kunde vidne om hans eventyrlige Rejse.

Efter nogle Dages Besøg i Hjemmet rejste Anton igen, og Christen og hans Hustru stod nu tilbage med det lille, sjældne Dyr, som de gav Navnet „Mette".

Nu var det jo smaa Tider dengang, og Folk indrettede sig paa at tjene Penge paa en hvilken som helst Maade, naar blot den var ærlig. Den senere hen store Cirkusdirektør Vilhelm Miehe begyndte med sin Hundedressur, hvor Forevisningen kostede 10 Øre, Peder Lirekasse kom med sin Lirekasse (denne viste mekaniske Figurer, som han højtideligt forklarede os var Kong Salomon og Dronningen af Saba), Thomas med sit Poselotteri, hvor man for 5 Øre kunde vinde et nydeligt lille Lommetørklæde, hvis man var saa heldig at

trække den røde Gaasefjer op af Posen, o. s. v.

Dette her med Skildpadden, det maatte ogsaa kunne give Penge, tænkte Christen; det var nok et Forsøg værd. Og da Foraarstiden nu var inde og Vejret var mildt, tog Christen „Mette" i Kurven og vandrede omkring fra Sted til Sted for at forevise det paa disse Egne sjældne Dyr.

For en Betaling af 10 Øre tog Christen den lille Skildpadde frem af Kurven og satte den omhyggeligt stille paa Bordet, idet han højtidelig forklarede for Publikum, at hans Søn havde fanget den ved Nilflodens Bredder, og at dens Føde var Brød, Kartofler og Gryn, men dens Delikatasse var særlig Mus, Frøer og Fugleunger!

Det gik helt strygende en Maaneds Tid, og „Mette" indbragte Christen og hans Hustru mange Tiører i klingende Mønt, som ikke var en ringe Hjælp til Husholdningen i disse Tider; men efter kort Tids Forløb blev de klar over, at den lille Skildpadde belavede sig paa at ville lægge Æg, og i Samraad med hinanden besluttede de at sætte den ned i Engen, og da det nu var mildt Vejr — sidst i Maj — og Christen hver Dag vilde gaa ned og pusle og hygge om den, saa maatte det sagtens kunne gaa.

Og som tænkt saa gjort. En yndig stille Aftenstund lige ind under Pinse tog Christen deres lille Kæledægge i Kurven og gik ned i Baarbæk Eng med den, og dér i Skellet mellem Engen Klaus Hovmarks Jord (nu Skovridergaarden), dér, hvor Hedeselskabet anlagde sin første Planteskole, tilberedte Christen et efter hans zoologiske Forstand at dømme af Løv, Græs og Grene vel indrettet og anlagt Opholdssted for deres lille afholdte Ven. Han vilde saa aflægge Stedet et Besøg en Gang eller to daglig. Men ak og ve! Næste Dag var „Mette" borte og blev borte, saa det sjældne Dyr var ikke — trods grundig Eftersøgning lige fra Moskjær gennem den grønne Dal, Baarbæk Eng, Brokjær og helt om til Vendelbohuset — til at finde noget Steds, og Spørgsmaalet: *Mon* der findes Skildpadder i Dover Plantage? staar den Dag i Dag aabent.

Thisted Blæksprøjte.

En Stolefabrikant her i Byen har tjent sig en Formue ved at fabrikere Stole.
— Han sidder godt i det.

Hvor mange Familiemedlemmer er det tilladt Kaptainen paa „Limfjorden" at have med om Bord, naar der findes Sextanter paa ethvert større Skib?

Har Overbetjent Alfred Jensen, der forleden blev blændet af en Bil, „Skinnet imod sig"?

Nu skal Lodserne jo have Uniformer med Guldsnore og Emblemer.
— Bare nu Lods Andersen saa kan klare Pynten!

Protest:

„Det maa bero paa en Misforstaaelse, naar det meddeles, at jeg skulde have deltaget i Haandværkerforeningens Møde Tirsdag den 19. November. Antagelig er der sket en Forveksling med min 10 Aar yngre Broder. Jeg var i hvert Fald ikke til Stede, idet jeg den paagældende Aften svævede over et Møde i Thisted Byraad.

Deres ærbødige
Aanden fra Firserne".

Ved en lille Festlighed overrakte en Deputation af Thistedborgere Borgmester Iversen et smukt hæklet Slumretæppe. Borgmesteren takkede med Taarer i Øjnene og lovede at anvende Gaven i den Aand, hvori den var givet.

En kendt Automobilhandler blev forleden præsenteret for en Bil, der „hakkede" noget, og udbrød:
„Ach so, ach so, ja, det er jo noget enhver da kan høre med det blotte Øje, den er rigtig gal. Well, well!"

Kan en meget omtalt Entreprenør forbedre sine Udsigter synderligt ved at tage midlertidigt Ophold paa Himmelbjerget?

A propos Himmelbjerget, saa har Redaktør Carl Behrens sendt Redaktionen af „Jul i Thy" nedenstaaende, som han har fundet i Himmelbjergets Fremmedbog:

Lidt Tid
vi misted
fra Slid
og listed
os hid
fra Thisted.

Ved Reguleringen af Strandvejen saas den stærke Smed staa ved Ambolten og knuse en Taare.

Hvis en Borger har uartigt skræppet,
hjælper straks een over Næbbet.

Man Indbrudstyve maa anbefale
de glimrende Forhold paa Jyllands Alle.

Axel Hansen er som Musiker ingen Sinke,
han faar Byens Orkester til at klinge.

Trods Ulykke og Pengefejder
til Tyskland sendes nu Kvæg der.

I Thy bli'r Forbudssagen forraadt,
hvor der var tørt, blev det for vaadt.

Nu vil man regulere de Thisted Finanser
for at blive kvit de mange Restancer.

Andre Steder gaar Skattebetalingen glat,
her betaler man først sin Skat, naar man ska't.

Mesterbokserens Hjemkomst

Af Gustav Poulsen

MAN KUNDE SE, at der forestod en større Begivenhed i den flagsmykkede Landsby. En stor Skare af Byens Borgere stod festklædte udenfor Hotellet og ventede paa det store Øjeblik, da deres berømte Søn, Verdensmesteren i Sværvægtsboksning, skulde ankomme. Paa Hotellets Trappe tronede Byens Musikkorps for at intonere Nationalsangen saa snart Mesteren viste sig, og Borgerforeningens Formand stod i stiveste Puds parat til paa Byens Vegne at byde Mesteren velkommen.

Ja, tænk — hvilket Held, at de tilfældigt havde faaet Underretning om, at han kom i Dag. Ja, det var underligt at tænke paa, som Ting kunde forandre sig. Da Mesteren, som Kammeraterne altid kaldte ham, var rejst fra Byen for tolv Aar siden, havde der ingen Forsamling været paa Stationen for at tage Afsked med ham. Nej, der var kun een eneste, der havde fulgt Mesteren til Stationen den Dag, og det var den fattige Lars Skomager, som han altid kaldtes; han havde taget en rørende Afsked med Jens Larsen og med Taarer i Øjnene ønsket ham Held og Lykke i Amerika. Lars Skomager var da ogsaa den eneste i Byen, der havde hørt fra Mesteren i alle de Aar. Mesteren havde haft en ualmindelig trist og mørk Barndom; hans Forældre døde, da han var otte Aar, og derefter blev han anbragt hos en Tante, der var meget streng mod ham.

Tanten døde imidlertid lige efter hans Konfirmation, og saa var det jo, at Mesteren kom i Handelslære og samtidig begyndte at tage Undervisning i Boksning inde i Købstaden. Da havde Byens Borgere jo rynket paa Næsen ad ham og ladet nogle spydige Bemærkninger falde om, at han skulde have noget andet at bruge sine Penge til. „Ja, underlig er Skæbnen", mumlede Købmand Skov henvendt til Dr. Poulsen, og fortsatte: „Hvem skulde have tænkt sig, at den fattige, forældreløse Dreng Jens Larsen, der saa at sige gik her i Byen for Lud og koldt Vand, som man siger, skulde komme til at tjene Millioner, blive verdensberømt og kaste Glans over sin Hjemstavn og sit Hjemland".

Saa, nu kom den flotte Packard-Bil rullende op foran Hotellet, og nu sprang Mesteren ud hilst med øredøvende Hurraraab, og nu istemte Orkestret Nationalsangen. Da denne var forstummet, traadte Borgerforeningens Formand frem og hyldede Mesteren, Byens berømte Søn, i en mægtig Tale. Han gentog med Varme flere Gange Ordene: „Vi Borgere er stolte over, at De har traadt Deres Barnesko i vor lille By".

Da hans Tale var til Ende, gik Mesteren roligt op paa Trapperne og blev et Øjeblik tavs staaende, mens Forsamlingen ventede i aandeløs Spænding. Saa begyndte Mesteren da med at sige Tak for Modtagelsen; en saadan Modtagelse havde han

ikke ventet, saa som hans Besøg jo var uofficielt. Ligeledes takkede han for Indbydelsen til Festen paa Hotellet, som Borgerne vilde afholde til Ære for ham samme Aften, men han beklagede dog, at han ikke kunde modtage Indbydelsen, da han igen maatte forlade Byen i Løbet af en Time. Men, fortsatte han i en varm og indtrængende Tone, næste Lørdag Aften afholder jeg en Fest paa Hotellet til Ære for een af Deres egne Borgere, og jeg indbyder Dem i Dag til denne Fest og haaber, De vil møde talrigt. Se, den Mand, vi skal hylde den Aften, er nemlig min bedste Ven, han har hjulpet mig ud af mangen en Knibe. Jeg glemmer aldrig den Dag, da jeg som lille Dreng af min Tante var sendt til Butikken efter Varer. Da faldt jeg og slog en Flaske, der var fyldt med Petroleum, i Stykker, saa Varerne ødelagdes. Den Dag glemmer jeg aldrig. Jeg græd, som mit Hjerte skulde briste; jeg vidste jo, at der vilde vanke i en god Mening til mig, og jeg turde knapt gaa hjem. Men saa var det, at denne Mand, vi skal feste for paa Lørdag, kom mig til Hjælp. Han kom fra sit Værksted ud til mig og tørrede mine Øjne med sit Lommetørklæde, trøstede mig og tog mig med tilbage til Butikken, hvor jeg fik en Flaske Petroleum og Varer igen — altsammen for hans Penge. Jeg lovede mig selv den Gang, at det skulde jeg aldrig glemme. Jeg har aldrig glemt den Dag, og naar den Dag er glemt af mig, ja, saa ligger jeg i min Grav. Den Dag skænkede mig mit lyseste og skønneste Barndomsminde. Det er derfor, jeg holder af Deres By, og det er derfor, jeg kom hertil i Dag.

„Hører du det, Lars!" Disse Ord var af Mesteren rettet mod Lars Skomager, den gamle, fattige Lars Skomager, som ingen regnede med. Det var ham, der havde hjulpet den ulykkelige Dreng, som havde slaaet Flasken itu, hvorved Varerne var blevet ødelagt. Det var ham, der havde skænket Mesteren over alle Boksere i Verden hans skønneste Barndomsminde.

Nu banede Mesteren sig Vej gennem Folkemængden ned til Lars Skomager og trak ham med sig opad Trapperne, idet han raabte med høj Røst: „Tak for alt godt imod mig, kære Lars, du, der har levet i Fattigdom i den solforladte Kælder hele dit Liv, du var min eneste Glæde, da jeg som forældreløs Dreng vandrede gennem disse Gader her, altid spredte du Sol paa min Vej. Kan du huske, da jeg var syg, Lars, du var den eneste, der kom og

saa til mig — — nej-nej, bitte Lars, du faar ikke Lov til at trække dig tilbage endnu — en Gang var du den stærkeste, men nu er jeg den stærkeste. Tiderne skifter og vender op og ned paa Tingene. Først naar jeg har sagt dig, hvad jeg vil, slipper du fra mig. Kan du se den lille røde Villa der ovre, som er bleven bygget færdig i de sidste Dage — se — det er din, og der flytter du og din Familie over nu. Nu staar Julen for Døren, og jeg vil tilbringe Juleaften og Juledagene hos dig. Du forstaar, jeg kommer alene, og saa skal vi rigtig holde dansk Jul sammen, det, der rigtig glæder os Danske, som lever bag Atlanten i en Aarrække. Jo, bitte Lars, nu skal du ikke have flere økonomiske Sorger i dit Liv, nu skal du ud i Solen, ud i Varmen — du har boet i den fugtige Kælder alt for længe. Jeg gengælder dig kun noget af alt det gode, du har gjort mod den fattige, forældreløse Dreng."

Lars' Læber sitrede — Lars vilde sige noget, men kunde ikke for Bevægelse. Mesteren bøjede sig ned over ham og kyssede hans furede og taarevædede Kind, vendte sig derefter mod Forsamlingen, idet han mindede om at møde talrigt til Festen for Lars Skomager førstkommende Lørdag Aften paa Hotellet.

Kort efter var den høje Verdensmester forsvundet i sin Bil i det fjerne.

Gustav Poulsen.

A/S Sørensens Kulhandel

Direkte Import

Moderne Anlæg

Telefoner: 17 - 100

— vore Kunder kommer igen — —

En virkelig Fordel

er det at handle i Amtets største og ældste Forretning. Vore store, kontante Indkøb gør, at vi absolut kan være billigst. Vi mødes hos

VALDEMAR SMITH

Thisted . Telefon 6 og 166

Klangbund! - Kortbølger!

Ingen Modtager indenfor samme Størrelses-Klasse overgaar BEOLIT 41 i Ydedygtighed og Klangskønhed. Den har alle de sidste nye tekniske Rafinementer: den patentanmeldte Spareknap, der giver extra 30 % Strømbesparelse, Kortbølger og den nye Klangbund, der gør Gengivelsen langt renere, finere og fyldigere.

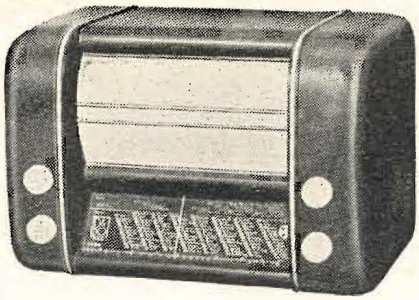

B & O BEOLIT 41

P. Thorups Musikhandel

Nytorv 1 . Telefon 490 . Thisted

A/S P. O. POULSEN

Havnen . Thisted
Telefon 115 . 181

Korn
Foderstoffer
Gødning
Cement

Direkte Import af
Kul . Koks . Cinders . Briketter

B. Bjerre Christensen

statsautoriseret Elektro - Installatør

udfører alle Arter elektriske Anlæg og Reparationer.

Stort Lager af elektriske Brugsartikler: Moderne Lysekroner, Læselamper, Bordlamper, Strygejern, Varmeovne, Pærer og Sikringer, elektriske Vogn- og Cyklelygter, Lommelamper, Akkumolatorer, Anode- og Lommelampebatterier.

Elektr. Køkkener . Radio-Anlæg

Nytorv 3 . Thisted . Telefon 248

Prima Oksekød. Kalvekød. Slagteriaffald

samt alt i fersk, saltet eller røget Flæsk, Paalæg m.m. anbefales fra vort Udsalg paa Strandvejen. Varerne bringes overalt. — Udsalget: Telf. **140.**

THISTED ANDELS-SVINESLAGTERI

Altid 1. Klasses Varer tilv. under Statskontrol.

Chr. Søndergaards kendte Manufakturforretning

Afdelinger:

2den Sal:
Systue og Lager

1ste Sal:
Dame-Konfektion

Stue (selve Butiken):
Metervarer, Tricotage
Kjoler

Kælderen:
Senge-Udstyr
Tæpper

●

Specialiteter:
Dame-Konfektion og Kjoler
Kjolestoffer
Hvidevarer
Senge-Udstyr

Efter den sidste store Udvidelse er den nu en af Nordjyllands største Manufakturforretninger.

Forretningens Fremgang
skyldes den gennemførte, reelle Forretningsgang.

Vort Princip
har altid været at sælge det bedste til den billigste Pris.

Forretningens Betjening
Der findes her en Stab af dygtige og rutinerede Ekspedienter, der tjenstvillig — enten det gælder smaa eller store Indkøb — vil vejlede Dem paa bedste Maade.

KONTANT SALG — DERFOR BILLIGE PRISER

VESTERGADE 6
TELEFON 54 - 56

Chr. Søndergaard

B&O Julegave

En god Radio er hele Familiens Ønske — og Grunden hvorfor netop **B&O** vælges af Tusinder af danske Hjem, kan hurtigt forklares:

1. **Det smukke og stilfulde Ydre,** som passer ind i ethvert Hjem.
2. **Den naturlige, skønne Tone,** som enhver musikkyndig fordrer.
3. **En Ydeevne,** som paa faa Øjeblikke er i Stand til at bringe Oplysninger og Underholdning fra hvilket Land, De ønsker.

— og endelig er **B & O** 41 Modeller forsynet med den nye Klangbund og Sparerør.

Hør dem hos **Ejnar Christensen**

THISTED MUSIKHUS

SPAREKASSEN FOR THISTED AMT

OPRETTET 30. NOVEMBER 1829

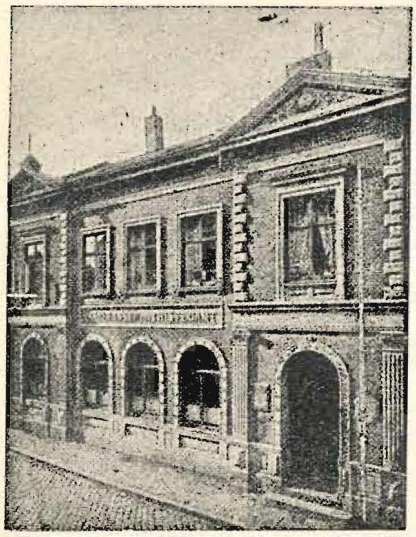

Sparernes Indskud: 11.700.000 Kr.

Reserver: 1.200.000 Kr.

Expeditionstid:
10—12 Formiddag
2—4 Eftermiddag

Telefon 2

MORSØ STØBEGODS

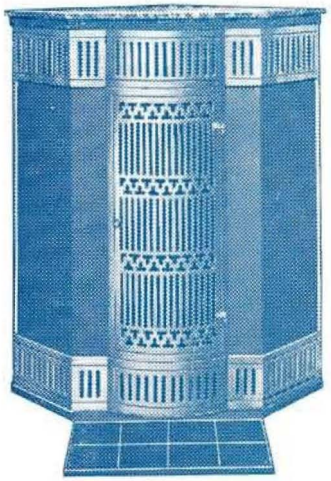

AAGE V. KJÆR

Lilletorv . Thisted . Telef. 64

— BRUGTE OVNE TAGES I BYTTE —

Thisted Amts Tidendes Bogtrykkeri

JUL I THY
1941

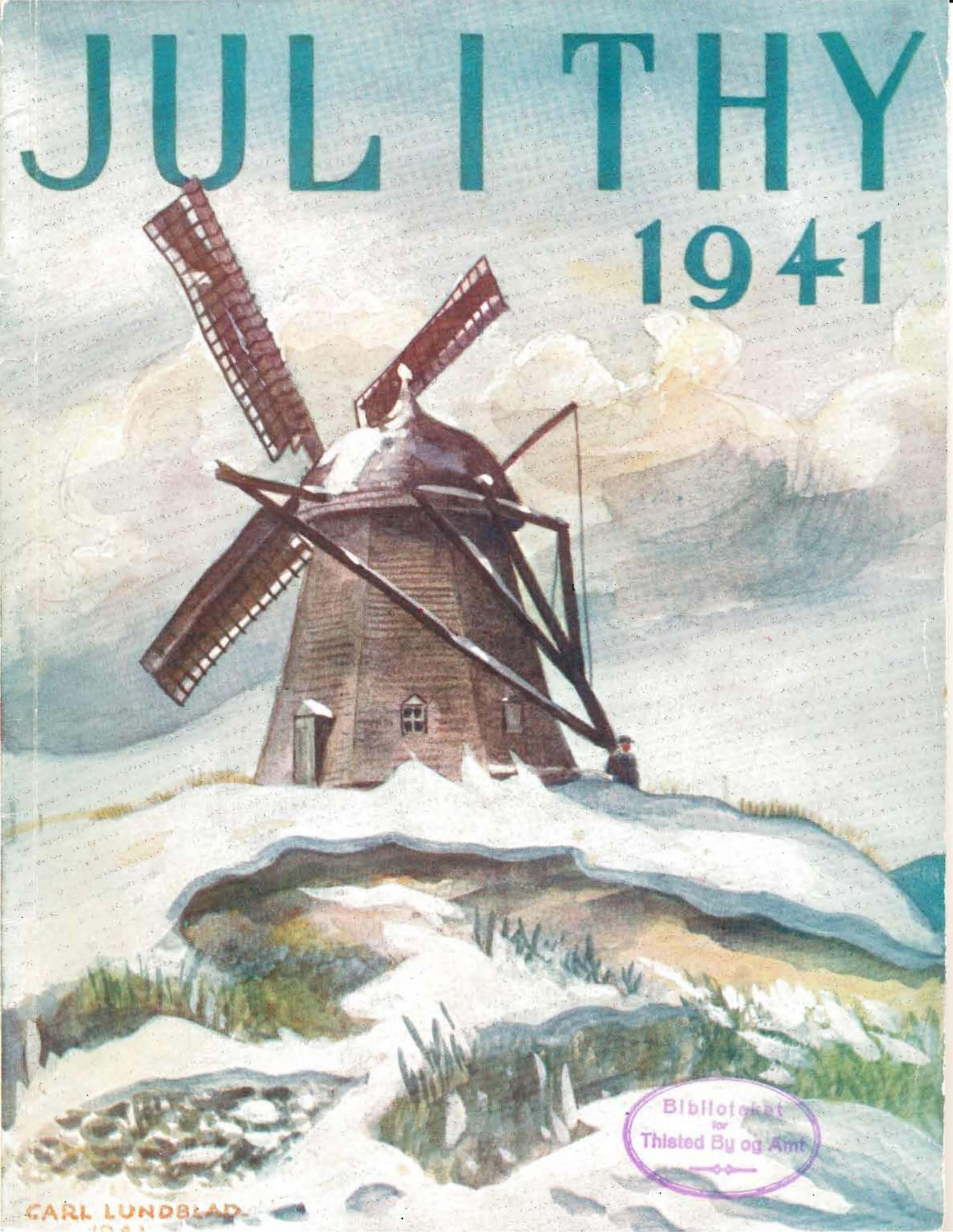

Biblioteket
for
Thisted By og Amt

Tabel
68.05
Q 51

JUL I THY

1941

ELVTE AARGANG

ALVOR OG GAMMEN
VANDRE TILSAMMEN

UDGIVET OG REDIGERET AF GEORG PORS . THISTED
HOVED-KOMMISSIONSLAGER: CARL E. BALLEBYS BOGHANDEL

JUL I THY * 1941

11. AARGANG

*

INDHOLD

Side

J. C. JENSEN: *Thyland,* Digt 3

Pastor H. JUUL SØRENSEN: *Ledestjernen* 4

BØRGE LÜTZHØFT CHRISTENSEN: *Katten og Juleharen,* Novelle 5

Redaktør KR. TH. ANDERSEN, Hurup: *De gamle Klokker* (Billedmaterialet fra Nationalmuseet) 9

OTTO MØLLER: *Svøben,* Digt 17

Forfatteren HANS BAKGAARD: *Jul i Thy,* Novelle 18

Førstelærer LARSEN, Hørdum: *Da Kræn Thøger skulde sætte sin yngste Dreng i Vej,* Skildring fra Thy 26

HANS BAKGAARD: *En Markensmøed,* Digt paa Thybomaal 29

ANDERS C. SVALGAARD: *Dødstaagen over Thy* 30

Fra gamle Dage, thylandske Anekdoter 37

OTTO MØLLER: *Livsspørgsmaalet,* Digt 40

JENS SLOTH ODGAARD: *Æ Kvaksalverskes Gywtmoel,* Digt paa Thybomaal... 41

A. NIELSEN, Strande: *Klit Stines Jul,* Fortælling 42

JENS P. SØNDERGAARD, Hundborg: *Doverodde som Thys største Handelsplads* 45

Bombeflyveren og Julestjernen, Jule-Legende 49

JENS SLOTH ODGAARD: *Fra „æ Bindstow" paa Thyholm* 55

OTTO MØLLER: *Kærlighedsbudet,* Digt 59

Thisted Blæksprøjte 60

OMSLAGET: Dollerup Mølle ved Vintertid, udført i Tre-Farvetryk efter Akvarel af Tegneren CARL LUNDBLAD, der ogsaa har udført de fleste af Illustrationerne.

Bidrag og Billeder, der ønskes optaget i næste Aars „JUL I THY", bedes snarest sendt til Udgiveren:
GEORG PORS, Royal-Teatret, Thisted.

THISTED AMTS TIDENDES BOGTRYKKERI . 1941

THYLAND

Jeg elsker min Hjemstavn, det bakkede Thyland,
hver Kirke, hver Gaard og hvert Hus har jeg kært.
Jeg hilser begejstret hver Bonde, hver Bymand,
som taler det Sprog, jeg fra Barnsben har lært.

Jeg elsker at følge de ukendte Stier,
som kringler sig frem gennem Moser og Kær,
og Heden, den brune, med summende Bier,
med duftende Pors og de læskende Bær.

Jeg elsker at sidde i Læ bag et Dige
og tænke paa Barndommens sorgløse Vaar;
paa Svenden, jeg saa her engang med sin Pige
i sødt Drømmeri om de kommende Aar.

Jeg elsker paa Gravhøjens Top at henfalde
i Drømme om Stortider, Danmark har kendt,
og lade til Nutid tilbage mig kalde
ved Hovslag af Heste, for Høstvognen spændt.

Vel saa jeg i Verden langt rigere Egne
med Palmer, som ranker sig dristigt mod Sky;
men Bjergfyr mod Havgus og Sandflugt kan hegne,
og selv uden Palmer jeg elsker dog Thy.

J. C. Jensen.

Ledestjernen -

Af Pastor H. Juul Sørensen, Thisted.

„Vi har og en Ledestjerne, og naar vi den følger gerne, kommer vi til Jesus Krist!"

En dansk Præst fortæller i sine udgivne Livserindringer om, hvorledes han i sin Studietid kom ind i en svær, aandelig Krise. Han var kommet i Tvivl om Sandheden af Bibelens Ord. Han var desuden blevet overanstrengt af Læsning og foretog derfor en lang Sørejse. En stille, stjerneklar Novemberaften laa Skibet ude paa den biskayiske Havbugt. Den unge Teolog og Førstestyrmanden sad ude i Stævnen og talte sammen. Det var en af disse Novemberaftener, da der plejer at falde særlig mange Stjerneskud. Denne Aften faldt — ikke enkeltvis, men Snesevis ad Gangen i tætte Straalebundter. Pragtfuldt var det, og Samtalen drejede sig derom. Da sagde Styrmanden pludselig: „Ja, nu sidder jeg her og snakker nok saa roligt om det hele; men havde det været straks, da jeg kom til Søs, saa havde jeg ikke været vel til Mode en Aften som denneher. Den Gang blev jeg altid bange, naar jeg saa Stjerneskud. Jeg kunde ikke lade være at tænke: Sæt nu, der faldt en Stjerne, som hører til Søkortet — hvad saa? Men nu har jeg været til Søs i henved 22 Aar, og paa alle Jordens Have har jeg set Stjerneskud vel i Tusindvis; men aldrig endnu er en Stjerne faldet, som hører til Søkortet. *Det, vi skal styre efter, holder nok!"* — Disse Styrmandens Ord slog ned i den unge Teolog. „Det, vi skal styre efter, holder nok". Det var netop, hvad han trængte til at tro og hvile i. Det var, som Gud hermed havde givet ham, den tvivlende og ængstede, Stikordet til det rigtige Standpunkt overfor Bibelen. Bibelen vil vise os Vej til Frelse. Guds Ord vil være vor Ledestjerne til Himlen. Og det Evangelium i vor Bibel, som viser os Frelsens Vej, formaar ingen vantro Kritik at rokke ved. *Det, vi skal styre efter, holder nok.*

Saadan maa det ogsaa gælde for os. Vi synger nu i Juletiden om, at vi har og en Ledestjerne, og denne Stjerne, lys og mild, som kan aldrig lede vild, er hans Guddomsord det klare. — Vi har oplevet, at mange Stjerner faldt fra Himlen, — meget, vi havde regnet med og set op til som førende og afgørende, faldt. Vi har hørt om, at Oplysning og Kultur o. s. v. skulde føre os ind i en ny og bedre Verden. Men de straalende Teorier blegnede, og de stolte Ord faldt til Jorden. Dog: „Himmel og Jord skal forgaa; men mine Ord skal ingenlunde forgaa!" siger Jesus. Det er Ledestjernen, som vort Liv skal styres efter. Lad os saa ogsaa følge Kursen, som angives. Lad os ogsaa nu i denne Jul tage vor Bibel frem og lytte til Ordet om Jesus, — det eneste, der kan føre os til den sande Juleglæde, — det eneste, der kan styre vort Liv til det rette Maal.

H. Juul Sørensen.

.... en graa Skygge gled ud ad Tagvinduet lige overfor det, jeg sad ved ....

Katten og Juleharen –

Novelle af

Børge Lützhøft Christensen

DET VAR I DAGENE mellem Jul og Nytaar. Forretningerne lukkede ved 4-Tiden, og alle havde god Tid. Byens Fruer gik paa Visitter hos hinanden, og Mændene vidste ikke bedre end at mødes paa en Restaurant, hvor de sludrede hyggeligt over en Kop Kaffe og en Julecognac.

Saaledes gik det til, at Byens Tandlæge, Kapellanen, den store joviale Skovrider og Købmanden mødtes paa „Postgaarden", hvor de faldt i Snak i et hyggeligt Hjørne.

Efter at have snakket Politik, som det sig hør og bør, var de begyndt at fortælle Historier. Tandlægen havde fortalt om en Rejse, som han havde foretaget sammen med sin Kone til Alperne, Kapellanen havde givet en lille Historie fra Studeretiden til bedste, Skovrideren havde fortalt en Jagthistorie, — til hans Ros skal det siges, at den handlede om en Ræv, som havde været klogere end han, og Læreren havde fortalt Skolehistorier med et Lune, som hans Elever ikke vilde have tiltænkt ham. Nu manglede kun Købmanden, saa havde man været Rækken rundt.

— Du maa da ogsaa have oplevet noget, mente Skovrideren.

— Nej da, det syntes Købmanden da ikke, og — som han tilføjede — saa var han ikke nogen god Fortæller.

— Det faar være, hvad det er, erklærede Skovrideren, hvis du kan finde paa en god Historie, saa giver jeg en Omgang til.

— Ja, ja, da, sagde Købmanden, saa kan jeg jo fortælle Historien om Katten og Juleharen og samtidig gøre et gammelt Regnskab op.

— Det lyder godt, mente Skovrideren, jeg giver den Omgang paa Forskud, og saa kan du godt begynde med det samme.

Købmanden satte sig godt tilrette i Stolen og begyndte at fortælle:

Jo, begyndte han, det var lige op til Jul i Fjor. Jeg havde længe været plaget af Naboens Kat, som hver Nat satte sig op paa Tagryggen og jamrede, saa det var mig umuligt at faa Søvn i Øjnene ret længe ad Gangen, og da det jo netop var i den travle Tid, kan I nok forstaa, at jeg

maatte se at faa en Ende paa det. Som min Kone sagde, saa kunde det ikke hjælpe noget at gaa ind og klage, for vor Nabo elskede den Kat over alle Grænser — og jeg er ikke sikker paa, at han ikke vilde elske den endnu mere, hvis han vidste, at den generede mig. Derfor besluttede jeg at tage Sagen i min egen Haand.

Det var en maanelys Nat, jeg valgte til at føre mine skumle Planer ud i Virkeligheden. Jeg bevæbnede mig med min Søns Salonbøsse og satte mig paa Lur ved et Tagvindue, der vendte lige ud til Naboens Hus. Ved 3-Tiden, netop som jeg begyndte at blive bange for, at den havde lugtet Lunten, gled den som en graa Skygge ud ad Tagvinduet lige overfor det, jeg sad ved, og satte sig tilrette paa Tagryggen for at paabegynde sin natlige Koncert.

Jeg stak Bøssepiben ud ad Tagvinduet og tog omhyggeligt Sigte, det var jo min Nattesøvn, der stod paa Spil, og netop som den udstødte sine første Jammerskrig, trykkede jeg af.

— Nu skal du faa noget at skrige for, lille Mis, tænkte jeg. Og ganske rigtigt — Mis gjorde et mægtigt Spring, rullede ned ad Taget og havnede med et uhyggeligt Klask i Gaarden mellem de to Huse.

— Fik du den, spurgte min Kone, som havde hørt Skuddet og var kommet op til mig.

— Ja, sagde jeg, den ligger nede i Gaarden saa død som en Sild.

— Saa gælder det bare om at faa Liget af Vejen, sagde hun. Hun er en koldblodig Dame. — Det gaar jo ikke, at var Nabo finder den i Morgen, for saa faar vi vist ikke megen Julefred i Aar.

— Kan De saa se at faa Deres væmmelige Pakke med Dem, tror De, vi vil have Deres Efterladenskaber!

— Ja, væk skal den, sagde jeg, men det gaar jo nok, jeg kan jo bare begrave den i Haven, saa er den ude af Verden.

Men her hørte min Kones Koldblodighed op.

— Ikke Tale om, erklærede hun, tror du, jeg vil have det modbydelige Kattelig liggende i min Have, vi risikerer jo, at Karo kommer og graver det op, og saa bliver det sidste værre end det første.

Det var der nogen Raison i, og selv om jeg var villig til at løbe den Risiko ogsaa, bøjede jeg mig dog til sidst og lovede at faa Katteliget fjernet, saa vi aldrig risikerede at faa det at se igen. Hvordan vidste jeg ganske vist ikke endnu, og min Kone erklærede, at det maatte jeg selv se at finde paa, kun gav hun mig det Ultimatum, at det skulde være ude af Huset inden den følgende Morgen.

Saadan gik det til, at jeg den næste Morgen gik en Tur i Byen med en brun Pakke under Armen og med det Haab, at jeg ubemærket kunde komme til at kaste den i Havnen. Men ak, Havnen var forlængst frosset til, saa jeg maatte opgive at blive skilt af med min Pakke paa den

Maade. — Ja, ja, tænkte jeg, det faar være, nu gaar jeg ind i en eller anden Gaard og lægger den paa en Skraldespand, det staar da for Pokker ikke skrevet paa den, at det er mig, der har anbragt den der. Med den Tanke listede jeg ind i en Port, i hvis Baggrund jeg øjnede en Række Skraldespande, der syntes som skabt til mit Formaal. Jeg skyndte mig derhen og lagde Pakken paa en af dem og stod netop i Begreb med at forføje mig bort, da en skærende Kvindestemme fra en Trediesal kuldkastede alle mine Planer: — Kan De saa se at faa Deres væmmelige Pakke med Dem, tror De, at vi vil have Deres Efterladenskaber til at ligge og flyde her. Beskæmmet greb jeg min Pakke og fo'r ud af Garden. Denne Begivenhed havde taget Modet fra mig, og da jeg kom hjem ved Middagstid, havde jeg endnu ikke fundet paa en ny Udvej til at komme af med Katteliget, og det var ikke langt fra, at jeg var ved at fortryde min natlige Daad.

Men min Kone trøstede mig med en ny Idé. — Du skal jo med Toget til Ydby i Dag, sagde hun, saa kan du bare „glemme" Pakken i Nettet, naar du skal af — det vil de D. S. B.-Folk ogsaa have rigtig godt af.

Altsaa tog jeg min brune Pakke med mig ind i Toget, og da jeg vilde staa af i Ydby, efterlod jeg den i Nettet. Men næppe var jeg naaet hen til Kupédøren for at stige ud, før en venlig Dame oplyste mig om, at jeg var ved at glemme min Pakke. Med Mord i Blikket og Venlighed i Stemmen takkede jeg hende, og saadan gik det til, at jeg besøgte min Bedstemor i Ydby

med en Pakke under Armen. At den indeholdt et Kattelig turde jeg ikke betro hende, saa jeg forklarede bare, at det en Pakke Undertøj, som jeg havde lovet at tage med til en Ven i Thisted. Jo, jeg havde mødt en Bekendt i Toget, som gerne vilde have den sendt til ham i Dag, vævede jeg.

Tilbage var altsaa kun det Haab, at jeg kunde faa Lejlighed til at glemme Pakken i Toget paa Hjemvejen; men da jeg kom ind i Kupéen sad min gamle Ven, Skovrideren dér, i et Hjørne og modtog mig med et Haandtryk.

— Det husker jeg nok, nikkede Skovrideren, vi sad og sludrede rigtig hyggeligt Resten af Vejen til Thisted; men dengang anede jeg jo heller ikke, at jeg kom paa tværs af en Morders Planer om at skille sig af med Liget.

— Nej, fortsatte Købmanden, det kunde du jo ikke vide; men det værste var, at da vi kom til Thisted, turde jeg ikke lade Pakken blive liggende, for Skovrideren havde jo set, at jeg havde haft den med ind. Derfor maatte jeg pænt tage den med mig hjem igen; men da min Kone spurgte, om jeg var kommet af med Uhyret, sagde jeg ja, for nu havde jeg besluttet, at jeg — dækket af Mørket — vilde liste ned i Haven og begrave den dér, uden hun opdagede det. Hvad hun intet vidste om, kunde hun jo ikke have ondt af.

Sent om Aftenen gik jeg derfor ind i min Stue og trak Pakken, som jeg havde gemt under Sofaen, frem. Men til min store Overraskelse stak der et langt brunt Øre frem af Pakkens ene Side, og da jeg fik pakket den op, viste det sig, at det var den dejligste store Hare, jeg havde været ved at begrave i Stedet for et Kattelig. Jeg maatte være kommet til at forbytte Pakken i Toget.

Desværre kom min Kone ind i dette hellige Øjeblik, og da hun fik Øje paa Haren, slog hun Armene om Halsen paa mig og raabte: — Nej da, Peter, det var da pænt af dig at tage saadan en med hjem til mig, det er lige, hvad jeg har ønsket mig til Middag 1. Juledag. Som Begivenhederne havde udviklet sig, kan I nok forstaa, at det var mig umuligt at fortælle hende Sagens rette Sammenhæng, og paa den Maade fik vi altsaa Haresteg 1. Juledag. Dog vil jeg nu alligevel paastaa, at den Hare vilde have smagt mig betydeligt bedre, hvis jeg havde købt den hos en Vildthandler.

Her afbrød Skovrideren, som havde fulgt Historien med stigende Interesse, ham med i en paataget vred Tone at udbryde:

— Saa det var dig, din Slyngel, der stjal min dejlige Julehare, nu har jeg nok af det — og jeg, som troede, at du var en ærlig Mand.

— Naa, tilføjede han, det skal være dig tilgivet, hvis du giver en Cognac til, vi faar jo Harer nok derhjemme.

Det gjorde Købmanden selvfølgelig gerne, men da det var ved at blive henad Aftenmadstid brød Selskabet op kort efter.

— Hør, sagde Købmanden til Skovrideren, da de var ved at tage Overtøjet paa, hvad gjorde du egentlig med det Kattekadaver.

— Hm, smilede Skovrideren, saa maa jeg vel ogsaa hellere gøre en Tilstaaelse. Jeg glemte saamænd min Pakke i Toget, og hvis du ikke havde mindet mig om den nu, saa var jeg saamænd aldrig kommet i Tanker om den, for vi havde vistnok to-tre Harer mere hængende derhjemme i Fjor. Det blev nok til syvende og sidst D. S. B., der kom til at forrette Begravelsen.

Børge Lützhøft Christensen.

DE GAMLE KLOKKER

Skildringer fra Thy

af Redaktør Kr. Th. Andersen, Hurup.

„Ring, Klokke, ring —"

Højt over Byens Tage — langt ud over Egnen runger Klokketonerne ud fra Kirketaarnets Glamhuller, hvor man ser Klokkerne flyve hid og did, som vilde de lægge den størst mulige Kraft i, at deres malmfulde Røst kunde naa at fange de smaa, travle Mennesker dernede paa Gaden, saa de standsede for at lytte efter, hvad Tonerne kunde fortælle.

Højere og højere stemte de deres Toner, — og da kan det hænde at et eller andet lille Menneske, der har noget alvorligt at mindes, staar stille og lytter efter, og selv lægger i, hvad de gamle Klokker fortæller ham. Men de fleste haster videre uden at skænke Klokkerne nogen videre Tanke.

„Kirkeklokke, ej til Hovedstæder
støbtes du, men til den lille By —"

Ja, saadan er det, for selv om Landsbyens Kirke maa klare sig med en enkelt Klokke, og denne ikke heller altid hører til de fornemste, hvad Tonerne angaar, da betyder Kirkeklokken straks noget meget mere for den lille Bys Børn, end den gør for Storbyens Børn.

For de fleste Mennesker, der er opfødt paa Landet, har Kirkeklokkens manende Musik altid kunnet røre visse Strenge i Sindet, — til Mildhed, naar Klokketonerne en stille Aftenstund lyder saa fredeligt over Sognet, — til dyb Alvor, naar de ringede til Afsked over ens kære, — til lyse Fremtidsperspektiver, naar det var til Bryllup, de kaldte, — til ilende Jag, naar det gjaldt Brand eller Ufred i Landet.

Gennem snart Tusinde Aar har Kirkeklokkernes Toner lydt over Danmark, vort lille Land, hvor Byerne ligger saa nær hinanden, at Klangen fra den ene Klokke kunde naa den anden. I Sorg og i Fest, i de store Stunder har Klokkeklangen smeltet Folket sammen til et, saa man i Fællesskab sørgede eller glædede sig.

Omkring Aar 600 kom de første Klokker i Brug i Sydeuropa. Det var smaa Klokker af nittede Jernplader, der blev anvendte ved Klostre og Kapeller for at kalde Munkene til Gudstjeneste og Bøn. Det har sikkert ogsaa været saadanne smaa, simple Klokker, som har ringet ved Danmarks første Kirker, og maaske en saadan, der har sendt den første Kalden

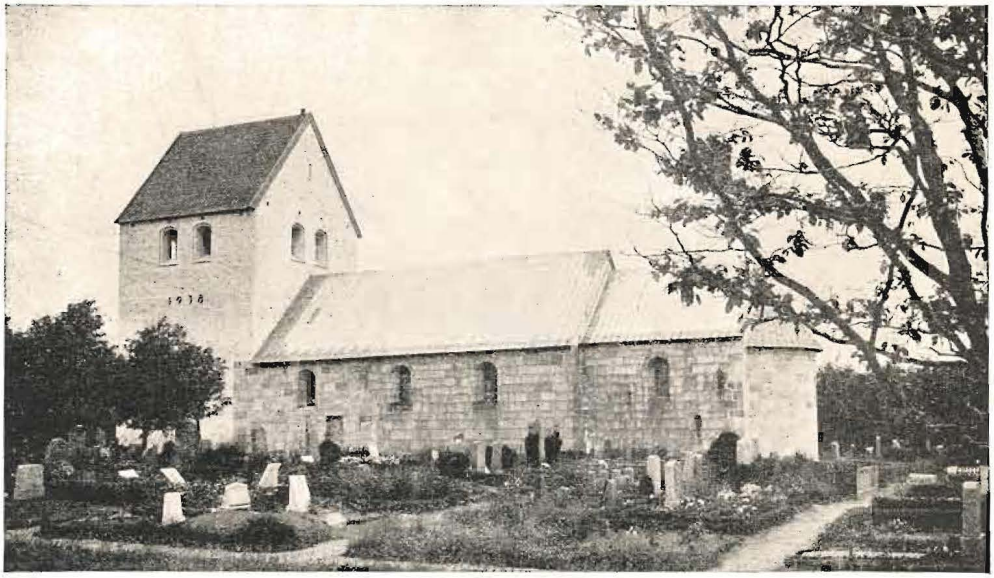

Stagstrup Kirke.

ud over Thy, fra Sct. Thøgers lille, fattige Kirke af Grene og Kviste ved Vestervig.

Senere kom Malmklokkerne i Brug; det var Benedictinerordenen, der først benyttede dem, og Malmens Toner var Musik imod de sprukne Toner fra Jerngryden. Intet Under, at vore Landsmænd, der rejste i de sydlige Lande og her hørte de nye Klokker, fandt dem vidunderlige, og at det vilde være saare skønt, om deres Hjemstavns Kirke eller Kloster kunde faa en saadan Malmklokke til at hænge i Stilladset, og de første har de danske Skuder, der sejlede paa Rhinen, bragt med hjem, den eneste Maade, hvorpaa man dengang kunde fragte de tunge Varer saa langt.

Omkring Aar 1400 begyndte man at støbe Klokkerne herhjemme. Det var omrejsende Klokkestøbere fra Tyskland eller Nederlandene, der udførte dette Arbejde, og Klokkerne blev støbt i Nærheden af den Kirke, der skulde have den. Der skulde gaa mange Aar, før der optraadte danske Klokkestøbere.

En af Landets allerældste Klokker hang indtil 1887 i Stagstrup Kirke. Denne Malmklokke, der da blev omstøbt, var af romansk Form, den var smukt langstrakt og uden Inskription.

Fra den tidligste Middelalder findes nu ingen Klokker her i Thy, efter at den i Stagstrup og en lignende, der hængte i Odby Kirke blev omstøbte, men der findes rundt om i de thylandske Kirker meget gamle og smukke Klokker.

Den ældste af dem hænger i Hunstrup Kirke, den er fra 1442, og dens Indskrift lyder: Herrens Aar 1442, den 18. i elvte Maaned, støbte Mester Peder fra Randers mig". Den samme Mester Peder støbte i Juli 1453 Klokken, der hænger i Ræhr Kirke; den bærer en lignende Indskrift og tillige et Aftryk af en Brakteat fra Erik af Pommerns Tid.

Disse er de ældste Malmklokker, der endnu sender deres Toner ud over det barske thylandske Landskab, men maaske den smukkeste af alle de gamle Klokker hænger i Vester Vandet Kirkes tarvelige Klokketaarn. Denne Klokke, der ejer

særligt smukke og rene Toner, er støbt i Aaret 1469, antageligt af en Klokkestøber Klaus. Paa Klokken findes anført Præstens og Kirkeværgens Navne, og Inskriptionen er mere pyntelig end sædvanligt, og den har en meget smuk Form. Dens Tone ligger noget højere end hos de fleste Klokker, og Tonen er lige saa køn som den Dag for snart 500 Aar siden, da den for første Gang kunde lade sine Toner høre.

En anden smuk Klokke hænger i Thisted Kirke. Den Indskrift lyder: I. N. R. I. Hjælp Marie og Hellig Nicolaj og Sct. Anna. Aar efter Guds Byrd 1492". Denne Klokke har antagelig først hængt i Sct. Nikolaj Kirke i Sennels og muligt skænket dertil af Henning Kirt til Ullerupgaard; hans Navn findes paa Klokken sammen med Kirkeværgens og Præstens, og da Herremanden da havde mistet sin eneste Søn ved en Drukneulykke i Skern Aa, ligger det nært at tænke sig til, at Klokken i den Anledning er skænket til Kirken.

Der har været gisnet over, hvorledes det er gaaet til, at denne Klokke er kommen til Thisted Kirke, men Forholdet ligger saaledes, at der efter Reformationen blev udstedt kgl. Forordning om, at en Del af Kirkeklokkerne skulde leveres i København til andet Brug, men selv om de udskrevne Klokker blev leveret paa Samlepladserne, kom de ikke alle af Sted, og der er da senere sket en Ombytning. Dette kan man saaledes se af Klokken, der hænger i Skyum Kirke, thi den er „i det Guds Aar 1487 støbt til Ære for Sct. Laurentii Kirke i Hvidbjerg paa Thyholm — —", medens Klokken, der var bestemt til at hænge i Skyum Kirke, endte i Asperup paa Fyn.

Endnu mange flere Klokker er fra denne Tid, saaledes Sjørring Kirkes Klokke, der i 1478 blev støbt af Jens Smed. Tømmerby Kirkeklokke er fra 1487,

Thisted Kirke.

Sjørring Kirke.

og denne Kirke har som saa mange andre heroppe haft 2 Klokker, men har maattet aflevere den ene til Omstøbning til Kanoner. Klokken fra den lille Lodbjerg Kirke er ogsaa fra Middelalderen; den bærer intet Støbeaar paa sig, men den har hængt ved den gamle Kirke, hvis Tomt ligger derude i Klitterne.

Under de mange Krige, hvor Fjendernes Horder skyllede ind over Landet, ogsaa til Thy kom de og hærgede og plyndrede, hvor de kom frem, og selv ikke Kirkerne gik fri. Mest gik det jo ud over de hellige Kar, hvor disse ikke var bragt i Sikkerhed, men heller ikke Kirkeklokkerne blev alle Steder skaanet; det gik saaledes under Kejserkrigen 1625—29 ud over den gamle Klokke i Kaastrup Kirke, „den blev sønderslagen af Soldaterne i Fiendernes Tid". Heldigvis var de store, prægtige Malmklokker for tunge til, at Fjenden kunde føre dem med sig, saa de stadigt — Slægt efter Slægt — har været bevaret for Sognene.

Fra det følgende Aarhundrede stammer ogsaa en Del af de thylandske Kirkeklokker, saaledes Hundborg 1537, Vesløs 1570, Sønderhaa 1571 og Vang 1597. En af de yngste er Klokken i Agger, der er fra 1720. Men alligevel er den jo gammel nok til at have sin særlige Historie, idet den har hængt i den gamle Kirke, der laa paa sin Lerbanke derude mod Vest, hvor Havet nu breder sig. Denne Kirkeklokke har ringet over Byer med Gaarde og Huse, som nu er opslugt af Havet, men medens Kirkemurene styrtede i Havstokken, blev Klokken bjerget i Sikkerhed, saaledes at den kunde anvendes i den nye Kirke.

Det har hændt, at andre af de gamle Klokker har været i Fare, saaledes var det med Nød og næppe, at man ved Ydby Kir-

kes Brand den 4. Novbr. 1742 fik Klokken bjerget. Da Vestervig Klosterkirke den 30. Decbr. 1703 brændte, fik man ligeledes Klokken bjerget; det skyldtes især en ung Søkaptajn Anders Larsen, der tilfældigt var i Vestervig. Med Livsfare vovede han sig gennem Flammer, og ved Hjælp af en simpel Brandsprøjte, lavet af en Bøssepibe, lykkedes det ham at holde Flammerne i Ave, indtil Klokkerne kunde reddes.

Om Uheld med Klokkerne i den nyere Tid kan der erindres om Klokken fra Gettrup Kirke; ved Uforsigtighed styrtede den ned under Ophejsning til sin fremtidige Plads i Kirkens nye Taarn. Da denne Klokke nylig var omstøbt, skete der dog kun materielt Tab derved.

Kirkeklokkens Historie har saaledes været omskiftelig, som alt andet der har overlevet Slægterne. Fra først af var deres Bestemmelse alene at kalde Munkebrødrene sammen til deres Bedetimer, men med den voksende Udvikling i Klosterbygningerne voksede Klokkerne ogsaa, og naar deres Toner lød over Skovene og de fattige Bondeagre, vidste Bønderne paa Marken og i Hytterne, at nu samledes de fromme Mænd bag Klostermurene til Bøn for de Sjæle, der befandt sig i Skærsilden.

Det var til faste Tider, disse Bedetimer blev holdt, og Klokkeringningen blev derfor naturligt Datidens Tidsmaaler — „nu er Klokken det —“ —, og selv efter at Uret blev almindeligt, holdt Udtrykket sig og benyttes den Dag i Dag for Urets Timetal.

Men ellers var Klokken som sagt bestemt for de „verdensfjerne“ Mennesker bag Klostermurene, indtil de blev Kirkernes Middel til at kalde Borgere og Bønder til Gudstjeneste i Kirken, de skulde ringe til Bøn om Morgenen og ved Aften, og naar Bedeslagene til Aftensmessen lød, holdt alt Arbejde op for denne Dag.

Efter Reformationen kom der et Paabud om, at Bederingningen ogsaa skulde

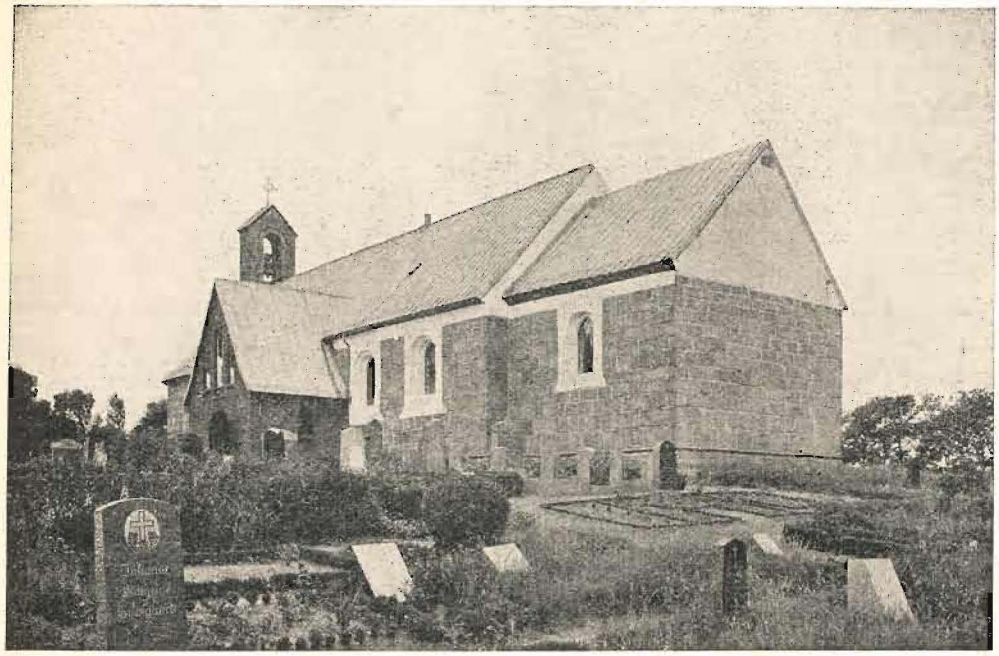

Hundborg Kirke.

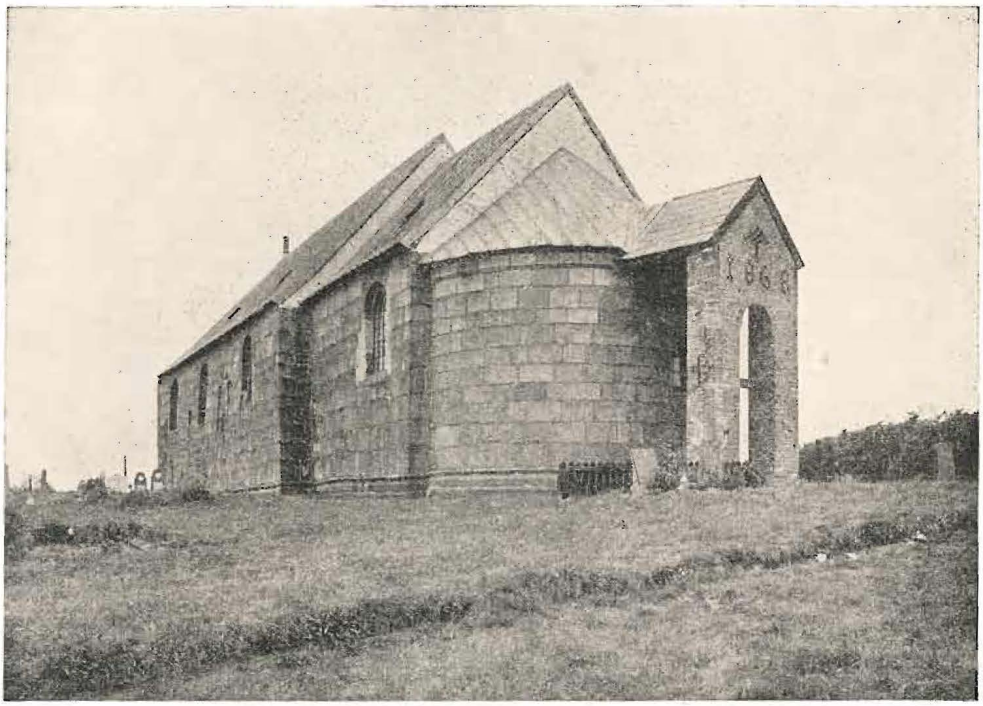

Vang Kirke.

omfatte en Bøn om Fred. Fred for Sjælen og Fred for Landet har da været de Bønner, der Aarhundreder igennem har lydt fra Kirkerne og vel fremdeles maa lyde. Det var denne Bestemmelse, der gav de gamle Klokker Tilnavnet Fredsklokker.

Dette kunde vel ikke siges smukkere, end det er sagt i Indskriften paa Kirkeklokken i Vang: „Giv Fred, Herre, i vore Dage". Det blev skrevet, da Klokken i 1597 blev støbt, et Ønske, der heller ikke i vore Dage har tabt sin Gyldighed.

I det 16. Aarh. blev det almindeligt med Sjæleringning. Saa snart et Menneske var død, ilede dets nærmeste hurtigst muligt til Kirken og ringede med Klokkerne for at lette Sjælens Indgang i Himlen, andre kom til for at afløse og dermed deltage i Kærlighedsringningen, og undertiden i Timevis klang Kirkeklokkerne med to Formaal, først og fremmest til Hjælp for Sjælen, men tillige for at fortælle Egnen, at et af Sognets Borgere var død.

Man tog Varsel af denne Sjæleringning. Var Tonerne lette og fri, da vidste man, at det var et gudfrygtigt Menneskes Sjæl, der nu svang sig op mod det høje fulgt af Klokkernes Jubel; vilde de ikke tone rent og lifligt, men havde en sprukken Lyd over sig, ja, da var det en syndig Sjæl, der havde megen Møje med at vandre Himmelvejen.

Denne Sjæleringning blev af Datiden tillagt stor Betydning, og det var i mange Byer en Vedtægt, at alle Klokker skulde gaa, naar en af Byens Indvaanere var død. Dog maatte man ikke ringe efter Solens Nedgang til den igen stod op, indtraf Døden paa dette Tidspunkt, maatte Sjælen klare sig selv saa længe.

Man fandt sig dog snart fra Gejstlighedens Side besværet af denne Skik, der var

kommen hertil fra de katolske Lande, hvorfor man fandt det for papistisk. Der kom Kongebud til Præsterne, at Sjæleringningen skulde afskaffes, men det gik ikke saa let, men man naaede til at indskrænke Ringningen til en Time eller to.

Naar man tænker paa, at der ogsaa blev ringet, naar Graven aabnedes, og naar Begravelsen fandt Sted, forstaar man, at det i Byer med mange Kirker har været en næsten vedholdende Ringning, som har været meget generende for andre Borgere. Chr. d. 5.s danske Lov paabyder da ogsaa, at der alene maa ringes med Klokkerne, naar Liget skal begraves. Enkelte Steder, f. Eks. paa Læsø og i Sønderjylland, fik man Dispensation, og her har Sjæleringningen holdt ved helt op i vor Tid, og endnu er der Steder i Sønderjylland, hvor der ringes ved Dødsfald.

Fra de ældste Tider har Baalene blusset fra Højderne, naar Fjenden var i Landet, men ogsaa her blev Klokkerne taget i Brug for at kalde Sognets vaabenføre Mandskab til Mødepladsen. Da Svenskerne i 1659 trængte ind i Thy over Aggertangen, har Baunerne lyst og Klokkerne lydt over alle Thylands Sogne for at bringe den sørgelige Meddelelse. Af de gamle Kirkebøger ved vi, at de ikke kaldte forgæves, men at Bønder fra alle Sogne strømmede ud til Agger, hvor mange af dem led Døden i Slaget ved Nabe.

En stille Aften den 31. Marts 1848 lød Stridsklokkerne atter over hele Thy. Det var den Dag, Rygterne om Rendsborg-

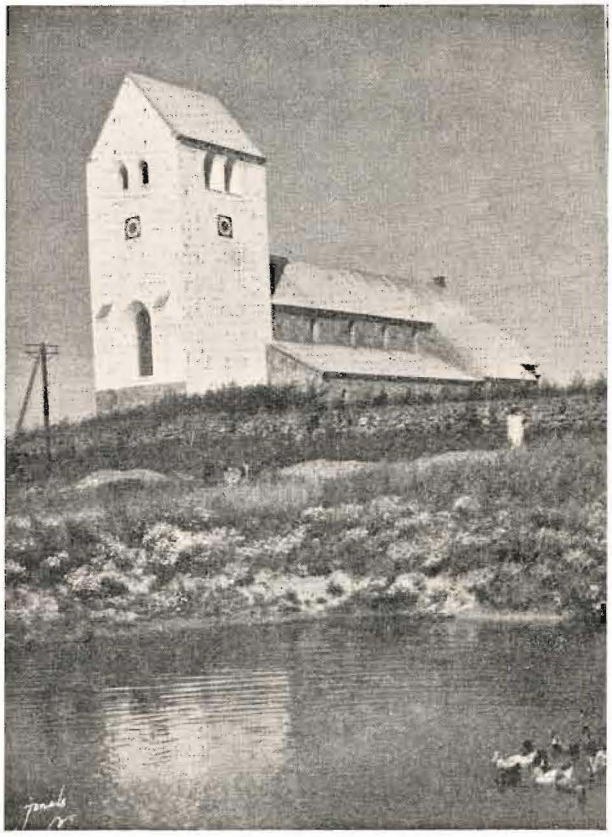

Vestervig Kirke.

Kirken i Hvidbjerg v. Aa.

slaverne naaede herop, og naturligvis maatte alle Mand af Hus for at standse Forbryderne, om de vilde tiltvinge sig Adgang til Thy. En sommerligt stille Aften var det, og fra Sogn til Sogn ud over spejlblanke Søer og Sunde lød Stormklokkens Kalden, og heller ikke dengang svigtede Thyboerne; til Fods og til Hest strømmede man til fra alle Kanter til Sundstederne, men denne Gang gik det mere fredeligt til; det hele var kun Løgn og Opdigt, som kun vor Tid kan vise Mage til.

Naar den røde Hane galede over Egnen, var det første, man gjorde, at sende en rask Mand til Kirken for med Klokken at kalde Sognemændene til Brandstedet. Den nye Tid med Brandkorps og Motorsprøjter har overflødiggjort Kirkeklokken som Brandalarm, men endnu hænder det dog, at man ved Ildebrande kan høre Klokken gaa.

I gamle Dage var det Degnen, der var Klokker; det var ham, som ringede Menigheden sammen til Gudstjenester, og det var ham, der ringede ved Solens Opgang og Nedgang, om han da ikke havde andet og vigtigere for eller helt glemte det. Først senere blev det Graveren, der fik Hyren paa Landet, men i Byerne havde man dog før specielle Klokkere; første Gang, en saadan nævnes i Thisted, var i 1739.

Som intet andet har Kirkeklokkerne haft Betydning for de skiftende Slægter; de har ringet i alle Højtidsstunder i Menneskets Liv, fra det i Daaben traadte ind i Menigheden, ved Konfirmation, ved Brylluppet, og efter Døden var det Klokken, der bragte de efterladte Bud om, at han var sovet hen, som Sol i Høst gik ned.

Intet Under, at man paa saa mange Omraader har knyttet Tro og Overtro til Kirkeklokken. Saa længe de lød, kunde de onde Kræfter ikke skade Mennesket, for det onde frygter Klokkeklangen. Var man syg, og intet andet Middel kunde hjælpe, da maatte man skaffe sig noget Rust fra Klokkens Jernbeslag, men det

skulde hentes ved Midnatstid, og hvem havde vel Mod til at gøre dette for andre, selv om det var et ufejlbarligt Middel. En Flis af Klokken gjorde En sikker, naar man bar den paa sig.

Klokkerne er vel i de fleste Tilfælde — som andet Kirkegods — skænket af Sognets Herremænd eller andre Velhavere. De kan ogsaa være Gaver fra andre, der havde Grund til at opfylde et givet Løfte, som Sagnet fra Han Herred fortæller det om Kollerup Kirke, at en af Klokkerne deri skal være skænket af en Skipper, der engang i Havsnød ud for Kysten lovede en Klokke til Kollerup Kirke, om han kom velbeholden i Land.

Men det var ikke nok, at Kirken fik sig en Klokke, denne skulde helst være saa smuk som muligt, og dens Klang skulde gerne kunne høres langt ud over Sognets Grænser. For at Klangen kunde blive særlig smuk, skulde der blandes Arvesølv i Malmen. Selvfølgelig blev der passet godt paa, at Klokkestøberen ikke tog Sølvet til sig i Stedet for at putte det i Smeltegryden.

Naar den nye Klokke saa var hængt op, og Klangen ikke var helt saa god, som man havde tænkt sig, ja, saa havde Støberen da alligevel beriget sig, sagde man, mens Sagen var, at han havde været alt for ærlig, for netop naar der blandes Sølv i Malmen, blev Tonen daarligere. Den bedste Blanding var 22 pCt. Tin og 78 pCt. Kobber.

Paa de allerfleste Kirker var der i Middelalderen Taarne, og disse var Sognets Barfrede tillige; her kunde man bag de tykke Mure, hvortil Adgangen kun var ad snævre Trapper, forsvare sig mod Angribere, og her hængte man da naturligt Klokken, saa havde man den ved Haanden, om der skulde tilkaldes Hjælp.

Efter Reformationen, hvor Kirkerne gik over i privat Eje, blev de ofte slet vedligeholdt, og Taarnet var som Regel det første, der forsvandt, og Klokken blev da anbragt i en „Stabel" paa Kirkegaarden, og dér har de mange Steder hængt indtil Nutiden byggede nye Taarne, hvor de savnedes, som bedre Rammer om de gamle Klokker, dog ses en saadan „Stabel" endnu i Hvidbjerg vesten Aa.

Svøben

Naar Herren tugter
og Svøben svinger
er det Kærligheden
Svøben bringer —

Otto Møller.

JUL I THY

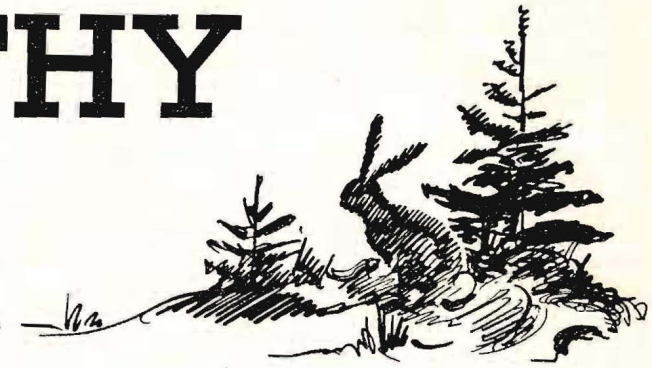

Fortælling af

Hans Bakgaard

POUL HANSEN var træt, da han gik fra den store Garage i St. Louis i Amerika. Det havde været en travl Dag for ham. I Dag var de berømte Automobilister jo ankommen til Byen for at deltage i Verdens største internationale Automobilvæddeløb, der skulde finde Sted i Morgen. Det var jo efterhaanden blevet saadan, at de berømte Bilister uden Undtagelse foretrak den friske og sympatiske Dansker til at efterse deres Maskiner, før den store og livsfarlige Dyst, der vilde bringe Vinderen af Grand Prix - Løbet 40,000 Dollars, skulde finde Sted. Jo, Bilisterne havde forlængst opdaget, at Poul Hansen omhyggeligt undersøgte hver Del af Automobilen, vel vidende — som de selv —, at det mindste Uheld under Løbet kunde betyde Døden for den, der sad bag Rattet. Og de havde tillige opdaget, at Poul Hansen ikke blot var en sympatisk ung Mand, men at han tillige var i Besiddelse af en klar Hjerne, og at han havde en egen rolig og nøgtern Maade at vurdere Tingene paa — ikke mindst naar Diskussionen gik livligt om, hvilken Racer der vel vilde suse over Maalet som Nr. 1 i det sensationelle Løb.

Der var da ogsaa i Dag faldet store Ord paa Væddeløbsbanen om Poul Hansen, da han kørte den berømte Englænders Bil rundt paa Banen. Den store Englænder, John Campbell, havde smilende tilbudt Poul at sætte sig ind i hans Bil bag Rattet, mens han spøgende havde sagt: Speed saa kun paa Gassen, og lad den saa kun maale Banen — den kender Vejen —, men pas paa at holde Hovedet koldt! — Da Poul suste Banen rundt med en forbløffende Sikkerhed, havde Campbell højlydt bemærket til sine Kammerater, at denne Dansker vil køre sig Verdensberømmelse til, hvis han engang faar Chancen. Da een af de omkringstaaende havde fortalt Poul, hvad Englænderen havde sagt, havde han smilt et lille vemodigt Smil, og nu, da han var paa Vej hjem mod sit Logi, maatte han i sit stille Sind gentage Englænderens Sætning: — Hvis han engang faar Chancen . . . — ja, hvad var vel Livet uden Chancer — var ikke han rejst fra sit skønne Fødeland, Danmark, det skønneste i Verden, til dette store Land her for at faa sin Chance. Og hvilken Chance havde han vel saa faaet? Ja, han havde faaet Chancen at blive Mekaniker, og denne Chance gav ham en Ugeløn paa 60 Dollars, men det var jo slet ikke den Chance, Poul Hansen havde drømt om, nej, han havde drømt sig en større Chance til. Hans Maal var jo at blive Ingeniør; det var jo derfor, han var rejst herover, og nu havde han været her i 7 Aar. Han var rejst fra Danmark, da han var atten, fyldt med Mod og Energi, fast besluttet paa at naa sit Maal. Han havde slidt i

de syv Aar i Garagen, og fire Vintre havde han gaaet paa Teknisk Skole uden at forsømme en eneste Aften, men det var jo alligevel ikke det, han havde drømt om, da han rejste hjemmefra. Skulde han mon henslæbe sit Liv her, borte fra alt det, han havde kært. Han længtes jo altid efter sin skønne Fødeby ved Fjorden og længtes efter Moderen, der var Enke og sad smaat i det. Han havde jo da ogsaa sendt hende alle de Penge, han kunde spare sammen. Ja — og saa det allerværste var jo, at han længtes mest efter Ingeborg Bjerre, Fabrikant Bjerres smukke Datter, og det var jo ogsaa for hendes Skyld, han var rejst herover, hvor han haabede at kunne tjene sig rig for saa at rejse hjem og anholde om hendes Haand. Han havde jo elsket Ingeborg ligefra den første Gang, han saa hende. — Det havde været hans største Glæde, naar hans Mor, da han var Barn, tog ham med op i Fabrikant Bjerres Kontorer, hvor hun gjorde rent, og han saa dér fik et Glimt at se af den lille, smukke Pige, og sidenhen, da han saa var bleven konfirmeret og var kommen i Mekanikerlære i Fødebyen, saa han hende, naar Fabrikant Bjerre stoppede op for Benzin, og Ingeborg var med. Men Poul Hansens største Oplevelse var dog den Juleaftensdag, da han og hele Byens Ungdom havde tumlet sig paa Skøjterne paa Barndomsfjorden ud for det skønne Dragsbæk, hvor Fabrikantens store Villa laa. Denne Dag havde været den lykkeligste i hans Liv, selv om der var gaaet en Skygge for Solen for ham ogsaa denne Dag. Der var jo hændet dette, at mens Ungdommen havde tumlet sig muntert paa Skøjterne, var der pludselig ude over Fjorden kommet trækkende en Flok vilde Svaner, og da saa en ung Mand havde raabt: Hvem kan komme først ud til Svanerne! — og da de saa alle startede ud efter dem, ja, da var det jo, at Poul Hansen, den hurtigste af alle Skøjteløberne og han, der havde hjulpet Ingeborg Skøjterne paa og tillige givet hende Undervisning i at bruge dem — den sekstenaarige Pige var jo endnu ikke saa stiv i Faget —, da var det jo — da han saa, at Ingeborg ikke kunde være med de andre —, fik den pludselige Indskydelse at tage Ingeborg om Livet og løfte hende op til sig, som kunde det være en Fjer, og suste derefter som en Lynstraale med hende ud paa Fjorden, lidet ændsende de andres Raab om at passe paa Dampskibsrenden, den, der altid var farlig at passere for Skøjteløberne, — nej, hverken Poul eller Ingeborg hørte de andres Raab, det var de altfor lykkelige til. Poul bare følte en navnløs Fryd over at holde den smukke Byrde — Ingeborg Bjerre — i sin Favn, og Ingeborg var til Gengæld lige saa lykkelig over at hvile i sin Helts stærke Arme, og de var da ogsaa naaet over det farlige Sted uden Uheld, og først da havde Poul sluppet hende, just som Svanerne var trukket hen over dem og de havde hørt Suset fra de mægtige Vinger, og med et havde Svanerne ladet deres skønne, melodiske Røster høre — glu-glu-glu lød deres Sang i et Væk, som vilde de hylde den skønne By ved Fjorden, eller var det maaske en Hymne til dem om, at af alle Magter, der er til, er Kærligheden den største. Poul og Ingeborg stod Side om Side og betragtede tavse og betagede de stolte og kongelige Fugle, der forsvandt i det fjerne langt inde over Morsø Land. Disse Svaner havde skabt en egen forunderlig Stemning i deres Bryst — en Følelse af Lykke, som de hver for sig aldrig glemte.

Men da var det jo ogsaa, at de brat var blevet revet ud af deres Stemning ved et vældigt Raab fra selveste Fabrikant Bjerre, der sammen med sin Frue var paa Vej ud mod Dampskibsrenden med et langt Reb i Haanden, fulgt af

Byens skøjtende Ungdom. Een af Ingeborgs Realskolekammerater, Anker Boye, havde nemlig, saa snart han opdagede, at Poul og Ingeborg havde forceret den farlige Rende, straks opsøgt Fabrikantens og fortalt dem, hvor skændigt Ingeborg — mod sin Vilje — var blevet bortført og bragt i Livsfare af den forvovne Poul Hansen. Anker Boye var nemlig selv med sine atten Aar forelsket i Ingeborg, — men det var jo da ogsaa en anden Sag. Han hørte jo til Ingeborgs Omgangskreds, han skulde jo være Læge som sin Far. Efter Boyes Mening var det en meget uforskammet Handling, Poul havde forøvet over for Ingeborg ved saaledes at have røvet hende fra hele Flokken — ja, Poul var efter Boyes Mening slet ikke en Omgangsfælle for Ingeborg, han var jo da, naar alt kom til alt, kun Søn af en Rengøringskone, — jo, Anker Boye var slet ikke uden Skyld i, at Ingeborgs Far nu vred og ophidset bød Ingeborg ikke at betræde Dampskibsrenden, før hun havde gjort Rebet forsvarligt fast om Livet i Tilfælde af, at Isen skulde briste under hende, og Fabrikanten skældte Poul ud, og da saa Poul forsøgte at forsvare sig med at sige, at Isen var stærk nok, og at han ikke havde ment noget ondt med sin Handling, ja, saa havde Fabrikanten ophidset raabt til Poul, at han gjorde bedst i at lade hans Datter være i Fred, og samtidig havde Anker Boye mumlet noget om, at hvad Poul trængte til var en god Dragt Klø, og han hellere maatte holde sig til sin egen Stand o. s. v. Hertil havde Poul køligt bemærket til Boye, at hvis han agtede at angribe ham, gjorde han klogest i at dække sin Hage godt. Derefter var Poul forsvundet i en rasende Spurt — fulgt af Ingeborgs beundrende Blikke.

. . . . *mon Isen kan bære* . . . .

Kort Tid efter denne Episode var Poul rejst til Amerika. Han fik ikke sagt Farvel til Ingeborg af den simple Grund, at han ikke saa hende siden. Jo, denne Dag var det, han havde taget sin Beslutning om at rejse ud i den store Verden og blive til noget for at jævne den store Kløft ud, der var mellem Ingeborg og ham, den Kløft, som Anker Boye saa haanligt havde hentydet til. Jo — han var ogsaa blevet til noget — hvad var der blevet af Ingeniør-Drømmen — intet — og hvad var der bleven af Drømmen om at vende tilbage til Danmark som Ingeborgs værdige Frier — intet — nej, der var bare gaaet syv Aar her i dette mægtige Land, der blev kaldt de store Chancers Land — nej, disse syv Aar var gaaet for ham i en ustandselig Længsel efter Danmark, og just nu i denne Tid, da det igen bar hen mod Jul, blev Længslen dybere og mere

heftig. Saa — nu var Poul Hansen naaet hjem til sit Værelse, og nu drejede han om for Lyset — og hvad var det han saa — Post fra Danmark — en lille lang Pakke. Nu blev han som saa mange Gange før grebet af denne sære vemodsblandede Fryd. Han rev hastigt Omslaget af Pakken, og se, mødte hans Øjne ikke de tre Ord, der havde været hans Drøm hver eneste Jul, han havde tilbragt her i dette Land, „Jul i Thy", og se neden under Ordene var Billedet af den smukke Thisted Kirke, hans Barndomskirke, hvori han var døbt og konfirmeret, og i denne Kirke var det jo ogsaa, han som tiaarig Dreng sammen med Moderen havde grædt sine modige Taarer ved Faderens Kiste, og i denne Kirke havde han jo ogsaa drømt om engang at staa med den smukke Ingeborg Bjerre foran Alteret — hans lykkeligste Drøm. Ja — bare han kunde rejse hjem til Jul, hjem til Moderen igen, og om ikke andet, saa dog faa et Glimt af Ingeborg endnu engang.

Nu vendte han det første Blad i det smukke Julehæfte, der havde givet hans Længsel ny Næring med tidobbelt Kraft, — da — men hvad var det — Pouls Øjne blev fugtige — hvad stod der, stod der ikke tydeligt at læse: Hr. Mesterskøjter, har De glemt mig? Og har De glemt Svanerne? De har da vel ikke helt glemt vort skønne Land og vor dejlige Barndomsby? Kommer De hjem til Jul, kommer De vel og henter mig til en Skøjtetur paa Fjorden? Den er allerede belagt med Is — og — Dampskibsrenden — kan — bære. Mange Hilsener. Deres Ingeborg Bjerre, Sygeplejerske.

Nu drejede Stuen rundt for Poul. Der blev i det samme banket haardt paa Pouls Dør. Ind traadte én af hans Kammerater fra Garagen; han bad Poul at komme til Palace Hotel med det samme, da Englænderen Campbell ønskede at tale med ham. Hurtigt klædte Poul sig om og ilede til Hotellet, lidet anende hvad den store Englænder havde paa Hjerte. Da han var ankommen til Hotellet, blev han vist op paa Englænderens Værelse, hvor den smilende Englænder bød ham tage Plads, idet han rakte Poul sin venstre Haand. Mens han derefter pegede paa sin højre Arm, der var lagt i Bind, forklarede han Poul om et Uheld, han havde været ude for for et Par Timer siden; han var nemlig styrtet ned fra en Trappe og havde derved forstuvet Armen og var nu ude af Stand til at deltage i det store Racerløb i Morgen. Se — unge Mand — vedblev Englænderen, jeg har forhørt mig om Dem hos Ejeren af Garagen, hvor De arbejder. De har et godt Lov paa Dem. De har jo arbejdet der i syv Aar, og De er fra Danmark — Deres Fødeby er Thisted, ja, bliv ikke forbavset, min Kone og jeg har været i Danmark to Gange, sidste Gang, vi var der, var vi ogsaa i Thisted for at se Deres store Digter J. P. Jakobsens Grav — men til Sagen — se, unge Mand, nu vil jeg bede Dem om en Tjeneste, og De maa love mig at sige ja — vil De gøre det?

Poul Hansen fremstammede et forlegent Ja.

Som De ser, fortsatte Englænderen, er jeg ude af Stand til at deltage i Løbet i Morgen, og derfor maa De køre i mit Sted.

Poul gav et lille Gisp fra sig, men Englænderen fortsatte: Altsaa, De stiller paa Banen i Morgen Kl. 1, De faar mine Briller og Hjelm og Overtrækstøj paa — vi to er vist lige høje — og Kl. 3 begynder Løbet. Jeg ringer til Deres Principal i Garagen og ordner det saadan, at De har fri derfra i Morgen, og jeg melder Dem ind til Løbet nu i Aften.

Poul forsøgte at gøre Indsigelser ved at fremstamme noget om, at hvis der nu skete noget med den kostbare Bil o. s. v., men Englænderen afbrød ham hastigt med

at sige, at den Risiko tog han — Englænderen — paa sig. Hvad det nu gælder om for Dem, unge Mand, det er det at komme i Seng og faa udhvilet til i Morgen. Se til at møde oplagt til den store Dyst, og lad Raceren saa kun maale Banen, den kender Vejen, men hold Hovedet klart — men kør alligevel til, som det gjaldt at vinde Verdens dejligste Prinsesse og et Kongerige. Ja, saa Godnat, unge Mand, og god Vind til Morgendagen.

Da Poul kom ud paa Gaden, gik han i modsat Retning af, hvor hans Logi var. Kunde han mon sove? — Nej, han maatte ud, hun skulde have Luft — herude kunde hans Tanker faa frit Løb. Nu styrede Poul sine Skridt mod Garagen, ankommen dertil startede han sin lille Fordbil for at køre en lang Tur uden for St. Louis.

Da Poul havde naaet de store Skove, der slynger sig langs Landevejen, standsede han og steg ud. Saadan en Tur i den kølige Aften dyssede hans Nerver til Ro — det gjorde ham stærk — herude kunde han rigtigt tænke alt roligt igennem til i Morgen. Een Ting vidste Poul, og det var, at han kendte Banen; dér havde han kørt saa mange Prøveture med Racerne, naar de ikke vilde makke ret, og en anden Ting vidste han ogsaa, og det var, at Englænderens Bil ejede Kraft til at gøre de andre Biler Rangen stridig, dersom Heldet vilde være paa hans Side; men kunde han klare Situationen, naar han skulde køre forbi de andre — dér var noget — selv den store Englænder maatte jo af og til vige Førstepladsen for en mere heldig Mand.

En Ulvs langtrukne og skarpe Tuden rev ham brat ud af hans Grublerier. — Ja, tænkte Poul, skulde Ulvenes Tuden engang ringe ind over hans Grav? Skulde han mon engang stedes til Hvile her, som halvfems Procent blev det af dem, der rejste ud for aldrig mere at vende tilbage? De var jo alle rejst hertil — som han — med det store Haab om at faa Chancen, som det hed, for saa at rejse som rige Mænd til det skønne Fødeland og bosætte sig der, indtil Hjemlandets Jord lukkede sig over dem. Denne Tanke fyldte ham med Gru. Nuvel, Skæbnen — eller rettere sagt Englænderen — havde givet ham den store Chance, og han skulde vide at udnytte den. For denne Chance vilde Poul vove Livet; dette følte han var hans Pligt overfor hans Mor, Ingeborg og Englænderen. Poul vidste godt, at Dagen i Morgen let kunde blive hans sidste. Hængte den Bilists Liv mon ikke i en Traad, der kørte Banen rundt med 200 km's Fart — jo. Poul sendte sit Blik op mod Stjernehæren, hans Ansigt var beslutsomt og alvorligt, og hans Læber bevægede sig, som bad han om Beskyttelse og Velsignelse ovenfra.

— — —

Der lød et øredøvende Raab fra de 40 Tusinde Tilskuere, der overværede det berømte internationale Løb for Bilister paa Væddeløbsbanen i St. Louis — et Raab, der bruste som et Kæmpeorgels Cressendo ud over den store By — og dette begejstrede og spontane Brus gjaldt en ung Dansker, en ny og ukendt Deltager i det berømte Løb — en Stjerne paa Sportens Himmel — en ung Mand, der havde indskrevet sig som P. Hansen. Han havde kørt et straalende Løb — et blændende Løb. Gang paa Gang havde han hensat de 40 Tusinde Tilskuere i Ekstase og vild Begejstring ved sin blændende Præstation — en dristig og koldblodig Kørsel. Han havde rystet alle Konkurrenter af sig paa nær to, nemlig Amerikaneren Davids og Hollænderen Urlus. Tre af de farlige Konkurrenter, Tyskeren Stresmann, Australieren Zimbalick og Spanieren Carlos, var ude for Uheld og talte saaledes ikke med mere. Tyskeren havde to Punkteringer, og Australieren og Spanieren strejfede hinanden, da Australieren vilde smutte forbi.

Deres Biler var nu Vrag, men de havde Livet i Behold. Nu stod disse tre sammen med Englænderen, alle med deres skarpe Kikkerter rettet mod den unge Dansker, de fire gav et Gisp fra sig, da Danskeren som et Lyn fløj forbi Hollænderen. Tyskeren gav et Raab fra sig, idet han vendte sig mod Englænderen med de Ord: Naa, Hr. Campbell, hvor har De saa importeret dette nye Unikum fra? Han bliver jo en flot Nr. 2.

— Han bliver Nr. 1, udbrød Campbell begejstret, jeg har forlængst set, at der i ham er Stof til en Verdensmester, endnu kører han derinde som den ukendte, men om faa Minutter vil der blive proklameret en ny Verdensmester, og de traadløse Apparater vil tikke hans Navn ud over Kloden. Jeg har allerede et Væddemaal paa 25,000 Dollars paa, at Danskeren bliver Nr. 1, og — fortsatte Englænderen med høj Røst, saa de omkringstaaende kunde høre det — jeg vover 25,000 Dollars mere paa, at Danskeren vinder flot. Og Englænderens Øjne lyste af Begejstring.

Nu var der kun fire Omgange tilbage for de tre Bilister, og nu laa Amerikaneren kun femten Meter foran Danskeren, mens Hollænderen var sakket en halv Omgang bagud, nu var han ude af Betragtning som første Vinder; men kunde Danskeren nu snuppe de femten Meter fra Amerikaneren? Det var det store og brændende Spørgsmaal, der blev diskuteret af den tusindtallige Skare. Kunde de opmuntrende og ildnende, begejstrede Raab hjælpe ham— ja, saa vilde han vinde; der var ikke Tvivl om, at de 40 Tusinde Hjerter slog for Danskeren, han var i Dag blevet Missouris Yndling; men kunde han besejre den store Amerikaner, der blev kaldt Vovehalsen?

Poul Hansen sad rolig, kold og beregnende bag sit Rat, nu havde han og Amerikaneren kun to Omgange tilbage; det var som en usynlig Magt drev Poul Han-

. . . . sin skønne Fødeby ved Fjorden . . . .

sens Bil frem, der var ikke længere Tvivl om, at Afstanden blev kortere mellem ham og Amerikaneren. Tankerne svirrede gennem Pouls Hovede. Har De glemt mig, og har De glemt Svanerne? Har De glemt Deres Fødeby og Deres Hjemland? — Nej, han havde ikke glemt noget af alt det, han elskede. Det vilde han sætte Livet i Vove paa at vinde. Det var, som den kraftfulde Motor i hans Maskine med sin mægtige Summen sang: Hjem til hende! Hjem til Danmark og holde Jul i Thy, Jul i Thy!

Nu begyndte Amerikaneren og Danskeren paa sidste Omgang — nu havde Poul naaet op til sin Konkurrent, og nu gav han den kraftige Maskine fuld Gas, lidet ændsende den frygtelige Fart, hans Maskine allerede havde paa; hans Bil røg op over Banen til venstre og suste som en Lynstraale ned foran Amerikaneren og over Maalet tre Meter foran denne, mens 40 Tusinde Tilskuere gispede efter Vejret.

Da Poul Hansen et Øjeblik efter steg ud af Bilen, var han dødtræt — men lykkelig — umaadelig lykkelig — og 40,000 Dollars rigere. Det var, som Begejstringen over den nye Verdensmester ikke vilde lægge sig. Beundrere flokkede sig omkring ham; de vilde trykke hans Haand; hans Kammerater fra Garagen græd, mens andre bar ham i Guldstol til Hotellet, hvor Englænderen samme Aften holdt en Banket til Ære for ham, og hvor han blev hyldet af de berømte Automobilister. Englænderen holdt en begejstret Tale for ham og Danmark og forklarede Gæsterne, at Danmark, dette Lilleputland, var det skønneste og dejligste i Verden — og, fortsatte Englænderen, tag en Hilsen med fra min Hustru og jeg til Deres smukke Fødeby, Thisted.

— — —

Det var ind under Jul, Fabrikant Bjerre sad i sit Kontor og gennemgik sin Post. Med et sprang han op som stukket af en Bi — raabende Agnes — Agnes — kom herind.

Da Fru Bjerre viste sig i Døren, pegede han paa Bordet, hvor der laa et Kort: Se dér, sagde han, „Poul Hansen“ — „Ingeborg Bjerre“ — sig mig , Agnes, har du haft nogen som helst Anelse om, at Ingeborg vilde forlove sig med ham?

— Nej, det har jeg ikke, Christian, jeg har nok vidst, at Ingeborg i sine unge Dage sværmede for ham; men jeg troede, at hun maaske havde glemt ham.

— Sværmede for ham — hvem? — hvem er Manden, du taler om, Agnes? udbrød Bjerre ivrigt.

— Sig mig, Christian, har du glemt Ingeborgs Skøjtetur med ham?

— Hvad siger du, Agnes? foer Bjerre op. — Er det Poul Hansen, Rengøringskonens Søn?

— Ja, det er det, Christian.

Fabrikant Bjerre lod sig træt synke ned i en Stol. Det var, som Fabrikanten med et var blevet ti Aar ældre. — Og jeg, Agnes, som havde glædet mig til at faa Anker Boye til Svigersøn, saa jeg kunde have oplevet den Lykke at se vort eneste Barn i sikker Havn ved hans Side. Anker Boye, der vil blive en dygtig Læge som sin Far.

Agnes forsøgte at dæmpe sin ophidsede Mands Sind ned med at sige, at Anker Boye jo endnu ikke havde taget første Del af sin Lægeeksamen, men forgæves.

— Nej, fortsatte Bjerre, du ved selv, Agnes, at jeg har haft et Tab paa 50,000 Kr. paa min Fabrik i København. Jo — vi kan rigtignok fejre en dejlig Jul i Aar.

— — —

Det var Søndag og Lillejuledag. Poul Hansen og Ingeborg Bjerre gik ned ad Gaden, der førte fra Sygehuset i Thisted. Af og til vinkede vendte de sig om for at vinke op til Sygehusets Vinduer, hvor en Del Patienter stod og vinkede igen. Ingeborg og Poul havde just aflagt Patienterne

et Besøg, hvor de havde uddelt Julegaver til dem. Der havde Ingeborg jo faaet sin Uddannelse som Sygeplejerske. Nu var de to unge med Skøjterne slængt over Skuldrene paa Vej mod Fjorden. Et Par Timer senere var de paa Vej ind over Isen mod Dragsbæk, da Ingeborg pludselig udbrød: — Aa, Poul, har det ikke været en dejlig Dag? Hvortil Poul svarede: — Jo, Elskede, en vidunderlig Dag — men der var alligevel én Ting, jeg savnede i Dag.

— Ja, og det ved jeg, hvad er, Poul, det er Svanerne — ja — men se, aa, Poul, der kommer de, seksten i Tallet.

Og nu lod de stolte Fugle deres melodiske Røst høre: Glu, glu, glu. Poul og Ingeborg stod tavse og betragtede de stolte Fugle, mens de drog forbi, og nu begyndte Kirkeklokkerne at kime den velsignede Jul ind — og hør, der lød Bjældeklang i Gaderne. Poul følte, at dette Nu med den elskede Ingeborg ved sin Side opvejede Længselen og Striden i de syv Aar, han havde været borte i det store Land bag Verdenshavet.

I Fabrikant Bjerres Hjem sad Fabrikanten med Frue og Datter sammen med Poul Hansen og hans Mor. I Stuen herskede en pinlig og trykkende Stemning; det var, som kunde et Uvejr bryde løs over Hovedet paa dem, hvad Øjeblik det skulde være, da Poul Hansen rejste sig og sagde:

— Lille Mor, jeg takker først dig for din Kærlighed til mig, Tak for din Flid og Opofrelse for min Skyld, Tak, fordi du har holdt mit lille Barndomshjem oppe. Da jeg forleden paa Automobilvæddeløbsbanen i St. Louis kørte mig Verdensberømmelse til plus 40,000 Dollars og blev hyldet som en Helt af 40 Tusinde Tilskuere, kunde jeg ikke lade være at tænke paa, at denne Hyldest skulde have været tilegnet dig, Mor. Jeg hylder dig, Mor, som én af de tavse og navnløse Helte, der har udøvet en Stordaad i det Stille. Jeg skal fra i Dag af sørge for dig og prøve paa at gøre din Livsaften skøn og lys. Dertil hjælpe mig Gud. Dernæst siger jeg Tak for Gæstfrihed her hos jer, Svigerfar og Svigermor, og ikke mindst takker jeg for Ingeborg — Verdens dejligste Pige. Dernæst har jeg en Bøn til dig, Svigerfar, om at jeg maa faa Lov til at indskyde 100,000 Kr. i din Forretning. Ingeborg og jeg vil saa bygge en lille Villa i Dragsbæk, ikke sandt, lille Ingeborg.

Ingeborg, der ikke var saa lidt betuttet, fremstammede et Ja.

— Og saa beder jeg dig om Undskyldning, Ingeborg, fordi du først nu erfarer Nyheden om den Formue, jeg kørte mig til i St. Louis, og hvor jeg tillige slog Verdensrekorden i Hastighed paa international Bane for Bilister. Nu ved jeg, du holder af mig for min egen Skyld. Ja, tilgiv mig, fordi du først fik Nyheden om alt dette nu.

Et Minut senere, da Lysene paa Juletræet blafrede, og Ingeborg paa Flygelet slog en Akkord an til Salmen: Julen har bragt velsignet Bud, nu frydes gamle og unge, randt der to store Taarer ned ad Fabrikant Bjerres hvide Skjortebryst.

Hans Bakgaard.

Da Kræn Thøger skulde sætte sin yngste Dreng i Vej

Af Førstelærer Chr. Larsen, Hørdum.

KRÆN THØGER havde en god Gaard i Midtthy, og den blev drevet godt; men sin største Indtægt havde han dog ved Handel med Kreaturer. Han drog rundt, spartansk klædt i Fedtlæders Støvler, Vadmelstøj og sort Krave og Kabuds. Tit blev han antaget for Kreaturtrækker, og hvor man ikke kendte ham, kom han paa Grund heraf til en god Handel.

Engang stod saaledes én af Østkystens Proprietærer med et Kobbel dejlige Kvier, han vilde sælge. Saa kom Kræn Thøger og spurgte beskedent, hvad saadan nogle smukke Kvier vel kostede. Den flotte Proprietær maalte Kræn Thøger med et ringeagtende Blik og sagde haanligt: „Du skal faa dem alle for 5000 Kr., men de skal betales kontant her!" Det var en meget billig Pris — en Pris Proprietæren aldrig vilde have tilbudt, om han havde troet, at Tilbudet vilde blive modtaget, og de omstaaende lo da ogsaa saa smaat af den fattigt udseende Thybo; men denne svarede rapt: „Tak, saa tager æ dem, her er æ Peng'!" Og op af Vestelommen halede han sin velspækkede Tegnebog og betalte den forbløffede Proprietær 10 blanke Plovmænd, og det var synligt, at der var mange af samme Slags tilbage.

Kræn Thøger havde fem Drenge. Den ældste bestyrede Gaarden, og det var for længe siden bestemt, at han siden skulde overtage den. Tre af de andre havde han sat i gode Gaarde rundt om i Thy, og nu vilde den yngste ogsaa giftes og have en Gaard, men Kræn Thøger havde endnu ikke fundet en passende Gaard til rimelig Pris.

Saa fik han opspurgt, at en lille Proprietærgaard i Salling skulde til Tvangsauktion. Ejeren havde levet for flot, for Gaarden var ellers god nok, og han var saa kommet i Kløerne paa et Par Aalborgsagførere, og de havde saa stillet Ejendommen til Tvangsauktion. Betingelserne for Købet var kontant Betaling, da de to Sagfører havde faaet fat i alle Prioriteterne, ialt ca. 60,000 Kr. Gaarden var omkring 100,000 Kr. værd mellem Brødre, men som sagt: der krævedes 60,000 Kr.s kontant Betaling, saa der var ikke mange, der kunde byde.

Auktionsdagen oprandt. Der var mødt mange Mennesker. Proprietærens Naboer og Bekendte havde i Grunden ondt af ham for hans Families Skyld, for han vilde gaa helt afklædt fra Gaarden, endskønt den under normale Omstændigheder vilde kunne give ham en pæn Sum i Behold til at begynde igen med under beskednere Forhold.

Auktionen begyndte. Auktionsholderen bekendtgjorde Betingelserne, men der kom ingen Bud. Tilsidst sagde de to Aalborg-

sagførere: „Saa kan vi vel overtage Ejendommen som ufyldestgjorte Panthavere for de 60,000 Kr.“ Saa sagde Kræn Thøger, der var mødt i vanlig Dragt: „Æ byder 500 Kr. mere!“. Alles Øjne vendtes mod den uanseligt udseende Fremmede, og Sagførerne sendte ham et arrigt Blik, men bød ham et Par Tusinde over for at blive ham kvit. Kræn Thøger vendte Skraaen en Gang og gentog sit: „Æ byder 500 Kr. mere!“. Og dette gentog sig hver Gang, Sagførerne bød ham over. Hvad enten de satte Prisen et Par Tusinde eller blot 100 Kr. op, saa kom det uvægerligt sindigt fra Kræn Thøger: „Æ byder 500 Kr. mere!“.

Gaarden begyndte nu at nærme sig sin normale Pris — den var dog endnu billig, da Kræn Thøger bød over med 88,500 Kr. Sagførerne var ved at springe i Luften af Arrigskab over, at deres fede Bid skulde gaa dem forbi, og efter at have vekslet et Par Ord sammen, sagde de til Auktionsholderen: „Vi forlanger Auktionen standset, til den Fyr, der byder op, godtgør, at han er det værd, han lover ud. For vi vil ikke have vor Gaard for dyr for saadan en Bondes Skyld!“.

Alles Sympati var efterhaanden gaaet over paa den Fremmedes Side, men nu havde man Følelsen af, at han var slaaet ud som en Bokser af en Uppercut, for hvorledes skulde den beskedne Mand præstere Bevis for, at han kunde betale en saa vældig Sum her. Sagførerne saa allerede skadefro paa Manden og betragtede sig som Sejrherrer; men Kræn Thøger stak blot Haanden ind i Inderlommen og rakte Auktionsholderen en Sparekassebog. Auktionsholderen var ved at tabe baade Næse og Mund, da han saa de store femcifrede Tal i Bogen, og sagde: „Vi kan godt fortsætte, for han er flere Gange det værd, han byder!“.

Men nu tog Kræn Thøger Ordet: „Nej, nu forlanger æ Auktionen standset, til de to Fyre dér godtgør, at de er det værd, de byder, for æ vil heller ikke have Gaarden for dyr til min Dreng!“. Sagførerne protesterede. De havde selvfølgelig ikke saa mange Kontanter eller Beviser for dem

med, men de var da et kendt Sagførerfirma, saa man godt kunde anerkende deres Ret til at byde.

Auktionsholderen holdt dog paa, at der skulde være lige Ret, og Auktionen blev standset til Fordel for Kræn Thøger, og de to Sagførere rejste rasende og slukørede bort under Forsamlingens Munterhed, og der blev en god Slump Penge tilovers til den tidligere Ejer.

Kræn Thøger havde desuden med et Slag vundet Sallingboerne for sin Søn, saa han fik en god Start derovre og klarede sig ogsaa siden godt.

Chr. Larsen,
Hørdum.

Kræn Thøger vendte Skraaen en Gang og gentog sit: — „Æ byder 500 mere".

En Mlarkensmøed.

Af Hans Bakgaard.

Men, søde bette Baer, Godaw, Ajs Pesen,
do rester po di Hue, er de di Svar?
Ja, ja, do gyvt dæ jo te Goer ve Resen,
no kinner do mæ et, din gammel Nar,
nej, de fostaar sæ, nej.

Jov, gammel Ajs, her staar di bette Trine,
saaen kaldt do alti mæ i Røgildgoer,
vi tjent jo sammen dæer ve Per aa Stine,
vi var der jo i hele fier Oer,
aa, jov, æ hovvered godt.

Men no haar do val glemt di bette Trine,
endda æ var di Kjærrest i fier Oer,
jov, do bløv henn fu mæ, do gyvt jo Sine,
mæ Sine fuller jo æ Herregoer,
ja, hold no, Ajs — vent lidt.

Aa, Ajs, aa dans mæ dæ, de gjor mæ svimmel,
men de var Svimmelhed af Fryd aa Lykk,
aa, jov, æ var, som æ var i æ Himmel,
naar baare æ ku mærk di Favntags Tryk;
men aa — æ Lykk forsvand.

Jov — den bløv henn — da do bløv hen, Ajs Pesen,
jov, da bløv bette Trines Lykk te Sorg,
aa tunger bløv en, da en Mand fra Resen
fortall mæ, do var gyvt aa haaj en Borg,
aa — Ajs, de var saa tung.

Jov — Ajs, æ haaj jo vent te do vil gyvt mæ,
do saa jo sjell, æ var di bette Pieg,
aa, derfor bløv æ bitter, da do skyvt mæ
for hin, di sejer, der var a di rieg;
nej, vent no bette Ajs.

Jov, æ bløv bitter Ajs, æ bløv saa jenner,
aa æ ku ingen Verdens Steer find Fred,
do var jo væk, æ haaj jo kun æ Minder
om dæ, der var mi hele Kjærlighed;
æ tøvs do blyvr saa bleg.

Men do ska haaed hver Krumm, faer do no rejser;
men støt dæ val, Ajs Pesen — ve di Stok,
ja, pas no po, do et goer hen aa dejser,
te do ska et go hen aa fo en Chock,
ja — støt dæ ve di Stok.

Jov, sier do, Ajs — do høer æ Kraftprøv ringer;
do sejer moske, hva de dæ kommer ve;
men ham, æ Slog, den tykk, do sier, der svinger
æ Kyll der øvv hier, Ajs — aa, han er Sme,
ja, han er min — aa din.

Jov, han hier Ajs, di Søn, men et Ajs Pesen,
do var jo væk, dengang da han bløv døbt,
han mot jo ha mi Etternavn Andresen,
aa, jov — hur var mi Lykk da dyrekjøbt;
æ tøvves do bevrer, Ajs.

Men veest æ Slog, te do var her, Ajs Pesen,
saa ga han dæ en rejti Lusning Sleg,
ja, fuller dæ mæ Spark aa Hog te Resen,
ja, gjemmeltask dæ, saa do peb aa skreg;
aa de haaj do fotjent.

Do render, som de gjældt di Lyv, Ajs Pesen,
do glemmer hel te do haaer tabt di Hat,
ja, hels di Frovv, di Kjælling øvv i Resen,
fotæll hin, do haar mødt di gammel Skat,
foval — din gammel Nar.

Hans Bakgaard.

Dødstaagen over Thy -

Af
ANDERS C. SVALGAARD

DET VAR PAASKEMORGEN — —. — Havets dumpe Torden, Vestenstormens skærende, skarpe Kast og den isnende raa Taage, der som en graahvid Mur hævede sig i Vest, vakte ikke Tanke om Uro eller nogen Uhyggefølelse hos to Mænd, der ved Gaggry vandrede vesterud langs Bredderne af Sjørring Sø — Stormen og den klamme Taage var de Dus med. Havets brummende Sang var for dem Vuggevisen, sunget i sorte, lange Nætter i den barske Vinter, eller blidt nynnende og søvndyssende i korte, lyse Sommernætter, naar Marehalmen raslede om Huset derude i den øde Klit, hvor deres Barndom var rundet, men som de forlængst var flyttet fra.

Nu var de paa deres jævnlige Færd mod Havet — tavse, næsten krumbøjede for Stormtagene, skuttende sig i den klamme Morgen, vandrede de vesterud, glidende over Strandens glatte Sten og skumdækket hvislende Søgræs. Vilde Slugter kransede den store Søs Bredder. Fortids Is og Aarhundreders Storme havde brudt dem, skaaret sig ind i Moder Jords brede Favn saalænge Is og Storm havde Id og Magt til at bore sig frem og ind.

Utallige Slægters Grave kuplede Højderne om Søen. Ude i Vest løftede de vilde og forrevne Klitskrænter sig, hvis Toppe paa sollyse Dage kunde virke betagende skønne, men som til andre Tider dukkede spøgelseagtige op over Taageranden og det brunsorte foranliggende Hedelandskab.

De to Strandmænd, hvis Maal var Havet, stod snart ved Vejs Ende. Det hvirvlende Sand sang mod Marehalmens skarpe Klinge, og Havet brummede sin Bas med, da de steg over de sidste Rimmer ned mod Stranden. Solen var ved at komme frem bag Taagebankerne i Øst og kunde lige naa at rødme de højeste Toppe i Klitternes vildsomme Maanehav.

Strandhugst var det, de to Sjørringmænd med et mildt Ord vilde øve. Ikke slaa ihjel, for slig Niddingsdaad, selv om den var almindelig, kunde de sige sig fri. Men fattige var de, og en Pind eller anden Fjæl til at bøde paa de sølle Vaaninger derhjemme kunde der altid blive ud af den lange og besværlige Vandring til den rige, men grumme Nabo der ude i Vest. Ikke et Træ, ikke en Busk voksede derinde i Landet, hvor den sortbrune Hede snart bredte sig saa langt saas.

Fattigt og ødsligt havde de det i Smaastederne.

End ikke den stolte Borg højt paa Toppen af den runde Banke kunde naa at kaste lidt af sin Glans i Grams til Menneskene udenfor dens Grave, selv maatte de bjerge til deres faa Fornødenheder. Den rige Nabo havde ikke Sans eller Øje for Kravlet udenfor Broen. Straalende Fester

og dundrende Sold hørtes om, og fornemme Optog saas, men det var ogsaa alt. Føden og Varmen maatte de selv om, var Vinteren aldrig saa ond og Jorden aldrig saa karrig. Det hændte dog, man fik Held til de skræbende Gæs og skrigende Maager, der i graahvide Skarer strøg fra Havet ind over Søen, og da misundtes han intet, den rige Nabo i Borgen derovre, da var det En selv, der levede højt, indtil Spiddet igen en Dag løb tørt for Fedt og Gaasefatters Skrog laa gulnet i Dyngen bag Norddøren. Saa var der Stranden derude i Vest. Ingen vidste, hvad den gav, lidt eller meget, give kunde den altid.

Taagen spredtes. Solen steg højere, men Stormen tog mere til. De to Mænd stred sig frem mod Skumsprøjtet og Sandets Pisken for at søge efter de Vragstumper, som Havet af sin Overflod saa gavmildt kunde ofre.

Strandlangs, snart i Nord og snart i Syd, søgte de, vogtende nøje, hvad Havet bragte.

Brølende og vildt skummende slog Braaddet i Stokken, sendende sine hvæsende, skumbræmmede Tunger ind over, næsten mod Skræntens Fod, tagende med, hvad det nys havde givet, om ikke de to Strandmænd var snilde og snare nok til at kaste sig over Tingene og holde fast. Den ene af Mændene holdt pludselig inde med Bjergningen og stirrede ud over det grønhvide Virvar af Skum og Sø, betaget af et begyndende Drama, som her syntes uundgaaeligt. — „Hej, Jens!“ skreg han mod Larmen af Storm og Hav til sin Kammerat, som netop var i Færd med at bjerge en genstridig Bjælke ud af en vældig Bølges graadige Gab, inden den igen sugedes ned i Dybet af de tilbagevigende Hvirvler, — „hvad i Herrens Navn er dette, skynd dig, her maa vi hjælpe, om Hjælp kan gøre det!“ Han skyggede for Øjnene mod det saltblændende Sollys og løb, fulgt i Hælene af den anden, længere mod Nord, hvor et vældigt Skib, ribbet for Rigning og alt, huggede voldsomt i Braaddet mod yderste Revle, medens alt løst Gods hvirvledes om i vildeste Kaos og snart maledes sønder i den voldsomme Sø mod Stranden. En mægtig Bølge, der ramte midtskibs, brød pludselig Skuden i to Dele, og snart var der af denne intet sammenhængende tilbage, kun iturevne og brækkede Dele, der nu i hvirvlende Fart, tumlende og hoppende, masedes ind og spredtes vidt over Stranden.

Mændene stod forskrækkede, næsten maalløse, og betragtede Forliset, da pludselig Kahytten af det ituslaaede Skib, i næsten hel Tilstand, brød langt ind over den med det øvrige Vraggods bestrøede Strand. „Kan du se, Søren“, skreg Jens til den anden gennem Stormens Hyl, „nu

er vi bjergede for lange Tider, her er Skatten, kan hænde en større, end Herrerne inde paa Sjørring Borg har set i deres Tid; her kan blive til baade Klæder og Føde og til Varme i vore usle Huse i den lange Vinter, og — —". „Ja, gid du sagde sandt, Jens", sagde Søren, mens de baksede det tunge Ruf fri af Bagvandet, — „Varme kan der da blive en Pind til af den Herrens Velsignelse her er, men lad os først se, hvad Kassen gemmer, før vi lover os noget til vore Kvinder og de andre derhjemme, eller ligner os ved Herrerne paa Sjørringborg med deres Skatte og Herlighed, saa kan vi snakke igen, Jens, — kom nu her og tag ved, for tung og solid er den, skal jeg love for".

De to Mænd fik med Besvær den solide Dør til Kahytten aabnet og og begyndte at føle sig frem derinde i det halvmørke Rum. Jens, der var den ivrigste, greb fat i noget, som han mente var et løst Klædningsstykke, men da det begyndte at røre sig og viste Tegn paa Liv, fo'r han forskrækket tilbage og dukkede sig bag Søren, som nu mere sindigt undersøgte Rummet. Paa dettes vaade, slibrige Gulv laa et Menneske i hjælpeløs, sammenkrøben Stilling, men endnu levende, og Jens, som havde forvundet sin Forskrækkelse, hjalp til med at bringe den strandede ud af sit uhyggelige Fængsel, ud i den stormfriske Luft. Søren gav sig til at undersøge Mennesket, der nu begyndte at vise svage Livstegn. Pludselig aabnede det Øjnene og stirrede paa de to Mænd med et vildt, brændende Blik. Maalløse, næsten raadvilde, betragtede de dette sælsomme, som de endnu ikke havde hørt frembringe den svageste Lyd, og som kun saa paa dem med rædselsslagne, forvildede Blikke. — Fremmed og uvant for Sjørringmændene laa han der paa den stormpiskede Strand, klædt i fuldt gejstligt Ornat, ikke som det, deres egen Præst var iklædt derhjemme i Kirken, men af et sært fremmed Tilsnit og Udseende.

Jens, som var den af Strandhugstmændene der var mest begærlig efter mulige Kostbarheder blandt det inddrevne Gods, skottede hen til sin Kammerat, som endnu stod i tavs Forundring over det uventede Syn, men denne, som nok forstod den andens Hensigt, rystede paa Hovedet og bød ham skynde sig, saa de kunde faa det stakkels halvdøde, hjælpeløse Menneske, som nu vistnok ikke havde mange Stunder tilbage, bragt til andre Kristenmennesker for at blive jordet i indviet Jord, — ikke mindst da Manden maatte være af høj gejstlig Stand, for hvilken Almuen nærede den dybeste Respekt. Af sejge Ris og Stokke af det inddrevne Gods fik de i Hast sammenflikket en Slags Baare eller Bærestol, hvori de med Forsigtighed lagde den nu helt bevidstløse og sammensunkne Fremmede. — En forunderlig Følelse af Rædsel greb dem begge, da de rørte ved ham, og det var næsten som om den mest besindige af dem var ved at fortryde sin Ædelmodighed, for ingen vilde faa Kendskab til, hvad der her var foregaaet paa den øde Strand og i dette Herrens Vejr. Alle Spor vilde snart være udviskede af Bølgeslag og Sandfog, og det dødsramte Menneske vilde aldrig komme til at vidne dem imod, skønt det skulde der vel blive Raad for — saa — men alligevel — —. Gejstlighedens altid tordnende og manende Røst om Last og Synd gik nok ikke helt uhørt og sporløst hen over deres ydmygt dukkede Nakker i Gudshuset derhjemme, ligesom ogsaa Angsten for en straffende Haand sad Almuen dybt i Sindet og derved afværgede en og anden Niddingsdaad blandt dem og deres Lige. Tavse, og som var det aftalt, bøjede begge sig samtidigt ned og løftede forsigtigt den skrøbelige Baare. Langsomt bevægede de sig ind over det stormpiskede Klitbælte, mens

Havet bag dem brummede Ligsangen over det prunkende, men yderst skrøbelige Legeme, de bar mellem sig. Stormen løftede af og til en Flig af Mandens prægtige Kappe, og et skinnende Krusifiks kom til Syne, men ingen af Mændene bemærkede det. Varsomt gik det frem over Tuer og filtret Lyng, fygende Sand og rullende Fraadklatter, langs Søen ind forbi Borgen paa Banken og op mod Kirken, hvis Klokke netop nu begyndte at kalde til Højmesse paa den hellige Paaskedag.

Som det fra umindelige Tider var Skik, og er det i Dag, ventede Mændene blandt Kirkefolkene udenfor Kirken, da det triste Tog standsede udenfor Stenten og anbragte Baaren paa Grønsværet. Præsten var netop i Færd med sammen med de ventende at gaa ind i Kirken, da Strandmændene stillede Baaren fra sig og med faa Ord berettede om Strandingen og det triste Vidne derom, de bragte med derfra. Præsten vendte straks om, og fulgt af de øvrige gik han straks ned til Porten, hvor den fremmede nu syntes at kæmpe voldsomt før den sidste Livsgnist slukkedes. Han bøjede sig ned over Baaren, da den syge med en hel overnaturlig Kraft løftede sig halvt op og skreg i dybeste Vaande: „Ve! Ve!", hvorefter han faldt tilbage i de forfærdeligste Krampetrækninger, og rørte sig ikke mere. Forskrækkede og ilde berørte over den sælsomme Tildragelse stod Præst og Menighed omkring Liget og betragtede det og dets kostbare Klædning, hvor nu det gyldne Kors paa den dødes Bryst af og til blinkede i den kølige Sols Lys.

Præsten bøjede sig igen over det afsjælede Legeme.

Præsten bøjede sig igen over det afsjælede Legeme, og da han, uden et Ord, havde gjort Korsets Tegn over dets Pande og Bryst, løftede Mændene Baaren op og anbragte den i Kirkens Kapel, hvorefter Menigheden begav sig ind i Kirken og hørte Paaskemessen, opfyldt af, hvad de havde været Vidne til.

Søren og Jens, de to Strandløbere, tog den trælse Vej til Havet. Efter den møj-

sommelige Vandring havde de givet sig Stunder til et hastigt Maaltid hver i sit Hjem, og for at Dagen ikke helt skulde ødes, og noget af Strandingsgodset vel endnu kunde bjerges, var det deres Tanke at faa dette gjort, inden Havet eller andre havde røvet det.

Veltilfredse med den gode Gerning de havde udført, og ikke mindst med Bevidstheden om den gode Samvittighed de følte derved, steg de snart op over den sidste Klitrække og kunde om lidt øjne Skuepladsen for Morgenens rystende Tragedie.

Men hvad var det?! De vældige Dynger af Skibets brækkede og splintrede Vrag var forsvundet, selv det store tunge Ruf var borte. Der var ikke en Splint eller Pind at se, saa langt Synet strakte. Stranden laa, som før det stolte Skib kastede sine sørgelige Ruiner ind over dens hvide Sand, kun det blaagrønne, mægtige Braad skummede som før ind over og imod Klitranden, hvor de to stod som troldbundne, medens Skuffelse og Modløshed brødes i deres Sind. Endnu inden de kunde tænke paa at vende om, tomhændede, skimtede de fjernt ude over det rullende Hav en mærkelig formet, helt kulsort Sky, der i fantastisk Hast rullede ind mod Landet. Jo nærmere den kom, des mere forunderlig var de Former og Skikkelser, den antog. Uhyre mægtig var dens Formationer efterhaanden blevet og utroligt dens Jag mod Landet foran. Stumme af Rædsel stirrede de to mod det fremvæltende Gespenst, der kastede sig frem, men nu inde over Land tog Form af en dunkel, graa, stinkende Taage, der uden Ophør rullede sit kvælende Tæppe ud, bredende det over Landsbyerne og deres intetanende Befolkning i Thy.

Intet kunde nu holde Strandmændene tilbage, næsten forstyrrede af Rædsel vendte de Havet og dets dødsvarslende Aande Ryggen og løb for Livet af Sted mod Landet østerude. Omsvøbt af Taagens graasorte, giftige Rusk, udmattede af Strabadserne og de mange oprivende Begivenheder, de havde maattet se og føle, siden de ved Daggry drog ud paa Færden vesterud, kom de nu saa nær, at de for anden Gang denne hellige Paaskedag hørte Klokkerne, der kaldte til Eftermiddagstjeneste i Kirken paa Banken. Menigheden var igen samlet paa Kirkegaarden, da Strandløberne styrtede frem mod dem og raabte, at Fordærvelsen var over dem alle. „Se! Se!", skreg de og stirrede mod det vestlige Kirkegaardsdige, som Taagen nu naaede og begyndte at pulse ind over. „Alt levende maa dø!" „Fordærvelsen er over os, flygt, flygt, alt hvad der har Liv og Aande maa dø!" Menigheden, der i stor Forbavselse og forklarlig Undren havde set Rædslen hos de to Mænd, vendte sig og saa den fremvæltende Os rulle ind over Kirkegaarden og dem alle. Hver og én følte en underlig Kriblen i Hals og Svælg, da den ramme, stinkende Gus naaede dem. Mange af dem tog paa at nyse voldsomt, og Præsten, som stod i Nærheden af Kapellet, hvor hans døde Embedsbroder laa, begyndte at faa en lignende Fornemmelse, han nøs stærkt, én-to-tre Gange, og styrtede om udenfor Kapellets Dør. „Gud velsigne dig! Gud velsigne dig!" raabte hans Sognebørn og samlede sig om deres Præst, som laa død foran dem. Liget var allerede helt sortplettet, og da Mændene vilde løfte deres Sjælesørger op for at bære ham hjem, var hans Legeme allerede helt i Opløsning, kun en Bunke Knogler, helt kulsorte, laa foran dem.

Den forsamlede Menighed styrtede under høje Skrig og Raab til Gud om Hjælp ud fra den pestbefængte Kirkegaard, hvor det stinkende Liglagen nu svøbte sig tæt og fast om Sten og Kors.

To ældre Mænd nyste og faldt om, men

ingen af de flygtende syntes at have Tanke for at bringe dem Hjælp. Pestens giftige Aande kunde jo ramme hver af dem, selv om de stod paa hellig Jord.

Fordærvelsen var løsladt, saa hellere dø i Reden derhjemme end blive liggende til Føde for Luftens vingede Røvere, hvis skurrende Skrigen hørtes højt over Taageskyen, der hastigt bredte sine Fangarme i Øst, Syd og Nord, udover det dødsramte Thy og dets intetanende Indvaanere — — den sorte Død! — — —

— Taagen stod stille. I Dage, Uger, i Maaneder laa den dødbringende Em over Thy. Selv den svageste Luftning, der kunde give Haab om Spredning, sporedes ikke. Solen og de andre Himmellegemer skjulte sig og brød ikke gennem det tætte Lag, der aldrig syntes at ville forlade Egnen.

Alle, der var sluppet med Livet, saa en Rædselstid imøde og spejdede dagligt mod den natmørke Himmel efter det svageste Solstrejf, der muligt kunde jage Dødsdommen, som hang over Landet, bort, hang truende over alt og alle i Landet som en straffende Haand, som ingen kunde bortsværge eller skaffe til Side. Ingen vidste sig bevaret mod den snigende Sot, kun Solen kunde hjælpe, kun den kunde forjage det frygtelige, der truede Egnen og alle. Solen var det helsende Lys, Livet selv nu i Dødens Nat. Men Solen kom ikke. Op krøb de, hvem der kunde, op over Thylands højeste Banker, hvor der var selv det svageste Haab og at opfange et fattigt Strejf af en mulig Sol over alt Ødet, men Solen var død, Solen — den alt livgivende, rugede, rugede fjernt og mat bag det truende Mørke og lod sig ikke se. Modløse slæbte de sig igen ned mod den sorte, slimede Jord, hvor alt grønt, Blade, Korn og Græs var bortsvedet og ude af Grøde. Kun Thylands lurende Ulveflokke var uanfægtede af Gifttaagen og strejfede om i et sandt Eldorado af døde Legemer af Dyr og Mennesker, der var faldet om, hvor de stod eller gik. Snart laa store Landstrækninger, hvis Beboere efterhaanden døde helt ud, øde, kun enkelte saas strejfe om, søgende efter andre, som maatte have undgaaet Mandedøden.

Sjældent kunde der, som Uger og Maaneder svandt, findes overlevende. Til sidst opgav de faa, som endnu var i Live, at faa de døde skikkelig i Jorden, de fik ligge, hvor Soten havde indhentet dem.

Endnu var ved en mærkelig Tilskikkelse de to Strandmænd undgaaet at dele Skæbne med deres eget og mange omliggende Sognes Beboere. Magre og elendige listede de som Spøgelser om i deres døde By. Jævnlig sneg de sig op til Kirken og trak med deres faa Kræfter i Klokkerebet, mens de gennem Glamhullerne spejdede efter mulige Solstrejf gennem alt det mørke.

Men hver Dag spejdede de forgæves, og sjældnere og sjældnere hørtes Svarklangen fra Omegnens Kirkeklokker, der til sidst helt forstummede, og hvoraf de begreb, at alle var døde. Nu følte de to Mænd ret Lidelsen ved at være ene i den sorte Ørken, men da de en tidlig Morgen, snart Aaret efter Paaskedagens sørgelige Begivenheder, stod paa den højeste Klittop og saa ud over Taagehavet, som omgav dem helt, sporede de i Øst næsten som en svag rød Stribe af en opgaaende Sol. Dette Syn, som de næsten knapt kunde mindes, fik dem begge til at knæle ned der paa Klittens Top, og i en oprigtig og brændende Bøn takkede de den gode Gud for Lyset og Livet, han igen sendte ned over den lystørstende Jord. Og Solen steg. Som en kobberblank Kugle steg den over Synsranden i Øst. Glædestaarerne stod i de to Mænds Øjne, da Varmen begyndte at gennemrisle deres forkomne Kroppe, og Taagen saa smaat begyndte at vige for Lysets

Herre. Men Rædselen betog dem snart den sidste Gnist af Haab, for det var ingen livgivende Sol, de saa stige mod Himlens Højde, men en alt svidende, gloende Flammekugle, der dræbte den sidste Rest af Vegetation paa den af Pesten hærgede Jord, en sviende Brand, der gav Himmel og Jord en giftig, kobberfarvet Lød. Truende steg det flammende Himmellegeme højere og højere og sendte sin fortærende Glød ud over alt endnu levende og forvandlede det, som endnu havde modstaaet Hjemsøgelserne, til dødt Ler og ufrugtbar Aske.

— — — Leen mejede og mejede. Dødshøstens Engel svang den utrættelig og ubarmhjertig over Sogne og Byer i Thy og over det øvrige Land. Til sidst var der ofte kun et Par Mennesker tilbage i enkelte Sogne, og ikke altid fik de Svar paa deres tøvende og ængstelige Kalden med Kirkeklokkerne eller kunde øjne selv den svageste Røgstribe fra Skorstenene og Baalene i den sorte Nat.

Døden havde høstet, og Høsten var saa stor, at den ikke blev sanket i Lade. De afsjælede Legemer laa, hvor de var sunket om efter det tredie Nys, men sjældent hørtes nu det fromme Ønske: „Gud velsigne dig!", efterhaanden som der blev færre og færre til at udtale det. Jorden dampede, som var der tusind rygende Kulminer i Virksomhed, og efterhaanden indtørredes hvert Næringsstof, hvoraf Kulturplanterne hentede Grøde. Den haardføre Lyng og den stride Revl krøb ind over og tog Landet i Besiddelse, hentende sig Næring i de af Pesttaagen visnede Træer og Plantedele, som længst havde modstaaet, men som ikke undgik Forraadnelsestilstand og Henvisnen i Solbranden — og den sorte Hede drog ind over Thy — omkredsende til alle Sider — Bispegraven paa Sjørring Kirkegaard.

Anders C. Svalgaard.

Fra gamle Dage -

THYLANDSKE ANEKDOTER

Dengang, da der betaltes Told ved Bommen.

Paa den Tid var det meget almindeligt, at man ofte prøvede at narre Toldvæsenet; saaledes var en Gaardejer fra Ræhr og Præsten i Ræhr en Aften i Selskab sammen. Gaardejeren taler saa om, at det var ærgerligt, at de skulde betale Told af, hvad de førte til Thisted.

Saa sad han lidt og betænkte sig, og pludselig siger han:

— Nu i Morgen skal jeg til Thisted med et fedt Svin, jeg tror, jeg vil prøve, om jeg ikke kan „knibe det ind".

Præsten væddede saa med ham om, at det kunde han ikke komme godt fra. Nu skulde Præsten jo køre med for at se, om det gik rigtigt til.

Gaardejeren kommer ind i Præstegaarden den følgende Morgen for at faa Præsten med, og da ser han, der ligger en stor Rejsekappe bag i Vognen, og en gammel, grim Hat og et Par skidne Træskostøvler stak frem nedenunder Kappen, der var en Del tilstøvet.

De kommer saa til Indkørslen til Thisted, hvor Toldbetjenten kommer og spørger, om de har noget.

— Nej, ikke andet end det Svin, jeg har smidt der op bag i Vognen, men jeg ved ikke, om jeg skal give noget for det?

— Nej, Fy for Skam, den Slags tager vi ikke noget for, kør han bare med hans Svin.

Toldbetjenten kunde jo ikke tænke andet, efter hvad han saa, end at Manden havde samlet en fuld Mand op, og Gaardejeren havde ikke sagt andet end Sandheden og havde altsaa vundet Væddemaalet.

Da de saa kom til Thisted, skulde denne Bedrift jo fejres; ved denne Lejlighed bemærker Præsten:

— Ja, et dødt Svin var det jo nemt at faa ind, men jeg vil paatage mig at faa et levende Lam ind uden at betale noget i Told for det.

Det væddede de saa ogsaa om.

Saa skulde Gaardejeren jo køre med Præsten for at se, om alt gik rigtigt til.

Da han kom op i Vognen, sad Præsten med et lille Barn, der havde en Kaabe paa og Kyse paa Hovedet og et Tæppe svøbt om Benene. Det var Lammet, der skulde forestille et Barn.

Da de nu kommer til Bommen, vendte Ryggen af Barnet imod Toldbetjenten, og Præsten holdt Lammets Kæber sammen, for at det ikke skulde røbe dem.

Toldbetjenten spørger saa Præsten, om denne har noget, han skal betale Told af.

Hvortil Præsten svarer: — Nej, jeg har skam ikke andet end mit lille Lam her, jeg ved ikke, om Toldbetjenten vil haa noget for det?

Tolderen klappede da paa Kaaben og sagde: — Nej, kør De kun videre.

Paa denne Maade vandt Præsten ogsaa sit Væddemaal.

*

En Mand kom en Dag kørende ind til Thisted, og saa skulde han visiteres. Tolderne spurgte ham, om han havde noget, hvortil Manden svarede Nej. Paa Spørgsmaalet om, hvad det var for en Pose, han havde bag i Vognen, svarede han, at det var Aal. Ja, de skulde konfiskeres. Naa, Manden forlangte blot at beholde Posen, for den kunde de ikke tage.

— Vil du saa hælde dem ud paa Gulvet, forlangte Tolderne, men dette nægtede Manden at gøre, hvorpaa Toldbetjenten lod dem slippe ud paa Gulvet, og det viste sig at være Hugorme.

— Det er jo ikke Aal? udbrød Tolderne.

— Jo, ude hos os, der kalder vi dem for Bakkeaal!

*

En Dag var et Par Bønder paa Vej til Thisted; den ene var til Hest og den anden var til Fods. Fodgængeren havde en Kurv Æg med, som der skulde svares Afgift af, men den anden havde ingen Ting. Fodgængeren vilde gerne have Æggene smuglet ind, men han vidste ikke, hvordan han skulde bære sig ad dermed.

— Det kan du sagtens, sagde den Ridende, du kan putte Æggene ind i din Hat, og naar du saa ikke tager den af, saa kan det sagtens gaa; der er ingen, der tænker paa, at der er Æg dér.

Gavtyven rider saa i Forvejen ind til „Siseboden" og fortæller, hvad han har lært sin Kammerat, og han betaler samtidig Afgiften for Æggene, idet han siger:

— Nu maa I ikke gøre ham nogen Fortræd; men naar han gaar, skal I slaa ham paa Hatten og sige: Det er godt!

Da Fodgængeren kommer, spørger Tolderne ham, om han har noget at indføre, hvortil han svarer Nej. Saa siger Tolderne: — Gaa du saa bare videre — og giver ham samtidig et kraftigt Slag oven i Hatten, saa alle Æggene gaar itu og løber ned over den stakkels Synder.

* * *

Folk i Stenbjerg Kirke gjorde altid saadan et Spektakel, naar de gik ind i Kirken, for de havde Træskostøvler paa, og de traadte ikke saa lempelig i Gulvet. Det var Præsten ked af, men der var jo ikke noget at gøre ved den Ting.

Men saa en Søndag var der saa stille og lydløst, da Folkene kom og gik ind i Kirken, og dette undrede Præsten sig over. Det var lige saadan, da de gik ud, og derfor spørger Præsten Degnen om, hvordan det kunde være.

— Jo, siger denne, — der er i den sidste Uge strandet et Skib, der var ladet med Gummi-Galoscher, og nu har de allesammen faaet Galoscher at gaa i; derfor gik det saa stille af i Dag, da Folk gik ind og ud.

*

En Mand i Sydthy skulde have Barn i Kirke. Denne Mand var meget gerrig og havde ved den Lejlighed købt en Pægl Brændevin

Da saa Fadderne var kommen hjem til ham og skulde have deres Frokost, skænker han dem en Dram hver, og saa siger ham:

— Ja, nu kan I selv skænke, for æ ska' ud og se til æ Høveder, hvorpaa han gik sin Vej.

Da de havde spist lidt, sider den ene til den anden: — Ja, vi skal vel ha' en Dram mere? Den anden svarer: — Ja, det ska' vi vel.

Men Manden var ikke længere henne, end han aabner Døren paa Klem og siger: — Ja, det vil æ da sejj jer, der ska' ingen præsen væær i mi' Hjemmen.

*

En rigtig god gammeldags Thybo vilde vise sit gode danske Sindelag ved en Gang at sige: — Æa ka no' et lii, di brugger de' her fransk' „pø-om-pø", Nej, læ' wos blyww ve' de go'e dansk' „Suksomsive".

*

Den gamle Degn i Nors sagde, naar han kom et Sted hen, hvor de beklagede sig over, at de ikke havde noget Brændevin: — Det skal I ikke være kede af, bette Børn, æ haar go' Tid og kan godt vente, til I faar hentet no'et.

*

Den samme Degn var slem til at spille Kort, og han var kommen til at skylde én af de større Gaardejere et lille Beløb, og dette Beløb havde „staaet hen" i nogen Tid.

Gaardejeren skulde imidlertid have Barn i Kirke og skal lægge det sædvanlige Offer. Da han saa kommer hen til Degnen, slaar han et „Knips" med Fingrene og siger: Kvit! Præsten fik sit Offer, men han kunde ikke undgaa at høre, hvorledes Degnen „fik" sit Offer, ligesom næsten alle i Kirken hørte det. Siden den Dag spillede Degnen ikke Kort mere.

*

Der var en Præst i Østerild, som var meget nøjeregnende, ja, meget gerrig. Præstens Vædder og Naboens Vædder stødte en Gang sammen, og Naboens Vædder maatte slaaes ned.

Nu vidste Naboen, at Præsten nødig vilde yde ham Erstatning; derfor gik han hen til Præsten og fortalte, at deres Væddere var stødt sammen, og hans Vædder havde foraarsaaget, at Præstens Vædder maatte slaaes ned. Han spurgte nu, hvad han skulde betale for det?

Præsten spekulerede lidt paa det og sagde: — Ja, en Vædder koster sandelig mange Penge i Øjeblikket, jeg skal have saa og saa meget.

Dette blev de saa enige om, men da de kom ud paa Marken for at se efter, viste det sig, at den dræbte Vædder tilhørte Naboen, og det var da en Selvfølge, at Præsten maatte betale det aftalte Beløb.

*

I en Præstegaard i Sydthy kom der i Sommerferietiden hvert Aar nogle Studenter med Præstesønnen hjem, og det siger sig selv, at der herskede Liv og Lystighed i hele Ferietiden.

En Søndag Formiddag var det dejligt Vejr. Studenterne skulde jo helst have været i Kirke, men de skulkede imidlertid og søgte op paa et Gæsteværelse, hvor de satte sig til at spille L'hombre.

Det gik helt godt, indtil Præsten kom hjem fra Kirken. Han savnede de unge Mennesker og gav sig til at lede efter dem. Da Præsten omsider finder op paa Gæsteværelset, sidder Sønnen med Ryggen til ham og har særlig gode Kort paa Haanden. Det kunde Faderen ikke dy sig for at skele efter, og lige med et standser han og hvisker til Sønnen: — Du, Alfred, maa jeg ikke spille den Solo.

*

For en Del Aar siden levede der en Præst i Hundborg, som fik Biskoppen paa Visitats.

Bagefter spørger Bispen ham: — Skriver De Deres Prædikener?

— Ja, den første Del skriver jeg, Resten overlader jeg til Aanden.

Dertil svarer Bispen: — Maa jeg saa gøre Dem en Kompliment. De prædiker bedre end Aanden!

*

En velhavende Mand paa Hurupegnen gik med en meget luvslidt Hat. En Dag

er der én, der siger til ham:

— Den Hat er nu for ringe at gaa med.

Hvortil han svarer: — Bette do, veed du noget Raad for æ Hoved', æ Hat veed æ Raad for!

*

I sin Tid var der en Gaardejer i Sjørring, der hed Niels Hansen. Han havde altid yderst velplejede Heste.

Saa kom der en Dag én af hans Venner paa Besøg, og denne spørger, hvordan det kan være, at Niels Hansens Heste altid er saa fede og gode, hvortil Niels Hansen svarer:

— De' ska' æ sæjj dæ, æ rejs' mæ hwæ' Daw liig ve' den Ti', æ Sowel stor op, aa saa gjæmmelstryger æ æ Bæster mæ mi gammel Natlow, aa de' sku' do prøw aa gjøer, saa ska' di Hæjster aasse naak blyw feed!

Det sagde han, fordi han vidste, at den anden gerne vilde ligge længe om Morgenen.

Livsspørgsmaalet

Det var jo da rart,
kære Ven,
om vi gjorde os klart,
hvor vi gaar hen,
om vi gik i os selv
og fik ret Besked,
hvor vi vil tilbringe
vor Evighed —

OTTO MØLLER

Æ Kvaksalverskes Gywtmoel.

Hun boed der saa jenle, An Masen,
men haaj da en Gris aa en Kow,
sorn lisom hun tøt, der var pasen;
imell haaj hun titt osse tow.

An Masen var lidt af en Læge,
hun doktred paa Folk aa paa Fæ,
for dengang var Folk da saa træge;
en Doktor de søjt kun i Næ.

Jengang, æ grangivelig mindes,
mi Bror haaj forstuved en Ben,
aa han sku da hen aa forbindes
af An — han fek sijn aller Meen.

Ja, Hejst hun saa tit da kurered
for Lamhed, for Skidt aa for Wrej;
en Ramse, imens hun levered
en Skipp, hun saa, ga et Par Drej.

Til mannes Forundring det hændte,
at Bæstet for Lamhed bløw fri.
An Masen en Gave man sendte,
hun hjalp — hvad en Fjols jo ku sii.

Hinne Mand haaj wæt dø aa begravet
aa laa i hans Graw nowwer Oer;
aa An gik saa tit aa beklaved
hinne Stelling, der var jenner aa hoerd.

Jen Daa kam Ajs Kren aa besøjt hin.
— De snakked om Wejle aa Wind,
det faldt hind da aller en Døjt ind,
Ajs Kren just med Lykken kam ind.

Men snaar han hans Ærind forretter,
han haaj lig en Helsen te An,
ja ... lidt ætter lidt han sæ letter ...
hans Morbror, Lars Kristian, saadan ...

Forleden i Alvor forhørte,
hvor atter en Kuen han sæ fandt;
thi ensomt sig Livet just rørte
for ham i hans Enkemandsstand.

Straks Ane begyndte at græde:
„Aah, naar æ no tinker paa Mads,
hvor var han mig daglig en Glæde,
hvor fyldte han altid sin Plads!“

Lidt efter hun tørrede Øjet
med Forklædets yderste Flig
og spurgte saa glad og fornøjet:
„Hvordan ser han ud, du mig sig?“

I Farver saa lyse og lette
han tegned Lars Kristians Portræt:
„En aldrende Mand af de nette,
lidt skaldet, glatraget, adræt.

Tobakken kan skumme i Vigen,
du ved, tit hos aldrende Mænd;
som oftest forarger det Pigen,
en Kone gir bare lidt Skænd“.

„Æ Kjærlighed straks med det samme
just føler som fordum te Mads;
Lars Kristian skal et staa til Skamme,
om hos mig han søger si Plads“.

Hvor Ane fik travlt med at kalke
og fikse i Stue og Stald!
En Middag, hun just skulde malke,
Dørklinken sig løfted af Fald.

Og ind tren Lars Kristian forlegen
i Vadmelstøjet med Foer.
Hun smilte og banede Vejen
for Frierens stammende Ord.

Straks Lysning bestiltes hos Præsten
— var Tiden end træg til at gaa —,
man stellede ivrig til Festen,
saa Brylluppet snart kunde staa.

Opfyldte af Lykken var begge,
der Bryllup stod tidlig en Vaar;
de hygged sig godt mellem Vægge
og leved i Fryd nogle Aar.

Jens Sloth Odgaard.

Klit-Stines Jul.

Af A. NIELSEN, Strande.

PAA DEN SYDLIGSTE SPIDS af det langstrakte Havsogn ude ved Vestkysten laa omkring Aarhundredskiftet et lille pukkelrygget, hvidkalket Hus. Det laa klemt op mod Marehalmsklitternes Østre Rand. Om Vinteren og Efteraarstide strøg Vinden arrigt hen over dette Hus og rev Huller i Taget og slog Murene skæve. I dette Hus fødtes Klit-Stine. Hun blev ikke døbt saaledes, nej, Tiden gav hende dette Navn, der slet ikke var saa ueffent. Hendes Fader var Fisker, og som Fører af en Fiskerbaad gik han ud fra den aabne Strand for ude i Vest at høste ind af Havets Rigdomme. Allerede som Barn blev Stine fortrolig med Rygkurven, der blev spændt paa hende, naar hun skulde af Sted til Havet med varm Kaffe til Faderen og Kammeraterne, naar de i de haarde Vinternætter satte deres Baad ind paa den frosne Strand. Saa mangen Gang maatte de over en „uen Røvl" smide Støvler og Sokker og sidde med bare Ben i Baaden, thi skulde den kæntre, var det ikke heldigt at komme „løs" i Havet med Støvlerne paa, for da maatte de klare sig selv ind til Kysten, stolende paa ham herovenfor.

Ogsaa Lillejuledag stred Stine gennem Klitterne, bærende paa sin Rygkurv, hvori Madam Brun var pakket ind i Hø, saa Kaffen kunde holde sig varm. Solen sank ned i en graataaget Horisont denne Juleaften. Fra det hvide Kirketaarn ved Havet lød Klokkens malmfulde Toner. Julen kimedes ind over det store Sogn just som Stines Faders Baad kom hoppende ude paa „Røvlen". „En uen Hav" krængede den over, og alle Fiskere kastedes ud i de fraadende Bølger. Men de skulde ikke dø denne Juleaften, sagde Stine senere, thi de blev bogstavelig kastet ind paa Stranden som Bolde, da Julen kimedes ind. Det blev en haard Julenat. Da vi Juledags Morgen gik til Kirke, stod der tre Strandinger for dette Havsogn. Disse Skibe med forrevne Sejl var kastet ind Julenat. Klittens Folk havde været paa Redningsarbejde hele Natten for at redde Søfolkene, der nu holdt Jul paa fremmed Kyst. Stine var dengang et stort Barn, men foran sine jævnaldrende. Allerede da præget af Havets Haardhed. De Tragedier, der udspilledes paa den barske Kyst, brændte sig ind i Barnesindet, saaledes at de stod levende for hende, da Klit-Stine var højt oppe i Alderdommen. Ogsaa hin Juleaften i Barndommens Dage med Strandingen og Forlis og Faderens kæntrede Baad paa „æ Røvl". Da tænkte Stine ikke paa, at ogsaa hun i den voksne Alder skulde komme til at holde Jul paa fremmed Kyst, søgende efter hendes kære, som Havet tog og atter gav fra sig op mod Jul.

Da jeg lærte Klit-Stine at kende for et kvart Aarhundrede siden, var hun en af Havsognets Enker, og med sine to Børn boede hun nede i Fiskerlejet. Da stod endnu hendes Faders Hus deroppe ved Klittens Rand. Dér traf jeg ham, den gamle Havfisker. Hans Haar var nu graahvidt ligesom de skæve Mure om hans

Hus, og han havde Værk i Lemmerne. Kræfterne var svundet, og han havde maattet melde Pas som Vesterhavsfisker. Nu sad han og bødede Garn for Fiskerne nede i Lejet. Den lave Dør skreg paa sine Hængsler, naar jeg lukkede den op og kiggede ind til den gamle og slog en Sludder med ham. Man er nu ud paa Eftermiddagen, kunde han sige, og Livets Storme har ogsaa taget haardt paa mig. Da jeg maatte lægge op, tog Havet min Søn og min Datters Mand. De blev i Havstokken her vestenfor, ja, de gjorde. Det skulde nu være saadan.

Ved Efteraarstide, naar Stormens vilde Fløjt hvinede om Husets Hjørner, da saa jeg ham stridende sig gennem Klitterne mod Sandflugt og den hvide Fraade for at naa ned til Stranden. Havets klukkende Lyde, dets hule Brøl under Ralbrinkens Fod havde en dragende Magt over ham trods Værk og Gigt. Og da saa jeg ogsaa Klit-Stine ase sig frem mellem de dybe Klitgryder forbi de høje Klitkegler. Hun var da i sin bedste Alder, et Havets Barn af de vaskeægte, hvis Hukommelse grænsede til det fænomenale, naar der blev Tale om Havet og de Dramaer, der var udspillet paa Havsognets Kyst langt tilbage i Tiden. Ja, ogsaa i hendes Liv havde Havet slaaet dybe Saar, saa dybe, at nu vandrede hun ene med sine to Børn, som hun sled og slæbte for. Stine deroppe fra den hvidkalkede Fiskerhytte var i sin Ungdom en fiks Pige, foran sin Tid med, hvad Begavelse og Iagttagelsesevne angik. Hun blev da ogsaa tidlig gift med en Sømand, der havde eget Skib at føre. Han fo'r paa de store Have, og det var ikke altid, han naaede hjem til Jul. Naar Stormen tudede over det flade Havsogn, da var Stine urolig for Manden, Vennen derude, og da i al Slags Vejr strøg hun gennem Klitterne, stod paa de højeste Sandkegler og skuede ud over Havet efter Sejleren, hun ventede. Af denne rastløse Færden fik hun Navnet Klit-Stine. Det blev ikke paa de lange Rejser, at Havet tog Stines Mand, men derimod udenfor Hjemmets Dør. Efter at have faret en Del Aar, opgav han dette og slog sig paa Fiskeriet fra Fiskerlejets Kyst, og nu gik Stine atter til Havet med varm Kaffe. Hendes Broder var med samme Fiskerbaad. En Eftermiddag, de vilde gaa i Land, kæntrede Baaden, og de druknede alle. Som Lig blev de kastet ind paa Kysten, saa nær som Stines Mand. Ham skilte Havet fra de andre, og han blev derude i den vaade Grav. Efteraarets graa Luft hang over Fiskerlejet, og det gik mod Jul, en trang og fattig Jul for Klit-Stine. Havets haarde Slag kunde selv Julen ikke mildne.

Faa Dage før Jul kom der Bud fra fremmed Kyst til Stine, at et Lig var drevet ind dér, og man mente, at det var hendes Mand. Klit-Stine gik nu ud paa sin første Julerejse og vandrede paa sin Fod Mile, inden hun kom til Stedet, hvor Strandvaskeren var drevet ind. Det var fremmede Egne, og Juleaften naaede hun den gamle Strandfogedgaard, der laa derude i den vilde Klit. Fra den gamle straatækte Kirke kimede Julen ind, da Stine gik ind gennem Gaardsleddet. Det var ogsaa Jul deroppe, siger Stine. For Klittens Folk paa denne Egn var det ingen Sjældenhed med Strandvaskere, nej, der drev mange ind af disse, sagde den gamle Strandfoged. Den sidste, som vi mente var din Mand, puttede vi ned i Sandet paa den vindpiskede Kirkegaard. — Alle de mange, der driver i Land her, kommer ude fra det store Rev, hvor saa mange Dramaer udspilles.

Tavse og ukendte
driver de i Land,
deres Navne dog vides
paa Evigheds Strand,

og „bette Kuen", de stedes alle for en naa-

dig Dommer. Det er min Tro.

Juledag var Stine paa Kirkegaarden, og Strandfogden pegede paa den ny Grav, hvori hendes Mand var lagt til endelig Hvile. Om det var Klit-Stines Mand, der laa her, var Havets Hemmelighed, kun nogle Tøjrester, som Liget havde paa sig, kunde tyde derpaa.

Det gav Stine den Trøst, at til Jul var han lagt hen i kristen Jord.

— Strandvaskere, siger Stine, er ofte saadan mishandlet af Havet, at man ikke kan kende, hvem der er hvem.

Op i hendes høje Alderdom traf jeg ofte Klit-Stine ude i Fiskerlejet, hendes Hukommelse var usvækket, og den Julerejse og den Jul, hun holdt ude i den fremmede Klit, kunde hun skildre i alle Enkeltheder til det sidste.

Klit-Stine er ikke mere. De stride Vinde stryger hen over hendes Grav paa Havsognets Kirkegaard. De ligesom hvisker, at her ligger den store Fortæller, en ejendommelig Havkvinde fra Kysten.

DOVERODDE

som Thys største Handelsplads

Af JENS P. SØNDERGAARD, Hundborg.

NAAR man en solbeskinnet Sommerdag omkring den Tid, da Lyngen blomstrer, kommer nordfra paa Thisted—Oddesund Landevej og lige har passeret det Sted, hvor den gamle 3½ Mils Sten stod i Refs, da fortryder man ikke at aflægge en lille Visit oppe paa den Øst for Landevejen beliggende „Dojs Høj" med sin her paa Egnen enestaaende Udsigt. Mod Øst ses store Dele af det sydlige Morsø, og Limfjordens blaagrønne Vande bugter sig helt om til Aggerø og Thissinghus for derefter at omkranse den lille, smukke og frugtbare Jegindø. — Lader man Øjet glide længere mod Syd, ses en stor Del af Thyholm med Hvidbjerg Kirke som Topfigur, og i samme Linie ses Halvøen Boddum beliggende i al sin Velvære med sine prægtige Gaarde og Huse og den nu næsten eneste i Sydthy tilbageværende Vindmølle samt den — paa Halvøens højeste Punkt — beliggende Præstegaard.

I samme Synsvinkel længere mod Vest ses Hedeselskabets eller Statens store Skove, som munder ud ved Tvolm Høje. Lidt Nord for nævnte Høje ligger 2 smaa Plantager — vel paa ca. en halv Snes Tdr. Land hver —, nemlig C. Nybos og Refshedegaards. Gaar man en Tur ind i disse Plantager, hvor man som lille Purk hjalp sin Far med at grave Huller, og hvori de store og prægtige Præer som smaa, spæde Planter blev puttet i Jorden for ca. 65 Aar siden, saa maa man rigtignok sige: „Ja, det passer, at dér, hvor Ploven ikke kan gaa, og hvorLeen ikke kan slaa, dér bør et Træ at staa".

Lidt Øst for Ydby Kirke ligger Festpladsen med en Statue af afdøde fhv. Folketingsmand, Etatsraad, Entreprenør N. Andersen, som taknemlig Erindring fra hans Fødesogn som dets Velgører. Her Øst for ligger den ca. 300 Tdr. Land store Dover Plantage i al sin storslaaede Skønhed. Naar man som Dreng har gennemkrydset disse forhenværende Hedestrækninger paa alle Ledder og Kanter, saa tør man nok vove sig derind uden at ængstes for Vildfarelse.

Her laa Jens Søndergaards Hus midt paa Heden. Her var „Moskjær" — nu næsten sammengroet —, hvorfra vi hentede os mange Gedder om Vinteren, naar Isen ikke rigtig kunde bære. Og her ligger „Borbjergs Høj", hvorfra vi fik mangen en Slædetur ned ad Bakken, helt ned til den Bettebak. Og her laa „Jens Skrivers Høj", som nu næsten er jævnet. Her lavede vi Drenge mange provisoriske Timeglas i og af det gule Sand.

Disse Minder falder straks i Traad med, hvad St. St. Blicher synger:

Min Fødestavn er Lyngens brune Land,
min Barndomssol har smilt paa mørke Hede,
min spæde Fod har traadt det gule Sand,
blandt sorte Høje bor min Ungdomsglæde!

Her neden for ligger „Brokjær" i al sin Herlighed og Skønhed, omgivet af skønne, brune Lyngbakker og grønne Dale, mod Vest Skov, mod Syd Engdraget, blomstersmykket og over sig Rylens Fløjt og Haaskummens Brægen, i sig selv spækket med smaa Vandløb, Aaer, Vandrender og næsten stillestaaende Vandpytter, hvori smaa, iltre Hundestejler staar og boltrer sig i det om Sommeren lune Vand.

Mod Nord har vi „Doverkiel" og i Baggrunden Doveroddes stolte Bygninger spejlende sig vidunderligt i „Kielens Vande" som Erindring om sin fordums store Herlighed som Handelsplads — før Thybanens indgribende Virkning.

— Ja, Doverodde som Handelsplads. — En stor Handelsplads er den, men ikke i Sammenligning med, hvad den var for 65 Aar siden.

Dengang ejedes Doverodde af Købmand A. C. Hundahl, som tillige var Dampskibs-Ekspeditør. Krik, Visbyaa og Gudnæsstrand var store Handelspladser med „Ind- og Udførsel", men Doverodde var Nr. 1; her var der jo Dampskibsforbindelse 2 Gange ugentlig. 2 smaa Dampskibe, „Randers" og „Ørum", besørgede Udførsel af Landbrugsprodukterne Korn, Smør, Svin, Kreaturer o.s.v., og Dampskibet „Thy" kom 1 Gang ugentlig med Handelsvarer af enhver Art; desuden smaa norske Skibe som af og til kom og lossede Tømmer.

Vi fik mangen Slædetur ned ad Bakken, helt ned til den Bettebak.

Mandag og Onsdag i hver Uge var der som Regel Opkøb af Svin, Kreaturer og Heste og desuden Udførsel af Æg og hjemmekærnet Smør; der var jo ikke endnu oprettet Andelsmejerier. Saadanne Dage var det om at gøre, at Godskarlene var paa Tæerne, thi da vankede der Drikkepenge. At der ikke var ringe Handel og Omsætning paa disse Dage, derom vidner de mange af Thys store og dygtige Handelsmænds Nærværelse: P. Hestbeck, Refsgaard, Breinholt, Boddum Bisgaard, N. Buck og P. Stockholm, Vestervig.

Iøvrigt var der hver Søgnedag mellem Høst og Jul stor Handel med Jern, Kul og Korn; Tømmerhandelen foregik mest om Foraaret ind mod Byggesæsonen.

Landmændene solgte og leverede deres Korn i Doverodde, eftersom de fik det aftærsket, og havde det været fugtige Høstdage, skulde det paa Tørreovn. En saadan var indrettet i Thys største Pakhus, som findes i Doverodde. Foruden Ovnen var der fire Lofter.

Tørreovnens Loft var lavet af Jernstænger og var belagt med gennemhulede lerbrændte Fliser, ca. 18 × 18 Tm., hvorunder der blev Fyret med Kul og Svovl. Efter 24 Timers Behandling paa Ovnen blev Kornet udluftet paa Lofterne. Høj Spænding var der, naar Kaptajn Sabro lagde til paa Rheden med sit Skib, som skulde lastes med Korn. Det foregik saaledes: Ved Pakhusets Østende var der anlagt en lille Baadehavn, som lige kunde anløbes af en Kaag, som var fladbundet og spids til begge Ender. To saadanne Baade besørgede Transporten, saaledes at naar den ene lastede i Havnen, lossede den anden ude ved Skibet. Hver Baad havde sin Fører, som stagede Baaden frem og tilbage; to Stager hørte til Kaagen, en paa 5 og en paa 11 Alen. Baaden kunde laste ca. 12 Sække Korn, 6 i hver Side, og Føreren gik saa frem og tilbage i Midten og manøvrerede Baaden.

Hver Baad havde sin Fører, som stagede den frem.

Doverodde var den Gang og er fremdeles en særdeles en stor og smuk Plads og var og er endnu et særdeles yndet Udflugtssted baade for By- og Landboere. Foruden den store en gros Forretning med Bygningsmaterialer og Kolonialvarer var der ovre i Vestfløjen en stor Manufakturforretning samt Bageri, Smedie og Kroen, hvori der afholdtes Møder, Generalforsamlinger m. m. Da Thybanen blev bygget, kom der mange Skibsladninger tilhuggede Granitsten fra Sverige og Bornholm; de blev lossede ved Broen og paa Tipvogne ført i Land, for derefter at transporteres til de respektive Pladser.

Doverodde var og er fremdeles — som nævnt — et yndet Udflugtssted om Sommeren med sin 3 Tdr. Land store Have, Dampskibsbroen, hvorfra de stationerede Fiskere foretager Lystsejladser, samt Doverkil, der er Thys største og skønneste

Skøjtebane om Vinteren og Badested om Sommeren.

Nu nærmede Thybanens Bygning sig sin Afslutning, og da Banen var indviet og saaledes kunde besørge Thyboernes Ind- og Udførsel, saa dalede Doveroddes Handelsstjerne, dog bødede et ved Pladsen oprettet Andelsmejeri meget derpaa, saa Doverodde er endnu et af Thys skønneste og herligste Steder og betydeligste Handelspladser, og nu som aldrig før beliggende i Thys skønneste Egne.

Vi forlader nu denne skønne Plads for at tage med Toget fra den nyoprettede Ydby St. nordpaa gennem Thy. Paa Vejen dertil aflægger vi en lille Visit paa Ydby Kirkegaard; der findes nemlig en Høj paa Kirkegaarden, ret enestaaende, hvorom Sagnet fortæller, at den skulde indeholde en Skat til Opførelse af Kirken, som engang vilde blive ødelagt ved Ildsvaade. Kirken brændte nemlig en Gang for mange Aar tilbage, og da blev der spaaet, at den atter en Gang i Tiden vilde blive ødelagt ved Ild, og da skulde Skatten i Højen tjene til dens Opførelse igen. Paa Sokkelbrædderne under Pulpituret inde i Kirken staar malet:

Gud, lad denne Kirke staa,
til al Verden skal forgaa.

Saa begiver vi os nordpaa gennem Thys skønne og frodige Egne, der vidner om — som Kongen sagde paa Indvielsesdagen —, at Banen absolut maatte blive til Gavn, Lykke og Velsignelse for Thy.

J. P. Søndergaard.

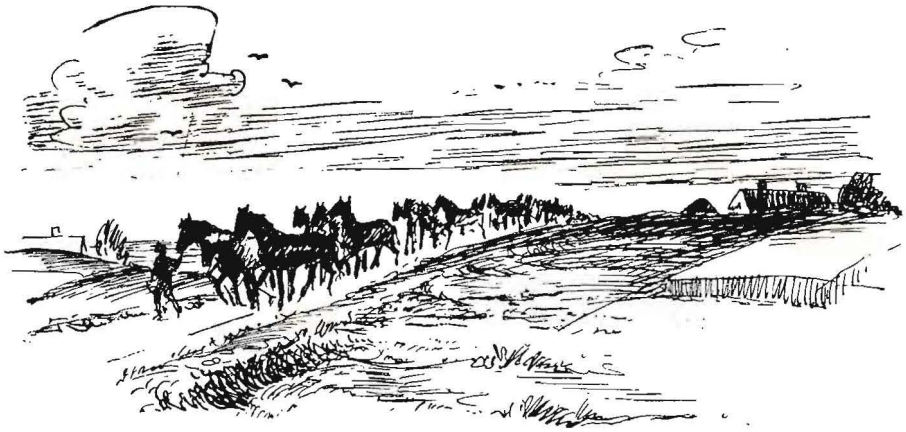

Bombeflyveren OG JULESTJERNEN

* *JULE-LEGENDE*

HAN VAR DEN MODIGSTE af alle Flyvere, elsket og beundret af Kammeraterne for sin Frygtløshed og sit ukuelige Mod. De kaldte ham Helten — det Navn fik han allerede den Dag, da han for længe siden ved at styre Bombemaskinen lavt hen over den for Fjenden saa vigtige Bro, som hans Kammerater i Maskinen derved havde sprængt i Stumper og Stykker med deres ødelæggende Bomber. Da havde Manden med Leen rigtignok ogsaa gjort rig Høst i hans Maskine — Fjendens Antiluftskyts havde ikke just gjort det behageligt for ham og hans Kammerater — nej — Spærreilden havde skabt et sandt Helvede for dem. Helten var da ogsaa som ved et Mirakel undsluppet Døden og landet paa Flyvepladsen i sit Hjemland med sin Maskine gennemhullet af Granater og med to af dens fire Mands Besætning som Lig. Den Dag blev for Helten den sværeste i hans Liv. Synet af hans to døde Kammerater fyldte hans Sind med glødende Had og Raseri mod Fjenden. Siden denne Dag var han altid den første, der meldte sig, naar der var et rigtig farligt Bombeangreb at udføre, hvor Mænd spillede om Liv og Død.

Siden den Dag med Broen havde Helten skiftet Mandskab adskillige Gange i sin Maskine; flere af de Kammerater, der kom til, var blevet dræbt eller gjort til Invalider for Livstid — kun den lille livlige Observatør havde — som han selv — endnu Livet i Behold — ham, der efter hver Landing efter Bombetogterne altid stak Hovedet ud af Maskinen og raabte: Vi er her endnu, for Fanden hytter sine! Disse Ord havde han ogsaa signaliseret Helten, da de sænkede Admiralskibet, Fjendens Stolthed, da Granatsplinterne røg dem om Ørerne. Sænkningen af dette stolte Skib var Heltens største Bedrift, men disse Bedrifter havde gjort Helten og hans Mandskab raa og kynisk; de havde forlængst tabt Troen paa, at der fandtes noget godt mellem Mennesker, og Helten bekendte da ogsaa aabenlyst for Kammeraterne, at han var klar over, at der var

en Djævel til — men ingen Gud — for — hvorfor saa denne Krig. Nej, alle Heltes Vej gik til Tinderne — til Stjernerne — paa den Stige, de selv byggede, og denne Stige blev bygget af hensynsløst Mod. Det at sætte Livet i Vove for at slaa Mennesker ihjel og ødelægge brutalt — blev det ikke besunget som en straalende Daad, og var hver veludført Daad ikke et Trin paa Stigen opad mod Stjernerne? — Jo —. Var ikke Helten efter Sænkningen af Admiralskibet med sit Mandskab blevet kaldt op til den øverste Krigsherre og dekoreret med straalende Ordner, der skulde vise Verden, hvad der var stort og ædelt.

Helten var for sin Bedrift blevet udnævnt til Kaptajn trods sin unge Alder, og havde alle Blade i hans Hjemland ikke bragt hans Billede og berømmet ham som Nationens Helt og Ungdommens Ideal.

Jo, det eneste, der kunde bevæge Helten, var naar han modtog Breve fra sin Mor og fra Elisabeth — hans Forlovede — den smukkeste Pige i hans Hjemstavn — den unge, alvorlige Sygeplejerske, der ved Krigens Udbrud straks havde meldt sig ved Røde Kors-Ambulancen. Hun havde set saa underlig alvorlig paa Helten den sidste Gang, de talte sammen, da han fortalte hende, at han ikke troede, der var en Gud til — set paa ham med sine smukke, mørke Øjne, saa Helten maatte slaa sine ned. — Jo, der var een Ting mere, Helten røbede Bevægelse over for, det kunde Kammeraterne bevidne — det var naar han med sin Maskine passerede hen over sin Fødeegn, et af de skønneste Steder i hans Fædreland — naar han fra Luften saa Fødegaarden ved den skønne Fjord, hvor han om Foraaret havde holdt Jagt paa Knortegaasen, mens Viberne bag ham over Engene ringede den store, lyse Vaar ind, eller han saa de skønne Skove, hvor han og Kammeraterne havde jaget Ræven, eller Haven ved Gaarden med Dammen og Svanerne — de Svaner, hans Far havde bragt hjem, da han endnu var en lille Dreng — aa — jo, denne Have rummede jo de dyreste Minder, han kendte; det var jo ogsaa dér, han tilstod Elisabeth sin Kærlighed, og hvor han fik hendes Ja; dér havde han gaaet med hende i de lyse Nætter, mens Nattergalen sang om, at Verden var fyldt med Kærlighed; da havde Klokkerne fra Barndomskirken ringet sin Fred ud over Egnen i Gry og i Kvæld — men det var dengang — da var Verden en anden, da havde han haft Tro paa Mennesker og størst af alt Tro paa Gud. Nu var det atter Jul — den tredie i Rækken — i denne frygtelige Krig. Det var Juleaftensdag, og egentlig skulde ingen af Bombardementsflyvemaskinerne have været paa Vingerne denne Dag, men saa havde Rekognosceringsflyverne meldt om store fjendtlige Troppesamlinger i den store By, og denne By maatte for enhver Pris bombarderes, for at Fjenden ikke skulde sætte sig fast.

Helten meldte sig straks som frivillig. Han havde ellers Orlov og skulde have fejret Juleaften sammen med Forældrene og Elisabeth, — men naar det gjaldt om Heltebedrifter, saa var han som altid rede. Helten afsendte derfor et Telegram til Fødegaarden med Ordene: Ingen Orlov i Aften. — Brev følger. — Lejf.

Et Øjeblik efter drønede fire Bombemaskiner efterfulgt af Jagere henover Heltens Fødestavn. Helten, der som sædvanlig var Fører for Eskadrillen, lod Blikket glide ned over Fødegaarden. Godt, at han ikke kunde se ind i Gaardens Dagligstue, hvor hans Mor og Elisabeth sad. — Lejfs Mor græd, da Maskinerne drønede forbi, mens hun hviskede: — Stakkels Dreng, stakkels Dreng, hvorfor er Verden ogsaa saa ond — aa, Elisabeth, maa min Dreng endda faa sin Tro paa Gud tilbage, det er min Bøn tidlig og silde.

Og Elisabeth, ja, hun trøstede Lejfs Mor paa sin rolige, stærke Maade. Elisabeth var jo som skabt til at trøste — hende, den smukkeste af alle Sygeplejersker, som Soldaterne kaldte Englen — hende, der havde givet saa mangen døende Soldat Troen paa Gud tilbage ved sin brændende Bøn, inden de var gledet ind bag Forhænget, hvor ingen var kommet tilbage fra, undtagen Guds Søn selv.

— — —

Det var henad Midnat. Helten var for hjemgaaende med sin Maskine. Hans Maskine var alene — han var den sidste fra Bombetogtet, som han altid var den første. Ogsaa i Dag havde han været begunstiget af Heldet. Han havde overrasket Fjenden. Han var kommen lydløs med Motorerne slaaet fra, og da han saa mærkede, at der ikke var Antiluftskyts, saa var han som en Ørn, der fra Luften styrter sig over sit Bytte, dykket dybt ned over Byen. Han og Kammeraterne havde droppet deres uhyggelige Bomber; men da var det ogsaa, han havde følt dette Stik dybt i sit Hjerte, da han havde set Kvinden med Juletræet og de to Børn, der angstfulde klamrede sig til hende, sandsynligvis en Mor med sine to Børn — da var det, han et Øjeblik havde tænkt paa Julen derhjemme, hans Barndomsjul, hvor han sammen med sin Far og Mor og

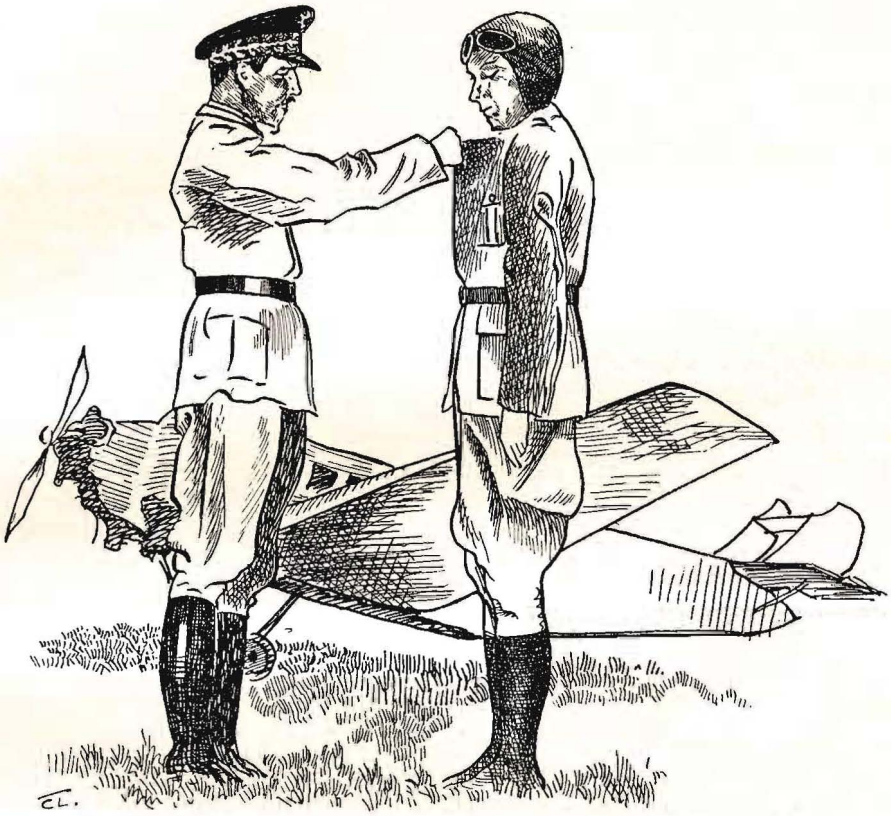

. . . . var ikke Helten efter Sænkningen af Admiralskibet med sit Mandskab blevet kaldt op til den øverste Krigsherre og dekoreret med straalende Ordner.

Tjenestefolkene var gaaet rundt om Juletræet med hverandre, holdende hverandre i Hænderne, og de havde sunget om Bethlehemsstjernen, der med sit klare Lys viste Mennesker Vejen til en Krybbe, hvor Verdens Frelser blev født Julenat. Helten var lige ved at tage sig selv i, at han blev sentimental — blev et rent Barn igen —, men nu lo han igen en kynisk og haard Latter, ja, Verden havde ikke Brug for Mænd, der var Børn. Verden havde Brug for Helte. Nu vilde han glemme Kvinden med Juletræet og de to ængstelige Børn — dette uhyggelige Billede, der et Øjeblik havde gjort Helten med Jernnerverne utilpas. Nu gav han de vældige Motorer fuld Gas, og nu suste hans Maskine gennem Luften som en Pil. Snart vilde den lande sikkert paa Flyvepladsen, som saa mange Gange før, og Kammeraterne vilde begejstret flokke sig om den og le, naar den lille Observatør vittigt vilde stikke Hovedet ud af Maskinen og raabe: Vi er her endnu, for Fanden hytter sine.

Da var det, at Helten med et var blevet blændet af det straalende Lys — det Lys, der blændene ham fuldstændigt, og midt i det straalende Lyshav saa han Bethlehemsstjernen, og lige under Stjernen tegnede der sig nu en Krybbe, hvori han skimtede et Barn, der laa svøbt i pjaltede Klude, og over Krybben sad en Kvinde bøjet og betragtede Barnet med ubeskrivelig Ømhed og Kærlighed. Ved dette Syn var Helten og hans tre Kammerater for første Gang siden Krigens Begyndelse blevet grebet af noget uforklarligt — de fattede, at de var stillet over for noget mægtigt og vældigt — noget, der ikke kunde nedkæmpes med Vaaben eller Bomber — selv om Alverdens Millionhære vilde prøve derpaa. Overfor dette store og vældige følte Helten en sær Frygt — og ligeledes hans Kammerater, selv den lille vittige Observatør var tavs, ham, der saa ofte under Dødssejladserne, naar de rigtig havde taget Livtag med Døden, havde signaliseret til Helten: Vi er her endnu, for Fanden hytter sine. — Nej, nu sad de fire som forstenede.

Da lød der med et en Røst: „Frygt ikke, men tro paa mig, og jeg vil være med eder alle Dage i Evighedernes Evighed, og jeg har al Magten i Himlen og paa Jorden, selv om I Mennesker tvivler derpaa. Jeg kunde i denne Time bruge min Magt og lade Jorden med alle dens Skabninger forgaa, men jeg gør det ikke endnu, fordi jeg elsker Menneskene. Jeg har af Kærlighed sendt min Søn til Jord Julenat, for at I ved ham skulde blive frelst til evig Salighed og se min Herlighed. Jeg har i Nat vist jer dette Syn, for at I skal fortælle Verden, at det største, der kan times et Menneske, er at lade min Søn — dette Barn — lede dem. Tro paa mig og Barnet, og I skal leve, selv om I end dør, men fortæl ogsaa Verden, at der kommer en Dommedag, og at, naar min Time kommer, vil jeg slaa til. Lyt til Englesangen og se op og drag bort med Fred, men lad fra nu af et Barn lede jer".

De fire saa nu op mod Himlen, hvor der gled som et Forhæng til Side. De saa nu et straalende Syn. Det varede kun et Øjeblik, men dette Syn og Englesangen fyldte dem med en Fred og en Fryd, der overgik al Forstand. De følte blot denne underfulde, salige Lykke, mens Maskinen samtidig suste mod Jorden, hvor den havnede med et Brag.

Dette Brag hørtes i Heltens Barndomshjem, his Beboere styrtede til for at befri Maskinens Mandskab, der som ved et Mirakel var undsluppet Døden. Mer eller mindre kvæstede blev de draget frem fra Ruinerne. De kom ikke med i Krig mere. Da Helten kom til Bevidsthed og saa sin Mor og Elisabeth sidde hos sig i Barndomshjemmets Stue, gled der et lykkeligt

Smil over hans Læber, mens han hviskede: —Ja, kære, nu ved jeg, at der er en Gud, jeg har set hans Herlighed, fra nu af skal et Barn lede mig. Selv om jeg dør, skal jeg leve.

Hans Mor greb den ene Haand og Elisabeth den anden. De kunde intet sige for Bevægelse — de bare græd af Lykke.

ligheden, hvor Englesangen bruste bag det Forhæng, Gud trak til Side for jer Julenat. Det sidste, han hviskede, var: Husk Søster, at et Barn skal lede jer — lede jer ind til Herligheden. Aa, Lejf, du skulde have set det gaadefulde, lykkelige Smil, der laa om hans Mund, før han gik bort

Det bævrede om Heltens Mund, da han

. . . . og lige under Stjernen tegnede der sig nu en Krybbe, hvori han skimtede et Barn, der laa svøbt i pjaltede Klude, og over Krybben sad en Kvinde og betragtede Barnet.

— Kammeraterne — hvor er Kammeraterne? hviskede Helten.

— Dér, Lejf, hviskede Elisabeth og pegede mod den anden Stue, det vil sige de to, de er — som du — nu uden for Fare. I Morgen skal I faa Lov at tale sammen. Den lille Observatør er ikke mere, han kom et Øjeblik til sig selv, inden han gik bort; han bag mig hilse dig, Lejf, og sige, at han var lykkelig for at gaa ind til Her-

hviskede: — Ja, et Barn skal lede os, saadan lød Røsten jo. Heltens Ansigt lyste som forklaret, da han pludselig hviskede: — Mor — tænd Juletræet og syng: Et Barn er født i Bethlehem.

Der var sket det forunderlige med Helten, at den Salme, som han Juleaftensdag kun havde næret Haan og Foragt for, nu stod lysende og levende for ham — saa lysende og levende for ham, at han var

bleven ikke mindre end et Barn igen — blot et Barn, der fromt favnede sin Barndomsjul, som han engang havde gjort det for længe — længe siden i den samme Stue, hvor han nu atter var bleven forenet med sine kære.

Det var en lykkelig Mor og en lykkelig Sygeplejerske, der den Aften gik til Ro i Heltens Fødegaard. Og Helten selv, der nu var uden for Fare, rakte fra Sengen sin Haand mod Vinduet, hvor han trak Gardinet lidt til Side og lod Blikket glide op mod det stjernebesatte Forhæng, der skjulte Paradiset for Menneskene, Paradiset, som Gud selv havde vist ham og Kammeraterne et Glimt af Julenat, mens samtidig hans milde, men myndige Røst havde lydt: Jeg har al Magten i Himlen og paa Jorden, og jeg kunde i dette Øjeblik knuse Verden; men jeg gør det ikke endnu, for jeg elsker Menneskene; men fortæl al Verden, at naar min Time kommer, vil jeg slaa til, og at ingen, der ikke lader sig lede af Barnet fra Bethlehem, skal arve mit Rige — Paradiset — det jeg viste eder i et Syn Julenat.

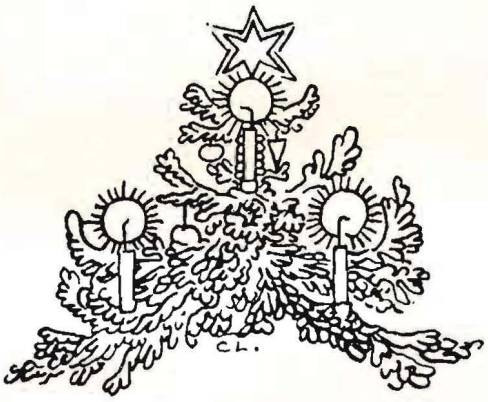

Fra »æ Bindstouw« paa Thyholm

Af Jens Sloth Odgaard, Ullerupgaard.

*

HVOR kunde det være sælsomt for de thylandske Hjorddrenge at staa op ved Firetiden en Sommermorgen, trave barfodet rundt og flytte Kreaturerne!

Kræn Søndergaard flyttede nu mest selv sine Kreaturer til Morgen ved Halvfiretiden. Men da havde hans Nabo, Poul Kræn, forlængst gaaet sin Runde over Brunbak—Porskjær til Skjershøj. Han begyndte senest ved Totiden og var færdig inden Klokken tre. Saa lod han Morgensøvnen vederkvæge sig et Par Timer.

Der var det ved de gamle, de vilde gøre en Indsats; de følte Pligtens ubønhørelige Kald. Bagefter følte man Velværet i Bevidstheden om at have opfyldt Pligtens Bud.

Man havde ikke nødig at indføre Sommer- eller Vintertid ved Halvfemsernes Begyndelse; men det var en streng Tid for de smaa barfodede eller barbenede Drenge. Som de Skarns-Kvier og Ungkvæg ogsaa bissede dengang! Det var lige fra Kl. 7 om Morgenen til 7—8 om Aftenen, men dog mest i Hundedagene, at de satte „Stjerten" i Vejret, rev sig løs og løb ind i Kornet.

Jens græd tit sine modige Taarer over, at Dyrene bissede; de var næsten halvvilde og ikke til at fange igen.

Kun om Høsten var der lidt Afveksling. Naar Høstfolkene samt Gaardens Karle og Piger en Regnvejrsdag ikke kunde være i Marken, kom de ind i Laden for at knytte Halmbaand, der skulde bruges til at binde Negene sammen med, to og to, naar Kornet skulde køres i Hus. Det var vel nok en Fest at komme ind i Laden og høre, hvordan man fortalte Historier. Jens forestillede sig, at en saadan Dag maatte være noget i Lighed med „æ Bindstouw" paa Blichers Tid. Der var snart ingen Ende paa de Historier, man fortalte. De fleste var nok Gengangere fra tidligere Aar. Men derfor var de ikke ringere.

Kræn Bak kunde vel nok fortælle om alle de Varsler, han havde set og hørt.

— Forleden Aar brændte Floulev Mølle. Og Kræn Bak havde allerede flere Aar i Forvejen set Lys og et Ildskær en mørk Vinteraften. Han havde længe vidst, at Møllen skulde brænde. Han vidste ogsaa, at Smerup Fattiggaard engang vilde nedbrænde. Han havde en mørk Vinternat set Lys i alle Vinduer, og det var et sikkert Tegn paa, at den „røde Hane" engang vilde gale.

Men hvor løb det Jens koldt ned ad Ryggen, naar Kræn Bak fortalte om alle de „Ligskarer" eller Ligtog, han var kommet forbi! En rigtig mørk Aften var Kræn Bak saaledes bleven kastet i Grøften 3 Gange fra Barslev Mølle til Kapelbakke. Først var han helt desorienteret; men han vidste med sig selv, at han var ædru, og efterhaanden dæmrede det for ham, at det maatte være en Ligskare, han var indfiltret i. Han syntes ogsaa, han kunde skimte den ene af Hestene for Ligvognen. Hesten

havde hvide Bagsokker og lys Hale og Manke. Dog kunde han ikke hitte ud af, hvis Hesten var. Der var, saavidt han kunde skønne, kun 2 eller 3 Vogne i Ligtoget. Og han kunde kun skimte nogle sorte Skikkelser paa Vognene, men kunde ikke se, hvem det var.

Inden et Aar var gaaet, laa An' Kjøbenhavner Lig. Hun havde stjaalet Faar og Fjerkræ rundt paa Gaardene og var saa død i Arresten i Vestervig. Sognefogden i Lyngs havde hentet Liget i Vestervig, og et Par Vogne stødte til og fulgte Ane til Graven. Kræn Bak kunde grangivelig kende den „nærmer" Hest af Sognefogdens. Det var livagtig den, han havde været i Karambulage med Aaret før.

An' Kjøbenhavner stjal som en Ravn ....

— Ja, hvor er der meget dunkelt, man maa grunde over, indskød Jens Peter.

Kræn Bak begyndte igen at fortælle:

— Forleden Aar, da Knud Slagter tog sig selv af Dage, havde han hver Nat i omtrent et halvt Aar hørt en Ugle tude i Laden. — Der gik ofte Varsel forud for Dødsfald, særlig naar det var Selvmord eller Ulykkestilfælde. Han mindedes ogsaa, at han en Nat var vaagnet ved hurtige Skridt over Stenbroen. Først havde den natlige Vandrer taget et Tag i Dørhaandtaget i Forstuedøren. Men da Døren var laaset, tog den ukendte Nattevandrer nogle hastige Skridt hen til Sovekammervinduet, hvorefter han straks forsvandt.

Kræn Bak fo'r op til Døren i bar Skjorte, men udenfor rugede Mørket og Stilheden. Et Aar senere vaagnede Kræn Bak ved at høre de samme hastige Skridt, først til Døren og saa til Vinduet. Og en Stemme bad Kræn Bak om hurtigst muligt at hente Lægen, da hans Kone var meget syg.

Kræn Bak genkendte Naboens Stemme.

I en Fart kom kom han paa Benene og skyndte sig efter Lægen. Men da Kræn Bak kom med Lægen, var Karen Marie allerede død.

Kræn Bak forsikrede, at før eller senere vilde hvert Menneske møde en Ligskare eller se et eller andet Varsel om Ting, der vilde ske snart. — Jens havde aldrig selv set eller hørt Varsel. Det blev nu for Fremtiden saaledes, at han ikke turde gaa ud alene en mørk Aften. Han havde længe ikke turdet lade sine Ben hænge neden for Bænken om Aftenen, selv naar Lyset var tændt. Dette havde sin Grund i, at han hos én af Karlene stjal sig til at læse i Bladet „Revuen", som han hentede oppe i Møllen. Naar han saa tænkte paa de mange Mord, der blev skildret i Bladet, f. Eks. i „Det gule Klosters Hemmelighed", læste om den hemmelige underjordiske Gang mellem Børglum og Vrejlev Klostre, mens han i Tankerne saa Billedet af et af-

dækket Skelet af en forlængst levende indemuret Kvinde, som ved et Tilfælde var kommen for Dagens Lys, eller han saa for sig Billeder af andre Mord, kunde det løbe han koldt ned ad Ryggen.

Kræn Bak fortalte ogsaa om sin Soldatertid. Som Soldat havde han altid været Helten i enhver Situation. Og da han kom hjem fra „Tjenesten", var der næsten ikke den Gaardmandsenke i hele Sognet, han ikke kunde have faaet til Kone.

Snart stemte Høstpigen Jane i med en Kærestevise. Kræn Bak og de andre stemte i med hende. Det lød saa hvinende falsk, at det gjorte ondt helt ned i Tæerne. Men det livede op blandt Høstfolkene og var til Afveksling mellem Historierne.

Jens Peter kunde fortælle om An' Kjøbenhavner, der stjal som en Ravn, og som døde i Arresten. Hun stjal Faar og Lam ude paa Marken, hvor hun slagtede dem. Og hun stjal Smør og Ost hos Nikolaj paa Mejeriet i Barslev. Det var Nikolaj, der havde taget hende paa fersk Gerning. Hun sagde først, at det var en af Karlene, hun gik efter; men det tog Nikolaj ikke for gode Varer. Han meldte hende, og saa blev hendes lange Synderegister trevlet op. Sit største Kunststykke havde hun dog lavet en Nat, hun stjal Æggene fra Kræn Kjaers rugende Gaas ovre i Butiken. Næste Dag kom Ane over i Butiken. Kræn Kjaer klagede sig over, at Rotterne havde taget alle hans Gaaseæg om Natten. Som den gesjæftige Kvinde, Ane var, tilbød hun Kren Kjaer nogle Gaaseæg, da hendes egen Gaas havde lagt alt for mange. — Og Kræn Kjaer købte nu sine egne Gaaseæg af Ane. Jo, Ane var durkdreven som faa!

Et Aar skulde hun hjælpe til ved „Faster Tammes"s Fødselsdagsfest den 29. Februar. Den fejredes hver fjerde Aar. Da Dansen begyndte, vilde man have Ane med op at se paa den et Øjeblik. Men det syntes hun var alt for verdsligt. Hun vilde hellere gaa en Tur ud at se paa Stjernehimlen, der stemte Sindet til Alvor.

Ane gik saa om i „Odbygaard" og stjal en halv Kalv i Kælderen, alt imens man dansede videre.

Saa gav Poul Graugaard sig til at fortælle om Peder Poder, der allerede havde ligget mange Aar i Graven. Men der gik sære Frasagn om Per. Han havde været med i Krigen, havde opkastet de fleste af Skeldigerne i hele Hvidbjerg Sogn, havde altid slidt for to, og han havde været en ypperlig Fortæller, der kunde fængsle baade Børn og voksne. Ja, hvor kunde Per fortælle! Men allermest grinagtigt var det dog, da han sendte den „Plade" ud, at man havde fanget saa mange Fisk ved „Graugaard", at man kunde faa dem gratis blot for at hente dem.

Folk strømmede efterhaanden til. Der blev en sand Valfart ned til Fjorden. Per saa den voksende Strøm af Folk, der kom forbi, og han spurgte ud om, hvad de gik efter.

Om han da ikke havde hørt, at der var kommen saa mange Baade ind med Fisk, der skulde have været med en Skude til Norge; men Skuden var gaaet paa Grund, og man skænkede nu Fisken bort til alle, der kom.

Per kunde forstaa, der maatte være noget om Snakken, og til sidst gik han selv med sin Kurv ned til Fjorden for at faa gratis Fisk. Men der var ingen Fisk. Per blev gram i Hu, skældte og smældte over de Folk, der sendte slige Historier ud til godtroende Mennesker; men han reflekterede ikke over, hvorfra Historien havde sit Udspring.

— Per tog Høsttjeneste paa en Gaard for at hvile sig. Det var den eneste Tid paa Aaret, han hvilede, sagde han. Han fortalte Børnene, at en Vinter med streng Frost spændte han Skøjterne paa ved

Oddesund. Men der kom en saa voldsom Østenstorm, der tog ham og blæste ham ud gennem Thyborøn Kanal, saa han landede i England.

— — —

Til daglig lod Kræn Søndergaard Jens i Ro, naar han passede Kreaturerne. Men paa en Regnvejrsdag, naar Høstfolkene var i Laden, skulde der laves saa meget ekstra. Et Faar, der havde været løs i mange Dage, skulde absolut fanges. Og der skulde pumpes Vand til de løsgaaende Kreaturer, skønt Jens bestemt vidste, at Kreaturerne ikke drak Vand, naar det regnede.

Jens havde skyndt sig saa meget, baade naar Køerne skulde ud, og naar de skulde flyttes, bare for at faa en halv eller en hel Time fri og komme over i Laden for at høre de morsomme Fortællinger, Høstfolkene fortalte.

Mon Kræn Søndergaard med Villie lagde an paa at holde Jens borte fra Laden. Ganske vist kunde en slibrig Vending falde nu og da; men det syntes Jens nu ikke var saa slemt — det gjorde Karlene jo ogsaa. Mon han havde Anelse om, at Snakken ikke var saa god, som han ønskede? Jens vidste det ikke; men han var ikke rigtig tilfreds med saadan et Jag paa en Regnvejrsdag, hvor Høstfolkene og Karlene endog kunde sove en hel Time ekstra til Middag. Hvorfor kunde han saa ikke faa de faa Minutter fri til at høre paa Historier?

.... han havde opkastet de fleste af Skeldigerne i hele Hvidbjerg Sogn ....

Næste Dag var det Tørvejr, saa maatte Høstfolkene atter i Marken. Det var for Jens atter de graa Hverdage. Han gik altid og længtes efter Regn i Høsten.

Hvor han glædede sig fra Aar til Aar til Høstens Komme!

Mon Kræn Bak og mon de andre havde

set nyt Varsel siden sidste Høst? Men selv en Variation af de gamle Fortællinger vilde være en Fest. Det var meget mere interessant at høre de voksnes Fortællinger end spille „Jeppe“ med de andre Drenge i Byen. — Saa bagvendte kunde Drenge være i hine Tider!

Naar lige undtages Juleaften, hvor Julepakken fra Thisted skulde pakkes ud, og Nødderne skulde uddeles, og naar undtages det store Juletræ i Missionshuset, hvortil flere Hundrede Børn stævnede sammen fra hele Sognet, mens man gik rundt om Træet og sang Julesalmer, var der ingen af Aarets Dage, der stod saa stærk Glorie om som disse Regnvejrsdage om Høsten med de mange Historier.

Jens Sloth Odgaard.

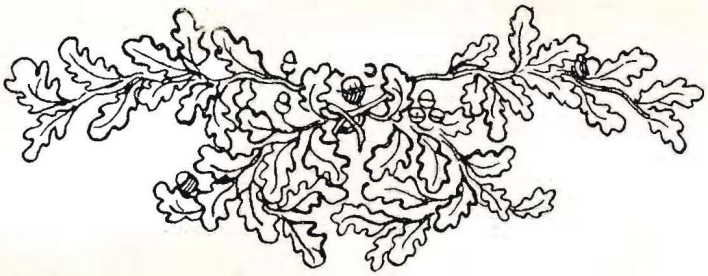

Kærlighedsbudet

Det er sagt
saa tidt,
men igen kan man sige
overfor Gud
er vi alle lige —
— — — — — — — —
og ej for tidt
siges det bedste,
vi skal elske Gud
og hjælpe vor Næste —

Otto Møller.

THISTED
BLÆKSPRØJTE

Radio-Program for 1. Juledag:

Kl. 7,00: Morgengymnastik for Bagstræbere.

Kl. 11,45: „Hvor ofte bør Træskohalmen fornyes?". Landbrugsforedrag af Jens Thous, Kirkgaard.

Kl. 12,00 (Dut): Ryming'ske Kompositioner.

Kl. 14,45: „Skipperlobeskoves paa 117 Maader". (Hav Papir og Blyant parat). Husholdningsforedrag af Havnefoged Madsen.

Kl. 16,30: Et Besøg i Børneasylet. Dagligbillede fra Hørelivet.

Kl. 19,00: Radioavis. I Tilslutning hertil Udtalelser af Byens Bankdirektører: „Det gaar godt altsammen — men den er gal!".

Kl. 19,30: „Var J. P. Jakobsen Ottoman?". Foredrag af Overbibliotekar Kjær Grøn.

Kl. 20,00: Populær Orkesterkoncert: „Syng med, du gæve Thybo". Dirigent Hans Axelsen.

Kl. 22,20: „Mine kæreste Sommerferieoplevelser". Rejseerindringer fra Middelfart. Foredrag af Lærer Jørgen Sen.

Gaardejer Ole Faar, Bachtoft, vil den 1. Januar overdrage sin kun eetaarige Søn Slægtens Kravlegaard med Tilbehør.

Statsbanerne har udsendt følgende Vinterkøreplan for Thybanen: „Gaar den, saa gaar den!".

A propos, Statsbanerne: „Det er nok ikke alene Køreplanen, der er indskrænket", sagde en Rejsende til Stationsforstander Thomsen.

Forskønnelsesforeningen har vedtaget at yde Sanderhoff Jensen et aarligt Vederlag, mod at han tager Ophold udenfor Bygrænsen i Turistsæsonen.

Der er Prisopgang for Tømmer, derfor vil Tømmerhandler Sørensen ikke mere forlange at faa Betalingen paa et Brædt!

— Er det rigtigt, at et kvindeligt Byraadsmedlem er gaaet over til kort Haar?
— Ja, det er klippefast!

— Hvad Slags Tøj foretrækker Lærer Jørgensen?
— Sølvtøj!

— Har De Jævnstrøm eller Vexelstrøm hos Dem?
— Jeg har en jævn Strøm af Veksler hele Aaret!

For første Gang i Radiofoniens Historie er Lytterantallet dalet i Thy. — Man skal høre meget, før Lytterne falder fra!

Redaktionen af „Jul i Thy" har sendt et Rundspørge ud til forskellige Personer for at høre, hvilke moderne Melodier, der er mest populære:

Gartner J. Espersen: „Blaa Roser" (Foxtrott).
Damefrisørinde Fru D. A. M. Gaard: „Lille Pige med det lysegule Haar" (Foxtrott).
Apoteker K. Jerulf: „Cocain" (Tango).
Skrædermester T. Oftdahl: „Hvor finder jeg en Millionær" (Foxtrott).
Jordemoder Fru Østergaard: „Lillebro'r" (Tango).

„Jens Vognmand": „Fremad, lille Rytter" (Foxtrott).
Frk. A. A. Berg: „Lykken har aldrig banket paa min Dør" (Slowfox).
Conditor K. Rabbe: „Med Dejg i mine Arme" (Vals).

„Det vedtages at sælge en Ejendom med mange Lejligheder for Kr. 67,000 — og samtidig at bygge en tilsvarende Ejendom for Kr. 150,000". — Vedtaget den 23. Juni (Sct. Hans) 1941. Thisted Byraad.

Ved et Aftenselskab i Hanstholm forleden serveredes der

Fiskesuppe.
Stegt Aal med Gemyse.
Overflødighedshornfisk.

Old Port.

Mangen gæv Vesterhavsfisker lægger i disse Dage Morgenturen om ad Stranden for at se, om nogen har kastet Anker i Nattens Løb.

Hjemkommen fra en Sommerferierejse til København fortæller en af Thisteds yngste Borgere, at han saa alt undtagen Rundetaarn, det sprang han over!

Paa en Kirkegaard i Sydthy har en Kone forsynet sin Mands Gravsten med følgende Indskrift: „Jeg skal komme efter dig".

Handels- og Vandelsbanken meddeler, at Udsendelsen af de nye 1-, 2- og 5-Ører er bleven forzinket.

Der var Travlhed i Sjørring og Hundborg Moser, da Tørv der gravedes, saa det klodser.

Med den megen Gullasch i Thy, mon ikke det er det største danske Klondike?

Vesterhavet er der Fisk i og undertiden ogsaa Whisky.

Saa randt da 1941 — og vi er just ved at faa vort paa det tørre!

. . . . og saa slutter vi med at gengive den berømte Digter Kumbel Kumbels Digt:

Eventyrets Purpur
er en ganske billig Hessian
mod den Kærlighedens Kaabe,
som vi kaster om Kong Christian.

Oh, Danmarks Konge,
Din Daad er den Triumf
at hævde Hjerters Farve
i en Tid, hvor Klør er Trumf.

A/S SØRENSENS KULHANDEL

Direkte Import . Moderne Anlæg

Telefoner:

17-100

THISTED BANK

DEN DANSKE LANDMANDSBANK

Hypothek- og Vekselbank . Thisted Afdeling

Aktiekapital: Kr. 50.000.000
Reservefond: Kr. 34.000.000
Kontortid: 10—12 og 2—5
Telefoner: 88 & 688
Omst. t. Direktøren priv. 688

Enhver Art af Bankforretninger udføres.

Boxer udlejes fra Kr. 5.- aarligt.

Chr. Sørensens Tømmerhandel

Aktieselskab . Thisted

Telefoner: 57 . 657 . 757

Største Lager af alle Bygningsartikler.

Eneforhandling af
INSULITE

Chr. Søndergaards kendte Manufakturforretning

Afdelinger:

2den Sal:
Systue og Lager

1ste Sal:
Dame-Konfektion

Stue (selve Butiken):
Metervarer, Tricotage
Kjoler

Kælderen:
Senge-Udstyr
Tæpper

●

Specialiteter:
Dame-Konfektion og Kjoler
Kjolestoffer
Hvidevarer
Senge-Udstyr

Efter den sidste store Udvidelse er den nu en af Nordjyllands største Manufakturforretninger.

Forretningens Fremgang
skyldes den gennemførte, reelle Forretningsgang.

Vort Princip
har altid været at sælge det bedste til den billigste Pris.

Forretningens Betjening
Der findes her en Stab af dygtige og rutinerede Ekspedienter, der tjenstvillig — enten det gælder smaa eller store Indkøb — vil vejlede Dem paa bedste Maade.

KONTANT SALG — DERFOR BILLIGE PRISER

VESTERGADE 6
TELEFON 54 - 56

Chr. Søndergaard

Marius Sørensen

Juveler og Guldsmed . Telefon 23

har det største Udvalg
i Guld- og Sølvvarer til

Julegaver.

Nordjyllands
største
Specialforr.
for moderne
Herre- og
Drengetøj:

Engelsk
BEKLÆDNINGS-MAGASIN
NYTORV · TLF. 247 · THISTED

Stassaniseret SØDMÆLK

holdbar
vitaminrig
velsmagende

MEJERIET »PASTEUR«
Thisted . Telefon 780

GØR DERES INDKØB
AF TRICOTAGEVARER
OG SMAATING HOS

KARL STIGAARD

VESTERGADE 15 . THISTED

Wilh. Helstrups Vinforretning
Grundlagt 1868

Telf. 18 *Thisted*

Jensen & Selmer

1. Kl.s Herreskræderi . Jernbanegade 1

Største Klædelager i moderne og solide Stoffer.
For elegant Snit og god Pasning garanteres
SØLVMEDAILLE Aarhus 1876 og Thisted 1898.

Lys skaber Hygge...

Køb Julegaven hos

SIWERT & KORSFELT

Thisted

Stort Udvalg i Lysekroner, Bordlamper,
Læselamper, Lampetter og Skærme samt
elektriske Varme- og Kogeapparater.

Behr & Christensen

Herre- & Damefrisørsalon
anbefales

Jernbanegade 3
Telefon 471

Naar De ønsker
et Monument
over Deres kære Afdøde, saa henvend Dem til

BRDR. JENSEN . Thisted

der yder Fagmandens Garanti
for SKØNHED og Holdbarhed.

E. Rosenberg

Tapet- & Farvehandel
Nytorv . Telefon 211

Leverandør til Vare- og Landbrugslotteriet.

HUSK at De i

OSTEHUSET

finder det største Lager af al
Slags fed OST nu til Julen —
Ostehuset har Telefon **489**

Thisted Andelsmejeri

anbefaler sig med sine anerkendte
MEJERIPRODUKTER

Vi kan til enhver Tid levere vore
ISANRETNINGER

Kvaliteten den sædvanlige.

A/S P. O. POULSEN

Havnen . Thisted
Telefon 115 . 181

Korn
Foderstoffer
Gødning
Cement

Direkte Import af
Kul . Koks . Cinders . Briketter

B. Bjerre Christensen

statsautoriseret Elektro-Installatør

udfører alle Arter elektriske Anlæg og Reparationer.

Stort Lager af elektriske Brugsartikler: Moderne Lysekroner, Læselamper, Bordlamper, Strygejern, Varmeovne, Pærer og Sikringer, elektriske Vogn- og Cyklelygter, Lommelamper, Akkumolatorer, Anode- og Lommelampebatterier.

Elektr. Køkkener . Radio-Anlæg

Nytorv 3 . Thisted . Tlf. 248

Prima Oksekød . Kalvekød . Slagteriaffald

samt alt i fersk, saltet eller røget Flæsk, Paalæg
m. m. anbefales fra vort Udsalg paa Strandvejen.
Varerne bringes overalt. — Udsalget: Telf. **140.**

THISTED ANDELS-SVINESLAGTERI

Altid 1. Klasses Varer tilv. under Statskontrol.

SPAREKASSEN FOR THISTED AMT

— Oprettet 30. November 1829 —

*

Sparernes Indskud: 13.6

Reserver: 1.250.00

Ekspeditionstid: 10—12 Formiddag

Telefoner: 2 og

LOKAL

46.4 Jul i Thy
Thy

ex. / 1941

J. S. SIMONSEN & WENDT

v/ **POUL JENSEN**

Murermestre . Ingeniører . Entreprenører

Tlf.: 813 - 853 (privat)

Nutids-MØBLER til *Nutids*-HJEM -

De vil faa varig Glæde af at købe Deres Møbler hos HVASS.

50—60 Møblementer er udstillet i vore Lagerlokaler samt i Hundredevis af Enkeltmøbler. — De gaar aldrig forgæves — og faar det rigtige, naar Møblerne er fra

L. S. Hvass Møbeletablissement

Nytorv . Thisted . Tlf. 184

Aktieselskabet

Kulkompagniet

Tlf. 25 . Thisted . Tlf. 35

Direkte Import af

Kul
Koks
Cinders

Aktieselskabet

De forenede Kalkværker

Tlf. 25 . Thisted . Tlf. 35

Prima velt

Jo

ikke til hjemlån

787 Thisted Bibliotek

VO 811308463

23. 12. 71

JULLTHY

08.05
G 51

Lok.
08.05
a.51

Med venlig hilsen
og tak
georg Pors

JUL I THY

1942

TOLVTE AARGANG

ALVOR OG GAMMEN
VANDRE TILSAMMEN

UDGIVET OG REDIGERET AF GEORG PORS . THISTED
HOVED-KOMMISSIONSLAGER: CARL E. BALLEBYS BOGHANDEL

JUL I THY * 1942

12. AARGANG

*

INDHOLD

	Side
Pastor K. C. HOLM: *Julebudet*	3
Redaktør C. BRUNSGAARD: *En vanskelig Handel,* morsom Thybonovelle	5
ANNARS PEDERSEN: *Min Barndomsby,* Digt	8
Førstelærer LARSEN: *Mosehans,* Fortælling fra Thy	10
Forfatteren HANS BAKGAARD: *Æ Narre,* Digt paa Thybomaal	14
A. NIELSEN: *Klitrosen,* Fortælling fra Vigsø	15
Forfatteren HANS BAKGAARD: *Provst Henry Dahl,* Digt	21
NIELS PINDEHUGGER: *Da Maren Ejlertsens Datter blev konfirmeret,* Tidsbillede fra Thy	22
HANS BAKGAARD: *Helten fra Lønnerup Fjord,* Fortælling	25
ANDERS C. SVALGAARD: *Da Vandene kom,* Fortælling fra Thy i gamle Dage	33
OTTO MØLLER: *Vort Fædreland,* Digt	37
Revisor CHR. SMERUP: *Mysteriet ved Kallerup Kjær,* morsom Thybo-Novelle	38
AAGE ROSENDAL: *Var det Hjemlængsel,* Julefortælling fra Thy	43
OTTO MØLLER: *Haabet,* Digt	48
THYLANDSKE ANEKTOTER	49
JENS SLOTH ODGAARD: *Den riig Mand aa hans fatte Muer,* Digt paa Thybomaal	52
J. C. JENSEN: *En gammel Thybos Jul i fremmede Havne*	54
THISTED BLÆKSPRØJTE	59
OTTO MØLLER: *Epigrammer*	61

OMSLAGET udført i Tre-Farvetryk efter Akvarel af Tegneren CARL LUNDBLAD, der ogsaa har udført de fleste af Illustrationerne.

Bidrag og Billeder, der ønskes optaget i næste Aars „JUL I THY, bedes snarest sendt til Udgiveren:
GEORG PORS, Royal Teatret, Thisted.

THISTED AMTS TIDENDES BOGTRYKKERI . 1942

Julebudet

Af Pastor K. C. HOLM, Thisted.

NEDE i ethvert sundt Menneskes Sjæl ligger der en Trang til Lys og Glæde og Fest. Paa de mange graa Hverdage er det imidlertid kun givet den at friste en temmelig kummerlig Tilværelse Ansigt til Ansigt med den Kendsgerning, at Virkeligheden, som vi kender den, aabenbart er indrettet med helt andre Formaal for Øje. Men i det mindste een Gang om Aaret møder denne Trang op med en Protest og gør Fordring paa for en Uge eller en Dag eller maaske blot for en eneste Aften at være Herre over Virkeligheden og omdanne den efter sin Vilje. Det sker, naar Julen staar for Døren. Man kan roligt gaa ud fra, at i dette Land kan snart sagt alle — store og smaa, rige og fattige, ja man kan gerne sige Kristne og Hedninger — blive enige om at sætte en Paranthes om nogle Dage sidst i December, at lukke Mørket og Bekymringerne ude fra dem og fylde dem med Lys og Glæde og Fest, alt efter som man nu forstaar Ordene og har Evne til at virkeliggøre dem. En lille fredfyldt Plet mellem alle Aarets Dage, det er den Jul, vi drømmer om. Ganske malende er det udtrykt i en gammel Legende, der fortæller, at da Englene efter Syndefaldet førte Livets Træ bort fra Jorden til Guds Himmel, var der et enkelt Blad, der blev revet løs og laa tilbage paa den øde Jord. Det blev Julen, den sidste lille Rest af Paradiset, hvor Lyset og Glæden havde hjemme. Er det da sært, at Mennesker flokkes om denne Jul for at faa en Straale af dens Lys og en Smule af dens Varme ind i deres Sind.

Jo, Viljen til at faa Juleglæden i Eje er sikkert ærlig nok. Men ligesaa sikkert er det, at for utallige Mennesker lykkes det kun daarligt. Mon det er for meget sagt, at de fleste af os kender mere til Julens Vemod end til Julens Glæde? Jeg tror det ikke, og jeg kan ogsaa godt forstaa, hvorfor det maa være saadan. For de, der vil anbringe deres Jul som en Paranthes mellem Aarets Dage, vil jo snart opdage, at det lader sig ikke gøre at sætte den Slags Parantheser i Tilværelsen. Trods alle Juleforberedelser bliver vi selv dog ved at være de samme — om Julen som om Hverdagen — og dermed falder i Grunden alt. Og de, der i Julen vil se en Rest af noget svundet og fejre den som en Mindefest — hvad enten det nu bliver for deres egne Barndomsminder eller Menneskehedens store Juleminder fra

Bethlehem — de maa jo lære, at jo lysere Minderne er, desto mere Vemod rummer de.

Og alligevel findes der en Juleglæde uden Vemod og uden Bitterhed. Den gives ikke til den, der forbereder sig grundigst, men til den, der kan blive stille nok til at høre Julens Budskab, som vi møder det i Johannesevangeliet: „Ordet blev Kød og tog Bolig iblandt os". Gudsordet, som engang skabte Himmel og Jord, er i et Menneske, i Jesus Kristus, gaaet ind i denne Verden og bringer Sejr over Synd og Død til enhver, som tager imod det. I disse faa Ord er alt sagt. Her er der sandelig ikke Tale om en Jul, der kun er som en Paranthes, men ligesom den allerførste Jul blev en Dør indtil et Menneskeliv, der i Herlighed ingen Lige kender, saadan bliver ogsaa nu en ret kristen Jul som en Dør ind til en ny Verden, der aabner sig for den, der tror, en ny Virkelighed, der altid er os lige nær baade Hellig og Søgn, fordi vi bærer den inden i os selv. Den Smukke lille Legende om Livets Træ slaar ikke til. Den peger vemodigt tilbage mod noget svundet, men Julens Budskab er langt rigere. Det forkynder, at Livets Træ paany er plantet her i denne Verden. „Menneskefaldet til Frelse vendt, Menneskets Adel paany erkendt", saadan synger vi derom. Ud af den spæde Begyndelse Julenat voksede hele det kristne Evangelium, Opstandelsens, Himmelfartens og Pinsens Evangelium.

Ja, saadan har det sig med den kristne Jul. Det, den rummer, kan godt taale at ses med Hverdagens nøgterne Øjne. Den er ikke en Skygge af noget, der svinder, men det første Skær af en endnu større Herlighed, der aabner sig for os. Gud hjælpe os til, at den Jul, vi nu skal til at fejre, for mange maa blive en Dør ind til hans Budskabs hele Rigdom.

K. C. Holm.

En vanskelig Handel

Af Redaktør C. BRUNSGAARD

LAJ I KLITGAARDEN var egentlig Godsejer. Hans Areal var stort nok til, at han kunde føre denne Titel. Han vidste næppe selv helt nøjagtigt, om hans Domæne omfattede 300 eller 400 Tdr. Land.

Men ingen kunde af den Grund se nogen Storhed ved Laj. Han gik i slidte Vadmelsbukser og sagde æ til sig selv. Han var lige saa jævn og stilfærdig en Mand som thylandske Bønder i Almindelighed.

Naa, det med Godset var ogsaa kun noget, vi drillede Laj med — for saa vidt som en Fyr af hans sindige Temperament overhovedet kunde lade sig drille. Det allermeste af de mange Tønder Land var nemlig Sand. Laj regerede over en næsten endeløs Ørken af Klitter, vældige Sandbjerge, der kun var bevokset med Marehalm og Lyngduske. Her kunde paa Hundrede Tønder Land være smaat nok med Rationer til en Snes nøjsomme Klitfaar.

Tilmed laa Lajs Gods langt borte fra Alfarvej. Det hændte vist næppe en Gang om Maaneden, at han saa fremmede Mennesker inden for sin Synskreds, og det var ikke hvert Aar, han naaede ud til den yderste Ende af sin Klitbjergrække. Hvad var der ogsaa at komme efter? Ensomhed, Havgus, Sand og Marehalm havde han nok af hjemme ved Gaarden, det behøvede han ikke at fare langvejs efter.

For Resten vidste hverken han selv eller hans Naboer nogen rigtig Rede paa, hvor Markskellene i Klitten gik. Men det kunde ogsaa være det samme, for der var mere end Sand nok til dem alle.

Det hændte, at min Vej førte mig ud paa de Kanter, hvor Laj boede, og saaledes kom jeg under Vejr med, at Laj havde solgt en Klitgrund i den yderste Ødemark til nogle Københavnere for en rent eventyrlig Pris.

Laj gik sandelig ikke selv og pralede af den Bedrift — nej, om han gjorde. Han sagde ikke noget. Det var ad Omveje, jeg fik fat i en Ende af Historien.

Det drejede sig om nogle store Klitter ved den øde Kyst, en halv Mil fra Menneskeboliger og fra nogen banet Vej. Laj havde faaet godt et Par Tusinde Kroner for Sandbjergene, skønt ingen her paa Egnen vilde have risikeret at byde ham 50 Kr. Hvordan var da det gaaet til?

En Ting vidste jeg ganske bestemt: Det var ikke ved Snakketøjets Hjælp, Laj havde faaet den Handel trukket i Land. Laj var bedre til at holde Mund end til at snakke.

„Ja, de wa jo nøj en wanskelig Handel", sagde Laj ganske stilfærdigt, da jeg ved et Aftensbesøg bragte Sagen paa Bane. „De wa nøj wanskelig, men to vi fik da handelt".

„Det vil jeg godt tro, bitte Laj; men hvordan mon du fik den Mulepose skaaret til?"

Laj stoppede Træpiben, tændte og bakkede sindigt og eftertænksomt en Stund, inden han fik startet Historien.

„Aah, to de her to Kjøwenhavnere di bowed jo her hen' o æ Krower. Der plejer di aa hold Sommerferi', og de wa saa møj et Par flinke Folk. Æ Kuen wa hiel tossi etter aa faa Hold i en Støkk a æ Klitter herud', aa hun husiered nok swær mæ æ

Mand om, te han sku kyeb en Grund te en Sommerhus. De ku jo osse wær raaer nok mæ saaen en bette Hyssel we æ Haw, ja saamænd!"

„Bød du dem saa an paa dine Klitter?"

„Nej, nej, de gjor' æ slet it — saaen sku der it begyndes. Nej, de wa nøj wanskelig mæ den Handel. Æ Krowwemand fortold dem jo, te di her stue Klitbakker, som Klitter, aa de tow wal saaen en Times Ti aa kom derhen. Da wa æ Kjøwenhavnere osse saa smaat ve aa vær trætt', ku æ godt mærk'".

„Hvad forlangte du saa for Sanddyngerne?"

„Æ forlaanged skam ingen Ting — nej, nej, de sku æ sandelig nok la wær mæj. De wa møj mier wanskelig. Nej, æ gik jo

Fruen wa bløwwen saa forlibt i, de wa min', aa saa en Daae kam der jo Buj etter mæ".

„Lavede i saa Handelen paa Kroen?"

„Nej, nej, de wa møj mier wanskelig. Æ sku jo si aa haa en orntlig Pris fu æ Sager. Di her Kjøwenhavnere di haaj jo Pængg, di haaj manne Pængg, aa der sku jo Forstand aa Kondevitter tel. Saaen en Handel maatt' skam it jawes igjemmel".

„Naa, hvad sagde du da til dem, Laj?"

„Ja, to æ saae jo, te di sku da en Tur ud aa si o æ Sager. Di sku da it kyeb mi Jowr ubesit. Saa storked vi aae ud i æ aa spekuliered o, hudan æ sku fo æ Kjøwenhavnere te aa bye, aa vi bløw jo we mæ at sjosk rundt i æ Klitter. Di sku jo ha æ hiele Areal aa si mæ Herligheder aa Rettigheder, som der staar i æ Skjøder".

„Sagde Københavnerne saa noget?"

„Ja, æ Kuen hun spuer en Gaang imell', hu møj æ sku ha for æ Grund. Æ swaaer jo hver Gaang, te de wa skam it saa lieg en Saag aa forlaang'. De wa jo Arealer, æ haaj faat mæ æ Goer — æ haaj arred de hiele etter mi Forælder, aa di maat jo forstaa, te æ holdt grumme møj a di her Klitter. Æ Grund haaj jo heller aldrig

wæt i Handel, saa der wa it sat nøj Pris o'en. Æ fæk jo it saa møj ud a æ Jowr, saaen som den nu laa, de vild æ godt indrømm', men to de ku jo forander sæ, jo, de kund — de ku snaar forander sæ".

„Hvor længe stod den Komedie paa, Laj?"

„Aah, to der gik wal nok hen ve en Par Timer, mens vi saaen gik aa dasked rundt, men endelig bløw Mutter da osse saa træt, te hun wa tjenle. Hun begynd' aa bye. Men som sagt — de wa nøj wanskelig aa kom saa laant".

„Hvad bød hun saa?"

„Ja, to hun saae jo, hwans a vild sej te 2000 Kr.".

„Kunde du lade være at grine, Laj?"

„Ja, jo — ja, sandelig ku æ de. De wa jo en alvorlig Saag, aa jen haa da osse Aandsnærværels'. Æ saae, om hun it tøt, te de wa nøj lidt. Saa gik vi en bette Støkk' længer, aa hun bløw ved aa klemm' poe, aa Enden bløw saa, te æ sku ha 2200 Kr. kontant".

„Skulde du saa give Lidkøb?"

„Nej, nej, de gjor' æ Kjøwenhavnere. De wa uhyre flinke Folk, aa vi fek en Par Flasker Portvin o æ Bowr henn i æ Krower. Men for Rejsten saa ku di ingen Ting drikk', saa æ maat' siel hæld' de mjest aa æ Portvin nie. Æ fæk da osse en hiel bette Stjern o, aa æ tør nok sejj', te æ gik nøj let hjemetter".

Laj griner som en revnet Maksimalsko.

„Ha ha,", siger han saa — „ja, aa saa ska do lieg høer. Den Gaang æ saa kam hjem, saa spuer den gammel — mi Faaer — jo te æ Handel, aa da han høer æ Resultat, saa sprutted' han: „Din tovle Knæjt! Do haa da handelt mæ Folk, der enten er tossi heller osse haa di ingen Pængg!"

Men æ Pængg kam godt nok, osse omgaaende, fu de wa flinke Folk aa reelle Folk, æ handelt mæj. De wa saamænd slet it saa ringg' en Handel, men den wa jo nøj wanskelig.

Vi fik et Par Flasker Portvin o æ Bowr henn i æ Krow.

Min Barndomsby –

JEG LÆNGES saa tit mod min Barndomsby
— mod Fjordbyen Thisted — deroppe i Thy.
Og Minderne kommer.
Jeg husker dens Gader, hver eneste een,
med ældgamle Huse og toppede Sten.
Ved Vinter og Sommer.

Jeg ser den gamle, grumsede Bæk,
hvorover var Egetræsplanker som Dæk,
der knirked' af Ælde.
Og Brogades stolte Kastanietræ'r,
som nye Tider var til Besvær
— saa lod man dem fælde.

Jeg husker et Gadebilled' fra før:
Naar Avlsbruger Agerholms brogede Køer
lod falde en „Kage".
De samme Køer fik flydende Kost
fra Hjultorvs rustne, ranglede Post
i solvarme Dage.

Jeg fulgte paa Havnen Losningens Gang,
naar Sække og Kasser til Kajen man svang,
mens Mændene svedte.
Og Pæreskipperens Udbud af Frugt,
der blandet med Tjære og Saltvandslugt
os Glæder beredte.

Jeg ro'de paa Fjorden — jeg boltred' mig kaad
i „Snorren Jakobsens" grønmalte Baad
blandt Sildenes Stimer.
Paa Hyttefade i Havnen jeg sprang
og leged' paa Stranden med Musling og Tang
i sorgløse Timer.

Her blev mig givet til Vandring en Stav,
— her blev fortalt mig om Jordlivets Krav
og farlige Strømme.
Her har jeg fejret saa mangen en Jul,
smilt for Alverden — og sukket i Skjul
og drømt mine Drømme.

Der fandtes Idyl i min Barndomsby.
— Idyl er forældet — Tendensen er ny;
det Fremtiden byder.
De skramlende Vogne for Biler gav Plads.
— Forretningsfacader af Messing og Glas
nu Øjnene fryder.

Som Træernes Blade maa visne og dø,
og Isen maa smelte for Vaarbrud og Tø,
maa Fortid fordrives.
Som Slægter følger i Slægters Spor,
skal Vejen banes for alt, hvad der gror,
hvis Byen skal trives.

Naar Byen jeg gæster, jeg ser mig omkring
— forsøger at øjne en minderig Ting,
der Barndommen gælder.
— Jeg standser ved Kirken — og jeg er paany
et Barn af det ældgamle, herlige Thy.
— Og Minderne vælder.

Annars Pedersen.

MOSEHANS

Af Førstelærer Larsen, Hørdum.

DET VAR I 1658. Svenskerkongen Karl Gustavs Hære huserede fælt i Jylland, og da Thybobønderne gjorde et tappert Forsøg paa at standse hans Soldater ved Agger, led de et frygteligt Nederlag, og hele Thy blev oversvømmet af de vilde Horder, der plyndrede og spredte Rædsel, hvorhen de kom.

I de Dage boede der i Villerslev Mose en ung Mand, der blev kaldet Mosehans. Han havde arvet Stedet efter sine Forældre, der begge var døde. Mosehans var en kæmpestærk Karl, men han havde aldrig blandet sig med Egnens Befolkning og blev af alle betragtet som en Særling. Folk var nærmest bange for ham og undgik ham som han dem. Men saa skete det, at den rige Gaardmand Hans Thøgersens Datter en mørk Aften blev overfaldet af en af de mange løse Eksistenser, som de store Krige havde skabt rundt om i Europa. I sidste Øjeblik hørte Mosehans hendes Raab om Hjælp og ilede til. Banditten trak saa sin Pistol og fyrede mod Mosehans, men denne slog Vaabnet til Side og blev kun truffet af et Strejfskud i Skulderen, og i en Haandevending gjorde Hans kort Proces med Voldsmanden og smed ham ud i den dybe Villerslev Mose, hvis Hængedynd hurtigt lukkede sig over ham.

Karen Thøgersen var imedens faldet i Afmagt, og saa tog Hans hende i sine stærke Arme og bar hende hjem. Fra den Dag færdedes Karen ofte i Nærheden af Mosehans' Hus, og Folk fortalte, at de havde set dem sammen. Dette kom Hans Thøgersen for Øre, og han tog Karen kraftigt i Skole. For det første var den Stodder ikke et Parti for Byens rigeste Pige, og desuden vidste hun, at hun forlængst var bestemt for Jens Sønderby, en halvgammel, velhavende Gaardmand i Byen.

Karen kunde ikke fordrage Sønderby, der var en lille sortsmudset Fyr med forslagne Øjne. Han havde tjent de fleste af sine mange Penge som Bissekræmmer sønderpaa, og man sagde, at det ikke altid var lige hæderlige Handeler, han havde gjort.

Saa kom der Meddelelse om, at Villerslev skulde have indkvarteret 12 svenske Krigsmænd. Det vakte Forfærdelse over hele Byen, da man vidste, hvorledes de huserede, hvor de kom hen. Der blev derfor stor Glæde i Byen, da Mosehans tilbød Bymændene, at han alene vilde indkvartere alle 12, naar blot Gaardmændene vilde sende tilstrækkeligt Mad og navnlig med Brændevin hen til ham. Tilbudet blev modtaget. Og da Svenskerne ankom ud paa Eftermiddagen, gik Mosehans dem i Møde og bød dem hjertelig velkommen til Byen. De skulde faa alt, hvad Hjertet begærede hos ham. Saadanne farende Krigere kunde nok trænge til lidt god Behandling. En saadan Modtagelse var Krigsfolkene ikke vant til, og de tog mægtigt til sig af Saltmadsfoderet og især af Brændevinen, som Mosehans flittigt selv gik rundt og skænkede i Bægrene. Trods stor Træning sank den ene efter den anden af Svenskerne

under Bordet, og Hans bar dem ud i Laden, hvor snart alle 12 laa døddrukne paa Rad. Mosehans havde om Formiddagen savet de Stolper over, hvortil Væggene var klinede, og nu gik Mosehans ud og satte sin brede Ryg imod Væggene, der med et Brag faldt knusende ned over de drukne Soldater.

Faa Dage efter drog Svenskerne bort fra Thy, og man fik ikke den Gang opspurgt, hvad der var blevet af den lille Trup Soldater.

Mosehans var nu blevet Byens Helt, og han steg endnu højere i Karens Øjne, og selv Hans Thøgersen saa med venligere Øjne paa Mosehans; men sit Ord til Jens Sønderby vilde han ikke bryde, saa det var strenge Dage for Karen.

Allerede samme Efteraar begyndte Karl Gustav paany Krig med Danmark, og hans vilde Horder oversvømmede paany Landet.

Jens Sønderby gjorde sig et Ærinde til det nærmeste Svenskekvarter, og her fortalte han, hvorledes 12 Svenskere var kommet af Dage under sidste Felttog. Havde ikke et Par drukne Svenskere røbet det i Oddesund Kro, var Mosehans maaske blevet overrasket og taget, men en ung Karl fra Villerslev var tilfældigt til Stede og listede sig ud og red saa hurtigt han kunde hjem og advarede Mosehans og spredte Nyheden om Jens Sønderbys Forræderi i Byen. Det vakte stærk Harme, men af Frygt for Svenskerne, som allerede var Herre paa Egnen, turde man ikke belønne ham efter Fortjeneste. Hans Thøgersen slog omgaaende Haanden af Sønderby, der svor dyr Hævn.

Hans tog hende i sine stærke Arme og bar hende hjem.

Dagen efter blev Byen besat af Fjenden, der af Sønderby hurtigt blev sat ind i, hvor der var noget at hole. Han skaanede dog til Dels Hans Thøgersen, da han endnu haabede, at han skulde faa Karen og dermed ogsaa Thøgersens velbeslaaede Pengekasse.

Næste Dag blev en svensk Underofficer sendt ud for at hente Hans i Mosen. Mosehans var parat. Han gik netop ude og rensede en Grøft et Stykke fra Hjemmet.

„Ved du, hvor Mosehans bor, Bonde?“ spurgte Svenskeren.

Mosehans stillede sig taabelig an og sagde, at det vidste han nok, han skulde gerne vise ham Huset, men hvad vilde Krigsmanden dér, for Mosehans ejede ikke en Daler paa Kistebunden.

„Nej, men den Slyngel har taget Livet af 12 brave Krigsmænd, og han skal dingle i Galgen“.

„Ja, men hvor tør du alene vove dig ud til ham. Han skal være stærk som en Bjørn“, sagde Hans.

„Saa“, svarede Svenskeren foragtelig, „tror du, saadan en Bondetamp kan stille noget op mod en svensk Kriger, og desuden har jeg denne“. Han holdt dermed sin Karabin frem for Hans.

„Hvad er det for èn“, spurgte Hans faaret. „Hvordan virker den“.

Svenskeren viste naadigt og overlegent

den dumme Danske Karabinen og dens Indretning.

„Kan den lille Flintesten virkelig gøre alt det?“ spurgte Hans, og tog om den Flintesten, der brugtes til at slaa Gnister til Krudtet med.

„Ja, naturligvis, men lad os nu komme af Sted“.

I det samme rev Mosehans Stenen ud af Flintebøssen og sprang tilbage og langede den forfærdede Soldat et frygteligt Slag med sin Skovl over Armen, saa den knækkede.

„Jeg er Mosehans“, raabte han, „sig til dine Overordnede, at en anden Gang, naar de skal sende Folk ud efter Mosehans, skal det ikke være Fæhoveder som du!“

Saa gik Mosehans hjem og tog sine faa Ejendele med sig og brændte Huset af. Den Fornøjelse skulde Svenskerne dog ikke have.

Og nu førte han en Fredløs' Tilværelse, saa længe Krigen stod paa.

Svenskerne satte en stor Pris paa hans Hoved, men ingen vilde tjene den uden Jens Sønderby, og han turde ikke, for en mørk Aften trængte Mosehans ind i hans Sovekammer og stoppede en Klud i hans Mund, saa han ikke kunde skrige, og saa bar han ham ud i Villerslev Mose, hvor han selv kendte hver Sti og Tue, men hvor det var livsfarligt for alle andre at færdes i Mørke. Her satte han ham fra sig paa en lille Tue med bagbundne Hænder og Knebel for Munden og fortalte ham, at næste Gang han forraadte nogle af hans Bysbørn til Svenskerne, vilde han hænge en Sten om hans Hals og kaste ham ud i et af de dybe Tørvehuller.

Jens Sønderby var kun i Natdragt, og det var en koldt Efteraarsnat. Det blev en drøj Nat for Forræderen. Først svor han dyre Eder om Hævn, men ud paa Natten blev han mere myg og lovede sig selv, at han vilde passe sig selv Resten af Krigen, hvis han slap levende fra dette Eventyr.

Da det blev lyst, begyndte han varsomt at soppe i Land. Det gik ikke altid lige godt. Flere Gange sank han eller faldt i Mudderet, og han saa frygtelig ud, da han tilsølet i sin luftige Dragt ilede hjem. Flere havde set ham, og hans Nederlag vakte stor Fryd i Byen. Jens Sønderby laa syg i flere Uger efter denne Hændelse, og han turde ikke vove sig ud om Natten mere, og desuden anskaffede han sig et Par store Vagthunde, der laa i hans Sovekammer.

Mosehans gjorde Svenskerne megen Fortræd; ikke sjældent forsvandt enlige Vagtposter sporløst, og engang var to Svenskere paa egen Haand paa Plyndringstogt paa en Udflyttergaard. Den ene havde netop sat Pistolen for Panden af Manden, medens den anden havde anbragt en primitiv Tommelskrue paa Konens Tommelfinger for at faa dem til at rykke ud med, hvor de havde deres Sølvsager. Det var et Par skikkelige gamle Mennesker, der havde slidt haardt i det og havde samlet lidt fra til deres gamle Dage. De havde alle Dage været gode ved Mosehans lige fra hans Drengeaar, og i hans Fredløshed havde han ofte Tilhold her.

Med et blev Døren til Stuen revet op, og ind sprang Mosehans fuld af Harme over Voldsdaaden mod hans Velgørere. Før Svenskeren kunde faa brugt sin Pistol, fik han et Slag af en tung Egekæp over Armen, saa den faldt kraftesløs ned.

Rasende sprang begge Svenskere ind paa ham, men den første greb han i Siderne og løftede ham op som et Barn og kastede ham voldsomt mod det store Egetræsskab, saa han livløs faldt til Jorden.

Men den anden Svensker var en haard Negl. Han var trænet i mange Aars Slagsmaal og kendte alle Kneb. Hverken Hans eller Svenskeren kunde komme til at bruge Vaaben. Det blev Brydekamp paa Livet løs. Længe syntes Udgangen uvis, Dog, Svenskeren blev stakaandet, og hans Tag

blev svagere. Til sidst slap han sit Livtag og greb fortvivlet til Bæltet efter en Kniv, men den havde han trukket op og brugt, da han lavede Tommelskruen til Konen. I sidste Raseri forsøgte han at bore sine Negle ind i Ansigtet paa Hans, men Kraften var gaaet af ham. Hans klemte til af sin yderste Kraft, saa Senerne stod frem paa Armene som tykke Strenge. Der lød en uhyggelig Knasen fra Soldatens Brystkasse, et vildt Skrig, og saa hang han slapt ned. Hans slap ham. Svenskeren sank om paa Gulvet med knust Brystkasse og en Blodstrøm ud af Halsen.

Hans bar de to døde Svenskere ud og gravede dem dybt ned i Møddingen. Først efter Krigens Slutning fik andre at vide om Kampen.

Man har paa Dansk et gammelt Ord: Hver Djævel har sin Tid. Saa ogsaa her. Til sidst bukkede selv Kong Gustavs sejrsvante Soldater under for de mange Fjender, han efterhaanden havde skabt sig. Han maatte rømme Danmark, og man sagde, at han døde af Ærgrelse over sit Nederlag.

Oppe i Villerslev aandede man lettet, da de sidste Svenskere var jaget paa Porten. Men nu begyndte man ogsaa at gøre op med Forræderen. Ingen vilde hilse paa ham, selv Børnene spyttede efter ham paa Gaden.

Og en skønne Dag blev det ham for broget, han solgte Ejendommen for en Slik til èn af Bymændene og drog sønderpaa. Ingen savnede ham; men hans Forrædergerning blev mindet i mange Generationer.

Mosehans blev gift med Karen, da Hans Thøgersen naturligvis ikke følte sig bundet af et Ord til en Mand, der havde forraadt sine egne Landsmænd.

Efter Sigende skal hans og Karens Efterkommere findes endnu paa Egnen.

Jens Sønderby var kun i Natdragt, og det var en kold Efteraarsnat.

Æ NARRE

Af HANS BAKGAARD

Vo Nabo Povl haaj en Hejst,
der knap ku rees sæ sjel,
men Povl saae, de var den bejst,
der i æ Land var tel,
for den haaj Kjæmpekræfter.

En ajen Mjenning haaj Andrees,
jen af hans Nabomænd,
der haaj en Kræk, der var haltres
aa ejed et en Tænd,
en gammel krebel Russer.

A alle Hejst i Danmarks Land
var hans den røe den bejst,
Andrees saae, te ingen Mand
haaj Maaeg te saaen en Hejst,
mued den var Povls en Rallik.

De høer han, Povl, en Avtenstaaen,
aa han ga haste Svar,
han rober te Andrees mæ Haan:
Træk ud di Kræk, din Nar,
saa hinter æ mi ejen!

Andrees robt op: Go hjem aa hint
di gammel mavver Hejst,
men skynd dæ, læed go gesvindt,
saa sier vi, hvis er bejst!
Te de var Povl villig.

Saa steller ve Andreeses Daer
da Povl mæ hans Hejst,
hans Hundd var mej aa al hans Baer,
der bløv en Styer aa Fejst.
No sku æ Krækker prøvves.

Te begge Ender aa en Tovv
de spænd no hver en Kræk
aa svang æ Pieskk, mens di robt hovv,
no sku æ Kuller træk
aa vies djæ Kæmpekræfter.

Naar æ no skildrer for jer hæer,
hva æ jo sjel haar sit,
saa kaed mulivis jo væer,
I sejer, de paser et;
men de er et Histori.

Andreeses Hesjst gik po si Røv,
aa Povls gik po si Hue.
Andrees var gal — han fuer aa fløv,
aa Povl var lont fræ gue.
Saaen gik der novr Minutter.

Saa rammer Povl Andreeses Kræk,
han slov valsajtens fejl,
men de besvaaer Andrees mæ Ræk,
der sak som novver Plejl,
der havnt paa Povls den brovven.

Saa ska æ lov, der føst bløv Fejst,
aa de, saa de foslov,
se, Povls Baer vil hjælp djæ Hejst,
saa di greb i æ Tovv,
de var jo hele tretten.

Den røe af Povls kam haste op,,
de orrent di tretten Baer,
den hjunted aae i hal Galop
imued djæ Hus te naer,
mens Dreeses Hejst kør bavlæns.

Andrees skjældt ud, hur var han bleg,
aa saa fald han i Koldd,
hans Been bløv snær, han robt aa skreg
aa hvæst, te di sku holdd,
men ingen høer hans Roben.

Aa no begynd æ Hundd aa glamm,
der var en Skroel aa Fejst,
de tretten Baer skrej aj æ Damm
mæ Drees aa hans Hejst,
det gik som Lyssen aa Tvorren.

Men no bløv Povl ellovle ræj,
han tøt, de gik for vidt,
han robt aa skreg aa tov po Vej:
Nej, Baer, hold no lidt!
Men alt var no fogjæves.

Andrees mot i æ Damm mæ Knald,
det ga en vældig Plask,
da han aa Hejst de tov æ Fald,
hans Krækk den fæk en Dask
a jen a Povls Baer.

Andreeses Kuen kam ud aa skreg:
Vil I ha drovnt Andrees!
I moge Unger sku ha Sleg,
her steller I en Snes
aa laver saaen Balade!

Andreeses Kuen fik bjerre æ Mand,
han reest a Gall aa Skræk,
men han mott atter i æ Vand
mæ hin aa bjerre æ Kræk.
Saaen end te sist æ Cirkus.

„Klitrosen"

Af A. Nielsen Strande

HUSMODEREN ude paa den gamle Havgaard var stolt og hovmodig, hvilket ikke kunde siges om Manden, der til enhver Tid følte sig godt tilfreds mellem Klittens Fiskere.

Husmoderen, An', saa disse Havets Arbejdere over Hovedet, og hun var næsten ved at gaa fra Snøvsen, da deres eneste Barn, Sønnen Ole, drog bort fra Havgaarden ud til den gamle Baadfører og Fisker, Kræn Hav ude i Klitterne. Ole vilde være Fisker og gik ind i Kræn Havs Baadelag.

Det var de gamle fladbundede Baade, der da brugtes. Men Tiden bragte større Fartøjer med Motor i, og Ole blev ved med Kræn Hav, der var af den gamle Skole, saa længe, til han indvilligede i, at de fik en Motorbaad. Oles Fader, Anders Havgaard, satte Pengene i den, men An' strittede imod, og det blev Kræn Hav og Ole, der fik den første Motorbaad til Klitten.

I Foraarets første Maaned, da Viben skreg over de nøgne Marker, og Solen glitrede i Marehalmen, kom Kræn Havs nye Motorbaad til Vigsø Klit. Det var noget af en Begivenhed, og Klittens Folk, ja, selv den stolte Havgaardsmadam, An', og Marie og Anders gik mod Havet for at se den nye Baad. De ældre Fiskere skulede til den, de havde ikke megen Fidus til at gaa ud paa Havet med en saadan Maskine om Bord.

„Hvordan vil Du klare den, Kræn, naar Du ligger ude paa Havet, og Maskinen gaar i Staa og vil ikke mere?"

Inderst inde havde Kræn Hav de samme Tanker og svarede:

„Det maa Ole klare; jeg har ingen Forstand paa det. Men vi har da Aarerne", vedblev han „og med dem har vi altid klaret os over Revlen, ogsaa naar æ Hav var uen og vendte det hvide ud af Øjnene".

„Ja, men naar Maskinen ikke vil arbejde, saa er den som et Stykke Bly i Baaden, og med Aarerne vil I ikke magte at drive den frem."

„Nej, saa gaar de til Bunds vestude", sukkede An', „og forsvinder sporløst. Det maa Du være forberedt paa, bitte Ole. — Da er ikke alene de Penge borte, kastet lige ud ad Vinduet, men Ole driver om i

Havet, og kan hænde, vi faar ham at se som et mishandlet Lig, hvis Øjne er hugget ud af Maagerne, og maaske driver han aldrig ind paa Kysten."

„Du ser altid sort paa det", svarede Anders, „og dog er det saaledes, at vi nok skal komme paa det Sted, hvor Døden finder os. Skal Ole blive derude, hvor Himmel og Hav gaar i et, saa vilde det ogsaa ske, om han sad som Ejer af Havgaarden. Dette er nu min Tro."

Stine, der ogsaa var rokket med til Stranden, svarede:

„Ja, det passer, Anders! Det har vi set saa ofte. Saaledes gik det med Familien fra en gammel Klitgaard herude. Ja, den er nu ikke mere, den er slugt af Havet, og Slægten er ogsaa gaaet heden. Familien druknede saamænd paa Fjorden en Vinternat, saa nær som et lille Barn, en Dreng, der laa hjemme i Vuggen. Men da han blev 19 Aar gammel, druknede han i Havet. Hvor vi skal dø, An', der dør vi! Det er Skæbnens Vej, som vi ikke kan dreje af fra, hvad enten vi bor i Havgaarden eller i en Hytte inde mellem Klitterne."

Ole var stærkt optaget af det nye Fartøj, der for Motorens Tøffen kunde gaa langt mod Vest ud paa de store Havdybder, selv i den haarde Vinter, naar Fiskestimerne stod derude.

„Det bliver nu mig, Marie, der maa føre Baaden og passe Maskinen; Kræn Hav er for gammel, Tiden løber fra ham; men alligevel, Havet kender han som faa. Han har de mange Aars Erfaring bag sig, som jeg maa drage Nytte af i kritiske Øjeblikke. Naar vi nu gaar mod Vest, da vil jeg altid have i Tankerne, at Du gaar hjemme ved de Gamle."

Ole fra Havgaarden saa sig allerede borte fra det fattige Fiskerleje — paa Vej mod fremmede Havne.

„Klitrosen" døbte Ole den nye Baad, og hele Sommeren stod Ole og Kræn Hav ud og ind fra Vigsø Klit. Efteraaret kom med de haarde Storme, der om Vinteren afløstes af en bidende Frost. Da vendte Fisken Næsen mod Vest; men Ole og Kræn Hav standsede derfor ikke Arbejdet. For Maskinens Stempelslag kløvede „Klitrosen" Bølgerne trods Frost og Kulde. Frosten bandt Jorden, og Sneen dækkede Klitterne, da de ind mod Jul gik mod Vest. Isflager drev ude i Havet, pisket mod Vest af en haard Østenstorm. — „Klitrosen" laa derude og arbejdede haardt i den høje Sø, medens en Snestorm i al sin Vildskab jog hen over Havet. Af og til slog Bølgerne ind over Baaden, fejede hen over Dækket, der i den bidende Frost blev som en Isflade. „Klitrosen" kom til at se ud som et Isbjerg, der drev rundt.

I det haarde Vejr standsede Motoren. Ole arbejdede med den, men Drivkraften vilde ikke fungere. Østorkanen drev „Klitrosen" vestover.

„Vi maa bruge Aarerne", sagde Kræn Hav. Men det viste sig umuligt at ro Baaden op mod Stormen. Nej, den var for tung nu, som Kræn ofte havde tænkt. „Klitrosen" laa som en død Klump ude i Nordsøen og drev mod Vest i det aabne Hav.

„Vi er mulig ude paa den sidste Rejse, Ole", sagde Kræn Hav. „Klitrosen" vil synke, den holder sig ikke flydende, til vi naar over paa den anden Side."

Ogsaa over Vigsø Klitter rasede den voldsomme Østenstorm med Sne, og „Klitrosen" viste sig ikke under Kysten. I det haarde Vejr stod Klittens Folk paa Stranden og spejdede mod Vest, men det var, som saa de ind i en Ovn.

„Det er Sangen fra Havet, der trækker op", sagde An' fra Havgaarden, der stod ved Maries Side. Hun vred krampagtig sine Hænder. „De bliver derude, Anders,

som jeg saa ofte har sagt, men som Du ikke vilde lytte til."

„Lørdags blie gier Ugens svie", sagde Kjæsten, „men derfor skal vi ikke opgive Haabet. At Ole og Fader skulde være ude for den sidste Rejse, kan jeg ikke tro. At de er langt mod Vest, des bedre; thi de er da inde i Skibsruterne, og det skulde være mærkeligt, om de ikke skulde blive reddet af et forbisejlende Skib. Der kan gaa Dage og Uger, og der kan saa komme Bud, at de er landsat i en eller anden Havn."

„Ja, eller ogsaa at Havet er tavs for evig om deres Skæbne", sagde An'.

„Da, Anders, maa vi ligesom Stine bære Sorgen, til vi puttes under Mulde, ja, endnu større og haardere Sorg; thi hun fandt dog sin Mands Grav, men vi vil aldrig findes Oles. Ensomt vil vi blive kørt fra Havgaarden til vort sidste Hvilested; vort eneste Barn, Ole, kan ikke følge os. Havet tog ham, og ensom vil Havgaarden staa tilbage. Skyggerne fra Havet vil hvile tungt over denne Jord, hvor vi har lagt vort Arbejde, dette Arbejde, som jeg vilde, Ole skulde have fortsat ved Maries Side — den Gerning, der tilfaldt ham efter os. Men Du lod ham gaa bort, Anders, og han fandt Døden."

„Ogsaa derude, hvor de nu er, bitte An'," faldt Kjæsten ind, „kan ham herovenover tage Fader og Ole i sin Varetægt. Ikke en Spurv falder til Jorden uden hans Vilje. Naar vi staar magtesløs, An', da stiller han Storm og Hav, er Herre over Liv og Død". Hun saa tvært paa An', thi den Tale om Død og Undergang irriterede Kjæsten.

Ude mod Vest drev „Klitrosen" paa tredie Døgn. Den sank dybere og dybere, som Timerne gik; den drev nu i Tusvand med snart sagt Lønningen ovenfor. Kræn Hav var den gamle Ulk, der forberedte Ole og de andre paa, at de maatte gøre op med Verden.

„Søens Folk," sagde han, „maa altid arbejde med dette for Øje, at de før eller senere kan blive indhentet af Skæbnen, at Havet lukker sig over dem. Men en Trøst er det for ung som for gammel, at Gud finder vor Sjæl alligevel. I dette Haab kan vi gaa ned med „Klitrosen"."

Da Solen den fjerde Dags Morgen stod op over Nordsøen, var det ligesom den splittede Snestormens Fnugtaage over Havet. Dette havde til Følge, at en engelsk Fiskedamper observerede Isbjerget, der drev forude. De engelske Fiskere fik fat paa Kikkerten, og de kunde nu se, at Isbjerget var en Baad, der drev mod Vest. De satte Dampen op og satte Kursen mod den. De naaede snart „Klitrosen", og i et Øjeblik var Mandskabet hevet om Bord i Damperen. Det var ogsaa i den sidste Time; thi et Kvarter efter sank „Klitrosen" i Havet. Fiskerne fra Vigsø Klit stod paa Damperens Dæk og saa Bølgerne lukke sig over

deres nye Motorbaad.

Kræn Hav var den haardest medtagne af „Klitrosen"s Besætning, ikke saadan, at han var syg,; men Benene var saa forfrosne, at han ikke kunde støtte paa dem. Det haarde Liv gennem mange Aar paa Havet havde hærdet ham, og dette i Forbindelse med et Jernhelbred gjorde, at han ogsaa havde kunnet udstaa denne frygtelige Tur. Om Bord paa det engelske Fiskeskib kom de jydske Fiskere saa nogenlunde til Hægterne; men de maatte blive der i flere Døgn, thi Englænderne vilde ikke løbe i Havn, før de havde faaet Last.

For Kræn blev det nogle lange Dage, og han talte med Ole om, at hjemme var Haabet sikkert opgivet om, at de nogensinde vendte tilbage. Ole derimod studerede det Fiskeri, som Englænderne drev, og saa godt det lod sig gøre, satte han sig ind i Trawlfiskeriet. Dette var alligevel noget helt andet end det, som blev drevet ud fra Vigsø Strand.

Som Dagene gik, og der intet hørtes fra „Klitrosen", blev An' i Havgaarden mere og mere mørk i Sind. Hun snærrede ad Anders naar han kom hjem efter at have været ved Havet for at spejde efter den savnede Baad.

„Nej, Anders, Ole kommer ikke mere. En Dag vil Du ude paa Stranden mellem Skumflagerne finde Stumperne af „Klitrosen". For mig er den lange Ventetid da gaaet i stum Fortvivlelse. Da er det sidste Haab bristet. Ogsaa for dig, Anders, og for Marie."

„Du spaar, men en anden raa'er, kunde Anders da sige, og han saa ligesom trøstende hen paa Marie. Hans rolige Sind, dette, at man maatte finde sig i Skæbnen, som den formede sig, gav Marie nyt Haab. Kjæsten ude fra Klithytten havde fra Barn af set saa meget derude ved Kysten, set saa mange staaende paa Springet over i Evigheden ude paa Revlen, og dog fik Havet ikke Lov til at beholde dem. I sidste Øjeblik var Vejen blevet jævnet gennem Skum og Braad, og ligesom en usynlig Haand havde ført dem frelst ind til Kysten.

„Denne usynlige Haand strækkes ogsaa frem ude paa det aabne Hav, An'," sagde Kjæsten, da hun kom til Havgaarden, „og vi maa tro, at den har ført en Redningsmand frem til Fader og Ole, da de drev derude paa „Klitrosen".

„Ak, nej, Kjæsten," sukkede An', „Ole har fundet Døden derude paa den Vej, han ikke skulde have slaaet ind paa, ved den Gerning og under det Arbejde, han ikke var kaldet til."

Efter flere Dages Fiskeri fik det engelske Fiskeskib Last og stod mod Hjemlandets Havn. — Kræn Hav og Ole stod paa fremmed Kyst. Ogsaa da kunde Telegrafen bringe Bud fra Land til Land, og en tidlig Vintermorgen meldtes der til Havgaarden og Klithytten, at Kræn Hav og Ole var reddet, men „Klitrosen" sunket.

„Ja, vi føres frem ad mange Veje", sagde Anders, „og omend de kan være knudrede, saa maa vi dog ikke knurre, An'. Skæbnens Hjul drejer sig, og vi maa følge ogsaa gennem Mørket. Over Havgaarden og Vigsø var det mørkt, og for Kræn og Ole, der drev med „Klitrosen", var det mørkt, og dog blev de ført frem til Lyset, Marie."

„Og selv i Livets mørkeste Nat vaager en Redningsmand over os", sagde Kjæsten.

Der var Solskin over Vigsø Klitter den Dag, da Kræn Hav og Ole vendte tilbage. Den Spænding, der havde ligget over Klitboerne, siden „Klitrosen" udeblev, var nu udløst. Ogsaa Havgaardsfolkene aandede nu lettere.

„De tunge Skyer drev bort, An'," sagde Anders. „De kom igen fra Havet. Som Kjæsten sagde: en Redningsmand vaagede og fandt dem, da alt syntes at være forbi.

Godt, at det saa ofte gaar saadan. Dette gælder for os alle, lige saa vel vi, der er paa Landjorden, som for dem, der tjener deres Brød paa Havet".

„Ja, denne Gang," svarede An', „var det kun Baaden, der gik bort, forsvandt i Dybet; men næste Gang gaar de maaske selv med ned. Men kan være, at Ole nu har faaet Forstaaelse af, at her paa Havgaarden har han mere fast Grund under Fødderne, ogsaa hvad det økonomiske angaar."

Dette foreholdt hun ogsaa Ole, da han kom hjem til Havgaarden.

„Du har prøvet og følt, hvad det vil sige, naar den sidste Planke under dine Fødder brister, Ole. Da staar Døden foran dig og vinker".

„Ja, den tager os allesammen, bitte An', naar vi mindst aner det," svarede Kræn Hav.

Men den sidste haarde Tur med „Klitrosen" havde ikke jaget Udlængslen paa Flugt hos Ole, nej, han vilde fortsætte med Arbejdet paa Havet. Han vilde igen have en Motorbaad og atter mod Vest. Som Sønnen fra Havgaarden kunde Midlerne jo nok skaffes; men An' satte nu Stolen for Døren og sagde:

„Nej! Vi skal ikke give flere Penge ud, Anders, og samtidig friste Skæbnen."

Vinterens haarde Storme rasede over Nordsøen, saa Havet slog mod Vigsø Klits forblæste Strand. I Klithytten, hvor Ole opholdt sig, røg Fraaden fra Revlerne over den skæve Tagmønning. Den gamle Kræn Hav plagedes af Gigten, og naar Ole talte om den nye Motorbaad, sagde Kræn:

„Nej, jeg kan ikke gaa med mere. Jeg maa nu lægge Ankeret her, Ole. Men Du er jo ung, Ole, og kan drage ud. Det er det nye Slægtled, der nu maa træde til og fortsætte Arbejdet med disse Fartøjer og Redskaber, som Tiden kræver."

Naar Ole talte med Faderen om at faa en ny Motorbaad i Stedet for „Klitrosen," der gik ned, saa var An' straks i Fyr og Flamme.

„Denne Gang fik vi dig hjem til Jul,

Ole, og jeg giver aldrig mit Samtykke til, at Du for Havgaardens Penge atter faar en Motorbaad, der kan trække dig ned i Dybet, inden næste Jul gaar ind."

Denne Stivhed hos An' gjorde Ole trodsig, saaledes at han en Dag tog Hyre paa en stor Kutter, der fiskede paa England. Ole drog bort fra Havgaarden, og der gik mangen en Jul, inden han vendte tilbage. Havgaardssønnen blev Englandsfisker.

„Klitrosen" Forlis ind under Jul gav ikke Stødet til, at han opgav Arbejdet paa Havet — tværtimod. Derimod lagde den gamle Kræn Hav op. Han kunde ikke følge med i den nye Tid, der var inde. Maskinerne i Fiskeriets Tjeneste forstod han ikke.

„Nej. Kun Aarerne og saa ham herovenover stoler jeg paa," sagde Kræn altid, naar jeg af og til var et Trip inde hos ham i Klithytten, hvor han sad med en strikket Lue paa Hovedet og bandt Garn.

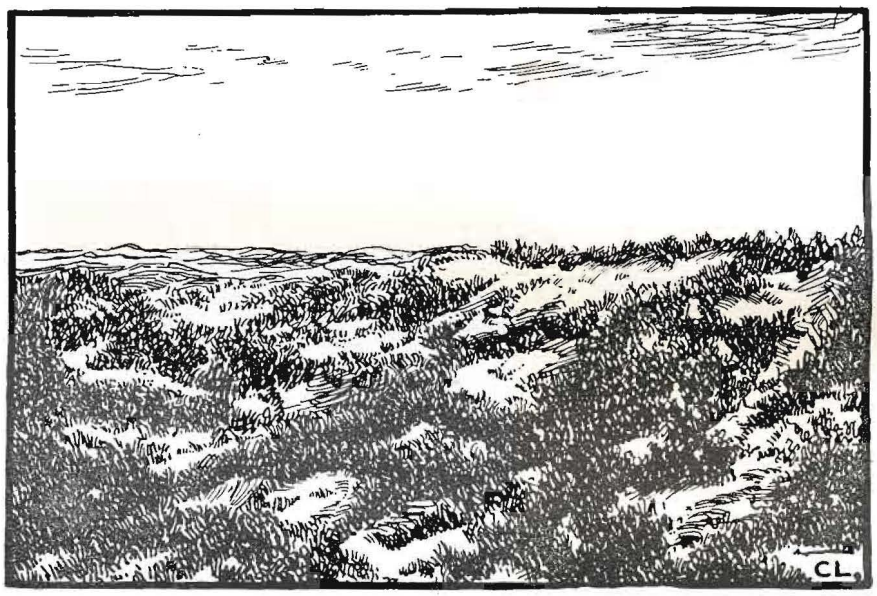

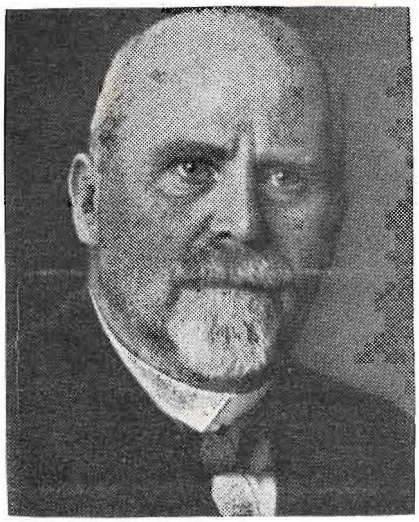

PROVST HENRY DAHL

IN MEMORIAM

*

Stjernen flammer gyldengul
over Jord igen om Jul,
flammer over Død og Is
om et evigt Paradis.

Skønt som Julestjernens Skær
staar for os dit Liv, din Færd.
Om hvad stort vor Egn du gav
vidner Skarer ved din Grav.

Mildhed, Kærlighed og Sol
lyste fra din Prædikestol,
smøg med Trøst fra Gud sig ind
i de mørke, bange Sind.

Kristen, Dansker, Provst og Mand,
hvad af stort du gav vort Land
flammer Liv, lig vaarfriskt Løv,
selv om du forlængst er Støv.

HANS BAKGAARD

NIELS PINDEHUGGER:

Da Maren Ejlertsens Datter blev konfirmeret.

TIDSBILLEDE FRA BONDELIVET I THY
i det tyvende Aarhundredes første Halvdel.

JA, hun var selvfølgelig ogsaa Peder Ejlersens Datter, men ham regnede man ikke med. Det var Maren, der raadede i Damgaard. Det vidste alle. Peder var gammel Pebersvend og havde aldrig kunnet bestemme sig, til Maren kom til Gaarden som Husholderske. Saa tog hun et rask Overblik over Situationen: Gaarden var gældfri, og Peder havde endda Penge paa Rente, og han var egentlig ikke saa tosset til at drive sin Gaard. Maren var Husmandsdatter, men begavet med helt Feltherretalent, naar det gjaldt om at faa sin Vilje igennem, og inden et Aar var omme, var hun Kone i Damgaard. Paa en Maade var hun Peder Ejlersen en god Kone, hun hjalp ham troligt med at øge Bankbeholdningen, og hun styrede Huset mønsterværdigt med fast — meget fast — Haand.

Det blev kun til eet Barn, Datteren Else. Hun var ganske vist Moderens Øjesten, men alligevel som alt andet i Huset underkastet Marens jernhaarde Disciplin. Nu skulde hun konfirmeres. Det var i Aarene mellem de to Verdenskrige Peder Ejlersen var L. S.-Mand og klagede over Tiderne, men Maren sagde, at her kunde og skulde der ikke fedtes. Allerede tre Aar i Forvejen var Kogekonen bestilt. Maren vilde ikke udsætte sig for den Tort som Forpagterens, da deres Søn skulde konfirmeres. De maatte nøjes med en anden Klasses Kogekone, fordi de ikke rettidigt havde faaet Løfte af Fru Hansen, der var kendt og skattet som den bedste Kogekone i flere Kirkesogne.

Præsten og Degnen blev bedt Aaret før, for at de ikke skulde tage imod andre Invitationer til den Dag, for en saadan Fest i Gaarden uden Præst og Degn kunde Maren ikke tænke sig.

Egnens øvrige Honoratiores blev ogsaa inviteret i god Tid, for at man kunde være sikker paa, at de kom.

Den mere jævne Del af Befolkningen blev inviteret nogle faa Dage før Festdagen — saa betids, at de kunde faa Tid til at købe Konfirmationsgaver beregnet efter Spisegilde. De, der var længst nede paa Rangstigen blev nemlig kun budt til Kaffe 2. eller 3. Dagen. Man saa da ogsaa flere, der kun havde ventet at skulle til Kaffe, tage ind til Byen og bytte Gaverne om, saa de kom til at svare til Spisningen. Naar Ekspedienten tilbød at radere Gavens Pris ud, lød Svaret ofte: „Nej, det ka' vi it gi". — Det var jo rart, at Modtageren paa en diskret Maade fik at se, hvad man havde ofret — især hvis man havde faaet Afslag i Prisen ved Købet.

Man behøver ikke at ty tilbage til Troels Lunds Beskrivelse af Festerne i det sekstende Aarhundrede — Thyboere af i Dag er heller ikke Kostforagtere.

I Damgaard blev der slagtet en halv-

andet Aars Kvie, en seksten Lispunds Gris, 15 Høn og 8 Ænder, og der blev bagt og braset en hel Uge, hvor uhyre Kvanta af Smør, Æg, Fløde, Sukker, Krydderier og Mel forsvandt.

Selve Konfirmationen var overstaaet, og Gæsterne begyndte at indfinde sig i Hjemmet. Maren og Peder Ejlersen var paa en Maade fremmede i deres eget Hjem i Dagens Anledning. I Stedet fungerede en af de største Gaardmandskoner som „Mor i Huset", og Ejendomskommissionær Pederstrup tog imod Gæsterne. Han havde gerne dette Hverv, dels fordi han var meget velhavende og dels havde han med sit vældige Korpus — han vejede sine 250 Pund — noget anseligt over sig — det duperede Folk, naar han med gravitetiske Skridt — medens Hovedet nikkede frem og tilbage som paa en And — gik dem i Møde og med sin fede Lab bød dem „Valkommen".

„Mor i Huset" og Pederstrup havde indgaaende drøftet, hvor Gæsterne skulde sidde. Paa Hædersplads skulde naturligvis Maren og Peder Ejlersens sidde med deres Datter og overfor lige saa naturligt Præst og Degn med deres Koner. En ny Degn, der ikke kendte Egnens Skik, vilde ved en saadan Fest sætte sig nede i Forsamlingen blandt nogle gode Bekendte, men han blev høfligt, men bestemt hentet op paa sin Plads.

Derefter hentedes den nærmeste Familie ind. Mandens Familie paa hans Side og Konens paa hendes, og derefter pressede man paa for at faa de øvrige Gæster til Bordet. Selv om man var dygtig sulten og mente, at man kunde tilkomme en ret god Plads ved Bordet, holdt man sig længe tilbage og maatte nødes flere Gange af Skaffere med Pederstrup i Spidsen, før man gik ind.

Endelig var alle bænkede. — Under Suppen talte man kun lidt, men helligede sig udelukkende Bordets Glæder. Under næste Ret: Høns og Ænder holdtes heller ingen Taler, men da man bar Tallerknerne ud, hviskede Præstekonen til sin Mand: Tal hellere nu, ellers kommer Degnen dig i Forkøbet og tager Brødet ud af Munden paa dig. Præsten forsøger at holde en humoristisk Tale for Konfirmandinden - det ligger ellers ikke for ham - og han er ved at „jokke lidt i Spinaten", men Præstefruen, der har Ord for at være dygtig til at holde Gardinprædikener, giver ham nogle Stikord og redder Situationen. Dog ser Degnen med slet skjult Skadefryd hen over Forsamlingen, da Præsten sætter sig.

Han giver sig dog god Tid. Næste Ret skal ogsaa fordøjes. Det er dejlig mør Kvie- og Svinesteg. Den værste Sult er ganske vist stillet, men Folk tager dog rigeligt til sig. Især Byens tykke Kromand. Han er ikke nær saa høj som Pederstrup, men vejer alligevel et Par Lispund mere. Det er som at betragte et Naturfænomen at se ham spise. Han lader de andre snakke, selv arbejder han.

Der gaar ikke et Fad forbi, det være sig med Rødkaal, Steg, Syltetøj eller andet Mundgodt, uden at han forsyner sig, men han ligger ikke stille af den Grund. Medens han med den ene Haand forsyner sig af det forbigaaende Fad, skuffer han med den anden usandseligt ind. Det ser ikke saa slemt ud, for hans Arme gaar tilsyneladende langsomt, naar han spiser, men de gaar til Gengæld som Evighedsmaskiner, og han arbejder lige godt med begge Hænder. Man ser egentlig først det gode Resultat af hans Arbejde ved, at alle Fade i hans Nærhed er tømte, naar han nedlægger Værktøjet, men det sker sent, hans Øjne bliver mindre og mindre, og der er et hengivent Udtryk i hans Ansigt. Han faar noget ud af det.

Saa er der Degnekonen. Hun er lang og ranglet og har en glubende Appetit. Onde Tunger siger, at hun kun spiser sig mæt ude.

Saa rejser Degnen sig stor og bred og stryger sig om Skægget. Nu skal de mange Telegrammer læses op. Præste- og Degnekonen kives gerne om, hvem der skal skære dem op. Da Degnen er færdig med Oplæsningen, holder han en Tale for lille Else. Der er heller ikke andet end godt at sige om hende, for hun har været en dygtig og lydig Pige i Skolen. Degnen raader over megen naturlig Veltalenhed og ikke saa lidt Salvelse. Den sidste sparer han ikke paa, og til sidst pibler Taarerne frem i Marens Øjne, saa ved Degnen, at han har gjort det godt, og sætter sig veltilfreds.

Saa kommer Desserten ind: Fløderand med henkogte Frugter af Marens eget Fabrikat og endelig Kaffe og Kransekage.

Men Aftenens kulinariske Nydelse er endnu langt fra tilende. Efter at Folk er spredt i mindre Selskaber eller sidder og beundrer det Væld af Gaver, lille Else har faaet, serveres Forfriskninger, og inden man gaar hjem ved Midnatstid, drikkes Kaffe med Smørrebrød og allehaande lækre Kager.

Saadan holdt Maren Ejlertsen Konfirmationsfest for Else, og saadan foregik Hundreder af lignende Fester i Thyland i nitten Hundrede og Trediverne.

Niels Pindehugger.

HELTEN

fra Lønnerup Fjord

Fortælling af
HANS BAKGAARD

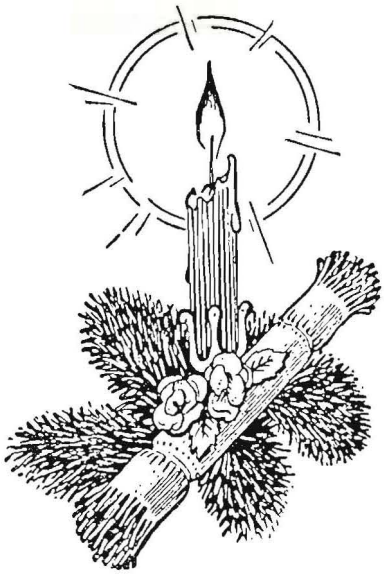

DER VAR DEJLIGT paa Herregaarden Raastrup. Fra den statelige Hovedbygnings Altan havde man en storslaaet Udsigt ud over Egnen. Mod Syd kunde man i det fjerne skimte Thylands Hovedstad, den smukke Thisted By. Mod Nordvest havde man Udsigt over et storladent Landskab med drømmende Heder og glitrende Søer samt stolte Klitter, der med Kraft stemmer deres Skuldre mod det vældige Hav, der i stormfulde Dage truer med at sønderrive det. Ret mod Øst laa Gaardens fede og rige Engdrag, der med sine store Afgrøder af det kostbare Rapgræs i sin Tid havde gjort Ejeren til een af Egnens rigeste Mænd. Det var han i hvert Tilfælde, da han blev gift med Københavnerinden, som hun i daglig Tale kaldtes, den fine Københavnerdame, der havde ferieret paa Egnen. Hun havde bedaaret Poul Poulsen, og det var endt med, at hun var flyttet ud paa Raastrup som Frue. Stolt og fornem var hun. Fint skulde det være, ikke mindst i Sommerferierne, naar det vrimlede med københavnske Gæster.

Allerdejligst var der maaske paa Raastrup Enge, der strakte sig helt ud til Lønnerup Fjord. Ved Lønnerup Fjord gaar Livet og Legen af tusinde Fugle i en Uendelighed, hvad enten det er Sommer eller Vinter. Der kunde man med Sandhed nynne Stroferne (af Digteren Thøger Larsen) „Leg, som faar aldrig Ende". Om Sommeren var der et jublende Brus af Viber, Ryler, Bekkasiner og Spover. Om Vinteren sendte de vilde Svaner fra Fjorden deres Sange ind over Egnen, som vilde de forkynde Beboerne, at her var godt at være.

I disse skønne Omgivelser voksede Drengen Niels op i en lille Hytte, der laa tæt op til Raastrup. Niels var den ældste af otte Søskende, og Faderen var Daglejer paa Raastrup; men var Niels' Hjem fattigt, saa ejede det dog dette Skær af Lykke, der springer ud af Kærligheden mellem en Far og Mor.

Niels' første store Sorg kom til ham den Dag, da hans og Emmas Veje skiltes. Emma var eneste Barn paa Raastrup og jævnaldrende med Niels. Emma var en sød Pige. Hun havde arvet Faderens milde Sind. Niels havde været Emmas Beskytter i de to Aar, de havde gaaet i Skole hos Lærerinden. Hvis en Fare nærmede

sig Emma, skulde Niels snart være der og værne hende. De to havde været uadskillelige. De havde den sidste Dag, de var i Skole sammen, staaet nede ved Broen, der førte over Aaen, og taget en smertelig og barnlig Afsked med hinanden. — Emma havde sørgmodigt ytret, hvorfor ikke Niels kunde komme paa en højere Skole, og hun havde tilføjet: „Du er jo dog den dygtigste af os alle, Niels". „Far har ikke Penge til det", var Niels' lakoniske Svar, „og jeg skal ud at tjene". Men pludselig greb Niels Emmas Hænder og sagde: „Ja, Emma, du sagde før, at jeg var den dygtigste i Skolen, — det vil jeg prøve paa at blive ved med at være, og naar jeg bliver stor, vil jeg være Ingeniør, og saa rejser jeg ud i den store Verden for at bygge Kæmpebroer, og naar jeg bliver rig, saa kommer jeg hjem og køber Raastrup". Ved Niels' sidste Ord udbrød Emma forskrækket: „Ja, men naar du køber Raastrup, Niels, hvad saa med mig?" Dertil havde Niels hastigt svaret, at Emma skulde blive hos ham. I det samme havde een af Gaardens Karle, der var et Ærinde inde under Broen, stukket Hovedet ud og raabt, saa det skingrede: „Naa, Du vil være Ingeniør, Niels, og bygge Kæmpebroer og være Herremand paa „Raastrup". Ha, ha, ha. Per Nielsens Søn som Ingeniør og Godsejer! Ja, saa skal Datteren vel følge med Godset? Ha, ha, ha. Men hvad tror du, Godsejerfruen vil sige om at faa dig til Svigersøn?" De to Børn var forskrækkede løbet deres Vej med Karlens Skogren gjaldende i deres Øren.

Samme Aften havde Emma grædt sig i Søvn, og da hendes Mor havde spurgt hende, hvad der tyngede hende, havde Emma svaret, at hun græd over, at Niels og hende nu maatte skilles. Emma havde frimodigt spurgt Moderen, hvorfor Niels ikke ogsaa kunde komme paa Skolen i Thisted. Dertil havde hun faaet det Svar, at Niels jo kunde være god nok, men at han i det lange Løb dog ikke var noget Selskab for Datteren paa Raastrup. Det kunde Emma ikke forstaa. Hun vidste, at en bedre Kammerat og Beskytter end Niels fandtes ikke i hele Verden, og som for at

overbevise Moderen om Niels' gode Dyder og Egenskaber, tilføjede Emma: „Og Mor, ved du, at Niels er den dygtigste af os allesammen i Skolen, og naar Niels bliver stor, vil han være Ingeniør, og saa rejser han ud i den store Verden for at bygge Kæmpebroer . . . .". Her afbrød Moderen hende med at sige: „Ja, og saa kommer han vel tilbage engang for at gifte dig og bosætte sig paa Raastrup, — naiv som han er!".

Emma kom paa Skole i Thisted, og Niels kom ud at tjene hos Peter Andersen ovre i Vandet Sogn; dér blev Niels for Resten Sommer og Vinter, til han blev konfirmeret. Niels passede sine Ting, og Niels hængte i med sine Skolebøger, saa snart han havde en ledig Time. Niels blev Skolens Duks og Lærerens Yndling.

Ved Bispevisitatsen havde Biskoppen maattet bede Niels om at tie stille. Biskoppen var knapt færdig med at stille et Spørgsmaal, før Niels' rigtige Svar var faldet. Biskoppen havde bagefter spurgt Læreren ud om den usædvanligt kloge og begavede Dreng, hvis Hu stadig stod til Bøgerne.

Da Niels var konfirmeret, blev han af Peter Andersen sendt til København for at studere. Peter Andersen havde Tillid til Niels og hans Evner. Men ikke blot Niels rejste, ogsaa hans Forældre og Søskende drog til Sjælland, hvor Niels' Far havde faaet en Fodermesterplads for at være i Nærheden af Sønnen. Da Niels og hans Forældre en Majdag flyttede fra Egnen, havde Emma stjaalet sig til at liste ned i Haven for at vinke et Farvel til Niels. Niels og Emma kom nemlig aldrig sammen. Niels havde ikke været paa Raastrup, siden han og Emma havde gaaet i Skole. Han vidste, at han ikke var velkommen hos Emmas Mor, og desuden kaldte Raastrup-Karlene ham aldrig andet end Ingeniøren eller Godsejeren, naar de tilfældigt mødte ham. Niels vidste ogsaa godt, at Fruen paa Raastrup vaagede omhyggeligt over sin Datter, saa at hun og Niels ikke skulde faa Lejlighed til at mødes. Just da Niels og hans Familie i den store Char-a-banc svingede ud over Broen, hvor Niels havde fortalt Emma om sine Fremtidsdrømme, sprang Emma ud fra Haven og vinkede. Tilsidst havde hun graadkvalt raabt: „Farvel, Niels!", og derefter var hun sunket grædende sammen paa Havediget og i sin Sorg glemt alt omkring sig. Da var det, hendes Far lydløst var kommen til hende og lagt sin Arm kærligt om hendes Skuldre, idet han flere Gange gentog Ordene: „Saa, saa, min lille Pige. Niels skal nok komme tilbage igen. Han skal nok klare sig". Det var ogsaa Emmas Far, der overrakte Peter Andersen 1000 Kr. og bad ham om at sende dem til Niels engang i Julen.

Niels klarede sig. Otte Aar senere fik Niels et Præ til sin afsluttende Eksamen samt Universitetets Guldmedalje. Niels rejste derefter til Amerika, de store Muligheders Land. Niels blev paa Grund af sin store Eksamen ansat i det mægtige Entreprenørfirma Jackson & Wilsons Kontorer. Niels blev snart Firmaets højre Haand. Niels tumlede med astronomiske Tal og Overslag, der løb op i Millioner. Og Niels var ikke blot en matematisk Mester, men ogsaa en Mester i det engelske Sprog. Efter fem Aars Forløb døde Jackson, og Wilson tilbød da Niels at træde ind i Firmaet som hans Kompagnon, hvad Niels med Glæde tog imod. Niels var paa Vej mod Stjernerne. Nu var det ikke længere Jackson & Wilson, men Wilson & Nelson.

Da var det, een af Amerikas store Kæmpebroer skulde bygges, og Wilson & Nelson gav Tilbud paa Bygningen, een af Verdens største Kæmpebroer. Wilson & Nelson fik Arbejdet, der skulde koste

femten Millioner Dollars. Wilson havde, anset som han var, det berømte Bankfirma Morgan & Co. bag sig. Arbejdet vilde vare syv Aar og maatte være færdigt til Tiden.

Vi møder Niels i Chefkontoret for Wilson & Nelson fem Aar efter Kæmpebroens Paabegyndelse. Den ellers saa rolige og stærke Thybo er bleg og ophidset og vandrer urolig frem og tilbage i Kontoret og mumlede for sig selv: „Dertil og ikke længere, altsaa skal jeg ruineres nu". Krigen, den ulyksalige Krig, skal nu ruinere det mægtige Wilson & Nelson Co. Siden Amerikas Indtræden i Krigen havde Staten lagt Beslag paa Staalet, nu kunde Broen som en Følge deraf ikke fuldføres til Tiden. Forgæves havde Firmaet søgt Staten om Forlængelse af Broens Bygning. Niels lod sig træt synke ned i en Stol. Det var Lørdag Aften, og Personalet havde forlængst forladt Kontoret. — Niels lod Blikket glide ud over Millionbyen, der med sine mange Lyde sydede som en Heksekeddel. Niels lod Aarene passere Revy for sig. Hans hele Liv havde været en eneste Arbejdsdag. Men hans Liv havde ogsaa været som et straalende Eventyr. Den fattige Dreng fra Lønnerup Fjord var bleven en berømt Ingeniør, som den amerikanske Industriverden regnede med. Var Amerika ikke kommet med i Krigen, vilde han om to Aar være Dollarmillionær tre til fire Gange og staa ved sine Ønskers Maal — det at rejse hjem og købe Raastrup, om Raastrup da var til Salg. Men maaske var Emma allerede Frue dér, bleven gift med en Mand af det gode Selskab; det gik vist ikke saa godt økonomisk for Emmas Far. Emmas Mor var fordringsfuld og flot. Hvad vidste Niels vel om Raastrup nu? Arbejdet havde slugt ham

Niels kom ud at tjene hos Peter Andersen ovre i Vandet Sogn.

fuldstændigt. Jo, een Ting vidste han dog, og det var, at Emma havde været Inspirationen i hans Arbejde, og dersom han en Gang kom rig hjem til Fødestavnen og fandt hende gift — ja, da vilde han for Alvor lide en stor Skuffelse. De Følelser, der laa dybest gemt i Niels' Sind, Kærligheden til Forældrene og Søskende samt til den lille Pige, der vinkede Farvel til ham fra Raastrups Have, da han forlod Fødestavnen, vaagnede nu og talte sit stærke Sprog til ham. Ak ja, Fødestavnen, — først nu forstod han, hvor højt han i Grunden elskede den. Hvor skulde hans Kære derhjemme føle hans Kærlighed og Godhed, hvis han en Gang kom hjem som en rig Mand.

Hidtil havde Heldet fulgt ham. Medgang og Medgang, men nu var Modgangen kommen, og Ulykken var over ham. Man kan sagtens være stor i Medgang, men kunde han nu være stor i Modgangen? Maaske var alt dette kommet til ham, for at han ikke skulde glemme det bedste og største i Verden. Havde hans Mor ikke, da hun sagde Farvel til ham, sagt, idet hun pegede opad: „Husk, Niels, at hvad enten det gaar op eller ned for dig i Verden, saa bliv i ham deroppe".

Niels kom til at længes efter Hjemstavnen. Han blev rolig og faldt i Søvn og drømte, at han kunde se tværs over det store Atlanterhav helt hjem til Danmark. Han kunde tydeligt se Vandet Sø, Nors Sø og Blegsø glimtende omkap i Solen i det skønne Landskab, men aller tydeligst laa dog Lønnerup Fjord med Raastrup i Baggrunden, hvor der stod en lille Pige med to gule Fletninger og vinkede til ham. Og dér stod hans Far og Mor og hans Søskende, og alle vinkede de til ham og raabte, at han skulde komme hjem, da de længtes efter ham. Peter Andersen og hans Kone var der ogsaa; Peter raabte: „Ja, Niels, kom hjem og fortæl os, hvordan det er gaaet dig". Niels vilde over til dem med det samme, men der var ikke en Baad at opdrive, men over Havet til dem vilde han. Han fik i en Hast en vældig Arbejdsstyrke sat i Gang med at bygge Bro. Der var jo slet ikke saa langt over Verdenshavet, som Folk sagde, naar man kunde se Hjemstavnen saa tydeligt med det blotte Øje. Det skred hurtigt frem med Bygningen af Broen, nu var der kun en Trediepart af Vejen tilbage, men saa slap Materialerne op, mens det samtidig trak op til et frygteligt Uvejr, Tordenen buldrede, Lynene knitrede og Stormen piskede Havet til Skum. Alle skyndte sig i Land paa nær Niels, han kunde ikke løsrive sig fra Synet af en smuk Kvinde, der rakte Hænderne mod ham, mens hun raabte: „Kom hjem, Niels, saa snart du kan!"

Stormen tiltog nu i Voldsomhed, og næsten alle Brofag bag ham var styrtet i Havet. Nu kunde han hverken komme frem eller tilbage. Niels strakte afmægtigt Armene mod Himlen, idet han raabte: „Hjælp mig!"

Det sidste Niels saa, før han gik i Havet, var to Ord, der lyste i Ildskrift paa Himlen: Frygt ikke.

Næste Morgen tog Niels til Atlantic City, han vilde tilbringe Søndagen dér alene med sine Tanker. Niels var allerede paa Vej langs Stranden dybt filosoferende over det store Problem: Staalet til Broen, der truede med at ruinere ham, da han hørte høje Raab fra Vandet om Hjælp. To Damer kom svømmende ind mod Land, raabende af Angst: „Hjælp hende, hjælp hende, hun drukner!"

Niels, der var en dygtig Svømmer, kastede i et Nu Tøjet og skød ud til den druknende som en Pil. Niels maatte helt ned paa Bunden efter den stakkels Pige.

Da han skød op til Overfladen med hende, var han nær blevet paasejlet af en

stor Lystjacht, der tilhørte selveste den mægtige Staalkonge, der havde Landets høje Minister for Handel og Industri om Bord som Gæst. Begge de to Herrers Fruer, der var med om Bord, var ude af sig selv af Ophidselse, da Niels og den unge Pige blev halet om Bord til dem. Niels havde reddet Ministerens Datter og Staalkongens Niece. Hele Familien var ankommen til Atlantic City Aftenen før. Om Morgenen var de ældre i Lystsejleren taget en Tur ud paa Vandet, og da Pigerne op paa Formiddagen havde taget et Bad og faaet Øje paa Sejleren, havde de i Kaadhed svømmet den i Møde, en Kaadhed, der let kunde have faaet alvorlige Følger.

Dagen efter var den unge Pige uden for Fare, og Niels kunde fortsætte Bygningen af Broen.

To Aar efter denne Episode var Krigen forbi, og Kæmpebroen stod færdig, et Mesterværk af moderne Ingeniørkunst, Arkitektur og Snille. Den amerikanske Præsident sprængte selv med sin Bil den røde Snor. I sin Aabningstale udtalte han blandt andet:

„Jeg retter i Kæmpemassernes Paahør paa den amerikanske Nations Vegne en særlig Tak til den unge danske Ingeniør for den Præsision, hvormed Broen er bleven færdig. Den Kæmpebro, dette Unikum af Snille, taler sit tavse, men stærke Sprog til den amerikanske Nation om, hvor højt dansk Ingeniørkunst er naaet. I dette saa store Øjeblik for vor Nation vil vi sende det lille Danmark en venlig Tanke med Haab om, at det maa sende os flere Sønner som Dem, Hr. Nelson. Gid Deres smukke Arbejde maa blive til Velsignelse for os og kommende Slægter. Den danske Ingeniør Niels Nelson leve!“

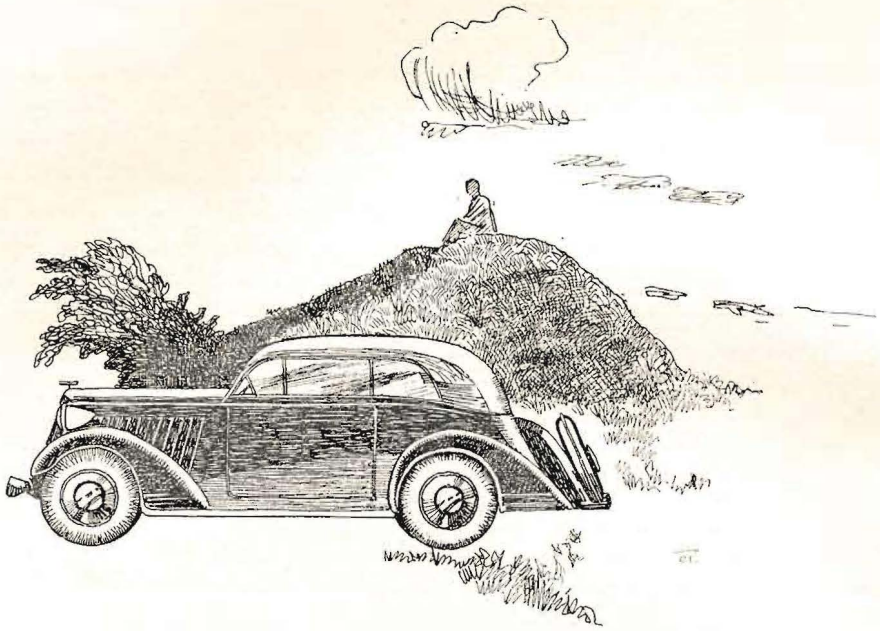

I den store Menneskemasse var der Dansk-Amerikanere, der stammede fra

Thy, mange af disse var stærkt bevægede og enkelte græd, græd af Glæde over, at èn af deres Landsmænd havde kastet Glans over deres Fødeland og Hjemstavn. Niels selv havde ikke været saa bevæget, siden den Aften, da den danske Sanger i Carnegie Hall til Afslutning paa sin Koncert havde sunget:

Der ligger bag Havet i Norden et Land
med frodige, smilende Øer,
hvor Bølgerne favner den skovklædte Strand
fra glitrende Fjorde og Søer;
det Land blev vor Længsel, vor Drøm, før vi vidste,
det Land vil vi elske, til Hjertet skal briste,
og Landet, ja, Landet er Danmark.

Aldrig vilde Niels kunne glemme denne Aften og denne Sanger, der med sin skønne Stemme sang sig ind i Tusinder af Dansk-Amerikaneres Hjerter med denne Sang

— — —

Det var i de lyse Nætters Tid. Niels var i sin kraftfulde Pacard Bil paa Vej fra Thisted til Barndomsegnen ved Lønnerup Fjord. Paa en høj Bakke standsede han Bilen og gik op paa en Kæmpehøj, der ligger tæt ved Vejen, hvorfra der var en storslaaet Udsigt ud over de Steder, han elskede. Hov Daas laa som mejslet i Guld. Niels sad længe og betragtede det skønne Skue: Raastrup med Engen, hvor Lægen af de tusinde Fugle gik i en Uendelighed.

Dette Fuglebrus lagde en Dæmper paa Niels' urolige Sind. — Naa, det var kommen saa vidt med Raastrup-Folkene, Poul Poulsen og hans Familie, at de nu sad i Niels' Barndomshjem, den lille Hytte, i Stedet for paa Raastrup. Jo, op og ned gik det i denne Verden. Hvor nær havde han ikke selv været ved Afgrunden. Naa, Poul Poulsens Broder havde overtaget Raastrup og overgivet den til Salg hos Kommissionæren i Thisted.

Ja, ja, det var dog et Lyspunkt i alt det triste og tunge, at Raastrup var til Salg, og ligeledes den dejlige lille Gaard, der laa ved Foden af Kløv Bakke. Den skulde Forældrene have i Gave fra ham. Denne lille Gaard havde altid været hans Moders Drøm. Niels lod Blikket glide ned over Hytten, der var hans Barndomshjem. Der steg Røg op fra Skorstenen. Beboerne, Familien Poulsen, maatte være hjemme. Niels rejste sig og gik ned mod Bilen, Knæene formeligt rystede under ham ved Tanken om det forestaaende Møde med Emma, endda hans Kollegaer sagde, at han havde Nerver af Staal.

Niels stod i Døren til den Stue, hvor han engang havde tumlet sig som Barn. Hans høje, brede Skikkelse fyldte Døraabningen. Han og Emma saa paa hinanden et Nu. Emma fik raabt Niels, inden hun begyndte at falde, men Niels greb hende inden og holdt hende fast i sine stærke Arme. Emmas Far, der sad ved Bordet, hviskede, mens Taarerne løb ham ned ad Kinderne:

„Saa, saa, min lille Pige, nu er Niels jo kommen".

Det er Juleaften. Det har allerede begyndt at skumre. Niels og Emma, der forlængst er Mand og Kone, staar Arm i Arm i Raastrup Dagligstue. Poul Poulsen er nemlig igen Ejer af Raastrup. Men naar Niels' Svigerfar og Svigermor igen maa slippe Styret dér, ja, saa overtager Niels selv Gaarden. Og hvem ved? Emma har lige betroet Niels en Hemmelighed, og Niels smiler lykkelig. Naar Julen er ovre, skal Niels og Emma over Havet til Amerika — New York mangler Vand. Niels, den femoptrediveaarige verdensberømte danske Ingeniør, Sjælen i det store Wilson & Nelson Co., har forlængst udarbejdet Planerne til den store Scokane-Dam, der gennem en to Hundrede miles lang Ledning skal forsyne Kæmpebyen med Vand. Hans Planer og Tilbud om Kæmpedam-

mens Bygning er allerede akcepteret af New Yorks Bystyre

Nu begynder Kirkeklokkerne at ringe den store Højtid — Julen — ind. De aabner i Forening et Vindue og lader Blikket glide ned over Broen, hvor de engang skiltes som Børn. Ude paa Lønnerup Fjord skimter de noget hvidt en Flok vilde Svaner, hvis skønne Røster ringer om, at her er godt at være. Emma hvisker:

„Se, Niels, der tændtes Bethlehemsstjernen!"

Niels havde allerede set Stjernen og hviskede stille:

„Ja, min Pige, „Frygt ikke"."

Hans Bakgaard.

Da Vandene kom -

Af ANDERS C. SVALGAARD

STORMEN var paa sit højeste. Sorte, tunge Uvejrsskyer bulmede op ude i Vest og fo'r med voldsomme Kast ind mod og op over den lille forsagte By med de faa skrøbelige Huse nede i Lavningen ved Fjorden.

Fjorden. — — Det Pjask Vand, der maalt med sin store Nabo derude i Vest var saa usselig bitte, kunde nu, Stormen havde Tag i den, og fo'r ind over den med sine vældige Vingefang, skabe sig saa brølsk og bidsk, at de, der ikke kendte dens Luner, knapt kunde forestille sig dens vældige Styrke nu i det vilde Vejr.

Skummende og tordnende brødes Bølge paa Bølge mod den lave Strand. Højere og højere slog de op over og ind mod de lave Klynger af Huse, i hvis Straa og Tegl Stormkastene flængede Bid paa Bid, rykkede i Bjælker og Spær, saa Lergavlene bulnede ud mellem Bindingerne og truede med Sammenstyrtning.

Storm og Vand i inderlig Enighed søgte at knuse og drukne den lille By, hvis Borgere ængstelig sneg sig langs Husene eller krykkede sammen i Smaaklynger paa de mindst udsatte Steder, betragtende det oprørte Vand, der graadigt nærmede sig den øverste Strandkant. De kendte Fjorden og dens Væsen, havde gennem hele deres Liv levet sig ind i dens Nærhed i Stille og Storm, vidste hvad den gav, men havde til nu sjældent erfaret, hvad den til Gengæld tog for sine ofte rige Gaver. Kendte den alligevel bedst, naar den paa smilende Sommerdage, hvor Solen kyssede de tusind glitrende Smaatoppe, indsmigrende, nikkende og vinkende indbød til et Styrt i dens blaa Favn. Da kunde den smile saa mildt til alle, udsendende sin friske, salte Aande, som gav Helse til de, som levede i dens Nærhed og efterkom Indbydelsen til at gemme sig ved dens Bryst. Da var det skønt at vide sig den nær, men nu — da den viste Tænder af tusind fraadende Gab, pisket og hidset af den hylende Storm, da var det ikke skønt at være dens nære Nabo, for her kunde intet gøres, intet som helst for at stille dens fraadende Galskab, saalænge Stormen rasede som nu. Ingen kunde hjælpe, kun vente og frygte det værste kunde man, og Borgerne ventede, rystede over de Naturkræfter, de her var Vidne til — Ødelæggelsen —, som syntes uafvendelig, og nu Natten faldt paa, Stormen steg — og Vandet — —.

BISPEGAARDEN

Omme bag Byen i den smalle Eng, der strakte sig ud mod Vest, laa den gamle Bispegaard, dukkende sig for Stormen, der fra Højderne i Syd og Nord kastede sig over dens hærgede Tage og truede med at ribbe dem for Straa og Tegl. Vandet i Voldgravene truede med at bryde ind over Borgpladsen og piskedes hid og did af Stormkastene, der for frem med usvækket Styrke.

Gaardsvenden, der havde Vagten paa det vestlige Taarn, havde hele sin Op-

mærksomhed henvendt paa en fjern Brusen ude fra Vest og saa ikke da Vandets foruroligende Stigen i Gravene om Gaarden. Han lyttede, og trods Stormens Brusen og Vandets Plasken mod Gravenes Sider, opfangede han igen det fjerne Bulder, der stadigt syntes at nærme sig og nu lød som tusind Hestes Tramp mod haardfrosgreb og brugte dertil, hvad de i Hastværket havde nærmest ved Haanden. Vandet steg dog saa hastigt, at det kun ved Opbydelsen af alle tilstedeværendes Kræfter og ved Anvendelse af alt tilgængeligt Materiale syntes at skulle lykkes at redde alt fra den truende Ruin.

Mørket indhyllede nu helt Gaarden og

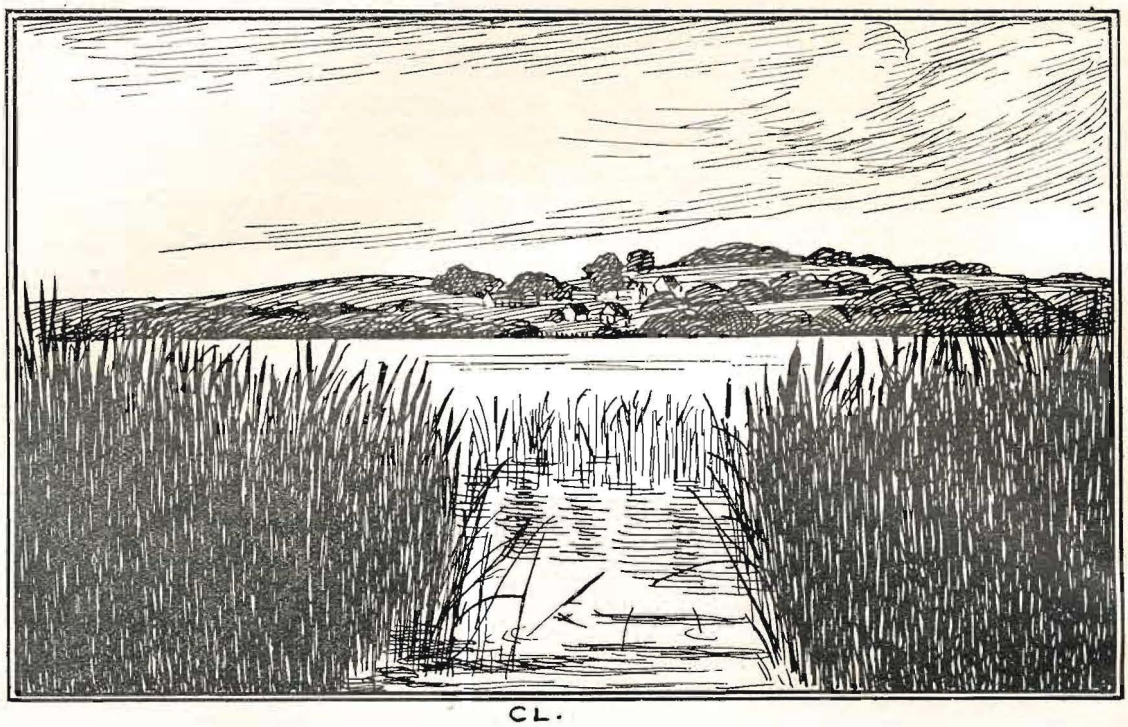

sen Jord. Aldrig havde han hørt saa voldsom en Dundren. Havets fjerne Drøn var han vel fortrolig med, men dens fjerne kogende Brusen var ikke som den tordnende og skælvende Bragen, der stadig kom nærmere. Han maatte nu melde, hvad han havde hørt, til Gaardens Besætning, og vendte sig om for at gøre Alarm, men blev derved opmærksom paa Vandets hastige Stigen omkring Gaarden og dens Omgivelser. Paa hans rungende Raab styrtede de ud, Karle og Svende, og var snart i Færd med at sikre den mod Vandets Andens Omgivelser. Stormkastene var ikke mindre voldsomme, og Stedet afgav et sandt Inferno af Rædsel og Uhygge, især da den rullende Torden, der nu opfangedes stadig tydeligere ude fra Vest, allerede længe var blevet bemærket af alle, hvor optagne de end havde været af Gaardens Frelse. Forstenede, anende en større Fare end den, de mente nys at have afværget, stod de stirrende og lyttende gennem Mørkets tætte Gevandt, mod det, der truede dem gennem de fjerne Lyde, som til Tider næsten overdøvede Stormens vold-

somme Larm. Ingen rørte sig. Vandet steg, langsomt, men ubarmhjertigt, og alle afventede i dyb Ængstelse, hvad de næste Øjeblikke vilde bringe af Fare og Elendighed til dem alle.

RÆDSLEN I NATTEN

Ind gennem den dybe Aadal, der fra Skinnerup Sø strakte sig i Sydøst, vandrede i den sene Aften to Mænd, som havde været paa Handel vestpaa.

Ofte havde de taget denne Genvej til Byen paa deres Vandringer og var fortrolige med den brede Aa, der i sære Bugtninger snoede sig gennem Aadalen paa sin Færd mod Fjorden. End ikke denne Aften og trods det voldsomme Vejr havde de betænkt sig paa at skyde denne Genvej, selv om de vel havde bemærket, at Søen, da de kom forbi den, var mere vandtfyldt end sædvanlig paa denne Aarstid paa Grund af større tilførte Vandmængder fra Søerne vesterpaa, og selv om der end ikke var Stier efter almindelig Færdsel gennem Dalen, der paa begge Sider var tæt bevokset med forpjusket og knudret Krat, gik det dog jævnt hurtigt frem. De havde Stormen i Ryggen og hørte intet andet end dens hule Buldren og Flænsen i Krattet paa begge Sider. Tit sendte den dog svære Kast og Hvirvler ind i Slugten, saa de maatte stride imod for ikke at falde.

Aaen syntes dem nu bredere og dybere, end de havde lagt Mærke til før, men heller ikke det hæftede de sig videre ved, de skyndte sig, puffet frem i Kastene, for at naa hjem inden Natten helt var over dem, og de skiftede ikke mange Ord imellem sig, hvad Vejret ogsaa forhindrede.

Hver for sig mindedes de dog de Gange, de havde søgt Genvej gennem den lune og smilende Aadal, hvor Vandet flød dovent og lunkent med de Tusinder af svirrende Insekter paa dens blanke Overflade og de omgivende Engstrækningers brogede Blomstervrimmel, omsværmet af summende Bier, der fraadsede i Bægrenes Blomsternektar. Da kunde Dalen være Billedet paa den skønneste Fred med græssende Dyr over dens bløde, saftige Bund og med Fuglenes jublende Kor over alt det brogede og skønne. Af alt dette var der intet tilbage. Aaen svulmede mere og mere; mægtige Skumhvirvler brødes med Skrænterne i de mange Bugtninger, Aaen dannede sig paa sin Vej gennem Dalen, og Mændene gav sig til at løbe. — De anede alligevel Faren dér bag ude mod Vest, for mellem Stormkastene hørte de en truende Brølen som af fremstormende Vandmasser, der stadig lød nærmere. De løb stærkere, løbe for Livet skønnede de nu, de maatte. De forstod, at Søen, de nys havde passeret, maatte have skaffet sig Afløb for sine tilførte Vandmasser og nu kun havde Dalslugten at sende dem igennem. Og de kom! — — Tordnende og rivende alt med sig brød en uhyre Bølgevold ned og ind over den brede Dal. Aaen, der før saa dovent og mumlende gled sin stille Vej, var borte, opslugt og usporlig forenet i en rivende Flod, der stadig tilførtes nye Masser fra Søen og længere vestfra, alt under en øredøvende Brusen og en tordnende Larm i Stormen, der stadig rasede uformindsket.

Da Vandrerne kunde skønne, at de for at kunne redde sig, maatte ty op over Skrænterne til den ene eller den anden Side, da Dalbunden efterhaanden som Vandmasserne pressede paa, var som et skummende Flodleje, stred de sig op over den sydlige, der knap var saa utilgængelig som den nordlige. Og det kunde ikke have ventet meget længere, da de ellers vilde være blevet revet med af Floden og ynkelig omkommet. Nu kunde de i Sikkerhed, men rystende af Kulde og Skræk, betragte, hvad de nu forstod var Ødelæggelsen af Byen og maaske egne Hjem og Fa-

milie; men det var ugørligt at tænke paa at underrette dem om den Fare, der truede dem og alle. De kunde, afmægtige som de var her, overfor denne Naturens Vælde kun med Gru betragte dette Skuespil og være taknemlige over, at de havde undgaaet Druknedøden i den vilde Dalslugt. Tavse og forkomne stred de sig ned mod Byen, hvor Fjorden mod Øst og Flodbølgen fra Vest søgte at tilrive sig Herredømmet og truede med helt at opsluge den.

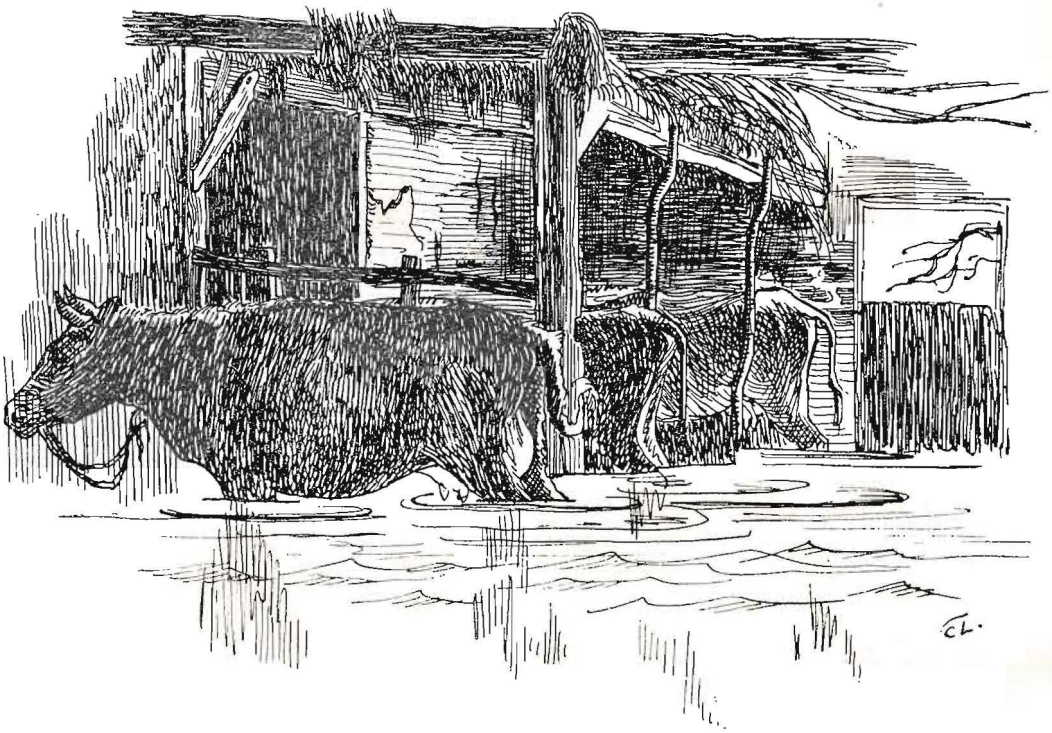

MORGEN

Morgen. — — Ja, men hvilken Morgen? Nattens Rædsler havde faret voldsomt frem mod Byen i Lavningen ved Fjorden. Borgernes Nat havde været en søvnløs Nat. Ingen havde lukket et Øje, dertil havde for meget staaet paa Spil. Og hvad havde de opnaaet ved deres umenneskelige Anstrengelser for at redde Hjem og Arne mod Vandenes og Stormens forenede Anløb mod deres forsagte By? Knapt nok det allernødvendigste af Bohave og Klæder. De fleste af Husene, især i den lavest liggende Del af Byen, laa sammensunkne paa Tag og Mure i den sørgeligste Dynge. Bindingsværk laa sammenrodet og kvast under de modstandsløse Lermure, ældtede sammen i en graa Masse, som Tagstraaene næsten barmhjertigt dækkede over, men alligevel et trøstesløst Skue i den vaade, graa Morgen. Forvildede Husdyr løb omkring, brølende og søgende efter de varme Stalde, de saa brat var revet ud af. Mændene, der nu havde faaet Hustruer og Børn i nogenlunde Sikkerhed, søgte rundt mellem de urolige Dyr for hver at finde sine egne frem af Virvaret, nu det blev lysere, og Dagen brød frem.

Engen omkring Bispegaarden bag Byen var som et skummende Hav, der sendte sine overflødige Tilførsler videre øst over, ud i Fjorden, rivende med sig, hvad der

ikke kunde modstaa dem.

Dyr og Mennesker havde i den mørke Nat kæmpet fortvivlet for at redde Liv og Gaard ud af Stormflodens Omfavnelser.

I Staldene, som havde modstaaet Vandmassernes Pres, stod Vandet op over de opskræmte Dyrs Bug, og endnu, da Dagen brød frem, var der ikke synlige Tegn til, at Tilførslerne Vest fra var udtømt. Taarnsvenden meldte stadig det samme trøstesløse Syn, han havde for sig: Engene omkring Gaarden som en skummende Havarm, der stadig næredes gennem Slugten i Vest, og den næsten ødelagte lille By mod Øst og Syd. Elendighed, hvorhen han vendte sig. Ødelæggelse, Jammer og de opskræmte Dyrs Brølen og Vrinsken.

Kunde Stormen nu snart lægge sig, og kunde Vandene Vest fra snart udtømmes, vilde Gaarden og Byen vel kunne skaanes for total Ruin. Det var Haabet, der tændtes i de forvaagede og trætte Menneskers Sind nu, da Solen brød frem bag Skybankerne, der stadig af Stormen piskedes østerud over den skummende og vrede Fjord. Kunde der blot blive Ro, Ro og Fred til at slikke Saarene efter Nattens Heksesabbat, kunde denne Tilskikkelse af Skæbnen og Forsynet vel bæres, selv om det i umindelig Tid vilde svide bittert til alle i den saa haardt ramte By.

— — —

„1622, den 17. og 18. Februarii gik en stor Vandflod igiennem Tisted Bye, hvorom er optegnet, at der var fem Qvarters Vande i Bisgaards Lade. I de andre Huse stod Vandet til Fæmonets Bug, i Ralingen tre Qvarter Vand over Stuegulvet, og Træbroen for Bisgaard meste Parten henflød, hvorved Beboerne fik ubodelig Skade paa Korn, Foder, Ilding og Boskab".

Vort Fædreland

Vi beder Gud for Danmark,
at det maa ej forgaa,
vi beder for vor Ungdom
lad Danmark smukt opstaa,
at Fædre-Tro
maa hos os bo
og Mødre Aand
vort Ledebaand.

OTTO MØLLER

EN THYBOHISTORIE
af Chr. Smerup

MYSTERIET *VED KALLERUP KJÆR*

HER skal ganske kort berettes om en Tildragelse, der fandt Sted for mere end halvfjerds Aar siden. Da Hovedpersonen, Gaardmand Mikkel Kraag af Jestrup i Thy, umiddelbart før Hændelsen ikke var mere end jævnt fuld, var der rigelig Mystik i Historien, og den har da ogsaa holdt sig i Egnens Erindring i de mange Aar.

Mikkel Kraag var en ret velstaaende Gaardmand, der boede Vesten for Kallerup Kjær og derfor maatte passere Broen over Kallerup Aa, hver Gang han gik til eller fra Flovlev Kro. Synderligt andet Ærinde den Vej ud kunde han vel ikke have.

Men Mikkel Kraag besøgte ogsaa Kroen, saa ofte han kunde overkomme det, og skønt hans Kone derhjemme, Maren, langtfra syntes om det og baade skældte ud og viste Surhed, saa vilde det ikke lykkes for hende at overbevise Mikkel om, at det var bedst hjemme. Tværtimod saa det ud til, at Mikkel med Aarene blev en stadig flittigere Krogænger, og denne hans ret regelmæssige Livsførelse i Forbindelse med et jævnt og ligevægtigt Sind gjorde, at hans Former afrundedes, og at han blev noget tung i Traaddet; men hwa', som Mikkel selv sagde, det var jo gaaet meget godt hidtil, han befandt sig storartet, som han havde det, og ønskede ingen Forandringer.

Mikkel var ikke mørkeræd, og hans Tro paa det overnaturlige var som alle andres. Han fandt ingen Grund til at tvivle paa overnaturlige Magters Eksistens, han havde nok at gøre foruden. Selv havde han aldrig været ude for Besværligheder af den Slags; men man hørte jo saa meget, ogsaa fra troværdige Krokolleger, at der ingen Grund var til Tvivl.

Derfor var Mikkel heller ikke det mindste kritisk indstillet, da han en Aftenstund paa sin sædvanlige Hjemvej mødte det uforklarlige, der skulde gribe saa haardhændet ind i hans Tilværelse. Men Historien maa refereres fra Begyndelsen, bygget op som den er paa Mikkels egen Beretning og mer eller mindre samstemmende Kendsgerninger.

Det var en almindelig Oktoberaften omkring Midnat i Aaret 1870. Mikkel var som saa ofte før paa Hjemvejen fra Flovlev Kro, som allerede omtalt jævnt fuld og ikke mere og derfor i godt og ligevægtigt Humør. Vejret var der ingen Grund til at beskæftige sig med, det var saa almindeligt, som det kunde være, og for øvrigt ikke til at ændre ved, og større Sorger end Marens sædvanlige Surhed havde han egentlig ikke. Mikkel druntede derfor roligt frem ad Vejen, i udmærket Forstaaelse med Verden og sig selv, og havde absolut ingen omtaleværdige Oplevelser, før han naaede ud midt paa Broen over Kallerup Aa.

Men der og da var det altsaa, det skete.

Mikkel har selv berettet, at han slet intet havde set eller hørt, før han midt paa

Broen blev standset af en Skikkelse, der spærrede ham hans lovlige Vej. Han har egentlig ingen Oplysninger kunnet give om den, da det jo var mørkt i Vejret, og Mikkels Syn var maaske heller ikke saa sikkert. Hvem vilde for øvrigt i en tilsvarende Situation have haft Tanker for, hvordan den Slags ser ud? Skikkelsen sagde intet og kunde maaske slet intet sige, hvem ved det, den stod blot ganske stille foran Mikkel, og han mente, at den var paa Højde med ham selv og iført mørke, side Klæder.

At Mikkel blev noget underlig til Mode, er der ikke noget at sige til.

„Hwa'", sagde Mikkel bare, „hwa'".

Og da Skikkelsen ikke svarede, spurgte han ligefremt:

„Hwa' er du for en jen?"

Skikkelsen forholdt sig stadig tavs, og Mikkel, der heller ikke brød sig om nogen egentlig Diskussion med den, men bare vilde hjem, prøvede rent forsøgsvis at træde uden om for paa den Maade at komme forbi; men Skikkelsen traadte til samme Side og spærrede stadig for ham, og da Mikkel derefter forsøgte at træde uden om til den anden Side, fulgte Skikkelsen efter. Disse Bevægelser blev gentaget et Par Gange til ingen Nytte, og det var naturligvis mere, end en selvejende Gaardmand i lovligt Ærinde paa en of-

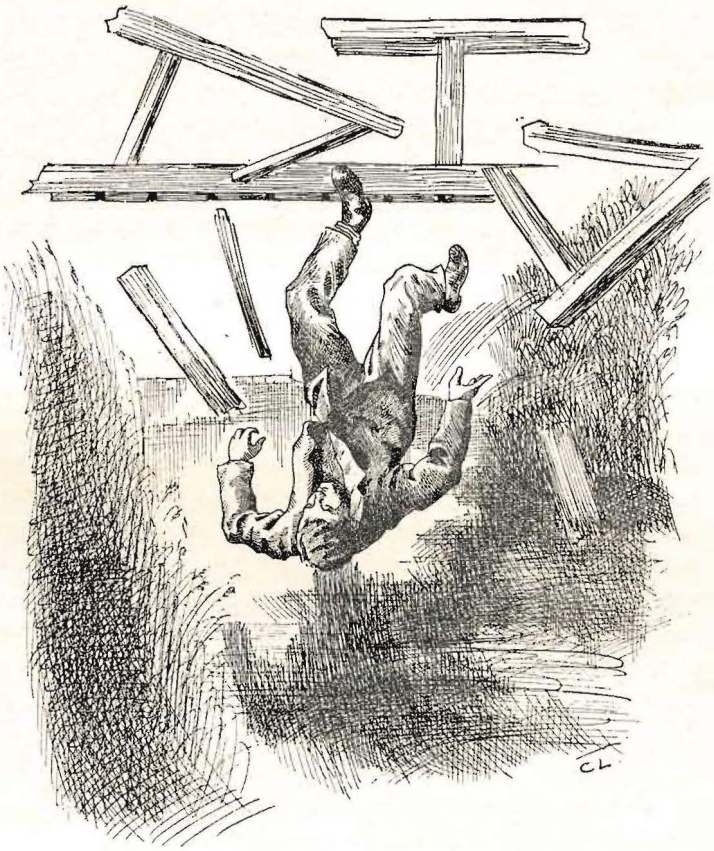

Og han tumlede ud over Broens Kant.

fentlig Vej kunde finde sig i. Mikkel, der siden har hævdet, at han ikke et eneste Øjeblik tænkte paa at vende om og gaa tilbage — for Rigtigheden heraf taler det, at der jo var lukket i Kroen —, besluttede nu at forsøge at tiltvinge sig Overgangen; alt skal dog have en Ende.

Men først vilde han vare Skikkelsen ad, og han skal derfor have sagt til den:

„Hvis du nu ikke flytter dig, saa æ kan komme frem, saa kommer æ jo til at flytte dig, hvis du ellers er til at faa Hold i".

Om Mikkel vilde have sagt andet eller mere, end han fik sagt, eller hvad han egentlig agtede at foretage sig, er aldrig blevet oplyst. For umiddelbart efter, at han havde fremsat sin Advarsel til Skikkelsen, fik han af denne en Lussing, som i hvert Fald synes at have været naturlig nok. Den skal have fremkaldt et ret ordentligt Klask, da den ramte Mikkels fyldige Kind, og ogsaa paa anden Maade skal den have været mærkbar.

Om det var Lussingen alene, eller om det ogsaa skyldtes Mikkels noget usikre Fodfæste, faar staa hen; men den bevirkede i hvert Fald, at Mikkel tumlede over mod Broens Rækværk. Dette kommunale Skidt var naturligvis ikke i Orden, i hvert Fald ikke i saa god en Orden, som det kunde ønskes eller maaske endog kræves af en bosiddende Mand med omtrent to Tønder skattende Hartkorn, og det kunde derfor ikke opfylde sin Bestemmelse, men gav efter for Vægten af Mikkels føre Krop, og han tumlede ud over Broens Kant.

Her plejede Mikkel at gøre et Ophold i sin Beretning og blive fjern i Øjesynet, det var, som om Erindringen om de udstandne Lidelser summerede sig sammen til en frysende Fornemmelse i hans Rygrad. Han fortalte derefter med lavt Mæle, at i det korte Tidsrum, da han befandt sig mellem Broen og Aaens Vand, hørte han en Lyd fra Skikkelsen, den eneste: Det var et skogrende Grin, der nærmest lignede et Vrinsk fra en middelstor jydsk Hest.

Derefter er der en Lakune i Mikkels Erindring, han har været helt henne, fra han, sagtens med et betydeligt Plask, ramte Vandet, og til han i nogen Grad kom til sig selv paa Aabrinken. I den Tid maa det helt usandsynlige være sket, at Mikkel, der i hele sit Liv ikke havde vist nogen som helst Interesse for Vand og derfor aldrig været i nærmere Berøring med det, hverken til indvortes eller udvortes Brug, har været i Stand til at redde sig selv op af Aaen. Den eneste Forklaring synes at være, at han maa have været i Besiddelse af Evner, som har slumret, naar Mikkel selv var vaagen, og mekanisk er traadt i Funktion, da Mikkel ikke mere evnede at sanse.

Imidlertid er det en Kendsgerning, at Mikkel kom til Live igen. Han laa da paa Aabrinken, ynkelig vaad og forkommen, og hele hans tidligere Harmoni med Tilværelsen var borte. Hans Kasket, en god graa Vadmelslue med Skyklapper, og begge hans nylig beslaaede Træsko havde han sat til i Aaen. Til alle disse Fortrædeligheder kom, at han — naturligvis! — havde reddet sig i Land paa Aaens forkerte Side, altsaa paa Krosiden og modsat det nu saa attraaede Hjem med Maren og hele hendes Surhed. At vove et nyt Forsøg paa under de forhaanden værende Forhold at komme over Broen laa langt udenfor Mikkels Muligheder, og efterhaanden som det med en Gysen gik op for ham, hvad han havde været igennem, forstod han, at han maatte se at komme bort. Han kravlede derfor, lue- og træskoløs, paa Hænder og Knæ op ad Brinken, og saa snart han igen følte nogenlunde jævn Bund under sine vaade hjemmestrikkede Hoser, rejste han sig for at komme hurtigt bort.

Ogsaa paa dette Sted i Beretningen

plejede Mikkel at blive fjern, før han rystende fortalte, at netop som han satte i Løb, følte han et Greb om sin ene Ankel, saa han styrtede næsegrus ned i Pløjejorden. Han mente nok at kunne forsvare, om han dengang har skreget noget, og næsten uden Vid og Besindelse fo'r han paa alle fire Lemmer af Sted gennem Pløjejorden. Han hævdede nemlig, at han da tydeligt havde hørt en Fnysen og en Trampen i Jorden tæt ved.

Samme Nat noget over Midnat vaagnede Boelsmand Kræn Klausen, der boede et Stykke østen for Kallerup Kjær, derved, at der blev raabt ynkeligt om Hjælp uden for hans vindskæve Væg. Han skuttede sig lidt i sin varme Seng, men da Raabene gentog sig, og han tydeligt hørte nogen fumle ved Forstuedøren, maatte han op. Han fik Slaaen trukket fra, og et ynkværdigt Menneske, lueløs, træskoløs, vaad og drivende af Skidt væltede ind mod Krej-

Han laa paa Aabrinken, ynkelig, vaad og forkommen.

Og nu føjede en ny Rædsel sig til de tidligere.

Da Mikkel saaledes, vidløs og ude af sig selv af Skræk, mavede sig frem over Jorden, følte han sig pludselig grebet i Ryggen af flere jernhaarde Klør. Da tænkte han for Alvor, at hans sidste Time var kommet, og Maren og alt det Vesten for Broen stod for ham i Forklarelsens Skær. I sin Nød raabte han Marens Navn, og Attraaen efter hende i Forbindelse med Selvopholdelsesdriften tvang ham til at gøre et Forsøg paa at komme fri af de spidse Klør. Han pressede sig fremad, og skønt han mærkede, at Kløerne rev store Flænger i hans gode graa Kavaj, lykkedes det ham at slippe fri.

— — —

sten og sølede hans Skjorte slemt til. Da han endelig fik Ild paa en Tællepraas, konstaterede han med en Maaben, at det Menneskevrag, der nu befandt sig i hans lerlagte Stue, var Gaardmand Mikkel Kraag af Jestrup.

Om Brændevin nogen Sinde har været berettiget og paakrævet, maa det have været nu, og Krejsten fandt Medicinen frem. Da Mikkel havde slaaet et Par antagelige Dramme i sig, kom han saa nogenlunde til Kræfter, at han, om end usammenhængende, kunde give en Slags Forklaring paa sin Tilstand. Hvor stærk Tiltro den fandt hos Krejsten, der var et mærkeligt nøgternt Menneske, hvad en stridig Jord og et Par stridigere Aftægtsfolk ikke var uden Skyld i, er ikke oplyst; men han for-

stod i hvert Fald, at Mikkel maatte bringes hjem, og at ingen, som Sagen laa, var nærmere til det end han. Ganske vist nægtede Mikkel kategorisk, selv efter et Overtalelsesforsøg med endnu et Par Dramme, at gaa over Broen, og Krejsten maatte finde sig i at spadsere vejløst med ham Norden om Kjæret. Til Gengæld havde han den Tilfredsstillelse senere at kunne fortælle, at Maren til Trods for det sene Tidspunkt for Mikkels Hjemkomst stadig var oppe og havde Lys, og at hun modtog Mikkel uden overflødig Medynk og haardhændet klædte ham af og lagde ham i Seng.

Allerede paa Tilbagevejen konstaterede Kræn Klausen, at Broens Rækværk var smadret, og da han næste Morgen tilsaa et Par flegmatiske sorte Faar, han havde staaende i et Rendetøjr paa Skellet mellem Aaen og en Pløjemark, opdagede han en mærkelig Kravlefure fra Tøjret og ind over hans efteraarspløjede Stubmark. — Endelig bemærkede han, at der i Tænderne paa en todelt Svenskharve, som han havde rejst i Marken tæt ved Aaen, sad et Par graa Laser af samme Stof som Mikkels Kavaj.

Mikkels Kasket fandt Krejsten i Sivene ved Aaen, og selv Træskoene lykkedes det ham at bjerge fra Aabunden med en lang Stang, hvilket i nogen Grad mildnede den materielle Side af Sagen for Mikkel.

Om Mikkel er der endnu at fortælle, at selv om han ikke blev Totalmand, fordi dette Begreb endnu ikke var opfundet dengang, saa forandrede han dog sin Livsførelse betydeligt. Det var, som om han gled mere ind under Marens syrlige Myndighed og holdt sig bedre til den hjemlige Dram. Og helt sikkert er det, at han efter hin frygtelige Nat kun i yderste Nødvendighed passerede Broen over Kallerup Aa og aldrig lod det ske efter Solnedgang. Selve Tildragelsen tog noget paa ham, han tabte en Del i Vægt; men det kom han over, og med Aarene blev hans Huld stadig bedre. Han berettede gerne om sin Oplevelse og udviklede sig til en virkelig god Fortæller, og ikke mindst derfor har Tildragelsen, som nævnt i Indledningen, holdt sig som en Myte paa Egnen.

Ogsaa andre talte ofte om Mikkels Oplevelse, og navnlig blev den mystiske Skikkelse paa Broen og Mikkels mirakuløse Redning fra Druknedøden drøftet.

Den eneste, der aldrig blandede sig i Diskussionen herom, var Maren.

Chr. Smerup.

VAR DET Hjemlængsel?

Julefortælling
af
AAGE ROSENDAL

JENS VERNER LARSEN stod og saa ud ad Vinduet i Toget, som kørte mod Syd gennem Thy. Hvor var det smukt, det han saa.

Man skulde tro, at Thy var en Ø. Se, dér saa man paa den ene Side Vesterhavet og paa den anden Limfjorden.

Toget var efterhaanden kommet ud paa „æ Draw", og nu var han snart borte fra den dejlige Hjemegn. Jens Verner slugte med Øjnene alt, hvad han saa; det varede maaske længe, inden han igen kom til Thy, ikke før til Jul maaske — fire Maaneder —, det var en lang Tid, naar man aldrig har været hjemmefra før — saadan da — for længere Tid.

Pokkers ogsaa, at der ikke var Universitet i Thy. — Jens Verner havde nemlig lige faaet Studentereksamen og skulde eller rettere sagt vilde nu til København for at studere Jura; han vilde være Dommer. Det var nu ikke fordi, Ellens Far var Dommer, men fordi han syntes, der trængtes til nogle Dommere, der ikke bare sad i Stillingen for Lønnens Skyld, men virkelig nogle, der dømte retfærdigt med den Ret, som Bibelen taler om. Han vidste nok, at det var umuligt at faa dette gennemført; men han vilde kæmpe for Sagen. Og han blev vel nok harmfuld, da den Mand fra hans Hjemegn blev frikendt for, hvad der i almindelig Tale hedder „en god Handel", men som han vidste var Røveri.

Og saa var det endda een af de Mænd, han havde regnet med. Men det værste af det hele var, at nu troede denne Mand, at han kunde skjule sig under den juridiske Ret. — Nej, naar han blev Dommer, saa vilde han sætte sig ordentlig ind i Sagen, ikke alene gennem de Oplysninger, han fik ved Skranken; men selv tale med de Mennesker, hvem Sagen angik, og maaske paa den Maade faa ordnet Sagen uden at bruge sin juridiske Magt.

— — —

Jens Verner blev vækket op af sine Tanker ved, at Buerne paa Oddesundbroen løb forbi Vinduet.

Ja, saa var han altsaa borte fra Thy og borte fra sine Forældre og Ellen. Mon hun ogsaa kunde vente paa ham i de mange Aar, til han blev færdig. Nok kunde de skrive sammen og hun kunde tage ud at besøge hans Forældre. Men Breve er nu ikke det samme som at gaa en Aftentur, og der var ogsaa temmelig langt ud til hans Forældres Gaard, og naar han ikke var dér, vilde hun nok ikke komme saa tit — skammelig nok, for han troede, hvis Ellen og Mor bare var sammen, vilde de tale om ham, og saa glemte hun ham ikke, og Ellen kunde heller ingen bedre tale med end

Mor — for Mor var jo Mor. — Jens Verner var lige ved at faa Taarer i Øjnene; men han tog sig sammen. Naa, det var nu alligevel godt, at han skulde hjemmefra, det vilde han have godt af, og selv om de var aldrig saa rare derhjemme, saa var der nu ogsaa saadan lidt — naa, ja, det var ikke saa let at forklare, men derfor var det ogsaa rart at komme bort, og nu var han over det værste — troede han da.

— — —

Jens Verner sad paa sit Værelse. Der var gaaet 8 Dage, siden han var kommen til København.

Egentlig skulde han læse; men ærlig talt, han kunde ikke. Det var lige i Mørkningen, og Hjemlængselen var kommet over ham, uden at han anede det. Hvorfor skulde man ogsaa saadan pines? Hvorfor skulde han elske dem derhjemme og Ellen og hele sin Hjemegn? Det gjorde bare saa ondt, naar han var borte fra dem.

Jens Verner kom pludselig i Tanker om et Digt, han havde læst en Gang. Saa vidt, han huskede, var det skrevet af Ludvig Bødtcher. Han fandt hurtigt et Litteraturudvalg frem og læste de to Vers, som han i dette Øjeblik kom til at holde af:

„Hvad her du elske, ejes kun paa Borg,
paa uvis Fred, saa er Naturens Orden;
og vil du være fri for Savn og Sorg,
saa maa du intet elske her paa Jorden.

Men Sorgen er en Engels dunkle Haand,
som lutrer, hvad dig jordisk kær er vorden,
og løfter mod det Evige vor Aand,
og derfor skal du elske her paa Jorden".

Jens Verner stod endnu og grundede over Digtets Sandhed, da han pludselig blev vækket op af sine Smertens Drømmerier ved, at en Skikkelse gled forbi hans Vindue. Han fik lige set et Par dybe, blaa Øjne, der smilede opmuntrende til ham, som om de vilde sige: „Se ikke saa bedrøvet ud, du".

Hvor skal der lidt til for at faa en Stemning til at forsvinde. Jens Verner satte øjeblikkelig Bogen, han stod med i Haanden, til Side og begyndte temmelig opmuntret at arbejde.

Det varede imidlertid ikke længe, før han atter blev forstyrret af de blaa Øjne, og denne Gang fik han at se en hel Pigeskikkelse, der, idet hun nikkede til Hilsen, forsvandt ind i Huset ved Siden af.

Hver Dag siden saa Jens Verner den smukke Københavnerinde gaa til og fra Huset, og hver Gang hilste hun smilende paa ham.

Og en Aften talte de sammen. — Jens Verner havde næsten helt glemt Ellen og sin Hjemlængsel. Og det blev nu Skik, at hver Aften, naar Jens Verner, eller rettere

hans nye Veninde, havde Tid, saa spadserede de sammen i en eller anden Park eller gik i Biogdrafen.

Hun var ogsaa meget indtagende, Birte Slot, og en Aften, mens de sad paa en Bænk, lagde Jens Verner Armen om Birtes Skulde.

„Birte", sagde han, „min elskede Birte".

Hun saa paa ham:

„Mener du det?"

Han svarede ved at give hende et Kys, langt og inderligt.

„Min lille Pige, du kan tro, jeg mener det; det er godt, jeg har dig, ellers vilde jeg aldrig udholde min Hjemlængsel".

Saa gik de hjem — begge lykkelige i deres Forelskelse. Og den Aften kyssede Jens Verner ikke Ellens Billede, som han ellers plejede. Ellen passede ogsaa bedre til en Thybo, syntes han. Det var han jo ogsaa, men alligevel!

Og Birte var nu ogsaa sødere, den helt rigtige Pige.

— — —

Endelig blev det Jul. — Jens Verner havde talt Dagene, og nu var det sidste Dag i København — vidunderligt. — Der var bare det med Ellen. Jens Verner havde ikke skrevet noget til hende om Birte, han vidste nok, at det var fejgt; men lige efter, at han var blevet forlovet med Birte, havde Ellen skrevet, at han ikke skulde føle sig forpligtet over for hende, de var jo kun Kammerater, og hvis han fandt en Pige derovre, han kunde holde af, saa skulde han ikke tænke paa hende. — Mon hun havde anet noget? Han havde skrevet, at han haabede, at de kunde blive ved med at være Venner, men derfor havde hun vel ikke noget imod, at han havde en Kammerat derovre.

Nu, naar han skulde hjem, var der alligevel en vis Spænding over ham ved Tanken om at skulle gense Ellen. Mon hun vilde tage sig lige saa godt ud som Birte? Ellen var mere naturlig, maaske. Ærlig talt troede han ogsaa, at hvis Ellen var kommen med til København, saa vilde han aldrig være blevet forlovet med Birte; men nu var det sket, nu vilde han være glad og hjem at fejre Jul. Og det var sandt, han skulde jo ogsaa ud med Birte i Aften sidste Gang før Jul. — Det var jo meget rart; men han syntes ikke, han havde saa megen Brug for hende nu, da han skulde hjem til sine egne og til Ellen. — Og Ellen havde dog været hans — — Veninde.

— — —

Jens Verner og Birte sad paa Wivex, det skulde være flot sidste Aften før Jul. — Han sad og saa frem for sig, som i Tanker.

„Længes han efter sin Mor, den lille Dreng", sagde Birte drillende, „eller maaske efter Bondepigen fra Thy".

Jens Verner for op:

„Hvem er det, du kalder Bondepige“, sagde han. „Jeg vil sige dig, der er mindst lige saa smukke og pæne Piger i Thy som her ovre, saa du behøver ikke at kalde nogen for Bondepige.

Birte fortsatte i samme drillende Tone: „Tag det med Ro, jeg skal ogsaa sammen med en gammel Kæreste i Julen“.

„Gammel Kæreste“, gentog Jens Verner, „hvem har sagt“, at jeg skal sammen med en gammel Kæreste; Kæreste er vel ikke ikke det samme som Veninde —“

„Jo, næsten“, sagde Birte, „men lad os nu ikke blive Uvenner lige til Jul, lad os nu danse lidt, og saa haaber vi, at vi begge maa faa en god Jul“.

Under Dansen tænkte Jens Verner paa, om Julen mon vilde blive saa god, som han havde regnet med.

— — —

Hvor Thytoget dog gik usædvanlig langsomt. Jens Verner syntes, at det næsten aldrig fik en Ende; Toget havde lige holdt ved den anden Station efter Oddesundbroen, og nu kendte han hver Station, der var tilbage. Det skulde nu blive rart at komme hjem, tænk at være hjemme i 14 Dage, uden at tænke paa Bøger og Forelæsning o. s. v., og saa være paa det Sted, han havde længtes efter hver Dag i 4 Maaneder, sige du til alle Mennesker, og høre det kønne thylandske Sprog. Han syntes næsten, at det var for meget paa een Gang.

Endelig var han ved Bestemmelsesstedet. Mon han skulde gaa hjem? Det var ellers Kaneføre, saa han haabede, at der var nogle for at hente ham. Jo, der kom jo hans ældste Søster — og Far.

„Godaw, Jens Verner, og walkommen hjem. — Det var da rart at se dig igen, lad mig tage din Kuffert; Vognen holder uden for Stationen“.

Jens Verner kunde næsten ingenting sige. Og før han vidste af det, sad han i Vognen, indhyllet i en Pels og en Mængde Tæpper, Mor havde sendt, for at han ikke skulde fryse. Og saa begyndte han at spørge ud om alt derhjemme.

Mor stod i Døren og tog imod ham, og han tog hende i sine Arme og kyssede hende. Da de havde faaet Tøjet af, sagde hans Mor: „Vær saa god at sætte jer til Bords; vi vilde jo vente med at spise, til du kom, Jens Verner“.

Og saa sad Jens Verner paa sin gamle Plads, og Far bad Bordbønnen; saa var et Maaltid først fuldkommen, syntes han.

*

Der var endnu et Par Dage til Jul. Jens Verner nød dem rigtig. Dagen før Juleaften var han i Thisted for at besøge sin gamle Lærer. Og netop som han kom

gaaende ned fra hans Hus, mødte han Ellen. Hun vilde have undgaaet ham, følte han til sin Smerte, men det var for sent, og de hilste paa hinanden. „Goddag, Ellen“ — „Goddag, Jens Verner“. Saa stod de der, — hvad skulde han sige; havde det været i gamle Dage, havde han taget begge hendes Hænder, set hende op i Øjnene og spurgt, om hun ikke havde længtes efter ham, og nu burde der have været meget mere Grund dertil. Men han stod kun og famlede med sine Handsker.

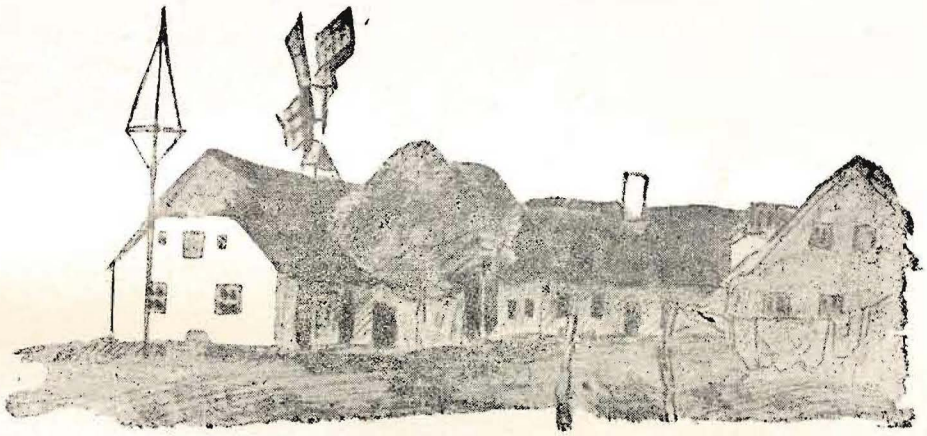

Endelig fik han sagt: „Hvordan har du det?“ „Tak, godt; og du?“

„Jo Tak, det gaar jo; men jeg vilde næsten ønske, at jeg var blevet her hjemme“. „Hvorfor det?“ spurgte hun, og hun kunde ikke skjule sin Interesse.

„Ja-a, jeg ved snart ikke, men man oplever saa meget, som man selv ønsker var aldrig sket. Men for Resten, skal vi gaa en Tur langs med Strandstien? Saa kan vi jo tale om gamle Dage“. Ellen rødmede lidt, idet hun sagde ganske alvorlig: „Hvorfor om gamle Dage? De er jo forbi, og jeg har for Resten ogsaa travlt, men vi kan jo følges ad ned ad Gaden“.

Medens de gik, saa Jens Verner stjaalent paa Ellen. — Hvor var hun blevet voksen, syntes han, hun var blevet en Kvinde, og han var klar over, hvor meget hun egentlig betød for ham, helt anderledes end Birte. Han forstod nu, at han elskede Ellen, medens Birte kun havde været en flygtig Forelskelse.

„Sig mig, Ellen“, sagde han lidt nølende, „ved du, at jeg har været forlovet?“ „Har været“, gentog hun, „er du det da ikke mere?“ — „Paa en Maade og paa en Maade ikke, vi har ikke talt om at bryde, men det er alligevel forbi, og Birte sagde sidste Aften, vi var sammen, at hun ogsaa skulde sammen med en gammel Kæreste i Julen; han passer nok bedre til hende“.

„Ogsaa sammen med en gammel Kæreste“. Ellen saa betænkelig ud. „Hvem andre skulde da sammen med en saadan i Juleferien? Det er da ellers ikke Skik, at gamle Kærester kommer sammen“. Saa maatte Jens Verner fortælle om Optrinet paa Wivex. „Og“, føjede han til, „du har da holdt af mig; har du ikke? Og det medBirte var kun en forbigaaende Forelskelse paa Grund af Hjemlængsel og Længsel efter dig“.

„Jo! Jens Verner, jeg har holdt af dig“, sagde Ellen med Taarer i Øjnene, „men det andet siger du jo kun af Venlighed imod mig“. Jens Verner tog hendes Arm. „Ellen“, sagde han ømt, „Ellen, hvis jeg kunde kysse dig her paa Gaden, saa gjorde

jeg det; jeg ved nok, jeg ikke har Ret til det, men jeg gjorde det alligevel. Ellen, det er ikke for at være venlig mod dig, at jeg siger det, men det er forbi, ingen anden betyder mere for mig end du. Ellen, det er af Kærlighed, jeg siger det, Ellen, jeg elsker dig; holder du slet ikke af mig mere? — Hun svarede med et stille „Jo!", idet hun trykkede hans Arm som nu kun hun kunde gøre det.

Det var i Sandhed et lykkeligt Par, der den Dag kom og forstyrrede Dommer Jensen i hans Juletravlhed. Men glad blev han; thi han havde nok set, at Ellen siden Jens Verner var rejst, var blevet saa stille —.

Men allerlykkeligst var Jens Verner; thi nu havde han ikke alene faaet den Pige, han alligevel holdt mest af; men nu vidste han ogsaa, at han kunde udholde sin Hjemlængsel, naar han igen kom til København; thi nu havde han et Maal i dobbelt Forstand at kæmpe for; men nu vilde han først holde Jul, og det oven i Købet i Thy.

Haabet -

I trange Tider
mærkes Modet,
naar mange lider,
læres Livet —

— — — — — — — — —

alting falder,
alting forgaar

— — — — — — — — —

men Haabet —
Haabet —
lysende staar.

Otto Møller.

Thylandske Anekdoter

*

FOR MANGE AAR SIDEN var en af de rigtig gammeldags Thyboer inviteret til Middag hos den daværende Amtmand. Der var forsamlet en større Kreds af Egnens højeste Embedsmænd med deres Damer paa Amtsgaarden i Thisted. Nu traf det sig saadan, at Amtmandinden fik (lad os kalde ham Søren Kjeldsen) til Bords.

Det var jo en stor og udsøgt Middag, der blev serveret, og Søren Kjeldsen var altid god til at tage for sig af Retterne, men til sidst maatte han dog melde Pas. Amtmandinden forsøger flere Gange at formaa Søren Kjeldsen til at tage en lille Portion mere og beder ham om for hendes Skyld at forsyne sig. Men Søren Kjeldsen afslaar Gang paa Gang og siger til sidst:

„Næj, Tak, æ ka' ikke mere, æ er saa mæt, at Amtmandinden kunde knække en Lop paa min Mav'!"

*

I sin Tid var der en meget stærk Mand i Vorupør, som dog blev kaldt for Bitte Kræn. Han var Fisker, og paa sin Færden paa Havet opsamlede han en Gang et stort Anker Vin; det slæbte han op i Klitterne og gik og drak af det. Der var dog ogsaa andre, der opdagede denne Kilde, hvorfor Kræn en Dag tog et Stykke Reb med hen i Klitterne for lettere at kunne transportere Ankeret hjem. Da han efter noget Besvær fik baaret Vinankeret hjem, udbrød han: „Havde Æ taget den, mens den var fuld, havde det været nemmere, nu sluntede det fra den ene Side til den anden".

En Gang indgik han paa et Væddemaal om, at han kunde bære to Tønder Rug fra Ulstrup og hjem til Havet. Han tog de to Sække Rug paa en Planke over Skulderen, og der fulgte en Karl med for at se, om han kunde bære sin tunge Byrde, for han maatte kun hvile sig nogle faa Gange. Da han kom til Faddersbøl, var der saa meget Vand og Mudder ude i Klitterne, saa han sagde til Karlen, at nu kunde han gerne sætte sig paa Sækkene, for han blev jo vaad om Fødderne. Da vendte Karlen om og gik hjem!

En Dag kom Bitte Kræn til Thisted for at foretage Juleindkøb. — Butiksfolkene havde jo nok hørt Tale om hans Styrke, og da der netop stod et Læs Klyne udenfor Døren, saa siger Købmanden til ham: „Kan du løfte det Læs, saa skal du faa din Julebrændevin gratis!" Kræn gaar saa ud og kryber ind under Vognen, sætter Ryggen imod og tager med en Arm ud til Siden under hvert Hjul og løfter Læsset, idet han spørger: „Hvor ska' æ gaa hen med det?"

Den samme Bitte Kræn kom en Dag ud i Marken, hvor en Tyr var bleven vild, og ingen turde nærme sig det rasende Dyr. Kræn gik dog modigt frem mod Tyren og fik fat i Hornene paa den, og der opstod en haard Kamp. Sommetider havde Tyren Overtaget og løb ham tilbage, men tilsidst fik Kræn Magten og fik den noget beroliget, da Dyret mærkede, at det havde fundet sin Overmand. Da udbrød Kræn: „Dersom det ikke var for det, te æ har Part i dig, saa skulde æ vride Halsen om paa dig!"

*

Nord i Kaastrup var der en Gang en stærk Mand, der hed Niels Kristen Iversen. Om hans Styrke gik der saadant Ry, at mange rejste til Kaastrup bare for at se Niels Kristen Iversen. Saaledes kom der en Dag en Mand fra Sydthy til Kaastrup, da Niels Kristen gik og pløjede. Manden fra Sydthy spurgte ham da: „Ka' du give mig Besked om, hvor den stærke Mand bor?" Niels Kristen svarede ikke lige med det samme, men spændte Hestene fra Ploven, og da det var gjort, løftede han Ploven og pegede med den: „Der bor han henne!" Saa rejste Manden!

Niels Kristen plejede at købe Strandtømmer ved Havet, og kom en Gang ind paa en meget sandet Vej, saa den ene Hest bliver træt og kan ikke trække Læsset. Saa spændte Niels Kristen Hesten fra og gik selv i Drættet til den stærkeste, og de fik Vognen trukket gennem den sandede Vej. Da de var kommen igennem, klappede han Hesten og sagde: „Æ var vel it for haard ve' dæ?"

*

En større Gaardejer i Sydthy vilde gerne sælge sin Gaard, og i den Anledning var der forsamlet en Del Købere. Samtidig kommer Egnens Bødker kørende med et Par Stude og beder om at komme til at tale med Gaardejeren. Han bliver vist ind til det øvrige Selskab og rykker frem med sit Ærinde: Han vilde da nok give et Bud paa Gaarden. De store Herrer saa jo noget forundrede ud, da ingen mente, at den sølle Bødker kunde købe en saa stor Gaard; der faldt da mangen en Vittighed i den Anledning. Bødkeren fremkom med sit Bud, og skønt det kun var lavt, var det dog det bedste Bud, der var blevet fremsat, hvorfor Gaarden blev Bødkeren tilslaaet. „Men saa var det Kautionen, vi skulde se lidt paa", sagde Gaardejeren med et ironisk Smil, idet han saa sig om

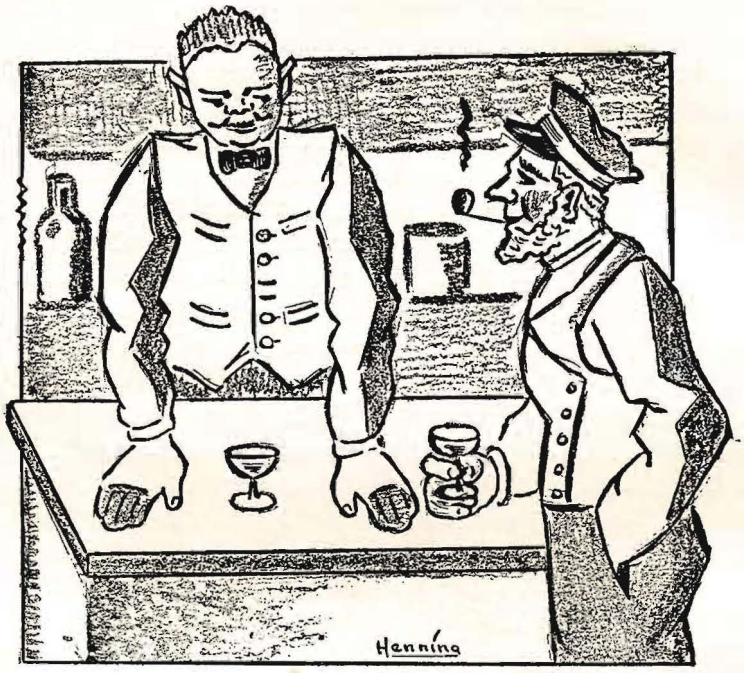

Da Bitte Kræn fik gratis Julebrændevin.

i Kredsen. Bødkeren gik ud til Vognen og kom tilbage med en Kasse og sagde: „Ja, jeg tænkte jo ikke, at nogen af d'Herrer her vilde kautionere for mig, og derfor har jeg bragt to med, som de bliver nødt til at godkende, og det er Christian og Frederik". Derpaa talte han den store Sum op i klingende Mønt til stor Forundring for Selskabet.

De store Herrer saa jo noget forundrede ud.

*

For ganske faa Aar siden var der ude i et af Klitsognene en Skolelærer, der var af den Type med højt strittende Haar, ivrig Afholdsmand o. s. v.

I samme Sogn var der et meget fordrukket Subjekt, som Gang paa Gang voldte Sognet Bryderier. Vedkommende vilde ikke forbedre sig, ligegyldigt hvad der saa end blev gjort ved ham. Det blev derfor bestemt, at han skulde indlægges paa Viborg Hospital for at gennemgaa en Afvænningskur. Skolelæreren skulde ledsage ham til Viborg og fik strenge Instrukser om at passe godt paa ham undervejs.

Da de kommer til Hospitalets Indgang, begynder Fyren at gøre Modstand, og idet han blinker med Øjnene til Hospitalets Portner, forsøger han at gøre denne forstaaelig, at det er Skolelæreren, der er Patienten, og det lykkes virkelig at faa Portneren til at tro paa Gavtyven. Resultatet bliver, at Skolelæreren bliver indlagt under dennes højlydte Protester, og det voldte en Del Besvær og tog lang Tid, inden Skolelæreren ved telefonisk Opringning til sit Sogn fik Lov til at slippe ud. Derimod varede det ikke længe, inden man fik fat paa Gavtyven, idet denne sad og frydede sig paa det nærmeste Værtshus.

DEN RIIG MAND

aa hans fatte Muer –

Digt af JENS SLOTH ODGAARD

Kræn Wollsen haaj Grunker aa Guld da tewees,
ja, Pææng i æ Banker som Skidt,
for ingen, som han, haaj saa dygtig en Nies,
der altid ku løøjt æ Profit.

Ung gyywt han sæ ind te en halgammel Piig,
fek Goord aa en swær Hoben Pææng.
Han fatte var føj, haaj han taan saa hans Liig,
hans Fremtid haaj form't sæ saa strææng.

Hvad skidt om te Kuen han en halgammel tow,
han bløw jo den føøst i æ Sown.
Æ Pææng ga' hans Sind sørren knusende Row,
trods æ Kuen var lidt gammel aa bown.

A Baer fek de aller en jenneste føj,
æ Pææng sæ formered som Skidt,
for aller saamøj som en Towør' bløw øj,
han spinked aa gnej, det gik widt.

Han klawed sæ øwer, at Tier var saa hoord,
hans Folk wild' ha mier te Løn,
æ Skatter var stuer paa en waldrøwen Goord,
ja, det var en Re'lighed køn!

Æ Krig haaj æ Tier no lawed saa skidt,
æ Renter i Banker de sak.
Ti Tusind i Fywer — no gik'ed for widt —
forrenter de eet med en Hak.

Ti Tusind i Fywer . . . . aa tøl til i Oer . . . .
han sukked: gir aller en Skejs,
mi Statsskat er bløwn saa forskrækkelig hoord,
æ ti Gaang gir mier end Per Drejs.

De haar'ed da bejst, dem, der faar aa æ Sown,
de sørrer jo aller en Døjt,
ka sow om æ Maarer aa strækk' sæ saa down,
jen ajer ska op for aa røjt.

Tefældigt æ wekselt tow Uerd lig med Hartz,
æ traf ham derind' paa „Royal";
han frygted, engaang i April heller Marts
æ Renter gik nied te det hall.

Mi Obligationer, æ kjøwwt te halfjes,
de staar no der liig omkring Pari,
en wældig Forretning, æ knap er tefreds,
for hwans med mi Skat te Januari?

Kræn Ywersen sætter mæ op saa i Skat;
men naar æ no aller faar Renter
a alle de Pææng, som æ Banker haar hat?
— en Nul paa mi Skema æ prenter!

— — —

Hans Muer var saa fatte, hun fek aa æ Sown,
saad krum i en Hus saa forladt;
men det var saa ret, tøt æ Søn, ætter Low'n,
ham sjel øøj æ Samfund med Skat.

Hur haar da mi Muer ed, tit tiint han, saa godt,
æ Pææng faar hun ind aj æ Daer!
Jen ajer maa spinke aa spaar' da saa haadt,
mi Pææng er snaar ingenting waer.

Hun fek en Traw Taag, da hun takt hinne Hus —
det hænder, æ viser mæ flot —
en Mark ga æ osse te hinne Gjebus,
hun hytter sæ helsen vis godt!

Æ ga hind te Hueser en bette Graan Tow,
lidt Halm te æ Træsko te Wisk;
tit rentefri laant' hun en Kron' eller tow,
mod Muer haar æ aller væt grisk.

Per Madsen, der altid er wiid aa saa skrews,
ham traf æ i Antergur Jaes,
han saae, te æ var den elendigste Pjews,
mi Muer sku han føø aa paes.

Han saae, te mi Muer fek æ Føe aa æ Sown,
aa det sku han hjælp' aa betaael;
men Per haar no altid væt wætte aa hown,
saa wældig en Kaal te aa praael.

Per Madsen ska aller faa Low te aa raae
aa staa for de Pææng, æ ka sammel;
æ gyywt mæ te manne, der kommer en Daa,
da Pææng er møj værd for en gammel.

— — —

An' Wollsen hun saad der saa stell i æ Stow,
dengang hun bløw gammel aa groo;
hun tiint tit tebaag' — aa se da ku hun how
den Tiid, da æ Baer de var smoo.

Naar tit det da kneb med æ Klee aa Føø,
saa sukked hun ofte i Løn.
Gud hjalp hind jo altid — da Mads han saa døø,
det var, som forstummed al Bøn.

Saa bløw hun saa hoord aa saa bitter i Sind;
men lissom æ Tiid saa swandt wæk,
da kam der en Row aa en Fred just derind,
hun Hvile i Sjælen da fæk.

Hun tiint saa paa Folk, der just haajed saa svær,
paa dem, der haaj Sorg a djer Baer.
Tit tøøt hun bestemt, at Gud sjel var hind nær,
som om han kam ind aj æ Daer

Aa, naar saa æ Skumring var wed aa fald' poo,
en Engel kam ind, tit hun tøøt;
det var, som han spuer hind, nys faer han wild goo:
Ka æ wær te Tjennest aa Nøøt?

Det var, som hun tøøt saa, te alting bløw lyst,
æ Møørk var lig' ve aa forswind;
hinne Sind bløw saa stell, aa rundt om var der tyst,
det var, som Gud strøøg hinne Kiind.

Ja, som han wild seej hind: hwi græder do An',
æ hjalp dæ jo indtil i Daa!
Tink aller æpoe da aa spøør mæ, hurdan
i Maaer æ ska Runerne raa'e!

— — —

An' seejer der indno, rundt æ Storme de goor,
hun er saa tefreds i æ Sind;
deriind er der Fred, aa æ Føø hun jo foor,
hun takker, hvad Wej er æ Wind.

— — —

Den jenn er saa fatte, den ajen saa rig,
det rundt i æ Sown en ka et høør.
— Men hvem er saa hwans, just tillader æ lig'
mæ herwed da høfligst aa spøør?

Jens Sloth Odgaard.

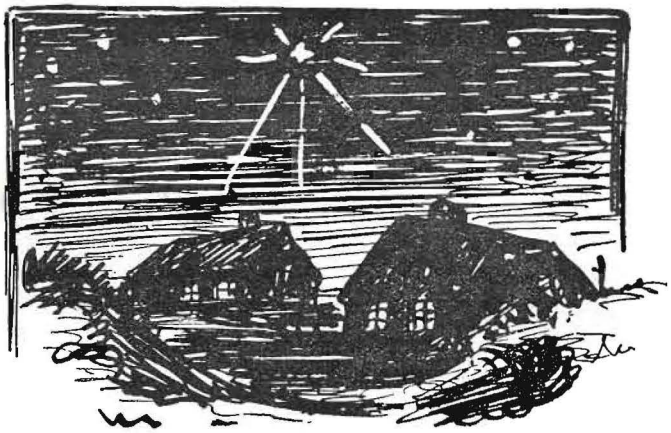

En gammel Thybos Jul i fremmede Havne.

Af J. C. JENSEN

STRØM, Storm og høj Sø stik i Stævnen. Daarlige Kul, ingen Tobak og stærk bedærvet eller endog raadden Proviant. Til disse triste Tilstande kommer yderligere den sørgelige Kendsgerning, at Kokkens Fjende Nr. 1, Skibets Tusindkunstner og Mestertyv, har ophørt med sin for Mandskabet nyttige Virksomhed. Han har kort sagt nedlagt Arbejdet, fordi der intet er at stjæle ud over Laks, og det er ikke meget spændende, idet vi de sidste 3 Maaneder er bleven fodret 21 Gange om Ugen med denne Fisk, som sin Velsmag tiltrods derfor ikke er fri for at virke noget ensformig.

Da vi forlod Port Said, haabede vi at naa til Hamborg saa tidlig, at vi kunde naa frem til vore respektive Hjem inden Jul; men eftersom Dagene gik, forringedes dette Haab mere og mere, og det syntes næsten som om alt har sammensvoret sig for at forhindre, at vore Ønsker skal gaa i Opfyldelse. Fjorten Dage efter vor Afrejse fra Port Said har vi endnu ikke passeret Herkulesstøtterne eller Gibraltar, og Mandskabets Nøjsomhed er ved at blive sat paa en lidt for haard Prøve.

Sømandens Nøjsomhed med Kostens Kvalitet er eventyrlig stor. Han kan æde Beskøjter med centimeterlange Maddiker i. Et vandet Udtræk af Garvebark kan han sugestioneres til at kalde Te eller Tepottevand, og en sort ildelugtende Vædske, der er sødet med en ligesaa sort tjærelignende Sirup, lader han sig byde i Stedet for Kaffe og finder den velegnet til at drukne Brødets Maddiker i. Med Hensyn til den almindelige Knaphed paa Tobak om Bord stillede Forholdet sig anderledes. Det man havde købt i Østasien var gaaet op i Røg, og man havde ikke skaffet sig noget i Suez eller Port Said, fordi man regnede med, at Kaptajnens Beholdning slog til til hele Besætningen Det viste sig desværre, at den i alt væsentlig var indsmuglet ved Amurflodens Bredder af russiske Toldere. Noget Surrogat for Tobak findes ikke paa et Skib lastet med friske frosne Laks og Kaviar, saa den Smule Rygelse, der endnu findes, deles broderligt, og streng Rationering indføres.

Atlanterhavet viser sig at være os lige saa uvenlig stemt som det „skønne blaa" Middelhav med skønne blaa i Gaaseøjne, og til vore talrige andre Genvordigheder kommer nu yderligere den, at vore Kedler for at levere den Dampmængde, der skal til for at dreje Skruen de fastsatte 83 Omgange i Minuttet, kræver fra 12 til 22 Tons Kul i Døgnet, alt efter Kullenes Kvalitet og Vejrets Tilstand, og det er Krav, som ikke kan siddes overhørigt. Vi maa have Kul snarest, altsaa vi maa i Havn.

Dette Faktum volder ingen Sorg hos Mandskabet, da det med en til Vished grænsende Sandsynlighed kan antages, at

hvor der kan købes Kul, maa der ogsaa kunne købes Tobak, og det er allerede udelukket at komme hjem til Jul denne Gang.

Det blev en lille By paa Spaniens sydvestlige Atlanterhavskyst ikke langt fra Portugals Grænse, vi anløb. Hvad Byen hedder, er uden Interesse. Ingen venter Brev, og ingen vil skrive; de Paarørende, vi har skrevet til, at vi kom hjem til Jul, vil vel trods kraftige Dementier fra vor Side alligevel sige: „Naa, ja, han har vel igen soldet Hyren op". Det er jo ikke alle, som kender en Sømands Genvordigheder.

Stedet synes at være en Plet, hvor man endnu har Spor af det mauriske Blod i Aarerne; thi Orientalernes Ro præger Befolkningen, og vi faar trods Kaptajnens Rasen og Opremsning af meterlange tyske Forbandelseskæder ingen Kul før næste Morgen. Vi lod vort Anker falde ved 7-Tiden om Aftenen. Den Gang blev Klokken aldrig over 12.

Der var altsaa god Tid til at faa fat paa den ønskede Tobak; men uden at motivere det nærmere, nægtede man enhver Landlov, og den gamle bedyrede højt og helligt, at han ingen Penge havde og altsaa ikke kunde give os Forskud.

Mytteri om Bord paa et Skib i rum Sø er en alvorlig Sag for alle implicerede og kan selv i en Havn forvolde en Del Bryderier. Uden vor udmærkede 2. Mester var Mytteri næppe bleven undgaaet den Aften i den spanske Havn. Der blev foreslaaet Repressalier af den uhyggeligste Art og opfordret til Handlinger, som maatte indføres i Logbogen sammen med Klager over det elendige Æde, man bød Mandskabet Døgn efter Døgn. Dog, som allerede nævnt, klarede 2. Mester assisteret af 2. Styrmand hele Affæren, dels ved Bestikkelse af Oprørsgeneralerne og dels ved at give deres Æresord paa, at vi skulde faa Tobak næste Morgen, saa snart de dvaske Spanioler vaagnede op til Daad, og at den gamle skulde ordne Betalingsspørgsmaalet.

Naar jeg siger, at 2. Mester ordnede Sagen, vil man maaske spørge, hvorfor netop 2. Mester og 2. Styrmand, og Svaret maa blive, at paa et Skib har hver sit Arbejde at udføre og sine Pligter at varetage, og det vil vist ikke være uden Interesse for ikke skibskyndige at høre lidt om, hvori bl. a. Officerernes Pligter i det væsentligste bestaar, vurderet vel at mærke af Mandskabet.

Føreren, Kaptajnen eller den gamle, som han oftest kaldes af Mandskabet, er overfor Forsikringsselskabet og Rederiet ansvarlig for Skib og Ladning og Mandskab, han skal drikke med Skibsmæglere, Befragtningsagenter og Toldere, de sidste især, hvis der skal et eller andet i Land ufortoldet, og snarest mulig omadressere en modtagen Reprimande fra Rederiet til 1. Styrmand. Han skal drage Omsorg for, at de af ham selv og 1. Styrmand foretagne Positionsbestemmelser og Kursberegninger gennemses og eventuelt rettes af 2. Styrmand. Han skal paase, at hans Skib ikke bliver overbemandet og helst ikke provianteres for mere end 6 Maaneder, hvis Rejsen antages at ville vare 8. Har han Tid til det, kan han som privat Interesse snyde Mandskabet med Kursberegning, naar de i fremmed Havn begærer Forskud paa Hyren i det paagældende Lands Mønt.

Første Styrmand er, naar den gamle sover eller er i Land, øverstkommanderende og maa som saadan overtage de fleste af den gamles Pligter; dog skal han ikke drikke med eventuelle Besøgende, dersom Whiskyflasken er laaset inde. Derimod maa han paase, at 2. Styrmand udfører baade sine egne og hans Opgaver eller Pligter. Som særlige Interesser kan han, om Lejlighed gives, lade Rederiet se Førerens Fejl gennem en Lup og saa iøvrigt

vente paa Forfremmelse.

2. Styrmands Pligter er saa mangfoldige og forskelligartede, at det kunde fylde et helt Bind, om de skulde anføres alle. En af saavel 2. Styrmands som 2. Mesters Pligter er den meget vigtige at være Mellemled mellem Officerer af højeste Rang og Mandskabet, og den blev ogsaa i ovenanførte Tilfælde røgtet til fuld Tilfredshed for alle Parter.

3. Styrmand og 3. Mester er der ingen Grund til at opholde sig ved; de er bemandingsmæssig en Slags Hermafroditer, som hverken hører til foran eller agtenfor Storlugen og bliver overset af deres overordnede i samme Grad, som Mandskabet ignorerer deres Ordrer og tit svarer næsvist for ikke at sige frækt, naar en af nævnte Herrer forsøger at gøre sig gældende. Deres private Interesse er at overbevise sig selv om deres egen Betydning om Bord.

Heller ikke Baadsmands og Tømmermands Virksomhed adskiller sig saa meget fra Mandskabets, at der er Anledning til at omtale dem særskilt. Men Kokken kommer man ikke uden om, hans Opgave er det at holde Liv i Mandskabet billigst muligt, helst ogsaa uden alt for meget Vrøvl fra Ofrenes Side. Jo bedre det lykkes, des bedre Kok. Privat nærer de fleste Kokke det Ønske ganske egenhændigt at fordærve lige saa meget Mad som laves. I saa Henseende havde S/S „Bianca"s Hovmester og Kok bragt det overordentligt vidt og var desaarsag udsat for mange Drillerier og Chikanerier fra Besætningens Side.

Hin mindevædige Morgen og Formiddag, da et Oprør paa vort Skib kun kunde afværges ved, at Besætningen blev forsynet med Tobak, dannede dog en Undtagelse fra Reglen; thi det blev fortalt af Messedrengen, at Kokken skulde ned med „den gamle" i Land for at skaffe Tobak. Det viste sig ogsaa at være rigtigt. Hovmesteren — foreløbig kaldte man alle som èn uden forudgaaende Aftale Manden for Hovmester. Det var dog muligt, at lidt Smiger, selv om det ikke var ment, kunde indvirke paa Kvaliteten af det, der blev indkøbt

Det blev ikke nogen lang Ventetid, vi fik; Skipperen var ond i Sulet over Forsinkelsen af Rejsen, over at han blev nødt til at sørge for Tobak til os og meget andet. Kun en Time varede Ekspeditionen. Vi fik Tobak til Piberne og Udsigt til en Middag uden Laks, og vort Syn paa de 30—40 mørkøjede spanske Kvinder, som med en Kurv Kul paa deres Hoved, løb op og ned ad interimistiske Leidere paa begge Sider af vort Skib, blev ændret i høj Grad. Man blev ikke mere fortørnet over, at de ustandseligt tiggede Vaskesæbe og stjal det, hvis Lejlighed dertil gaves. Maaske var Messedrengen ikke den eneste, som overlod en skøn Signorita et Stykke Sæbe for et Fingerkys.

*

I dansk Vestindien betød Julen noget mere for Soldaterne, end den gør herhjemme. Ganske vist kunde de ikke rejse paa Orlov og besøge Forældre eller andre Paarørende og Venner. Selv at modtage et Brev eller Kort med en Hilsen hjemmefra vilde være næsten udelukket eller dog en ren Tilfældighed, om det virkeligt skete.

Julen var ikke alene Aarets største Højtid og Fritid, men ogsaa den mest begivenhedsrige Uge mellem 1. Januar og 31. December. En Tid, Kammeratskabet yderligere forstærkedes, Standsforskellen mellem Befalingsmænd og Menige mindskedes eller desvis forsvandt og Smaaforseelser oversaas, og de større fandt overhovedet ikke Sted.

Der var vel ikke den samme Stemning over Jul under Kokuspalmerne og blom-

strende Tamarinder i 30 Gr. Celcius som her hjemme i Danmarks Taage eller i bedste Fald Sne og Kulde med Snue og anden Daarligdom.

Allerede i Begyndelsen af December begyndte et teaterkyndigt Udvalg at holde Udvalgsmøder for at vælge det Stykke, der skulde opføres af Soldaterdilettanterne 3. Juledag paa Kasernen. Det var gammel Tradition at spille Komedie paa Kasernen i Julen. Til denne Forestilling inviteredes alle Byens danske Embedsmænd og Købmænd. Ogsaa de danske Plantere og andre soldatervenlige ude fra Landet i Christianssteds Nærhed blev indbudt i saa god Tid, at de kunde faa Tid til at kvittere for Indbydelsen ved at sende en Gave til Soldaternes Jul. Det var disse Gaver og kun disse Gaver, som betingede en fornøjelig Jul for de vestindiske Soldater. Fra Gouvernementets eller Hærledelsens Side blev intet ekstraordinært ydet i Anledning af Julen. Det var ogsaa overflødigt. De indbudte var meget gavmilde. Fra en Planter kunde man regne med en Okse, fra en anden et eller to Svin efter Behov. Fra en tredie forelaa Løfte om 25 l Rom af Aargang 1868, fra en fjerde en Kurv Ananas osv. osv. i stor Stil. Ogsaa Penge indkom der ikke saa faa af. De var allermest kærkomne, da der altid medgik nogle Penge til Rekvisitter, Dragter o. m. a.

Det var ikke saa let at finde et passende Stykke; thi blandt Soldaterne fandtes kun to, som kunde optræde i en kvindelig Rolle paa tilfredsstillende Maade. Det var mest Erik Bøgh og Hostrups Stykker plus en lokal Revy, forfattet af Kassernens Husdigter og Vittighedsmager, der blev opført, og de gjorde altid stor Lykke. Man var absolut ikke forvænt paa St. Croix paa den Tid med scenisk Kunst.

Saa snart Stykket var valgt, gik man omgaaende i Gang med Prøverne. De strakte sig over mange Aftener; men det kan fastslaas, at alt i det store Øjeblik klappede, som det skulde. Lampefeber var ukendt.

Teatret eller Scenen blev opstillet i den ene Ende af vor Samlingsstue en halv Snes Dage før Jul, og Lillejuledag blev en Vogn sendt ud paa Landet for at hente et vældigt Læs Palmeblade til at smykke Samlingsstuen, altsaa Teatersalen med. En ung Neger var antaget til at klatre op ad Palmestammerne og hugge de store Blade ned. Det kunde ingen hvid gøre saa let og elegant som en Neger. Med disse Palmer blev hver Plet af Salens Vægge og Loft beklædt og dekoreret, og der blev tit vist stor Opfindsomhed og dekorativ Indsigt.

Juleaften spistes Kl. 6¾. Det var tre Kvarter senere end sædvanlig, og alle, der ikke havde Vagttjeneste, lige fra Chefen til de Menige deltog i Spisningen. Der serveredes Flæske-, Okse- og Gedesteg samt Risengrød med Porter til. Derefter en Bolle Punch af Størrelse som et Vaskekar. Rommen var ægte St. Croix Rom, der ikke var efterbehandlet af europæiske Vinfirmaer.

Ved Bordet holdt Kompagnichefen hvert Aar den samme Tale for Kongen og Fædrelandet, og ved Punchen udbragte en Løjtnant efter nogle mere eller mindre velvalgte Ord en Skaal for de kære i Danmark. Hermed var den traditionelle Del af Juleaftensprogrammet udtømt, og Skipperen (Kompagnichefens Kælenavn) og hans Løjtnanter trak sig tilbage. Det skete gerne ved Ottetiden. Skipperen var vel vidende om, at Festen først kulminerede efter, at han havde trukket sig tilbage. Der blev sunget Fædrelandssange, Julesange og Julesalmer og udbragt Skaaler for baade den ene og den anden. Det Hav af Punch, vi havde maattet tørlægge inden Kl. 11, da alt Lys skulde slukkes og alle være i Seng! Egentlig Ro blev der dog ikke før hen paa de smaa Timer, thi

paa Sovestuen fortsatte man med at tale om Jul derhjemme med Juletræ, Pebernødder og meget andet, som hører dansk Jul til.

Som allerede nævnt var Dilettantforestillingen Julens store eller rettere sagt største Begivenhed. Forestillingen tog sin Begyndelse Kl. 7½, men allerede længe før indfandt de første Gæster sig og blev anvist deres Pladser af en Underofficer. Alle var paa Forhaand tildelt Plads efter Fornemhed og Størrelsen af den Gave, de havde sendt.

Dilettanterne høstede hvert Aar vældigt Bifald. Navnlig gjorde den lokale Revy vældig Lykke, og de fleste af de i Dagens Anledning forfattede Sange maatte gives da capo. Der fandtes Aar 1900 ingen Biograf i Vestindien, saa man var ikke forvænt med Underholdning. Journalisten Henrik Cawling, der har udgivet et lille Skrift om de Dansk vestindiske Øer, lader da ogsaa en paa St. Croix sige: „Vi har ikke andre Adspredelser her end Ildebrand og Begravelser".

Efter Forestillingen blev Teatersalen ryddet, og nu spillede 1. Comp.s Hornorkester op til Dans saa længe, man orkede. Under Rydningen blev de Indbudte budt en Forfriskning. De allerfornemste hos „Skipperen". Planternes unge Døtre hos Løjtnanterne og Resten i Underofficersmessen.

Naar Dansen begyndte, kunde velklædte Negerpiger for en enkelt Gangs Skyld tilstedes Adgang til Kasernen for at danse med Soldaterne, og blandt Krigerne var der virkelig en hel Del, som foretrak at danse med en Mulatskønhed fremfor de hvide Planter-Fruer og -Døtre. For at Negerpigerne kunde faa Lov at passere Skildvagten, stilledes dog den absolutte Betingelse, at de skulde have Strømper og Sko paa. Det har sikkert voldt mangen farvet Skønhed stor Lidelse at have Fødderne klemt inde i et Par Sko i flere Timer. De farvede Kvinders Forfængelighed er fuldt paa Højde med deres hvide Søstres, og Skoene skulde være saa smaa som vel muligt. Det hændte heller ikke sjældent, at de, inden Ballet var helt sluttet, drog Sko og Strømper af og vandrede hjem paa de bare Fødder.

Det var varmt, endog meget varmt; men der blev danset meget. Soldaterne var godt trænet i Dans. Hver Lørdag Aften spillede Orkestret paa Samlingsstuen fra 8 til 10, og da dansede Soldaterne med Liv og Lyst. Ganske vist havde man ingen Damer at danse med, men saa maatte man danse med hverandre, og det gik udmærket.

I Reglen endte Juleballet paa samme Maade. Planterne tog Tid efter anden hjem, Byens Honoratiores ligesaa, og som allerede nævnt kunde de sorte Pigers Flertal ikke holde ud alt for længe at danse i Sko. Man skulde bare have givet dem Lov at danse barfodet — naa — da. Naar vore Gæster i alt væsentligt var borte, varede det ikke længe, inden den inspektionshavende Løjtnant sluttede Ballet med et „Tak for i Aften" henvendt til Musikkerne og Dilettanterne.

Hermed var Julens store Begivenhed forbi, og lige efter Nytaar nedtoges Scenen og Palmedekorationerne, og Livet gled ind i daglige Folder igen. Man havde saa ogsaa faaet Bugt med de Summer, der var sammensparet til at fejre Jul for.

J. C. Jensen.

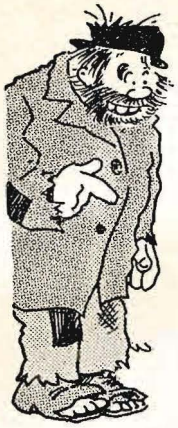

Thisted Blæksprøjte

MOTTO: Hellere komme galt afsted,
end slet ikke komme afsted.

Der gaar sjælden Røg af en Skorsten, undtagen der er Ild i Kakkelovnen.

„Hvornaar gaar det næste Tog til Thisted?"
„19,43!"
„Hvad siger De, gaar der ikke flere Tog i 1942?"

En Videnskabsmand har opfundet et elektrisk Teleskop, der kan forstørre en Million Gange. — Her i Thisted er der ogsaa nogle unge, fantasifulde Journalister.

„Hvad Forskel er der paa Borgmester Iversen og en Gravko?"
„En Gravko gaar i Dybden!"

Nu kontrollerer man Køretøjernes Hastighed i Kikkert. Det er forresten ikke noget nyt; man har gjort det før med Karlsvognen.

En Dreng kom forleden ind til Musikhandler Thorup og bad om en E-Streng.
„Skal det være til en Violin eller til en Mandolin?"
„Det véd jeg ikke, den skal bruges til at skære Ost med!"

Hvad Forskel er der mellem Beethoven og Dyrlæge Toft? — Den er blevet udregnet til omkring 500,000.

Det virker i Reglen modbydeligt, at nogle Mennesker kan glæde sig over, at noget gaar forkert for andre. — Urmager Bendixen danner dog en Undtagelse.

„Terningerne er kastede", kundgjorde Lærer Jørgensen højtideligt, og dermed var Ludo-Sæsonen indledet i det Jørgensen'ske Hjem.

Fru Møller, Klitmøller, var 72 Aar, men trods sin høje Alder var hun meget interesseret i Fodbold. Ved en Fodboldkamp en Søndag vandt Klitmøller med 4 Maal mod 1. Den gamle Dame havde ogsaa overværet Kampen, og paa Vejen hjem faldt hun ned i en Grøft og brækkede det ene Ben. En ung Mand springer hende straks til Hjælp og spørger:
„Hvordan gik det?"
„4—1!"

Planer for den kommende Sommer:

Brandinspektør Eske Kristensen har ladet opføre et Sommerhus paa en lyngklædt Bakke i Midtjylland, hvorfra han har Udsigt til *Brande.*

Den Motorsagkyndige, Hr. Ingeniør Vestergaard, agter at slaa sig ned ved *Vejen.*

Direktør Bredahl vil tilbringe den ene Halvdel af Ferien i *Humlebæk* og den anden Halvdel i *Ølgod.*

Ægexportørerne indvier i den kommende Sommer en Feriekoloni i *Kokkedal.*

Elektricitetsværksbestyrer Jensen vil Sommeren igennem opholde sig i *Mørke,*

medens Vandværksbestyrer Davids holder Ferie i *Vandet.*

Skovrider Rasmussen tilbringer Ferien paa *Grenen.*

Sanderhof-Jensens Adresse bliver: *Stenbjerg.*

Det agtværdige Ægtepar nyder nu deres velfortjente Opium i Thy.
(Udklip af Thisted Amts Tidende).

Svinebestanden:

I Anledning af, at der nu kun er Halvdelen af den normale Svinebestand, vil man paa et Diskussionsmøde i Landboforeningen Nordthy drøfte, hvorvidt der er Mulighed for, at vi ogsaa har en Svinebestand, der ikke er rigtig klog.

Kanske vil der gaa baade Vinter og Vaar,
førend en Rutebilstation vi faar.

Statsbanernes Køreplan er det særeste Puslespil,
om Toget nu vil gaa, eller det ikke vil.

Det var en Fordel nu midtvinters,
hvis Kælderen var fuld af Cinders.

En Juleaften uden Gaas —
mod dette protesteres maas.

I Thisted ønsker mange et Gymnasium,
men Seminaristerne synes inte derom.

I København er oprettet en Forening af Thyboer,
der har Medlemmer paa Amager, i Rødovre og Nybo'er.

Naar Brunsgaard frem med Fritz Clausen kommer.
da viger sit Sæde vor høje Dommer.

Amtet anser de Veje for daarlige,
der ikke er snorlige.

Epigrammer

Regn er oftest af Sønden,
Øllet vil smage af Tønden.

— — — — — — — — — —

Døren til Himlen lukkes ej
for rig og fattig — samme Vej.

— — — — — — — — — —

Ræve snakker for Gæs
og en Tue kan vælte et Læs.

— — — — — — — — — —

Naar alle samdrægtigt det gode vil
ta'r Mørket af og Lyset til.

Otto Møller.

Telefoner:
17 - 100

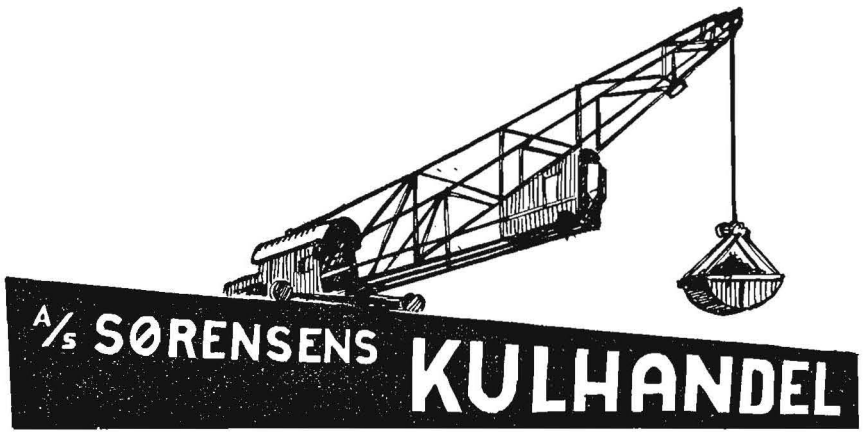

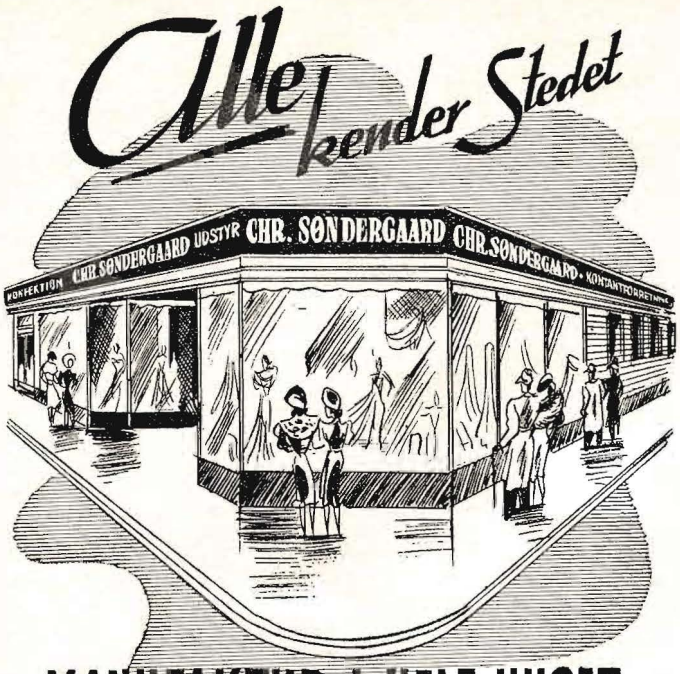

MANUFAKTUR I HELE HUSET

Chr. Søndergaard

Afdelinger:

2den Sal:
Systue og Lager

1ste Sal:
Dame-Konfektion

Stue (selve Butiken):
Metervarer, Tricotage, Kjoler

Kælderen:
Senge-Udstyr, Tæpper

●

Specialiteter:

Dame-Konfektion & Kjoler
Kjolestoffer
Hvidevarer
Senge-Udstyr

Efter den sidste store Udvidelse er den nu en af Nordjyllands største Manufakturforretninger.

Forretningens Fremgang
skyldes den gennemførte, reelle Forretningsgang.

Vort Princip
har altid været at sælge det bedste til den billigste Pris.

Forretningens Betjening
Der findes her en Stab af dygtige og rutinerede Ekspedienter, der tjenstvillig — enten det gælder smaa eller store Indkøb — vil vejlede Dem paa bedste Maade.

KONTANT SALG — DERFOR BILLIGE PRISER

Vestergade 6
Telefon 54 . 56

Chr. Søndergaard

THISTED BANK

DEN DANSKE LANDMANDSBANK, HYPOTHEK- OG VEKSELBANK
AKTIESELSKAB, THISTED AFDELING

Aktiekapital: 50 Mill. Kr. *Reservefond: 34 Mill. Kr.*

Telegramadresse: Landmandsbank.
Telf.: 88 & 688 (Bankdir. Hartz privat: 688)

Kontortid: 10—12 Fm. og 2—5 Em.

Enhver Art Bankforretninger udføres.

Nutids-Møbler til Nutids-Hjem

De vil faa varig Glæde af at købe Deres Møbler hos HVASS.

50—60 Møblementer er udstillet i vore Lagerlokaler samt i Hundredevis af Enkeltmøbler. - De gaar aldrig forgæves — og altid det rigtige, naar Møblerne er fra

L. S. HVASS. Møbeletablissement Nytorv . Thisted Telefon 184

RENSNING
FARVNING
PRESNING

MARIUS SØRENSEN
Juveler & Guldsmed

Lille Torv 1 Telefon 23

Nordjyllands
største
Specialforr.
for moderne
Herre- og
Drengetøj:

Engelsk
BEKLÆDNINGS-MAGASIN
NYTORV · TLF. 247 · THISTED

Stassaniseret
SØDMÆLK

holdbar
vitaminrig
velsmagende

MEJERIET „PASTEUR"
Thisted . Telefon 780

GØR DERES INDKØB
AF TRICOTAGEVARER
OG SMAATING HOS

Karl Stigaard
VESTERGADE 15 . THISTED

Wilh. Helstrups
VINFORRETNING
v/ S. W. VØHTZ

Grundlagt 1868
Telefon 18
Thisted

JENSEN & SELMER
1. Kl.s Herreskræderi . Jernbanegade 1

*

Sølvmedaille Aarhus 1876 og Thisted 1898

Lys skaber Hygge....
Køb Julegaven hos
SIWERT & KORSFELT
THISTED
Stort Udvalg i Lysekroner, Bordlamper,
Læselamper, Lampetter og Skærme samt
elektriske Varme- og Kogeapparater.

Damefrisør - Salon
Vestergade 18
Telefon Nr. 426

Karl Petersen

Naar De ønsker
ET MONUMENT
over Deres kære Afdøde, saa henvend Dem til
BRDR. JENSEN . Thisted
der yder Fagmandens Garanti
for SKØNHED og Holdbarhed.

E. Rosenberg
Tapet- & Farvehandel
Nytorv . Telefon 211
Leverandør til
Vare- og Landbrugslotteriet

STÆRUPS VASKERI
ved ELSE SKADHOLM
NØRREGADE 16 . THISTED . TELEFON 506

Skjortereparation.
Tøj modtages til Farvning og Rensning.

Thisted Andelsmejeri
anbefaler sig med sine anerkendte
MEJERIPRODUKTER
Vi kan til enhver Tid levere vore
ISANRETNINGER
Kvaliteten den sædvanlige.

A/S **P. O. Poulsen**

Havnen . Thisted
Telefon 115 . 181

KORN
FODERSTOFFER
GØDNING
CEMENT

TØRV & BRUNKUL

KUL . KOKS . CINDERS . BRIKETTER

B. Bjerve Christensen

statsautoriseret Elektro-Installatør

udfører alle Arter elektriske Anlæg og Reparationer.

Stort Lager af elektriske Brugsartikler: Moderne Lysekroner, Læselamper, Bordlamper, Strygejern, Varmeovne, Pærer og Sikringer, elektr. Vogn- og Cyklelygter, Lommelamper, Akkumolatorer, Anode- og Lommelampebatterier. — Elektriske Kokkener. - RADIO-Anlæg.

Nytorv 3 . Thisted . Tlf. 248

Chr. Sørensens **TØMMERHANDEL**

AKTIESELSKAB . THISTED
TELEFONER: 57 . 657 . 757

Største Lager af alle
BYGNINGSARTIKLER

Eneforhandling af
INSULITE

SPAREKASSEN FOR THISTED AMT

OPRETTET 30. NOVEMBER 1829

Amtets ældste og største
Pengei

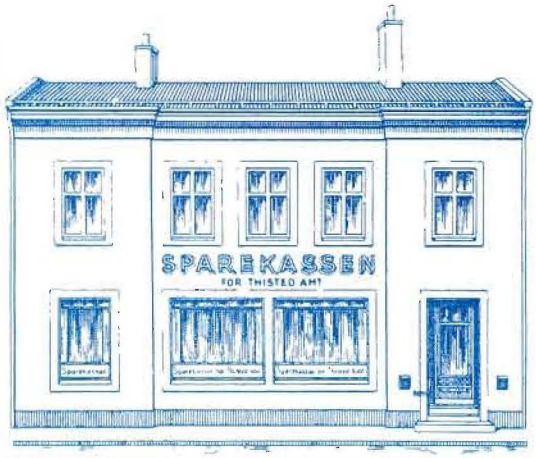

LOKAL

46.4 Jul i Thy
Thy

ex. 1 1942

Poul C. Jensen

MURERMESTER & ENTREPRENØR

JORDARBEJDE
PILOTERING
JERNBETON
MURERARBEJDE
VEJBYGNING
REPARATIONSARBEJDE

THISTED

TELEFON: 813 PRIVAT: 853

Prima Oksekød . Kalvekød . Slagteriaffald

samt alt i fersk, saltet eller røget Flæsk, Paalæg m. m. anbefales fra vort Udsalg paa Strandvejen. Varerne bringes overalt. — Udsalget: Telf. 140

THISTED ANDELS-SVINESLAGTERI

Altid 1. Klasses Varer tilv. under Statskontrol.

Aktieselskabet

Kulkompagniet

Telf. 25 . Thisted . Telf. 35

Kul
Koks
Cinders

Oplag af 1. Klasses indenlandsk Brændsel.

Aktieselskabet

De forenede Kalkværker

Telf. 25 . Thisted . Telf. 35

Prima

Jordbrug

samt brændt Kalk.

ikke til hjemlån

787 Thisted Bibliotek

VO 811308471

Thisted Amts Tidendes Bogtrykker

JULI THY

08.05
a 51

Biblioteket
for
Thisted By og Amt

4. OPLAG

JUL I THY

1943

TRETTENDE AARGANG

ALVOR OG GAMMEN
VANDRE TILSAMMEN

UDGIVET OG REDIGERET AF GEORG PORS . THISTED
HOVED-KOMMISSIONSLAGER: CARL E. BALLEBYS BOGHANDEL

JUL I THY * 1943

13. AARGANG

*

INDHOLD

	Side
ASTRID RAVNEMOSE: *Danmark,* Digt	3
CHR. SMERUP: *Gammel Dorre,* en Skitse fra Thy	4
J. C. JENSEN: *Jul og Juleskikke i Thy i gamle Dage*	8
GERDA HEGNET BACH: *Og Sneen den føg . . .,* Julefortælling fra Thy	15
HANS BAKGAARD: *Vildsunds Marken,* Digt paa Thybomaal	21
ANDERS C. SVALGAARD: *En Nat paa Kronens Hede*	23
K. MAGLEBY SØRENSEN: *Thylands Datter*	29
HANS BAKGAARD: *Manden fra Skovene*	35
Fra Thy i gamle Dage, Anekdoter	39
CAROLINE WILLUMSEN: *Alligevel den rette,* Julefortælling	43
A. NIELSEN: *Strandfogdens Datter*	49
GUSTAV POULSEN: *Paa Grund i Kanalen Juleaften*	53
Thisted Blæksprøjte	59

OMSLAGET, udført i Trefarvetryk efter Akvarel af Tegneren CARL LUNDBLAD, gengiver den gamle Købmandsgaard i Vestergade. Carl Lundblad har ogsaa udført de fleste af JUL I THY's øvrige Illustrationer.

*

Bidrag og Billeder, der ønskes optaget i næste Aars JUL I THY, bedes snarest sendt til Udgiveren:
GEORG PORS, Royal-Teatret, Thisted.

THISTED AMTS TIDENDES BOGTRYKKERI . 1943

»DANMARK«

Moderland og Moderjord,
der, hvor nu vi Danske bor,
hvor vi har vort Virke.
Bakkeskrænt og Mosekær
Lyng, som kryber Vejen nær
— midt i Lyng en Kirke.

Kirke uden Klokkehus,
Sand, hvor ellers ligger Grus,
paa Dødens Havegange.
Havets Drøn til Salmesang,
trætte Folk ad Vejen trang
gennem Klitter mange.

Nu en Skov med Bøgetræer,
plantet op ad Klittens Skær,
er ej ukendt Skue.
Morgendug paa Spindelvæv,
Myreflokkens travle Stræv
med at bygge Tue.

Lærkesang og Faarets Bræg,
Vibers Skrig ved Redens Æg,
Vogterdrengens Syngen.
Hestevrinsk og Leers Klang,
Frøers Kvæk og Plovjærns Sang,
Hugorm gennem Lyngen.

Rug og Hvede, Roetop,
vokser over Agre op
mellem Vik og Snerler;
Digeskrænt og Grøftekant
fyldt med alt i Farver, blandt
Naturens Ukrudtsperler.

Sommerfugl i gylden Sol,
Æbleblomst og blaa Viol
blander Duft med Rosen;
Hjertegræs og Tusindfryd,
Aftenstund med Klokkelyd,
Konens Bryg i Mosen.

Øer bugner, Skov og Frugt,
Haver langs den skønne Bugt,
skaaret ind af Sundet.
Travle Skibe, hvide Sejl,
drysset rundt paa Sundets Spejl
af gylden Sol omspundet.

Raadhusklokkens smukke Klang
blander sig med Fødders Gang
over Torv og Gaden.
Cyklebud som raaber slemt,
Tudehorn og Sporvognsklemt
er Symbol paa Staden.

Navnet »Danmark« er du døbt,
du i Dannebrog er svøbt,
Korset er din Styrke.
Korsets Tegn vi stoler paa,
derfor ved vi, vi vil naa,
et Danmark frit at dyrke.

Thisted 1943

Astrid Ravnemose

Gammel-Dorre

EN SKITSE FRA THY

af Chr. Smerup

GAMMEL-DORRE'S HUS var den mindste menneskelige Bolig, jeg har set. En lille stenpikket Gang, en enkelt Stue, et Køkken og et Udskud til Tørv, det var hele Herligheden; men hyggeligt saa det ud udefra, rødkalket og straatækt, og net og ordentligt var der inden for. En lille Kaalgaard omgav Huset paa alle Sider, og i den voksede der foruden Kartofler og Kaal efter Sigende Urter, som almindelige Mennesker ikke kendte, og hvis Brug og Betydning var Dorres Hemmelighed.

Gammel-Dorre var gammel og blev kaldt gammel, da jeg var Barn, og vi barfodede Unger betragtede hende som ældgammel. Hun var en lille vissen Kone med røde, rindende Øjne og saa stærkt indpakket i Skørter, Liv og Tørklæder, at kun en Del af hendes tørre Ansigt og hendes magre, blaa-aarede Hænder var fri. Om hun var graahaaret eller skaldet var sikkert ogsaa en af hendes egne mange Hemmeligheder.

Jeg kan ikke huske at have set Dorre, uden at hun har haft et Strikketøj mellem Hænderne. Det sad hun med inden for det lille Vindue med de smaa solmættede Ruder, og det hang nogle faa Tommer foran hende, naar hun en sjælden Gang forlod sit Hus og gik ud paa Vejene.

En sjælden Gang, ja, for der var længe imellem, at hun havde Ærinder andre Steder. Hvis hun endelig havde været ude, saa taltes der om det Kone og Kone imellem, at Dorre var ude i Gaar eller i Forgaars eller for nogle Dage siden. Saa stille og hjembundet var hendes Liv. Hendes faa og smaa Fornødenheder blev som Regel bragt til Huse af os Børn fra Egnen, som hun fangede ind ved at pikke paa Ruden med en Hosepind, naar vi gik forbi, og vi besørgede med Villighed hendes Ærinder hos Brugsmand og Bager for en Opgæld af en Toøre. Ogsaa naar vi om Sommeren benyttede os af det Hævd, som sikkert kunde ledes et Aarhundrede eller mere tilbage i Tiden, og som gav os Ret til uden Forlov og i fuld Frihed at plukke Ærter i Blandkorn, saa langt vore smaa Arme kunde række, naar vi blot ikke traadte i Kornet, kunde vi paaregne en Toøres Fortjeneste ved at afhænde en Haandfuld Ærtebælge til Dorre. Paa dette ene Omraade var hendes og vore Transaktioner sikkert ikke helt i Overensstemmelse med de Forudsætninger, der gjaldt for det omtalte Hævd for Ærteplukning i fremmed Mark.

Hvorledes Dorre ernærede sig, er jeg ude af Stand til at kunne berette om. Hendes eneste erhvervsmæssige Arbejde var, saa vidt jeg har kunnet faa oplyst, hen-

des Strikning. I dette Haandværk var hun ganske vist en Mester, og navnlig hendes Dygtighed i Forfærdigelse af de vanskeligste Fingervanter var kendt og stærkt benyttet; men at hun skulde have været i Stand til at tjene saa meget med sine Strikkepinde, at hun kunde skaffe sig Føden derved, har altid forekommet mig utroligt, navnlig da ogsaa i Betragtning af, at det blandt Egnens Husmands- og Gaardmandskoner ikke blev betragtet som en Ære at sende sligt Arbejde ud af Huset. At Dorre ogsaa var kyndig i Behandlingen af visse Sygdomme og gerne stillede sine Kundskaber til Raadighed for sine lidende Medmennesker, ganske vist under ret mystiske og ikke helt ceremoniløse Former, var kendt nok; men om hun fik Betaling for sine Kure, anser jeg for tvivlsomt. Dog er det muligt, at hendes Løn for sligt Arbejde blev leveret i Naturalier. Gaver tog hun aldrig imod.

Trods Dorres Sans for Mysticismens Indvirkning paa hendes Hjælps Effektivitet var hendes Kyndighed i Lægekunsten vist hverken egentlig Kvaksalveri eller bygget paa Overtro, men et, maaske nedarvet, Kendskab til naturlige Lægemidler. Jeg husker saaledes, at hun, da min Mor var sengeliggende af Rosen i Benene, blev tilkaldt. Hun mødte med en Haandfuld af den almindelige Ukrudtsplante Brandbæger, som hun knuste mellem et Par Sten og derefter benyttede som Omslag paa de syge Steder, og faa Dage efter var Mor rask igen. Ogsaa i mere kirurgisk Henseende ydede hun Hjælp. Havde en Mand faaet en Byghase eller en anden fremmed Genstand i Øjet, blev Dorre konsulteret, og efter at have undersøgt, hvor under Øjelaaget det smertende Onde sad, fjernede hun det med sin Tunge. Ogsaa knyttede Sener og lignende Skavanker kurerede hun med Tryk og Gnidning, men vilde vist gerne ved saadanne Lejligheder forhøje Virkningen ved en vis besværgende Mumlen.

Der var i det hele taget en vis Mystik om Dorres Person, hvilket i Forholdet til os Børn bevirkede, at vi altid behandlede hende hensynsfuldt og aldrig forsøgte at gøre hende til Genstand for vore mere eller mindre heldige Paafund. Men ogsaa blandt Voksne var der noget ualmindeligt i deres Forhold til hende og i deres Omtale — eller Mangel paa Omtale — af hende.

Hun blev nemlig sjældent omtalt, hverken for godt eller ondt, og skønt hun boede tæt ved mit Barndomshjem, véd jeg absolut intet om hendes mere private Forhold. De Voksne fik altid, naar Dorre blev nævnt, et mærkeligt forbeholdent Udtryk i Ansigtet, der nok pirrede Nysgerrigheden, men ikke fristede til Spørgsmaal. Skønt hun talte Egnens Maal, har jeg en Mistanke om, at hun ikke var der fra. Og om hun var Enke eller ugift, eller om hun havde Slægtninge eller paarørende, har jeg den Dag i Dag ingen Anelse om. I min Fantasi har jeg forestillet mig, at Dorre engang i en fjern Fortid havde haft en Historie, at en tung Skæbne, altfor tung til Omtale, var gaaet over hende, og at Egnens Folk stiltiende trak et Glemselens Tæppe over det skete; men om det er rigtigt saaledes, véd jeg ikke.

— — —

Dorre var som nævnt gammel, da jeg var Barn, og da jeg som ung forlod Egnen, var hun endnu ældre. Efter mere end ti Aars Forløb vendte jeg tilbage, og da Dorres Hus endnu stod som før, rødkalket og mosgroet, spurgte jeg min Mor, om Dorre virkelig endnu var i Live. Ja, det var hun, og hun var vist hverken mere eller mindre rask og rørig, end hun havde været før. Jeg forsøgte nu, med den voksne Mands større Ret til Fortrolighed, at udspørge min Mor om Dorres Forhold; men noget positivt Resultat fremkom ikke. Og den Anelse om en Skæbne af helt ualmindelig Karakter, som jeg før havde haft, blev nu bestyrket, og jeg besluttede at handle paa egen Haand for om muligt at skaffe Vished.

Skønt jeg aldrig, hverken som Barn eller som ung Mand, havde haft nogen egentlig Samtale med Dorre, men kun modtaget eller givet en Besked om dette eller hint Ærinde, vilde jeg, under tavs Paaberaabelse af Bekendtskab og gammelt Naboskab, simpelthen besøge Dorre, frimodigt sætte mig paa en Stol i hendes Stue og indlede en Samtale med hende, og selv om hun var faamælt af Natur eller af Livsvisdom, tvivlede jeg ikke om, at det nok skulde lykkes for mig at naa et Resultat.

Da jeg nærmede mig Dorres Hus, saa jeg, at hun uforanderlig sad derinde, saaledes som jeg kunde mindes hende mange Aar tilbage, og Strikkepindene gik lige saa stærkt som før. Jeg nikkede til hende, og da hun uden en genkendende Mine nikkede igen, gik jeg rask mod den lille Dør. Jeg løftede Klinken og gik ind gennem den stenpikkede, sandstrøede Gang til Dorres eneste Stue, jeg stod foran hende og gav hende Haand, som Skik og Brug er, og jeg udtalte min Tvivl om, at Dorre kunde kende mig. Men der tog jeg fejl, for Dorre nævnte mit Navn og bød mig Velkommen hjem. Jeg tog en Stol og satte mig, jeg spurgte til Dorres Helbred, til hendes Hus og hendes Strikning, og hun besvarede mine Spørgsmaal med fulde Aandsevner og tilmed med et vagtsomt Blik, i hvilket hun, det følte jeg, tog Forbehold med Hensyn til min foregivne almindelige Interesse, der skulde have ført mig til hendes Dør. Og efter et Kvarters anstrengende Flid maatte jeg indrømme overfor mig selv, at jeg ikke var i Stand til at naa videre, Dorre var uforanderlig høflig og mild, men ikke et af hendes Svar eller hendes egne Spørgsmaal til mig gav mig Anledning til at nærme mig de Omraader, jeg ønskede at udforske. Jeg maatte give op, og for ikke at virke udfordrende nysgerrig, tog jeg Afsked og gik; men jeg lovede mig selv, at Dorre ikke skulde slippe saa let.

I den følgende Tid — jeg tilbragte et Par Uger i mit Hjem — besøgte jeg hver Dag Dorre. Jeg sad og talte med hende,

mens hendes gamle Hænder fik de tynde Strikkepinde til at lyne, og jeg drev det efter min egen Mening vidt i Henseende til at stille diplomatiske Spørgsmaal; men hendes kloge, røde Øjne hvilede saa roligt paa mig, at jeg ikke var i Stand til at stille mere direkte Spørgsmaal, — og hver Gang jeg mente at have været særlig snedig, viste det sig, at Dorre var endnu mere snedig. — Det var en Duel paa Fleuretter, og Dorre beherskede sit Vaaben mindst lige saa godt som jeg. Jeg var absolut lige saa uvidende, da jeg gik, som da jeg kom, og jeg naaede kun at faa et overfladisk Indblik i en oprindelig og gennem et langt Livs Ensomhed og Tænkning skærpet Intelligens; men jeg blev bestyrket i min Tro paa, at Dorre, hvis hun havde villet, kunde have givet mig lødigt Stof til en læseværdig Historie.

Saa besøgte jeg Dorre for sidste Gang, den sidste Dag før min Afrejse. Mit Besøg formede sig som de tidligere og blev — efter min Bedømmelse — lige saa resultatløs. Først da jeg rejste mig for at sige Farvel, rejste Dorre sig ogsaa, og med min Haand i sine takkede hun mig, med et meget sigende Blik i sine kloge Øjne, for mine flittige Besøg. Og saa sagde hun:

„Nu rejser du, og du plejer jo ikke at komme hurtigt igen. Næste Gang, du kommer, er Gammel-Dorre død. Der er ingen til at sørge over hende, og hun var heller ikke Sorg værd. — Skal du endelig skrive, saa skriv om det, der er kønt, og lad det andet være, hvad det er."

Kloge Gammel-Dorre! Jeg havde ikke en eneste Gang under mine Besøg talt om at skrive.

Da jeg lukkede Døren efter mig, stod Dorre med Ryggen til, og da jeg gik forbi hendes Hus ude paa Vejen, var hun for en Gangs Skyld ikke at se ved Vinduet.

— — —

Dorre fik Ret.

Da jeg efter nogle Aars Forløb atter kom hjem til min Barndomsegn, var Dorres Hus borte. Hvor det havde staaet, voksede der Korn.

Paa Kirkegaarden søgte jeg forgæves efter en Sten med Dorres Navn og Data; men Graveren viste mig en græsgroet Grav med en Nummersten ved den ene Ende.

Der laa Gammel-Dorre og hendes Hemmelighed begravet.

Af I. C. Jensen

Jul og Juleskikke

I THY I GAMLE DAGE

I GAMLE DAGE, det vil sige de Aar, mine Barndomserindringer knytter sig til, Aarene fra 1882—90, var Julen i Thy noget andet og mere end i vore Dage. Henrundne Tiders og forudgaaende Slægters hævdvundne Skikke blev fulgt i langt højere Grad, Juleforberedelserne var mange og forskelligartede, og endelig var den egentlige Julehøjtid afgjort en Hjemmets Fest, som Familien fejrede uden Fremmede.

Juleforberedelserne maatte paabegyndes i god Tid, thi de sidste Dage før Jul kom det altid til at knibe med at blive færdig med alt det, der skulde gøres.

Det blæser meget i Thy. Det har det vel altid gjort; men Perioder med svag Vind eller endog Vindstille er dog ikke ukendt heller. Det var nærmest katastrofalt, om en saadan Periode indtraf kort før Jul. Man brugte jo hovedsagelig Mel af eget Korn. Det skulde, som man sagde, „pilles og sigtes", hvilket kun kunde ske ved kraftig Vind. Vandmøller fandtes vel i Thy, men ikke i saa stort Antal, at de tilnærmelsesvis kunde overtage Vindmøllernes Arbejde.

Altsaa man maatte have Kornet til Mølle først i December, derfor skulde der tærskes tilstrækkelig Rug sidst i November. Det maa erindres, at paa den Tid blev det meste Korn tærsket med Plejl og Kærnen derefter renset med et Haandsold eller paa en haanddreven Rensemaskine. Naar dette var bragt i Orden, kunde man begynde at tænke paa Slagtningen af Julegrisen; men her var man nødt til at rette sig i nogen Grad efter Slagterens Tid og Lejlighed.

I den Egn, jeg tilbragte min Barndom, kunde kun ganske enkelte ældre Husmødre slagte et Svin. En Kalv eller et Faar kunde man selv slagte og partere, men et Svin paa mellem 300 og 400 Pund maatte man have Slagteren til at undlive og partere eller skære ned.

Der var kun to at vælge imellem. Det var Slagter „Lars Slagter", hvis Døbenavn ellers var Lars Hansen, og Murer Jens Skroll. Lars Hansen ernærede sig i alt væsentligt som Slagter og befarede med passende Mellemrum Omegnen for at sælge Kød, der vist ikke altid var første Klasses. Juleslagtningerne var en kærkommen Biindtægt for ham, og han kunde overkomme en helt utrolig Mængde Slagtninger paa en Dag, som ganske vist begyndte

Kl. 5 Morgen og først sluttede kort før Midnat.

Jens Skroll var som nævnt Murer. Det vil sige saadan da. Jeg tror ikke, han tog sig paa at opføre nye Bygninger, i hvert Fald ikke Beboelseshuse. Han havde ogsaa nok at gøre Sommeren igennem med at berappe og hvidte sine Kunders Huse, og om Vinteren fordrev han det meste af Tiden med at sno Simer for Folk, som ikke selv gad. For ham var Juleslagtningerne ogsaa et stort Plus til Aarsindtægten, selv om han ikke paa langt nær kunde maale sig med Lars Hansen i Hurtighed. Svinet var heller ikke altid saa fint barberet fra Jens Kroll som fra Lars Hansen. Klagede man til Jens Skroll over den slette Skrabning af Svinet, svarede han altid: „Det ska et vær hiel glat, saa skrier et for snaar nier". Dermed mente han vel, at Flæsket spistes for hurtigt.

De, der først fik bestilt Slagteren, havde selvfølgelig størst Udsigt til at faa Svinet henrettet paa det mest heldige Tidspunkt, hvilket vil sige en lille Ugestid før Jul, saa man kunde have „fersk" Sul til Jul, og dog faa gjort Skik paa det hele inden Højtiden. Det var intet lille Arbejde for Kvinderne.

Den Dag, der skulde slagtes, maatte man tidlig op, for at alt kunde være parat til Eksekutionen. Slagteren havde travlt. Vandet i Grubekedlen skulde spilkoge, Husets største Kar være anbragt med Bunden i Vejret til Skafot, og endelig maatte der være en Bid Brød og en Dram paa Bordet. Vilde Slagteren intet spise, lod han sig dog altid nøde til at nyde en Kaffepunsch — og hvad, saa fik Manden jo selv en med — før eller efter Henrettelsen.

Man siger, at paa et moderne Svineslagteri gaar intet andet til Spilde end Skrigene. Det var heller ikke stort mere, der ikke blev anvendt den Gang, thi selve Haarene eller Børsterne blev opsamlede og spundet sammen med Hamp til Kotøjr, og Klovene blev raspede i Spaaner og brugt til Gødning i Urtepotterne. Svinets Blære fik Børnene til Rumlepotter.

Det var saa godt som altid før Middag, Slagtningen foregik, saa kunde Svinet hænge og blive koldt inden Aften. Man vilde helst have Slagteren til at komme igen og skære Dyret ned og i det store partere det. Prisen for Slagtning af et Svin var en Krone plus Svinets Lever. Ingen vilde den Gang spise Svinelever. De blev brugt til at bede Kroge med ved Havet.

Naar der var gjort Skik paa Svinet, lavet Pølser, kogt Sylte, smeltet Fedt af o. s. v., o. s. v., maatte man til at brygge godt Øl eller Juleøl. Det skulde heller ikke gøres alt for tidligt. I saa Fald kunde Husfaderen maaske i Distraktion komme til at tappe et Krus Øl af Godtølstønden for tidlig.

Man maatte ogsaa have Fisk til Jul — en staaende Ret Julemorgen. I alle Thybohjem Nord for Thisted var kogt Kuller eller — hvis det ikke kunde faas — Torsk med smeltet Smør og Sigtebrød. Kom der nu ingen „Krejlere", maatte man selv tage Affære og udruste en Ekspedition til et af Fiskerlejerne nordpaa. Man mente altid, at Fisk fræ æ Narhav var det bedste. Skulde man selv til Havet, slog nogle Naboer sig gerne sammen om Forretningen. Man tog et Par Tønder Kartofler, et Stykke Flæsk, en „Skægmand" godt Øl og nogle Flasker Brændevin i Vognen. Det sidste var næsten det vigtigste. Det hjalp altid til med at faa en Handel i Stand, og det var ikke ilde heller selv at faa en Dram til den medbragte Tørkost. Undertiden havde man ogsaa et Par „Brøjer" Rughalm med. I Frostvejr kunde de skærme Kartoflerne, og det var jo muligt, at en Fisker trængte til at faa nyt Halm i Sengene. Man kørte selvfølgelig kun til

Havet efter Fisk, hvis det var „Havvejr", saa man fik altid Fisk med hjem. Det var vist ikke nogen kedelig Tur, thi Deltagerne i Ekspeditionen var vel tilpas og muntre, naar de kom hjem, dog ikke altid helt sikre paa Benene, naar de bar Fisken i Hus.

Inden man gik i Gang med Julebagningen, var det nødvendigt at tage en Tur til Thisted og indkøbe det nødvendige, man skulde bruge til de forskellige Slags Bagværk. Der var ogsaa ofte i Husholdningen Brug for et eller andet, den lokale Handlende — Høkeren — ikke havde Lov at handle med.

Julebagningen var en streng Dag for Husmoderen og en Glædesdag for Børnene. Længe inden Dag var Mor oppe og fyre Ovnen op, og naar Børnene kom op, flød Bordet med Poser og Kræmmerhuse med Rosiner, Korender, Sukker, Kanel og meget, meget andet, man ikke saa til daglig. Maaske var en Plade Smaakager allerede kommet ud af Ovnen, og var en eller flere af Kagerne delvis mislykket, var der nok til at spise den straks. Det lod sig maaske ogsaa gøre at fratigge Mor en Mandel eller et Par Rosiner. Dagen naaede dog først sit Højdepunkt, naar man naaede til Pebernødderne, thi saa blev Børnene sat i Arbejde, først med at forme dem og senere med at sætte dem paa Pladen. Det hændte ogsaa, at Børn fik et Stykke Dejg, som de formede til Fantasidyr eller Mennesker med Øjne af Korender, Mandel-Øren o. s. v.

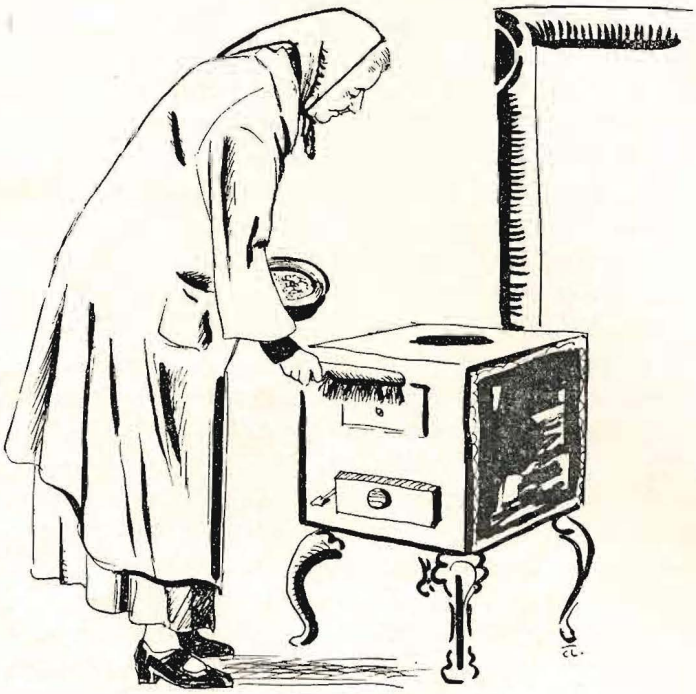

Bilæggerovnen skulde pudses i Grafitpulver udrørt i Brændevin.

Naar Julebagningen var vel overstaaet og de mange Slags Ægkager, Kawringer, Skænkkager og Nødder var gemt væk i Daaser og Kasser, var Husmoderen over det værste. Nu var det i alt væsentlig kun Madlavning, det drejede sig om.

Men ogsaa Karlfolkene havde en Del at gøre inden Jul. Der skulde skæres Hakkelse nok til at vare hele Juleugen. Der maatte ikke ligge aftærsket Korn paa Logulvet. Plov og Harve skulde bringes i Hus, og der skulde ogsaa ryddes op ude og inde. Fremfor alt maatte Ploven i Hus, thi Jerusalems Skomager yndede at sætte sig til Hvile paa en Plov Juleaften, og det kunde have de forfærdeligste Følger for Plovens Ejermand.

Juleaftensdag var man ogsaa tidligt oppe. Bilæggerovnen skulde pudses i Grafitpulver udrørt i Brændevin. Til Beroligelse for den eller de, som vil kalde det letsindig Omgang med denne i vor Tid saa kostbare Vædske, vil jeg anføre, at en Pot Brændevin den Gang kun kostede 30 Øre. Bornholmerurets Værk skulde støves af med en Fjedervinge og smøres med en Fjer dyppet i Bomolie. Rok, Garnvinde og Strent (Haspe) skulde stilles paa Loftet eller anbringes paa et Sted, hvor de ikke fristede til Brug. I Juleugen maatte intet løbe rundt, hverken Rok eller Garnvinde. Der maatte heller ikke syes eller stoppes Strømper. Gjorde man det, blev man i det kommende Aar slemt plaget af buldne Fingre.

I Stedet for Middagsmad blev der vistnok alle Vegne givet varmt Øl og Rugmelmader. Eftermiddagskaffe med en „Knald" brunt Sukker til var ikke almindelig paa den Tid, og de Steder, det hørte med til den daglige Forplejning, slettedes den Juleaftensdag. Det var Meningen, at alle skulde være mest muligt sultne til Juleaftensnadveren, saa der virkelig kunde blive spist noget. Det blev der ogsaa — jeg kunde næsten fristes til at sige, at der blev ædt helt ud over det trolige.

Jeg tror ikke, man i ret mange Landbohjem serverede Gaasesteg Juleaften. Ænder eller Høns var mere almindelige, og saa kunde det endda hænde, der var kogt Suppe paa Fuglen først. En And eller en Høne var der i hvert Fald altid, foruden Ribbensteg og Medisterpølser med Rødkaal, brunede og hvide Kartofler samt flere Slags Syltetøj. Det var vel nok Mad for Folk, som de 350 af Aarets Dage kun saa Grønkaal og gule Ærter kogt paa Saltsul eller stegt Flæsk og kogt saltet Torsk. Den berømmelige Julerisengrød var endnu et temmelig ukendt Begreb paa min Barndomsegn. Jeg tror kun ganske enkelte Gaarde gav deres Tyende et Livfuld Grød før Stegen — naa — de fik jo ogsaa Grød til Nadver de 364 Dage om Aaret, saa hvorfor ikke gøre en aarlig Undtagelse.

Man gik gerne til Bords ved 5-Tiden, naar Kreaturerne og Husdyrene iøvrigt var fodret af. Spisningen tog længere Tid end sædvanlig. Man var godt sulten, Maden var bedre end sædvanlig, og Juleaften nødede selv den nærigste Husmoder Tyende, Børn og Mand til at spise over Evne. Og man spiste over Evne.

Efter Maaltidet blev der mange Steder sunget et Par Julesalmer eller læst en Historie højt af den nye Almanak, man fik foræret til Jul sammen med et Spil Kort og en Flaske Kirsebærvin af sin Købmand. Juletræ var ukendt i Firserne paa Landet Nord for Thisted. I min Skoletid fra 1884—91 har jeg kun set eller hørt Tale om et Juletræ. Det var i Thorshøj Forsamlingshus 1889. Idéen med at holde Juletræ for Børnene med paafølgende Bal for de voksne maa ikke have slaaet an, for det blev ikke gentaget de første mange Aar efter.

Man gik tidligt i Seng paa Landet i min Barndom, og selv en Juleaften var kun faa Mennesker oppe efter Kl. 9. Inden man gik til Ro, maatte Kreaturerne have et ekstra Foder af bedre Kvalitet end sædvanligt. Dyrene skulde ogsaa fornemme Højtiden. Foderet bestod af Havrekjærv (utærsket

Havre) og blev givet lige efter Aftenmalkningen.

Morgenmaden Juledag bestod de fleste Steder af kogt Kuller eller Torsk med smeltet Smør og Sigtebrød. Groft Brød spistes ikke Juledagene. Nogle Steder gik man ikke tilbage til Grovbrødet før efter Nytaar.

Juledag maatte alle, som paa nogen Maade kunde forlade Hjemmet og Bedriften, i Kirke. Man skulde jo bl. a. af med „Offer" til Præst og Degn. Allerede nogen Tid før de store Højtider blev de saakaldte „Offersedler" sendt ud til alle, der havde Pligt til at ofre til Præst og Degn. Sedlerne blev oftest sendt ud med Skolebørnene. Det var baade ondt og godt med disse Sedler, man brugte at pakke Pengene ind i. Vel kunde ingen se, hvormeget Per eller Poul havde lagt paa Alteret eller Degnestolen; men der var Navn paa Sedlerne, og Præst og Degn kunde altsaa let fastslaa, hvormeget hver enkelt offerpligtig havde ydet.

Fremfor alt maatte Ploven i Hus, thi Jerusalems Skomager yndede at sætte sig til Hvile paa en Plov Juleaften.

Juledagseftermiddag havde Tjenestefolkene meget ofte fri. Karlene vilde dog helst hjem igen om Aftenen; thi det var Skik blandt Ungdommen Natten mellem 1. og 2. Juledag at stjæle andres Staldbøre, Grebe og Skovle, saa de, der havde mistet disse nyttige Redskaber, enten maatte ud at lede efter dem eller undlade at faa Stalden renset. Dertil kom saa den kedelige Omstændighed, at man blev til Grin for

Ophavsmændene til Miseren. Dette maatte saavidt mulig undgaas, og kunde man fange én, som var ude i dette Ærinde, var det ham, der blev til Latter.

2. Juledag kaldtes St. Stephans Dag, og den, der kom sidst op Stephansmorgen, blev kaldt Stephan, og det holdt ingen af; men hvorfor man ikke vilde være Stephan med sin gode Vilje, eller hvilken Overtro, der knyttede sig dertil, er det aldrig lykkedes mig at faa Rede paa.

Nu begyndte Julegilderne, og de holdtes oftest i de saakaldte Halvhelligdage, Tiden fra 2. Juledag til Nytaar. De kunde dog holdes til Helligtrekongersdag. Saa længe varede Julen den Gang, selv om man nok begyndte at arbejde hele Dagen efter Nytaarsdag. Mellem Jul og Nytaar udførtes kun det allernødvendigste Arbejde med Pasning af Besætningen og deslige samt noget Husflidsarbejde af én eller anden Art.

Et Julegilde krævede en hel Del Forberedelse. Ganske vist skulde der ikke bages ekstra i den Anledning, men slagtes skulde der, og der skulde som Regel ogsaa foretages nye Indkøb af et og andet. Gildet indlededes altid med Spisning, og Maden bestod altid af Sødsuppe, Fisk og Steg. Ind mellem Retterne kunder der serveres Vin og forskellig Slags Kage. Brændevin sparedes der heller ikke paa til Fisken og Stegen. Naturligvis spillede Værtens økonomiske Forhold en stor Rolle med Hensyn til Traktementet. Efter Middagen, der altid varede et Par Timer, serveredes der Kaffepuncher til Herrerne og Kaffe med Kringler til Damerne, og Kortene kom paa Bordet. Det er langtfra, at jeg vil sige, at Thylands Bønder var drikfældige, og ved saadanne Lejligheder var der absolut heller ingen som tog Forargelse af, om nogen blev lidt sluddervorn udad paa Natten og ikke var helt sikker paa Benene, naar de ved 2—3-Tiden om Natten vandrede hjem ad de ujævne Markveje. Det var sikkert den af Aarets Begivenheder, man glædede sig mest til. Man blev ikke alene godt, næsten overdaadigt beværtet; men man kom sammen med gode Venner og Standsfæller og fik Lejlighed til at drøfte Emner af almen Interesse. Der blev ofte udvekslet Erfaringer angaaende Landbruget og Husdyrholdet, vistnok til megen Nytte. Det maa jo ikke glemmes, at Konsulenter var ukendte paa den Tid. Politik mindes jeg aldrig at have hørt diskuteret ved Julegilder, derimod blev der fortalt mange Historier fra Krigene i 1848 og 64, og efterhaanden som Humøret steg, tiltog ogsaa Fortællerens personlige Indsats i Slagene. Jeg mindes saaledes en Beretning, en Husmand afleverede. Han havde ligget ved de Randers Dragoner og havde deltaget i flere Træfninger. „Uha", sa'e han, „vi red over baade Grøfter og Diger, og æ Helmisser fald og brækkede æ Skaanker; men vi hugget Sporerne i dje Sider og op igen og afsted efter æ Prøjsere". Samtidig sporede han den Skammel, han yndede at sidde overskrævs paa, naar han berettede om de Randers Dragoners Heltegerninger.

Festen afsluttedes med, at man serverede hver Kvinde og Mand et Glas Brændevin med en Pebernød i. Kunde man tage Nødden med i Munden uden at drikke Snapsen, var Loven løst. Kunde man ikke, maatte man tømme Glasset. Hvad Damerne angaar, kunde de altid tage Nødden uden at drikke Snapsen. Mændene gjorde sig vist sjælden nogen Ulejlighed, men foretrak at slaa Glassets Indhold i Halsen. Det var jo lutter gode Sager.

Ved alle festlige Lejligheder blev der altid budt mere om af Kager og lignende, end man kunde spise. Man tog dog et Stykke hver Gang, Fadet kom til én, og Værtinden forargedes ikke over, at Kvinderne pakkede Tærte, Søsterkage, Smaa-

Og Sneen den føg...

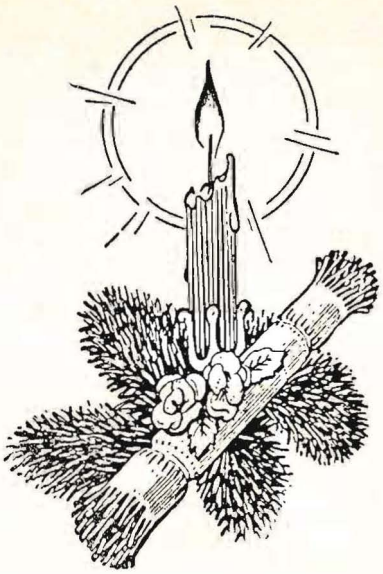

JULEFORTÆLLING af

Gerda Hegnet Bach

HUN HASTEDE AFSTED gennem menneskefyldte Gader og følte sig endnu mere ensom. Sneen knirkede gemytlig og juleagtig under Fødderne, og Folk saa glade ud derved, kun ikke hun. Skulde hun alligevel være blevet hos Onkelens Juledagen over? De var jo saa storartede mod hende Aaret igennem — og Vejret indbød absolut ikke til Hjemrejse; men der var de sidste Dage næsten sammen med Snevejret kommet en heftig Længsel efter Hjemmet over hende. Ved at høre de velkendte gamle, dog stadig lige nye Julesalmer og Sange mærkede hun en underlig sugende Fornemmelse, og der lød som en Stemme i hendes Indre: Kom hjem — kom hjem. Hun havde rejst sig med en beslutsom Mine og fortalt sin Tante om Længslen. — Du store Kineser, Barn, hvad fejler du dog, udbrød denne — hvad nu med vort sædvanlige Juledagsbal? Husker du, hvor omsværmet du var sidste Aar? Du staar bestemt din Lykke i Vejen med din barnagtige Idé — og sikke det sner — at noget Menneske kan tænke sig at holde Jul i Thy!

— Hvis du helst vil hjem Juleaften, kan du lige naa det, om vi da ikke faar Snestorm, havde Onklen lidt kort sagt — vi kan ikke ledsage dig til Banegaarden, da vi, som du ved, skal ud nu; men jeg gaar ned i Køkkenet og sørger for Hjælp til din Kuffert. Dog havde hun bedt om, at ingen skulde faa Ulejlighed for hendes forjagede Beslutnings Skyld; hun vidste, hvor haardt Brug der var for alle Kræfter, og hun havde kun ti Minutters Gang til Toget.

Hun fik Øje paa ham i Menneskemylderet inde paa Hovedbanegaarden og fik en ubestemmelig Følelse af Mishag og Anger. Lidet oplivende Billeder fra Gymnasietiden dukkede op, og paa dem alle saas en lang, genert Magister, som oftest Skive for en sprudlende velbegavet Backfish's Vittigheder, der undertiden grænsede stærkt til Næsvisheder. Egentlig havde hun dengang nærmest haft en Faible for samme Magister, ikke mere end de fleste purunge let faar det for deres Foresatte, men altid Stof nok til smaa Hentydninger fra Kammeraterne. Og hun havde følt sig krænket i sit Inderste og paa virkningsfuld Maade vasket Rygterne af sig, selv om det sved lidt.

Godt saa han ogsaa ud, det var ikke til at komme uden om. Optimist som hun

egentlig var, øjnede hun straks et Lyspunkt med Hensyn til et eventuelt Møde med ham i Aften, for burde han nærmest ikke være hende taknemmelig, fordi hun havde hærdet hans altfor følsomme Sind, da han som nybagt cand. mag. traadte ind i anden G. I hvert Tilfælde vidste hun, at han i Aarenes Løb var blevet en meget bestemt, vist noget streng Lærer.

I Aften var de iøvrigt kun Landsmænd, der var stedt i samme Vanskelighed — skulde de blive eller skulde de rejse? Ganske bestemt maatte de være Landsmænd. Broen var jo kommet som et Bindeled mellem Morsing- og Thyboer. Uden Betænkning stod hun ved Siden af ham, og pludselig fo'r det ud af hende: — Tror De, vi naar igennem, Hr. Magister? Denne saa adspredt, let genkendende paa hende, idet han hilste. — Det kan der vist være Tvivl om, Frøken; jeg staar og spekulerer over, hvorvidt det er klogest at blive, eller i Tilfælde af Rejse tage over Struer eller Nykøbing?

— For mit Vedkommende kan der ikke være Tale om at blive, sagde hun afgjort — for mig bliver det ikke Jul, hvis ikke jeg naar hjem; vi, der er opfødt paa Landet, drages altid mod Julen derhjemme.

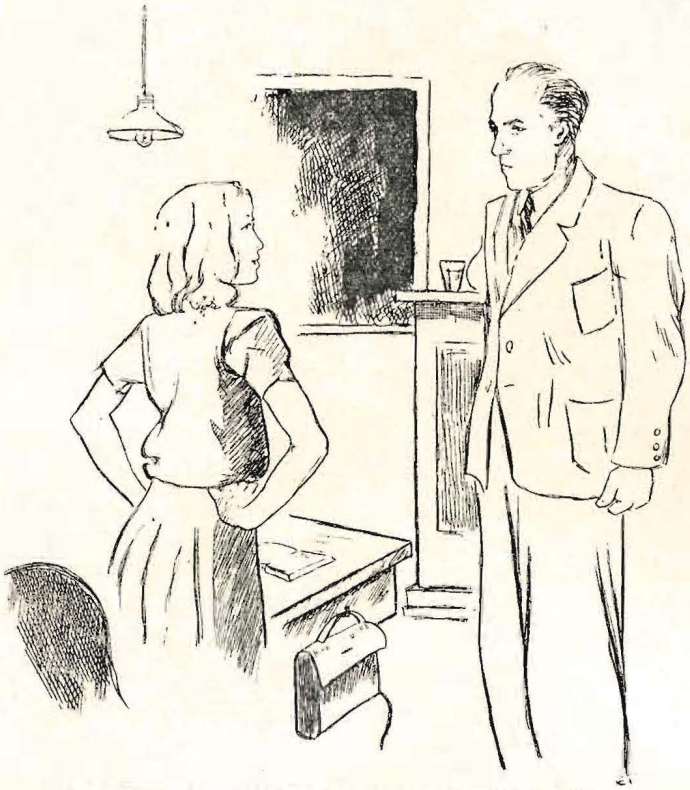

Lidet oplivende Billeder fra Gymnasietiden dukkede op.

Han saa paa hende og mødte et Par dybe mørkegraa Øjne, som bestemt ikke mindede om hans fordums umulige Elevs, langt snarere om hans afdøde Mors, de drog ham som en Magnet, tillige var der noget hjælpeløst over hende, ganske ulig det kendte selvsikre Væsen, alt i alt en ny Ynde.

Ganske naturligt fulgtes de ad til Billet-

hullet. Trængselen var enorm, de blev skubbet hid og did, men hans Blik holdt de rødgyldne Lokker fast, og da han forlangte sin Billet, var han ikke i Tvivl om, at det var klogest at rejse over Struer.

Ved delvis Forsynets og Magisterens Hjælp kom de til at sidde over for hinfikken. Sneploven pløjede tappert væk af Snemasserne, Lokomotivet prustede og stønnede, undertiden var det næsten ved at gaa i Staa.

— De skal se, det gaar nok, trøstede Magisteren, naar det saa værst ud; hun svarede gerne med et Smil og et tak-

anden i Toget, der rasede afsted med Sneen ildevarslende piskende mod Ruderne. Det kneb med at faa en Passiar i Gang, hendes Misstemning vilde ikke fortage sig, ofte svarede hun kun med Enstavelsesord, og saa læste de og sov lidt ind imellem, det var jo almindelig Sengetid, men de haarde Bænke indbød ikke til megen Søvn.

Forholdsvis hurtig gik Rejsen over Sjælland—Fyn og den sydlige Del af Jylland. Dernæst begyndte Trængslerne. Sneen faldt tæt og tyk og vanskeliggjorde Tranemmeligt Udtryk i de forunderlig dejlige Øjne. Besynderligt, at han aldrig havde bemærket dem før, syntes han.

Nogle Timer saa det virkelig ogsaa ud til, at det nok skulde gaa; Sneen tog af, og det var næsten blevet stille Vejr. Men da man kom op i Thy, viste det sig, at der om Natten var kommet saa uhyre Bunker af Sne, at det var uoverkommeligt at faa den ryddet væk. Med megen Møje og Besvær naaedes Hurup. Da var der forholdsvis faa Rejsende tilbage, og enkelte hjemmehørende i Nærheden spad-

serede hjem, medens andre blev enige om „to make the best of it“ og sammen holde Juleaften paa Byens Hotel.

Magisteren syntes, han havde en vis Forpligtelse mod sin tidligere Elev, og da denne erklærede at ville spadsere de atten Kilometer hjem, bestemte han at følge med, selv om det var en Omvej; senere kunde han jo altid fortsætte Turen videre over Vildsundbroen.

Først kiggede de lidt paa Staden, som jo til Dels bestaar af en eneste lang Gade med mangeartede, købstadlignende Butikker. Alle Vinduerne bar et festligt Julepræg. De fandt snart ind paa Byens velkendte Konditori, hvor det duftede herligt af Bagværk og Gran.

*

Sneen faldt blødt og stille over to Skikkelser, der masede frem gennem meterhøje Snedriver; den ene var høj og bredskuldret, den anden lille og spinkel i blaa Frakke og med noget ubestemmeligt paa Hovedet, noget i Retning af en Hat. Han var sikker paa, at en hvilken som helst anden end netop hun vilde have set latterlig ud dermed.

Længe gik de i Tavshed, men saa var det, som Isen mellem dem var brudt; det laa i noget ubestemmeligt, noget mystisk, juleagtigt, forjættende eller hvad det var. Selv Magisteren kunde ikke komme til Bunds i Sagen; men det gjorde dem feststemte og oprømte, maaske var det ogsaa bare to Sjæles Frigørelse ude i Guds herlige Natur.

— Nu skal vi skiftes til at fortælle, sagde hun — saa gaar Tiden saa rart, og vi glemmer Trætheden.

— Det er Frøkenen, der har Ordet, sagde Magisteren flot. — De er nu paa hjemlig Grund og har rig Anledning til at vise mig Egnens Seværdigheder.

— De staar virkelig ikke stillet op langs Grøftekanten, drillede hun; — men sig mig engang, De er jo Magister i Historie, hvordan var det egentlig, det gik: Først rendte de Morsingboer ... ?

— Var det derfor, De afskyede mig saa stærkt i sin Tid, spurgte han. — Forresten fulgte Thyboerne lige i Hælene, sæt nu jeg hævnede mig og lod Dem sidde Julen over i Snedriven her.

Hun blev blussende rød, idet hun tappert kæmpede for at komme løs, men først da han tog hendes Arm under sin, kunde hun fortsætte.

— Kan De saa fortælle mig, hvorfor De var saa gram i Hu under hele Rejsen? spøgte han. — Er det Synet af mig, der stadig irriterer Dem?

Hun følte Trykket af hans Arm som noget velgørende tillidsvækkende og fortalte om Grunden til hendes Misstemning, om hvorledes hun i flere Aar havde opholdt sig i Onkelens Hus, først medens hun tog Studentereksamen, saa Filisofikum, dernæst var hun blevet en Slags Privatsekretær for Onkelen, dog bestod hendes meste Arbejde i at ledsage Tanten paa Visitter og sammen med denne være Værtinde for det Mylder af Gæster, som altid fyldte det rige københavnske Hjem. De to sidste Aar havde hun tilbragt Julen i Sus og Dus og først rejst hjem til Thy efter Nytaar; men i Aar havde hun som sagt følt Længsel efter Jul i Hjemmet, det andet var slet ikke rigtig Jul. Dog havde det smertet at skuffe Onkelen og Tanten, hun holdt af dem, og de betragtede hende som Datter af Huset, da de kun havde Sønner. — Men nu er det Deres Tur til at skrifte, sluttede hun.

— Tit op paa mig Du saa, saa jeg gik rent i Staa — det er alt hvad jeg har at skrifte, mente Magisteren. — Dog vær forvisset om, det er Skæbnens Tilskikkelse, vi to skulde mødes denne Jul. Jeg følte en underlig Tilskyndelse til at rejse, endskønt ingen venter mig; mine Forældre er nem-

lig forlængst døde og mine Søskende alle gifte; de vil nok glædes ved mit Komme, men kan lige saa godt holde Jul uden mig.

Hun skyndte sig at afbryde den farlige Vending, Samtalen havde taget: — Se bare her, sagde hun stolt — et rigtig typisk thylandsk Landskab.

gang var kommet til at græde af Hjemve, da hun hørte et Rylefløjt; hun syntes, den kaldte: Thy-ty — Thy-ty. Det var den første Sommer, hun var borte fra Hjemmet.

— Kunde De da tænke Dem at bo her for stedse? spurgte Magisteren dæmpet.

Biblioteket for Thisted By og Amt

Der laa en Kæmpehøj, dog halvvejs dækket af Sne, Granlunden omkring var et Eventyr af Juletræer pyntede med Kogler og gnistrende Sne, hist krummede en Aa sig og mod alt det hvide lignede den en kæmpemæssig sort Snog.

— Om Sommeren mærkes her en frisk Brise fra Havet, oplyste hun, og fra Højen var den herligste Udsigt over mange af Thylands Gaarde med Marker og Enge, ved dens Fod plukkede hun tit om Eftersommeren blomstrende Lyng.

Og saa fortalte hun, hvordan hun en-

— Nej, svarede hun afgjort. — Men jeg elsker at vide og føle, jeg hører hjemme her, og skulde jeg dø, vilde jeg ønske mig tilbage til Thylands Muld; de fleste af os ejer vist mer eller mindre det, man kalder Hjemstavnsfølelse.

— Afgjort, svarede han. — Hvor vi end færdes paa Jorden, vil vi altid længes tilbage til en bestemt Plet, om ikke før, saa naar Døden nærmer sig, og det er ikke alene Menneskene, der binder, thi selv om de skifter, vil samme Plet Jord altid drage os.

De gik lidt i Tavshed, hun med tilpas Hjertebanken; med Kvindens sikre Instinkt følte hun hans Øjne ufravendt rettet mod sig, men hun skulde nok vogte sig for at lade ham komme til Orde, skulde hun, og fortalte med en lidt skælvende Stemme om Præstegaarden derhjemme, den skønne, gamle Præstebolig, der heldigvis ikke var veget Pladsen for en villalignende Bygning. Om Faderen, som altid var optaget af sin Menighed, og den praktiske, foretagsomme Mor, der tænkte paa alt i Hjemmet. Saa var der de to mindreaarige Søskende og endelig Ane, Husets mangeaarige Pige.

Hun blev mer og mer ivrig, jo nærmere de kom Hjemmet, og fortalte om hyggelige, lavloftede Stuer smykket med Gran, Enebærris og Evighedsblomster, om Juletræ og Gaver inde i den aflaasede Havestue. Saa var der Julebordet, som Moderen altid egenhændig dækkede og pyntede. Ude hos Ane i Køkkenet duftede det juleagtig af Klejner og Rødkaal. Men saadan en Dag kunde det ogsaa ske, Mor satte sig til Klaveret og sang sin Yndlingssang: Og Sneen den føg. Og naar Mor rejste sig, havde hun Taareskygger under Øjnene, for der var jo det med Lillebror, som maatte holde Jul i Alfaders Rige.

Naar hun derovre i København længtes efter Hjemmet, blev hun ofte betaget af den samme vemodige Stemning som i Sangen, saaledes havde hun ofte følt det flere Gange i Gaar og i Dag.

— Jamen De glemmer jo Slutningen, sagde han. — For det ender jo dog med Bryllup og det hele.

— Paa den stakkels Nonnes Hjertefreds Bekostning, smilte hun lidt mat.

— Fuldstændig rigtig, men De og jeg har jo dog ingen sørgende lille Nonne mellem os, svarede han spøgende og dog blidt. — Vi kan bare uden Skrupler lade Bryllupsklokkerne kime.

Hun saa ned og fik forfærdelig travlt med at fortælle om saadan en morsom Jul, da der var kommet en forkommen Landevejsmand lige til Julebordet, om hvor taknemlig han var for den Juleaften, og om hvordan han havde sagt, han aldrig vilde glemme den thylandske Præstegaard.

— En Landevejsmand, sagde Magisteren eftertænksom — akkurat hvad jeg er i Aften.

— Ja, jeg ved ogsaa, Far og Mor tillader aldrig, De holder Juleaften paa Landevejen. Hun turde endnu ikke se paa ham, men kiggede pegende paa nogle høje Træer: — Der har vi Haven, vi kan lige skimte de hvide Skorstene, om fem Minutter er vi hjemme.

— Forunderlige Ting kan ske i Løbet af fem Minutter, særlig i Julens Tid, sagde han og tog hendes Haand. — Glem det ældgamle Nag og præsenter mig som din Ven, saa vil ogsaa dine Forældre se mildt til mig.

— Sikkert, smilede hun glad. Og Haand i Haand vandrede de sammen lige ind i Thys gode gamle Jul.

Gerda Hegnet Bach.

Vildsunds Marken

(DET MUNTRE HJØRNE)

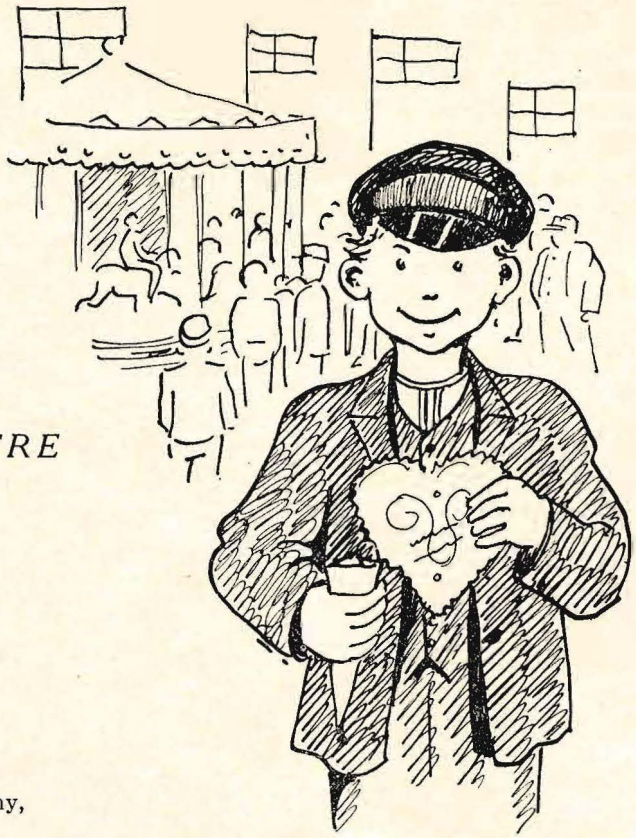

*

I Maaer ska æ low, der er Marken i Thy,
en Marken, enhver da ska tel,
om Vildsunds Marken vi ved, der staar Gny,
aa møj staar jo osse po Spel
fu dem, der ska løw aa æ Hajel.

I Næt velled skrammel mæ Biler aa Vovn
igjemmel hver jenneste By,
aa Folk vel kom rien fræ fjerneste Sovn
paa Vej te vor herlige Thy.
I Næt er der ingen, der sover.

Træj ind po æ Marken, den lystige Krog,
den ligger der naer i æ Law,
derind slaar æ Praangere Grunker som Knog
po Hejest, der sku lieg i djæ Graw.
Hør lieg, hva æ so der i Fyvver.

En Mand fløw aa travved en trebene Kræk;
han nægted bestemt, den var lam;
nej, den kun no rend, aa den ku no træk:
han veest, han haaj føest Klasses Kram,
aa hajlt kun mæ Hejest, der var Heste.

En Kræk, der var atten, bløw sold for en Plag,
aa jen, der var ti, for en Føl.
Aa der var æ Helmishajler Pæ Krag,
han kjøbt skam en Kræk for en Øl,
aa sold en igen for en Plovmand.

En hvibene Vallak bløw sold for en Øg
aa nær garantered mæ Føl.
Æ Taari, der kjøbt en, haaj smajt po æ Brøg
og drokken vel nok en Snes Øl,
aa de var jo Avten saa næjsten.

Fræ Maaes holdt en Mand mæ en Øg, der var hvint,
i Hast kam æ Bæst for æ Vovn.
Æ Maasingbos Kuen bløw læst nøj gesvindt,
de sku jo te Rakkeby Sovn;
men trowr I, æ Helmus vil flyt sæ.

En Kræk, der var ujn, der vil slaa aa slaa hvot,
bløw sold som en Hejest da saa tam,
æ Praanger, der sold en, bedyred, den svot
var gjæv — aa saa from som en Lam,
naar blot de kam te en — forsigtig.

En ajn, der haaj løbsked de hundrede Gaangg,
bløw sold som den skiklest Kamel.
Æ Praanger skreg op om, at de var aa praang.
Han sold jo hans Hejst fu Kamel,
endda te han tjent en fier Hunder.

Saa greb han æ Pisk, dæ Hr. Maasingbomand,
aa rammer æ Øg mæ en Smæk,
æ Helmis slov ud — aa saa ga en Vand,
de stov øvr æ Vovn som en Bæk,
aa der bløw Humør po æ Marken.

Æ Maasingbokuen skjældt ud po æ Mand;
hun hvæst som en rasende Kat:
„Her sier vi drovnt i Lud aa i Vand,
si lieg po mi dejlige Hat;
do bytter æ Helmis tebaaeg".

Ja, no haar æ saat mi Klok te aa væk,
te Vildsund de vil æ i Moer,
aa si te en gammel aa styvbene Kræk
ka rend — ja stræk ud som en Haaer,
po trej — ja, po tow om de kniber.

I Vildsund ka Hejest no let skywt Kulør,
en gul ka saa haste bliv grøn.
Trej ind po æ Marken aa hør den Humør,
der tolker nøj folkelig skjøn,
nøj folkelig skjøn, som æ elsker.

HANS BAKGAARD

En Nat paa Kronens Hede

Af Anders C. Svalgaard

KRONENS HEDE — — endnu i Dag paa sine Steder øde som for Aarhundreder siden. En Ødemark, som Beplantningens skærmende Skjul rykker nærmere som Aarene skrider, og som Kultivering og Opdyrkning gnaver af lidt efter lidt.

Tyst og trist laa den store Strækning hen, gennemfuret af utallige dybe og sandede Hjulspor, hvor Fortidens Færdsel havde krydset hinanden i alle Retninger. Vandhuller, saavidt tilgroede af utallige Aars Vækster af Lyng, Graapil og andet af Hedens Flora, laa som Snarer for den, der i Mørke og ved Vintertid vovede sig over Heden.

Bitte smaa tilgroede Sandknotter, smaa Høje, hvis oprindelig runde Omfang nu var kantede og vindslidte, laa spredt overalt og brød derved den døde Ensformighed.

Ind mod Heden strakte sig de rygende Klitter, kommende Vest og Nordvest fra, et vildt og ubeskriveligt stivnet dødt Land, hvor kun Lyng og stridt Græs herskede i Lavningerne mellem Sandbjergenes spidse Toppe. Var der trist i Heden, var der dødt her, naar undtages den dumpe Brusen fra Havet længst ude bag de sidste hvide og knygende Bjerge. Her hørtes kun Vindens Tuden og det evigt rislende Sand ned ad Bakkesiderne, akkompagneret af Marehalmstotternes hvislende Gniden mod hinanden.

Landet var dødt — isgraat — livløst, naar Vinterstormene jog sin isnende Aande fra Havet forud for sig ind over det, eller naar Sneen lagde sig tæt over de hvidgraa Klitter og over den sorte Hede, da skulde ingen komme dette Land for nær, det kunde betyde Døden, en ensom og ubarmhjertig Død, fjernt fra alt, hvad der kunde kaldes Liv og Grøde. Kunde dog ogsaa virke dragende, naar ved Højsommertid Solen varmede ud over Klit og Hede, saa Lyngen sendte sin krydrede Duft ud i Syd og Øst, hvor Mennesker færdedes. Da kunde det flimre for Øjnene og skære i dem, naar Solstraalerne ramte det gnistrende hvide, skønne Landskab i Vest og Nord, som vilde det advare Mennesker mod at komme det for nært, at de ikke skulde brændes i den hede, stillestaaende Luft mellem de af Hededis sitrende Toppe. Saaledes havde hver Aarstid sin tiltrækkende eller frastødende Virkning paa Mennesker, men her kom ingen Mennesker — næsten da, gennem dette uvejsomme og øde Land, misdannet gennem mange Aarhundreder af vekslende Sandstorme, der med sine opbyggende og nedbrydende Virkninger stadigt forandrede og forvittrede andre Aarhundreders Dannelser af det faste Jordsmon. Kun sjældent saas nogen færdes nordud ad de kringlede Vejspor, hvor Ensomheden herskede, for at bjerge et Knippe af den stride Vegetation til at bøde med i Taget derhjemme, eller for at rykke Ris til Limer i Stald og Bryggers.

Ingen skøttede heller om at færdes i det

døde Land efter Solens Nedgang, naar Mørket laa tæt over Vandhuller og Slugter, eller Taagen svøbte sit gysende kolde Tæppe over det, for ingen kunde vide, hvad Troldtøj og Mørkets Gerninger der kunde skjule sig i det forladte og øde Landskab. Bedst at holde sig i Afstand fra noget, En ikke kendte saa nøje, og den sorte Hede og dens Frænde, den hvide Klit, fik Ensomheden og Naturtilstanden at herske over og raade for, medens Tiderne fo'r, medens Slægtled efter Slægtled sank i Glemsel, medens Storme jog og Vinter og Sommer skiftede — og Landet blev vildere og vildere. —

Aar svandt hen — Fjenden var i Landet. Kronens Hede og dens Nabo, den hvide Klit, laa tilsyneladende uberørt hen som fra alle Tider.

Stormkastene rev dybere i de stejle Brinker i Sandbjergene, og inde over den vejløse Hede var Aarene faret næsten sporløst hen. Lyng i Knæhøjde, Ris og Buske voksede vildt og stridt i urskovsagtig Uberørthed i det glemte Land, hvorfra fjerne Skrig fra Trækfugleflokkene jog Uhygge i Sindene, naar de mod Efteraar fo'r over Land og Vand. Som Genfærd i hvide Gevandter anedes Klitkæden i Nordvest, naar Tusmørket begyndte at hylle Landet til for Natten, og de sidste døende Solstrejf havde rødmet Toppenes Vestside. Da kunde en fredløs trygt lægge sig i Læ af Pors og Ris, eller samle sig til et Leje i Hedens Lyng og Kratbuske og være rolig for et uforstyrret Blund den lange Nat igennem.

Langt ude i Nord paa en af de graanakkede Hedehøje laa en Mand og stirrede sydover, ind mod det beboede Land. Just tillidvækkende saa han ikke ud, men i de øde og fattige Omgivelser var det næsten som hørte han til, som passede han ikke til Steder, hvor andre færdedes og hvor det daglige travle Liv levedes. Her havde han sin Hytte, den eneste milevidt om. Her levede han sit fattige, glædeløse Liv, fortrolig med Ensomheden gennem lange Dage og sorte Nætter, havde levet sig saaledes ind deri, at han helst var uden Samkvem med Menneskene, der boede og virkede langt i Syd og Øst. Den krydrede Lugt af Lyngrøgen fra hans Hytte, der laa nedenfor Højen, mindede ham med sit hjemligt kendte Pust om Lunhed inden Døre, om Nattehvilen uforstyrret i Stilheden, fjernt fra Travlhed og Liv i beboede Egne. Men han maatte bie endnu en Stund, de maatte snart komme, Mændene der sydfra, med Øgene, som Fjenden havde et godt Øje til. Dagen før havde han ved ridende Bud faaet Underretning om, at Bønderne vilde fjæle dem derude, saa Fjenden ikke skulde faa Fingre i dem. Det var derfor, han havde lagt sig paa Højen, for at holde Øje med, naar de kom. Det mørknede, og endnu var der intet Tegn til, at de nærmede sig, selv om han ikke kunde se langt i det graa Øde, hvor de brune Lyngflader, de brudte graahvide Skrænter og de næsten tilgroede Vandpytter dannede et ubestemmeligt forvirrende Terræn, som det, selv for hans med Egnen øvede Blik, ikke var muligt at gennemtrænge.

Han begyndte at længes efter Aftensmaaltidet, hvortil ogsaa Røgen fra Skorstenen bidrog, men nu hørte han Vrinsken og Prusten af de kommende Heste og rejste sig helt op, saa Mændene, der førte dem, kunde se ham mod den nordvestlige Himmel, der endnu lyste svagt efter Solnedgangen.

Da Hestekoblerne naaede hen til Højens Fod, gjordes der Holdt, og Mændene hilste paa Eneboeren: „Naa, Mads", sagde en af de kommende, „nu faar du Fremmede, det er du vist ikke forvænt med til daglig, heldigvis, for ellers havde vi nok ikke haft Lejlighed til at forstyrre dig".

Mads skævede langeligt efter den liflige Røg fra Skorstenen, da han nu vidste, at det vilde blive sent, inden han kunde sætte sig til Maden, som nu stod og snurrede inde paa Ovnen. „Hæ, nej, det er nok ikke til Hverdags, mine Naboer søger hertil", svarede Mads og hjalp til med at tøjre Hestene paa de grønne Steder i Lavningerne mellem de brune Bakker.

„Her er saavist heller ikke saa rosomt for Folk, der er bedre vant", sagde Mads sindigt, „men det er da helt skønt at se Bysens Folk, selv om En knap kan se, hvem der er hvem i dette her Mørke". „Men lad os nu se at faa de gode Bæster fæstede godt, saa I ikke faar dem rendende derhjemme igen i Nat eller i Morgen".

Manden, der havde henvendt Ordene til Mads, var en af Gaardmændene fra Sognet, og som havde de fleste og bedste Heste med, og han gav nu Besked om at sprede Dyrene mellem Bankerne, og udvalgte de af Karlene, som havde været behjælpelig med Transporten hertil, til at hjælpe Mads, indtil Faren var drevet over og Dyrene igen kunde føres hjem til Sognene og Arbejdet i Gaard og Mark.

Da de mange Heste var forsvarligt tøjrede og anbragt saa langt fra hinanden, at deres Vrinsken og Kalden ikke skulde kunne give Fjenden Nys om, at de var ført hertil, begyndte Mændene, som nu maatte gaa den lange Vej tilbage, at begive sig mod Hjemmet, efter at have formanet Mads og de andre at passe vel paa de dem betroede Dyr. Karlene satte sig i Læ ved en Sandskrænt og gav sig i Færd med Indholdet af Tejner og Knytter, og Mads bøjede sig ind under den lave Dør i Hytten og lagde et Par Tørv og en Haandfuld Lyng paa Gløderne, som endnu

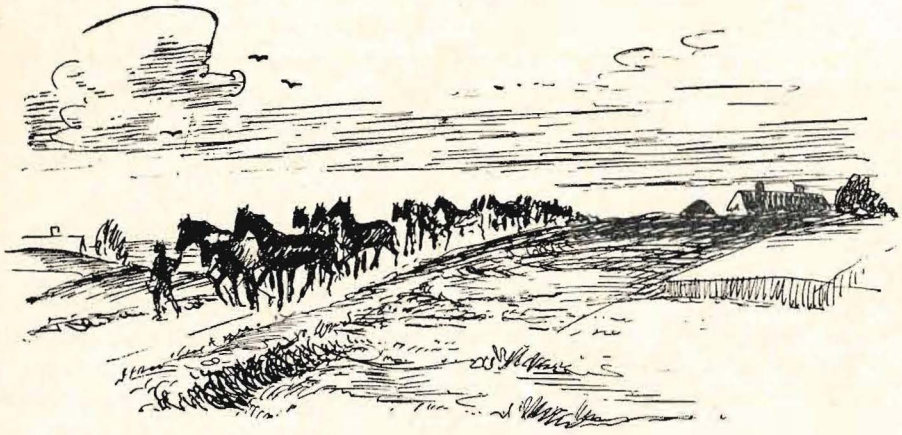

laa og ulmede svagt paa Ildstedet. Da han havde spist, gik han en Runde for at se efter, om Dyrene nu ogsaa var forsvarligt tøjrede for Natten. Han stolede ikke helt paa de unge Karle, som han nu kunde høre var langt henne med Brændevinsdunken og laa og sludrede og aad dernede ved Skrænten, nogenlunde i Læ for den kolde Vestenblæst.

Han kunde vistnok, mente han ved sig selv, overlade denne første Nattevagt til dem, og selv lægge sig. Vejret var raat, og det begyndte at ruskregne.

Længere hen paa Natten, naar den lette Rus dunstede bort hos de unge Klører, vilde de, naar de ikke længere kunde nære sig for Kulden, gaa eller løbe omkring for at faa Varme i Kroppen og derved være mere vagtsomme.

Med disse Tanker listede Mads sig ind

i Hytten og stængede Døren. Blæsten tog i Taget, kunde han høre, og det jamrede saa sært i Skorstenen, og selv om han var vel kendt med saadanne natlige Lyde, var der ligesom noget særligt derved i denne Nat, som han ikke skøttede om. Kunde det være de mange Dyr, som halvvejs var ham betroet, som øvede dette for ham ukendte Tryk i Sindet, eller skulde noget ske? Han vidste det ikke, men nu vilde han lægge sig et Par Timer, og saa kunde En jo se. Her kunde vel ingen Fare være for, at Fjendens Snushaner skulde finde hen, her, hvor selv Egnens Befolkning sjældent kom.

I dette Mørke, Storm og Rusk var det da helt umuligt, at nogen skulde kunne finde hertil.

Mads trak af Klæderne og krøb ind under den grove Dyne, og snart lød hans Snorken under det lave Loft, medens Karlene derude efterhaanden dumsede hen, den ene efter den anden, i den kolde Nat.

En lille Trop Ryttere drog ved denne Tid Nord om Dollerup, Vest paa gennem Skaarup og Skaarhede.

Den stride Blæst var nu blevet til stærk Storm, der tudende drev stride Regnbyger foran sig og gjorde Fremmarchen til et voveligt Foretagende for de med Egnen ukendte Fremmede. Mørket, Stormen og den piskende Regn gjorde Hestene stædige og urolige, saa Mændene havde det største Besvær med at drive dem frem gennem det uvejsomme Terræn. Den forreste af Rytterne, der skulde lede Troppen frem mod Vest, var ude af Stand til at finde farbar Vej gennem Ødet og havde forlængst opgivet dette. Kun søgte han at lede Farten saa vidt muligt mod Vest, da de vilde søge Nattekvarter i Nystrup, som de vidste skulde ligge noget borte i Nordvest. Det saa dog ikke ud til, at de saa snart skulde komme til at ligge i den lune Lade, da Stormen stadig tog til, ligesom Styrtregnen derved blev voldsommere og de endeløse Hedestrækninger vildere og næsten ikke til at gennemtrænge i Mørket og Stormen. Med Mellemrum udstødte Anføreren høje Raab for at holde sammen paa Troppen, men oftest bortvejredes Raabene af Stormens Rasen, hvorved Afstanden mellem dem øgedes og truede efterhaanden helt med at splitte den fortumlede Skare.

Dybe Huller med grumset, sort Vand, der piskedes af Stormen, veg Hestene instinktmæssigt udenom, da de fortumlede Ryttere intet kunde skelne, blændede af Styrtregnen, som de havde imod sig.

Frem skulde de jo, selv om det kunde betyde en vaad Grav i dette fremmede, øde og uvejsomme Land, hvor ingen vilde savne dem, og hvor ingen Klage vilde lyde over deres Endeligt. Saaledes var Krigens ubønhørlige Lov, efterkommet af alle, der laa under dens strenge, piskende Svøbe gennem alle Tider. Her gaves intet Tilbage eller for meget til nogen af Siderne, frem maatte de, hvad der end laa dem i Vejen.

Storm, Regn, lumske Faldgruber med isnende, sort Vand, glidende Sandskrænter og knæhøjt, af Væde gennempisket Lyng, og — — — en Ildstribe efterfulgt af et drønende Skrald, der lød som selve Dommedagsbasunen, flængede Nattemørket ind mellem de i Forvejen ophidsede og udmattede Folk og Heste, og næsten betog Troppen den sidste Rest af Selvopholdelsesdelsesdriften, der hidtil havde været dens Styrke i den natlige Færd. Hestene, der efter Ridtet var segnefærdige, rejste sig paa Bagbenene, saa Rytterne kun med yderste Besvær holdt sig i Sadlerne, gjorde omkring, og i vild Forvirring, vrinskende og opskræmte fo'r tilbage, hvorfra de med saa stort Besvær var kommet. Ingen af Rytterne begreb, hvad Skudet blev løsnet for. Ingen af dem blev ramt, og de vilde

have forsværget, at der fandtes Mennesker derude i Ødet og Mørket i det forrygende Vejr, og saa fjernt fra Alfarvej.

Da de, saa godt de kunde, havde faaet Hestene beroligede og var blevet nogenlunde samlede, lagde de Raad op om, hvad Retning de nu skulde tage for at naa til deres Nattekvarter, da de, selv om de var bevæbnede, ikke kunde vide, hvor stor en Styrke de kunde have mod sig dér, hvor det uventede Skud havde lydt og jaget dem denne Skræk i Livet. De lagde Retningen lidt mere nordlig og fortsatte Ridtet, saa godt det var gørligt, trods Vejrets Rasen.

Pludselig hørtes Vrinsken af Heste, en Vrinsken, som ikke kunde være fra deres egne. Anføreren bød Troppen gøre Holdt, og efter et kort Samraad besluttede de at se at finde ud af, hvor de fremmede Dyr holdt til, og af hvilken Grund disse opholdt sig her, skønt man nok troede at kunne gætte Aarsagen dertil.

Med Forsigtighed lagdes Ridtet igen mere vestlig, og snart havde Rytterne omringet de skjulte Heste, som i Uvejret stod fast pressede sammen, sløve og rystende i Regnen og Stormkastene.

Skudet, som for et Øjeblik siden havde skræmt Heste og Ryttere, saa de spredtes som Fnug i Blæst, var løsnet af Mads, der var gaaet en Runde for at se til de forkomne Dyr, som paa en Maade var betroet ham. Karlene havde gravet sig ind under én af de bratte Sandskrænter og dækket sig med afrevet Lyng og Kvas, medens Hestene fik Lov at skøtte sig selv. Han havde, vel af gammel Vane, taget sin veltjente Skyder med, og da han hørte Lyden af Rytterne, der nærmede sig, tog han ikke i Betænkning at brænde af lige midt i Flokken, og med den angivne Virkning. Han lagde sig lidt ud til Siden, hvor han nogenlunde kunde holde Øje med Hestene, da han var vis paa, at Rytterne kom igen, naar Forskrækkelsen over det uventede Skud havde lagt sig.

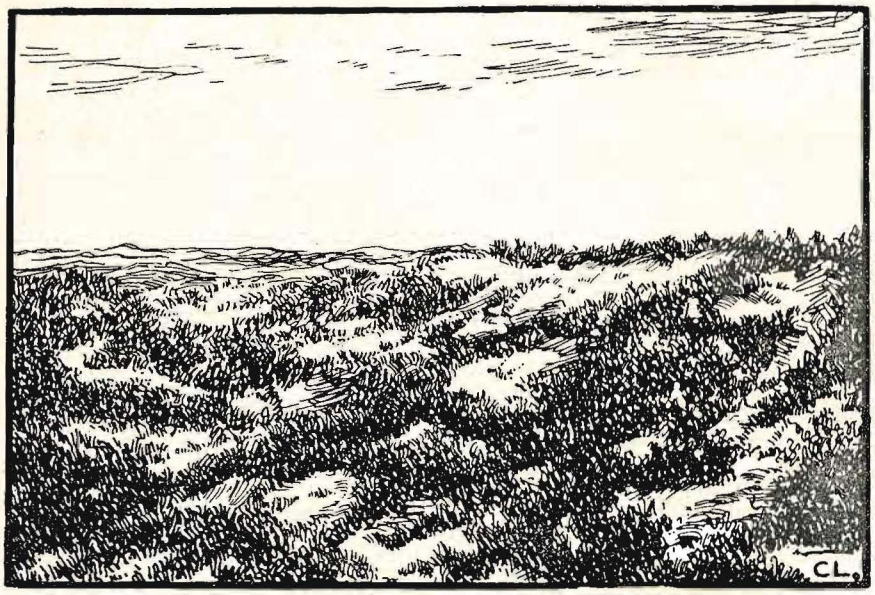

Mads savnede sin lune Hytte. Al denne her Postyr huede ham ikke. Han kunde have haft det for sig selv, som han var

vant til det, her i Ensomheden, fjernt fra andre, som han heller ikke savnede eller brød sig om at komme i Berøring med. Og nu Hestene.

De fleste havde revet Tøjrepælene op og var søgt sammen i en Klump ved de, som var tøjrede, men de kunde hvert Øjeblik blive skræmte, og hvad saa? Karlene saa han intet til. De var vel søgt sammen i Flok, som de arme Dyr. Det saa alt andet end lysteligt ud. Han skulde nu alligevel se at faa dem slæbt ud af deres Skjul, saa de i Fællesskab kunde værge Dyrene, dersom Rytterne kom igen.

Mads krøb omkring i Mørket, men kunde ikke i det Herrens Vejr finde, hvor de laa, og nu hørte han Klirren af Vaaben og Vrinsken af andre Heste. Hvad nu? Fyrede han Muskedonneren af nu, kunde han maaske ramme deres egne Dyr eller skræmme dem, skønt dette sikkert var det bedste, da de i saa Fald vilde være vanskelige for Fjenden at faa Hold paa, og Murmeldyrene, der havde forstukket sig et eller andet Sted, kunde vel saa komme i Tanker om, hvor de hørte til. Mads hævede Bøssen lidt og brændte af, men Virkningen blev ikke den, han havde ventet. Karlene rørte ikke paa sig, og da han igen krøb hen mod Stedet, hvor Hestene skulde have været, saa han dem ikke, de var borte, den nedtrampede Plads var øde og tom. Troppen var forsvundet i Uvejret, og med den alle Hestene. Nu blev Mads vred for Alvor. Nu skulde da ogsaa al Ulykke ramme de Sovetryner, som var sat til at vogte de betroede Heste!

Han skød igen, og det maa alligevel være blevet Karlene for meget. En af dem dukkede op ved Siden af ham og spurgte fortrædeligt, hvad al denne Skyden skulde være godt for. Mads spildte ikke mange Ord paa den forsovede Fyr, men bød ham følge sig hen til Stedet, hvor Hestene havde staaet.

„Her kan du se", sagde Mads vredt, „Fjenden har gjort rent Bord, alle jeres Dyr er taget, medens I laa og snorkede dér henne under Skrænten. Hvorfor kom I ikke, da jeg skød? Maaske kunde vi have reddet nogle af Dyrene, nu er de væk, hver én!"

Karlen var overvældet. Hvad nu? Det vilde blive en slem én, naar de kom tilbage uden Sognets Heste. Spot og Haan vilde regne ned over dem, selv om der vel ikke vilde have været noget at stille op for dem mod en bevæbnet Flok Krigsfolk, og i saadant et Herrens Vejr. Duknakket og skuttende sig i sit vaade Tøj, listede han af hen til sine Fæller under Skrænten, og Mads saa dem ikke siden.

Selv mente han at have gjort sin Skyldighed og lidt til, om det ogsaa til sidst var endt med, at de dem betroede Dyr kom i Fjendens Vold.

Nu vilde han sove, saa maatte Hestevogterne selv om, hvorledes de vilde forklare Rovet for deres forskellige Husbond og Byens Mænd, naar de i Morgen slap hjem. Han gik ind i Hytten og slængte det vaade Tøj af sig. Stormkastene ruskede i det tjavsede Tag, og den strømmende Væde dannede smaa Pytter i Lergulvets hulslidte Flade. Udenfor laa Landet i den drivende Væde og den fygende Storm som et trøstesløst Billede paa det absolutte Øde, der siden Tidernes Begyndelse var et Særkende for Kronens Hede og dens Omgivelser.

Thylands Datter

FORTÆLLING AF

K. Magleby Sørensen

DET luftede mildt ude fra Havet... *Ditlev* kom langsomt gaaende langs Stranden ved Vorupør. Som de fleste Fiskere havde han Sans for Skønhed, og med en Følelse af Velbehag lod han sig indfange af Sensommeraftenens Stemning. Den nedgaaende Sol dryssede rødgyldne Straalebundter ud over de hvide Klitter og over de flade Marker bag Klitterne og glimtede som iltre Lyn mod Husenes Ruder.

Sommeren havde været ualmindelig varm, og det syntes, som vilde det gode Vejr holde sig længe endnu.

Det gode Vejr skabte de bedste Betingelser for et udbytterigt Fiskeri. Hver Morgen vendte Baadene tilbage, bugnende fulde af skinnende Fisk. Ikke i mange Aar havde Silden staaet saa tæt langs Kysten.

Og de blankskællede Sild betød klingende Mønt paa Kistebunden — hvad der ikke mindst tiltalte Ditlev. Moderen var Enke, selv var han eneste Barn, og han maatte bjerge Føden til dem begge. Endnu havde han kun en lille Baad, som kunde bruges til Fiskeri langs Kysten. Men sparsommelig, som han var, sparede han Penge op, og han saa med Stolthed og Forventning frem mod den Dag, da han kunde købe Part i en Kutter og paa den Maade faa Del i det søgaaende Fiskeri.

Aftenen var stille. Bølgerne skvulpede dovent op over det hvide Sand. Brændingen ude over Revlerne hørtes kun som en svag Susen. Ret en Aften, hvor man kunde drømme om Fremtiden...

Der var en Skikkelse, som tydeligere end nogen anden tegnede sig i Ditlevs Drømme.

Det var *Inger*.

Da de var Børn, havde han drømt om hende som Prinsessen, han en Gang skulde frelse fra Troldes eller Røveres Magt.

Nu var der ligesom mere Realitet i hans Drømme.

Naar han en Gang havde tjent Penge nok, vilde han bygge et Hus ved Siden af Moderens Hytte — et stort, hvidkalket Hus med røde Sten paa Taget og blomstrende Stokroser op ad Muren. Jo — hvordan det skulde se ud, vidste han nok.

Og saa skulde Inger drage ind i Huset som hans Brud. Hun skulde fylde Stuerne med sin Sang og muntre, klingende Latter. Hun skulde passe Haven inden for det grønmalede Stakit. Om Morgenen, naar han kom hjem fra Havet, vilde hun staa i Døren og byde ham velkommen. Og om Sommeren, naar han kunde være borte Uger, Maaneder ad Gangen, vilde han tælle Dagene, Timerne, indtil Baaden igen lagde sig til Ro inden for den store Kampestensmole.

Det vil sige .... hvis Inger altsaa vilde ....

For helt sikker paa det var han ikke. Det var det springende Punkt i hans Drømme. Naar han kom dertil, opløste det hele sig i Taage.

Han var nok ikke den eneste af Fiskerlejets Ungersvende, der gjorde sig Tanker om at dele Fremtiden med Inger.

— — —

Ditlev var paa Vej til Strandfoged Holm, der havde inviteret en Del af Fiskerlejets Ungdom for at fejre Datterens Hjemkomst.

I næsten et helt Aar havde Inger været i København, hvor hun havde haft Plads i et større Herskabshjem. Hun havde godt af at komme ud, sagde Strandfogden, ud at lære nye Skikke!

Men nu var hun altsaa vendt hjem, og i den Anledning skulde der festes.

Ditlev gik ikke alt for hurtigt. Skønt han længtes efter Gensynet med Inger, var det dog, som om noget holdt ham tilbage. Blot det at gaa og tænke paa det forestaaende Møde med Inger voldte ham en Fryd, han nødigt vilde slippe. Henne hos Strandfogeden vilde der jo ogsaa være saa mange andre — her, i Tankerne, kunde han have hende helt for sig selv.

Latter og højrøstet Tale lød ham i Møde, da han nærmede sig Strandfogedhuset. Der var nok andre, som ikke havde givet sig saa god Tid!

„God Aften, Ditlev!"

Inger stod i Døren og rakte smilende Haanden frem mod ham.

Ditlev tog den fremstrakte Haand. Et Øjeblik stod han tavs, ligesom lammet, ude af Stand til at sige noget. Saa stammede han — og han kendte knap sin egen Stemme, maatte ligesom tvinge Ordene frem:

„God Aften . . . Inger . . . og . . . velkommen hjem."

Ditlev stirrede paa Inger, den frimodigt smilende Inger, som vilde han ikke tro sine egne Øjne.

Hvad havde hun dog gjort ved sig selv?

I det Aar, hun havde været borte, havde han bevaret Billedet af hende, som han huskede hende helst - som den ranke, barbenede Fiskerpige, der med det lyse Haar flagrende for Vinden stod paa Stranden i den aarle Morgen, naar Fiskerbaadene vendte hjem fra deres natlige Togt, for sammen med Fiskerlejets andre Kvinder at hjælpe Mændene med at faa Fangsten i Land. Hendes Far var jo ikke selv med, men der var nok at gøre for alle arbejdsvillige Hænder.

Naar de hjemvendende Baade var saa nær Land, at man kunde begynde at skimte Enkelthederne inde paa den lave Kyst, spejdede Ditlev fremefter. Og der syntes at være Sol selv over taagede, kolde Morgener, blot han fik Øje paa hende.

Inger hjalp til, hvor der var Brug for det. Ikke saa sjældent — især i den sidste Tid, hun var hjemme — var det Ditlev, hun gav en Haandsrækning. Saa fulgtes de ad op gennem Klitterne, bærende den tunge Kurv med de blanke Fisk imellem sig. De lo og spøgte, saa Ditlev ganske glemte sin Træthed, drillede hinanden paa den kammeratlige Maade, som forelskede Mennesker har for Skik — alt imedens Ditlev drømte, at de var paa Vej *hjem* ... mere end een Gang var han nær ved at sætte Kurven fra sig paa det Sted, hvor Huset engang skulde ligge — det hvidkalkede Hus med Stokroserne og det røde Tag ...

Ja — saadan var Inger ... engang ...

Men saadan vilde han aldrig mere faa hende at se. For den Inger, som stod der i Døren og smilende saa paa ham, var ikke nogen Fiskerpige. Hendes permanentkrøllede Haar vilde tage Skade af Morgenens klamme Gus og den saltmættede Vestenvind. Fingrenes blankpolerede Halvmaanenegle vilde knække under Arbejdet med de tunge Fiskekurve. Og hvad havde hun dog gjort ved sit Ansigt ... Øjenbrynene ... Læberne ...

Smilet døde langsomt i Ingers Øjne. Hun havde glædet sig til Gensynet med Ditlev. Hun var ikke i Tvivl om, hvilke Følelser han nærede for hende. Sine egne Følelser var hun ikke i Stand til at analysere, men hun syntes bedre om ham end om nogen af de andre unge Fiskere. En Gang vilde han sikkert spørge, om hun vilde gifte sig med ham. Og saa vilde hun sikkert sige ja ...

Hvorfor stirrede han saadan paa hende? Hvorfor dette skuffede Udtryk i hans Øjne? Han burde være stolt af hende — i Stedet læste hun kun Skuffelse og en voksende Foragt i hans Blik.

Men det kunde ogsaa være lige meget ...

Med en ilter Bevægelse trak Inger sin Haand til sig og vendte sig bort fra Ditlev, der langsomt, næsten modvilligt fulgte efter hende ind i Stuen.

Hele Aftenen sad han tavs i en Krog og betragtede Inger, hvis Munterhed ingen Grænser syntes at kende. Hun var Midtpunktet i det glade, larmende Selskab. Pigerne formaaede ikke helt at skjule deres Misundelse over, hvor nydelig Inger var blevet — saa „dameagtig" og fin. De unge Mænd flokkedes beundrende om hende og kastede en Gang imellem triumferende Blikke hen til den tavse, mutte Ditlev — som følte de, at deres farligste Rival var besejret.

Han brød tidligt op og gik hjem langs Stranden, skønt det ikke var den nærmeste Vej. Det gærede og bruste i hans Sind, og Nattens Stilhed, der kun blev fremhævet af Bølgernes sagte, melodiske Skvulpen, føltes som en tung Byrde. Der var sat Gærde om hans Drømmemarker, og han kunde ikke mere vandre ind over dem.

— — —

I de følgende Dage saa Ditlev ikke noget til Inger.

Det var en travl Tid for Fiskerne. Høstsilden var begyndt at vise sig ud for Kysten. Hver Nat gik Baadene ud for i den graa Morgen at vende fuldtlastede tilbage. Fangsten blev betalt med en god Pris ved Auktionen, saa der var Glæde i mange Hjem.

Ditlev var en af de heldigste. Men det bragte ham ligesom ikke nogen rigtig Glæde. Bestandig kredsede hans Tanker om Inger og den Skuffelse, hendes Hjemkomst havde forvoldt ham. Hellere et langt Livs taagede Drømme end dette korte Sekunds smertende Skuffelse ...

Efter som Dagene gik — milde Efteraarsdage med høj, hvælvet Himmel — begyndte Ditlevs Bitterhed og Vrede at lægge sig. Brændingens Brusen over Revlen, Vindens Susen i Marehalmen og i de

mørke Graner bag Klitterne, Maagernes hæse Skrig — alle Strandens og Havets Lyde syntes at forene sig et et Raab: *Inger!*

Havde han nu alligevel ikke været for haard i sin Dom? Der var da ikke noget ondt i det, hun havde gjort ... Hun havde vel blot villet ligne de andre unge Piger derinde i den store By ...

Og han havde jo ogsaa skuffet hende! Han kunde ikke glemme det Blik, hvormed hun havde set paa ham, da hun mærkede Kulden i hans Velkomst.

Maaske han burde besøge ... nej, ikke Inger ... men Strandfogden ... Han kunde jo tage et Knippe Sild med. Saa havde han da et Ærinde.

Ugedagen efter Ingers Hjemkomst besluttede han at gaa derover. Men det syntes, som om Skæbnen ikke billigede denne Beslutning, — da han gik hjemmefra, gled han paa det nederste Trappetrin og faldt. Han følte en stikkende Smerte i venstre Fod, da han vilde rejse sig, og det var ham umuligt ved egen Hjælp at komme op ad Trappen og ind i Stuen. Moderen, der var kommet ilende, hidkaldt af den tunge Lyd ved hans Fald, maatte støtte ham.

Foden svulmede voldsomt op, og Moderen holdt paa — trods Ditlevs Protest — at Lægen skulde hentes.

Der kunde jo være noget brækket, mente hun.

Saa slemt var det nu ikke.

„Kun en Forstuvning!" erklærede Lægen efter at have undersøgt den smertende Fod. „Et varmt Omslag og en Dags Sengeleje — saa er De klar igen".

„Skal jeg gaa over til Strandfogden med Sildene? "spurgte Moderen lidt senere, idet hun saa paa Sønnen med et polisk Smil i det gamle, rynkede Ansigt. „Saa kan jeg jo sige, at du ..."

„Nej!" afbrød Ditlev. „Jeg vil selv gaa med de Fisk! Det kan vente til i Morgen!"

Det Ærinde maatte han selv gaa. Han havde skabt noget, som han selv maatte igennem.

— — —

Ud paa Natten vaagnede Ditlev. Lidt fortumlet var han efter den dybe Søvn. Lægen havde givet ham et Sovemiddel. Først begreb han ikke, hvor han var. Hvorfor laa han her — i Stedet for at være paa Havet? Men saa huskede han, hvad der var sket. Han forsøgte at løfte Foden. Smerterne var næsten borte.

Pludselig trængte en voldsom Lyd ind til hans Bevidsthed, og han var med et lysvaagen. Saa var det altsaa blevet til Storm! Det sidste Døgns mørke, drivende Skyer havde varslet det. Nu peb Vinden om Hushjørnerne, og ude fra Havet kom Lyden af svære Søer, der brødes mod Revlen.

Ditlev blev rædselsslagen ved Tanken om, hvad der nu foregik ude paa det stormpiskede Hav. For to Aar siden havde en saadan pludselig opstaaet Storm ødelagt næsten alle Fiskernes Garn. Ogsaa nu havde de fleste Garn ude — og selv om Stormen vel ikke var haardere, end at de store Baade kunde gaa ud og bjerge nogle af Garnene, betød det dog, at *hans* Garn var prisgivet. Hvem tænkte vel paa ham i saadan en Situation, hvor hver havde nok i sit eget?

Og han laa her, hjælpeløs, ude af Stand til at foretage sig noget.

I den graa Morgendæmring humpede ham — ved Hjælp af en Stok, han havde laant af en af Naboerne — af Sted til Stranden.

Moderen protesterede. Lægen havde sagt ...

Ja, han var ligeglad! Om saa Alverdens Læger havde sagt ... Han *vilde* til Stranden for at tale med nogle af Kammeraterne. For at forvisse sig om, at Katastrofen *var* fuldbyrdet. Og med et bittert Smil humpede han over den græsklædte Grund, hvor det hvidkalkede Drømmehus skulde have ligget.

Stormen var allerede stilnet noget af, selv om Søerne endnu huggede haardt derude. Det var én af disse korte Storme, som ofte opstaar her i Thy. Paa Stranden laa store Dynger af vaade Net, som det var lykkedes at redde fra Undergang.

Men derude kastede de graadige Søer sig over *hans* Net, lukkede sig hævngerrigt over deres Bytte ...

Ditlev stod længe og stirrede ud mod Molen, der strakte sig langt ud i Havet, før det gik op for ham, hvad han egentlig stod og stirrede paa: Den tomme Plads, hvor „Maagen" plejede at ligge! Nu var den borte! En eller anden maatte have laant hans Baad — eller den var drevet til Søs i Stormen. Alle onde Magter havde aabenbart sammensvoret sig mod Ditlev.

Han spurgte. Men ingen kunde give ham Svar.

Saa humpede han ud paa Molen og hen til Fortøjningsstedet. Nej — den havde ikke revet sig løs og var drevet til Søs. Fortøjningsgrejerne var ubeskadiget.

Heller ikke de Fiskere, der havde været til Havs, kunde give ham nogen Besked om den forsvundne Baad.

Nu kom der nogle flere Baade til Syne derude paa det skumklædte Hav, dristigt krydsende mod Land.

Den ene af dem var „Maagen"!

Ditlev kunde kende dens Sejl. Saa var der altsaa alligevel én, som havde laant den. Hvem mon?

Da Sandheden gik op for Ditlev, stod han ganske overvældet. Hænderne, Armene, Benene føltes svage, kraftesløse. Baaden var nu saa nær, at han kunde se Skikkelsen ved Roret. Det var en Kvinde! Rent instinktmæssigt vidste Ditlev, at det var Inger. Det kunde ikke være nogen anden end Inger!

Men hvorfor ... hvorfor ... ?

Med begge Hænder paa Rorpinden styrede hun Baaden ind over den brølende Brænding. Med blussende Kinder og det vaade, skumstænkte Haar ned over Skuldrene stod hun dér, rank og stærk, *Thylands stolte Datter.*

De andre Fiskere saa paa Ditlev, medvidende. Selvfølgelig havde de hele Tiden vidst Besked om Inger og „Maagen". Men han havde godt af at blive dukket, havde Ditlev. For saadan maatte han da sikkert føle det. Al Misundelse, Skinsyge var som blæst bort.

For Inger havde valgt. Hun vilde sige ja til Ditlev, naar han en Gang tog sig sammen til at fri til hende. For ellers vilde hun vel ikke sætte Livet i Vove for at redde hans Garn.

Baaden var nu naaet inden for Læ-

molen. Inger kunde slippe Rorpinden med den ene Haand og vinke op til Ditlev. Næsten mekanisk besvarede han hendes Hilsen. Men hans Øjne veg ikke fra hende, og hans Tanker beskæftigede sig ikke med Nettene, der ganske fyldte Baaden. Spørgsmaalet vedblev at svirre rundt i hans Hjerne: Hvorfor . . . hvorfor . . .? Det Svar, som var ganske ligetil, og som de andre for længst havde gættet, var endnu skjult for ham.

— — —

Langsomt gik de op gennem Klitterne. Side om Side. Tæt sammen. Der var jo ingen Kurv at bære i Dag. En Gang imellem skottede Ditlev til Inger, men hun gik blot og saa ligefrem. Der var noget sejrsstolt over hende. Men samtidig noget ydmygt.

Hvordan skulde han takke hende? Hvordan bede om Tilgivelse? Hvad skulde han i det hele taget sige?

Da de naaede det lille græsklædte Stykke Jord ved Siden af Moderens Hytte, standsede Ditlev, greb Ingers Haand og begyndte at fortælle. Om Huset og Haven og Stakittet og Stokroserne, om det røde Tag og den aabne Dør, hvor en ung Kvinde stod og vinkede ham i Møde . . . Han snublede over Ordene. Alt skulde hun vide, alt det, han havde udmalet sig i Drømme. Han lagde slet ikke Mærke til, at man rundt om fra Husenes og Hytternes Vinduer fulgte de to med spændt Opmærksomhed. Han kunde heller ikke vide, at Rygtet om Ingers Bedrift havde bredt sig over hele Fiskerlejet.

Endelig tav han. Og først nu vovede han at se paa Inger. Et Smil bredte sig over hendes Ansigt. Et Lys tændtes i hendes Øjne, tindrende som en Stjerne.

„Dumme, dumme Dreng!“ sagde hun.

„Elskede, lille Inger!“ sagde han.

Og saa tog han hende i sine Arme og kyssede hende — uden at bryde sig om de fladtrykte Næser bag Ruderne.

MANDEN fra Skovene -

Fortælling af

FORFATTEREN HANS BAKGAARD

DET var i det store Land bag Atlanten, jeg mødte den Mand, som jeg her skal berette om. Paa én af mine Sangtourneer kom jeg til at opholde mig en halv Snes engelske Mil fra hans Bopæl.

Da jeg er ivrig Jæger, blev min Interesse straks vakt for ham, da Befolkningen omtalte ham som en meget stor Jæger. Han blev kaldt Kæmpen — og med Rette. Hans Bopladsfæller sagde om ham, at han kunde bære en Bjørn paa sine Skuldre med samme Lethed, som andre bar et Raadyr. Og han kunde mestre Sneskoene og Skiene som ingen anden.

Men hvad der interesserede mig allermest var, at han var fra Danmark.

Det var da ogsaa alt, hvad man vidste om ham. Han var kommet tilrejsende for mange Aar siden og var straks taget op i Nordskovene, hvor han havde sin Jagt- og Fangsthytte. De saa kun Kæmpen, naar han kom ned til Byen efter Proviant og for at sælge sine Vildtskind. Enkelte hviskede om, at Kæmpen nok havde haft en Skuffelse i sin Ungdom, der havde gjort ham tavs og indesluttet. Men det var altsammen Gætteværk. Kæmpen talte nemlig aldrig om sig selv. Men skete det, at én eller anden Jæger og Fangstmand fo'r vild i Snestormen og søgte ind til hans Hytte, ja, da var der ingen Grænser for hans Gæstfrihed. En Dag tog jeg Mod til mig og opsøgte ham i hans Hytte. Da jeg traadte over Hyttens Tærskel, studsede jeg over den Orden, der herskede der, en Orden, som man ellers kun vilde vente at finde hos Kvinder. Man maatte forbavses over at finde en saa hyggelig og lun Rede dybt inde i de store Skove. Men endnu mere farbavsede det mig at høre, at Kæmpen talte sit Modersmaal saa smukt, rent og kultiveret. Dette i Forbindelse med Billedet af en smuk, ung Pige, der hang paa Væggen, lod mig ane en Tragedie. Naar man betragtede Billedet af den unge Pige, kom man uvilkaarligt til at tænke paa de lyse, danske Sommernætter, som Nattergalen priser med sit Væld af Toner.

Da jeg fik Øje paa en Violin, der hang paa Væggen, begyndte vi at tale sammen om Musik, og han fortalte mig da, at han af og til rørte Strengene paa den, naar Tiden blev ham for lang.

Efterhaanden blev jeg mere og mere sikker paa, at en tung Skæbne havde bragt ham til Skovene for at glemme. Og hvor findes der vel et mere ideelt og storslaaet Sted for Glemsel end de miledybe Nordskove, langs den kanadiske Grænse? Og hvor findes der et mere herligt Sted for Jægeren end disse Skove, der vrimler af Krondyr, Bjørne, kostbare Ræve og meget andet? Og hvor i Verden findes der mere fiskerige Søer og Strømme, der tillige vrimler af vilde Gæs og Ænder? Nej,

Kæmpen havde valgt sit Tilflugtssted med Omhu. Her kunde han leve i Kontakt med Naturen, og her kunde han genvinde Kraft og Sundhed.

Lidt efter lidt tøede han op og blev livligere. Og naar Talen faldt paa Danmark, kom der et fjernt og drømmende Glimt i hans smukke Øjne. Til Trods for, at han var meget stille og behersket, kunde han dog ikke skjule sin Glæde over at høre om Danmark. Nej, Kæmpen blev gennemrislet af den Glæde, som enhver Dansker, der i lang Tid har opholdt sig i det fjerne Vesten, kender til, denne usigelige Glæde over pludseligt at staa over for én af sine Landsmænd og igen høre det skønne og elskede Modersmaal.

Mens vi sad i Hytten og drak Kaffe sammen, bøjede han sig pludselig over mig og bad mig indtrængende om at blive hos sig et Par Dage og, sagde han: Jeg tager dig med ud paa Fangstlinierne, og du faar en af mine Bøsser; maaske faar vi Ram paa en Bjørn.

Jeg modtog selvfølgelig hans Tilbud med Glæde. Den Fører, jeg havde haft med mig, spændte derfor sine Snesko paa og tog hjem alene. Kæmpen vilde saa selv ledsage mig til Byen, naar Besøget var endt.

Jeg tilbragte derefter en herlig og uforglemmelig Uge hos den store Jæger i Skoven. Det var som et Eventyr at vandre gennem Skoven langs den store Fangstlinie. Snart jagede vi Ræven med hans fine Hunde, snart Kronhjorten, for igen at følge Sporet af en Bjørn, en Bamse, der endnu ikke var gaaet i Vinterhi for Alvor.

Jeg har ofte tænkt paa siden, hvad han vel har tænkt om min Ubehjælpsomhed paa Snesko og Ski. Kæmpen selv bevægede sig hen over Sneen paa disse Tingester saa let som en Raa. Det var en Fornøjelse at se den høje, slanke, trænede Skikkelse. Ingen skulde ane, at han var halvtreds Aar. Hvor var han sund og kraftig. Med en let Bøjning samlede han en Ræv eller en Maar op fra Fælderne; Riflen fo'r til Kinden med Lynets Hast, og han ramte sit Bytte med dødelig Sikkerhed, før jeg knapt havde tænkt paa at løfte Bøssen for at sigte. Men hvordan kunde han vel være anderledes i disse Omgivelser.

Efterhaanden som Dagene gik, blev vi helt fortrolige med hinanden, og den sidste Aften, da vi sad og talte sammen i Hytten, efter at han havde spillet paa sin Violin og jeg havde sunget, fik jeg pludselig hans Historie.

Ja — sagde han med et Suk — en Gang i mine unge Aar drømte jeg stolte Drømme om at komme til at bygge Viadukter, Kæmpebroer og Skyskrabere. Eneste Barn af velhavende Forældre blev jeg

sat til at studere. Jeg vilde være Ingeniør, og mine Studier skred rask fremad. Saa pludselig døde min Far; han ansaas for at være en velhavende Forretningsmand, men ved sin Død viste det sig, at han intet ejede. Jeg maatte straks afbryde mine Studier og prøve paa at redde en Del af Forretningen. Det var imidlertid umuligt. Maaske var dette medvirkende til, at min kære Mor ogsaa snart døde.

Du forstaar, det var et haardt Slag for mig, men ikke nok hermed. En ny Sorg skulde snart ramme mig. Se — det er Edith; han saa alvorligt paa Billedet af den unge Pige. — Hun og jeg var forlovet. Hun var eneste Barn af en berømt Læge, men hendes Forældre havde altid været imod vor Forbindelse, de ønskede en ung Læge til Svigersøn i Stedet for mig. Var Forholdet ikke det bedste, da Far og Mor levede, saa blev det ikke bedre, da de døde. Dog dette gjorde intet Skaar i vor Lykke, Edith og jeg elskede hinanden. Dag og Nat spekulerede jeg paa, hvordan jeg hurtigst skulde naa frem til Maalet, det at blive Ingeniør, for tillige samtidig at vise Ediths Forældre, at der var Stof i mig. Jeg kom dog snart til det Resultat, at det bedste for mig var at prøve Lykken i det fjerne Vesten, og en Aften, da min Beslutning var taget, fortalte jeg Edith om min Plan. Stakkels lille Pige, hun græd, som hendes Hjerte skulde briste, men tilsidst sagde hun dog, at det var det bedste, og hun indvilgede i at lade mig rejse. Gaa derhjemme vilde jeg ikke, nu da jeg var fattig, tilmed da hendes Forældre var mod vor Forbindelse.

Jeg rejste saa over til en af mine Bekendte i New York og fik straks Plads paa et Kontor i et Ingeniørfirma. Mit eneste Lyspunkt var dog Brevene fra Edith. Begge drømte vi om den Lykke, der engang skulde blive os til Del, naar jeg kunde hjemføre hende som Brud. Jeg sparede alt, hvad jeg kunde, og levede stadig i Haab om at kunne fortsætte mine Studier i det fremmede Land og naa det store Maal, jeg havde sat mig.

Edith skrev flere Gange, at hendes Forældre stadig haabede, at hun vilde glemme mig, men de tusinde Mile til Trods blev Baandet mellem os stærkere end nogen Sinde før.

Saa en Aften, da jeg kom hjem til mit Logi, laa der et Telegram til mig. Anende, at noget alvorligt var sket, rev jeg det hastigt op. Edith var død.

Hvor haardt et Slag det var for mig, kan kun den fatte, der har følt den store Kærlighed, der kun kommer til et Menneske een Gang. I de første Dage efter dette var jeg ikke mig selv. Snart blev jeg alvorligt syg og svævede i lang Tid mellem Liv og Død. Da jeg stod op fra mit lange Sygeleje, raadede Lægerne mig til at søge herop for at genvinde mit Helbred og faa Ro i Sindet.

Kort Tid efter Ediths Død modtog jeg et Brev fra hendes Forældre. De skrev, at hun var død af Lungebetændelse. De bad mig om Tilgivelse og foreslog mig, at jeg skulde rejse hjem til det gamle Land, da de saa vilde bekoste min Uddannelse. De havde under deres Datters Sygdom erfaret, at hun elskede mig og kun mig, og nu vilde de raade Bod paa noget, der kunde have været anderledes. Jeg afslog deres Tilbud, men skrev til dem, at jeg havde tilgivet dem og ønskede dem alt godt i Fremtiden. Jeg havde ikke mere at gøre i det gamle Land.

Saa rejste jeg herop. Det var min Agt at blive her en Maaned, men de vældige Skove med deres glitrende Søer drog mig med en forunderlig Magt. Jeg kunde ikke løsrive mig herfra igen. Og hvorfor skulde jeg ogsaa gøre det? Den rastløse Verden derude har ikke mere nogen Tiltrækning paa mig. Den eneste Kvinde, jeg har

elsket og nogen Sinde vil komme til at elske, er borte.

Sker det, at jeg en sjælden Gang bliver tung i Sindet, tager jeg Ediths Breve frem og gennemlever i Minderne den skønneste Tid i mit Liv, eller jeg griber min Violin og spiller mine Barndomssange. — Det dirrede let om hans Mund, mens han fortsatte: — Her i disse velsignede Omgivelser blev mit syge Sind sundt og mit haarde Hjerte mildt. Her er jeg lykkelig for at leve og lykkelig for at dø. Her fik jeg Fred med Mennesker, Fred med mig selv og det største af alt: Fred med Gud.

Da vi var gaaet til Ro denne Aften, kunde jeg ikke sove. Stille listede jeg ud af Hytten. Kæmpens Historie summede i mit Hoved. Hvordan var det nu, han havde sagt: „Her i disse Omgivelser er jeg lykkelig for at leve og lykkelig for at dø, her fik jeg Fred med Mennesker, Fred med mig selv og Fred med Gud".

Saadan var det jo, der stod i Sangen: „Lykken er ikke Gods eller Guld". Hvor den Sang dog passede paa ham derinde i Hytten. Han kom aldrig til at bygge Kæmpetunneller eller mægtige Broer og Skyskrabere. Han blev aldrig en berømt Ingeniør, hvis Bryst prangede med Ordener eller gyldne Kæder, men blev alle disse Ting tilbudt ham mod at forlade Skovene, véd jeg, at han kun vilde have trukket paa Smilebaandet og sagt nej. Der var noget usigelig roligt, stort og ophøjet over denne stærke Mand. Man følte med sig selv, at havde man ham til Ven, da havde man en Ven, man kunde stole paa, een, der ikke kendte til Svig. Selv den unge, smukke Pige, der forlængst var død, var han tro.

Jeg blev staaende længe uden for Hytten i dybe Tanker. Det var en forunderlig skøn og stjerneklar Nat. Jeg kunde høre Vildænderne rappe ovre i Storsøen, hvor de kom ind i Tusinder for at raste i Vaagerne. Langt ude i det fjerne hørte jeg en Rævs langtrukne Tuden, men ud over disse Lyde var der intet, der brød den velsignede Stilhed, som de miledybe Nordskove rummer.

* ANEKDOTER

Fra Thy i gamle Dage -

EN AGGERBO vilde engang til Thisted, Hoser og Træsko havde han trukket af og gik med paa Ryggen. Saa kom han op at køre med en rig Mand, der vilde til Thisted med et Læs Korn, og nu lagde han Hoser og Træsko fra sig paa Sækkene.

Da de kom forbi Skjoldborg Kirke, var Tjenesten begyndt — for det var Søndag —, og Aggerboen sprang da af Vognen, da han havde faaet at vide, hvor de kunde træffes i Thisted, og gik ind i Kirken.

Præsten var kommet noget hen i Prækenen og talte om den rige Mand og den fattige Lazarus: „Den fattige døde og blev af Englene henbaaren i Abrahams Skød, han kom altsaa i Himmerige; men" — raabte han — „hvor blev den rige Mand af?"

Det raabte han helt højt og fæstede i det samme Øjnene paa Aggerboen, som stod nede i Gangen.

Han troede, at Spørgsmaalet var henvendt til ham, og svarede: „Han kjowr te Thiiste mæ en Las Kuer".

Men Præsten blev ved: „Jeg siger, han kom til Helvede".

„Aah", siger Aggerboen, „saa faalieser æ baade Hueser og Trææsker".

*

En Aggerbo kom til Præsten i Vestervig og vilde bestille Barnedaab. Men i det samme var der strandet et Skib, og det stod ham jo svært i Hovedet.

Præsten sætter sig ved sit Bord og vil skrive Barnets Navn ind i sin Kirkebog, mens Manden fortæller om Strandingen og snakker løs om alt, hvad der angik den.

Saa siger Præsten i det samme: „Og Navnet?" (Han mente jo Barnets Navn, som han nu skulde skrive.)

Men Manden tænkte paa Skibet og sagde: „Det staar med store gloende Bogstaver o æ Bagende".

*

Naar man spørger en Aggerbo, hvordan han har det, svarer han:

„Aah, hwaadan haar æ et, æ seder mæ mi føøst Kowen ino".

*

Peder Munk i Vorupør var med, da Linjeskibet Christian den Ottende sprang i Luften. Der var 800 Mands Besætning, og kun nogle faa af dem blev bjerget, deriblandt Peder.

Han kom gaaende med en Saaret under Armen og vilde i Land. Da kommer Kaptajnen i Møde med ham:

„Hvor vil du hen med den Mannd, han har jo intet Hoved?"

Da var der kommet en Granat og havde revet det af ham.

Peder Munk vendte sig vranten om og

sagde: „Da ku' han ha' saae mæ et".

*

For mange Aar siden boede i Thisted en Marskandiser, til hvem der en Dag kom en Bondekarl og vilde købe en gammel Bøsse, som stod i en Krog. De blev ogsaa enige om Prisen, og Karlen gik med Bøssen.

Da han kom lidt bort, saa han, at Løbet paa den var helt krumt. Han løb da tilbage og sagde, at han vilde ikke have Bøssen, fordi Løbet var krumt.

„Nu har jeg aldrig hørt Mage! Har jeg gaaet hen og solgt dig den Bøsse for den Betaling, det er en Bøsse, som bruges til at skyde om Hjørner med!" raabte Marskandiseren.

Da Karlen hørte det, foer han ud af Døren med Bøssen og vilde nu ikke af med den.

*

To Fiskere havde tilsammen stanget nogle Aal og skulde nu til at dele dem. Den ene var en Skælm, og han paatog sig Fordelingen. Saa begyndte han:

„Nu skal jeg have den store, du den lille, saa skal du have den lille, jeg den store. Før fik jeg den store, du den lille, nu skal du have den lille, jeg den store".

Saadan blev han ved, til han havde delt dem alle. Den anden Fisker, der syntes, at Aalene var delt efter en bestemt Regel, kunde bagefter slet ikke begribe, hvorledes det kunde være, at han selv havde faaet de smaa, og den anden de store.

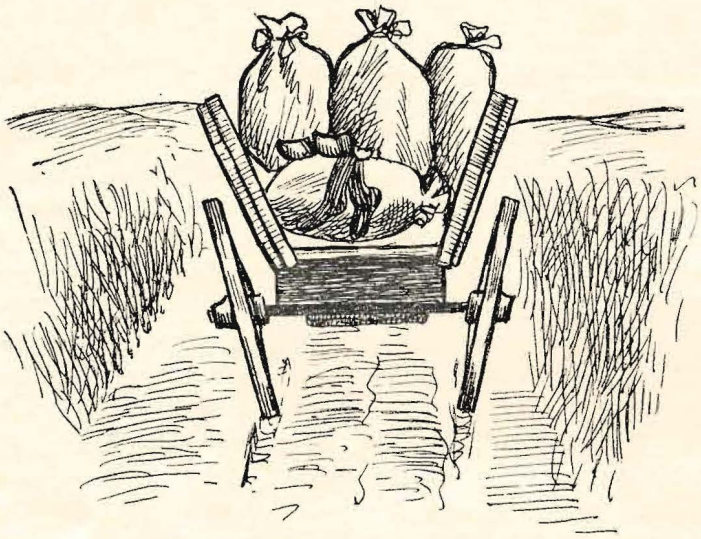

. . . . og nu lagde han Hoser og Træsko fra sig paa Sækkene.

*

En Dreng i Vestervig gik til Præst. Saa en Dag saa han lidt forknyt ud, og da sagde Præsten til ham:

Hvad er der i Vejen med dig, jeg synes, du ser saa forknyt ud?"

„Min Bedstemoder er død".

„Det var jo kedeligt", siger Præsten, „hvem Læge har i haft?"

„Vi har ingen Læge haft, hun døde af sig selv".

*

En Bondemand kom ind til Barberen i Vorupør og vilde have ham til at trække

en Tand ud. Manden kommer til Sæde, og Barberen faar fat i en gammel, rusten Tang og skal ha' den anbragt om Tanden.

Men Manden farer op med begge Hænder og holder om Kæberne:

„Nej, saadan kan jeg ikke, min gode Mand. De maa tage Hænderne bort".

Ja, det gjorde han ogsaa, og Barberen skal atter til at anbringe Tangen. Men saa kommer Hænderne op igen.

Barberen gaar nu ind til sin Kone og træffer Aftale med hende, at hun skal komme og staa bag ved Manden med en Syl. Naar han saa fik Tangen om Tanden og Hænderne op om Kæberne, skulde hun stikke Sylen i Bagenden paa Manden.

Det gjorde hun, Manden jog Hænderne ned, og i det samme trak Barberen til og trak Tanden ud.

„Der kan De se, nu har vi den", sagde han.

Saa udbrød Manden: „Nok troede jeg, Tanden havde lange Rødder, men saa lange troede jeg dog ikke, de var".

*

Der var en gammel Post, som gik fra Hanstholm til Thisted efter Postsager; han var saa udmærket til at sætte Folks Nysgerrighed paa Prøve, og det passede netop godt til Hanstholmboerne, for der har Folk altid været meget nysgerrige. Hørte han saa ikke noget nyt paa sin Tur, ja, saa lavede han noget for ikke at være helt bar, naar han kom tilbage. Engang kom han ind et Sted og afleverede Postsager. Folkene tager imod dem og kommer saa frem med det sædvanlige Spørgsmaal: „Hwa nyt wa dæ saa i Thisted?" „Aa-aa, da wa it nøj nyt, mi Faaer, te de æ ve' aa snak om", siger han, „søen nøj de ka en tile naak spøør. Faawal!" „Nej, holdt, Post, bi aa fo en Dram. Hwa wa de, en ku tile naak spøør? „Ja, ja, wel do endele wed et, mi Faaer, saa æ Gravers Mikkelsen kommen hjem. Men det war it det wææst endda. Ja, æ ska a stæj. No mo I ha faawal!"

„Hwa wa der weed mæ Gravers Mikkelsen, Post? Det ko do jo sajt faatææl wos, enden do goer".

„Ja, wil I endele weed ed, saa haar han faat en swaat Kuen, men wa det endda de wææst, saa war ed engen Sag. Nej, de ær it det wææst, mi Faaer, dar æ nøj, dær æ waar endda. Men I maa ha faawal!"

„Hold lie aa fo en Dram, Post. Hwa war saa de, dæ war værre endda, det mo do faatææl wos, Post?"

„Ja, sien I endele wil weed et, saa ska æ sej jer et, han har it blaat faat en swaat Kuen, men han har osse faat tow broged' Bøen!"

Saadan meddelte Posten Efterretningen om, at en Mand var kommen hjem fra Vestindien. Historien om de brogede Børn fandt han naturligvis selv paa for at faa

Dram Nr. 2 og for ogsaa at krydre Historien yderligere.

*

Laust Væver, der var Forpagter i Sjørring, vilde gerne fortælle om sine Krigsbedrifter. Bjerregaard, den gamle Præsts Søn, havde saadan Morskab af at høre paa ham og vilde atter have ham til at fortælle, endskønt han tidligere havde fortalt det utallige Gange.

„Har Laust virkelig været i Krig?" spurgte han.

„Ja, er der Krig til, saa haar æ rele waat' i Krig."

„Aa, fortæl os en Gang, hvordan det gik til!"

Saa fortalte Laust: „Æ war til Søs, og æ havde Post paa Dækket ved en Kanon, og saa kom vi forbi en svær Fæstning, og der skød de først et Skud efter os, og det var skarpt, ja, det war rele saadan, det betyd noget. Men saa kom det sidste, det var rele det værste."

„Faldt der saa mange Mand?" spurgte Bjerregaard.

„Hjø-ø, pyt, nej, der faldt saamænd aldrig jen, for di kund' it saa nær lanng wos". Da var det Signalskuddene fra Kronborg, han fortalte om, og anden Krig havde han ikke været i.

*

En Bondemand fra Nordthy var indstævnet for Retten, fordi han havde skældt en Sognefoged ud for et Æsel.

Da han saa havde betalt den idømte Bøde, siger han til Herredsfogden: „Mo æ saa aalder sæj Æsel te Saawnefaaweden?"

„Nej!"

„Jamen maa æ saa sæj Saawnefaawed te en Æsel?"

Ja, det maatte han da nok, om det kunde hjælpe noget.

Saa gik Bondemanden hen og gav Sognefogden Haanden med de Ord: „Saa wel æ sæj Faawal, Saawnefaawed!"

*

En Karl kom hen til en stor Gaardejer i Nors for at fæste sig i hans Tjeneste. De blev ogsaa enige om Lønnen, men førend de skiltes ad, sagde Karlen, at han maatte gøre opmærksom paa, at han til visse Tider havde et slemt Tilfælde.

„Hvad er det?" spurgte Gaardejeren.

„Ja", sagde Karlen, „Jeg har stundom det Tilfælde, at jeg om Morgenen ikke kan komme op før Kl. 8 eller 9."

„Ja, det er jo slemt nok", sagde Gaardejeren", men da jeg har fæstet dig, saa faar vi jo se at føje os efter hinanden, og saa skal jeg da ogsaa fortælle min Svaghed. Jeg er nemlig meget for at staa tidlig op, og saa faar jeg somme Tider det Tilfælde at tage Kosteskafter og hvad andet, jeg kan faa fat paa, til at slaa løs med rundt omkring, og kommer tit til at gøre det, hvor Folkene ligger og sover. Men da vi har saadan et slemt Tilfælde, hver for sig, kommer vi jo til at finde os deri.

Karlen tænkte nok, at det var galt, men mødte dog i Tjenesten, da Tiden kom. De to første Dage var der ikke noget i Vejen, men tredie Dagen fik Karlen sit Tilfælde og siden bestandig hver Morgen. Gaardejeren kunde selvfølgelig ikke lide dette, og endelig tog da ogsaa det slemme Tilfælde ham en Morgen, da han var kommen meget tidlig op, og han begyndte med store Stave at slaa løs omkring sig alle Vegne, og kom da ogsaa tilfældigvis hen i Karlekammeret, fik Dynen af Karlen og slog løs paa ham af alle Kræfter. Men i samme Øjeblik forlod Tilfældet Karlen og indfandt sig ikke senere. Gaardejeren var lige saa heldig med at blive af med sit Tilfælde ved samme Lejlighed, og de kunde da gensidig takke hinanden for, at de slap af med Tilfældet, der ellers kunde have haft skadelige Følger.

Alligevel DEN RETTE

Julefortælling af

Caroline Willumsen

DET var almindelig bekendt, at Niels Madsen hørte til den Type af Mandfolk, man i daglig Tale kalder for galhovedet.

Han kunde fare op og skabe sig og skænde og smælde for næsten ingen Verdens Ting; men nægtes kunde det rigtignok heller ikke, at samme Niels Madsen havde sine gode Egenskaber. Han blev som Regel hurtig god igen, og saa var han ikke bange for at indrømme sine Fejl og bøde derpaa, hvis det var gørligt.

Alligevel kneb det for ham at have Tjenestefolk paa Lundsgaard. Havde det ikke været fordi Sønnen Hans med sin støtte Personlighed gød Olie paa de oprørte Bølger, var de allerfleste rendt deres Vej i Utide.

Skønt Folk altsaa var vant til Niels Madsens Opfarenhed, mindedes dog ingen før at have set ham saa krakilsk, som han havde været i den sidste Tid.

Der var slet ikke Tale om, at nogen mere kunde gøre ham tilpas. Niels Madsen var bestandig i Harnisk og fandt Fejl baade her og der.

For de uindviede kunde det se mærkeligt ud; men de, som havde lidt mere Kendskab til Niels Madsens private Forhold, forstod snart, at hans tiltagende koleriske Temperament havde sit Udspring i den aabenlyse Beundring, Hans viste Karen Sykones Datter, den kønne Elsebeth.

Niels Madsen havde i ramme Ord betydet Sønnen, at Elsebeth ikke var nogen passende Kone for ham, og at han, Niels Madsen, ikke vilde taale noget som helst „Kissemisseri" ad den Kant.

Men Hans, den genstridige Hvalp, havde trods det faderlige Forbud inviteret Elsebeth til det fælles Høstgilde, som Sognet holdt i Forsamlingshuset, og Niels Madsen maatte døje den Tort at høre Folk tale om Elsebeth og Hans som det flotteste Par paa Dansegulvet.

Ikke at der var noget at sige Elsebeth paa; men den, der drog ind som Kone paa Lundsgaard, plejede ikke at møde med et Par tomme Hænder, og hvad andet havde Elsebeth at byde paa end sit kønne Ansigt, som nok kunde fordreje Hovedet paa en ung Klør, som ikke havde lært at værdsætte de materielle Goder.

Niels Madsen mindedes med Ruelse, at han selv havde været paa Nippet til at glemme Lundsgaards gamle hævdvundne Tradition, da Karen Sykone var lige saa ung og køn som Elsebeth.

Men Karen havde kun haft Øje for Lars Murer, og Niels Madsen var saaledes heldigt sluppet over sin Daarskab.

At samme Lars Murer var styrtet ned

fra et Stillads og slaaet sig fordærvet, da han og Karen havde været gift i tre Aar var en Sag for sig. Karen maatte saa sørge for den invalide Mand til han døde, og for den lille Tøs, Elsebeth, og ingen kunde sige andet, end at hun gjorde det godt.

Elsebeth maatte ud og tjene for sit Brød, da hun naaede Konfirmationsalderen. Hun fik Plads i Herskabshuse, og den kønne Pige fik noget fint og fornemt i sit Væsen, der hævede hende over almindelige Bønderpiger.

Men et saadant Væsen hørte slet ikke hjemme derude i Sognet, fastslog Niels Madsen forbitret for sig selv.

Det sidste halve Aar havde Elsebeth været hjemme hos Moderen, som var bleven lidt svagelig og følte sig ensom. Elsebeth hjalp Moderen med Sytøjet, og det gjorde ingenlunde Karen Sykones Kundekreds mindre.

Niels Madsen gik saa smaat og haabede paa, at der skulde vise sig en Lars Murer paa Elsebeths Vej, saa det kunde gaa Hans, som det var gaaet ham selv. Men det lod ikke til, at dette Haab skulde gaa i Opfyldelse; det var let at se, at Elsebeth var lige saa optaget af Hans, som han af hende.

Derfor besluttede Niels Madsen sig til selv at gribe ind med drastiske Midler for at frelse Sønnen fra hans Ubesindighed.

Han følte, at der var ingen anden Udvej end at sende Hans bort fra Elsebeths Nærhed. Men Niels Madsen var i stor Tvivl om, hvordan han skulde gribe Sagen rigtigt an, indtil Tilfældet uventet kom ham til Hjælp.

Hans gode Ven og Nabo, Jens Vollesen, talte en Dag om, at hans Kones Søster, der var gift med en større Gaardejer paa Fyn, gerne vilde have en Karl fra Jylland. Der var to kønne, uforlovede Døtre paa Gaarden, og det var et Hjem, hvor der førtes megen Selskabelighed, og hvor Ungdommen fra andre velhavende Hjem paa Egnen ofte samledes.

Det var Vand paa Niels Madsens Mølle; det maatte absolut være et Sted, der passede for Hans. I en udvalgt Kreds af ligestillede unge, borte fra Elsebeths Nærhed, var der ingen Tvivl om, at han snart vilde glemme sin Forelskelse.

Med Jens Vollesens Hjælp blev det nødvendigste ordnet, der stod nu kun tilbage for Niels Madsens Vedkommende at skrive et privat Brev til bemeldte Gaardejer, hvori han betroede ham den egentlige Grund til, at Hans blev sendt til Fyn, og at han, Niels Madsen, vilde sætte stor Pris paa, om Hans vendte hjem med en glat Guldring paa Fingeren.

Ja, saa var der naturligvis ogsaa det tilbage at meddele Hans, hvilken Bestemmelse Faderen havde truffet angaaende hans Fremtid. Det var ikke helt givet, at det vilde gaa af uden Strid; men Niels Madsen tvivlede ikke paa, at hans faderlige Myndighed vilde gaa af med Sejren.

Det vilde saamænd heller ikke blive nogen behagelig Tid for Niels Madsen selv. Han vilde faa et syndigt Spektakel med Karlene, naar Hans ikke længere var der til at tage Stødet af, det var noget, han var klar over; men nu stod der større Ting paa Spil end om en Karl gjorde sig ud til Bens; rendte der et Par Stykker, fik han vel fat i andre.

Niels Madsen var ikke nogen stor Skribent, derfor kneb det for ham at forme Brevet til den fynske Gaardejer paa rette Maade. For ikke at blive forstyrret i dette vanskelige Arbejde havde han lukket sig inde i Storstuen, hvor han travede ophidset frem og tilbage, uden at de rigtige Tanker vilde melde sig.

Til sidst standsede hans frugtesløse Vandring henne ved et af Vinduerne, hvor han blev staaende for at undersøge, hvad der

foregik ude paa Gaardspladsen.

Niels Madsen hadede Uorden, og nu fik han Øje paa Arbejdsfjedervognen ude i Gaarden. Ja, saadan var det! Sløseri alle Vegne. Hvorfor var den Vogn ikke kørt ind i Vognporten? Niels Madsen var lige ved at dundre paa Vinduet for at kalde en eller anden til, som han kunde lade sin Vrede gaa ud over, da Stalddøren gik op, og Hans kom ud med Plagene.

Aa, det var sandt! Hans skulde jo hen til Smeden i Stationsbyen og have de to Mejerispande med hjem fra Brugsen; det havde Niels Madsen helt glemt; men saa kom han i Tanker om, at Vejen til Stationsbyen gik lige forbi Karen Sykones Hus, og at Hans muligvis vilde benytte Lejligheden til at faa en Samtale med den kønne Elsebeth.

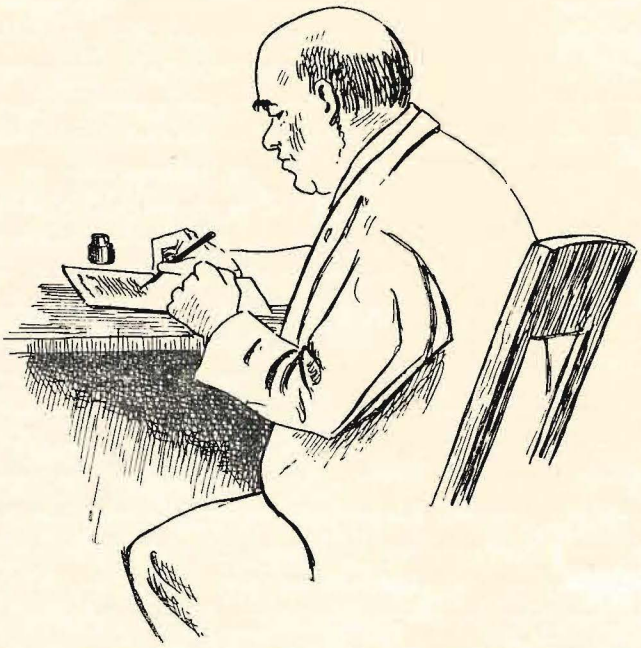

Niels Madsen var ikke nogen stor Skribent, derfor kneb det jo for ham at forme Brevet.

Dette maatte for enhver Pris forhindres. I en Fart snappede Niels Madsen Overfrakke og Hat og naaede ud i Gaarden, netop som Hans var færdig med at spænde Plagene for Vognen.

Han hev Pisken fra Hans og kravlede op paa Vognen: „Jeg er kommen i Tanker om, at jeg lige saa godt selv kan tage den Tur til Smeden", sagde han. „Du finder nok paa noget at lave herhjemme imens".

Hans saa lidt forbavset paa Faderen, han kunde ikke rigtig forstaa, hvad der laa til Grund for den hurtige Beslutning, men han sagde roligt: „Ja, som du vil, Far; men pas godt paa Plagene. De er temmelig kaade og ikke rigtig tilkørt endnu. Glem endelig ikke, at de er bange for Biler; møder du nogen, er det bedst at holde stille".

„Man skulde næsten ikke tro, at jeg havde haft en Tømme i Haanden før i Dag, saadan som du tager paa Vej", ytrede Niels Madsen i en vranten Tone, mens han indvendig gottede sig over det Puds, han var overbevist om at have spillet Sønnen.

Plagene opførte sig mønsterværdigt; Niels Madsen var stolt af dem. Sikken et Par Køreheste, der kunde blive med den stolte Rejsning, de begge havde.

Da han kom forbi Karen Sykones Hus, skottede han hemmeligt til Vinduerne uden at opdage noget mistænkeligt; men han fortrød nu ikke, at han selv var taget af Sted. Brevet kunde godt vente til en anden Dag.

Noget forude opdagede Niels Madsen et Kvindfolk, som han syntes, at han skulde kende. Han var endnu for langt borte til at være helt sikker derpaa; men Køretøjet vandt hurtigt ind paa den gaaende.

Jo, saa minsandten, han havde ikke taget forkert; det var Elsebeth! Den ranke Ryg og den lette svævende Gang akkurat

ligesom Karen Sykone, da hun var ung, var der ingen anden end Elsebeth, der havde.

Niels Madsens første Tanke var at køre hurtigt forbi uden at hilse; men saa fik han en hel anden Idé. Her tilbød der sig jo en ypperlig Lejlighed til at sige Pigebarnet ren Besked. Hun skulde faa at vide, hvad han tænkte om hende, og at det ikke nyttede hende det mindste at gaa og smiske for Hans.

Han naaede hende ved Foden af den stejle Bakke, som førte op til Stationsbyen, og holdt Plagene an: „Vil du køre med, Elsebeth?"

„Ja, Tak, det vil jeg da gerne. Jeg skal op til Lærer Jensens med et Par færdige Kjoler", sagde hun og viste paa den store Pakke, hun bar paa Armen indsvøbt i et Sjal.

Da Niels Madsen saa ind i Elsebeths klare Øjne, følte han pludselig, at det maaske ikke blev saa let at holde den Tordentale, som han havde haft til Hensigt at holde. Ja, han rakte endog uvilkaarligt en Haand ud for at hjælpe hende op i Vognen.

Der var noget ved Elsebeth, han kunde ikke forklare sig hvad, der ligesom dæmpede det opfarende og vredeagtige i hans Natur; men det fik ikke hjælpe; han var nødt til at tage sig sammen og sige hende ren Besked. Det vilde jo ogsaa være bedst for hende selv at vide, hvordan Landet laa.

„Ja, ser du, bitte Elsebeth", begyndte han omsider. Niels Madsen mærkede til sin egen Forundring, at hans Stemme lød venlig og overtalende.

„Naar jeg har taget dig op at køre, var det nærmest for at tale med dig om en Sag, der ligger mig stærkt paa Sinde. Jeg frygter for, at du har sat din Lid til Hans. Men for din egen Skyld vil jeg sige dig, at det kan aldrig blive til noget med jer to, og det vilde jo være Synd for saadan en bitte knøv Pige som dig, om du spildte din Ungdom med at vente paa en Karl, som du ikke kan faa. Hans rejser nu til Fyn over paa en stor Gaard, og det er Meningen, at han skal giftes med en Datter der fra Gaarden, og saa syntes jeg, at det var bedst, at du fik at vide, hvordan det staar til".

Hvis Niels Madsen havde ventet, at Elsebeth skulde flyde hen i Taare eller paa anden Maade vise sin Sindsbevægelse, blev han skuffet, hendes Stemme var fuldstændig rolig, da hun spurgte: „Har Hans bedt dig om at sige dette til mig?"

Niels Madsen kunde ikke forstaa, hvorfor han følte sig saa ilde til Mode: „Naa, saadan lige frem har bedt mig om det, har han vel ikke; men jeg kender ham jo, og jeg tror, det er en Lettelse for ham, at han ved, du ikke gaar og gør dig falske Forhaabninger", løj Niels Madsen.

„Naa, saadan. Ja Tak, Niels Madsen; men nu vil jeg gerne af; jeg skal ind ad Markvejen her", sagde Elsebeth.

De havde naaet Bakkens Top, og Niels Madsen holdt atter Plagene an. Elsebeth hoppede let ned fra Vognen og gik lige saa rank og uanfægtet som før ind ad Markvejen.

Niels Madsen saa langt efter hende. Han var ikke helt fornøjet med sig selv; men saa gav han Plagene et Rap af Pisken og lod dem strække ud.

Niels Madsen havde faaet sit Ærinde hos Smeden forrettet og faaet Mejerispandene i Vognen og var nu klar til Hjemturen. Han var ikke bleven i bedre Humør, skønt Plagene var blevet tilbørligt beundret.

Ja, Hestehandler Clausen havde endog spurgt, om de var til Salgs; men Clausen kunde tro Nej. Plagene skulde blive paa Lundsgaard.

Niels Madsen var kommen godt og vel uden for Stationsbyen, da han hørte en Bil komme tudende bag ved Vognen. Han ryk-

kede haardt i Tømmen og holdt til højre; han kunde mærke, at Plagene var meget urolige; men han var ikke for ingenting en gammel øvet Kusk: „Saa, saa, rolig, bare rolig, Piskesnerten gled kærtegnende hen over Plagenes blanke Rygge, mens en stor Lastbil gled skramlende forbi.

Plagene gjorde et hastigt Spring til Siden, der nær havde bragt Vognen i Grøften; men saa tog Hidsigheden Magten fra Niels Madsen; han drev Plagene et haardt Slag af Pisken og tvang dem ud paa Midten af Vejen uden at bemærke den Personbil, som fulgte lige i Lastbilens Kølvand. Chaufføren brugte Bilhornet til en skringrende Advarsel og drejede saa langt ud til Siden, som det var gørligt; men han kunde ikke forhindre, at Bilens Bagparti strejfede Vognen og den nærmeste af Plagene.

Dette gjorde Dyrene fuldstændig vilde; de tog helt Magten fra Niels Madsen, skønt han lagde alle Kræfter i og stemte Fødderne fast mod Forsmækken.

Han tænkte med Rædsel paa den stejle Bakke, som han vilde naa om nogle faa Minutter. Det vilde i hvert Fald ende med Lemlæstelse eller Død.

Elsebeth naaede paa Hjemturen ud til Landevejen samtidig med, at Niels Madsen havde sit Sammenstød med den sidste Bil. Forfærdet var hun Vidne til den frygtelige Situation, hvori han befandt sig. Hvad kunde hun gøre for at hjælpe? Nej, der var intet at gøre. Det var umuligt at standse de vilde Heste.

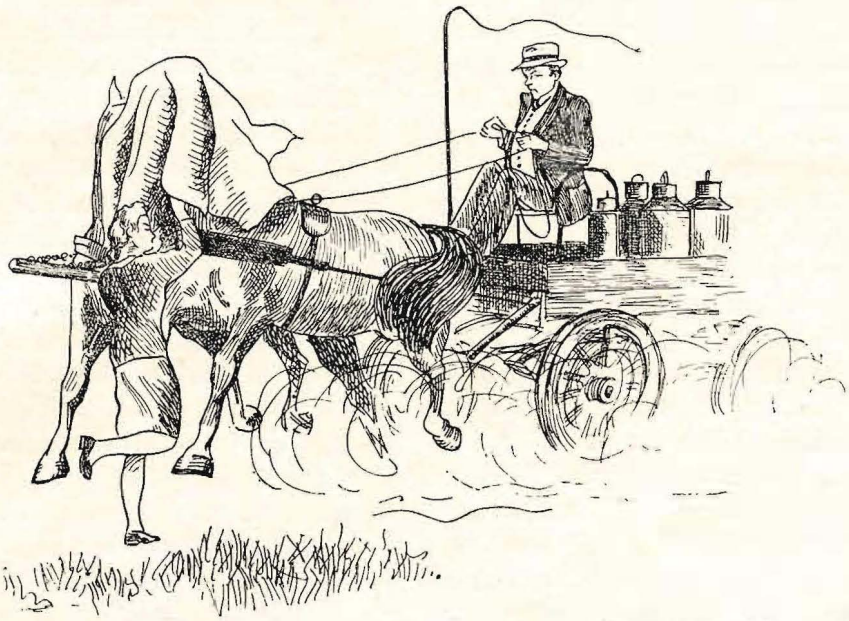

Da Plagene kun var et Par Meter borte, slyngede hun af al sin Magt Sjalet fremefter.

Hun strakte uvilkaarligt lige som afværgende Armene ud mod Køretøjet og tabte det Sjal, som hun havde haft Kjolerne pakket i.

Det blæste meget stærkt, og Vinden greb Sjalet og slyngede det ud paa Vejen. I en Brøkdel af et Sekund stod Elsebeth eftertænksom; men saa fik hendes Ansigt et beslutsomt Udtryk. Hun greb hurtigt Sjalet og bredte det helt ud, mens hun stillede sig midt paa Vejbanen. Hun vilde gøre et Forsøg paa at standse de vilde Heste. Det var et meget risikabelt Fore-

tagende; men der fandtes ikke den Ting i Verden, som hun ikke vilde vove for Hans's Skyld.

Da Plagene kun var et Par Meter borte, slyngede hun af al sin Magt Sjalet fremefter. Det gik, som hun havde beregnet. Blæsten greb Sjalet og førte det hen over Plagenes Hoveder; disse, som pludselig følte sig blændede, stejlede og prøvede forgæves paa at ryste det generende Dække bort. Dette Øjeblik benyttede Elsebeth sig af. Hun greb den nærmeste Plag i Hovedlaget og lod sig slæbe med.

Vognen slingrede fra Side til Side, derved kom hun foran Plagene og fik et haardt Stød i Brystet af Vognstangen, saa slap hun sit Tag i Hovedlaget og faldt omkuld og mærkede ikke mere.

Elsebeth vaagnede til Bevidsthed to Dage efter paa Byens Sygehus; hun havde faaet nogle slemme Læsioner. Lægerne lagde ikke Skjul paa, at Tilstanden var kritisk, men de haabede, at hendes Ungdom og stærke Konstitution vilde sejre, og deres Haab blev ikke gjort til Skamme. Hendes Tilstand bedredes Dag for Dag, maaske hjalp den Bevidsthed hende, at hun ved sin Snarraadighed virkelig havde standset de løbske Heste og derved afværget en uoverskuelig Ulykke.

En af de første, som fik Lov til at hilse paa Elsebeth, var Niels Madsen. Hans Øjne hvilede ængstelig og bønfaldende paa det fine Pigeansigt, der saa' saa svagt og skrøbeligt ud paa Baggrund af den hvide Hospitalspude. Hans grove, barkede Næve famlede efter hendes lille kraftløse Haand, saa sagde han: „Jeg vilde bare sige dig, bitte Elsebeth, at du ikke skal bryde dig om det, jeg fortalte dig den Dag, du var oppe at køre med mig. Det var bare noget, jeg fandt paa, fordi jeg ikke syntes, du var den rette Kone for Hans, derfor vilde jeg have ham sendt bort; men Hans rejser ikke. Han har aldrig holdt af andre end dig, det kan du trygt stole paa."

Der gled et svagt Smil hen over Elsebeths Ansigt: „Jeg vidste nok, at det var dit eget Paafund, Niels Madsen. Jeg har aldrig troet, at Hans vilde svigte mig."

„Og endda vilde du sætte dit Liv i Vove for mig, Elsebeth", udbrød Niels Madsen i den højeste Forundring.

Elsebeth smilede igen: „Det var da ikke saa sært, du er jo Hans' Far".

I Midten af December kom Elsebeth hjem fra Sygehuset; det kneb endnu lidt med Kræfterne; men Lykken er den bedste Læge, og den havde holdt sit Indtog i Karen Sykones lille Hjem. Forlovelsen mellem Elsebeth og Hans har længe været en Kendsgerning, og Juleaften skal de begge fejre paa Lundsgaard.

Niels Madsen holder paa, at han selv vil hente Lundsgaards Julegæster. Det har Sneet det sidste Par Dage, saa Kanen maa hendes frem og fyldes med varme Tæpper til at pakke om Elsebeth og hendes Moder. Men denne Dag vælger Niels Madsen de adstadige Køreheste til sit Forspand.

Kanebjældernes muntre Kling - Klang blander sig snart med Kirkeklokkens dybe Toner, som kimer det gamle og dog alligevel evigt unge Budskab ud over Jorden. Niels Madsen holder pludselig stille ude paa Landevejen og lytter dertil. Der er noget nyt ved at spire frem i hans Hjerte; han føler, at meget hos ham maa blive anderledes, naar han om ikke saa længe skal møde Elsebeths klare Øjne hver Dag og bestaa for hendes Dom.

Saa sætter han igen Hestene i Gang; han skal jo hente Hans' Kæreste hjem til Lundsgaard. Det blev ganske vist ikke en Gaardmandsdatter med stor Medgift, saadan som han havde ønsket sig, at Hans faar til Kone. Men Niels Madsen er godt fornøjet endda; han véd af dyrekøbt Erfaring, at det alligevel er den rette Kone, som kommer til at herske paa Lundsgaard.

Strandfogdens Datter

Af A. NIELSEN, Strande.

UDE I DET YDERSTE VEST, hvor Blæsten stryger fra Havet oppe over den skarpe Skræntkam, laa et gammelt Hus forhutlet og med Taget revet op i Totter. Maagerne skreg over Skorstenen og de hældende skæve Gavle, naar de var paa Flugt fra Havet ind over Klitsognets magre Jorder. I ondt Vejr, naar Paalandsstormen tudede, da rystede Huset, saa Hængelampen under Loftet dinglede, og Klit Søvren, der boede her, ikke om Aftenen kunde læse sin Avis. Skumflagerne fra den kogende Revle kastedes op mod den vestre Gavl, saa den blev pudret hvid, og smaa Sten fra Skræntens skraa Sider knaldede paa de lave Vinduer. Saa væmmeligt nærgaaende Havet da ogsaa bliver, kunde Klit Søvren da ogsaa sige og trippede udenfor for at tage et Overblik over Havet og det onde Vejr.

At Havet blev nærgaaende, havde han Ret i, thi fra et Husmandssted paa 5 Tdr. Land var det nu svundet ind, saa der kun var 28 Alen fra Husets Sylsten ud til den bratte Skrænt. Klit Søvren havde set Havet sluge det hele. Stykke efter Stykke var gennem Aarene styrtet ned paa den stenede Strand. I mange Aar havde han pløjet Furen i egen Jord, men nu var den borte, og dog skulde han svare sin Afgift til Stat og Kommune samt Tiende til Præsten af den Jord, der laa Vest ude, hvor Skibe strandede. Fra at faa Føden af egen Jord var han nu degraderet til almindelig Daglejer, der gik rundt i Sognet fra Gaard til Gaard for at tjene en Dagløn, for, som han sagde, Kaaren og mæ har da ikke Lyst til ligefrem at gaa paa Sognet.

Klit Søvren var saa at sige Nabo til den stoute og afholdte Klitbonde, hvis Gaard laa vestligst i Sognet. Foruden at drive sin Gaard var han tillige Strandfoged og Opsynsmand ved Sognets Redningsstation. Disse Bestillinger var som gaaet i Arv fra Fader til Søn. Søvren var hans Daglejer, gik ud og ind som det passede ham. Han kendte Strandfogdens Døtre, der nu var vokset op til smukke Piger, fra Børn af. Naar han var i lystigt Lune, kneb han dem under Hagen og sagde da, henvendt til Strandfogden: „Ja, Havet har ikke behandlet os ens. Dig har det givet Velstand, mig Fattigdom". Og forsaavidt passede det. Havet lagde Vraggods op i Strandfogdens Strandlen ude ved Kysten, og af og til strandede et Skib, og altsammen gav det Penge. Derimod fra Søvren tog Havet al hans Jord, og med Tiden vilde det slaa ham helt paa Flugt.

Saa mangen en Gang, naar Efteraarsstormen tudede, stod Klit Søvren ude paa Skrændens Kant og saa, at Havet tog Bid efter Bid, og det stod ham klart, at de 28 Alen Vest for Huset ikke vilde holde længe, men styrte — og saa færdig! Saa maatte han og Kaaren pakke deres Kluns og flytte. Han saa Skibene stryge forbi med fulde Sejl, knibende sig om Pynten mod Nord, og den haarde, stormfulde Dag saa han det lille Skib, der med Paalandsstormen agter ind blev slaaet mod Revlen Vest for Strandfogdens Gaard. Det dukkede sig for de vældige Søer, saa Skumsprøjt stod over Rigningen. Søvren løb til Strandfogdens Gaard. En Stranding under Kysten — det var saa sikkert som Amen i Kirken.

Det var just i Klippetiden, og Strandfogdens Døtre laa ude i Laden og klippede Faar. Søvren raabte: „En Stranding under Kysten!", og der blev nu andet at tænke paa end at klippe Faar. Saksen blev hurtig lagt og Faarene løst og jaget ud paa Marken med den ene Side klippet og den anden uklippet. Der maatte nu laves Mad og Senge reddes op til Søfolkene, der nu kom til Gaarde.

Der blev slaaet Alarm ved Redningsstationen, og Redningsmændene hastede forbi mod denne, da Søvren i sine jernbeslaaede Træsko traadte saa haardt i Stenbroen, saa det gungrede, da han skridtede ud gennem Gaardsledet mod Havet. Han naaede saa omtrent Stranden samtidig med Redningsmandskabet, der hurtigt var klar til at skyde Raketlinien ud, naar det lille Skib tørnede mod den første eller anden Revle. Opsynsmanden, Strandfogden, var en Mester til at stille sit Stativ saaledes, at Raketlinien faldt over Skibet. Han skød ikke fejl.

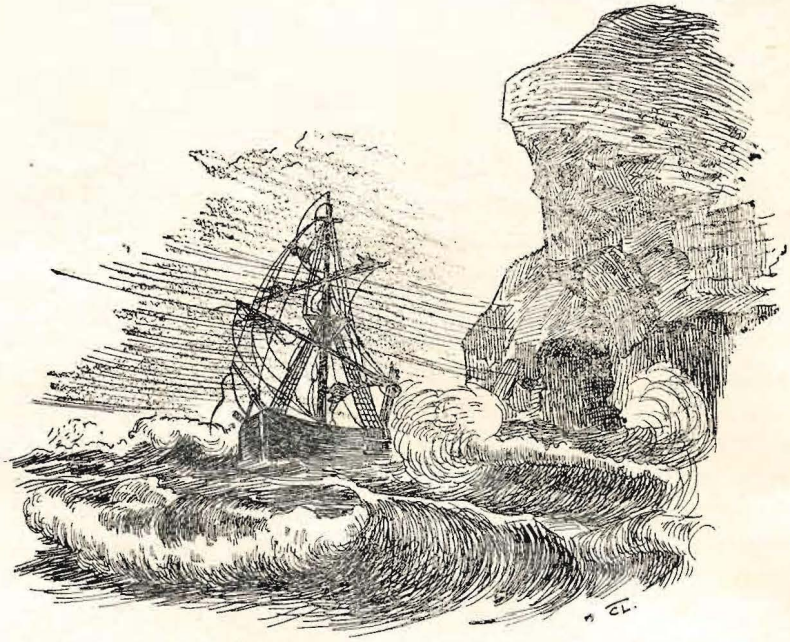

„En Stranding under Kysten".

Men Skibet blev liggende derude, da Aftenen faldt paa, og Natten med, og anden Dags Morgen laa det der fremdeles; snart var det helt borte i Bølgedalen for saa atter at komme til Syne paa de hushøje Bølger. „Han ligger godt for Ilde-

brand", sagde Søvren, „og det maa være stærke Ankergrejer, han har, og det maa være en haard Kaptajn, der er paa den Skude, at han vover at trodse Havets Magt i et saadant Herrens Vejr. Inden et Døgn er omme, er han kaput og maa herind", forsikrede Søvren og vendte Skraaen i Munden og spyttede ud i den hvide Fraade, der hvirvlede paa Stranden.

I tre Døgn tudede Stormen uafbrudt, medens Faarene løb halvt klippede om paa Marken, og det lille Skib holdt Stand derude. Men saa brast dog Ankergrejerne, og uhjælpeligt drev det ind mod Kysten. — Strandfogden skød Linen ud, og i Redningsstol blev Mandskabet trukket i Land og sidst Kaptajnen, en ung ugift Hollænder paa ikke stort over 20 Aar. Skibet var lastet med Props, hed „Anny" og var hjemmehørende i Groeningen. — „Det er Navnet paa en sød Pige", sagde Søvren, „men herind skulde Kaptajnen nu. Havet og Skæbnen havde bestemt det saaledes."

Hos Strandfogden blev Kaptajnen og Besætningen indkvarteret, og Havet besørgede Skibet op paa den tørre Strand, saa man kunde gaa rundt om „Anny". Men det tog alligevel lang Tid at faa udlosset Skibet og afholdt Auktion, og imens opholdt den unge Kaptajn sig hos Strandfogden. Om det var Anledningen til Rygterne, der sivede ud i Sognet, skal ikke kunne siges, men ved Kaffegilderne mumledes der om, at den unge hollandske Kaptajn havde kastet sine Øjne paa én af Strandfogdens smukke Døtre. — Klit Søvren hørte det ogsaa, men han sagde Sludder og Vrøvl, Kaptajnen kan ikke sige et dansk Ord — og Strandfogdens Datter ikke et hollandsk Ord, men føjede alligevel til, at Kærlighedens Veje er jo uransagelige . . . . og strøg Kaaren paa Kinden. — At en fremmed Kaptajn skulde tage en af Sognets Piger, det kunde mange i Sognet ikke fæste Lid til. Det var ganske uhørt og ukendt.

Da det var klappet og klart med Strandingen, kom Tiden, da Kaptajnen skulde rejse, men forinden fejredes Forlovelse hos Strandfogden. Efter dette var det ligesom den gamle Overtro var ved at stikke Hovedet frem, da man sagde: „Naa, det var derfor, at Havet efter tre Dages Forløb satte denne Kaptajn ind paa Kysten, for at han kunde finde sin Kone". Søvren derimod sagde: „Ude af Øje, ude af Sind.

Sømænd slaar Kegler i hver en Havn. Lad os nu se, om han henter Pigen i Strandgaarden".

Den unge Kaptajn fik atter Skib at føre, og det varede ikke saa længe, inden han vendte tilbage til den thylandske Strandfogedgaard, og Bryllupet fejredes. Da sagde man: „Strandfogden reddede Kaptajnen i Land i Redningsstolen, men til Gengæld tog samme Kaptajn Strandfogdens Datter".

Pigen fra Strandgaarden fulgte sin Kaptajn, drog bort fra Barndomshjemmet, og hendes Forældre har aldrig af den Grund haft Sorg. „Det var dog bandsat", sagde Klit Søvren altid, „at vores Pige saadan skulde blive kiddnappet — med hendes Vilje", føjede han til.

Kaptajnen fik eget Skib at føre, og gennem flere Aar sejlede Strandfogdens Datter med sin Mand over Verdenshavene. De havde ikke andet Hjem. Dog af og til var de fra nærmeste Havn paa Besøg i Fædrehjemmet. Gennem de Aar, hun fo'r paa Havene, ældedes hendes Fader, der nu er over Støvets Aar, og Klit Søvren og Kaaren blev slaaet paa Flugt af Havet, maatte nedbryde deres Hus og flytte mod Øst. Fra Daglejer i Sognet gik Søvren over til Høfdearbejde. En varm Sommerdag, da han stod i Blokformen, styrtede han om og døde. De to Børster, der stod ved, løftede ham op og lagde ham paa Græsset. „Vor Kammerat", sagde de, „segnede paa Arbejdets Mark, men vi skal nu sætte ham et Minde, der vil blive staaende".

Da Blokken blev støbt færdig, ridsede de med deres Kniv Aar og Dato, da han døde, og Blokken blev saa sat ud i Høfden. Denne Mindesten vil Havet evigt overskylle, vaske ren for Mos og Rust, sagde Børsterne. Klit Søvren fik sin Gravsten, den ejendommeligste paa Vestkysten.

„Strandfogden reddede Kaptajnen i Land i Redningsstol, men til Gengæld tog samme Kaptajn Strandfogdens Datter."

Og Strandfogdens Datter er vendt tilbage. For Aar siden lod Kaptajnen opføre en Villa i hollandsk Stil i hendes Fødesogn, og da han lagde op og solgte sit Skib, flyttede de ind i denne. Her besøgte jeg i Foraaret det gæstfrie Par. De bor nu saa at sige Side om Side med hendes Barndomshjem. Med et Smil siger Kaptajnen:

„Jeg kom og snart ligesom stjal Strandfogdens Datter, men nu har jeg ført hende tilbage igen", og han rækker mig Billedet af „Anny", det lille Skib, der første Gang førte ham hertil.

Paa Grund i Kanalen Juleaften -

Af GUSTAV POULSEN

DREVEN af 2500 Hestes Kræfter og en ret svær Dønning agterind sneg S/S „Bianca" sig østover ad den stærkt befærdede Vandboulevard mellem Frankrig og England. Quesant Fyr var passeret ved Solnedgang, og samtidig blev Loggen halet ind. Nu kunde der sejles efter Fyrene.

Det var Juleaften, hvilket dog ikke havde givet Anledning til nogen Ekstraforplejning forude. Ingen havde heller ventet det. Alle om Bord vidste meget vel, at det stormfulde Vejr over Middelhavet havde forsinket „Bianca" 10 Dage, hvisaarsag Kul og Proviant slap 8 Dage for tidlig op. Sejle uden Kul kunde Fartøjet imidlertid ikke, hvorfor vi havde anløbet Finnesterre for Kul til Kedlerne og Vin til — Officererne. Kaptajnen meddelte højtidelig Skibets Mandskab, at der paa denne Plads ikke var til at opdrive spiselig Proviant, og da der endnu fandtes Brød, Sirup og Amerikansk Saltkød nok om Bord, haabede han, vi ikke vilde tvinge ham til at gaa i Havn igen, da det jo ikke kunde vare mange Dage, inden vi kunde naa Hamborg, Rejsens Endemaal. Til Gengæld skulde vi faa den Tobak, vi havde Brug for saa længe, og hæderlig Omtale til Rederiet, en stor stiv Bollepunch Juleaften osv.

Med Undtagelse af Messedrengen Frants Moltke Bismark Hagen var hele Besætningen fuldbefaren, derfor daanede ingen ved at høre Kaptajnen love os Guld og grønne — nej, Sludder Tobak og Punch. Alle var klar over, at han ikke agtede at holde Løfterne. Kun Paastanden om, at der ikke fandtes spiselig Proviant, gav Svenskeren Calle Anledning til at spørge paa Svensk, om der eksisterede værre Hundeæde i hele Verden end det, vi fik her om Bord; men den Gamle forstod ikke altid andre Sprog end Tysk.

Juleaftensmaden var ikke overdaadig, haardt Brød saa fuld af Maddiker, at Kristian Københavner brandstage og splitte hans Bramsejl var nødt til at begynde Skafningen en Time før, han skulde paa Vagt, saadan maatte han lede efter Brødet, der krøb rundt allevegne, kogt Saltkød fra Middag og The sødet med en tjærelignende Substans, Kokken — undskyld, Hovmesteren — kaldte Sirup.

Da dette Maaltid var sat til Livs, begav en behjertet Matros og en dito Fyrbøder sig agterover for at ønske Officererne glædelig Jul paa Mandskabets Vegne og i Henhold til den Gamles Løfte affordre Kokken en Bolle Punch. Desværre vidste Kokken intet om Løftet, og ved Henvendelse til Skipperen erklærede han, at han havde glemt det; men havde han lovet det, var det naturligvis ogsaa Meningen, vi skulde have den. I Løbet af en halv Time kunde den afhentes.

Efter den halve Times Forløb sjokkede

de to udvalgte igen afsted og stod snart igen i Lukaferne, hver med et stort Blikfad indeholdende den kostelige Vædske. Efter derom stillet Forslag vedtoges det enstemmigt at nyde Punchen sammen med Matroserne. „Skal vi saa udbringe et Leve for den Gamle?", foreslog Ernst, Russeren. „Naa, nej, jeg vil dog smage den først", indskød Bergenseren Ole Olsen Stokke, „jeg synes, hun lugter saa stærkt av kokesprit". Som et Lyn fo'r 10 Næser ned til Kanten af Punchebollerne. „Aah, nej!" udbrød Oles Landsmand. „Ja, den er vist god til at afvænne Drankere med!" mente en tredie. Ingen havde rigtig Mod til at smage paa den mørktfarvede, ildelugtende Vædske, før Svenskeren Calle erklærede, at det skulde være et stramt Produkt, han ikke kunde faa ned nu, han ikke havde nydt en Draabe i 24 Etmaal. Han fyldte et Krus til Randen og tog en forsvarlig Slurk deraf. Calle satte Kruset paa Bordet og sank selv ned paa en Skibskiste bleg som en død. Alle betragtede ham rædselsslagen. „Bliver du daarlig?" udbrød endelig Kristian Københavner. „Nej!" svarede Calle endelig, „jeg dør!" „Det er den Hallunk til Skippers Mening at forgive os allesammen for at kunne skyde vores tilgodehavende Hyre, og dertil har han underkøbt den forbistrede Kok!" „Det skal han faa betalt den Svinerøgter, jeg skal give ham Bolle, og det hele lige i hans nyskrabede Gallionsfigur!" Lidt efter luskede Calle op over Overbygningen med et stort Blikfad i Hænderne og lagde sig paa Lur ved Kabysskylightet for at slænge det gyselige Stof ned i Hovedet paa Kokken, naar han kom ind i Kabyssen.

Paa Fyrpladsens øverste Ristværk stod to Fyrbødere og ventede paa, der skulde blive slaaet otte Glas. De var lige bleven færdige med at hive den foregaaende Vagts Produktion af Slagger og Aske over Bord og stod nu og passiarede om Juleaftener, de hver især havde tilbragt paa Søen. „Det er den femte Juleaften paa Søen", sagde den ene, en 35-aarig Berliner, ivrigt bakkende paa en halv Kridt pibe. „Ja, jeg vil ikke just bande paa, at vi fik Gaasesteg og Rødkaal forude de to Gange, jeg har fejret Juleaften paa Søen før i Aften; men . . . . „Otte Glas!" sang Styrmanden ud fra Broen.

Udkigsmanden naaede ikke at faa slaaet mere end to Slag paa Klokken, thi pludselig fik „Bianca" et Stød, som gennemrystede hende fra Køl til Fløjknap.

„Luv Skipper, en Krabbe i Læ!" brølede Calle. Han havde ved det voldsomme Stød spildt Punchen, som var tiltænkt Kokken som Hovedbad, over sig selv.

De to Fyrbødere paa Ristværket tørnede mod hinanden med en saadan Kraft, at Berlinerens sidste halve Kridtpibe smadredes, og den anden, en sindig Vestjyde, slugte 2½ cm Mellemskraa. „Nu blev vi paasejlet!" rabte en agterude.

„Aa, vi staar paa Grund!" svarede en Røst fra Fordækket, „og vi er oven i Købet saa nær Land, at jeg kan høre Folk tale inde i Land. Det er den rødhaarede irske Maaneformørkelse, der kan lugte sin Mors sure Kartoffelskrælling, og det har forvildet hans i Forvejen lille Forstand paa at styre et Fartøj, saa han har løbet os paa Grund en højhellig Juleaften. Uha, gid han havde syv Slags Fnat og ingen Negle at rive sig med."

Imidlertid var Skipperen kommen paa Broen og varskoede hen i Vind og Vejr om dit og dat, der intet udrettede til Afhjælpning af den uheldige Situation, inden han kom i Tanker om at lade Tømmermanden pejle, om der var Vand i Lasten. I Løbet af 10 Minutter var Ro og Orden igen tilvejebragt. Det havde vist sig, at Fartøjet var tæt, at vi var løbet paa Grund ved Lavvande, hvorfor det kunde antages, at Floden vilde løfte os flot igen, og endelig,

at 1. Styrmand var saa fuld som en Allike, takket være den i Spanien købte Vin.

De to Fyrbødere var kommet paa Vagt og sled som smaa Kinesere; thi Maskinen gik „full speed back", og Mester svor paa, at der ingen Damp var, uagtet Manometerets Viser stod paa den røde Streg. Sagen var, han havde lovet Skipperen, at han skulde bakke „Bianca" af Grunden i Løbet af 10 Minutter. Men en halv Times Anstrengelser gav ikke andet Resultat, end at han maatte erkende, at han var ude af Stand til at opfylde sit Løfte. Fyrene dæmpedes da, og Maskinen fik kun saa megen Damp, at den lige holdtes gaaende.

Der blev nu Tid til for de to paa Vagt værende Fyrbødere at tørre Sveden af sig og se sig lidt om efter, hvad der muligvis var sket af Ravage baade her og der. I Maskinrummet var der ikke sket andet, end at en stor Oliekande ved Stødet havde faaet Overbalance og havde stukket sin Tud ned i 3. Mesters Jakkelomme, hvor den udtømte sit fede Indhold, hvorved det blev muligt for selv en Begynder i Detektivfaget at spore Jakkens Ejer fra Maskinen til Styrmandens Vinanker og videre til Flaskeskabet i Messen. Paa Fyrpladsen var Generalen væltet og havde knust et Vandstandsglas og den ene af Kristian Københavners gamle fladbundede Træsko. Generalen var en to Tommer tyk Brækstang, som man brugte, naar Fyrene var brændt paa Risterne. Oprindelig hed den Generalbrækkeren, men den med tropisk Varme følgende Ulyst til unødvendigt Arbejde havde snart forkortet dette Navn til det nuværende.

Forude var der sket adskilligt mere. Et Stykke Sul, levnet fra Middag, var hoppet ud af Madskabet og havnet i Calles Søstøvle, den tilbageværende Punchebolle var landet i Russerens Køje omtrent læns for sit Indhold. Russeren forsikrede, at den var røget derind ved Grundstødningen, medens andre skumlede om, at Russeren i den opstaaede Forvirring havde set sit Snit til at stikke adskillige Krus under Vesten, og saa i Tankeløshed eller maaske i Haab om, at Punchen skulde blive glemt, havde sat den ind i Køjen. Fyrdøren paa Kakkelovnen var gaaet op, og et Stykke glødende Kul var rullet ud paa Max Reihers silkebroderede Godmorgen-Sko, som han paastod var et Minde om en kær Pige i — ja, hvor var det? Selv sagde han i Køln, andre sagde, han havde købt dem af en Kadrejer i Port Said, saa det er ikke helt umulig, at Skibsdrengen havde Ret, naar han paastod, at de stammede fra Timbuktu, og at de en Gang havde tilhørt Slavejægeren Tippo Tip. I alt Fald lugtede de græsseligt nu, som de laa og osede.

Noget alvorligt var der dog ikke sket hverken for eller agter. Det viste sig, at vi sad fast i det bare Mudder, saa det skete egentlig kun betød en Forsinkelse, en Forsinkelse, som alle, ikke mindst Mandskabet, i høj Grad beklagede.

Der blev optaget Forklaring til Journalen. Den „Gamle" agerede Forhørsdommer, og 1. Styrmand, Irlænderen, som stod til Rors, og en sjællandsk Matros, Herløv, der var paa Udkig, afhørtes. Calle havde været oppe ved Bestiklukafet for at lure, men var bleven opdaget og jaget forud igen, saa det var ikke muligt at faa rede paa, hvorledes Styrmanden klarede sig ud af Klemmen, han var kommen i ved at drikke sig saa forfærdelig fuld.

Endelig kom de forover, Irlænderen først; han haabede paa at faa et Glas Punch. At Drikken var fundet udrikkelig af alle, Russeren mulig undtagen, vidste han intet om.

„Naa, Paddy, er du endnu ikke bleven klar over, at der er Forskel paa at køre et Studespand og styre et Fartøj?" spurgte Calle den indtrædende.

„Det kender jeg ikke noget til; jeg har

aldrig kørt med hverken Heste eller Stude!" svarede Paddy.

„Naa, nej, det har du vel ikke; hvorledes er det — er det Hunde eller Østers, de kører med paa den grønne Ø, hvor du har hjemme?" vedblev Calle. Det var 11 Aar siden Calle havde været i Sverige, og nu havde han bestemt ventet at komme hjem til sin Fødeby Malmø inden Jul, saa han var noget pirrelig, fordi hans Planer var blevet tilintetgjort af daarligt Vejr. Nu skulde hans daarlige Lune gaa ud over Irlænderen, der som alle andre Irlændere uden for Erins grønne Ø blev kaldt Paddy efter Irlands Skytshelgen St. Patrick, fordi han havde været saa uheldig at staa til Rors, da vi løb paa Grund.

„Herre du milde!" udbrød Herløv, „hvor den Gamle er gram, bare han ikke ombringer 1. Styrmand."

„Hvad siger Styrmanden?" spurgte flere i Munden paa hverandre.

„Hvad siger han, tja han fabler noget om Kompasmisvisning, Taage og andre Smaapillerier, en vis Mand har opfundet for at bringe en Sømand i Ulykke. Den Gamle slaar i Bordet med Søkortet og lader Munden løbe, saa en Fiskerkælling paa Gammelstrand vilde misunde ham Kæften, imens Synderen staar og ligner en, der lige er brudt ud af en Kartoffelkule. 2. Styrmand, som er uden ved det hele, farer rundt deroppe som en skoldet Rotte, i Underbukser og Regnkappe; han drømmer vel allerede om Forfremmelse. Men medens alt det Forhørsvæsen har staaet paa, har 2. Mester været oppe paa Broen og lagt en Skruenøgle ved Siden af Nathuset, for at der skal være Grund til at formode, at Kompasset har været forstyrret i Stedet for Styrmanden. I véd jo nok, at der var Kludder med Styregrejerne i Eftermiddag, saa det kan jo tænkes, en Nøgle er bleven glemt deroppe. Jeg véd nu, at der intet Værktøj laa der, da jeg tog Roret; desuden kunde jeg ikke gøre Kompaslampen i Orden uden at se en Skruenøgle. Jeg kalder det derfor et pænt Træk af 2. Mester, for jeg tror ikke, Styrmanden har bedt ham derom; det er han for fuld til. Kan han, med den Bøhmand, han har paa, regne saadan noget ud, saa burde han ikke have sejlet os paa Grund!", sluttede Herløv, der ellers i daglig Tale blandt Landsmændene om Bord gik under Navnet Ole Rundbrænder, fordi han var Lampemand.

„Aa, dit Fæ", udbrød Calle, „kan du ikke forstaa, at det er Skipperen, der har regnet den ud. Jeg vædder en Tønde Gaffeltopsejls Vælling paa, at inden 12 Timer er gaaet, bliver du og Paddy kaldt op i Bestiklukafet for at paahøre den Gamle læse en Forklaring op af Journalen, hvoraf I ikke forstaar ret meget andet, end at en Nøgle er bleven lagt lige ved Kompasset, hvisformedelst det gode Skib gjorde et Forsøg paa at sejle over tørt Land. Hvis ikke det gaar, som jeg har sagt, saa maa i piske mig paa Maven med en tør Spegesild!"

„Hertil maa jeg dog sige", indskød Søloven, hvis borgerlige Navn nok ellers var Heinrich Stoltz. Søloven var nok Søn af en højtstaaende tysk Embedsmand i Sønderjylland, hvorfor han talte Dansk og Tysk med samme Færdighed. Det havde været Faderens Hensigt at gøre ham til Jurist, men det lod sig ikke gøre. Heller ikke Præst kunde han blive, og saa mente Faderen vel, at han var ubrugelig til alt, og havde saa sendt ham til Søs, hvilket i høj Grad maa beklages, thi han kunde sikkert have klaret sig som alt andet end Sømand; han var ganske umulig til andet end at diskutere Sølovens Paragraffer om Forplejningen med den Gamle eller Hovmesteren.

„Hertil maa jeg dog sige, at skal Paddy og Herløvs Forklaring indføres i Jour-

nalen, skal de underskrive, hvad der er skrevet ang. Grundstødningen. Inden de underskriver, skal det læses op, og da de begge er Udlændinge, kan de forlange en Tolk til at oversætte, hvad de ikke forstaar, og jeg haaber ikke, I er saa letsindige at skrive under paa noget, I ikke forstaar."

„Aa, du kan være ganske rolig", svarede Herløv, „jeg er vel ikke mislykket Savskærer eller Sagfører og maaske ikke inde i alle det tyske Sprogs Hemmeligheder, hvem er vel det, men halt paa Kajen er jeg nu heller ikke; er der noget, jeg ikke er med paa, tør jeg spørge om nærmere Forklaring, saa du behøver ikke at sætte dit Forrestagsejl op efter at komme til at optræde som Tolk eller Defensor for mig."

„Heller ikke for mig', sagde Irlænderen; „men hør, tag og se efter i Søloven, om der ikke er en Paragraf, hvorefter vi kan forlange os Styrmandens Vinfad udleveret, til vi naar Hamborg, for vi risikerer ellers, at han sætter os paa Grund igen."

„Det er der sikkert", svarede Søloven; „men din Frygt er ubegrundet, jeg saa Styrmanden pejle Ankeret i Eftermiddag, det var den Gang kun halvt fuld, siden er han selv bleven helt fuld, og mens han har været i Forhør hos den Gamle, har hans gode Ven „der dritter" fugtet sit Mundlæ'r godt, saa det Fad er snart tomt."

Der hørtes en Skramlen i Gangen mellem Matrosernes og Fyrbødernes Lukafer, og et Øjeblik efter stak 1. Styrmand sit Ansigt, der blussede som en Bagbords Lanterne, ind gennem Døren til Matrosernes Paulun.

„Hm-hm!" Styrmanden rømmede sig kraftigt. „Glædelig Jul, Folkens! Naa — ja, jeg vil bare lade jer vide, Herløv og Paddy, at det da heldigvis ikke er vor Skyld, at vi sidder her i denne Mudderpøl".

„Hvorledes kan det blive vor Skyld, naar et Fartøj grundstøder, os, der kun handler efter Ordre fra Officerer eller Stedfortrædere", spurgte Søloven, idet han lettede sig op paa Albuen i Køjen.

„Snakker du ogsaa med; det er ikke dig, jeg taler til", svarede Styrmanden og forklarede, hvordan Skipperen og 2. Mester ved Eftersyn af Styregrejerne havde fundet en Skruenøgle, som var bleven glemt næsten klods op ad Kompashuset. Skipperen havde konstateret, at den samme Nøgle, hvor den laa, foraarsagede en Misvisning af over een Streg, saaledes at vi havde styret en Streg nordligere end antaget. Endeligt enige om, hvor vi stod paa Grund, var de ikke bleven, men de haabede alle, at Floden vilde løfte Fartøjet af Grunden uden Losning af Lasten eller Slæberassistance."

„Ja, det er jo altsammen saare godt", svarede Herløv, „skønt jeg vil lade Kødet pille af mine Tæer, hvis der laa nogen Skruenøgle ved Kompashuset, da jeg gjorde Lamperne i Stand eller da jeg tog Roret, tager jeg Forklaringen for sandsynlig, saa vil det vise sig senere, om Assurancen er lige saa godtroende."

„Naa, løfter Floden os flot, bliver det ikke meddelt Assurancen, og det er der absolut ingen Grund til heller, thi er vi 10 Dage forsinket, gør nogle Timer mere hverken fra eller til", sagde Styrmanden.

„Det kan De sagtens sige, Styrmand", begyndte Calle, „havde vi Proviant og en lille Hybenkradser til at forslaa Tiden med denne højhellige Aften, saa skulde jeg ikke beklage mig, min Rejse til Malmø, jeg havde planlagt, den er røget i Lyset; men naar man en Juleaften skal fodres med den Slags", fortsatte han, idet han bankede i Bordet med en Beskøjt, saa Mider og Maddiker dryssede ud af den, saa er det vel ikke saa underligt, at vi længes efter at faa lidt Forandring paa Forplejningen og alle disse Krybdyr og

Skorpioner sat i Spiritus, inden vi bliver ædt op af dem."

„Det er kedeligt nok, at vi er saa nær udgaaet med Proviant", mumlede Styrmanden, det var aabenbart et Emne, han nødig vilde ind paa, „men en Bolle-Punch har I da faaet i Aften", fortsatte han.

„Aa ja da", begyndte Ole, „vil Styrmanden ikke være saa snild at smage, og Pokker skal steke gammel Erik, om Styrmanden mere drikker Punch".

„Ja, lad mig lige smage et lille Glas, om I har mere tilbage", svarede Styrmanden.

„Drik væk", sagde Calle, idet han fyldte et Krus til Randen, „Resten faar Max til at røre sin Farvelade ud i, naar han maler Solopgang i det japanske Øhav. Velbekomme!".

„Fy for skam, det er værre end gloendes Terpentinolie", brølede Styrmanden, „hiv dog dette forfærdelige Sprøjt over Bord. Nu forstaar jeg, at I længes efter at naa Hamborg for at faa denne hæslige Smag af Munden."

„Ja, ikke sandt, det er den Slags, man faar Negrene til at bekende med; men hør, Styrmand, giver De ikke en lille en paa Falderebet i Anledning af, at Aarsagen til Grundstødningen er fundet", indskød Paddy.

„Jeg véd skam ikke", svarede Styrmanden. „Ganske vist købte jeg et lille Anker i Fennisterre, men det var jo Meningen, det skulde med hjem."

„Aa hvad", fortsatte Herløv indsmigrende, „De er jo hverken gift eller paa anden Maade straffet, saa der er saamænd ingen Mening i, at De tager det Vinfad med i Land paa en Restauration og giver ud paa Værten og hans Madam, fordi de smækker med Tungen og siger: „Ah — den er god, Styrmand!" Nej, giv os en Mundsmag, og De gør en god Gerning."

„Nu vel", svarede Styrmanden, „kom saa, Herløv, med et Par Flasker eller noget andet, saa skal I faa en Snaps, der kan tage den grimme Smag af Munden."

Lidt efter kom Herløv tilbage med den ene Punchebolle fyldt til Randen med Vin, thi lige idet Styrmanden havde faaet Spundsen taget af Ankeret, kaldte Skipperen paa ham, og nu skyndte Herløv sig at fylde Ballien til Randen med Vin og forsvinde forud med Rovet eller delvise Rov.

Denne Gang var der ingen, som holdt sig tilbage, og Humøret steg kendeligt, inden Bollen var halvt tømt, og steg yderligere, da det aabenbaredes, at det var lykkedes Berlineren og Undertegnede at hapse en halv Skinke fra Hovmesterens Skab, medens denne besørgede et lille Ærinde forude.

Der forløb nu et Par Timer med gemytligt Sludder, og ingen i Lukafet tænkte paa Sejlads, før 2. Styrmands skarpe Røst varskoede: „Alle Mand, tørn ud, vi gaar los nu!"

Et Kvarter senere fortsatte „Bianca" sin Rejse østover, som om intet var sket, og da Vagten var sat igen og Frivagten skejet ud, stak Calle sit Hoved ind i vort Lukaf og hviskede: „Det blev endda ikke saa fejl en Juleaften.

THISTED Blæksprøjte

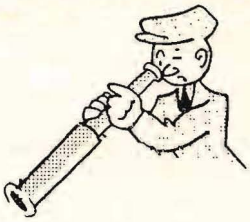

Vor lokale Komponist, Herr Axel Hansen (der har komponeret „Plagiatorernes Festmarch"), spurgte engang een af sine Kolleger, om han aldrig selv havde laant Passager fra berømte Komponister. Svaret lød :„Intet af Verdi!"

Annonce:

En dygtig Skrædersvend kan faa Ansættelse straks og en Dame til Opsprætning

L. Daltoft, Skræder.

Man siger, Overlæge Espersen foretager en Operation, saa ofte han ser sit Snit dertil.

„Strandingsøl bliver ikke behandlet paa samme Maade overalt!"

„Ikke?"

„Nej, ved Thys Vestkyst bliver det skyllet op, men i Thisted bliver det skyllet ned!"

Hestehandler Smed Christensen erklærer, at Heste er særlig modtagelige for Hypnose!

„Jeg har aldrig sagt, De var et Kvaj", hvæsede den ene Restauratør under et Skændsmaal til en anden, „Jeg sagde bare, at De burde have Kvæghallens Restaurant!"

Var det med Vilje?

Paa et Møde forleden i Haandværkerforeningen sang man (som det nu er meget moderne) først en Fædrelandssang. Det var Nr. 74: „Sorgløst kan vi ej synge dit Navn". Derefter gav man Ordet til Sanderhoff Jensen.

Før tjente Kørning 5 Kr. om Dagen, nu tjener han mere end det dobbelte. Hvad fortjener han i Virkeligheden?

En Entreprenør havde hørt, at een af hans Konkurrenter havde købt en Ridehest, og bemærkede hertil: „Hans Forretning alene kaster maaske ikke nok af sig!"

Det hele svømmer.

Sikke Tider, sagde Købmand Søndergaard, jeg kan ingen Rente faa paa min Checkkonto og ingen Tobak paa min Shagkonto. I Gaar prøvede jeg det omvendte, men det hjalp heller ikke.

Stationsforstander Thomsen udtalte forleden: Der er ingen Billigbefordring med Statsbanerne, men Folk har ogsaa efterhaanden vænnet sig til at tage Cyklen — og adskillige oven i Købet deres egen!

Slagtermestrene Mansen og Høller siger, at det, der nu foregaar i Slagterbutikerne, er en komplet Gentagelse af 1848 (Slaget om Bov).

En Kone kom for nogle Aar siden ind til Købmand Lauritzen i Krik og spurgte om han ikke havde „En Toiletrum". Købmanden kastede et Blik hen over sine Hylder og sagde, at han havde Guava og Jamaica Rom og en ekstra fin Strandingsrom, men Toilet-Rom, det havde han desværre ikke.

Det erfares, at de juridiske Dommere ved Underretterne ønsker at bære Kappe under Udførelsen af deres ansvarsfulde Hverv.

Da Tømmerhandler Nielsen (der jo ofte fungerer som Fodbolddommer) hørte dette, stillede han straks Krav om at faa en Kappe.

Hvilken af de to Kategorier af Dommere, der først faar deres Krav opfyldt, vides ikke endnu. Offentligheden vil med Interesse følge den spændende Kappestrid.

Gravskrift:
Hver hviler Peder Kristian Jensen
og Hustru Ane Marie Madsen.
Deres Strid er endt.

Driftsbestyrer Erichsen paastaar med nogen Berettigelse, at Fjerritslevbanen har sat sine Spor her i Thy.

Under Manglen paa Kunstgødning har Landmændene døjet,
de maa undvære flere Ting og spare paa meget.

Byraadet paastaar, de gør hvad de magter,
men Arbejdet er af besværlig Karakter.

Et Selskab paa „Phønix" fandt Snapsen for tynd,
de klaged' derover, men det var Synd.

Det Skind, der blev baaret af en Kanin,
i Pelsværk af Navne faar mindst et Dusin.

En Landmand tog Overpris for sine Svin,
tiltaltes derfor, blev for Egnen til Grin.

Naar man sælger Staaplads i sin Biograf,
maa man belave sig paa Bødestraf.

I Sommer var det ofte knapt med Vandet,
Var det fordi, det blev i Mælken blandet?

Da sidst her i Landet vi havde Valg,
man havde i Sydthy en Stemme til Salg.

Bager Harsen uden Mærker solgte Brød,
siden han det bitterligt fortrød.

Nu, da Tobak man ikke kan opdrive,
saa godt som alt til Røgelse kan blive.

En Herre, maaske kan vi kalde ham Briks,
til Tider vi finder en Kende for striks.

En Badeanstalt og en Folkepark,
en Flyveplads ude paa Kronborg Mark,
en Vej over Fjord, gennem Thy en Kanal
vil Ole straks ha' — monstro han er gal?

MIN SIDSTE TRØST

Der var engang, skønt det er længe siden,
man gerne Kunder saa i sin Butik;
det noget anderledes blev med Tiden —
nu møder jeg et overlegent Blik
fra de bag Disken som vilde de sige:
Du tjener bedst mig ved at gaa din Vej.
Selv yngste Lærling næppe har sin Lige
i til hver Kunde rapt at svare Nej.

Det ligegyldigt er, hvad jeg vil købe,
for min Taalmodighed jeg haardt faar Brug,
fra Dør til Dør jeg maa som Tigger løbe
og lefle for de Handlende i Smug.
Nu Kort og Penge kan det ikke gøre,
at ej mit Navn i sorte Bøger staar,
jeg først og fremmest et Bevis maa føre
for, at jeg Kunde var i en Snes Aar.

Om Varerne fordeles ret, saa kunde
der vistnok blive lidt til hver især;
saa gik den sorte Børs til Grunde,
og den kun ganske faa af os har kær.
Jeg gaar og knytter Næve i min Lomme
og tavs fordømmer Samfundets Brist,
min sidste Trøst, det er den Dag vil komme,
jeg sige kan min Købmand Tak for sidst!

ET ØNSKE

Jeg har ønsket tit, jeg var en Hund,
saa at frit jeg turde bruge Mund
mod alt det, jeg ikke synes om,
uden Angst for Rettergang og Dom.

Vor Borgmester, Byens vise Raad,
vilde fluks jeg vække op til Daad;
og maaske endog vort Politi
ikke kunde helt gaa Ram forbi.

Ret snart skulde jeg faa snuset op,
hvorfor Samfundssindet hører op,
naar man hører til den Førerflok,
som af Gods og Guld har mer' end nok.

Snart jeg skulde skaffe mig Besked
om, hvorfor man min Selvstændighed
tog fra mig, opretted' et Kontor
til for mig at være Diktator.

Legitimations- og Arbejdskort
vilde straks jeg have skaffet bort,
og jeg vilde aldrig blive træt
af at efterlyse Ligeret

Om at spare prækes Dag og Nat,
saa at mere vi kan flaas i Skat.
Jeg forsøgte snart at naa saa vidt,
at Regeringen selv spared' lidt.

Højt jeg vilde gø ad hver, som tog
Del i Tidens Svindel, frækt bedrog
og udplyndred' baade høj og lav,
skruppelløs, hvis blot det Penge gav.

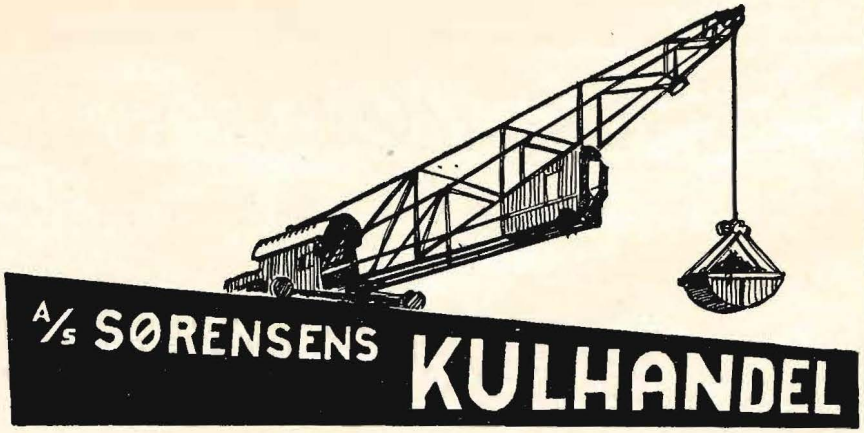

Telefoner:
17 - 100

THISTED BANK

DEN DANSKE LANDMANDSBANK, HYPOTHEK- OG VEKSELBANK
AKTIESELSKAB, THISTED AFDELING

Aktiekapital: 50 Mill. Kr. *Reservefond: 34 Mill. Kr.*

Telegramadresse: Landmandsbank.
Telf.: 89 (2 Lin.) Bankdir. Hartz privat: 89 a)

Kontortid: 10—12 Fm. og 2—5 Em.

Enhver Art Bankforretninger udføres.

Verner Stage
TRIKOHL-RENSERIET
THISTED
TELEFON
74

RENSNING
PRESNING
FARVNING

Nutids-MØBLER til Nutids-HJEM!

De vil faa varig Glæde af at købe Deres Møbler hos Hvass:

50—60 Møblementer er udstillet i vore Lagerlokaler samt i Hundredevis af Enkeltmøbler - De gaar aldrig forgæves — og altid det helt rigtige, naar Møblerne er fra

Nytorv . Thisted . Telefon 184

L. S. Hvass MØBELETABLISSEMENT

Chr. Søndergaards kendte
MANUFAKTURFORRETNING

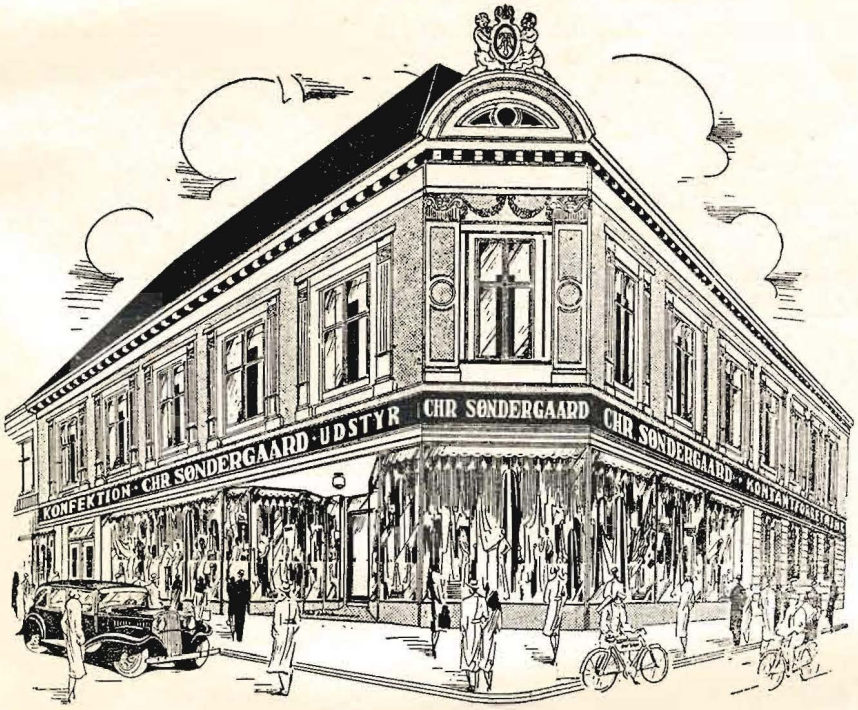

Afdelinger:

2den Sal:
Systue og Lager

1ste Sal:
Dame-Konfektion

Stue (selve Butiken):
Metervarer, Tricotage
Kjoler

Kælderen:
Senge-Udstyr
Tæpper

*

Specialiteter:
Dame-Konfektion
og Kjoler
Kjolestoffer
Hvidevarer
Senge-Udstyr

Efter den sidste store Udvidelse er den nu en af Nordjyllands største Manufakturforretninger.

Forretningens Fremgang

skyldes den gennemførte, reelle Forretningsgang.
VORT PRINCIP
har altid været at sælge det bedste til den billigste Pris.

•

Forretningens Betjening

Der findes her en Stab af dygtige og rutinerede Ekspedienter, der tjenstvillig — enten det gælder smaa eller store Indkøb — vil vejlede Dem paa bedste Maade.

Kontant Salg - derfor billige Priser.

VESTERGADE 6
TELEFON 54 . 56

Chr. Søndergaard

Marius Sørensen
JUVELER OG GULDSMED
TELEFON 23
LILLE TORV 1

Nordjyllands
største
Specialforretning
for moderne
Herre- og
Drengetøj:

Engelsk
BEKLÆDNINGS-MAGASIN
NYTORV · TLF. 247 · THISTED

Stassaniseret
SØDMÆLK
holdbar
vitaminrig
velsmagende
MEJERIET „PASTEUR"
Thisted . Telefon 780

GØR DERES INDKØB
AF TRICOTAGEVARER
OG SMAATING HOS
KARL STIGAARD
VESTERGADE 15 . THISTED

Wilh. Helstrups Vinforretning
1868-1943
Telf. 18 Thisted

Jensen & Selmer
1. KL.S HERRESKRÆDERI . JERNBANEGADE 1
SØLVMEDAILLE Aarhus 1876 og Thisted 1898

Stort Udvalg i
Lysekroner, Bordlamper, Læselamper, Lampetter og Skærme samt elektriske Varme- og Kogeapparater

Lys skaber Hygge....
Køb Julegaven hos
Sivert & Korsfelt
THISTED

DAMEFRISØR-SALON
VESTERGADE 8
TELEFON 426
CARL PETERSEN

Naar De ønsker et
MONUMENT
over Deres kære Afdøde, saa henvend Dem til
Brdr. Jensen . Thisted
der yder Fagmandens Garanti for Skønhed og Holdbarhed

E. ROSENBERG
Tapet- og Farvehandel
Nytorv . Telefon 211
Leverandør til Vare- og Landbrugslotteriet

STÆRUPS VASKERI
ved Else Skadholm
Nørregade 17 . Thisted . Telf. 506
Skjortereparation
Tøj modtages til Farvning og Rensning

Thisted Andelsmejeri
anbefaler sig med sine anerkendte
MEJERIPRODUKTER
Vi kan til enhver Tid levere vore
ISANRETNINGER
Kvaliteten den sædvanlige

A/S **P. O. Poulsen**

Havnen . Thisted
Telefon 950 (3 Linjer)

KORN
FODERSTOFFER
GØDNING
CEMENT

TØRV . BRUNKUL

KUL . KOKS . CINDERS . BRIKETTER

B. Bjerre Christensen

statsautoriseret Elektro-Installatør

udfører alle Arter elektriske Anlæg og Reparationer

Stort Lager af elektriske Brugsartikler: Moderne Lysekroner, Læselamper, Bordlamper, Strygejern, Varmeovne, Pærer og Sikringer, elektr. Vogn- og Cyklelygter, Lommelamper, Akkumolatorer, Anode- og Lommelampebatterier. - Elektriske Køkkener. - RADIO-Anlæg.

Nytorv 3 . Thisted . Tlf. 248

Chr. Sørensens **TØMMERHANDEL**

AKTIESELSKAB . THISTED
TELEFONER: 57 . 657 . 757

Største Lager af alle
BYGNINGSARTIKLER

Eneforhandling af
INSULITE

SPAREKASSEN FOR THISTED AMT

OPRETTET 30. NOVEMBER 1829

Amtets ældste og største
Pengeinstitut

LOKAL

46.4 Jul i Thy
Thy

ex./ 1943

Biblioteket
for
Thisted By og Amt

Poul C. Jensen

Murermester & Entreprenør

Jordarbejde
Pilotering
Jernbeton
Murerarbejde
Vejbygning
Reparationsarbejde

Thisted
Telefon: 813 . Privat: 853

Prima *Oksekød, Kalvekød, Slagteriaffald*

m. m. anbefales samt alt i fersk, saltet eller røget Flæsk, Paalæg fra vort Udsalg paa Strandvejen. — — Varerne bringes overalt.

Udsalget:
Telefon 140

THISTED ANDELS SVINESLAGTERI
Altid 1. Klasses Varer tilv. under Statskontrol.

Aktieselskabet
Kulkompagniet
Tlf. 25 . Thisted . Tlf. 35
KUL
KOKS
CINDERS
Oplag af 1. Klasses indenlandsk Brændsel.

Aktieselskabet
De forenede
Kalkværker
Tlf. 25 . Thisted
Prima veltørret, pulverisere
JORDBRUGSKALK
samt brændt Kalk.

ikke til hjemlån

THISTED AMTS TIDENDES BOGTRYKKERI

787 Thisted Bibliotek
VO 811308498

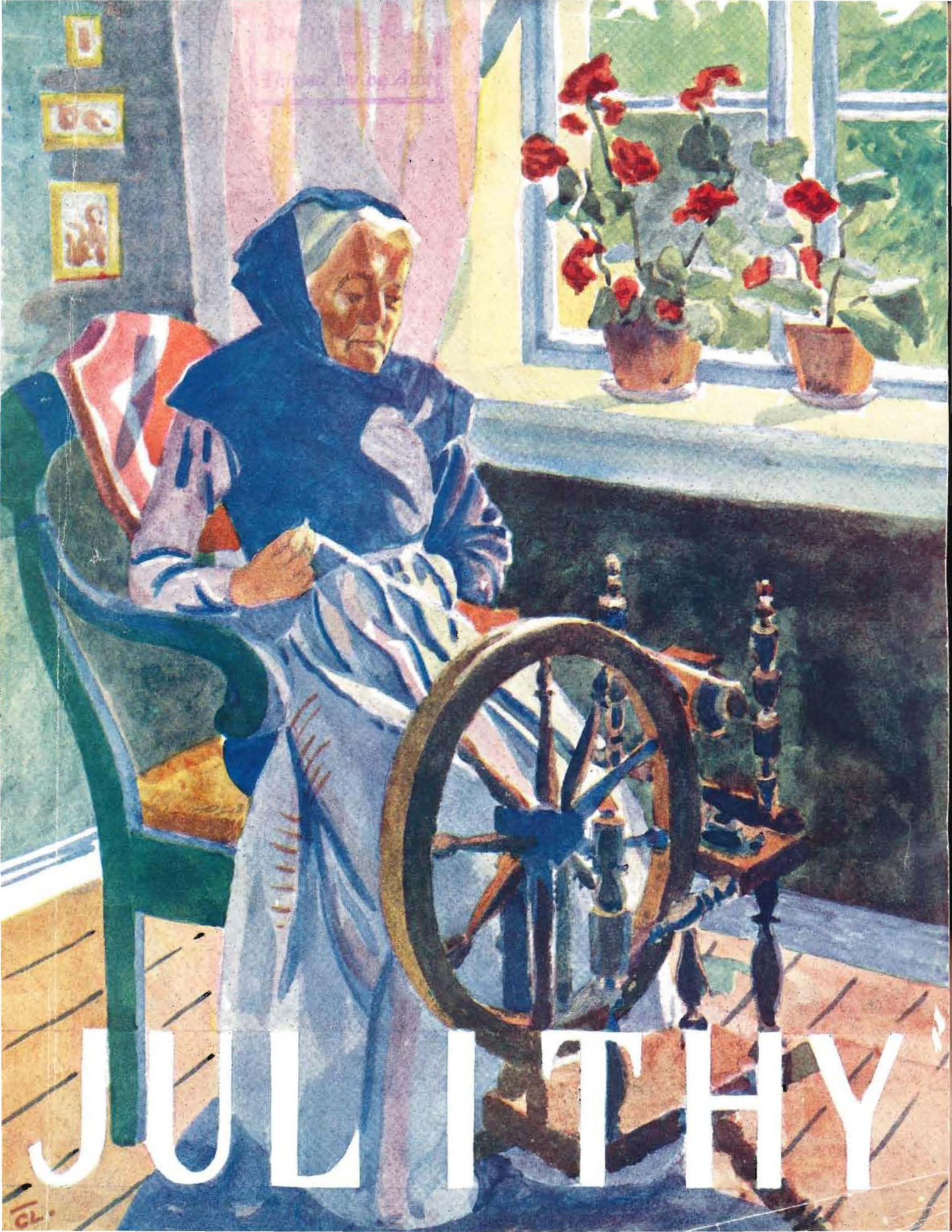
JULIA THY

Lak.
08.05
a 51

JUL I THY

1944

FJORTENDE AARGANG

ALVOR OG GAMMEN
VANDRE TILSAMMEN

Biblioteket
for
Thisted By og Amt

UDGIVET OG REDIGERET AF GEORG PORS . THISTED
HOVED-KOMMISSIONSLAGER: CARL E. BALLEBYS BOGHANDEL

JUL I THY * 1944

14. AARGANG

INDHOLD

Pastor ENRICO BJERRE, Hundborg: *„Julebuddet til dem, der bygger her i Mørkets og Dødens Skygger“* 3
ASTRID RAVNEMOSE: *Spøgelseshuset i Thisted* 4
GUSTAV POULSEN: *Thybo-Lune og Humør* 7
GERDA HEGNET BACH: *Vi elsker vort Land* 11
HANS BAKGAARD: *Saa døe Mathis . . .*, Digt paa Thybomaal 14
K. MAGLEBY SØRENSEN: *Jul i Thy*, Fortælling 15
HOMO: *Grisegildet* 21
HANS BAKGAARD: *Aften*, Digt. 26
ANDERS C. SVALGAARD: *Der gik en Sky for Solen* 27
Førstelærer LARSEN, Hørdum: *Den bette Skræder* 31
J. C. JENSEN: *Da der gravedes Guld i Thy* 33
K. MAGLEBY SØRENSEN: *Den egensindige Herregaardsfrue i Thy* 39
NIELS PINDEHUGGER: *Den nye Skoleordnings Indførelse og Embedsstandens Afskaffelse i Fedterup Kommune* 42
J. C. JENSEN: *Lars Aisens Mening om Tjenestefolk*, Digt paa Thybomaal 44
CAROLINE WILLUMSEN: *Det blev Jul for Jørgen Toft* 45
HANS BAKGAARD: *Kløften* 51
Thisted Blæksprøjte 58

OMSLAGET udført efter Akvarel af Tegneren CARL LUNDBLAD, der ogsaa har udført de fleste af Illustrationerne.

Bidrag og Billeder, der ønskes optaget i næste Aars „JUL I THY“, bedes snarest tilsendt Udgiveren:
GEORG PORS, Royal-Teatret, Thisted.

EFTERTRYK FORBUDT

THISTED AMTS TIDENDES BOGTRYKKERI . 1944

„Julebuddet til dem, der bygger, her i Mørkets og Dødens Skygger."

Af Pastor ENRICO BJERRE, Hundborg.

DET hedder i Zakariases Lovsang om Johannes Døberen, at han, Johannes, skal give sit Folk Erkendelse af Frelse ved deres Synders Forladelse paa Grund af Guds inderlige Barmhjertighed, i hvilken Solopgangen fra det høje vil besøge os for at skinne for dem, der sidder i Mørkets og Dødens Skygger. Alle Vegne i Bibelen, hvor der tales om Mørkets og Dødens Skygge, er det Udtryk for den dybeste Nød.

I disse onde Dage, vi nu gennemlever, sidder vi i bogstaveligste Forstand i Mørket og Dødens Skygge. Mørket og Døden omgiver os paa alle Kanter, og dets Skygger naar os alle og lægger sig paa os som en Tynge, en Tynge, der gør os til Slaver og Trælle under Dødens og Mørkets Vægt, men med Sol-Opgangen fra det høje ved Kristi Fødsel maa Døden og Mørket vige for Lyset, for Julebuddet, Evangeliet, det glade Budskab om Frelse fra Synd og Død. Kristi Komme til Jord betyder Sejr over Synd, Død, Mørke og Grav.

Julebuddet til dem, der bygger
her i Mørkets og Dødens Skygger,
det er det Lys, som aldrig slukt
jager det stigende Mulm paa Flugt,
aabner Udsigten fra det Lave,
styrker mindelig mellem Grave,

saa at vi kan synge glade Julesalmer trods Synd, Død og Mørke.

Naar Klokken kimer trindt om Lande og ud over alle Strande, da synger vi alle med paa Salmen:

Det kimer nu til Julefest,
det kimer for den høje Gæst,
som steg til lave Hytter ned
med Nytaars-Gaver, Fryd og Fred.

Det beder vi om, at der maa blive Fryd og Fred i Stedet for Død og Mørke, for vort Land og Folk, for alle, hvem Død og Mørke truer, men vi beder ogsaa om, at vi selv, den enkelte, maa faa Glæde; thi Julebuddet er en Glæde for alle Mennesker, der tror paa Kristus.

„Kom, Jesus, vær vor Hyttegæst,
hold selv i os din Julefest,
da skal med Davidsharpens Klang
dig takke højt vor Nytaarssang."

ENRICO BJERRE.

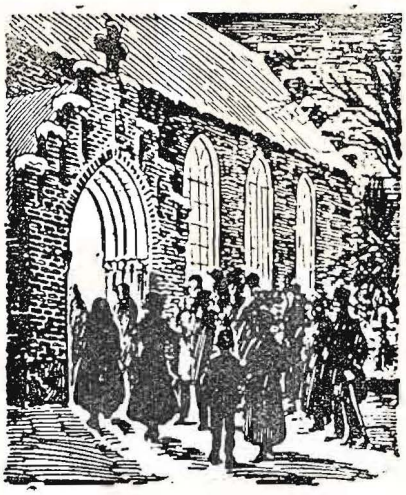

Spøgelseshuset i Thisted

AF ASTRID RAVNEMOSE

FOR ca. 50-60 Aar siden var Elbrønds gamle Ejendom i Lillegade i Thisted Skueplads for et veritabelt Spøgeri.

Jeg har gennem de Mennesker, der dengang beboede Ejendommen, hørt fortælle om deres Oplevelser, og vil nu prøve at samle Beretningerne til et nogenlunde Hele.

Der boede dengang tre Familier i Ejendommen.

Familien i den underste Lejlighed havde desuden en Pensionær boende.

I en af de øverste Lejligheder var især een Stue og een bestemt Stol i samme Stue, der ved Mørkets Frembrud ikke maatte benyttes.

Jeg spurgte engang, om det ikke virkede uhyggeligt, men dertil svarede Beboerne nej, tværtimod. Aanderne var meget harmløse og til Tider meget gemytlige, kunde ogsaa vise Sympati . . . men tilbage til Beretningerne.

Den Stue, jeg nævnede, benyttede Familien som Herreværelse, og Stolen stod derinde ved Vinduet.

Naar det blev Aften, kunde ingen faa Lov at sidde i den; en usynlig Magt tvang dem op af Stolen.

Mange Gange satte de sig i den og sagde: „Her sidder jeg, og her bliver jeg siddende!“ Men nej, de blev ikke siddende — en stærkere Magt tvang dem op af Stolen.

Naar der kom Gæster, sørgede Fruen altid for, at en af dem kom til at sidde i Stolen; men naar der var gaaet et Øjeblik, blev Gæsten urolig og rejste sig. Saa tog Fruen en Pude og lagde i Stolen, betydede Gæsten at sætte sig igen, da Stolen nu var mageligere at sidde i. Men det samme gentog sig, op maatte vedkommen og hen at finde sig en anden Plads.

Til Tider vilde Aanderne raade over hele Stuen, saa maatte alle ud; det var dem umuligt at tvinge igennem at faa Lov at blive derinde. De kunde saa fra den anden Stue høre Lyden af mange Fodtrin, Stole, der blev flyttet, flere Stemmer og høj Latter, akkurat som om der var stort Selskab.

Engang et af Børnene var blevet syg og græd meget, tog Faderen sit Sengetøj, gik ind i Herreværelset og lagde sig paa Divanen for at faa Ro. — Han havde knapt faaet sig lagt, før der lød Trin paa Køkkentrappen, der blev taget i Haandtaget paa Døren, saa lød der Trin over Køkkengulvet. Lidt efter blev der banket haardt paa Døren ind til Herreværelset,

saa et Øjebliks Stilhed; men saa blev der rusket haardt i Haandtaget, Trinene lød igen, men nu i Herreværelset, standsede ved Divanen, og pludselig faldt der nogle drønende Slag paa Dynen.

Saa var Manden klar over, han maatte op og ud af Stuen. Da han med sit Sengetøj kom ud i Køkkenet, lød en drillende Latter inde fra Stuen.

Det hændte flere Gange, naar Beboerne gik i Kælderen for at hente Ildebrændsel op, at de da pludselig i Kældergangen blev standset af en usynlig Mur. Lo de saa og kom med spøgefulde Bemærkninger, blev Passagen fri, og de kunde uhindret gaa videre; men blev de gale og skældte ud, kunde de lige saa godt gaa op igen, de kom ikke videre.

En Sommer rejste Familien og Pensionæren nedenunder paa Ferie. De skulde blive borte i 14 Dage, men da der var gaaet 10 Dage, hørte Familien ovenpaa Dørene nedenunder blive lukket op, to kom ind i Lejligheden, gik op og ned ad Gulvet og sludrede sammen.

Fruen ovenpaa gik da ned for at høre, om de ikke vilde op og drikke Kaffe sammen med dem, men alle Døre var laasede, og der var Stilhed over det hele. Det viste sig saa, da de senere kom hjem, at ingen af dem havde været i Byen i de 14 Dage.

Saa hændte det, at der kom en Dame paa Besøg hos en af Familierne. Hun skulde bebo et Gæsteværelse, der laa paa Loftet. Om Morgenen, da Fruen gik op for at høre, hvorledes hun havde sovet, var Værelset tomt. Nogen Tid efter kom Gæsten ude fra med Overtøj paa. Hun fortalte, at hun havde været ude at gaa en Morgentur; men da hun saa meget træt ud, spurgte Fruen, om hun ikke havde sovet godt om Natten. Det svarede Gæsten ikke rigtig paa, men derimod spurgte hun, om de vilde have noget imod, at hun sov nede paa Divanen, da hun var lidt nervøs og gerne vilde være i Nærheden af nogen.

Det fik hun selvfølgelig Lov til, men paa Betingelse af, at hun fortalte, om der havde været noget, der havde generet hende om Natten.

Først vilde hun ikke sige noget, men langt om længe fortalte hun: „Da jeg var kommen i Seng, syntes jeg, der kom noget listende over Gulvet og stod foran min Seng og pustede paa mig, men saa sagde jeg til mig selv, at Lyden kom fra Gardinet, der bevægede sig i Lufttrækket fra det aabne Vindue, og ligeledes Lufttræk-

ket jeg kunde mærke som et let Pust i Ansigtet. Jeg lagde mig om paa den anden Side, og var lige ved at falde i Søvn, da der begyndte en Rumsteren ude paa Loftet.

Det lød som om der blev flyttet med tunge Genstande, fyldte Kasser, der blev slæbt hen over Loftet, forbi min Dør, hen til Trappen, for saa med høje Bump at blive trukken ned over Trappen. Engang slog de imod min Dør, saa jeg troede den var bleven knust. En anden Gang, hørte jeg en standse uden for min Dør. Vedkommende lod sin Haand glide op og ned ad Døren, og flere Gange tog han i Haandtaget og drejede det rundt. Selv om Døren var laast, laa jeg i den dødeligste Angst for at Døren skulde give efter, og en komme ind.

Først hen paa Morgenstunden blev der Ro; men jeg var da altfor ophidset til at kunne sove, derfor klædte jeg mig paa og gik ud".

Saa hændte det, at der blev født en lille Pige i Ejendommen; men 14 Dage efter døde hun. Den Dag hun var blevet begravet, sad Forældrene og talte om deres lille Pige. Lige paa en Gang, lød der fra Spisestuen den dejligste Musik; de sad længe stille og lyttede dertil. Musikken kom fra et Skab derinde, hvori opbevaredes Porcelæn og Krystal.

Musikken blev skønnere og skønnere for til Sidst at ende i de fineste krystalklare Toner. Det var som Aanderne paa den Maade vilde vise Forældrene deres Sympati og Medfølelse.

Det er en Del af, hvad jeg har hørt; men som sagt, det ligger ca. 50—60 Aar tilbage i Tiden.

Jeg har talt med andre, som senere har boet i Ejendommen, men de har aldrig mærket til noget unaturligt eller mystisk. Hver Gang jeg gaar forbi Elbrønds gamle Ejendom, kan jeg ikke lade være at tænke tilbage paa den Tid, jeg har hørt fortælle om.

THYBO Lune og Humør

AF GUSTAV POULSEN

OM THYBOER er bedre end andre Mennesker, skal jeg lade være usagt, skønt de selv siger det; men morsomme er de i alt Fald; de kan endog tie, saa det virker ganske tilintetgørende paa Modparten.

Nu er jydsk Lune, i det hele taget, jo kun en Del — omend en væsentlig Del — af det Lune, næsten alle Danske fik i Naadegave ved Fødslen, og som ikke er en Svaghed, men en Styrke. Det danske Smil kan dække over meget, lige fra godmodig Skæmt til dyb Græmmelse og er maaske allersmukkest, naar det bryder frem gennem Taarer. „Sjælden sukker glad Hjerte, men ofte ler sorrigfuld Mund", lyder et gammelt Ord.

Det er vanskeligt at definere Forskellen paa f. Eks. jydsk og sjællandsk Folkekarakter, endsige Thybo-Lune og jydsk Humør i Almindelighed. Lige saa svært er det at fortælle, hvori det særlige ved Thybo-Lunet bestaar; thi Stoffet er saa flygtigt, at det bliver til ingenting, hvis man griber om det; men i Praksis ved enhver, som er fortrolig dermed, at der er en særlig Form for Lune og Humor, som er „thybosk".

Der er fuldt op af karakteristiske og morsomme Historier om Thyboer, men de er mere eller mindre kendt og skal ikke genfortælles her.

Vi sad et Sted i Thy og talte om Tiden og dens Vanskeligheder, om Savnet af Kaffe, Te, Tobak og meget andet. Klagerne steg mod Himlen; men gamle Maren, som længe sad tavs og hørte paa de andre, afsluttede Diskussionen ved sagtmodigt at sige: „Naar man holder af Ensomhed og Kartofler, kan det nu aldrig gaa En helt galt!"

Som Dreng levede jeg paa en Ejendom i Sydthy. Pigerne og Karlene var vore gode Venner, enkelte af dem er det endnu. Thyboen er trofast. En af Karlene, som paa Grund af sine usædvanlige Kræfter blev kaldt „stærke Anton", gav mig engang en Lektion, som jeg aldrig har glemt og mangen Gang har mindedes, naar Talen var om Vurdering af Mennesker, enten det nu gjaldt mig selv eller andre. Nu maa det fortælles, at der var mere end 2 Mil til Thisted, og at vi Børn ikke ligefrem var forvænt med Forlystelser. Vor største Glæde var, naar vi en sjælden Gang fik Lov til at køre med Far til Thisted; men det skete praktisk talt kun, naar vi skulde til Tandlæge, hvorfor Tandlægebesøg for os stod i et rosenrødt Skær, enten en Tand skulde ud eller plomberes. Jeg var saa heldig en Overgang at have rigtig daarlige Tænder, saa jeg til mine Søskendes store Misundelse kom med til Thisted flere Gange; men Lykken faar hastig Ende, og

en skønne Dag blev Regningen betalt. Jeg husker Summen endnu, 21 Kroner, det var mange Penge den Gang; en Flaske Cognac med Stjerner paa kostede en Krone. Da vi kom hjem, sprang jeg straks af Vognen og løb ned i Loen, hvor min Ven Anton stod og svang Plejlen. Jeg fortalte ivrigt om alt, hvad jeg havde set og oplevet i Storstaden og tilføjede: „Og ved trøjje (30) Oer va nu di wæst!"

Thyboere smigrer ikke. Vil man høre Sandheden om ens Ydre, saa spørg dem. Eens bedste Ven kan udmærket godt sige: „Hvor har Du dog skæmmet dig i de sidste Aar!" Den følgende Historie er ved at blive kendt og fortælles som „selvoplevet" baade her og der, men Oprindelsen er fra Thy, og Scenen er foregaaet i Thytoget.

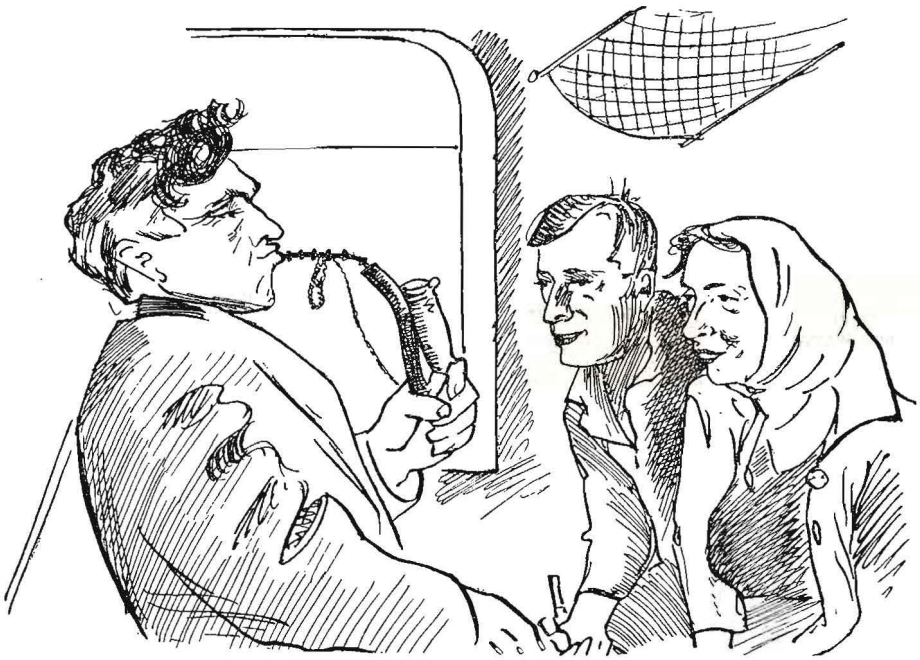

Du, hvad det kostede hos Tandlægen — eenogtyve Kroner!" Stærke Anton sænkede Plejlen og svarede omgaaende: „Det var møj mier, end do er war (værd)!"

En Gang i mit Liv har jeg været til Diamantbryllup i Thy. jeg var anmodet om at holde en Tale til de to gamle. Det gjorde jeg, saa godt jeg kunde, i en Blanding af Skæmt og Alvor. Bl. a. sagde jeg noget om, at hos saa erfarent et Ægtepar maatte vi unge Mennesker jo kunne faa et godt Raad eller to med paa Ægteskabets Vej; men da afbrød Diamantbrudkommen mig, idet han raabte: „De føst

Det var i en Jernbanekupé paa Vej til Struer, Mænd sad i Kavajer og Koner indbundet i Tørklæder. Man har Lyst at komme i Snak med hinanden, men ingen kan „faa sig te-et". Omsider bryder en Kone dog Tavsheden, idet hun faar Øje paa en Mand med et vindt Øje: „Mæ fo Lov aa spørr, æ det en Glasyw?" Ja, det var da et Glasøje. „Naa ja, mi' Mand haar aa en gal Yw (et daarligt Øje), aa der haar guer nok won Snak om, te han sku' ha' en Glasyw; men ser-et saaen ud, saa ska' *mi' Mand* no da ingen Glasyw ha'!"

Om en Thybo, som blev klar over, han

var gaaet for vidt og vilde gøre det godt igen, handler denne Historie. Thyboen laa sammen med en „Udensogns“ under en Bjergfyr ude i Klitterne i et forrygende Tordenvejr. Tordenen bragede, Lynene siksakkede, og de to Mænd gjorde sig saa smaa som muligt under Elementernes Rasen. Midt under det værste siger Thyboen:

„Her blev for Resten min Bror slaaet ihjel af Lynet i Fjor!“

Den anden blev just ikke hyggeligere til Mode ved at høre dette, men gjorde sig endnu fladere under Busken. Men da Thyboen saa det, lagde han trøstende til: „Naa, det var da nu kun min Halvbror!“

Om Forskellen paa Kvinders og Mænds Evner m. v. kan skrives og er skrevet tykke Bøger; men man kan ogsaa udtrykke sig ganske kort som en gammel Mand paa Thistedegnen, der sagde: „Hejst aa Hund aa Kaalfolk dem ka' en lær nøj, men Kyer aa Katter aa Kvindfolk dem ka-et æt nøt aa donster (herse) mæ!“

Hvem holder af at blive sagt ret imod, naar man skal være ærlig, og det gør ikke Sagen bedre, at Modsigelserne kommer fra Ens bedre Halvdel. I et Ægteskab, hvor begge Parter var af gammel Thyboslægt og Manden en myndig Herre, der ikke var vant til, at nogen rettede paa ham, havde Konen den kedelige Vane at sige ham imod selv i Fremmedes Nærværelse; men en Gang lykkedes det ham alligevel at lamme hende, saa hun tav, idet han nemlig, inden hun kom til Orde, fik sagt med sit sindige, ægte thyboske Tonefald:

„Ved do hvad, Marie, do skuld' saamænd ta' og ti' stell, for jæ ka' se paa dæ, te do vil te' og siig en stor Dumhed!“

Thyboen smigrer som sagt ikke, og der skal ogsaa være Maade med den Ros, andre uddeler. — Paa en Gaard i Sydthy var der Kaffefremmede, og Bordet bugnede af Bagværk: Søsterkage, Sandkage, Lagkage osv. Etiketten krævede mindst „5 Hold“ (det vil sige 5 Slags Kager). Konen sad, som sig hør og bør, ikke med til Bords, men gik omkring og „nødte“. En af Gæsterne roste Lagkagen, en anden Klejnerne, og en tredie var saa uforsigtig at rose Konen i Almindelighed som en dygtig Kone, en Mand kunde være tjent med; men saa tog Manden paa Gaarden Ordet og sagde: „Ja, I ka' no sæj, *hwa* I vil, men æ ynder hend' no æt!“

I gamle Dage samledes Thyboerne til

Marked. Det gør de for den Sags Skyld endnu; men ogsaa til de store Folkfester (f. Eks. paa Sjørring Volde o. a.) stævner de, og skulde Talerne undtagelsesvis kede En, kan man bare lytte til Forsamlingen, den er aldrig kedelig. En saadan stor Folkefest i Vildsund lakkede mod Slutningen. Man var kommet igennem tre Taler med mange velvalgte Ord og havde sunget „Jeg elsker de grønne Lunde". Der manglede nu blot et Solonummer, idet en berømt Sanger skulde synge til Slut. Det gjorde han, og der lød spredte Haandklap, som han straks udnyttede til „paa Opfordring" at synge en Sang til. To Piger sad i Græsset. Den ene rejste sig, men den anden trak hende i Kjolen og sagde: „Bi lidt, han gir en Støk endnu". Hvortil den første svarede: „Æ vil blæs po hans Brægen, no vil æ ha' mi' Mad — æ haar baade Stieg aa Frikkedeller!" (Og saa anvendte den friske Thybopige endda et andet Udtryk end „blæse").

Det var en Gang paa et Marked i Vildsund, og paa saadant et Marked lukker Thyboen sig mere op end ellers, ja, undertiden kan man knapt kende ham igen; men er han end mere snaksom og vennesæl end i det daglige, maa man dog ikke tro, han er til Sinds at finde sig i Fremmedes Indblanding i sine Affærer. Der stod en Bonde og var noget fortabt, thi hans Ko var styrtet, den kunde ikke mere, enten det nu var Varmen eller andre Aarsager, der havde udtømt dens Kræfter. Man drøftede i al Saglighed, hvad der var at gøre, da en ivrig Mand, en Thistedborger, trængte sig frem raabende om Skandale, Dyrplageri osv.: „Hvor langt har den Ko gaaet, maa jeg spørge?" Koens Ejer pegede ned paa Dyret og svarede: „Hertil!"

Melde hinanden for Lovovertrædelser holder man i Almindelighed ikke af i Thy, og man vil nødigt være den, der direkte anklager nogen for Øvrigheden; men paa den anden Side ser man ogsaa gerne, at Synderen ikke gaar helt fri. Saaledes havde en Lærer og Kirkesanger „laant" af nogle Penge, der var Menighedsraadets. Man holdt Møde og drøftede Sagen. Paa den anden Side var det sin Sag at bringe Manden og hans Familie i evig Ulykke. Hvad skulde man gøre? Da sagde en Gaardmand: „Han ku jo kvæde dem aa!" Og derved blev det. Læreren sang, efter fattig Evne sit „Laan" af i Kirken, til sidste Hvid var betalt.

Thyboen er ogsaa Alvorsmand som maaske ingen andre; men Lunet tindrer gennem Alvoren, eller Alvoren gaar som en Understrøm under Lunet. Om denne Form for Skæmt kan man med Rette bruge det gamle Ord: „Klog Skæmt er Alvors Tale" og kan man ligeledes med Rette bruge „Jul i Thy"s Motto: „Alvor og Gammen vandre tilsammen".

Gustav Poulsen.

Vi elsker vort Land...

Af Gerda Hegnet Back

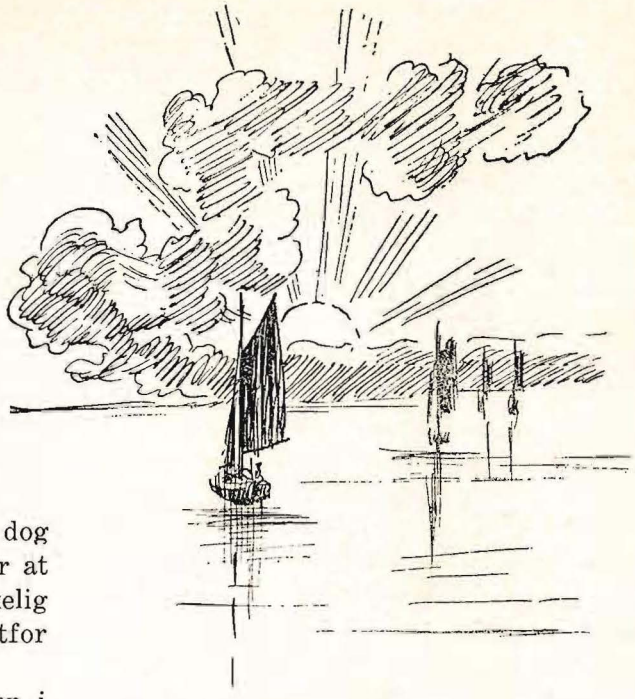

JA, SELVFØLGELIG gør vi det, dog skal der undertiden ske noget, for at give en slumrende Følelse tilstrækkelig Næring. Vi har været altfor trygge, altfor meningsløs optaget af eget Velvære.

Nu har vi lært at kende Rigdommen i vore Sange og Glæden over vort Flag „vi synge din Lov over Vej, over Gade", som der staar i Midsommersangen. Og saa har Tiden lært os at være taknemmelige for hver Time uden Sorg og Savn.

Ikke undgaar vi heller at bemærke den stadig voksende Turiststrøm omkring i Landet, og selv om dette nok skyldes den rent praktiske Grund, formodes det dog, vi har lært at nyde vort eget Lands Skønhed og værdsætte dets forskellige Minder og Sagn.

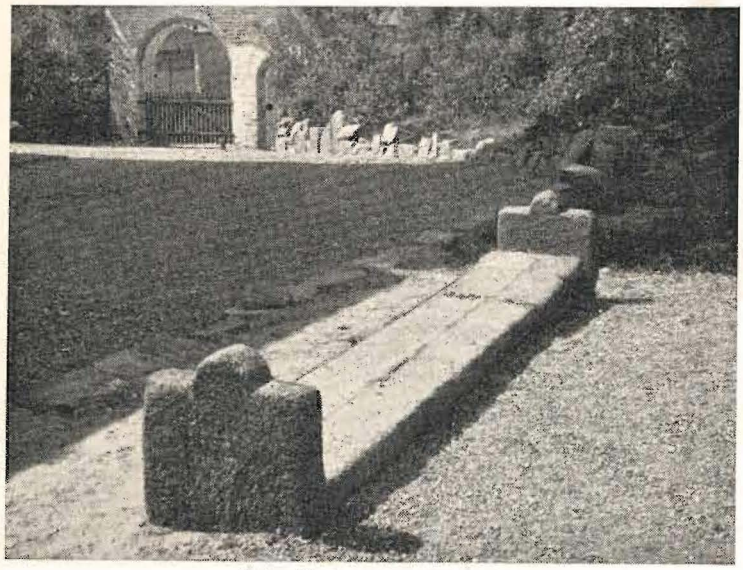

Liden Kirstens Grav, Vestervig

Thyland er en af de Egne, som byder paa Seværdigheder, baade paa Grund af en mangeartet Naturskønhed og fordi der knytter sig forskellige Sagn og Folkeviser dertil. Og saa har de talrige Kæmpehøje i Thy Bud til os fra en svunden Tid, som der et andet Sted i Sangen staar skrevet: over Mark, under Strand vil vi Baalet paa Fædrenes Gravhøje tænde. Jeg nævner enkelte Sagn og Stemninger.

Først og fremmest er der det uendelige, opslu-

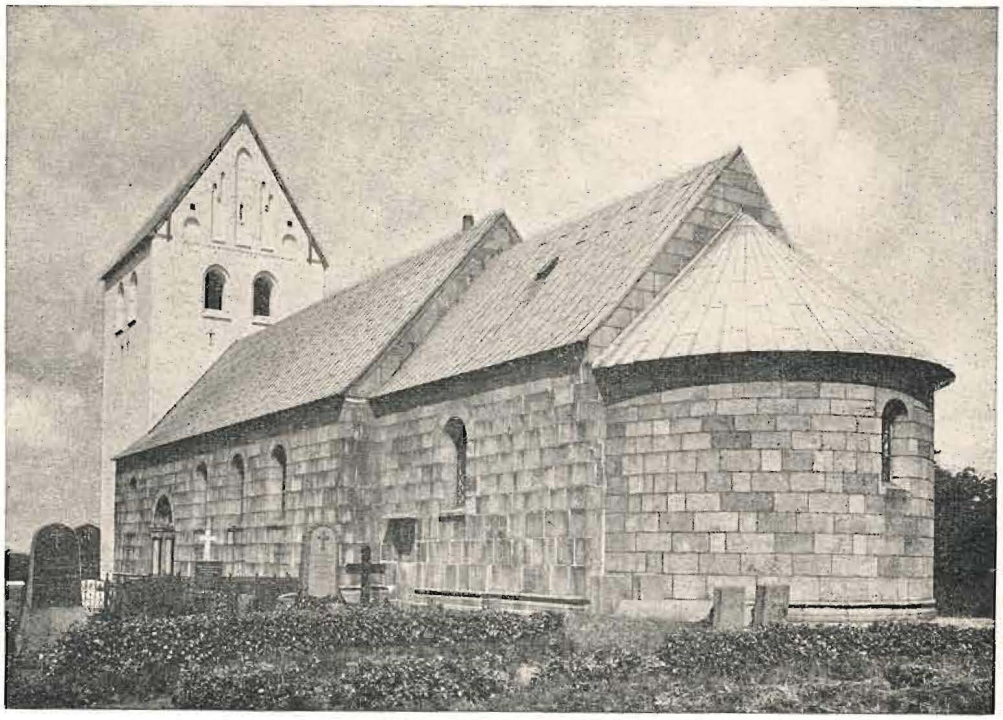

Sjørring Kirke

gende Hav, paa een Gang baade Ven og Fjende, og Klitten med dens evige Sand og haarde, skarpe Vegetation; dog er begge disse storslaaede Naturskønheder mærket af den Tid, vi nu maa opleve.

Ikke langt fra Havet ligger det hyggelige Vestervig, den navnkundige Kirke bringer straks Fantasien i Bevægelse, de massive Granitsøjler minder om Sydens Kirkeskønhed, og man drømmer om, der engang i Tidernes Morgen har brændt Virak.

Tæt ved Kirken ligger den fra Sognet saa besungne Grav, hvor lidt eller hvor meget, den har med Virkeligheden at gøre, er vel et Spørgsmaal; men sikkert er en rystende Tragedie her gemt; godt, det ligger saa mange Aar tilbage, beroliger man sig til Slut med.

Knap saa bekendt er Sjørring, dog knyttes ikke mindre romantiske Begivenheder dertil. Navnet Sjørring stammer fra en Ring af Søer.

Sjørringvold var den Borg, til hvilken Knud den Hellige flygtede under Oprøret i Vendsyssel. Borgen har ligget umiddelbart op til en Sø, antagelig har man kunnet sejle ind i Borggraven. Søen stod i Forbindelse med Limfjorden, her havde Knud den Hellige Flaadestation. Der fortælles, at man fra Borgen kunde sejle lige ud i Havet.

Ligeledes stammer fra Sjørringvold Historien om en Prins Paris, der bortførte KongNilaus's Hustru, herom staar der skrevet: Fra Sjørring Volde til Vesterhav, lader Paris kaste den Lønnegrav.

Ikke langt fra Sjørringvold laa for mange Aar siden Herregaarden Gammeltoft, hvis Navn huskes, fordi dens Ejer, Kalf Blik, blev beskudt af Gaardens Skytte, som var blevet købt dertil.

Først en Del Aar efter, blev Mordet opklaret af Kalf Bliks Brodersøn, under et

Ophold i Norge, hvortil Skytten var flygtet med sin Belønning.

Og saa kender jeg en idyllisk Plantage med Løv og Naaletræer, de synger deres eget melodiske Sprog, om Livet i Manegen: Pragtfulde Heste med Rytterske, smidige Artister og meget mere; men Melodien kan forandres, Træerne kan ogsaa rase, rase sammen med Vestenvinden i en forrygende Storm, og da protesterer de mod den Ufred og Had, der hersker i Verden. Naar Stormen endelig igen stilner af, høres kun et underskønt Varsel — en Forjættelse om Fred.

Jeg mindes en Juleaftensdag af den Slags, som ellers kun forekommer paa vore traditionelle hyggelige Julekort: Luften var tindrende klar i den lette Frost, Solen skinnede i Snepudderet. Jeg kørte i Thy-Toget, da jeg skulde tilbringe Juleaften i Thy. Vi Rejsende følte det som noget af en Oplevelse at køre gennem det straalende, glittrende Thy-Landskab. Ved en af Stationerne, det var vist Bedsted, hørte vi Kirkeklokken kime Julen ind, og vi var alle mere eller mindre grebne af Højtiden der. En gammel Mand løste Stemningen ved at sige: Ka' der tenkes nø'g kjønnere end Danmarks Jul, det er næjsten li'som en først no opdawer, hvor my en haalder aa en.

Vi syntes, den fremmede Thybo-Mand pludselig blev en god Bekendt, vi var jo paa samme Bølgelængde: Vi elsker vort Land, naar den signede Jul tænde Stjernen i Træet, med Glans i hvert Øje.

Gerda Hegnet Bach.

Dollerup Mølle

Biblioteket for Thisted By og Amt

Saa døe Mathi's...

Af Hans Bakgaard

*

Saa døe Mathis, mi Mand aa Ven,
som mæ aa dæ haar lieg klæj hen;
naar no Vor herr vil ta ham.
Hans Pengg di hæng jo alti løes,
naar de gik løs po Drik aa Tøes,
men hva — æ holdt jo a ham.

Han haar jo somti drokken tæt,
aa voged haar æ manne Næt,
naar han var ud aa moer sæ;
men kam han saa aa strøg mi Hoer,
saa heelt han strags di dybe Soer,
han ku jo saaen bedoer mæ.

Han ku blyv hoer som Flændt aa Jaer
aa task saa nee po Kuen aa Baer,
ja, task som novr Plejel.
Men al de dæer æ no begravn,
naar blot han no mo frelst nov Havn,
æ haaj jo osse Fejl.

Æ drimt om Rigdom, Lykk aa Glee
aa om en lun aa fredfuld Ree,
dengaang Mathis han bejelt.
No sier æ Enke mæ fjovten Baer
i den ralt Hus mæ den Stump Kjaer;
mi Lyw bløw hel forfejelt.

Men hva — hva Nøtt aa klav si Nø
aa fæld si Torer fu en dø,
han kommer et tebaag.
Vorherr haar sjel jo stanst hans Togt;
æ Pieg, dæ drimt om Svaneflogt,
bløv te en vingskot Kraag.

Hur er han kjøn, er han end dø,
hans Nees aa Ansigt æ saa rø
aa pæen aa hvi hans Hinder,
men no er han saa klam aa kold,
aa snaar vil han vær skyvlt a Mold,
tebaag — æ kun æ Minder.

AF K. MAGLEBY SØRENSEN

JUL i Thy

AT VIBEKE HOLM var nødt til at ligge paa Hospitalet det meste af November Maaned — medens det ude var det mest storslaaede Vintervejr med Is paa Søerne og frosthaarde Kælkebaner, hvor Veninderne tumlede sig af Hjertens Lyst — var i sig selv slemt nok. Lille Frk. Holm hadede enhver Form for Tvang — og *dette* var vel nok Tvang: i tre Uger at være „lænket" til en Seng! Men det var absolut nødvendigt, sagde Lægen. Hun var blevet syg paa Kontoret en Dag — besvimede og kom først til sig selv, da hun laa paa Hospitalet. Overanstrengelse! lød Lægens Dom. Hun trængte til Ro og Hvile.

Men at hun saa oven i Købet bagefter skulde paa Landet — paa „Rekreation", som Lægen kaldte det! Nej — det var for galt! Vibeke protesterede, men Lægen var ubønhørlig, og da det gik op for hende, at han havde allieret sig med hendes Chef — Korngrosserer Carlsen, der bestemt erklærede, at han ikke vilde se Vibeke paa sit Kontor før efter Nytaar — ja, saa opgav Vibeke al yderligere Modstand.

Og rejste paa Landet...

Ovre i Thy havde hun et Par Tanter — hendes afdøde Mors to Søstre — som hun vidste vilde blive glad for et Besøg. Men særlig henrykt var hun ikke ved Udsigten til en hel Maaned at skulle være borte fra Byen, borte fra Kammeraterne.

Men det værste af det hele var, at hun nu vilde blive nødt til at fejre Julen hos Tanterne. Og vel vidste hun, at Julen paa Landet kunde være Indgrebet af Hygge og Fest — adskillige af Veninderne var endda misundelige paa hende, fordi hun skulde fejre „rigtig" Jul, som de kaldte det — men Tanken herom fyldte Vibeke med Angst. Hun brød sig netop ikke om en „hyggelig" Jul. Den Lykke og Glæde, som andre fandt i Julen, var hun nødt til at flygte for — den havde hun jo een Gang for alle forspildt Retten til. Nej, om Julen maatte hun søge Glemsel! Vidste hun dog blot, hvordan det skulde lykkes for hende at *flygte* for Julen — langt, bort til et ensomt, øde Sted, hvor ikke en Strofe af en Julesalme kunde naa hende, og hvor hun kunde blive fri for Venindernes Snak om Juletræ og Julegaver...

I Aar vilde det blive rent galt, naar hun skulde fejre Jul paa „Strandgaarden" sammen med Tanterne, skønt de sikkert vilde gøre alt, hvad de formaaede, for at skabe netop det, de forstod ved en hyggelig og festlig Jul. Dobbelt svært vilde det blive, fordi hun vidste, at den Tanke ikke vilde slippe hende, ikke vilde lade hende i Ro et Sekund — at *hans* Forældres Hjem

ikke laa en halv Mil fra „Strandgaarden".

Nej, rigitig Jul havde hun ikke kunnet fejre siden den Jul for tre Aar siden, da hun . . . nej, det kunde ikke nytte at tænke mere paa det . . . det var jo for sent nu . . .

— — —

At Tanterne blev henrykt for at se Vibeke, er et mildt Udtryk.

Tante Alice var næsten 70 Aar gammel og meget svagelig — hun laa til Sengs det meste af Tiden. Tante Birthe var en halv Snes Aar yngre og den, der styrede Gaarden.

Det bedste Værelse var gjort i Stand til Vibeke. Tanterne vidste ikke alt det gode, de skulde gøre for hende, saa Vibeke havde det som Blommen i et Æg, og det varede da heller ikke længe, før hun følte sig hjemme paa „Strandgaarden". Der var over Naturen en Storladenhed, som hun ikke før havde kendt — det flade thylandske Landskab med de faa Bakker — de graa Klitter, der laa som en skærmende Vold mod det store, larmende Hav — altsammen var det nyt for hende.

Kun en Skygge truede ude i Horisonten. Julen, der nærmede sig . . .

Birthe var den af Tanterne, Vibeke syntes bedst om. Hun havde et mildt, venligt Ansigt, indrammet af en Glorie af hvide Haar. Hendes Blik kunde en Gang imellem hvile paa Vibeke med et Skær af Ømhed.

Vibeke var ikke længe om at opdage, at Tante Birthe var Sognets gode Fe, hvis Tanker altid kredsede hos de fattige, der hos hende hentede Trøst og Opmuntring — baade i Form af venlige Ord og en fyldt Kurv.

„Ved du, hvad jeg ofte undrer mig over, Tante Birthe", sagde Vibeke en Dag.

„Nej, min Pige".

„At du ikke er blevet gift!"

„Men hvorfor dog?" lo Tanten.

„Jo, Tante, jeg er sikker paa, at du med dit lyse, venlige Sind og dit kærlige Hjerte har alle Betingelser for at kunne gøre en Mand lykkelig".

Tante Birthe blev pludselig alvorlig.

„Det er min egen Skyld, lille Vibeke", sagde hun stille. „Jeg kunde have været gift . . ."

„Fortæl mig derom!" bad Vibeke.

„Der er saamænd ikke saa meget at fortælle. Min Kærlighedshistorie er kort — men trist. Jeg er selv Skyld i min Ulykke. Jeg ødelagde det hele ved min Stædighed og Paastaaelighed. Jeg husker ikke længere, hvad vi blev Uvenner over — saa ubetydelig en Sag drejede det sig om — men jeg saarede ham. Han blev vred og rejste, fik Hyre paa en Ostindiefarer. For sent saa jeg, at hele Skylden var min. Jeg havde været egoistisk, lunefuld — ja, jeg ved saamænd ikke alt det, jeg bebrejdede mig selv. Jeg skrev et Brev til ham og bad om Tilgivelse, bad ham komme tilbage. Det var i de Dage, da et Brev kun langsomt naaede frem. Der gik et helt Aar, hvor jeg intet erfarede om hans Skæbne. Saa fik jeg at vide, at han var slaaet over Bord under en Storm i Biscayabugten og druknet. Hvorvidt han har faaet mit Brev, ved jeg ikke".

„Kommer du nogen Sinde til at holde af en Mand, saa værn din Lykke! Lad ikke de smaa Fortrædeligheder, der jo altid kan komme, faa Lov til at ødelægge den! Let synker det i Grus, som er svært at bygge op igen! Husk, at Egoisme og Kærlighed ikke gaar godt i Spand sammen!"

— Den Aften græd Vibeke sig i Søvn. Klart stod for hende den Tanke, hun aldrig før havde turdet tænke igennem: at hele Skylden var hendes! Han havde været i sin fulde Ret til at blive vred. Tante Birthe havde Ret . . . at Kærlighed og Egoisme ikke kan enes . . .

— — —

Med raske Skridt nærmede Julen sig.

Vibeke havde efterhaanden ganske forsonet sig med den Tanke, at hun skulde holde Jul paa „Strandgaarden". Ja, hun ligefrem glædede sig til det nu! Alene de mange Forberedelser var en Fest! Hun følte sig ganske rask nu — men var til sin Undren slet ikke glad ved Tanken om, at hun efter Nytaar skulde tilbage til Byen, til Kontoret.

Hun, der havde frygtet for, at Dagen aldrig vilde faa Ende herude, oplevede nu, at de svandt alt for hurtigt...

Der var jo saa mange Ting at tage Vare paa!

Naar Julen nærmede sig, gjaldt de to gamle Søstres Tanker mere end nogen Sinde Sognets fattige. Det var nu *deres* Juleglæde: at gøre *andre* glade. Og det er nok ikke den ringeste Form for Glæde! Alle i Sognet, der trængte — enten paa Grund af Fattigdom, eller fordi Sygdom eller anden Modgang gjorde en Haandsrækning tiltrængt — blev betænkt. Lillejuleaften laa der et Bjerg af Haandarbejder — mest strikkede Ting — paa Bordet i „Strandgaarden"s Dagligstue. Og paa Gulvet stod et Par store Kasser med Kolonialvarer og Frugt og Juleknas. Og henne paa den gamle Sofa var Legetøjet til Børnene stablet op.

Tante Birthe var Sognets gode Fe.

Med Liv og Lyst deltog Vibeke i Arbejdet med Gavernes Fordeling. Dette var jo noget nyt og ukendt for hende! For første Gang i sit Liv begyndte hun at forstaa noget af Julens Hemmelighed. Hendes Kinder blussede, Øjnene straalede, medens hun pakkede ind og skrev Navnesedler.

Og allermest glædede hun sig til Dagen i Morgen! Hun havde nemlig faaet Lov at agere „Julemand" — med gamle Lars Kusk skulde hun køre rundt i Sognet og dele Pakkerne ud.

— Det første, Vibeke opdagede, da hun tidlig den næste Morgen havde tøet Rudens Isblomster op, var, at der i Nattens Løb var faldet et tykt Lag Sne. Det sneede ikke mere nu, og Himlen var ganske klar. Men saa langt, hun kunde se, var Marker og Enge og Veje dækket af et rent, hvidt Tæppe. Træerne nede i Haven saa ud, som var de pudret.

„Vi kan ikke køre med Vognen i Dag, lille Frøken", sagde Lars, da Vibeke en halv Times Tid senere kom ned i Stalden til ham. „Vi bliver nødt til at tage Kanen".

„Aa!" jublede Vibeke, idet hun klappede i Hænderne af Glæde. „Jeg har aldrig før kørt i Kane! Er der... er der Bjæl-

der paa?"

„Baade paa den og Hesten", lo Lars.

Lige over Middag kørte de af Sted. Det frøs stærkt, men ikke en Vind rørte sig, saa man mærkede ikke Kulden.

„Blot vi ikke faar mere Sne!" sagde Lars, idet han bekymret stirrede paa nogle mørke, truende Skyformationer, der var ved at samle sig i Horisonten. „Vi maa skynde os, at vi kan være hjemme igen, inden Mørket falder paa".

Det blev en fornøjelig Tur!

Aldrig havde Vibeke følt sig saa glad og lykkelig. En enkelt Gang strejfede hendes Tanker Kammeraterne paa Kontoret. Om de kunde se hende nu — se hende sidde her i Kanen, pakket ind i Tante Birthes Pels for ikke at fryse — se hende gaa ind i de smaa, lave Stuer med Julepakkerne — ja, saa vilde de sikkert trække paa Skuldrene, maaske hviskende stikke Hovederne sammen:

„Hvor er hun at beklage, stakkels Vibeke!"

Men ikke for alt i Verden vilde hun have undværet denne Tur! De mange Haandtryk, de taknemlige Blikke, der overalt modtog hende, varmede hende om Hjertet. Og den Jubel, der strømmede hende i Møde fra de begejstrede Børn, som med fremstrakte Hænder tog imod Legetøjet, hun havde med til dem, fremkaldte Mindet om hendes egen Barndoms Jul...

Mørket var ved at falde paa. Det var begyndt at blæse, saa Vibeke maatte trække Pelsen tæt sammen om sig. Der faldt enkelte spredte Snefnug.

„Vi maa skynde os!" sagde Lars. „Vi faar sikkert Snestorm inden Aften".

„Nu er der jo ogsaa kun to Steder tilbage".

„Ja, men jeg tror, vi standser her. Saa kan jeg tage Pakkerne og skyde Genvej ind over Markerne. Paa den Maade vinder vi mindst ti Minutter. De kan sagtens blive her saa længe. Hesten er rolig".

Det var næsten med en Følelse af Stolthed, Vibeke tog Tømmerne — med strengt Paabud om ikke at rykke i dem! Lars travede af Sted ind over de sneklædte Marker med Pakkerne under den ene Arm.

Vibeke sad ganske stille og stirrede ud i Sneen.

Hun saa et Ansigt for sig — en ung Mands friske, solbrunede Ansigt. De mørke Øjne var rettet mod hende i stum Bebrejdelse og i Bøn. Saadan havde han ogsaa set paa hende den sidste Aften. Og saadan saa hun ham Gang paa Gang for sig i denne Tid. Mon han var hjemme i Julen? Saa var de ikke langt adskilt fra hinanden! Og dog var der jo et uoverstigeligt Svælg imellem dem. Men om hun nu opsøgte ham, bad ham om Tilgivelse? Nej... nej... hvis han nu slet ikke brød sig om hende mere — maaske havde han truffet en anden Kvinde, som han var kommet til at holde af — en, som var værdig til hans Kærlighed... saa vilde Tomheden, Smerten bagefter blive uudholdelig.

Men hvor hun længtes mod ham i denne Stund, længtes efter som i gamle Dage at kunne lægge sit Ansigt mod hans Bryst, mærke hans stærke Arme om sig, høre hans Stemme, der kunde være saa øm, næsten kærtegnende...

Graaden stemte Vibeke for Brystet. Øjnene stod blanke af Taarer.

Da hændte der noget forfærdeligt!

Uden paaviselig Grund satte Hesten pludselig i Løb. Forskrækket tog Vibeke et fast Tag i Tømmene med det Resultat, at Hesten satte Farten yderligere op. Af Sted gik det i strakt Galop hen ad den sneklædte Vej. Hvert Øjeblik truede Kanen med at vilde vælte i Grøften. Farten blev vildere og vildere. Vibeke krøb angst sammen i et Hjørne af Kanen. Hun anede ikke, hvad hun skulde stille op med den løbske Hest. At raabe om Hjælp kunde ikke nytte

noget, for herude i disse øde Strækninger kunde ingen høre hende. Men hvad skulde hun saa gøre?

Hun spekulerede paa at springe af Kanen, da den med eet tørnede voldsomt mod et stort Træ, og Vibeke blev slynget ud i en Snedrive. Alt gled sammen i en Taage for hende.

— — —

Da Vibeke atter kom til sig selv, mærkede hun til sin Undren, at hun laa i Sneen. Hvordan var det dog gaaet til?

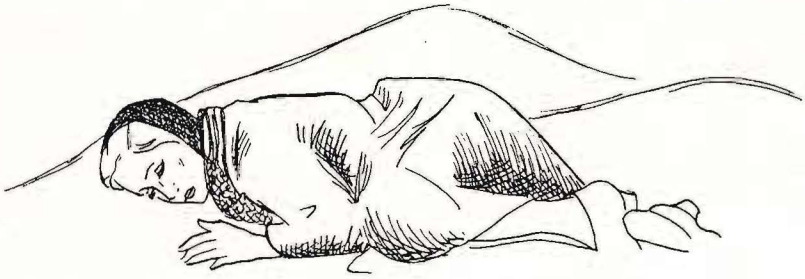

Saa erindrede hun pludselig alt — den vilde Kanetur med den løbske Hest — Sammenstødet. Hvor var Hesten mon nu? Havde den fortsat sin Flugt?

Aa, hvor hendes Hoved smertede! Og hun følte sig saa træt, havde mest af alt Lyst til at blive liggende . . .

Men hvad var det? Hvem var det, der kaldte hende ved Navn? Og som ruskede i hende?

Det hele maatte være en Drøm. For det var *hans* Stemme — hun kunde kende den blandt tusinde andre. Men hvor kunde han være her?

„Lille Vibeke!“ lød Stemmen atter. „Er det bedre nu?“

Hun slog Øjnene op, saa sig forvildet omkring — og forstod, at det alligevel ikke havde været en Drøm. Det var virkelig ham!

„Ove!“ udbrød hun, idet hun med hans Hjælp rejste sig op. „Ove! Hvordan gaar det dog til . . .?“

Han smilede til hende, det kaade, drengeagtige Smil, hun kendte saa godt:

„Jeg saa Kanen — og da den var tom, forstod jeg, at der maatte være hændt en Ulykke. Folk sender da ikke en tom Kane i Byen! Jeg fulgte saa Sporet, der tydeligt staar tegnet i Sneen, indtil jeg fandt dig! Først vilde jeg ikke tro mine egne Øjne — nu forstaar jeg, at det er en lykkelig Skæbne, der i Dag har ført mig herhen. Du har slet ingen Skade taget?“

„Jeg er lidt øm — men ellers er der vist ikke sket noget. Sneen har taget Stødet af. Men . . .“

Vibeke tav. Hendes Blik søgte ned i Sneen. Hun savnede Ord — endda der var saa meget, som skulde siges — saa meget, der skulde bedes om Tilgivelse for. Nu var Ove her jo — og saa var hun tavs . . .

Han lagde Haanden om hendes Nakke og forsøgte at fange hendes Blik. Men hun vedblev at stirre ned i Sneen.

„Lille Vibeke!“ sagde han stille.

Da brast det for hende, og hulkende kastede hun sig ind til ham.

— Der herskede vild Forvirring paa „Strandgaarden“.

Først kom Hesten med den tomme, halvt splintrede Kane jagende ind i Gaarden,

svedig og pustende. Noget senere kom Lars styrtende ganske ude af sig selv af Skræk. Han havde nok tænkt sig, at Hesten var søgt hjem, og i Stedet for at følge Kanens Spor var han løbet tværs over Markerne.

Men hvor var Vibeke?

Hele Gaardens Mandskab med Lars og Tante Birthe i Spidsen begav sig af Sted for at lede efter hende. Alle var fyldt af bange Anelser. At der var sket en Ulykke, var givet . . .

Pludselig dukkede to mørke Skikkelser op henne ved et Vejsving.

„Det er Vibeke!" udbrød Tante Birthe og styrtede af Sted alt, hvad hendes Ben kunde bære.

„Og Ove Berg!" føjede hun til, da hun naaede hen til de to unge, der kom gaaende Arm i Arm. „Det maa jeg sige! Kender . . . kender I hinanden?"

„Ja, det skulde jeg mene!" lo Ove. „Maa jeg præsentere min Forlovede!"

„Deres . . ." Tante Birthe afbrød sig selv. „Fy, din slemme Pige!" fortsatte hun, „hvor har du gjort os forskrækket! Men hvad er det, Ove Berg kalder dig?"

„Ja — er det ikke morsomt, Tante Birthe, jeg har fundet en Mand ude i Sneen — eller rettere sagt genfundet ham!"

Tante Birthe saa fra den ene til den anden. Saa sagde hun, medens et stort Smil bredte sig over hendes Ansigt:

„Sikken et Held, at vi har bagt de brune Kager i Hjerteform!"

GRISEGILDET

Af HOMO

x

En næsten sandfærdig Beretning om, hvorledes det gik til, at Søren Jakobsen meldte sig i æ Total.

SØREN JAKOBSEN eller bare Søwren, som han i daglig Tale kaldtes, var ved sin Fødsel bestemt til at blive Gaardmand, idet han var sine Forældres ældste Søn. Han blev desaarsag fri for at blive Soldat og slap for Deltagelse i Krigen 48—50.

Naar han i Stedet for at blive Gaardmand i Vorring kun blev Husmand i Vorring Havreland, var Kærlighed Skyld deri. Søren havde forelsket sig i en Tjenestepige, Forældrene ikke kunde tillade deres ældste Søn og „Gammelmandsarving" at gifte sig med.

Faderen var en stejl Natur, og Søwren havde arvet Faderens stærke Vilje, og Kærligheden til Bodil var stor nok til, at han kunde give Afkald paa Fædrenegaarden til Fordel for sin elskede Bodil. Da Faderen ikke kunde faa Søwren til at slaa op med Kæresten, gav han ham i Stedet for Fødegaarden et Stykke til Gaarden hørende Udmark i Vorring Havreland, saa kunde han gøre med det, hvad han vilde. Hvor han vilde skaffe Penge fra at bygge for, maatte han saa selv om.

Ikke for intet var Søwren Søn af en fribaaren Jydeslægt. Med sejg Udholdenhed gik han i Gang med Opgaven at skaffe et Hjem for hans tilkommende og sig selv, og løste den tilfredsstillende.

Efter et anstrengende Dagværk i Nors Præstegaard, hvor han var Forkarl for en Aarsløn af 24 Rigsdaler, gik han i Gang med at grave en Brønd. Venner blandt Tjenestekarle hjalp ham med Arbejdet i maanelyse Nætter, og Brønd og Syldgrøfter blev gravet, inden Foraaret holdt sit Indtog.

Det lykkedes Søwren hos en af Faderens velhavende Venner at laane 700 Rigsdaler. Derfor blev Huset bygget, et nødtørftigt Bohave og et Par Køer og nogle Faar købt.

Saasnart Huset var saa nogenlunde beboeligt, giftede Søwren og Bodil sig, og Fremtiden syntes at tegne sig lys og lykkelig for de to unge. Søwren var ganske vist nødt til at gaa paa Dagleje noget af Tiden for at skaffe lidt rede Penge, bl. a. til at betale Renter med. Dog det gik altsammen som det skulde, syntes de begge, og da Bodil havde født en Datter, var deres Lykke fuldkommen.

Men det stod skrevet i Skæbnens Bog, at Søwrens Lykke ikke skulde vare ved. Kun i 14 Aar fik han Lov at beholde den Hustru, han elskede over alt.

I Løbet af et halvt Aar fulgte han først sin Datter og derefter Bodil til deres sidste Hvilested.

Den thylandske Bondes Sjæleliv er ingen Billedbog eller et Familiealbum, man i Tide og Utide lægger frem til Underhold-

ning for mere eller mindre interesserede. Søwren fældede ingen Taarer ved sine kæres Grave; det var, som noget var gaaet i Stykker i Søwren. Han blev ikke drikfældig eller henfaldt til andre Laster, men han blev en tavs Mand og om muligt endnu større Slider, end han havde været før. Sine Husdyr passede han med en aldrig svigtende Omhu, hvor træt han end var efter en Dags slidsomt Arbejde med Tørvegravning i Nørkjær. Den Hjælp, Naboer og navnlig Nabokoner tilbød, tog han imod uden rørende Taknemlighed og var til enhver Tid rede til at gøre Gengæld.

I enhver gift Kvinde bor der vistnok en Kirsten Giftekniv. Det varede ikke mange Maaneder, inden man havde fundet en ældre Pige, man mente kunde blive Søwren en god Kone. Pigen var villig. Det havde man skaffet sig Vished for, og da Søwren havde været Enkemand saa længe, at han havde erfaret, at det ikke er godt, at Mennesket er ene, især naar Mennesket er en fattig Husmand, slog han til, og Ægteskabet kom i Stand. Som Appendix medfulgte en udenfor Ægteskab født Søn.

Dette Ægteskab blev indgaaet uden nogen gensidig Tilbøjelighed endsige Kærlighed. Det var kort og godt et Fornuftsægteskab. Søwren fandt snart ud af, at Ane var en dygtig Kone, omend hun slet ikke svarede til hans Ideal af en Livsledsagerinde, og hun fandt, at Ægtehustru i et Husmandshjem trods alt var at foretrække for at være Husbestyrerinde paa en Gaard. Og som Tiden gik, vænnede hun sig til Søwren og hans Vaner, selv om hun for sig selv havde en stærk Tilbøjelighed til at kalde nogle af dem Uvaner.

Søwren havde Vaner, som han sjælden og nødig afveg fra. Det var saaledes Søwrens Vane hver Søndag Formiddag Kl. 9 at rage sig og derefter, hvis han ikke gik i Kirke, at læse først et Stykke i Salmebogen og derefter, mens han røg en Pibe Tobak, kigge lidt i Almanakken for at være paa det rene med, naar det var Nye- eller Fuldmaane, hvornaar der var Markeder i Thisted og hvad andet man kan faa Underretning om i Almanakken.

Enhver, der kendte lidt til Søwrens daglige Liv og Færden, var paa det rene med, at han ikke uden en særlig Anledning tog sit Skæg af midt i Ugen, skiftede Tøj og trak de langskaftede Støvler paa lidt over Middag i Stedet for at sætte sig til at sno Simer eller binde Løb, som han plejede paa denne Aarstid, da der var optærsket.

Der var ogsaa en særlig Anledning til denne Afvigelse fra de daglige Sysler. Søwren skulde til Hinding efter en lille Gris hos sin Søster og Svoger. Der var en halv Mils Vej at gaa, Føret var træls i den løse Sne, og Søwren vilde helst hjem, inden Maanen gik ned. Det blev saa vildsomt, naar der ingen Maane var.

Hos Svogeren var adskillige gode Mænd allerede kommen til Stede, da Søwren arriverede. Soen havde bragt 14 Grise til Verden, og deraf var de 12 henlovet og skulde afhentes i Dag.

Mette, Søwrens Søster, og en Nabokone var i Færd med at sætte en Bid Brød paa Bordet. Det var Skik og Brug, at Køberne blev godt beværtede, inden man skred til at vende Klør Knægt om, hvem der skulde have Lov at vælge først, anden o. s. v. af Grisekuldet. Naturligvis blev der allerførst budt den ankomne en Dram. Der blev heller ikke sparet paa Brændevinen til Maaltidet.

Søwren var heldig og vandt Ret til at tage første Gris ud. Det medførte endelig den Fordel, at han skulde have en ekstra Dram med Landposten, der netop var kommen med Avisen.

I Begyndelsen af Januar bliver det tidlig mørkt, og det var allerede begyndt at skumre, inden Grisene var bleven fordelt til de respektive Købere, og helt Aften

inden Søwren og hans Nabo, en rig Gaardmand, som havde to Grise i Posen, begav sig østpaa mod Hjemmet.

Under Vandringen hjemad fo'r der en Djævel i Gaardmanden. Fuld af Spilopper, som han egentlig altid var, besluttede han at forsøge paa at spille Søwren et Puds. Et Puds, han dog vilde holde Søwren skadesløs for i alle Maader.

Da de nærmede sig Peders Gaard udbrød han: „Vel do et mæ end aa si æ Høwder aa hels paa Maren. Hvem ved, kanskisæ hon haar æ Kaffe varm, aa æ tøwes, vi trænge te nøj varm".

„Aa Tak", svarede Søwren, „æ ved snaar et, æ Klok æ jo manne".

Søwren gik dog med, og Kaffen var eller blev i det mindste varm, inden ret lang Tid var gaaet, og lidt til at forbedre den brune Drik med forefandtes ogsaa i Hængeskabet. Medens de to gamle Mænd sad og plæbrede over Kaffepunsene, blev Peders skumle Plan bragt til Udførelse af Peders to Sønner, han havde sat ind i Situationen, mens Søwren besørgede et Ærinde i Enden af Kostalden. Sønnerne skulde tage Grisen af Sækken og putte en stor Hundehvalp i i Stedet for.

Det blev noget sent, inden Søren naaede hjem, og helt ædru var han heller ikke, det fastslog han for sig selv, mens han vandrede det sidste Stykke Vej hjem. Ane var gaaet i Seng; saa meget desbedre. Søren kunde selv ordne det fornødne, og naar han gik og puslede lidt, kunde Rusen vel ogsaa fortage sig noget, inden han kom ind i Stuen, hvor Ane selvfølgelig laa vaagen.

Søwren fik tændt Lygten, som stod paa Bryggersbordet. Søwren var et Ordensmenneske, der havde alt paa rette Plads og kunde, om fornødent, finde sine Ting i Mørke. Der stod ogsaa en Spand med et Foder til Grisen. Da Forberedelserne var tilendebragt, greb Søwren Posen og hældte Grisen ud i en Bunke Halm.

Men hvad var nu det? Havde han ikke selv grebet en hvid Gris i Bagbenet og puttet den i Sækken, og der — der løb en sort Puddelhund pibende om i „Bøvlen" og forsøgte at slikke Søwrens Haand. Hvad var det for Troldomskunster, der var øvet imod ham eller hans Gris. Søwren blev med et ædru og skrækslagen. Gaa ind til Ane og fortælle hende det hele turde han ikke. Det var vist allerbedst at gaa ud i Laden og hænge sig.

Søwren stod længe hensunken i mørk Fortvivlelse, og kom først til sig selv ved, at Stedsønnen raabte: „Vel do staa aa si paa den Gris æ hiel Næt?"

Søren glemte ligesom et Øjeblik Situationens Alvor og luskede ind og gik i Seng til Ane, som undrede sig saare over, at Søwren kom saa sent hjem uden at være svirende.

Næppe havde Søwren forladt Peders Gaard, førend Peders to Sønner begav sig paa Vej bagefter ham med Grisen. De havde af Faderen Ordre paa at holde Øje med, at Søwren kom godt hjem, og naar han var gaaet til Ro bytte Hunden om med Grisen. Søwren havde selvfølgelig ikke set Karlene eller deres grinende Ansigter ved Staldvinduet, da han stod og betragtede den forvandlede Gris og tænkte alvorligt paa at begaa Selvmord; men den gamles Ordre blev udført til Punkt og Prikke, og fem Minutter efter, at Søwren havde det sidste Ben i Sengen, havde Ombytningen fundet Sted.

Søwren sov ikke den Nat. Al den Modgang, han havde mødt her i Livet, var for intet at regne mod det, der var hændet ham i Gaar eller i Aftes. Han fattede ikke, hvorledes han skulde forklare Ane, at han havde puttet en Gris i Sækken, der paa Vejen hjem var bleven forvandlet til en sort Puddelhund. At staa op og dræbe Hunden og saa sige, han ingen Gris havde faaet, nyttede ikke, thi hvor var saa Tikronesedlen, Grisen kostede, bleven af. At Peder havde drevet Gæk med ham, faldt ham ikke et Øjeblik ind. Han kunde slet ikke forestille sig, at hans Ungdomsven og mangeaarige Ven og Nabo kunde være saa underfundig, skønt han maaske nok nu og da havde set Prøver paa Peders muntre, men egentlig ret godmodige Paahit.

Søwren var altid først oppe, og hans første Gerning var at give sine Dyr et Foder; men denne Morgen styrede han først sine Skridt mod „Svinebøvlen" for at se, om Hunden endnu var der. Det er for svagt et Udtryk at sige, at Søwren blev som lamslaaet. Nej — han ligefrem sank i Knæ af Forbavselse eller Skræk, thi hvis hans Øjne ikke bedrog ham, stak

en lille lyserød Grisetryne ud af Halmbunken, og da han svagt kaldte „Gis-Gis", kom Dyret frem med en munter Krølle paa Halen og fandt hurtigt Vej til det tomme Trug. Der skete altsaa endnu Mirakler. Gud havde hørt hans stille Bøn i Nat, da han havde bedt Vorherre om at redde ham ud af denne Knibe. Søwren gik i Gang med at fodre Kreaturerne som sædvanlig og kaldte saa paa Ane, at hun skulde komme og se paa Bassen og give den et Foder. Ane roste Dyret og glemte helt at surmule over Søwrens sene Hjemkomst. Alt var saaledes godt, og Søwren var saa taknemlig og glad, at han kunde have omfavnet sin Dødsfjende, om han havde haft en, eller have kysset Ane. Det gjorde han dog heller ikke, fordi han vidste, at hun straks vilde have sagt: „Søwren, do æ somtier saa baarvorn!"

Her burde Historien vel egentlig slutte for at ende godt, men jeg kan ikke undlade at tilføje, at Søwrens Kvaler endnu ikke var forbi. Medens han sad og spiste sin Davre, kogt Mælk med en Skive Brød med Smør paa og Resten bart Brød brækket i Stykker i Mælken, gik der med et en frygtelig Sandhed op for ham. Han havde haft Delirium i Gaar og set Syner i sin Rus. Det var forfærdeligt. Søwren havde hørt flere Beretninger om, hvad Delirister kunde se, og han havde selv en Gang i „æ Hospitaal" hørt et fuldt kvindeligt Fattiglem fable om en hvid Kok, der sad paa Sengens Fodende. En Kok ingen andre end Fattiglemmet kunde se. For sit indre Syn saa Søwren en Række uhyggelige Optrin, hvori han selv spillede Rollen som Deliristen. Søwren sank hen i Drømme om, hvad der kunde ske i Fremtiden, hvis han igen fik en Rus, og han kom først til sig selv, da han hørte Ane sige temmelig skarpt:

„Haar do ingen Appetit? Ja — naar en drekker Brenvin te si Nætter, ska en drek Vand te si Dover. Æ tøt gue nok et, do va svirend ijas; men de va do vel ilivall."

Søwren svarede ikke. Han rejste sig fra Bordet og gik ud i Laden. Hans Beslutning var taget, han vilde melde sig i æ total, saa var han da sikret mod slige uhyggelige Oplevelser. *Homo.*

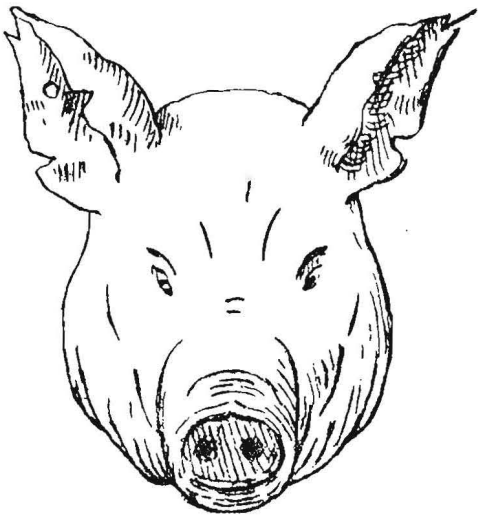

Biblioteket for Thisted By og Amt

Aften –

Digt af Forfatteren
HANS BAKGAARD

Alle Larme dæmpes,
Dagen gaar paa Hæld,
kun en Klokke melder
tyst, at det er Kvæld.

Aftenstjernen lyser
over Jorden Fred,
og en ensom Solsort
fløjter, skjult et Sted.

Alle Blomster aabner
sig for Duggens Kys.
Dalen ligger badet
nu i Maanelys.

Kommer du i Aften,
søde Hjertenskær,
nej, jeg ved, du kommer
aldrig til mig mer.

Ensomheden fyldte
mig med bange Raab,
knust blev mine Drømme,
og de lyse Haab —

om et Hjem, hvor Lykken
skulde lægge Skær
om vor fælles Arne,
søde Hjertenskær.

Eengang var min Villie
fast og stærk som Staal,
nu er jeg en rastløs
Vandrer uden Maal.

Aftenvinden bruser
her paa dette Sted
som en Sang om evig
haabløs Kærlighed.

Der gik en Sky for Solen –

AF ANDERS C. SVALGAARD

DER VAR BAGENDE HEDT deromme i Præstegaardens Eng bag Kølbygaards fornemme og statelige Hovedbygning. Det var næsten som om der fra Solen skød lange Flammetunger ud over Egnen den Middagsstund, saa varmt var det.

Det syntes i hvert Fald Præstens Karl, Søren, som gik og slog Hø deromme i den lumre Eng, og saa var det tilmed lige i Middagslaget, hvor alle andre, lige meget hvem, tog sin Lur, hvor de kunde komme til det, enten i Skyggen bag en Stak eller helst inde i Laderne, hvor Solens stikkende Brand ikke kunde naa ind, mens Præsten og Herskabet deromme paa Gaarden jo selvsagt havde deres fine Senge at ligge og døse paa og samtidigt fordøje Middagsmaaltidet. „Det var da ogsaa for galt!" Her maatte han gaa og file i det sparsomme Græs, som Støv og Fnug føg af, saa saare han rørte ved det, medens hele Sognet kunde tage deres Hvil i den allerværste Hede. Men saadan var han, den nærige gamle Præst. En kunde snart ikke mere gøre noget godt nok til ham, og hvordan skulde En ogsaa kunne det, med de Redskaber, En havde at gøre med? Noget Skrammel var det, som ikke var bedre værd end at smide paa Affaldsdyngen sammen med andet kasseret Kram. Som nu Leen, han her maatte gaa og poge med i det tørre og stive Græs. Skulde det Monstrum kunne kaldes en Le? Nej, saa kunde de lige saa godt kalde ham Mads, kunde de, og han hed da ellers Søren, Søren Bie, endda. Hæ! Jo, han skulde love for det! Men det skulde blive Løgn herefterdags, han skulde nok — Søren rettede sig og tørrede de strømmende Sveddraaber væk med sit Trøjeærme, og søgte med voldsomme Bevægelser at jage de Sværme af Fluer og andre vingede Væsener, som øre af Varmen svirrede omkring ham, bort; men det var som at hvøwte i en Taagesky, snart var de over ham igen, snurrende, svirrende og stikkende i en infernalsk Heksedans, saa han tilsidst maatte krænge Blusen over sit Hoved for, omend kun for en Stund, at blive det drilske Krapyl kvit. Det kunde han da heller ikke holde ud til, da Varmen og Mangel paa Luft truede med helt at tage Pusten fra ham, saa han igen maatte smøge Blusen ned, hvor den ellers plejede at sidde, og nu fik han Øje paa sin gamle Husbond, som kom rokkende ovre fra Præstegaarden paa den anden Side af Engdraget, følgende den kringlede, lidt sumpede Vej der hen over. „Hæ, naa der kommer han nok", spyttede Søren arrigt fra sig og smed den sløve Le langt hen. „En kunde da ellers ogsaa nok vide, han ogsaa skulde have sin Næse i dette her. Ingen Ting kan En gøre ham tilpas med, den gamle Vringel, men han kan bie, kan han!"

Søren greb Leen og huggede med sammenbidt Hidsighed løs paa det stride Græs, som mest bestod af „Katskæg", og som hverken var til at hugge eller stikke i. Præsten, som nu var naaet hen til, hvor Søren flænsede sine Skaar med stadig stigende Hidsighed, medens Sveden drev af ham, betragtede med Mishag den Behandling, hans karrige Engskifte var Genstand for, og gav Udtryk derfor i haarde Ord om Uduelighed, Dovenskab og andre for Sørens oprevne Tilstand uforsigtige Vendinger.

Havde Præsten haft Øje for de Genvordigheder, Søren havde maattet gennemgaa, og havde han haft en Anelse om Rækkevidden af sine haarde Ord til ham om Uduelighed og den Slags, var det, som nu skete, forblevet ugjort, men Præsten var ikke kommet sig helt efter Middagsluren i den døsige Varme og, hvad vist kan benævnes som en Kende Middagsgnaven, en Tilstand, som selv rolige og besindige Mennesker kan komme ud for uden egentlig at ville det, og Søren taalte ikke denne Gang Præstens haarde Ord. Det var som om en Tordensky bredte sig ud over Sørens af Varmen mishandlede Ansigt, og inden Præsten kunde naa at tage sig i Vare, ramte Søren ham med den sløve Le, som han stadig, ogsaa under Præstens Bebrejdelser, slog vildt omkring sig med. Lydløs sank den gamle om i Græsset, medens Søren næsten knapt var sig bevidst, hvad han havde gjort. Pludseligt blev det ligesom helt mørkt om ham, og det var endda, før dette her skete, straalende lyst, saa lyst og saa varmt, men nu var Solen borte, og det var som om en kold Vind strøg hen over den før saa skoldhede Eng og stivnede alt i en uvirkelig Tilstand af Død og Tilintetgørelse. Det

var knapt, Søren skottede hen til den livløse Skikkelse, der laa saa ubevægelig næsten ved Siden af ham i det dystre Halvmørke, der føltes dobbelt uhyggeligt saa pludseligt, det var kommet. — — Der gik en Sky for Solen. — — Søren smed Leen langt fra sig og løb, løb som gjaldt det om at løbe fra sin onde Samvittighed, som allerede saa kort efter Udaaden begyndte at bore i hans Sjæl og gnave i enhver Tanke, han endnu havde i sig. Den gamle Præst, hans Husbond, havde han, Søren Bie, kunnet myrde. Det var slet ikke til at tænke paa, saa uvirkeligt føltes det ham nu; men Mørket, dette ubegribelige Mørke, der kom saa hastigt, baade i hans Sind og over den hele Egn, det maatte da alligevel betyde, at han var en Morder, der skyet af alle vilde komme til at føre en Tilværelse værre end det usleste Dyrs! Nej! Det var ikke til at tænke paa, han maatte bort fra Sognet og alle, der kendte ham. Her kunde han alligevel ikke stede sig, selv om han vel nok kunde forklare, at det var helt af Vanvare, han havde slaaet sin gamle Husbond. For var det nu det? Han mindedes det ikke nøje nu, selv om det lige nys var sket.

Hvordan var det mon det var sket? Helt ør af Hede havde han været, og saa var Præsten kommet og havde givet ondt af sig, og saa — — aa ja — Præsten var faldet om i det tørre, knistrende Græs — — — alt var paa een Gang blevet saa mørkt og dystert, og saa var han, Søren, rendt fra Stedet, hvor den Onde havde staaet ved hans Side og hvisket i hans Øre om at slaa til; ja, og saa havde han slaaet til! „Aa, Herre Gud!“ Nej, det var ikke til at komme nogen Vegne med. Han maatte se at komme bort, hen til Steder, hvor ingen kendte ham.

Søren saa sig forvildet om, og han gav sig til at løbe vesterud i Kæret, hvor der stod nogle Heste tøjrede; en af disse kunde han tage, og derved komme hastigere bort fra Stedet, hvor han for stedse havde mistet sin Fred. Skyen, den sorte kvulmende Sky, vilde ikke af Stedet. Den holdt sig, som den stadig vilde minde Søren om den gruelige Gerning, der var forøvet, og som den vilde dække over længst muligt med sin forbarmende Skygge. I Syd over Kløvbakkerne stod den, og en isnende kold Vind jog ud over Kæret, hvor Søren stred sig frem ud mod, hvor Hestene stod tøjrede, og af hvilke han kunde tage en til sin videre Flugt ud mod det ukendte. Det fik saa være, at Hesten ikke var hans. Nu var han hildet i Syndens Snare, saa en en Mørkets Gerning som denne gav han sig ikke Tid at tænke nærmere over, men smed sig op paa det forskrækkede Dyr, som han trods Savnet af Tømme og Tøjr styrede ind og ud mellem Grave og Brinker, ud mod Nordvest, mod det vilde og øde Land, hvor han troede at kunne finde Ly og kanske Lise og Fred for sin betændte Samvittighed.

Skumringen og derefter den sorte Nat var over ham. Solen helt borte. Blæsten strøg klagende ud over de endeløse Vidder og sukkede i Porsbuske og det stride Græs, hvor han stred sig frem. Hesten begyndte at blive udslidt af de uvante Anstrengelser og var ved at gaa i Knæ hvert Øjeblik. Omgivelserne blev vildere, som de kom mod Nord, og beboede Steder var ikke at se i vid Omkreds. Søren skønnede, at Hesten var saa udslidt, at den snart vilde være færdig, og saa maatte han se at bjerge sig alene frem paa Flugten fra sin onde Gerning. Dette her kunde ikke blive ved, nu Natten var over ham. Ude i Nord og Vest hørte han de dumpe Drøn af fraadende Bølger, der hamrede mod Havstokken og brødes i vilde Favnetag, med Gny som af dumpe, fjerne Skud mellem kæmpende Hære, men da det ikke var hans Agt at følge denne Retning, be-

stemte han sig til at forsøge at tvinge Hesten mere mod Vest, over mod Hanstholmøen, som med sine vilde Skrænter og kun beboet af en faatallig Befolkning vel kunde yde ham et Tilflugtssted i hans fredløse Tilværelse. Men det vestlige Land skulde ikke blive Sørens Fristed — Hesten snublede ved hvert Skridt i det dybe Mørke. Natfuglene svirrede omkring ham med hæse Skrig, som gjorde denne Nattefærd til et Mareridt for den samvittighedstyngede Drabsmand og bevirkede, at han, næsten sanseløs af Rædsel, blev ved at jage paa det stakkels Dyr, skønt det forlængst var ude af Stand til, selv med sit sikre Instinkt, at finde frem i det vejløse Land. Det var ude med Søren Bie. — — Med et jog Hesten Forbenene ud over Kanten af en dyb Grav, saa Søren med et Sæt styrtede ud over Dyrets Hoved og forsvandt i Gravens sorte, dyndede Vand, medens det stakkels Dyr, hvis sidste Kræfikke formaaede at bringe det Redning, med et tungt Støn sank over ham ned i det stinkende, kolde Vand, hvor Boblerne, der bristede med smaa Smæld, bar Vidne om Afslutningen af en Tragedie, som tog sin Begyndelse en varm, straalende Middagsstund, men afsluttedes faa Stunder efter fjernt derfra i den vaade Grav i den kolde, sorte Nat i det øde, vildsomme Land.

Den bette Skræder

Fortælling af Førstelærer Larsen

HAN VAR IKKE Skræder, og jeg ved heller ikke, hvorfor han havde dette Navn, hvis det da ikke var, fordi han var saa lille. Han var nemlig nærmest kun en Mandsling, men han var væver og adræt som en Abe. Naar han var i højt Humør, satte han sig gerne helt ned paa Hoserne, og saa kunde han fare højt op i Luften som en Frø, samtidig med at han gav et højt Brøl fra sig, saa hans Omgivelser blev helt forskrækkede, naar de da ikke kendte ham.

Den bette Skræder havde et lille Landbrug, men ved Siden af drev han ikke saa lidt Handel, og her skulde man staa meget tidligt op, om man skulde pudse den bette Skræder. Derimod var der mange, som blev taget ved Næsen af ham, naar de lod sig narre af hans uanselige Ydre eller troede, at han var fuld og taabelig paa Grund af hans sjove Opførsel.

Han var en fast Stamgæst ved alle Markeder i Thy i sin Tid, og han samlede altid mange Folk om sig, ikke mindst Ungdom og Børn.

En Gang skulde der være Eksamen i en Skole Dagen efter et Marked, hvor Stedets Præst og Skolekommissionsformand havde talt, og han gav da Børnene den Stilopgave at give en Skildring af Markedet. I alle Børnenes Stile stod en begejstret Omtale af den bette Skræders Bedrifter, men Præstens Tale havde ingen faaet med. Saa opgav Præsten Konkurrencen med Skræderen i Fremtiden.

Da Kreaturerne steg saa stærkt i Begyndelsen af forrige Verdenskrig, kom han til Marked og solgte en Ko for 250 Kr. En Bekendt af ham spurgte ham, om han havde solgt Koen. Ja, det havde han da. „Hvad fik du for den?“ „250 Kr.“. „Det var alt for lidt, for Kreaturer er steget meget; jeg vilde have givet 300 Kroner“.

Den bette Skræder blev lang i Ansigtet over den Historie, men klarede hurtigt Situationen. Han traf Køberen og sagde alvorligt til ham: Ja, jeg vil ikke have noget Vrøvl bagefter, derfor siger jeg dig det nu, at Koen kan ikke altid lade sit Vand!“

„Hvad er det for Kæltringstreger, at du sælger mig Koen uden at sige saadan en stor Fejl; saa vil jeg ikke have den!“

„Ja, det tænkte jeg nok, men vi kan godt lade Handelen gaa tilbage; her har du Pengene igen!“

Skræderen fik Koen og den anden Pengene, og snart havde Skræderen fundet Manden fra før og solgt ham Koen for 300 Kr.

Men saa gik det hverken værre eller bedre, end at de to Købere traf hinanden, og da den første Køber hørte, at den anden havde købt Koen, fortalte han, hvad Skræderen havde meddelt om Koen, og de for nu begge løs paa den bette Skræder og overfusede ham, og den anden Køber sagde, at han heller ikke vilde have Koen, naar den ikke altid kunde lade sit Vand. Men Skræderen grinede bare og svarede:

„Det skal den da heller ikke, uden naar den trænger til det!“ De omstaaende jublede, og de to vrede Mænd gik slukørede bort.

Den bette Skræder havde engang set sig gal paa en anden Pranger, men lod som ingen Ting, og inviterede ham med op i Luftgyngen. Og snart fik Skræderen sat mægtig Sving i Baaden, saa den næsten svingede helt lodret. Den anden Pranger var helt bleg af Skræk og skreg, at han vilde ned, medens han fortvivlet klamrede sig med begge Hænder til Baaden. Men den bette Skræder blev ved, og hver Gang, Baaden var i Zenith med Skræderen øverst, sendte han sin Medpassager en mægtig Ladning Skraatobaksspyt, saa den anden snart var sort som en Neger i Ansigtet. Rundt om Gyngen stod Publikum og morede sig, da mange havde et Horn i Siden paa den anden Pranger.

Den bette Skræder havde engang en Hest. Den var helt pæn at se til, men den var ikke saa lidt stædig. En Dag kom der efter Skræderens Opfordring et Par Købere til Huset for at handle med ham om Dyret. Da Skræderen saa dem komme, gik han i Seng og gav Sønnen Ordre til at sælge den for en vis Sum uden at omtale Fejlen.

Da de to Mænd kom ind til ham, sagde han: „Ja, jeg er meget kvak i Dag, men jeg giver min Søn Fuldmagt til at handle med jer“.

De to Mænd blev hurtigt enige med Sønnen om Prisen, der var ret lav, hvis Hesten havde været reel. De kom saa ind til den „syge“ Skræder og meddelte, at de havde købt Hesten for den og den Pris. Men nu lod Skræderen, som han blev meget vred: „I har snydt Drengen. Den Pris vil jeg ikke sælge den for, det er alt for lidt!“ Men de to Mænd hævdede, at han havde givet Sønnen Fuldmagt til at handle, saa der var ikke Tale om, at de vilde lade Handelen gaa tilbage.

„Ja, men I kan ikke være tjent med Hesten, for den er stædig. Lad hellere den Handel gaa tilbage igen.“

Men de to Mænd troede, at det blot var noget, han sagde for at faa Handelen omstødt, og sagde derfor, at det blev deres Sag. Hesten beholdt de. Og saa gik de, men da de fik Hesten, opdagede de snart, at det kun var alt for sandt, hvad den bette Skræder havde sagt, og at de var blevet taget godt ved Næsen.

Dette er kun et lille Uddrag af den bette Skræders Bedrifter, og endnu i mange Aar vil der gaa Frasagn om hans Handeler i Folkemunde.

Privat var han iøvrigt Godheden og Hjælpsomheden selv.

Biblioteket for Thisted By og Amt

Da der gravedes Guld i Thy

En Thybos Erindringer fra Firserne i forrige Aarhundrede

Af I. C. Jensen

DEN 12. Maj 1885 var Husmand Jens Lukasen fra Brund og Arbejdsmand Hans Jensen fra Thisted Mark beskæftiget i en Staten tilhørende Grusgrav, kaldet Thorshøj, lidt Sydvest for Vendbjerg i Nors. De harpede Grus til Amtslandevejen fra Thisted til Hanstholm, der er en af de Veje, man da kaldte: „En kongelig Landevej".

Under dette Arbejde kom der i Grusbunken en Lerpotte eller Urne tilsyne. Det var let at se, det ikke var Nutids Pottemagerarbejde, og for at faa at se, om Urnen indeholdt noget, tog Jens Lukasen den paa Skovlen og kastede den mod Hjulet af en Vogn, de skulde læsse med harpet Grus. Det er for mildt et Udtryk at sige, de blev forbavsede ved Synet af Urnens Indhold. Urnen viste sig nemlig at indeholde over et Hundrede Guldbaade delvis stukket inden i hinanden. At det var ægte Guld, var de vel ikke overbeviste om, men de var dog klare over, at Fundet var af mere end almindelig Interesse. Det blev afleveret til Amtsfuldmægtig Hansen, Thisted, som besørgede det indsendt til Nationalmuseet. De heldige Findere modtog i Findeløn hver 480 Kr.

I samme Maaned og samme Aar fandt en anden Arbejdsmand lidt østen for Thorshøj i en anden Grusgrav, ogsaa tilhørende Staten, en massiv Guldarmring, der vejede 392,2 g og indbragte Finderen 891 Kr., som var Ringens Guldværdi. Om denne Ring kan man læse i Sophus Müllers Danmarks Historie.

Naturligvis gav disse to store Guldfund Anledning til mangen Diskussion, og enhver, der bearbejdede Jorden i Nærheden af Findestederne, gik saa smaat og haabede paa at gøre et Guldfund, og det kan antages, at Plovfuren blev betragtet med usædvanlig Interesse af adskillige, og det har muligvis nok saa meget været Findelønnen, der har interesseret, som Kendskab til vort Folks Fortid. Fundene var knapt ophørt at være Samtaleemne, hvor Folk kom sammen Nord for Thisted, før et nyt Guldfund blev gjort, denne Gang i Jesper Sørensens Høj i Agerholm, Vester Vandet, af Arbejdsmand Niels Chr. Christensen.

Niels Christian var en forskrækkelig Gavhals, der, hvis hans Kones Udsagn staar til troende, kunde høres over syv Kirkesogne; men hans samtidige, det være sig Arbejdsgivere som Arbejdskammerater, var ogsaa enige om, at han var en Storslider, man gerne vilde have som Daglejer eller som Makker allevegne.

En Dag i Juli 1886 var Niels Christian beskæftiget i ovennævnte Grusgrav. Under Løshakning af Gruset var det, han fik Øje paa den skinnende Genstand, som viste sig at være en massiv Ring. Niels Christian tog Ringen op og gned den nogenlunde ren paa sit Bukseben. Med de to Guldfund Aaret før in mente bares det ham for, at det var Guld, han havde fundet, og han satte sig ned paa Trillebøren og

faldt i Tanker. Dog kun et Øjeblik varede Niels Christians Drømme. Pludselig sprang han op, smed Træskoene og satte i store Spring afsted mod Hjemmet.

Niels Christians Kone gik uden for Huset, hvor de boede, og hængte Vasketøj til Tørre, da hun saa Manden komme løbende med en Fart, som var en Bisværm i Hælene paa ham. Den ene Arm svingede han over Hovedet.

„Hvorledes kan det være, du kommer hjem nu og med saadan en Fart paa?“ spurgte hun, saa snart Manden var kommen indenfor Hørevidde.

„Æ har fojen Guld — æ haar fojen Guld!“ brølede han forpustet og stærkt ophidset.

„Aa haar do et en Kabes“, lo hun ham i Møde.

Ved nærmere Undersøgelse af Armringen, hun imidlertid havde vasket helt ren, indrømmede hun dog, at det virkelig saa ud til at være Guld, og gav sit Samtykke til, at Niels Christian fortsatte til Thisted for at faa fastslaaet, om det virkelig var Guld. Noget Begreb om Danefæ havde kun faa af Datidens Landboere. De to næppe heller.

Niels Christian fik hurtig skiftet Tøj og begav sig paa Vej i samme Tempo, han kom hjem med. Et Tempo, som næppe stod meget tilbage for vore Dages professionelle Løberes; thi en fremragende Løber var han, og det vedblev han at være selv i en temmelig fremrykket Alder. Hans Evne til at løbe forskaffede ham iøvrigt ved en anden Lejlighed et Øgenavn, jeg dog ikke vil nævne. Niels Christian endte sine Dage i Thisted og har endnu Paarørende her.

Guldsmed Hinrichsen i Torvegade kunde naturligvis straks fastslaa ikke alene, at

Armringen var det pure Guld, men ogsaa, at Smykket stammede fra Oldtiden. Han raadede Niels Christian til at henvende sig enten til Amtmanden eller en Fuldmægtig. Smykket blev ogsaa gennem Amtet sendt til Nationalmusæet. Det vejede 204,3 g og indbragte Finderen 500 Kr. i Guldværdi og en Findeløn eller Præmie paa 25 Kr.

Vor Landsdel Thy er rig paa Minder fra Oldtiden. Minder som beviser, at Thy har været beboet fra den ældre Stenalder til vore Dage, og intet Steds i vort Land har man fundet flere eller smukkere Smykker, Vaaben eller Redskaber end her i Thy, enten de saa stammer fra Sten-, Bronze- eller Jernalderen. Hvem har — Thybo eller fremmed — kunnet undgaa at lægge Mærke til det Præg, Gravhøjene sætter paa det thylandske Landskab, og hvor de passer til Omgivelserne. Man faar ved Synet af disse Gravhøje i de fleste Tilfælde det Indtryk, at Stedet er valgt efter moden Overvejelse og sikkert Blik for Virkningen.

Ejeren af „Skibstedgaard" i Vorring havde paa sin Mark en meget stor og smuk Gravhøj. Han havde ogsaa to voksne Sønner og en Tjenestekarl. De havde alle læst i Aviserne om de store Guldfund og hørt Præstens Forklaring om, at Tingene enten var medgivet afdøde eller ofret til deres hedenske Guder. De var ogsaa bleven belært om, at Kæmpehøjene ikke var Boliger for Nisser eller Troldfolk, som man hidtil havde antaget, men afdøde Høvdinges eller Stormænds Grave, hvor man maaske kunde finde medgivne Vaaben og Smykker af Guld og Sølv.

De tiggede Faderen om Lov til at udgrave Højen. Det tog lang Tid at faa den gamle til at give Tilladelsen. For, sagde han, ligger en tidligere Ejer af Skibstedgaard begravet der, kan jeg ikke lide, at han skal forstyrres i sin Grav og berøves, hvad man muligvis har givet ham med i Graven, lige saa lidt som jeg kan lide den Tanke, at min Grav engang skal gennemrodes af nysgerrige, og desuden har jeg altid hørt, at man ikke skal røre ved Højene. Det kan godt være, det er noget Vaas, at Skibstedhøj Nytaarsnat Kl. 12 rejser sig paa 4 Guldstolper, og at Troldfolket danser under Højen. Jeg har Gud ske Lov ikke selv set det; men man skal ikke spøge med sligt. Der er saa meget, vi Mennesker ikke forstaar.

Tilladelsen blev dog tilsidst givet, og de tre unge Mænd gik i Gang med Arbejdet efter endt Dagværk. Det blev et baade langvarigt og besværligt Arbejde, fordi man maatte hejse Jorden op i en Spand, ligesom naar man graver en Brønd, og Resultatet af deres Anstrengelser var kun en Konstatering af, at Højen allerede havde været udgravet engang før og de Genstande af Værdi, der muligvis havde været nedlagt der, fjernede.

Ejeren af Thinghøj i Hillerslev havde ogsaa voksne Sønner, som krævede Faderens Tilladelse til at udgrave den ham tilhørende Kæmpehøj. Her var Tilladelsen lettere at opnaa, thi Ejeren var en syg og nærmest dødsmærket Mand. De greb Sagen an paa en anden Maade, idet de gravede ind fra Siden og lavede en temmelig bred Gang skraat nedad til Højens Midte. Resultatet var lige saa negativt som ved Udgravningen af Skibstedhøj. Den eneste Forskel var, at man ikke kunde se, om Højen tidligere havde været udgravet.

I Vestergade i Thisted boede paa den Tid en Kobbersmed og en Blikkenslager skraat overfor hinanden. Vi kan kalde Kobbersmeden for Sørensen og Blikkenslageren for Zangenberg. Skønt Konkurrenter var de gode Venner, og Zangenberg, som var ugift, tilbragte megen Fritid hos Kobbersmeden og hentede ogsaa af og til i Arbejdstiden et godt Raad hos sin

ældre Kollega, som var en dygtig Haandværker, en berejst Mand og en forfærdelig stor Løgnhals, der ikke saa sjældent tillod sig at binde Blikkenslageren en ordentlig „Historie“ paa Ærmet. Af flere Grunde havde Zangenberg ikke opfundet Krudtet. For det første var det desværre opfundet mange Aar før hans Fødsel. For det andet gav han sig ikke af med andre kemiske Eksperimenter end at hælde raa Saltsyre paa Zinkstumper, og det eneste, han vidste om denne Handling, var, at der udvikledes en brændbar Luftart, og at Vædsken, som blev tilbage, var nyttig, næsten uundværlig ved al Lodning. Og endelig havde han aldeles ingen Brug for Sprængstof af nogen Art. Der var dog en særlig Grund til, at Zangenberg meget gerne vilde tilbringe Fritiden hos Sørensen. Han havde næsten altid et Par Svende, saa der kunde let blive fire Mand til et Spil „Napoleon“. Et Spil, som paa den Tid var lige saa almindeligt, som „Ligeud“ er nu om Dage.

En Dag, Kobbersmeden havde været ombord i en svensk Galease, som laa i Havnen, med noget Arbejde, havde han set et Stykke Svovlkis, Skipperen benyttede som Brevpresser i sin Kahyt. Han øjnede med det samme en Chance til at indbilde Zangenberg, at Stenen indeholdt ædelt Metal, at de gule Svovlblade var Guld. Han tiggede Stenen af Svenskeren og gemte den omhyggeligt i en Skuffe til Brug ved passende Lejlighed.

Denne Lejlighed kom en Søndag Eftermiddag, da man var ved den sædvanlige Syslen med Klør Knægt, ved at Blikkenslageren vidste at berette om, at en hjemvendt Amerikaner havde købt en Gaard i Dragsbæk. Det var forresten den Ejendom, som i mange Aar derefter gik under Navnet „Simons Gaard“. Han kunde ogsaa berette, at Manden havde arbejdet ved Minedrift et eller andet Steds i Staterne. Hvor vidste han dog ikke med Sikkerhed; men med den megen Tale om Guldfundene de sidste Aar i Erindring har han ganske sikkert forestillet sig, at Amerikaneren havde været Guldgraver.

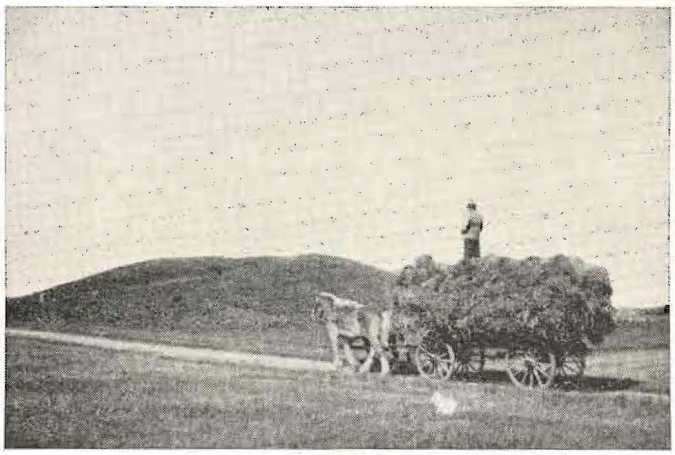

Skibstedhøj i Vorring
(Sporene af Udgravningen ses endnu)

Kobbersmeden greb straks Lejligheden til at stikke Zangenberg en Plade og udbrød: „Ja — det er rigtig nok. Jeg har talt med Manden. Han har været Guldgraver i Kalifornien i nogle Aar, altsaa i den Tid, der virkelig var noget af Betydning at grave efter. Han har købt denne Gaard, fordi han med Bestemthed mener at kunne udvinde lige saa meget Guld af Jorden der langs med Fjorden, som han

fik i Amerika. Især mener han, at der kan udvindes uhyre Mængder af Guld af Skrænterne ved Silstrup Hoved, som han forresten agter at købe senere, hvis de bliver til Salg."

„Mener han virkelig, at der er Guld i Silstrup Bakker?" spurgte Zangenberg i den største Ophidselse og glemte at melde 5 Stik, uagtet han havde fire oplagte Stik paa Haanden.

„Ja — han ikke alene mener det, men han har fundet Guld dernede", svarede Sørensen. „Her skal du se", fortsatte han og hentede Svovlkisstykket frem og lagde det paa Bordet foran Zangenberg. „Dette Stykke Erts har han foræret mig, og han paastaar, at han har fundet det i Bakkerne ved Fjorden. Der skal ogsaa være nok af det; men der skal selvfølgelig et vist Kendskab til Jordbund for at vide, hvor man skal grave efter det. Et Kendskab man kun erhverver sig efter mange fejlslagne Forsøg, og jeg næppe vil være i Stand til at erhverve mig i en overskuelig Fremtid, saa jeg agter ikke at forsøge mig som Guldgraver i Thy".

„Ja, men det gør jeg", næsten skreg Zangenberg og kastede Kortene hen ad Bordet i den største Ophidselse. „Tror du der er Guld i Silstrup Bakker, rigtig Guld", spurgte han videre.

„Hvor kan jeg vide det. Manden paastaar som sagt, at han nok skal tvinge mere Guld ud af Jorden i Dragsbæk og Silstrup, end han har udvundet af de forenede Staters Jord".

„Har han ikke vist dig, hvor Guldet er at finde".

„Nej, saa dum er han da heller ikke, og jeg har heller ikke været derude. Jeg har kun talt med ham i min Butik en Dag, han var inde for at købe en Kaffekedel. Men lad os nu lade Guld være Guld og passe Spillet. Vi bliver dog næppe Guldgravere, hverken i Thy eller i Kalifornien", sluttede Kobbersmeden.

Man fortsatte Spillet endnu en Timestid, men uden at være optaget af det. Zangenberg var aandsfraværende og begik den ene Brøler efter den anden. Det var aabenbart, at hans Tanker var alle andre Steder end ved Kortspillet, og denne Dag var det ham der foreslog at holde op. Han plejede ellers at være den sidste til at foreslaa de skulde holde op med at spille hans Yndlingsspil. Inden han gik, betragtede han Svovlkisklumpen længe og indgaaende og vejede den i Haanden.

Næste Morgen var Isenkræmmer Kjærsgaards første Kunde i Butikken Blikkenslager Zangenberg. Han vilde købe en Hakke og en Skovl. Paa Isenkræmmerens Spørgsmaal, om Zangenberg vilde til at være Arbejdsmand, svarede han kun, at det var rart at have saadanne Redskaber staaende, man kunde jo aldrig vide, hvad man kunde faa Brug for. Han skulde nok vogte sig for at sige, hvad han vilde bruge Værktøjet til. Det var jo ingen Nytte til, at den halve By blev vidende om, at der var Guld i Silstrup Bakker, det var jo ikke sikkert, der var saa forfærdelig meget.

Op ad Dagen fik Zangenberg en Fisker til at sejle sig ud til Atterdal med Redskaberne, og da Fiskerbaaden igen var saa langt ude paa Fjorden, at man ikke fra den kunde se, hvad han foretog sig, begyndte Eftersøgningen af det gule Metal.

Der blev søgt grundigt baade oppe og nede, gravet i Brinken og Strand. Stene blev vendt, og Jorden under dem gennemrodet. Resultatet var negativt; men Zangenberg tabte ikke af den Grund Modet. Han havde slet ikke ventet, at han saadan lige uden videre kunde tage ud til Silstrup og hente en Formue; men det kunde ikke nytte af den Grund, at hans Søgen ikke gav Resultat lige med det samme, at opgive Ævret. Der var jo ogsaa langt til Silstrup Hoved endnu. Skulde han ingen Held

have med sig i Dag, kunde det jo være, det gik bedre en anden Gang, og det var hans faste Forsæt at forsætte, til han havde fundet Guld, han havde dog hørt fra en agtværdig Mand, at der kunde udvindes Guld af disse Skrænter.

Man siger Lykken følger den kække, og det slog ogsaa til for Zangenberg. Han opnaaede virkelig et Resultat eller troede i det mindste at have opnaaet at finde ikke just Guld men Sølv, og det var dog bedre end intet. Sølv var dog ogsaa et ædelt Metal, kunde ogsaa gøres i Penge, bare der var nok af det.

Zangenberg havde i en græsklædt Skrænt fundet et Sted, hvor Græstørvene manglede, og Sandet kom tilsyne. Ved bare at pirre lidt i dette Sand glimtede det, som om det var fyldt med smaa Sølvkorn, og han var overbevist om, at det var Sølvkorn. Havde han haft en Sæk ved Haanden, vilde han utvivlsomt have fyldt den med Sandet og slæbt den med sig til Thisted. Nu havde Zangenberg ingen Sæk, og maatte derfor nøjes med at fylde sine Lommer. Redskaberne blev gemt, og han begav sig hjemad.

Aftenen tilbragte Zangenberg med at bygge Luftkasteller og betragte sit opsigtvækkende Fund, og ret meget sov han ikke den Nat, saa spændt var han paa at høre, hvad Guldsmeden vilde sige, naar han fik præsenteret det sølvholdige Sand.

Det blev en Skuffelse for Zangenberg dette Besøg hos Guldsmeden, idet Mester erklærede: at hvad det var for noget Stads, vidste han ikke; men at det hverken var Guld eller Sølv, vidste han i hvert Fald med Bestemthed, han foreslog Zangenberg at henvende sig til Rektoren paa Realskolen for at faa fastslaaet, hvad det var, han havde fundet.

Her hentede Zangenberg igen en stor Skuffelse. Den lærde Mand saa med det samme, at det var Glimmersand, Blikkenslageren havde fundet. „Men", trøstede han den skuffede Finder, „har De ikke fundet hverken Guld eller Sølv, saa har De dog fundet Glimmersand i Silstrup Bakker, og det har mig bekendt ingen gjort før Dem. Jeg vil meget gerne beholde Sandet og maaske engang have Dem til at vise mig Findestedet".

Rektoren forsøgte at faa Zangenberg til at indse det taabelige i at søge eller grave efter Guld her i Danmark, og det lykkedes ham ogsaa at faa Guldsøgeren til at indse, at der gives mere end en Maade at udvinde Guld paa.

At Kobbersmeden havde holdt ham for Nar, var ogsaa gaaet op for ham; men det tilgav han ham, næste Gang de fik et Spil „Napoleon", og Zangenbergs Redskaber ligger nok den Dag i Dag gemt et Sted i Silstrup Bakker.

Den egensindige Herregaardsfrue I THY

Af Forfatteren
K. MAGLEBY SØRENSEN

FRU ANNE SØE til Vesløsgaard er det Navn, hvorunder hun er mest kendt — den egenraadige og tyranniske Herrefrue, som her skal fortælles om — selv om hun efter sit andet Giftermaal ofte opholdt sig paa sin Husbonds Gaard, Kølbygaard.

Med historisk Sikkerhed lader kun enenkelte Ting sig fastslaa angaaende Fru Anne Søe. Omkring 1678 overtog hun Vesløsgaard, efter at hun 34 Aar gammel var blevet Enke. Allerede det følgende Aar indgik hun paany Ægteskab — med den kun 26-aarige Justitsraad og Borgmester i Thisted Enevold Nielsen Berregaard. Han var ud af en velstaaende Slægt — Sagnet vil vide, at Slægtens Rigdom oprindelig skrev sig fra et Skrin med Guldpenge, som en af Slægtens Forfædre havde fundet paa Stranden ved Vesterhavet, hvor det var skyllet i Land efter en Storm.

To store Gaarde ejede det nygifte Par — han Kølbygaard i Thy, hun Vesløsgaard i Hannæs — og efter Datidens Forhold var de særdeles velstaaende. Det viste sig snart, at Fru Anne var en baade ærgerrig og intrigant Person, det var aabenbart hende, der var den dominerende af de to, og hun naaede at drive det vidt. I en Tid, da Egnen var præget af Armod, forstod hun bestandig at øge sin Formue, og ved at laane Penge ud — paa de rigtige Steder — gjorde hun mange indflydelsesrige og højtstaaende Personer afhængige af sig — og hun naaede derved det Maal, hun havde sat sig, at se sin Husbond optaget i Adelsstanden. Megen Fornøjelse havde han dog ikke af det, idet han døde kort Tid efter. Fru Anne Søe naaede den høje Alder af 92 Aar, før hun drog sit sidste Suk paa Kølbygaard. Hun blev begravet i Thisted Kirke.

— — —

Omkring de fleste Herremænd og Adelsfruer dannede der sig, allerede medens de levede, en Krans af mere eller mindre romantiske Sagn. Bønderne saa jo sjældent med blide Øjne paa den Luksus, som omgav deres Herrer, medens de selv maatte leve deres Liv i Savn og Fattigdom. Det hændte, at deres Fruer hersede med dem, og de vidste, at der ikke vilde komme noget godt ud af at knurre. De maatte bide Harmen i sig — og skaffe sig Luft paa anden Maade. Saaledes opstod mange af de sagnagtige Beretninger, som siden har holdt sig i Folkemunde. Kunde man ikke gøre Herskabet Fortræd paa anden Maade, kunde man i hvert Fald fortælle Historier om dem! Hermed stemmer det, at kun de færreste Sagn ved noget godt at fortælle.

Fru Anne Søe gik ikke Ram forbi — tværtimod! Meget vidste man at fortælle om den pengekære, magtelskende Frue til Vesløsgaard . . .

Allerede i hendes første Ægteskab var det galt med hende. Hun boede da i Thisted, og her blev hun indviklet i en af Tidens hyppige Hekseprocesser. Kun den Kendsgerning, at hun allerede da havde indflydelsesrige Venner, reddede hende fra den Skæbne, som ellers var alle Hekse vis: Baalet.

Ingen var i Tvivl om, hvor hendes Velstand stammede fra. Den havde ikke en

naturlig Aarsag. Hun stod i Ledtog med den Onde selv! Allerede i hendes pure Ungdom havde hun forskrevet sig til ham, og han havde til Gengæld garanteret hende, at hun aldrig skulde komme til at mangle noget.

Hun havde en Hund. Men ikke nogen almindelig Hund. Nej — det var den, hun havde alle sine Penge fra! Og det var ikke noget løst Rygte . . .en af hendes Bønder havde selv set Hunden . . .

I en af de gamle Beretninger derom hedder det:

En Mand skulde betale Landgilde til hende, og mødte ogsaa, men uden Penge. Hun afviste ham dog ikke, men lod ham endog faa Natteleje. I det Kammer, hvor han laa, saa han om Natten en stor, sort Hund med gloende Øjne komme ind; den gav sig til at kaste op i en stor Gryde eller Kedel, der stod i et Hjørne, og var dermed forsvunden. Det klirrede i Kedlen, da Hunden kastede op, og om Morgenen, da Manden stod op og saa i den, blev han vaer, at der laa Penge i den. Glad tog han saa mange, som han havde Brug for, og betalte dermed Fruen. Hun spurgte, hvor han havde de Penge fra, og han maatte saa fortælle det hele. Dertil sagde hun, at naar han vilde tie, skulde Landgildet denne Gang anses for betalt. Hun kunde nemlig kende Pengene, thi Hunden skulde være den slemme, der hver Nat kom med Penge til hende . . .

Rigdom fører ofte til Gerrighed. Saaledes ogsaa med Fru Anne. Hun var saa gerrig, at hun knap undte sin Mand noget at spise:

En Dag, hendes Mand var ude i Thisted, spurgte hun Kokkepigen, hvad hun mente, de skulde have til Aftensmad til ham, naar han kom. „Det er et undersigt Spørgsmaal", sagde Pigen, „vi har jo alt muligt i Huset. Saa kan vi koge nogle Æg til ham". — „Hm, nej, det skulde der Lyst til. Du siger Æg, ja, vi kunde jo koge et Æg og kløve det og lade ham faa det halve". Manden døde saa omsider, enten han nu sultede ihjel eller ikke . . .

Et andet Sagn beretter, hvordan hendes Gerrighed gik ud over Gaardens Piger:

Fru Anne Søe var saa gerrig, at hun ikke nænnede at faa sit Korn malet i nogen Mølle. Hendes Piger skulde derfor op 2—4, ja, undertiden 4 Timer hver Morgen før Dag for at male paa hendes

Haandkværn. Da de en Aften bad Fruen om at blive fri næste Morgen for dette besværlige Arbejde, svarede hun ja. „Men saa skal I blive i eders Senge, saa skal jeg male i Morgen — og det gik ogsaa saaledes. Næste Morgen vaagnede Pigerne ved den forfærdelige Larm, som Kværnen gjorde, hvilken var saa voldsom, at de aldrig havde hørt Magen. De hviskede da til hinanden, at de vilde op at kigge ved Døren. De listede sig da stille hen til Nøglehullet, og dér kunde de se en lille Dreng med en lang rød Hue paa Hovedet, som malede, og Fruen stod bag ved ham med en Hundepisk og piskede paa ham af alle Kræfter. Endelig holder han stille og siger: „Her er for mange Øjne!" — og i det samme forsvandt han. Pigerne futtede da ind i deres Seng, men næste Dag sagde Fruen til dem: „Nu skal I faa Lov til at male for Eftertiden, I kunde, som jeg bad jer om, være blevet liggende i eders Senge" . . .

Om en Strid angaaende Ejendomsretten til et Stykke Jord fortælles der:

Vesløsgaards Jorder grænser til Øsløs Bys, og Skellet fulgte og følger et lille Dalføre. Fru Anne Søe var som sagt meget gerrig og tragtede efter at udvide sine Grænser. Med det Hensyn paastod hun uden videre, at saa og saa megen Jord af de Øsløs Mænds var hendes. Dette førte da baade til Ting og Trætte. Stridens Endeligt blev imidlertid den, at Retten tilkendte Fruen Jorden. Hun bar nemlig Muld fra sin egen Jord i sine Sko, og staaende paa „Trædejord", som det siden kaldtes, svor hun en høj og drøj Ed paa, at hun stod paa sin egen Jord . . .

Om hendes Død fortælles der flere Historier.

Hun havde jo lovet sig bort til den Onde — og Dagen kom, da han skulde hente hende. Der holdt en gloende Vogn for Døren, og med den forsvandt hun.

I en anden Beretning hedder det:

En Dag befalede Anna Søe sin mest betroede Karl at spænde for og køre ud ad Landevejen. Da det blev mørkt, kom de til et Hus, Kusken aldrig før havde set, og hvori et Vindue var oplyst. Her befalede Fruen ham at holde, hvorpaa hun steg ud og forsvandt ind i Huset. Han ventede nu længe paa, at hun skulde vende tilbage, men til sidst blev Tiden ham for lang, og han listede hen til Huset og kiggede ind ad det oplyste Vindue. Det Syn, der mødte ham, fik det til at isne ned ad hans Ryg: Midt paa Gulvet sad hans Frue, næsten afklædt, ved Siden af et stort Baal, der flammede midt paa Gulvet, medens nogle sorte Gespenster redte hendes Haar med Guldkamme, saa Blodet drev ned ad hende. Saa forfærdet blev Kusken, at han sprang op i Vognen og kørte hjemad, alt hvad Hestene kunde trække.

Ganske vist fortalte Familien bagefter, at hun var blevet syg og var død, og der foranstaltedes en imponerende Begravelse med Opbydelse af al mulig Pomp og Pragt, men enhver vidste, at det kun var en tom Kiste, som blev ført til Kapellet ved Thisted Kirke. Selvfølgelig — helt tom var den jo ikke, for saa vilde Ligbærerne have fattet Mistanke — men den var fyldt op med Halm og Sten!

— — —

Højst sandsynligt har Fru Anna Søe til Vesløsgaard ikke været saa slem som sit Rygte. I en senere Slægtsoptegnelse hedder det: Sandsynligvis var Anne Søe en skøn og klog Kvinde med betydelige Evner, stolt, herskelysten, viljefast og let at ophidse til Voldshandlinger. Det er en naturlig Følge af en saadan Karakter i Forening med stor Rigdom og den Magt, som Rigdom og høj Stand giver, levet i en lidet oplyst og overtroisk og heksetroende Tidsalder, at der om hende udbredtes en Mængde Historier, der kun lidet har med Sandheden at gøre.

Den nye Skoleordnings Indførelse

og Embedsstandens Afskaffelse i Fedterup Kommune

Af NIELS PINDEHUGGER

VED SIDSTE Sogneraadsvalg opnaaede det nyoprettede Parti Flertal i Fedterup Kommune, og selvfølgelig maatte en saadan Sejr sætte Frugt i Kommunens Liv.

Sogneraadsformanden Povl Sørensen udtalte da ogsaa ved Raadets første Møde: Embedsstanden har altid søgt at sætte Foden paa vor Nakke. Den og andre har sagt om os, at vi udgjorde den mindre intelligente Del af Landbostanden. Lad os nu vise dem, at vi helt kan undvære dem og skabe et bedre Samfund.

Vi foreslaar derfor, at Embedsmænd i Kommunen afskaffes samtidig med, at vi indfører den nye Skoleordning med Fagundervisning. Undervisningen i kvindelig Husgerning overtages af Kogekonen Maren Per Anders. Hun er en ubestridelig dygtig Madekspert. Disciplinen vilde ikke mangle, da selv de store Gaardmandskoner ryster og bævrer, naar hun regerer. Undervisningen kan henlægges til de Perioder, hvor der ikke er Bojler i Byen af Hensyn til Marens Hovederhverv.

Haandarbejdsundervisningen kan Mette Sypige faa. Hun kan nok trænge til en lille Ekstrafortjeneste, saa kunde hun desuden sy lidt billigere for Byens Folk, derved vilde der være slaaet to Fluer med eet Smæk.

Per Jensens Ole har været hos Bakh, han er meget dygtigere til de Kunster end den gamle Degn. Det er derfor kun en Fordel for Sognet, at han har overtaget dette Fag.

Snedker Pedersen har ikke ret meget at lave. Byen er for lille, og man kan købe billigere færdiglavede Møbler hos Marskandiseren. Dog vil man nødig, at Pedersen rejser fra Byen af Hensyn til Reparationerne; men naar han fik Sløjdundervisningen, maatte han kunde klare sig.

Sangundervisningen og Kirkesangen bør Skræder Olsen have. Han har sunget i Kirkekoret i Pærekøbing i sin Tid. Han kan næsten tage det høje C og tager tit Tonen fra Degnen. Diplomatfrakken kan han desuden sy selv, saa Embedsdragten bliver billig for ham.

Ole Spillemand skal overtage Musikundervisningen. Han har ikke alene til mange Gilder og Fester, men endogsaa spillet i Radioen engang.

Missionær og Boelsmand Ole Brodersen overtager Religionsundervisningen og Præstegerningen. Der er ingen Mening i, at Præsten skal have den store Løn for nogle faa Timers Arbejde om Søndagen. Her kan spares mange Penge. Ole Brodersen har desuden været en god Partifælle ligefra Starten, og han kan drive sit Landbrug de Søgnedage ved Siden af.

Bog-, Papir- og Galanterihandler Guldblad bør have Danskundervisningen. Hertil har han mange Kvalifikationer. Han er i sin Tid dumpet til Optagelsesprøve paa

Seminariet. Han skriver jævnlig Digte og Smaafortællinger i den lokale Presse og er en ret yndet Oplæser paa Egnen. Desuden er han Instruktør ved Dilletantforestillinger i Omegnen. Han vil sikkert blive en god Dansklærer.

Historieundervisningen skal Barber Hansen have. Han er Medlem af Historisk Samfund; han er en hel Hund efter Oltidslevninger, og enhver, der er klippet eller barberet af ham, ved desuden af Erfaring, at han i høj Grad er i Besiddelse af det „levende Ord".

Skrive- og Regneundervisningen overtages af Købmand Andersen. Han har en fin Haandskrift og er Ekspert i at skrive store Regninger, og man kan altid være sikker paa, at han aldrig regner forkert i Kundernes Favør.

Tegneundervisningen vil være i gode Hænder hos Maler Sivertsen. Han har endda gjort et Par mislykkede Forsøg paa at faa et Par Billeder paa Charlottenborg.

Sundhedslære og Lægevirksomheden i Kommunen kan ikke komme i bedre Hænder end hos kloge Søren. Han nyder Ry over mange Kirkesogne for sine Mirakkelkure. Han kan desuden erstatte Dyrlægen, da han blot ved Hjælp af en gammel Hat kan kurere Heste for „Bred" i Benene og meget andet. Mange Penge vilde spares her.

Geografiundervisningen overtages af Jens Fisker. Han har sejlet paa de store Have i sin Ungdom og kender af Selvsyn Alverdens Havnebyer. Detter er selvsagt bedre end Degnens Boglærdom. Desuden er han en Mester i at fortælle Skipperhistorier, saa han har paa Forhaand alle Drenges Øre.

Læreren og Lærerinden sættes paa Ventepenge. Det forventes dog, at Læreren, der er over 60 Aar, vil vise Samfundssind og søge sin Afsked, da han derved vil spare Kommunen for Ventepenge, saa meget mere som han i over 30 Aar har været ansat i Kommunens Tjeneste og maa have samlet sig mange Penge af den store Løn, han i den Tid har faaet.

Det forventes ligeledes, at Lærerinden vil vise Samfundssind og gifte sig. Hun er vel ikke helt ung mere, men dog ganske net, og Sogneraadet mener at kende en velstaaende ældre Enkemand, der gerne vil have hende. Herved vilde Kommunen jo ogsaa spare mange Penge, og Sognet vilde blive et lykkeligt Ægtepar rigere.

Sogneraadet mener herigennem paa en fuldt forsvarlig Maade at have skilt sig af med den hovne Embedsstand i Kommunen og bleven sparet mange Penge og faaet lokale Fagmænd til at indtage deres Pladser sikkert til alles Tilfredshed.

Lars Aisens Mening

om Tjenestfolk

I Tjennestfolk no æ dæ engen Drøvt,
de tenker blot po aa kom ud te Fløvt.
Æ Pigger i Huser a Selke goer,
aa di ska ha klepped aa krølled dje Hoer.

Aa no vel di hverken spre Møg eller malk,
men staa ve æ Spejl aa dje Kinner kalk
aa røg Cigaretter aa Brændvin drek
aa saa mæ æ End i en Liegstouw vrek.

Hvem kinner en Pigh, dæ ka brøg aa baag,
støb Lys aa slagt Fuer; om de saa sku knaag,
ka hon hverken klep Fuer eller kaar aa spend,
hon ka knap nok en Par Moffedisser bend.

Æ trower, dæ æ flier end som mæ, dæ sejr:
Æ Kaahl æ guhjælpmæ et svaa møj bejr.
De kan et bend Løb, aa de kan et snu Sihm
aa ekengang flet te æ Føløg en Grim.

Dæ æ ingen Kaal dæ ka sæt en Stak,
men go i æ Mark nok aa røg Tobak.
De ka hverken i Støl eller Laa ret hold Skik,
møj bejer spel Fudbold aa snak Politik.

De æ engen no, dæ en Hylli ka brog,
aa di vel no snaarhverken stregl eller mog,
men sej ve æ Radio aa hør po nøj Jass.
Æ haj Løst te aa slaa saanne Mog igras.

De æ knap nok, jen no tør sej do te si Kaal,
aa slet et te dem tør jen donnis taal.
Aa hvis et di for ren Lagner po dje Seng
menst jen Gaang hver Halor, saa æ di streng.

Kan en Dreng hog en Hæl eller spesk en Tyhr?
Nej — saamend ka han et, han en Kal knap ka styhr.
De æ knap nok de gidder go hen aa fløt,
nej, udden en Cykkel gjør de møj let Nøt.

Aa gier jen æ Knejt no en Taer po hans Kjæb,
saa stekker han meddesam i aa flæb
aa renner te Værgeraa, Præst aa Dejn
aa skryver en Støk i Blaaer po æ Ejn.

Ja, var ed et saan, te æ Tier er und,
vil vesnok ingen misund en Bund,
men no haar æ Priser jo holdt sæ nøj styv,
saa vi ka val nok i vor Hjemmen blyv.

I. C. JENSEN

Det blev Jul for Jørgen Toft

AI CAROLINE WILLUMSEN *

JØRGEN TOFT stod i Gaardsledet og kiggede over mod Villaen, som laa paa den modsatte Side af Landevejen. Det var Juleaftensdag, saa Jørgen burde have set glad og fornøjet ud; men det gjorde han ikke; de skarpe, lodrette Furer, som gik fra Næseroden op over Panden, var særlig fremtrædende; det var et sikkert Tegn paa, at han var vred og urolig. —

Han syntes ganske vist ikke, at han kunde tro, det havde noget paa sig med Minna; men alligevel, hvem kunde vide, Kvinder kunde være saa lunefulde og uberegnelige til Tider.

Han havde gaaet og stolet saa tillidsfuldt paa, at alt var i Orden mellem Kristian og Minna, og at det kun var et Tidsspørgsmaal, naar de vilde komme og fortælle om deres Forlovelse; men i Gaar havde hans Tillidsfuldhed rigtignok faaet et slemt Knæk. —

Laus Tækkemand var som sædvanlig kommet til Toftegaarden for at hende lidt Julekorn til Hønsene. Laus var slemt plaget af Gigt; derfor kørte Jørgen Toft Trillebøren med Kornet ud paa Landevejen for at gøre det lidt lettere for Tækkemanden; i det samme kom Niels Lunds Minna ud fra Villaen. Hun havde sin nye Skindkaabe paa, og en lille fiks Baret sad og vippede paa de gyldne Krøller.

Hun hilste med et straalende Smil paa de to Mænd, da hun gik forbi; Smilet lod de dybe Gruber i hendes friske, røde Kinder træde tydeligt frem.

Laus Tækkemand saa langt efter Minna, mens han sagde: „Hun ser lykkelig ud, den bitte Minna; der er nok noget om Snakken. Hun kan skam godt ligne en nyforlovet Pige."

„En nyforlovet Pige?" Jørgen Toft saa spørgende paa Laus, hvad mente Manden.

Laus blev forlegen under Jørgen Tofts skarpe Blik; han stod og rev sig i de sparsomme Skægtotter, som om han søgte en Udvej til at slippe udenom; men saa sagde han: „Ja, der er jeg maaske kommen galt af Sted og har røbet en Hemmelighed, som det var bedre, jeg havde tiet stille med; men du ved jo, at vor Hanna er paa Husholdningsskole i Aar, og Lærer Thorsens Søster er tilfældigvis paa den samme Skole.

De to Pigebørn er svært fine Venner,

og Lærer Thorsens Søster viste Hanna et Brev, hun havde faaet fra sin Broder; i Brevet fortalte han, at han var ovenud lykkelig, for han var lige blevet forlovet med Jordens sødeste Pige. Han skrev ikke noget om, hvem Pigen var; men Søsteren mente, at der ikke kunde være Tale om andre end Minna.

Lærer Thorsen er jo lidt i Familie med Niels Lunds Kone, og han har nok haft ligesom sit andet Hjem der, siden han kom her til Sognet, og han havde saa ofte fremhævet Minnas gode Egenskaber. — Hanna kom hjem paa Juleferie i Gaar, og saa fik vi naturligvis Nyheden", sluttede Laus undskyldende. —

Ja, det var ganske rigtigt, at Lærer Thorsen havde haft sin Gang hos Niels Lunds; men det var da kun ganske naturligt, tænkte Jørgen Toft. Den unge Lærer var da for den Sags Skyld kommet lige saa tit i Toftegaarden, og han havde altid været velkommen. Niels Lunds Kone og Lærer Thorsens Mor var Kusiner, og Jørgen Toft havde gjort sin Indflydelse gældende og lagt sig i Selen for at samle Stemmer til Thorsen, saa han fik det ledige Embede.

Jørgen Toft vilde jo hellere end gerne gøre sine gamle Venner en Tjeneste; men han havde ganske vist ikke tænkt sig den Mulighed, at der kunde blive et Par af Minna og Lærer Thorsen. —

Niels Lund og Jørgen Toft havde været Venner og fulgt hinanden i tykt og tyndt, siden de sad paa Skolebænk sammen; Jørgen Toft kunde ikke mindes den Stund, der havde været et vredt Ord imellem dem; men hvis det virkelig var sandt, det Laus havde fortalt om Minna, saa syntes Jørgen Toft, at det var et Forræderi mod deres gamle Venskab.

For femten Aar siden flyttede Niels Lunds ind i Villaen og blev Toftegaardens nærmeste Naboer. Paa den Tid blev der oprettet en Laane- og Sparekasse i Sognet. Det var en Aflægger af Laane- og Sparekassen inde i Købstaden, og Niels Lund, der altid havde været saa skrap til at regne, blev enstemmigt valgt til Bestyrer. Direktør var der nogen, som kaldte ham, hvis de trængte til et stort Laan og vilde indynde sig. Jørgen Toft trak haanligt paa Skuldrene. De kendte nok ikke Niels Lund, hvis de troede, at han var modtagelig for den Slags Fedteri.

Men dette førte til, at Niels Lund solgte sin Gaard og flyttede ind i Villaen. Hans Bestilling ved Sparekassen gav ham fuldt op at bestille.

Minna var eneste Barn, saa Jørgen Tofts to Børn, Kristian og Ellen, blev hendes Legekammerater.

Minna fik sin daglige Gang i Toftegaarden, og Jørgen Toft havde ofte tænkt, naar han saa de tre Børn sammen, at han knap vidste, hvem han holdt mest af, Minna eller de to, der var hans egne.

Og siden da de blev voksne, havde Forældrene paa begge Sider nok altid ment, at Kristian og Minna hørte sammen. —

Furerne i Jørgen Tofts Pande blev skarpere; kunde det virkelig tænkes, at Minna havde set for dybt i Lærer Thorsens mørke Øjne. Ja, han var ganske vist en flot Fyr, det kunde ikke nægtes, og dygtig i sit Fag var Manden ogsaa; men Kristian var nu heller ikke til at kimse ad.

Jørgen Toft gad se, hvor der fandtes en dygtigere Landmand end Kristian; der var da heller ikke blevet sparet noget paa at give ham den bedst mulige Uddannelse; men de Penge var godt anvendt, de havde baaret gode Renter.

Den fine Besætning af første Klasses Malkekøer, der fyldte Stalden, havde Kristian tildels Æren for; han skulde jo have Gaarden engang, og saa havde han godt af at prøve sig lidt frem paa egen Haand først, mente Jørgen Toft. Og hvad Kri-

stians Udseende angik, saa kunde han nok staa Maal med Lærer Thorsen. —

Inde fra Gaardspladsen lød der Latter og muntre Tilraab; Karlene havde været ved at feje Sneen til Side, og saa havde de lokket Pigerne ud til en regulær Kamp, var en Søn, som kunde fryde enhver Faders Hjerte; de unge Piger trindt om saa mildt til ham, vidste Jørgen Toft; men det gjorde ikke Sagen bedre, for det var nu engang Minna, som burde være Kone paa Toftegaarden. —

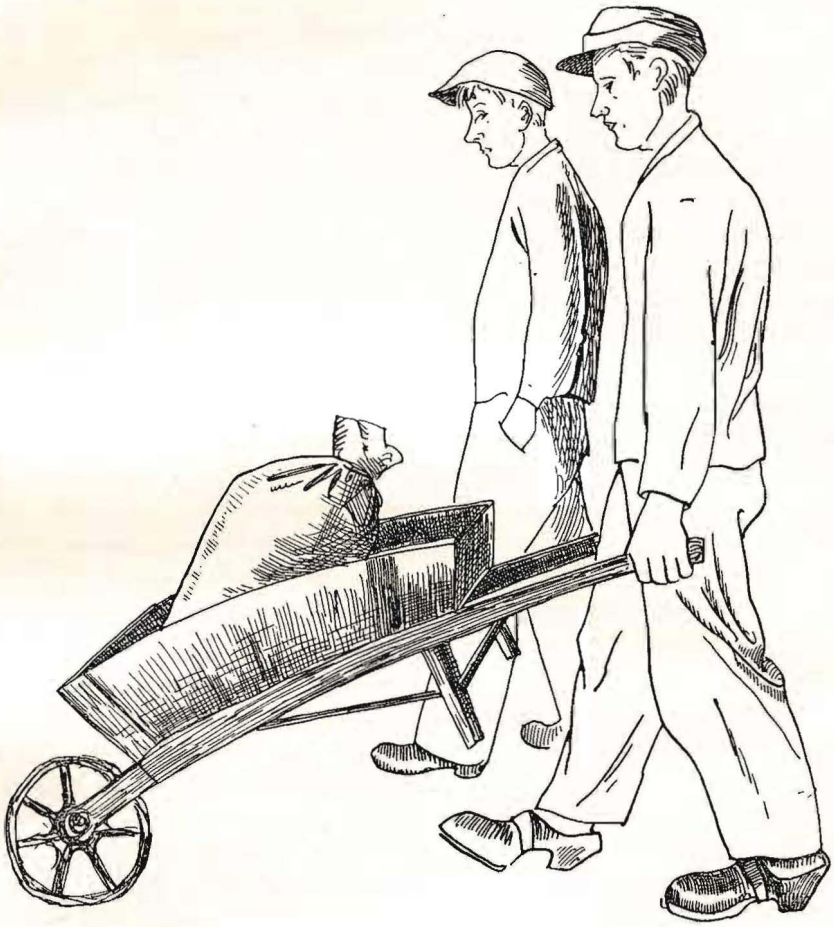

hvor Snebolde fløj i alle Retninger.

Peter, der var yngste Mand paa Gaarden, var oppe i det gamle Lindetræ med Juleneget til Fuglene; da han havde fastgjort Neget, satte han sig mageligt tilrette paa en af de tykke Grene og dirigerede Kampen fra sit ophøjede Stade. —

Jørgen Toft saa med Faderstolthed paa Kristians smidige, ranke Skikkelse, det

Jørgen Toft havde for lidt siden været inde i Stalden, hvor han fandt gamle Søren Daglejeren, med en stor Papirspose under Armen; paa Spørgsmaalet om, hvad han havde i Posen, svarede han: „Det var saamænd Brød til Gæsterne, den bitte Minna kom springende med det før; hun gør jo saa meget ud af de to Graaskimler. Jo, Minna, hun er nu helt rigtig“, Søren gav

Skraaen et ekstra Klem og smilede polisk, som om han tænkte paa noget morsomt, „hun forstaar skam at sætte baade Mennesker og Dyr i godt Humør".

Gamle Søren havde Ret, tænkte Jørgen Toft. Minna holdt baade af Mennesker og Dyr, hun passede netop til at blive Kone i en stor Gaard, og indtil i Gaar havde han troet, at Minna var selvskreven til at blive det; han vidste nok, hvad hun betød for Kristian. —

Jørgen Toft syntes paa engang, at han ikke kunde holde ud at se paa alle de juleglade Mennesker i hans egen Gaard. Laus Tækkemands Beretning havde fuldstændig røvet hans egen Juleglæde.

Det var gammel Tradition, at Niels Lunds tilbragte Juleaften i Toftegaarden, og Ellen havde sagt i Morges: „Jeg smuttede om ad Skolen i Gaar, Far, og bad Lærer Thorsen om at komme hen til os i Aften. Han skal jo synge i Kirken Juledagene, saa han kan ikke rejse hjem til sin Familie".

Nu faldt det Jørgen Toft ind, at Datteren havde været saa rød i Kinderne, da hun fortalte det, og ligesom lidt forlegen; mon hun havde hørt noget?

Jørgen Toft havde stor Lyst til at spørge hende ud, men kunde alligevel ikke faa sig til det. —

Jørgen Toft gik ind og begyndte at trække sine tykke Fedtlædersstøvler paa. „Hvorfor trækker du Støvlerne paa?" spurgte hans Kone forbavset, „skal du nogen Steder hen?"

„Jeg mente at gaa ned til Anders Jensen og træffe en Aftale med ham om at hjælpe os med at fælde nogle Graner efter Nytaar".

„Det er da en underlig Tid, du har valgt til det lige op til Juleaften, det bliver jo snart mørkt, og vi kan straks vente vore Gæster", sagde Grete.

„Det behøver ikke at vare saa længe, jeg gaar over Aaen; Isen er jo sikker nok", svarede Jørgen Toft.

„Du skulde nu hellere opgive den Tur til senere. Det ser jo ud, som om det kunde blive et forrygende Snevejr naar som helst", mente Grete.

Men Jørgen vilde ikke høre; han havde allerede taget den store Kavaj ned fra Knagen i Gangen og gjorde sig rede til at gaa.

„Se nu endelig at komme hjem saa snart som muligt", formanede Grete, mens hun svøbte det uldne Klæde to Gange om Mandens Hals.

Jørgen Toft gik rask til; det blæste en Del, og Himlen var fuld af tunge, sortblaa Skyer. Det kunde godt se ud til at blive Snestorm; men den stoute Gaardmand syntes, at det harmonerede godt med den Storm, der rasede i hans eget Sind.

Blæsten bar Lyden af Kirkeklokkernes Kimen over mod Jørgen Toft; men Julens Toner fandt ikke Genklang i hans Hjerte, han kunde ikke tænke paa andet end sine egne private Sorger.

Det var næsten helt mørkt, da Jørgen Toft havde forrettet sit Ærinde, og Sneen styrtede ned i tunge Masser; men han følte ingen Ængstelse; det var jo bare et Kvarters Gang over Aaen, og var han først oppe paa Landjorden, kunde han naa Toftegaarden paa fem Minutter.

Blæsten var taget til; det var næsten helt Storm, og desuden kom den stødvis i Hvirvelvinde, saa det var ikke let at tage Kending efter den.

Det kneb lidt for Jørgen Toft at stride sig frem; han havde gaaet med en Forkølelse i Kroppen den sidste Tid; maaske var det Optræk til en rigtig Influenza, og det var det, som fik ham til at føle sig saa træt, tænkte han lidt bekymret.

Han kunde ikke forstaa, at han ikke var inde ved Landjorden; han syntes, at Turen tog al for lang Tid, og nu var han lige ved

at falde over et eller andet, som hans Fod stødte imod. Da han undersøgte det nærmere, saa han, at det var nogle ophuggede Isflager fra en Vaage, der ikke var afmærket; Stormen havde muligvis revet Pælene om og ført dem bort over Isen.

Det løb Jørgen Toft koldt ned ad Ryggen ved denne Opdagelse; for nu vidste han, at han var vildfarende. Han havde slet ingen Anelse om i hvilken Retning, han skulde gaa; Sneen og det tiltagende Mørke tillod ham kun at se nogle faa Alen frem.

Naa, det kunde jo ikke nytte at staa stille; han prøvede paa at orientere sig saa godt, som det lod sig gøre, og fortsatte sin Vandring. For at holde Øje med mulige Vaager og skærme lidt mod Sneen, der piskede ham i Ansigtet og næsten blændede ham, gik han i en foroverbøjet, ludende Stilling; derfor saa han heller ikke den Mand, der kom imod ham, men stødte saa haardt imod ham, at de begge dejsede omkuld paa den glatte Is.

Jørgen Toft var endnu helt fortumlet af Faldet, da en munter Stemme sagde: „Det var ellers en lidt haardhændet Hilsen; men vi kommer nok til at give Vejret Skylden derfor. Jørgen Toft genkendte straks Lærer Thorsen paa Stemmen; den unge Mand var hurtigt paa Benene og skyndte sig at hjælpe den ældre op.

„Ja, men ser jeg ret, er det jo Jørgen Toft", udbrød han forbavset, „hvor agter De Dem dog hen i et saadant Uvejr?"

„Jeg er for hjemgaaende", sagde Jørgen Toft lidt forbeholdent.

„Saa gaar De rigtignok den forkerte Vej", sagde Lærer Thorsen. „De følger Aaens Løb i Stedet for at gaa tværs over den . . . . . Jeg kommer nemlig denne Vej," tilføjede han forklarende. „Hans Nielsens Børn ligger syge af Mæslinger; de hører til mine flinkeste Elever, saa jeg syntes, de fortjente at faa et Par Julehefter. Jeg blev lidt senere paa det, end jeg havde regnet med, for jeg fik ikke Lov at slippe derfra, før jeg havde smagt paa Hans Nielsens Kones Juleknas".

Lærer Thorsen saa snart, at Jørgen Toft var lidt usikker paa Benene, og derfor tog han uden videre Jørgen Tofts Arm og stak den ind under sin egen: „De kan roligt støtte Dem til mig", sagde han. Jeg er ung og stærk, og jeg kan forstaa, at De har gaaet saa længe, at De er blevet kørt træt".

Mens De stred sig fremover, gik Jørgen Toft og tænkte paa, at det lignede Lærer Thorsen godt at gaa den lange Vej ud til

Hans Nielsens for at glæde Børnene. Det var den Slags, der havde gjort ham saa afholdt i hele Sognet, og, Jørgen Toft sukkede, det var maaske ogsaa det, der havde vundet Minna for ham. —

„De gaar vel med indenfor, Lærer Thorsen", sagde Jørgen Toft, da de naaede Toftegaarden.

„Ja Tak, det vil jeg meget gerne. Deres Familie har været saa elskværdig at indbyde mig til at fejre Juleaften hos Dem".

„Og velkommen skal De være", sagde Jørgen Toft. Ordene fløj ham ud af Munden næsten mod hans Vilje, for der var jo stadig det med Minna. —

Grete fløj sin Mand i Møde: „Det var da godt, du endelig kom, lille Mand. Vi har allesammen været saa urolig for dig".

„Ja, jeg var saa heldig at løbe Lærer Thorsen omkuld ude paa Isen; havde jeg ikke gjort det, gik jeg maaske derude endnu", svarede Jørgen Toft og fortalte om sine Genvordigheder. —

Jørgen Toft holdt hemmeligt Øje med Kristian; men han kunde ikke mærke noget usædvanligt paa ham. Ja, det lød oven i Købet til, at Lærer Thorsen og Kristian var svært fine Venner, saa Kristian vidste naturligvis ikke noget endnu; men hvor var det Synd for Drengen, tænkte Jørgen Toft bedrøvet. —

Da de dansede rundt om Juletræet, sang Lærer Thorsen for i Julesalmerne, og Jørgen Toft tænkte med Forundring paa, at den hemmelige Vrede, han havde følt mod Lærer Thorsen siden i Gaar, helt forsvandt, mens han lyttede til den smukke, klangfulde Stemme. — Der var maaske ikke noget at sige til det, at Minna var kommet til at holde af den Mand; bare nu ikke Kristian vilde tage det for tungt. —

Da Lysene paa Juletræet var brændt ud, kom Niels Lunds til Sæde i Dagligstuen; Grete og Anna talte om deres Julegaver, og Jørgen Toft hyggede sig i Hjemmets Varme; har havde helt forvundet Trætheden ved den besværlige Tur over Isen; men saa opdagede han, at Niels Lund sad med en næsten udrøget Cigarstump mellem Fingrene; den Mangel maatte der raades Bod paa.

Det tykke Tæppe dæmpede Lyden af hans Skridt, da han gik ind i Kontoret for at hente Cigarkassen, og saa blev han staaende helt forvirret; for midt paa Kontorgulvet stod Lærer Thorsen og Ellen med Armene om hinanden.

Jørgen Tofts Udbrud fik de to til forskrækket at fare fra hinanden; men saa tog Lærer Thorsen Ellens Haand og sagde smilende: „Nu maa vi hellere bekende Kulør, Ellen, for nu har din Far jo opdaget vor Hemmelighed.

Jeg haaber, at De ikke har noget imod vor Forbindelse. De kender mig jo og ved hvilke Kaar, jeg kan byde Ellen".

Jørgen Toft havde svært ved at fatte sig: „Ellen! Det Barn!" røg det ud af ham.

„Du glemmer vist, at jeg bliver nitten, naar jeg fylder igen, Far".

„Nej, jeg husker udmærket, at du blev atten for tre Dage siden, min Pige". „Hvis du er ved at gratulere Søster Ellen til hendes Forlovelse, Far, saa maa du hellere ønske Minna og mig til Lykke med det samme", sagde Kristian leende, han dukkede op inde fra Spisestuen med Minna i Favnen.

Jørgen Toft mærkede, at han fik noget vaadt i Øjnene og ligesom en Klump i Halsen; det hele kom saa overvældende. Den Udgang af Sagen havde han ikke drømt om; i hans Øjne havde Ellen indtil nu bare været Barnet; men Gud ske Lov, nu var al Ting godt, nu var baade hendes og Kristians Lykke sikret.

„Gud velsigne jer allesammen, I kære Børn", sagde han med lidt usikker Stemme, og saa gav han sin Glæde Luft ved at raabe med Tordenstemme: „Grete, Anna, Niels, skynd jer allesammen at komme herind".

Og saa blev det Jul for Jørgen Toft.

Biblioteket for Thisted By og Amt

KLØFTEN

Af Forfatteren
HANS BAKGAARD

HANS VUGGE havde staaet et Sted paa den jydske Hede, hvor Urkokken har sine Skoggerpladser, og hvor Kronhjortens Brunstbrøl ofte gjalder omkap med Rævens Tuden. Allerede som Dreng blev den store Natur hans Verden. Om Søndagen, naar andre Drenge samlede sig til Leg med hverandre, stod han udenfor den lille Gaard og lyttede til de mange Lyde fra Hedens sære Land. Hans Kammerater, der forlængst havde givet ham Navnet Drømmeren, fordi de fandt ham for aparte og kedelig, skulde bare have set det Glimt, som de rappende Vildænder i Hededammene tryllede frem i hams Øjne. — Dog to Ting beundrede Kammeraterne ham for. Hans enestaaende Skydefærdighed, han haandterede sin Salonbøsse som en Mesterskytte, som selv de voksne i mange Miles Omkreds ikke kunde klare sig for. Ligeledes skrev han nogle udmærkede Stile til stor Glæde for den gamle Hedeskolelærer. Klog og smuk var Drengen, men en sær een som Kammeraterne ikke forstod.

Da Drengen var 12 Aar gl., maatte Forældrene gaa fra den lille Hedegaard med de storslaaede Omgivelser, som Drengen elskede.

Da de gik om Bord i Udvandrerdamperen, der skulde føre dem til deres nye Fædreland Canada, var Dengen som forstenet af Sorg. Faderen var tavs og Moderen græd.

Hans nye Hjem blev et Skur, hvortil hørte et Areal paa 120 Acres Skov, som en Onkel i Canada havde hjulpet Forældrene til. Bygningerne til den kommende Farm maatte de selv rejse af Skovens Træer, der maate vige for Øksen for at give Plads til Plov og Harve. Slid, Slid og atter Slid.

Drengen fik langt til Skolen, der bestod af en lille Træbygning. Han fik Elg, Bjørn, Los, Ulv og Ræv til Naboer, da Farmen grænsede op til de vældige Regeringsskove, der løber langs den amerikanske Grænse. Vè den ukendte Jæger, der uden Fører eller Kompas betræder disse Skove. Et Aar, da Sneen smeltede, fandt man Ligene af tre Jægere, der var faret vild i Vildmarken.

De vældige canadiske Skove blev nu Drengens Verden. Han blev en Mester til at bruge Ski og Snesko, og foretog paa disse ofte lange Ture ind i Skovene, altid bevæbnet med sin Savage Riffel, en Foræring fra nogle Jægere, der boede langt inde i Vildmarken. Drengens Skydefærdighed imponerede dem. I hele to Dage havde han været Gæst hos selveste den berømte Villiam Hadley, der boede langt mod Nord. Der gik Sagn om Hadleys Rævejagter og store Fangster. Hele tooghalvfjerds Rævebælge havde han præsenteret for Drengen. Jo, Drengen var for Alvor dumpet ned i en Verden, der passede ham. Fjorten Aar gammel skød han sin første Bjørn, en Begivenhed, der gjorde ham til Dagens Mand.

Men ogsaa paa et andet Felt udmærkede Drengen sig. Han var flittig i Skolen og kom forbavsende hurtigt efter Sproget. Lærerinden var saa interesseret i ham, at hun gav ham privat Undervisning, oven i Købet i flere Aar efter endt Skoletid. Kun atten Aar gl. begyndte han at skrive Ar-

tikler i det store amerikanske Jagtblad „Hunter Trader and Trapper". Han skrev under Pseudonymet Danmark. I nogle af Artiklerne skildrede han den jydske Hede. Tyve Aar gl. var han Ejer af en Rævefarm. Stamdyrene havde han selv indfanget. I en Løbegang omkring Burene holdt en stor brun Bjørn og een af de farlige Tømmerulve Vagt, frygtelige Vogtere, som han selv havde fanget som Unger. Da han var femogtyve var hans Artikler fra „Jægernes Verden" kendt og elsket af de fleste Jægere i Amerika og Canada. Men ikke nok hermed, han var absolut den foretrukne Fører for de Jagtselskaber, der hvert Aar i Jagttiden strømmede til disse Egne for at jage Elg og Bjørn, Hjort og Ræv. Brødrene Stevens — hans store Lærermestre — der paa Grund af Alderdom ikke længere udholdt Strabadserne, havde forlængst overladt ham Førerposten, rolig, beslutsom, frygtløs og stærk som han var, og kendt med Skovene som sin egen Lomme. Vè den Bjørn eller Ulv hans Riffel pegede paa. Og naar dertil saa kom, at han baade var god og smuk, ja, saa forstaar man saa godt, at mangt et Pigehjerte slog varmt for ham. Men dette med Pigerne havde aldrig ligget for ham. Brødrene Stevens, der begge var gamle Ungkarle, havde flere Gange paalagt ham at holde sig Kvinderne tre Skridt fra Livet. Kvinder kunde være gode nok — mente de — men ikke i Vildmarken.

Gennem en Sagfører i Moderland lykkedes det ham at købe Barndomshjemmet, den lille Hedegaard, tilbage til Forældrene.

Han var lykkelig den Dag, da han fulgte de to halvgamle og forslidte Forældre til Damperen, der skulde bringe dem til Moderlandet, hvor den lille Hedegaard nu ventede dem med lyse Kaar og gode Dage. De havde først protesteret mod at rejse og lade ham i Stikken. Men han var ubøjelig. Canada blev aldrig et Land, hvor de følte sig hjemme. Med ham var det en anden Sag. Han var ung og stærk og havde sine Skove, og nu maatte han jo desuden overtage Farmen og klare Sagerne med Onkelen. Hans Ræve var allerede en efterspurgt Vare til Avlsdyr.

Blandt de Jægere, han var Fører for, var der bl. a. en Millionær ved Navn Mervin. Da Mervin en Dag havde nedlagt en stor Bjørn, havde han forklaret sine Omgivelser, at Danmark og Skovene var blevet en Del af hans Verden. Den fem Hundrede Punds store Bjørn var blevet udstoppet og havde faaet sin Plads i Millionærens Palads.

En Aften i Slutningen af December møder vi Danmark i Dagligstuen paa sin Farm. Folkene er gaaet til Ro, men Danmark vandrer uroligt frem og tilbage i Stuen.

I den sidste Tid har den ellers saa rolige Danmark ikke været sig selv. Brødrene Stevens er kommet til det Resultat, at han er faldet for en Kvinde, som nok skal ødelægge ham. Ja — Danmark var virkelig faldet for en Kvinde. Han var blevet heftigt forelsket i den smukke toogtyveaarige Helen Mervin, Millionærens eneste Barn. Den feterede og ombejlede Studine fra Columbia Universitet. Hvordan vilde dette mon ende? Kunde den store Kløft, der var mellem dem, nogen Sinde jævnes ud? Et var sikkert: Han elskede hende, og hun ham. Det havde været Kærlighed ved første Øjekast, da de for tre Aar siden saa hinanden. Gang paa Gang havde hun fulgt Faderen til Skovene. Og for en Maanedstid havde han taget Mod til sig og erklæret hende sin Kærlighed. Han havde ved denne Lejlighed vist hende Bjørnehiet, som han kaldte det, vældige Klipper, der var yndede Tilflugtssteder for Bjørnen. I en af disse Grotter havde han reddet Livet, engang han var blevet overfaldet af en heftig Snestorm. Hele to Døgn havde han tilbragt

der. Forundret havde Helen spurgt ham om, hvordan han havde opholdt Livet, og han havde vist hende, hvordan man ved at gnide to Stene mod hinanden, let kunde slaa Ild, og dermed tænde et Baal. Paa det fremspringende Plateau talte de alvorligt sammen om deres Kærlighed, mens de begge lovede aldrig at svigte hinanden. Arm i Arm stod de i lang Tid og saa ud over de uendelige Skove, altfor lykkelige

til at tale. Og som for at give Øjeblikket endnu mere Stemning steg Morgensolen op bag den fjerne Skovsø og viste dem Vildmarken i Guld.

Siden den Dag havde de vekslet mange Breve sammen, selvfølgelig i al Hemmelighed, men hendes Brev i Dag var en Gaade: „Kære, læste han, glæder mig vildt til Lørdag. Din Helen". Havde hendes Far mon opsnappet et af hans Breve og opdaget, at de elskede hinanden og omgaaende taget en anden Fører til Jagten?

Torsdag før den omtalte Lørdag var et lille Jagtselskab forsamlet hos Tom Mervin i hans pragtfulde Hjem paa Riverside Drive. Ved Daggry vilde Selskabet forlade New York og sætte Kurs mod Canadas Skove, hvor de vilde tilbringe fire Dage.

Tom Mervin vilde selv tage Plads bag Rattet i sin store Vogn, og Chaufføren vilde følge efter i den lille Vogn med Geværer, Jagtudstyr osv. Der kunde jo ogsaa falde Vildt, der skulde transporteres fra Skoven til Byen. Undervejs vilde de gøre et kort Ophold ved Niagara Vandfaldene.

Et Øjeblik havde Helen kaldt sin Fætter til Side og fortalt ham, at hun var ved at forgaa af Lykke, da hun skulde møde Danmark paa Lørdag. Stakkels Helen. Endnu havde hun ingen Anelse om, at Faderen havde faaet Mistanke om, at hans Datter var forelsket i en Mand, der levede langt inde i de canadiske Skove, og som ernærede sig ved Jagt og lignende. Faderen havde troet, at den Fryd, som hans Datter havde lagt for Dagen, hver Gang de skulde paa Jagt i Canada, skyldtes Glæden over Jagten og Skovene. At Danmark var en hundrede Procents Jæger, vidste han. Men at hans eneste Barn og Arving skulde falde for ham, havde han aldrig drømt om. Det

maatte ikke ske. Hvad vilde deres Omgangskreds dog sige. Nej — godt, at han havde taget en anden Fører.

Da Selskabet ankom til Skovene var det ikke Danmark, men Randal, der tog imod dem. Helen var dybt skuffet. Hendes Fætter saa det straks. Han havde forlængst opdaget, hvordan det stod til med Danmark og hans Kusine. Selv var han omtrent lige saa skuffet. Han var saa vant til at blive modtaget af den rolige og venlige Dansker, der for ham stod som en Troldmand, der var i Stand til at løfte Sløret for Skovenes Mysterier. Mervin selv saa ikke glad ud. Den sædvanlige Stemning manglede. Da den første Jagtdag var til Ende blev et meget beskedent Jagtudbytte bragt til Campen, hvor Selskabet holdt til. Den næste Dag begyndte med Uheld for Mervin. I en Tykning dukkede pludselig en Bjørn op, som Mervin gav Ild paa. Men han saarede den kun. Randal forsøgte sig med et Par lange Skud, men uden Resultat, og da Bjørnen var saaret, maatte de selvfølgelig optage Forfølgelsen. Mervin maatte uvilkaarlig tænke paa Danmark. Men da han i det samme betragtede Datteren, blev han irriteret over hendes blege og tillukkede Ansigt. Da Bjørnen fortsatte op over et bakket Terræn, bød han sin Datter at blive staaende paa et bestemt Sted, til Selskabet vendte tilbage.

Mens Helen ventede, opdagede hun pludselig, at hun var i Nærheden af Bjørnehiet, som Danmark havde vist hende. Hun maatte derop. Hun kunde sagtens finde tilbage. Hun gik og gik. Hvor var der dog langt derop, selv om Stedet syntes hende nær. Naa — nu endelig var hun der. Men pludselig opdagede hun, at Vinden havde rejst sig, og det begyndte at sne. I et Nu gik det op for hende, at hun var i Livsfare, og i sin Angst begyndte hun at raabe om Hjælp. Men ingen hørte hendes Raab. Da Selskabet kom tilbage, var Helen forsvundet.

Uhyggeligt til Mode over hendes Forsvinden og den voldsomme Snestorm, satte de Kurs mod Campen i Haab om at finde hende der.

En frygtelig Angst havde grebet Faderen. Var det mon en Himlens Straf til ham. Randal sendte straks Bud efter Danmark og Brødrene Stevens. De arriverede et Par Timer senere og gik straks til det Sted, hvor de havde efterladt Helen. Muligheden for at finde hende i den forrygende Snestorm var ringe. For inden Skaren skiltes, aftalte man at signallisere med Riffelskud, hvis hun blev fundet. Fuld af Fortvivlelse stirrede Mervin paa Danmark. I hans Øjne læstes Frygt og Haab. En dyb Alvor havde grebet Forsamlingen. Selv de hærdede Skovmænd Brødrene Stevens rystede paa Hovedet.

Da Skaren skiltes, satte Danmark straks Kurs mod Bjørnehiet. De andre gik sammen to og to, men Danmark gik alene. Det var som en højere Magt drev ham fremad. Hun er i Bjørnehiet, hviskede han til sig selv. Hun maa være der. Han kunde næsten føle hendes Nærhed. Store Himmel — hvis han ikke fandt hende — ja, saa maatte Ødemarken gerne berede ham en Grav straks.

Langt om længe fandt han frem til Bjørnehiet og fandt Helen uskadt.

Med et jublende Skrig kastede hun sig i hans Arme. I flere Sekunder var de ude af Stand til at tale. Hvad de omsider talte om, før Danmark afskød sin Riffel, fik Verden aldrig at vide.

Da Danmark afleverede Helen, sund og frisk,trak Faderen sin Tegnebog frem og rakte ham 1000 Dollars, men disse Penge maatte Mervin stikke i Tegnebogen igen.

Danmark havde, som han sagde, kun gjort sin Pligt.

Da Jagtselskabet kørte tilbage til New York, følte Mervin sig umaadelig lettet.

Var der alligevel ikke noget mellem hans Datter og Danmark. Havde han ved en dum Mistanke ødelagt sin Jagt, som han havde glædet sig saa meget til?

En Morgen i Marts Maaaned aflægger vi atter Besøg i Mervins Villa, hvor der finder et meget dramatisk Optrin Sted mellem ham og Datteren. Den foregaaende Aften har Helen haft ungt Selskab, og hun har efter Hr. og Fru Mervins Mening opført sig meget upassende overfor sine mange Tilbedere. Hun havde været kølig og utilnærmelig, ikke mindst over for Lew Kerrey, en haabefuld ung Ingeniør, som Hr. og Fru Mervin gerne saa som Svigersøn.

Til Forældrenes Bebrejdelser erklærede Helen, at Selskabet interesserede hende ikke. Der var kun een Mand i Verden, hun elskede, og da Mervin iltert spurgte, hvem det var, faldt Svaret fast og roligt: Danmark. Det kom til en voldsom Scene, og Faderen gik bort i Vrede.

„Sig mig, Helen", sagde Moderen, „vil du lave Skandale? Hvad tænker du egentlig paa? Har du glemt Skandalen med „Smukke Bill" og Margit Durant? Blev Margit ikke ogsaa forelsket i en Mand, der boede langt inde i Skovene, men hvordan endte det? Vil du, den feterede og ombejlede, sige Farvel til dit pragtfulde Hjem med dets Rigdom og Luksus for at kaste dig i Armene paa en Mand, du knapt nok kender. Helen, tænk dig dog om. Du er vort eneste Barn. Gør os ikke den Sorg."

„Mor", sagde Helen, „al Verdens Rigdom og Luksus er for intet at regne mod Kærligheden. Alt vil jeg give Afkald paa, blot ikke paa den Mand, jeg elsker."

Et Øjeblik var den unge Pige, der talte saa smukt om Kærligheden, næsten ved at rive Moderen med sig. Men nej — det gik ikke. Ogsaa Moderen forlod Helen i Vrede.

En Morgen først i April blev Hr. og Fru Mervin chokeret ved at finde et Brev fra Helen, der kort meddelte dem, at hun var rejst op til Danmark.

Som en Løbeild gik Sensationen over Landet. Det store Jagtblad med Danmarks Artikler blev pludseligt Læsestof for den fornemme Verden, der fandt, at han var en betydelig Skribent. Og Helen, den forvænte Millionærdatter, ja, hun faldt forbavsende hurtigt til i de nye Omgivelser. En ældre Pige, som hun havde i Huset, lærte hende hurtigt at lave Mad og tage paa Tingene, som det sømmer sig en Husmoder. Mange Gange fulgte hun sin Mand gennem Skovene, skiftevis paa Hesteryg, Snesko og Ski. Elsket og beundret af sine Naboer blev hun, mild og god som hun var mod alle. De inkarnerede Pebersvende, Brødrene Stevens, kaldte hende en Engel.

To Aar efter Brylluppet indtraf en lykkelig Begivenhed: en lille Dreng, som

Helen selv holdt over Daaben i den lille Kirke. Han fik sin Morfars Navn Tom. Kort Tid efter Daaben blev Drengen fotograferet, og et Billede blev sendt Drengens Bedsteforældre i New York.

Hr. Mervin og hans Frue havde forgæves ventet, at deres Datter skulde vende tilbage.

Nogle Dage før Jul aflagde en Læge Besøg hos Tom Mervin i hans Privatkontor. Mervin havde bedt Lægen om at tilse hans Frue, der i den sidste Tid ikke havde følt sig vel tilpas. Da Samtalen mellem de to Herrer var til Ende og Lægen rejste sig for at gaa, lagde han en Haand paa Mervins Skulder og sagde:

„Ja, Hr. Mervin, Deres Frue er ikke just syg — men hun trænger til Opmuntring."

Da Lægen var gaaet, sank Mervin ned i en Stol og faldt i dybe Tanker. Lægens Ord: „Hun trænger til Opmuntring" lød stadig i hans Øren. Tja —. Ogsaa han trængte til Opmuntring. Havde han nu ikke været lovlig haard over for Helen og Danmark? Mervin tog sin Tegnebog frem og saa paa Billedet af Drengen og hans Forældre. Under Billedet havde Helen skrevet: Her bor Lykken.

Ja, hvad andet vilde han vel sin Datter end netop Lykke. Hvor mange Gange havde han i den sidste Tid ikke ønsket sig bort fra den støjende By op til Skovene, til den store Stilhed? Hvor var det dumt at tro, at Kløften mellem Helen og Danmark aldrig kunde jævnes. Gav han ikke efter nu, kunde det let blive for sent. Hans Hustru kunde blive alvorlig syg og dø fra ham. Det maatte ikke ske. Den næste Jul maatte ikke blive saa tom og trist som de to foregaaende. Kløften maatte jævnes.

Juleaftensdag finder vi Helen i den fine Stue paa Farmen travlt beskæftiget med at dække og pynte Juleaftensbordet. Hun venter Gæster, selveste Hadley, den store Rævejæger, og Brødrene Stevens. Det er forlængst bestemt, at de tre Jægere skal tilbringe Julen hos Danmark og hende. I Halvhelligdagene skal de paa Støverjagt efter Rævene. Hun lytter interesseret til deres Beretninger om spændende og dramatiske Oplevelser fra Vildmarken.

Af og til standser hun dog i sit Arbejde, mens der gaar en let Skygge hen over hendes smukke Ansigt. Hun er lykkelig, usigelig lykkelig, med Danmark og sin lille Dreng — men dette med Far og Mor piner hende. Da Helen næsten er færdig, kommer Danmark ind. Ogsaa hans Tanker flyver til Far og Mor i Fødelandet. Han smiler lykkelig mod Helen og trækker hende varsomt med sig hen foran Billedet fra den jydske Hede. Hun ved, at han vil pege paa det og sige: Dér, Helenpige, skal du og Tom og jeg til næste Aar tilbringe vor Sommerferie. Du skal høre Urkokken skogre og Skovduen kurre og høre Gøgen juble over Danmarks Dejlighed i den lyse Nat. Helen smiler lykkelig, mens Danmark trækker hende ind til sig.

Da Helen havde budt sine Gæster til Bords, gik Døren op, og Mervin og hans Frue traadte ind. Som i de gode, gamle Dage havde Mervin Riffel og Haglgevær slynget over Skuldrene.

Selv gamle Hadley og Brødrene Stevens kunde ikke holde Taarerne tilbage over det, der skete denne Juleaften.

Danmarks og Helens Yndlingshunde, Bjørnehunden og Støveren, genkendte øjeblikkelig Mervin og vejrede Jagt. De sprang ellevilde omkring ham, mens Stuen oungrede af deres: Yv yv yv og hav hav hav. Tom Mervin var bevæget. Han søgte at skjule noget vaadt, der trængte sig frem i Øjenkrogene. Senere paa Aftenen listede han udenfor og stod i nogle Minutter i dybe Tanker. I hans lange og straalende Karriere havde han aldrig lidt

et saa alvorligt Nederlag som det, han havde lidt over for Danmark og sin Datter. Men det forunderlige var, at han trods dette var ovenud lykkelig. Det stod ham klart, at han i Danmark havde faaet en helstøbt Mand til Svigersøn. Han glædede sig i Tanken allerede til med sin Frue at aflægge Danmarks Fødeland et Besøg. Et Sted ude i Vildmarken lod en Ræv sin gjaldende Tuden høre. Hadley havde jo allerede sagt, at der var usædvanlig mange Ræve i Aar. I Tanken var han allerede paa Post bag en Fyr et Sted inde i Skovene, parat til at standse den røde Streg, naar den fo'r afsted med det halsende Hundekobbel i Hælene. Inde fra Stuen lød Flygeltoner ud til ham. „Stille Nat, hellige Nat". Helen spillede smukt. Tom Mervin var saa underlig grebet. Han rettede sit Blik mod Bethlehemsstjernen, den Stjerne, hvis blændende Lys var stærkt nok til at jævne de Kløfter ud, som Menneskene selv byggede op imellem sig. Havde han bare fulgt dette Lys den første Jul, da Helen var rejst.

Naa — nu sang de derinde, nu var Juletræet nok tændt. Han maatte ind nu. Han havde saa meget at gøre godt. Og han var fast besluttet paa at gøre det.

Hans Bakgaard.

THISTED Blæksprøjte

En Aktionær i Thisted Bryghus vil have Aktieudbyttet udbetalt i Øl.

— 12½ Procent, bette Marie!

— Har De hørt, at Massøse Frk. Larsen og Kiropraktor Verner Christensen er bleven Uvenner?

— Jo, der opstod visse Gnidninger.

Et Medlem af Thisted Byorkester spiller — efter sigende — efter Fagotbefindende.

En herværende Fabrikant satte sine sidste Penge i et Pudsemiddel, og en Maaned senere var han ganske blank!

— Kan De sige mig, hvad Lighed der er mellem Carl Lundblad og en Tønde Vintersæd?

— Begge tegner ganske godt.

Hellere ramme ved Siden af end slet ikke vrøvle —

En Ejer af een af de største Ejendomme i Thisted udlejede forleden en Lejlighed med følgende Bemærkning:

— Bad er her ikke, men jeg garanterer Dem, at her er Svamp overalt.

Bankfunktionærerne i Thisted har nylig dannet et Sangkor; det formodes, at der navnlig vil blive dyrket Vekselsang!

Samtlige Redaktører her i Byen har været hidsige efter at faa en Kolonihave.

— De vil selvfølgelig gerne have noget at rive i!

Det meddeles, at Roden til meget ondt, Herr Tandlæge Beckdy, er bortrejst i Juleugen.

— Nu fik jeg Hævn, sagde Skotøjshandler Thisgaard forleden.

— Saah, hvordan det?

— Jo, den unge Dame, som lige gik ud af Butiken, hun er Telefondame, og jeg gav hende et galt Numer!

— Tror Du, man kan faa Patent paa et Pengeskab, som er umuligt at aabne for andre end de Indviede?

— Ja, det er jeg sikker paa.

— Det er lavet efter samme Princip som Fjerritslevbanens Vinduer!

Forleden kom en blodig og saaret Mand ind til Dr. Schmitz, og Dr. Schmitz spurgte saa Manden, om han var gift, hvortil denne svarede:

— Nej, jeg er kun blevet kørt over af en Bil!

Fra Realskolen:

Læreren: Véd du virkelig ikke, hvem Columbus var? Og saa er du oven i Købet Søn af en Æghandler!

Naivt!

Det siges, at tidligere Borgmester Iversen har faaet Ret til at kalde sig Naiversen?

Herren: Jeg har faaet en Regning fra Købmand Søndergaard, men jeg véd ikke af, at jeg har købt noget dér.

Fruen: Det har jeg — jeg har købt alle dine Julegaver dér.

En af Thisteds mange ivrige Jægere har været paa Jagt og kommer hjem med en tom Jagttaske.

Fruen: Naa skød du noget?

— Ja.

— Er det i Køkkenet?

— Nej, paa Hospitalet!

Hos Cigarhandleren:

— Jeg vilde gerne bede om nogle Cigaretter til min Kone!

— Virginia!

— Nej, Augusta!

Hørt i Thy-Toget:

— Sig mig, Konduktør, hvorfor holder vi stille her midt paa Linjen?

— Nej, hvad siger De, holder vi stille?

En af Thisteds Manufakturhandlere blev i Sommer spurgt om, hvor han skulde rejse hen i Sommerferien.

— Jeg tør ikke rejse ud, sagde Manufakturhandleren, for saa siger Folk, at nu er han sat fast igen!

Hørt indenfor Handelsfolk i Thisted:

— Naa, du gamle, hvordan gaar det med Forretningerne?

— Tys, tal ikke ilde om de døde.

Oplevelse paa Redaktionens Kontor:

Redaktøren: Har De tilbudt disse Digte til andre?

Forfatteren: Nej.

Redaktøren: Hvor har De da faaet det blaa Øje fra?

Episode i Engelsk Beklædningsmagasin:

Expedienten: Skulde det være et Halstørklæde til en Herre?

Damen: Nej, til min Mand.

Eventyr fra Svineavlscentret paa Ullerupgaard:

Det lille Svin: Sig mig Mor, hvorfor græder du hver Gang, du ser en Høne?

— Jo, for saa kommer jeg altid til at tænke paa ristet Skinke og Spejlæg.

Var det Synd for Farmand?

Ved en Generalforsamling for nogen Tid siden blev iflg. Thisted Amts Tid. Iversen, Kaastrup, valgt til Farmand!

En Dame installerer sig i Ro og Mag i Toget: Jeg gad vide, naar Toget ankommer til Struer.

Herren (som sidder lige overfor): Det er ikke let at vide, for dette her er Toget til Fjerritslev!

Paa en Gaard i Sydthy var der Besøg af et Ægtepar. Pludselig kommer der en Kalv farende mod Parret. Ægtemanden forsøger at berolige Fruen:

— Det er jo bare en Kalv!

— Ja, men sæt det er en Boxkalv?

Efter at et af de lokale Mejerier i Tidens Løb har eksperimenteret først med Højpasteurisering og dernæst med Langtidspasteurisering, har man nu i Anledning af Julen besluttet for Tiden at gaa over til Højtidspasteurisering.

En Politifuldmægtig vil os lære Jiu-Jitsu
eller Boksning — eller lære os at bru' Flitsbu'.

Til Kamme af Træ var Trang.
En Snedker, som vi kender,
kan leve kun af Dagen lang
at staa og skære Tænder.

— Er Arrestforvarer Magnussen Medlem af Banktilsynet?

— Det tror jeg ikke.

— Jamen, der stod da i Avisen, at han fører Tilsyn med, at Lovovertræderne faar Bank.

Julekagen

som er sprød og lækker

faar De hos

Thorstensen

Telefon 202

Telefoner:

17 - 100

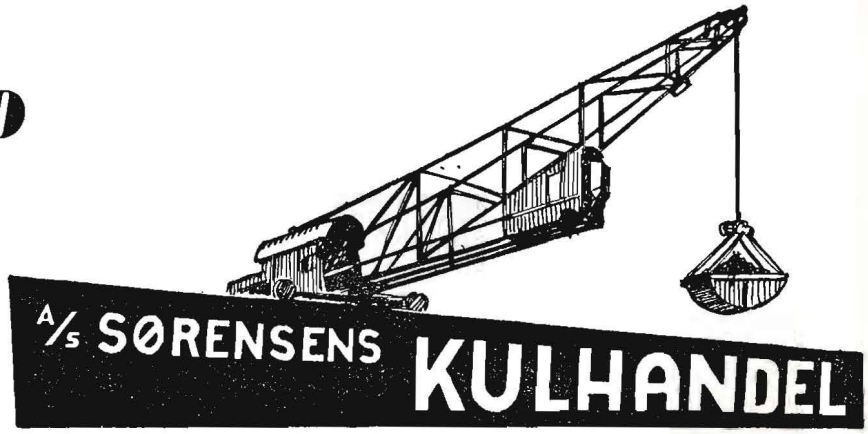

Nutids-MØBLER til Nutids-HJEM!

De vil faa varig Glæde af at købe Deres Møbler hos HVASS!

50—60 Møblementer er udstillet i vore Lagerlokaler samt i Hundredevis af Enkeltmøbler.
De gaar aldrig forgæves — og altid det helt rigtige, naar Møblerne er fra

Nytorv
Thisted
Tlf. 184

L. S. Hvass MØBELETABLISSEMENT

Thisted Massageklinik

Telf. 1022 . Vestergade 18

Bevar Deres Helbred!

Motto: En sund Sjæl i et sundt Legeme.

Harald Kamp

STORE TORV TELEF. 127

Køb billig Ost!

Kæmpepartier — *smaa Priser.*

Gaa ind i **Ostehuset**

Jernbanegade 5 . Tlf. 489

Nordjyllands største Specialforretning
for moderne Herre- og Drengetøj:

Engelsk
BEKLÆDNINGS-MAGASIN
NYTORV · TLF. 247 · THISTED

*

Lækkert Smørrebrød **Telefon Nr. 716**

Restaurant RITZ

Byens eneste Bar **Fortrinligt Køkken**

Alle Børn maa se Mølgaards Farveladebord „Et Eventyr i Farver"

.... og saa er det i Aar **en Roll-Dug** Mor skal ha' i Julegave

Mølgaard

THISTED BANK

DEN DANSKE LANDMANDSBANK, HYPOTHEK- OG VEKSELBANK
AKTIESELSKAB, THISTED AFDELING

Aktiekapital: 50 Mill. Kr. *Reservefond: 34 Mill. Kr.*

Telegramadresse: Landmandsbank.
Telf.: 88 (2 Lin.) (Bankdir. Hartz privat: 89 a)

Kontortid: 10—12 Fm. og 1,30—4 Em.

Enhver Art Bankforretninger udføres.

Verner Stage
TRIKOHL-RENSERIET
THISTED
TELEFON
74

RENSNING
PRESNING
FARVNING

Ikke dyrere Vask
— men bedre

Klits Vaskeri og Renseri

Lugtfri kemisk Rensning
I. Klasses Presning

Dragsbækvej 45 . Tlf. 363

MANUFAKTUR I HELE HUSET

Chr. Søndergaard

Marius Sørensen
JUVELER OG GULDSMED
TELEFON 23
LILLE TORV 1

Alt i Musikinstrumenter
Thisted Musikhus
Storegade 3 . Tlf. 304

Stassaniseret SØDMÆLK
holdbar
vitaminrig
velsmagende
Mejeriet »Pasteur«
Thisted . Telefon 780

Gør Deres Indkøb
af Tricotagevarer
og Smaating hos
KARL STIGAARD
Vestergade 15 . Thisted

Wilh. Helstrups Vinforretning
v./ S. W. VØHTZ
Grundlagt 1868
Telf. 18 Thisted

Jensen & Selmer
1. KL.S HERRESKRÆDERI . JERNBANEGADE 1
SØLVMEDAILLE Aarhus 1876 og Thisted 1898

Stort Udvalg i
Lysekroner, Bordlamper, Læselamper, Lampetter og Skærme
Lys skaber Hygge....
Køb Julegaven hos
Sivert & Korsfelt
THISTED

E. Rosenberg
Tapet- og Farvehandel
Nytorv . Telefon 211
Leverandør til Vare- og Landbrugslotteriet.

Naar De ønsker et MONUMENT
over Deres kære Afdøde, saa henvend Dem til
Brd. Jensen . Thisted
der yder Fagmandens Garanti
for Skønhed og Holdbarhed —

Thisted Andelsmejeri
anbefaler sig med sine anerkendte
MEJERIPRODUKTER
Vi kan til enhver Tid levere vore
ISANRETNINGER
Kvaliteten den sædvanlige

STÆRUPS VASKERI
ved Else Skadholm
Nørregade 17 . Thisted . Telf. 506
Skjortereparation
Tøj modtages til Farvning og Rensning

DAMEFRISØR
VESTERGADE 18
TELF. 426
Carl Petersen

A/S **P. O. Poulsen**

Havnen . Thisted
Telefon 950 (3 Linjer)

KORN
FODERSTOFFER
GØDNING
CEMENT
TØRV . BRUNKUL
KUL . KOKS . CINDERS . BRIKETTER

B. Bjerre Christensen

statsautoriseret Elektro-Installatør

udfører alle Arter elektriske Anlæg og Reparationer

Stort Lager af elektriske Brugsartikler: Moderne Lysekroner. Læselamper, Bordlamper, Strygejern, Varmeovne, Pærer og Sikringer, elektr. Vogn- og Cyklelygter, Lommelamper, Akkumolaforer, Anode- og Lommelampebatterier. - Elektriske Køkkener. - RADIO-Anlæg.

Nytorv 3 . Thisted . Tlf. 248

Chr. Sørensens **TØMMERHANDEL** A/S

THISTED

TELEFONER: 57 . 657 . 757

Største Lager af alle
BYGNINGSARTIKLER

Eneforhandling af
INSULITE

SPAREKASSEN FOR THISTED AMT

OPRETTET 30. NOVEMBER 1829

Amtets ældste og største
Per

LOKAL

46.4 Jul i Thy
Thy

ex. 1 1944

Poul C. Jensen

Murermester & Entreprenør

Jordarbejde
Pilotering
Jernbeton
Murerarbejde
Vejbygning
Reparationsarbejde

Thisted
Telefon: 813

Prima *Oksekød, Kalvekød, Slagteriaffald*

m. m. anbefales samt alt i fersk, saltet eller røget Flæsk, Paalæg fra vort Udsalg paa Strandvejen.

Udsalget:
Telefon 140

Thisted Andels Svineslagteri

Altid 1. Klasses Varer tilvirket under Statskontrol.

A/S Kulkompagniet

Telf. 25 . Thisted . Telf. 35

KUL
KOKS
CINDERS

Oplag af 1. Klasses
INDENLANDSK BRÆNDSEL

A/S De forenede Kalkværker

Telf. 25 . Thisted . Telf. 35

Prima velterret og pulveriser
JORDBRUGSK
samt brændt Kalk.

ikke til hjemlån

787 Thisted Bibliotek

VO 811308501

THISTED AMTS TIDENDES BOGTRYKKERI